

שבוע פרשת במדבר - באה"ק

(29 May – 4 June 16)

כ"א – כ"ז אירן תשע"ז

ספרוי – אוצר החסידים – ליוובאויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

דבר מלכות

מאמרי דא"ח, שיחות ואגרות קודש

מאת
כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א

שני אורים אחד
מליוובאויטש

•

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

סניף אה"ק כפר חב"ד

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמישת אלפים שבע מאות חמשים ושתיים לבריאה

הי' תהא שנת נפלאות בכל

צד"ק שנה להולדת כ"ק אדמו"ר שליט"א

סדר הנחת תפילהין

אף על פי שיכולים להניח תפילין במשך כל היום כולם (מנץ החמה, או עלות השחר, עד צאת הכוכבים או שקיעת החמה), הרי הזמן המובהר להנחת תפיליין הוא בזמן תפילת שחരית, כמו מגש ישראל שנמנים תפילין ומופללים בהם. (משיחת י"א שבט תשכ"ח).

ואהבת את יי' אליהיך, בכל לבך ובכל נפשך ובכל מדך. והואו הדרבים האללה, אשר אני מזוקה היום, על לבך ושנוגתך לבנייך ורבנותם, בשתקה בבריך ובבלקך ברוך ונשביך ובכובידה. וקשרתם לאות על ברכך, והיו לטוטפת בין עיניך. וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך. והיה אם שמע תשמעו אל מצותי, אשר אני מזוקה אתכם היום, לאחבה אתה יי' אליהיך ולעבך, בכל לבכם ובכל נפשכם. ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומילוך, ואספה דגנד ותורשׁ ואשרהך. ונתתי עשב בשוד לבהמתק, ואכלת ושבעתה. השמרו לכם פון יפתח לבכם, וספרתם ועכרתם אלהים אחרים והשתתקותם להם. ותני אף יי' בכם ועצר את השמים ולא יהיה ספר והארמה לא תחנן את בזילחה, ואכרצה מתרה מעל הארץ הטעבה אשר יי' נתן לכם. ושמתם את דברי אלה על לבכם ועל נפשכם. וקשרתם אותם לאות על ידכם והואו לטוטפת בין עיניכם. ולמדתם אותם את בניכם לרברם בם, בשתקה בבריך ובבלקך ברוך ובשקביך ובគומך. וכתבתם על מזוזות בתקד ובשעריך. למן ורפו ימייכם ומי בניכם על הארץ אשר נשבע יי' לאכתייכם לחתת להם, פימי השמים על הארץ. ויאמר יי' אל משה לאמר. רבר אל בני ישראל ואמרות אלהים ועשו להם ציצית על בגדי בגדיהם לדרכם, וגנתנו על ציצת הבגנה, פתיל תכלת. והיה לכם לציצית, וראיתם אותו, וזכרתם את כל מצות יי', ועשיתם אותם, ולא תתורו אחריו לבכם ואחריו עיניכם אשר אתם זנים אחריםם. למן תופרו ועשיהם את כל מצותי, והייתם קדושים לאליהיכם. אני יי' אליהיכם, אשר הוזחתי אתכם, מארץ מצרים לחיות לכם לאלהים, אני יי' אליהיכם (אני יי' אליהיכם) אמת.

נכון לומר קודם התפילה:

תירני מקבל עלי מצות עשה של ואהבת לרעך כמוך מצוה להתפלל בתפילהין את כל תפילת שחורת כולם שיעור תהלים כפי שמתחלק לימי החודש.

יהי רצון מלגניה, יי' אלהינו ואלקי אבותינו, שיבנה בית המקדש במלוכה בימינו, ותן חלkan בתורתך. **אך צדיקים יודו לשחק ישבו ישרים את פניך.**

שוב להרגיל עצמו לומר ... נסוחה המודה וכו' ועל ידי זה יזכיר את ה' הניצב עליו: **מולדת אני לפניו, מלך חי וקיים שהחותרת بي נשmini** ב⌘ מלחה, רבבה אמונייה.

מצווה לזכור את כל ברכות השחר

ברכת התורה

צריך לזכור בה מאור ואסור לדבר ולהוציא דברי תורה מפני עד שיבורך. **ברוך אתה יי' אלהינו מלך העולם,** אשר קדשנו במצוותיו **וצונו על דבריו תורה:**

והערכ נא יי' אלהינו את-ידכרי תורה בפינו, ובפני כל-עמק בית ישראל, ונחיה אנחנו גואזאיין, וצאצאי כל-עמק בית ישראל, בלבנו ירושי שמקד ולומרך תורה לך. ברוך אתה יי' המלמד תורה לעמו ישראל: **ברוך אתה יי' אלהינו מלך העולם,** אשר בחר לנו מפל העמים ונמן לנו את תורה. **ברוך אתה יי', נתן התורה:**

וירברך יהוה אל-משה לאמר: דבר אל-אהרן ואל-בנוי לאמר מה תברכו את-بني ישראל אמר להם: **יברך יהוה וישראל:** יאר יהוה | פניו אליך ויחוך: ישא ישא את-שמי על-בנוי ישראל ואני אבריכם:

ברכות הנחת תפילהין

הברכה הראשונה, (באמירתה מוכונים הן על התפילהין של ד' והן על התפילהין של ראש) נאמרת לפני הידוק הדזינה על שורי הקיבורות של היד השמאלית (איטר), הכותב ביד שמאל מניה את התפילהין על ידי ימין) באופן שתתפלlein נוטות לעבר הגו.

ברוך אתה יי' אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצוותיו **וצונו להניח תפילהין:**

הברכה השנייה נאמרת ורק אם דבר בין הנחת תפילהין בלבד-ידי של-ראש לפני הידוק הרצועה על הראש

ברוך אתה יי' אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצוותיו **וצונו על מצות תפילהין:**

קדיות שם

שמע ישראל, יי' אלהינו, יי' אחד:
ברוך שם בכבוד מלכותו לעולם ועד:

כדי שלכל יד, אין או בת - גם קטני קטנים - וגם המוגרים יהוה סידור (הפילה) פרט משלו. למוד תפילה לחשם, וחפש - המשגה חומשי תורה (או ספר אחר של תורה משלו למוד בו כל יום תורה, וכן להבריל קופצת-צדקה משלו - שלתוכה צונן צדקה (לבד משבת וום טוב), מכפפו הפרט (שנונן לו מהרו או שכלל בפרס ... שבחן כל היה לknotta היה נפשי, ולהשתמש בו לצרכיו האישיים, ושיכתו על זה "לחשם הארץ ומלאה" (או בראשית היותו "לה") בצייר שמן - ודברים אלו ידו בראשתו ואחריו וויהם בהדרון, במקומות בולטים - את הקופה יש לקבוע בהדר על ידי מסמר וכדומה, ועל ידי זה החדר מלוחהף לה' חזר ובית של צדקה".

קמו.

תפלה על אריכות הגלות שעשה לנו שם שלא יתחלל:

א לא לנו ייהה לא-לנו כי-לשכח תן כבוד על-חסידך על-אמתך: ב לטה יאמרו הגויים אלה-נא אלהיהם: ג ואלהינו בשם כל אשר-חכין עשה: ד עציביהם בסוף זהה מעשה ירי אדם: ה פה-להם ולא ידברו עיניהם לךם ולא יראו: אוניהם לךם ולא ישמעו אף לךם ולא יריחו: ז ידריכם ולא ימשון רגליהם ולא יהלכו לא-יהנו בגרונם: ח במוּםם יהיו עשייהם כל אשר-בטחה בהם: ט ישראלי בטחה ביהוה עזורים ומוגנים היא: י בית אהרן בטחו ביהוה עזורים ומוגנים הוא: א יראי יהוה בטחו ביהוה עזרים ומוגנים הוא: ב יהוה זכרנו יברך יברך את-בית ישראלי יברך את-בית אהרן: ג יברך יראי יהוה לקטנים עם-הגדלים: ד יקי יהוה עליכם עליכם ועל-בניכם: ט ברוכים אתם ליהוה עשרה שמים וארץ: ט השמים שמים ליהוה והארץ נתן לבני-אדם: ז לא המיתים יהללויה ולא כל-ירדי דומה: ח ואנחנו נברך זה מעתה ועד-עולם חלויות:

קמו.

שבחם גודלים לתקורוש-ברוך הוא והירך דוד אמר בדין הוא לא-הוב אותו על כל הטבות שעשה לו כמה ניסים והוא יודע מה גמולו ישלם לו שאו אפשר להשיב לו על כל הכלל שעשה עמו:

א אהבתי כי-ישמע ייהה את-קולי תחננו: ב כי-חתה אונו לי ובמי אקרא: ג אפפני חכלי-מאות ומצרי שאל מצאוני צרה ונגן אמצעא: ד ובשם-יהוה אקרא אנה יהוה מלטה נפשי: ה חנון יהוה וצדיק ואלהינו מרחם: ו שמר פתאים יהוה לדתי ולוי יהושיע: שובי נפשי למנוחיכי כי-יהוה גמל עלייכי: ח כי חלצת נפשי ממות א-ענין מודמעה את-רגלי מדחי: ט א-תהלך לפני יהוה בא-ארצות החיים: י האמנתי כי ארבך אני ענית מادر: א אני אמרתי בחפי כל-האדם פזוב: כ מה-א-שיך ליהוה כל-תגמולו-הי עלי: ג פום-ישועות אשא ובשם יהוה אקרא: ד גדרי ליהוה אשלים נגודה-נא לכל-עמו: ט יקר בעני יהוה המותה לחסידיו: ט אנה יהוה כי-אני עבדך אני עבדך בונ-אמתך פתחת למוסרי: ז לך א-זבח זבח תודה ובשם יהוה אקרא: ח גדרי ליהוה אשלים נגודה-נא לכל-עמו: ט בחרחות בית יהוה בתוככי ירושלם חלויות:

агרות קודש

ב'יה, כי' אייר, תשטי'ו

ברוקליין.

שלום וברכה!

בmeaning על מכתבו מכ' כי' אייר והקודם להם. הנהתי על מה שועמד בקשרו עם הרב... ויה"ר שתהיה זה התחלת השינוי לקרוב עכ"פ את אלו הרוצים להתקרב, אלא שלדעתם עוד לא נתקיים כמוים הפנים לפנים, ואף כי בוח צודק בכתביו כי אשימים ב' הצדדים ושהrichtוק הוא בעלי שום טעם, הנה כדי שאניש יהיו המתחילהים בצדדים לקרב, ומובן שגם למסור זה לכל הארכיכים וואיש בכל בשמי, אף שגס זה מובן שקיים המעשה מצד לא עיי ציווי וקב"ע תפעל יותר (מלבד מי שהוא עבד נאמן שהקב"ע שלו מביאתו לתכילת התענג וכמו בארכיכים בכ"מ ומהם בהמשך רס"ו)...

מפתח כללי

<p>כ) מסכת קידושין עם ביאורים קידושין ב</p> <p>ב) מדף עט עד דף בפ ג</p> <p>ג) מאמר ד"ה והיה מספר בני ישראל שבת פרשת במדבר, ב' סיוון, ה'תשכ"ו ה</p> <p>ה) שיחת שבת פרשת במדבר טו</p> <p>ו) ערב חג השבעות, ה'תשכ"ה טו</p> <p>ז) ל��וטי שיחות פרשת במדבר כג</p> <p>ח) ילקוט לוי יצחק על התורה לכ"ק הרה"ג הרה"ה המקובל ר' לוי יצחק שני אורסאהן זצ"ל לא</p> <p>ט) ילקוט גאולה ומשיח – פרשת במדבר לד</p> <p>י) שיעורי חומש יומי לשבוע פרשת במדבר לו</p> <p>ז) שיעורי תהילים לשבוע פרשת במדבר נז</p> <p>כ) שיעורים בספר התניא (МОגה) לשבוע פרשת במדבר נח</p> <p>יא) לוח "היום יום" לשבוע פרשת במדבר ע</p> <p>יב) הלכה יומית לעיון ברמב"ם עב</p>	<p>א) סדר הנחת תפילה ב</p> <p>ב) מזמור תהילים קטו, קטז ג</p> <p>כ) מסכת בא קמא עם ביאורים בא קמא ב</p> <p>ד) מדף ב עד דף ז ג</p> <p>ה) מטורת רבותינו נשיאי חב"ד: הטור ג</p> <p>כג) שולחן ערוך הלכות שבת עם העורות וציווגים אדמו"ר הוזק ג</p> <p>כג) שולחן ערוך הלכות שבת לפי ר' רבי יומי אדמו"ר הוזק ג</p> <p>כג) ליקוטי תורה אדמו"ר הוזק ג</p> <p>כג) שער תשובת אדמו"ר האמצעי ג</p> <p>כג) מאמרי הツ"צ – מאמרי הツ"צ תרי"ד-תרט"ו אדמו"ר ה"צמח צדק" ג</p> <p>כג) תורה שמואל תרל"ב אדמו"ר מורה"ש ג</p> <p>כח) שיעורים בהמשך המאמרים – תער"ב אדמו"ר מורה"ב ג</p> <p>כח) ספר המאמרים ה'תש"י אדמו"ר מורה"ץ ג</p> <p>לו) ספר השיחות ה'ש"ת-תש"א בליה" אדמו"ר מורה"ץ ג</p> <p>לא) אגרות קודש אדמו"ר מורה"ץ ג</p> <p>לב) פרקי אבות פרק ה ג</p> <p>לא) חומש לקריאה לציבור לשבת פי במדבר ג</p> <p>לא) לוח זמנים לשבוע פרשת במדבר ג</p> <p>לה) סדר מצות הדלקת נרות הערב שבת קודש ג</p> <p>דבריה התורה שאנו מקבלים באדיבות של כל המוציאים לאור, שייכים אליהם ואסור בהחלה לעשויות בהם שימוש מסחרי</p>
---	--

ביאור בדרכ אפר

(המספר, הכוינו ואחרות הממלוכות) וגם כן ציריך להבין מדוע באו יהוד
42 בהמשך אחד באותה נבואה? 43
44 גם ציריך להבין הشيخיות הקשר דפסוקים היל' ל חג
השבועות, דרגה פסוקים אלו הם בהפטרת פרשת
45 במדבר, שלعالם בכל קביעה,
46 מביל הבדל באיזה יום בחודש תחול
47 שבת פרשת במדבר ובאייה יום
48 בשבוע יחול חג השבעות קוריין
49 אotta את פרשת במדבר קודם
50 חג השבעות ולא אחריו (ךלא)
51 כפרישת נשא, שرك לפיעמים
52 בקביעות מסויימת קוריין אotta
53 קודם חג השבעות אל בירך
54 כל פרשת נשא נקרה בשבת
55 שלאחר חג השבעות³, ולכון
56 מהחר תמיד קוראים את פרשת
57 במדבר לפני חג השבעות בהכרח
58 למחר שלישייה ליה שיכות פנימית,
59 שחמינו בוגע בפרשת
60 וחוננה וננייה לתג
61 השבועות⁴, ועל-דרך
62 שחמינו, שפין שלعالם בכל
63 נצבים, קוריין אotta בשבת
64 קביעות קוריין (ךלא)
65 קודם ראש השנה
66 כפרישת וילך, שرك לפיעמים
67 בקביעות מסויימת קוריין אotta
68 קודם ראש השנה אבל לפיעמים
69 קורים אותה אחרי ראש השנה, בשבת
70 התשובה³, יש לה לפרש נצבים
71 שיכות פנימית, בתוכנה וננייה
72 לאש-השנה 4 מכובאר בהרחבת
73 בלקוטי תורה לרבינו הוקן פרשת
74 ניצבים ובמאמרי הסידות ובים
75 נוטפים. ומה מהאמור שבודאי יש
76 קשר בין פרשת במדבר וחג השבעות
77 מיבן, שגם הפטרת
78 דפרישת במדבר, שבה נאמרו
79 פסוקים היל' פסקוי הנבואה
80 שבם נפתח המתאר הנווכי לש
81 לה להפטרה שיכות פנימית
82 בתוכנה וננייה לחג השבעות, כפי שיתברר להן.

ביאור בדרכ אפר

בהתורה של פרשת השבעה, פרשת במדבר, אומר הנביה הוועש:
1 והיה לעתיד לבוא יהיה מספר בני ישראל בחול הים אשר לא
2 ימד שי אפשר למדוד אותו ולא יספר ואית אפשר לספר אותו מרבי,
3 כלומר, בני ישראל יהיו במספר גדול כך עד שלא יהיה ניתן למדוד ולספר
4 אותו והיה עוד יהיה לעתיד לבוא
5 במקום תמורה זאת אשר יאמר
6 להם לבני ישראל לא עמי אחים
7 יאמר להם בני אל חי. והנביא
8 משיח אמר מה עתיד להיות לבני
9 ישראל לעתיד לבוא ונתקבצו בני
10 יהודה ובני ישראל ייחדיו
11 יהודה ובני ישראל ייחדיו
12 בניגוד למצב שבו בני יהודה ובני
13 ישראל מחולקים לשתי מלכות,
14 לעתיד לבוא הם יתחדוו ושם
15 להם ראש אחד גוי משותף
16 לשניהם כי גדול גוי כי גדול יום יzuאל. וידוע
17 היום שבו יתקבצו בני ישראל שהו
18 מפוזרים כזרעים על פי השדה.
19 וידוע תדוק בזיה², השאלה
20 הנשאלת על פסק זה בתורת החסידות
21 שבחלה במחה הדברים נאמר
22 והיה מספר בני ישראל
23 הינו שיחיה באופן של
24 מספר דוקא, כלומר, לזרות שני
25 ישראל יהיו רבים מאד בכל זאת
26 הריבוי שלהם מוגדר במספר ואחר
27 במשר הפסיק נאמר שני
28 פסוקים אלו הם בהפטרת פרשת במדבר,
29 לא ימד ולא יספר, שיהו
30 עניין שלמעלה ממספר ולא
31 מוגדר במספר כלל, ונמצא שהפסיק
32 סותר את עצמו מראשו לסופה!
33 גם ציריך להבין ברו נושא בפסק
34 והוא מה הشيخיות הקשר בין
35 התחלה הפטרת, והיה מספר
36 בני ישראל גוי, להמשך
37 הפטרת והיה במקום גוי
38 יאמר להם בני אל חי,
39 ולפסוק שלאתרו ונתקבצו
40 וגוי כי גדול יום יzuאל
41 שלכלורה נראה שהם שלושה דברים שונים ללא כל קשר ושיכות ביניהם

(1) הוועש ב, א-ב — הפטרת פ' במדבר. (2) ד"ה והי מספר בני ישראל במאמרי אדרה"ז תקס"ה ח"ב ע' תקפו. ד"ה הנני' במאמרי אדרה"ז האמצעי פרשנתנו ע' קיג. וראה תוו"ח מקץ רכב, ג. המשך תער"ב ח"א ריש ע' קסה. ובכ"מ. (3) ראה תוכ' מגילה לא, סע"ב. (4) ראה לקו"ש ח"ח ע' 1 הערא 1.

שבת פרשת במדבר, ב' סיון, ה'תשכ"ז

ביאור בדרך אפשרי

ויהי בבחינה שלמעלה מן המספר, לא יספר, כיינו שגם בעולם המוגבל בהגדותן מאידמיות, כפי שהדבר בא לידי ביטוי בנוסה המספר יומשך בחינת בליגבול, וגם בגבול עצמו היה נזכר המקור והשורש הנעלה באור האלקי האינטוטי שלמעלה מכל מדרישה והגבלה שזהו מה שגפעל והחדש בעולם במתן תורה, שגם בעולם המוגבל, בעולם הזה הגשמי שיש בו גדרים והגבולות ברוחות שזהו כללות הענן דמצרים, מלשון מיאר וגבול, (והרי למן תורה קומה יצאת מצרים שנסמלת את הארץ מגדרים וביטול ההגבלה) יהה גiley אויר אין סוף הקלי-גבול שלמעלה מכל מדרישה והגבלה. וממשיך ומוסיף ביאור בענין פועלות הבלתי-גבול שלמעלה מהגבולות בתוך הגבול המוגדר והמוגבל: ובפרקטיות יותר, הינה¹⁰ מספר הוא מכון על ענן המצוות שנגנו במספר קבוע ומוגדר, פרי"ג מוצאות דאוריתיא מן התורה זו, מוצאות דרבנן שתקנו במסמם, ונגנו המנות ששם במספר נתנו למספר בני ישראל לבני ישראל גם הם במספר קבוע ושישים ריבוא הפתשלק לששים ריבוא ניצוצות כלים של נשות כו', שנעמן מתקלחות לניצוצות ובאים לכך למשה ישותה יש הרובה יותר משש מאות אלף נשות ממש שמי, היה צורן שיהא בנשות עניין של המתקלחות והגדירה. ואבניהם, אבל כיוון שהכוונה העליונה היא השנשות ירדו למטה עלולות הזה, ויריקתם של הנשות מהמקורה והשורש העליון שלהם באלוות למטה לעולם הזה היא צורך עלה, כדי שוכנאה מהירידה והוא השנשה תגיע לדרגה גבוהה יותר מכפי שהיא לפניה היורדה ועוד כדי כך שתתעורר מהעל המידרה והגבול של בחינת המספר להיות בבחינת רצוא ואמאון כו', על חיות הקודש שבמרוכה העלינה נאמר שה"ר צותה ושוב",

ביאור בדרך אפשרי

(ב) והענין בז'ה, חיללה המאמר מתייחס לשאלת הראשונה, אך לייש את הסתירה לאורה בין תחילת הפסוק ממנה עולה שבני ישראל היו ובין מאד אך עדרין היה להם מספר לסופו של אידר ולא יספר, ובואר דפירוש הכתוב והיה מספר בני ישראל ג', אשר לא ימד ולא יספר הוא שמהספר עצמו יהי בבחינה (ב) והענין בז'ה, דפירוש הפתוב והיה מספר מן המספר⁵ כמו יישראל ג', אשר לא ימד ולא חדש ופלא כפול, אשר לא זו בלבד שיחיו ובין כך עד שלא יהיה ניתן שפה מרובה מורה על כל ענן הגבלה, דהנה, מספר מורה על (שענינו יתבאר להלן) יהיה "למעלה" מן המספר⁶ שלבعلה מן המספר⁷. דהנה, מספר מורה שלם ענן הגבלה, החל מהגבלה דעשרה ספירותו מן המספר⁸ ועליה מהגדות של אחד עשר⁹ (כמו שכתבEAR ליעיל¹⁰ שענין המספר על ענן הגבלה, וכמו ששמענו בסוגים שונים בungan הספרות, פמボאר באורך ב'אוור הtoutre' פרישת חי שרה⁸), ועד לתכלית הגבלה שבעולים. והפנעה היא שמהספר עצמו יהי בבחינה של אורה ומוגבלת באמצעות עשרה כוחות שביהם אורה מחלבש המוגבל יומשך בחינת בליגבול, שזהו מה שגפעל במנתן תורה, שגם בעולם המוגבל, וכוחות שונים יש לה מספר מסוימים שזהו כללות הענן דמצרים, מלשון מיאר וגבול, יהי גiley אויר אין סוף הקלי-גבול. שאות האלקי האינטוטי שאנו מוגבל עבר מצומות והגבלה והחמעט) ו usher ובפרקטיות יותר, הינה¹⁰ מספר הוא ענן המצוות הספירותם הם בגבלה מעצם העודה שנטנו במספר, פרי"ג מוצאות דאוריתיא זו, מוצאות שהם במספר בני ישראל הפתשלק במספר עשר, עשר ולא תשע, לשים ריבוא ניצוצות נשמות כו', שבדי מספר עשר ולא אחד עשר⁶ (כמו שiomשכו למיטה הווצרכו להיות בבחינת שכתבEAR ליעיל¹⁰ במאמר דבר-המתחלקו כי תsha שנאמר בשבת פרשת התחמלקות, ולבואה במספר דוקא. ויריקתם היא המשטפים, פרשת שקלים שנה זו, צורך עלה, להיות בבחינת רצוא ואמאון כו', תשכ"ו שענין המספר הוא אחד מדר' הפירושים וענינים שישם בענן הספרות, פמボאר באורך ב'אוור הtoutre' פרישת חי שרה⁸ שיש ארבעה טעמים לכך שענין הכוונות והאורות העליונים נקראים בשם ספרות – לשון ابن ספר המאריה, לשון סיפור והגדה (גילה), לשון ספר וסופר וכן לשון גבול ומספר), וענין זה של מספר מוגבל מתחילה בענין הספרות ונמשך בכל דבר ורוחני שיש בו את ההגבלה הזו והולן ונמשך גם בדברים הגשיים (שהם משלשלים מושeros ומרקורים ברוחניות) ועד לתכלית הגבלה שבעולים. והפנעה כאן בפסוק שלמעלה יוצר שילוב בין "מספר" ליא יספר היא שמהספר עצמו המסלל את הגבול והגדירה

(5) ראה מאמרי אדה"ז שם ע' תקפו. מאמרי אדמור' האמצעי שם ע' קיד ואילך. אודה"ת פרשתנו ע' סג. תוע'ח שם. (6) ספר יצירה פ"א מ"ד. (7) ד"ה כי תשא דש"פ משפטים, פ' שקלים פ"ב (סה"מ תשכ"ו ע' קכו). (8) קו, ב ואילך. (9) ראה תוע'א שמota מת, סע"ד ואילך. וארא נז, ב ואילך. יתרו עא, ג ואילך. ובכ"מ. (10) ראה לקו"ת פרשתנו ו, סע"א ואילך.

והיה מספר בני ישראל כחול היום

ביאור בדרכ אפר

האורות העליונות במצוות והtblשות שלם בגשמיות שפועלת בהם הגשמה
 וועל-דרך זה בכל שאר המצוות שככלין יש אורות עלינוים, שזיהו
 ירידת האורות מלמעלה והtblשות בגשמיות הוא בדרוגמת הזרעה
 בנטמיות, שאורעין חטה באָרין, שטומני הנרעין בעפר
 שמקפה עלייו וירק בּה,
 ועודקא על-ידייה עלי-ידי
 שהג夷ין נרבך געשית אח-רכ
 האמיהה בתוספת מרובה
 כי, כמוות גדרולה לאין שיעור ביחס
 לגרעין הנורע וכמאמיר רבותינו
 ז"ל¹² כלום אָדים זורע סאה
 מידה נפה קטנה אלא כדי
 שיתוטפו על הזרעים המעטים הללו
 פקיה פורין כמוות גדרולה הרבה יותר
 כל כור מכל 30 סאה, ויהי
 שעלי-ידי רקבון הגרעין
 באָרין, דוקא באמצעות הליך
 שנאה כאיבוד הרענן, למשה
 הגרעין פועל את פועלו כי איז
 מתעורר פה האומם שבארין
 להצמיח ברובי כו' בנסיבות
 גדרולה, שזיהו ה称呼 שקיים באדרמה
 להצמיחה כמוות עצומה של צמחים הוא
 מעין בהינתן איז-סוף ובלשון
 רבנו חזקן בתניא אגדת הקודש, סימן
 כי כוח ועו שביסוד העפר
 והוא אמר תרשsha הארץ וכי להיות
 פועל בקרוב הארץ תמיד לעולם ועד ...
 להצמיחה עשבים ואילנות ופירות מאין
 ليس תמיד מדי שנה בשנה שהוא מעין
 בהינתן אין סוף שם יתקיים עולם הזה
 ריבוי ובוכות שנים יצמיחו מדי שנה
 בשנה" ובן בהודמה למיבור לעיל
 לגבי זרעת גועניים באדרמה והשפעת
 ופעולות הגרעין על כוח הצמיחה שבארין הוא עניין זרעת המצוות
 ופעולות והשפעת האורות העליונות שמצוות, שעלי-זה נאמר¹⁴ בדרוגמת רקבון הגרעין שנרבך וכמו נאכד באדרמה, אבל דוקא הביטול
 גורם להtblשות גדרולה ועל-ידייה ציצין ופרח ישראאל וכן
 מתקיים בכני ישראל מה שנאמר בהמשך פסקו זה מלאו פני תבל
 תנובה, שגם בתבל בעולם עצמו יישנו העניין דתנובה פירות
 ונמיהה, שהו גם מלשון תננו בּה, מבונן של לחתה, להחריר ולהכניס
 בה הינו שעיליה האור האלקי הנמשך בכוחו של הביטול לאלוות נקלט

ביאור בדרכ אפר

1 הלוך וחזרו, והמשמעות הפנימית היא שכן נמצאות כל הזמן בירצוא -
 2 תשואה להtblשות ולהיכל באלוות, ושוב - חווות למדרגות ולמיולי
 3 התפקיד שנקבע להן, ובענינו - ירידת הנשמה לגוף נחשבת ירידת צור
 4 עליה כי על ידי הירידה הוא הנשמה נמצאת במצב של 'רצוא' ו'צימאון'
 5 ותשואה לאלוות מותק רצון לצאת
 6 מהగבלות ומגורי המצוות שזו
 7 יהי מספר בזאת המספר עצמו, יספר, שזיהו עניין התרשובה, שהיא למעלה מספר
 8 הינו המדריך והגבלה של נשמות
 9 ישראל ההפק להיות בבחינת אש
 10 לא ימד ולא יספר, שזיהו גם מה שבתוכו כי גודל יום יזרעאל
 11 עניין התרשובה, יציאה והtblשות
 12 הוא זרעת אל, רקאי על המצוות שככלויהם הוא
 13 שקדות התשובה, מכובאarity בתורת
 14 החסידות שתוכן עניין התשובה הוא
 15 התעללות של האדם לדרגה כו' שב
 16 מתגלגה הקשר העצמי והפניימי של
 17 הנשמה עם הקדוש-בירוך הוא בעצםו,
 18 בבחינה שב החטא לא רוגם
 19 מלכתחילה שהיא התשובה
 20 למעללה מספר בהשלשות
 21 כו' האור האלקי שרד למיטה בסדר
 22 והדרגה מדרגה לדרגה שהוא בגבול
 23 ומספר כמו עניין המצוות שם במספר
 24 קבוע ומוגדר, כאמור לעיל.
 25 ג) וזיהו גם מה שבתוכו בהמשך כו' הגרעין באָרין, איז
 26 וסימן פסוק זה כי גודל יום
 27 שזיהו מעין בבחינת איז-סוף.
 28 חווות החסידות דתנאה¹¹ פירוש
 29 יזרעאל הוא שילוב של שני מילים
 30 צירעת אל, לפי פשטו הכוונה
 31 לקיבוץ בני ישראל שהתפזרו על-ידי
 32 האל כורעים שמהפכו על פני השדה
 33 ולפי התוכן הפנימי של הדברים
 34 רקאי הכוונה על המצוות
 35 שבלוקם הוא עניין הדרקה וחסיד, שם דברים הכלולים
 36 את כל המצוות (כפי שמובה בחסידות שבתלמיד יודישלמי, הדרקה נקראת
 37 בשם 'מצוות' סתם) כי חסיד נקרא בשם אל, וכשם שמיית החסיד
 38 בסיפורות העליונות קשווה בשם 'אל' כך קיום המצוות שקשרו בצדקה
 39 וחסיד פועל זרעה של 'אל' והוא עניין זרעת המשכה וגילוי
 40 ו'פיזור' של אורות עליונים שמצוות שחן רצון וה'ב' בהם אורות
 41 אלוקים עלוניים שירדו אוות עלוניים אלו ונתגשמו כתוצאה מכך
 42 שהחלבו בעניינים גשמיים, כמוות ציצית של אמר ותפלין על
 43 הקלף, ואדרקה בכסף דום, שככל אלה הן דוגמאות לירידה של

(11) ראה לkurת שם, סע"ג ואילך. ח. א. מאמרי אדרמור האמצעי שם ע' קיז ואילך.
 (12) פסחים פז, ב. וראה תו"א ר"פ בשלחה. (13) תניא אגה"ק סוס"כ (קלב, ב.) ישעי' כז, ו. וראה תו"א

שבת פרשת במדבר, ב' סיוון, ה'תשכ"ז

ביאור בדרך אפשרר

שאינו פועל העלם והסתור ומילא אותו מחשיין כל כך, אלא) גם את 42
 מציאות החושך שמעלים ומסתיר ומגניד על האור באופן 43
 פעיל והוא חושך הרבה הכוח יתור חזון, שזהו הכוח הפנימי של דברי החכמיינו 44
 זיל שפעולתו התשובה היא שיזונות החטאים עצם געשו לו 45
כזקיות¹⁹ נשחים לו כמצאות, 46
שיניו שמהפכים לטוב אפילו⁴⁷
את חזונות, שזהו "דורנות"⁴⁸
 הינו עברה במודיע חסישולם ענין⁴⁹
של קגנד במקלית, בינויג לעובר⁵⁰
 עברה בשוגג שאמנם עשו היפך רצון⁵¹
 ה' אבל לא מוחן כוונה נגד ה', ואילו⁵²
 העשה עברה בדורון מגניד לאלקות⁵³
בתכלית ייח שילוד את רבונו⁵⁴
ומכון למزاد בז'²⁰, ומכל-⁵⁵
מקום בכוח ההשובה גם חזוך⁵⁶
זה שהוא חושך המור מאת מתהפק⁵⁷
לאור וזה הדרגה הגבואה והפנימית⁵⁸
 יותר המשכת קדשה בעולם על די⁵⁹
המצאות שנמשלה כאן לזרעה,⁶⁰
 מבואר לעיל.⁶¹
וזהו גם כוה שפטותם בהמשך⁶²
פסקוי הפטורה זו והיה במקום⁶³
אשר יאמר להם לא עמי⁶⁴
אתם, יאמר להם בני אל חי,⁶⁵
 במחילת המאמר נשאלת השאלה מהו⁶⁶
הקשר בין פסוק זה לפסק שלבני⁶⁷
 המדבר על מוסרם הרוב של בני ישראל⁶⁸
 ולפסק שabhängig המדבר על אחדות בין⁶⁹
 מלכת יהודה ומלכת ישראל, ולפי⁷⁰
 המבואר לעיל הקשר מוכן, כי בתקילה⁷¹
 מדובר על גילוי בחינתם "אין מסטר"⁷²
 למילאה מדידה והגבלה) בתוך⁷³
 ה"מספר" (גבול ומידה) והמשמעות⁷⁴
 האורות העליונים של המצאות בתוך גדרי העולם הזה, וענין זה של היפיכת⁷⁵
 חושך והעלם העולם לאור שנפעל על ידי עבודת ההשובה הוא גם התוכן⁷⁶
 הפנימי של פסוק זה המדבר על היפיכת בני ישראל ממצב של "לא עמי"⁷⁷
 למצב של "בני אל חי", והכתוב מדייק ואומר "במקומות אשר יאמר..."⁷⁸
פירוש²¹ במקומות זהה מעתש, שהמהפק מ"לא עמי" ל"בני אל חי"⁷⁹
 לא מתרחש עלי-ידי רוחיה והנתנקות מהמצב הקודם אלא עלי-ידי היפיכת⁸⁰
 הממצב וה"מקומות" הקודם עצמו לאור **על-דרך מאמר רבותינו זיל¹⁹**
שענין התשובה כדי לוorda שההשובה היא אמיתת צריך להיות⁸²

ביאור בדרך אפשרר

1 **בבחינת פבל¹⁵** (כפי שסביראר ה'צמ"ח צדק,¹⁶ העניין בז),
 ובכללות הוא עניין המשכת אור אין-סוף תבליל-גבול¹⁷,
 שלמעשה מדידה והגבלה ולכן הוא נשך דוקא על ידי הביטול (על-זרק)¹⁸
 שכוח הזומה שבארץ מתעורר דוקא על ידי ריקון הארץ) **למיטה דוקא**
 שיבוא ויאיר גם בתוך ההגבולות¹⁹,
 והגדרים של העולם הזה (בדומה²⁰
 לאמרו לעיל לגבי המשכת והארה²¹ צדק¹⁶ העניין בז), ובכללות הוא עניין תבליל-¹⁷
 בחינת "אין מסטר" ב"מספר עצמו".²²
אור אין-סוף תבליל-גבול למטה דוקא. וימתירה
זינה, כמו שפטותם כי גדול יום יזרעאל, يوم²³
 שהאורות העליונים מארים גם בעולם²⁴
אליא יתר על כן כמו שפטותם דיקיָא, הינו שגעשה הכל בבחינת יום, וכמו
 בפסק זה המתאר את הנဂולה²⁵ **שפטותם וليلתם ביום יזרעאל** בבחינתם של הירעה²⁶ של ייָם
מאריך כמו יום, אזי נעשה הגדלה בענין היום²⁷
 ומהחסיבות של הירעה²⁸ של ייָם
קיים המצוות כי גדול יום²⁹, שענין זה נעשה על-ידי התשובה,
יזרעאל, يوم דיקיָא, הפסוך³⁰
בדיריך ואומר על כך את הביטוי "יום"³¹
המסמל אור וגלויה הינו שגעשה³²
הכל גם שעד עתה היה יפרק³³, אם זה רק העדר האור, או שיש
האור והגיל, גם הוא נעשה בבחינת³⁴
יום, וכמו שפטותם וليلת³⁵
ענין האור. ומעלה התשובה היא שעל-ידי
מפהפכים ולא רק את העדר האור, אליא) גם את
מציאות של חזוך שמטסתיר ומעלים ומגניד על³⁶
ענין האור. ומעלה התשובה היא שעל-ידי
מפהפכים (לא רק את העדר האור, אליא) גם את
מציאות החושך שמעלים ומסתיר ומגניד על³⁷
ההשובה היא שיזונות החטאים ענין דעות בתכלית, שילוד³⁸
יום, אזי נעשה הגדלה הנגדה גידול³⁹
ותוספת בענין היום (בלשון⁴⁰
ההשובה זיל יומם), כי לאחר שגם⁴¹
ההשובה גידול יומם, שזהו ענין של מנגנון שפטותם⁴² לאור.
זה מטהפק לאור. וזהו גם מה שפטותם⁴³
ברוחניות געשה על-ידי מפהפכים⁴⁴
התשובה, שעל-ידי מפהפכים⁴⁵
גם את החושך לאור, בדומה⁴⁶
יאמר במקומות אשר יאמר להם לא עמי אפס,⁴⁷
להപכת היליה "לא/or", בדברי⁴⁸ ממש, על-דרך מאמר רבותינו זיל¹⁹ שענין⁴⁹
חכמוני ויל של ייָם תשובה (בדרגה⁵⁰
 בגובה) החטאים עצמים, הדותנות, הופכים לזכויות.⁵¹
ובפרטיות יותר, לחוספת ביאור בענין היפכת החושך לאור הבה ידוע⁵²
 בתורת החסידות **שיש ב'** דעתות בענין הגדרה מהו של החושך⁵³,
אם זה רק העדר האור, וכאשר אין אור, מילא החושך או שילש⁵⁴
מציאות של חזוך שמטסתיר ומעלים ומגניד על ענין האור⁵⁵
 (וכפי שmoboa בחסידות שמנוסת הברכה "יצור אור ובורא חושך" מוכן⁵⁶
 שהחושך הוא מציאות ולא רק העדר). ומעלה התשובה היא⁵⁷
שעל-ידי מפהפכים מהושך לאור (לא רק את העדר האור

שםות נג, ג ואילך. (15) ת"ו א שם נד, א. (16) אה"ת שמות ע' צח. (17) תהילים קלט, יב. (18) ראה סה"מ עטר"ת ע' יז ואילך.
 סה"מ קונותرسים ח"ב שמבר, ג ואילך. ד"ה הימים הרות עולם תש"ג (סה"מ תש"ג ע' ח ואילך). (19) יומא פג, ב. (20) ת"ו ב' פרש"י בחוקותי כו, יד. (21) ראה לקו"ת שם ו, ב. ז, ד. אה"ת פרשנתנו שם ע' סד.

והיה מספר בני ישראל כחול היום

ביאור בדרכ אפשר

הפעם אורה²³, שענין ההוראה הוא **למיטה מענן השכל**,
וממשמעותו היא שהוגם שהאומות ימכנו את הדבר בשכלו, בכל זאת הוא
מורדה, ובובותה האדם הכוונה הודהה במצוותה כי גם כשאין כל הבנה והשגה
בגדולה ה' וההודאה היא למטה מהשכל **גם מענן הקמדות**,
שעינן עיקר המדודות ה'וּא

בימינת חסיד-גבורה-תפארת,
שם התנוועות העקריות של הרגש
שהן למעלה גם מבחן
גצח-הוד-יסוד, שהן מידות
שקשורת יותר לעניין המעשה בפועל
ועל-אתת-כמלה-רכמה
למעלה מבחן הפלכות,
של עניינה הוא המשכת והעברת
המידות כלפי חוץ ו**והוא עניין**
העלאה מלמטה ?**למעלה**
ונמצאו **"ישראל"** עליה מ"יהודה"
בהרבה כמעלת המידות על המלכות
והם שנים באופן עבורותם שבעדרת
ישראל היא בדרך המשכה מלמעלה
למטה, ובובות יהודה היא בדרך
העלאה מלמטה למעלה.

ועל-זה נאמר כאן בהפרה
ונקבעו בני יהודה ובני
ישראל יתך, שאיריך להיות
יחוד שילוב וחיבור עד לאחדות בין
זעיר-אנפין ומילכות, העלאה
ובמישקה, מ"ה וב"נ. כאשר
שם ה'וי' כתוב במילוי אותיות אל'יה,
הינו י"ד, ה"א, וא"י, ה"א הגימטריא
של האותות הללו היא מ"ה (45)
ואילו כאשר שם ה'וי' נכתב במילוי
אותיות ה'ה, ה'ו, וו', ה'ה, וו',
הה' הגימטריא של האותות הללו
היא ב"נ (52), ומבודר בחסידות שעניינו של שם מ"ה הוא המשכה ועניינו
של שם ב"נ הוא העלאה ואם כן יהוד ז' ומילכות, המשכה והעלאה הוא גם
יחוד של שם מ"ה ושם ב"נ (המייחד ביהוד) לגבי המשכה והשפעה רגילה
הוא שבדרכ' כלל ההשפעה והירידה של האור האלקי מדרגה לדרגה היא
באופן כוה שהחיצונית והסוף של דרגה אחת הופכת להויה הפנימיות והראש
של הדרגה שתחתיה הבהא אחריה, ואילו כאשר ישנה השפעה מהפנימיות
והתוך של דרגה אחת היישר אל הפנימיות והתוך של הדרגה הבהא ונוצרת
בינהם התחדשות, הדבר נקרא "יהוד".

ויתירה מזה, כמו מדבר ביהוד' עמק ופנימי ביותר הנומו בלשון
ובניהם ההוראה (שכלן המלכים הם משפט יהודה), שענינו

ביאור בדרכ אפשר

באותה אשה, באוטו פָּרָק וּבְאַוּטוֹ מִקְוּם, לומר, התשובה היא
בודאי אמיתי רק כאשר האדם עומד לפני ניסין בדרכ' שב עבר נכשל
בו ובכל זאת הוא עומד בניסין ומתגבר על יצחו בפ"ל **שעל-ידי** התשובה הנה
התשובה הבה זדונת נעשו לו **כזכויות** כאשר הריגש והחידוש הוא
על כל שחודנות עצם הופכים
מחושך לאור ונעים וכיות.
ויהגה בינו שפלוות עניין **ובאותו מקום**, בפ"ל **שעל-ידי** התשובה הנה
העבורה המטרה הכללית של
קדוניות נעשו לו **כזכיות**.
ויהגה בינו שפלוות עניין **העבורה** ה'וּא
על-גבול (**אשך לא ימד ולא**
ישפר) או ר' אלוקי של מעלה מודעה
והגבלה **בענן הגבול** (מ"פ) בפ"ל, הרי
בפ"ל, כתוך גדרי הגבול **הרי**
מוקן, **שעל-דרך-זה** **אריך** **ל להיות** גם אצל האדם
העובד. וזהו מה **שכתבו ונקבעו** **ביהודה** ובנוי
המשכה של גובל תוך גבו **אריך**
ל להיות גם אצל האדם העובר
שהרי מוקן שישיר בפי הגורם
הפולן והחוצה גנפטל. **וזה מה**
שכתבו בפסקוב הבא בהפרה זו
ומלמעלה **למטה**, **ויהודה** ה'וּא **בחינת מלכות**
ונקבעו בני יהודה ובני **דאצילות** (**שכלן המלכים הם משפט יהודה**),
ישראל יחקיו, **ושמו לךם**
ראש אחד גו', שבנון זה בא לידי
ביטוי התוכן של המשכה למללה
מהגבלה בתוכה הגובל בעבודת האדם
וזה הקשר של הפסוקים הבאים זהה
אחר זה), כפי שהולך ומבארא.
ויהנו בזה, **ויהגה** **ישראל**
למעלה **מבחן הפלכות**, **והוא עניין העלאה**
ומלמעלה **למעלה** **למעלה**. **ועל-זה נאמר** **ונקבעו בני יהודה**
ישראל הוא בוחנת זעיר-אנפין
דאצילות, המידות (חסד, גבורה
וכו') כפי שהן בעשר ספירות דאצילות
זעיר-אנפין (**פנים זעירות**) **וב'נ** (**זעיר אנטון**)
כי ביחס למוחין של מעלה מהמידות
(וכן בהשוויה למידות כפי שהן על מעלה מהאצילות ונקראות "אריך אנטון") יש
בזה אור מועט, **זעיר**, **שענינו בעבורה** **הוא להמשכה מלמעלה**
למטה, מכובא בחסידות שהתקבבות האדם לאלוות יכול להיות בשתי
צורות: המשכה אלוקית מלמטה והעלאה של האדם מלמטה,
ובנענינו בחסידות ישראל שהיא נגד המידות העליונות ("זעיר אנטון")
דאצילות היה המשכה, כמו שבאלוקות המשכה מלמטה להעלאה היא עליידי
מידת החסד ושאר המידות הקדושות **ויהודה** ה'וּא **בחינת מלכות**
דאצילות (**שכלן המלכים הם משפט יהודה**), **שענינו**
בעבורה ה'וּא **ההוראה** (ככਮוב בתרומה שהשם יהודה הוא **מלשון**

שבת פרשת במדבר, ב' סיוון, ה'תשכ"ז

ביאור בדרך אפשר

עכšíו, בזמנן הגולות, מה-שָׁאַיְן-כֵן לְעִתִּיד־לְבָא יְהִיָּה אֶחָד בְּאֶחָד
יגַשׁ²⁴ שני הבחינות שכמתה רוחקתו זו יגשו ויתרכבו זו לזו עד שמהיה
בניהם אחדות מוחלתת **להתפלל זה בזזה בתכלית ה'יחוד**
התאחדות **והתפללות**, כמו אוור הנר שמתפרק לאבוקה ונכלל בה חוץ
כדי איבוד מציאותו וכךathy שתי הבחינות
'יהודה תחתה' ו'יהודה עילאה' יתחברו
ויתאחדו עד **שהתפעלה בבחינת**
יח'קָר-תְּפָאָה וְתַתְפְּלָל לְגָמְרִי
בְּיְהֹוָדָא-עִילָּאָה, ושוב לא יהיה
מצב של יהודה תחתה' כלל
ותתפְּשַׁט תֹּרְד וְתַהְגֵּל בְּבָחִינָת
יח'קָר-עִילָּאָה לְמַטָּה בעולם
זהו שוכשייש בו נבראים שרואים
עצםם למיציאות ובבחינת 'יהודה עילאה'
האריך ותחלגה למטה **כִּמוֹ שָׂהָוָא**
לְמַעְלָה, **וְאַז יְהִיָּה רָאשׁ אֶחָד**
בְּלִכְדָּן וְנִשְׁמַשׁ שְׁבִנֵּי יִשְׂרָאֵל לא היה
עד שתי מלבות כי מלבות ישראלי
ומלכות יהודה היפכו למלילה אחת,
ובורחו נס – לא היה שתי בבחינות
נפרחות של 'יהודה תחתה' ו'יהודה
עלאה' אלא רק בחינת 'יהודה עילאה'
בלבד, כי בחינת 'יהודה תחתה' תהיה
נכלה בבחינת 'יהודה עילאה'.
וְלֹכְדִיר גַם מַהֲמָבָאָר
בְּקוֹנְטָרָס עַז הַתְּיִם²⁵, מאת
הרבי הש"ב נ"ע א"ק **שְׁבָהָרְכָת**
שְׁתִיחִיה הַעֲבֹדָה דִיח'וֹדָא
עִילָּאָה בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד
למרות שאחדותה ה' בדרגה של יהודה
עלאה, הינו מתחן הכרה שהכל בטל
לאלוות ב'ביטול במציאות' וכאליו
איין קיים, היא דרגה גבוהה, להמשה
כל אחד ואחד נורש להגעה לכך, וטעם
הדבר הוא כיון **דְּבָעָבָדָה דִיח'וֹדָא-תְּפָאָה** כאשר ההכרה באחדות ה'
היא ברמה של 'ביטול היש' בלבד, הרי כיון שיחד עם הביטול עדין יש
תחושה מסוימת של יישות ומיציאות עצמית **בָּנְקָל** הוא **שִׁיפָּוָל**
מַפְּרָגָתָו חַסְרוֹשָׁלָם ואמ' היה יתכן שאחריה תבוא ירידת
והתדרדות נספהת **וַיְהִי יָשַׁגְמָר כֹּו'**, לא כל ביטול **וְלֹא**
בְּהָרְכָת הַוָּא שְׁפָל אֶחָד וְאֶחָד יִגְעַע אֶת עַצְמוֹ לְבָוֹא לְבָחִינָת
הדורש על מנת **לְבָוֹא לְבָחִינָת הַבִּיטּוֹל דִיח'וֹדָא-עִילָּאָה**, 'ביטול
במציאות' לא כל תחשוה של יישות כלל **וְעַל-יִדְיִיזָה** יוכל
לא הגיעו 'יהודה עילאה' ו'ביטול במציאות' במלוא המידה, הרי בזוכות
המאמן להגעה 'יהודה עילאה' אוו' לפחות **לְהִיָּה עַבְדָּתָה**

ביאור בדרך אפשר

הכתוב ושם לו **רָאשׁ אֶחָד**, כיינו שלא מספיק **שִׁתְקַבְּצָו**
יחדיו **לְמַקְוָם אֶחָד**, כאמור בפסק הקודם שה' קיבץ את בני ישראל
המפורים כורעים והואו יחד בוחן **רִשות הַיְחִיד** אחת, כך שהמוקם בו
הם נמצאים אחד אותם **אֶבֶל עָדִין יִשְׁאָרוּ ב'** עניינים שונים, שאנו
כאשר האחדות לא מושלמת **יכּוֹלִים**
לְדוּרָת עָדִין יִשְׁפֹּשּׁוּ שִׁיחָיו גַם
בְּמַעְמָד וּמַאֲבָב של פירוד
הַיְחִיד, אֶבֶל עָדִין יִשְׁאָרוּ ב' עניינים, שאנו יוכלים
והקיבו ייחד למוקם אחד לא יוכל את
לְהִיָּת גַם בְּמַעְמָד וּמַאֲבָב של פירוד (שזהו
האחדות הרווחה (שזהו עניין
הפירוד והוסר האחדות בבריה
כָּלְלוֹת הַעֲנִין דְּחַטָּא עַז
הַחְטָאִים וְעַזְנוֹת וּפְשֻׁעִים, אלא **בְּפִי שְׁמָמְשִׁיק**
הבדעת, שהוא מ庫ור בכל בכתוב, ושם לו **רָאשׁ אֶחָד**, ש'יהיו ענן אחד
הַחְטָאִים וְעַזְנוֹת וּפְשֻׁעִים ממש. וזהו בזיה, **שְׁעַכְשָׁו יִשְׁשָׁנִי רָאשִׁים**,
שעושים פירוד בין החוטא והבריה
בְּחִינָת יְהֹוָדָא-עִילָּאָה וְיְהֹוָדָא-תְּפָאָה, שאינם
מְשֻׁתְּפִים כאחד, כי בבחינת 'יהודה-עילאה' אין
שְׁפָלָתִים ב'יחוד' ואחדות), אלא
בְּחִינָת בִּיטּוֹל בְּמִצְיאוֹת, ובבחינת 'יהודה-תְּפָאָה
בְּפִי שְׁמָמְשִׁיק בכתוב, שנוסף
להתקבצויות במקומות אחד היה גורם
נוסף שיחד אותם ואת באחדות
לְעַתִּיד-לְבָא יְהִיָּה אֶחָד בְּאֶחָד יִגְשָׁו²⁴ להתפלל
זֶה בְּזָה בְּתָכְלִית הַחִזְדִּיקָה וְתַתְפְּשַׁט
שְׁתִיחִיה בְּבָחִינָת יְהֹוָדָא-תְּפָאָה וְתַתְפְּלָל לְגָמְרִי
בְּיְהֹוָדָא-עִילָּאָה, וְתַתְפְּשַׁט בְּבָחִינָת יְהֹוָדָא-עִילָּאָה
לְמַטָּה כִּמוֹ שָׂהָוָא לְמַעְלָה, ואז היה ר'אש אחד
בְּלִכְדָּן וְנִשְׁמַשׁ שְׁבִנֵּי יִשְׂרָאֵל לא היה
עד שתי מלבות כי מלבות ישראלי
ומלכות יהודה היפכו למלילה אחת,
ובורחו נס – לא היה שתי בבחנות
נפרחות של 'יהודה תחתה' ו'יהודה
עלאה' אלא רק בחינת 'יהודה עילאה'
בלבד, כי בחינת 'יהודה תחתה' תהיה
נכלה בבחינת 'יהודה עילאה'.
וְלֹכְדִיר גַם מַהֲמָבָאָר בְּקוֹנְטָרָס עַז
וְלֹכְדִיר בְּזָה, שְׁעַכְשָׁו בְּעִבְדוֹת ה'²⁵,
בונן הוה, לפוי קיבוץ בני ישראל
דִיח'וֹדָא-תְּפָאָה בְּגָנְקָל הַוָּא שִׁיפָּוָל מַפְּרָגָתָו חַסְרוֹשָׁלָם
ואיחוד הממלכות **יִשְׁשָׁנִי רָאשִׁים**, בבחינת 'יהודה'
עִילָּאָה וְיְהֹוָדָא-תְּפָאָה, מאבור
בזורה שיש שתי דרגות באחדות ה':
שְׁפָלָתִים **דִיח'וֹדָא-עִילָּאָה, וְעַל-יִדְיִיזָה** יוכל
ברdegga בגובה, הינו לכל העולמות
לְהִיָּת עַבְדָּתָה בְּבָחִינָת יְהֹוָדָא-תְּפָאָה עַבְדָּתָה
והנבראים בטלים לאלוות בביטול
מוחלט והם אין ממש, ו'יהודה תחתה' (יהוד תחתון) – אהדות בדרגה יותר
נמוכה שבבה ביטול לא מוחלט. ובאופן כללי – 'יהודה עילאה' הוא מלמעלה
למטה הינו מצד הקודוש-ברוך-הוא בעצמו שלמעלה מהתלבשות נבראים,
'יהודה תחתה' הוא מלמטה, הינו הביטול לאלוות כמי שהוא מצד
האוור האלוק המולבש בנבראים, ושני האופנים באחדות ה' הם שני עניינים
שניהם שאינם **מְשֻׁתְּפִים** כאחד, כי בבחינת 'יהודה-עילאה' היא
בְּחִינָת בִּיטּוֹל בְּמִצְיאוֹת, בבחינה שבזה הנבראים בטלים לאלוות
לחולתן כאלו אינם קיימים במציאות, ובבחינת 'יהודה-תְּפָאָה' היא
בְּחִינָת בִּיטּוֹל הַיְשָׁבָל, שבזה הנבראים רואים את עצם
קיימים ובבטלים רק את היישות שלם אך לא את עצם מציאותו, וזה המצביע

והיה מספר בני ישראל כחול היום

יא

ביאור בדרכ אפר

בגמרא ש캐שר המלאכים טענו אל הקודוש-ברוך-הוא "תנה הורך על השמיים" 43 ובקשו שה תורה תינתן להם, ענה להם משה רכינו – האם ידרחם למצרים, 44 האם יש לכם אב ואם, האם יש לכם יציר הארץ, הרי שיש כונה מיווחדת בתניתה 45 התורה דוקא לבני ישראל כפי שם בעולם זהה החathan לאחר שירדו 46 למצוירים שהוא המקומן הנחותו ביותר 47
 בדורותיו ("ערות הארץ") והיו שקוועים 48 שם בטומאה ויש להם יציר הארץ, ובכל 49 זאת יעסוק בתורה ומצוות וימשיכו 50 אלוקות למטה, ומצבם של בני ישראל 51 בעולם הזה הוא נזהה עד פדי' פק' 52 שיש בהם דמיון לאינם יהודים, 53 להבדיל, שאיריך להיות הענין 54 דאתה בחרטנו מפל' 55 העמים²⁸, ובנו בחרט' מפל' 56 עם ולשון²⁹ (שענין זה קייח' 57 במתן-תורה³⁰ כמובא בהלכה 58 שבאמיריה "ובנו בחורת מכל עם ולשון" 59 ברכות קראת שמע יש לכון למתן 60 תורה), פמボאר בפניא³¹ שכא'י⁶² נושא הבחירה של הקודוש- 61 בורחו הוא בעם ישראל בגין האומות 63 מתיחס על הגוף החקרי⁶⁴ 64 הבחירה של הקודוש-ברוך-הוא בעם 65 הבחירה של הקודוש-ברוך-הוא בעם 66 ישראלי מכל העמים הוא הבחירה נהוגה 67 הגשמי והחומרי הגדמה הדומה⁶⁸ 68 בחרמיותו לגופי אומות⁶⁹ 69 העם, כמובא בהסידות⁷⁰ שהבחירה לא מתייחסת לנשמה 70 היהודית כי המשג בחירה שיין⁷¹ 71 (לאמתו של דבר) רק לגבי בחירה בין⁷² שני דברים דומים למגורי ואם לאחד⁷³ מהם יש יתרון מוכח על השמי ברור⁷⁴ שהוא מודעך שז'וחי עניין זה שבו⁷⁵ היהורי דומה לנו הוא מדרכה⁷⁶ פחתונה ביטור, ואף-על-פידי' 77
 בן, דוקא שם כאשר בני ישראל היו במצבם היה צורך לבחור בהם⁷⁸ מבין העמים ניגנה התורה, שאיריך למעללה ממדידה והגבלה⁷⁹ של העולם והנכראם, ועד שעיל-ידיז'ה על ידי גילוי והמשכת התורה, 80 הבלתי-גבול, בתחום העולם פועללים גם בחלשך העולם עצמו⁸¹ שהוא העלם והסתור הכני גדול שיתהפק לאור, שענין דיללה⁸² ביום יאיר, שג היללה שהוא חושך והעלם והסתור יהפרק ליום שהוא⁸³ או רגילי בעיל בפירוש הפסוק בהפתחה זו כי גודל יום זורעאל,⁸⁴

ביאור בדרכ אפר

בבוחינת יחוּדָא-מִתְפָּאָה עכורה אמתית כו', ולפחות "ביטול הייש" 1 שלו יהיה באמתו. וככלות הענין בז'ה, התוכן הכללי של מאץ לבוא 2 ל"יהודה עילאה" הוא לעבור את ה' באופן כה שגם בעכורה דבחינת 3 יחוּדָא-מִתְפָּאָה, שהוא ביטול נוכחה יותר, כאמור, ועוד 4 להתעפקות בל"ט מל'אות⁵ דעובדין דחול, היינו שלמעשה⁶ אמתית כו'. וככלות הענין בז'ה, שגם בעכורה⁷ הבחינת יחוּדָא-מִתְפָּאָה, ועד להתעפקות בל"ט⁸ הגשמי והם תופסים מקום עצמו, אבל, ככל 9 אתה אריך להיות נרבש גם מלאכות דעובדין דחול, אריך להיות נרבש גם¹⁰ הענין דיחוּדָא-עילאה. ועל-ידיז'ה יהי' לעתיד – להיות יגעה להגעה לידי הכרה שבעצם¹¹ להיות יגעה להגעה לידי הכרה שבעצם הכל בטל מציאות. ועל-ידיז'ה¹² על ידי שבעת עושים ממש ומתייענים¹³ להגעה ל"יהודה עילאה" יהי' לעמיד-לבוא¹⁴ הבחיבור⁹ ויזהו הטעם שקורין פסוקים הנ"ל בהפטרה¹⁵ ובהתפללות דיחוּדָא-מִתְפָּאָה¹⁶ ושפנגי חג השבעות, בין שבחם¹⁷ ויחוּדָא-עילאה באופן שיבחה¹⁸ ראש אחד בלבד, שהיה רק מוקגש בכלות הענין דמתן-תורה, להמשיך את¹⁹ יהודה עילאה¹⁹ וגם בעולם הגשמי²⁰ היה ניכר ונרגש שבעצם הוא בטל²¹ לגומי ואין לו שם מציאות עצמאית.²² דוקא, בהיותם במעמד ומצב שלמקרים²³ כמבוואר לעיל, שענין דאפקה עיל-דרך²⁴ קרי' קש' שאיריך להיות הענין דאפקה בחרפנוי מכל²⁵ האמור לעיל שגם המספר הגודים והగבינות עצמו יהה²⁶ בבחינה שלמעלה מהספר²⁷ זה קייח' במתן-תורה³⁰, כמבוואר במתן-תורה³¹ שכא'י²⁸ ביל' גבול ומידה.²⁹
 ה) וזהו הטעם שקורין פסוקים הנ"ל בהפטרה³² שפנגי חג השבעות³³ והגדרים וההגבינות עצמו יהה³⁴ בבחינה שלמעלה מהספר³⁵ זה קייח' במתן-תורה³⁰, כמבוואר במתן-תורה³¹ שכא'י²⁷ על הנטף הפיני לך¹⁹ שפנגי חקורי הגדמה בחרמיותו³⁶ לא-לגוופי³⁷ שקורין פסוקים הנ"ל²⁸ בהפטרה²⁹ שפנגי חג³⁰ השובות³¹ ונזכר לעיל בחילה³² המאמר שפרש במדבר, וממילא³³ ההפטירה שלה, נקרה תמיד, בכל³⁴ קביעות, לפני חג השבעות, וכן מתן³⁵ הענין דיללה ביום יאיר, כנ"ל בפירושם כי גודל³⁶ ישראל ועל המהפק מ"לא עמי" ל"בני איל חי" ועלஇיחוד ישראלי³⁷ ו"יהודה" מודגש בכלות הענין דמתן-תורה, להמשיך את³⁸ הבלתי-גבול (בליל מס'ר) למשה (מס'ר) דוקא, וזה גם התוון³⁹ של מתן תורה, להודיע ולגלוות אלוקות שלמעלה מהעולם בתחום העולם⁴⁰ שענין חתונה ניגנה לאור, שענין דיללה⁴¹ דוקא, בעולם זהה הגשמי, בהיותם במעמד ומצב שלמקרים⁴² (ערות הארץ²⁶) ירדףם, ויצר-הרע יש ביגיכם²⁷, אשר הופיעו על מס'ר הגודול של בני

(26) מקץ מב, ט. שם, יב. קהילת רבה פ"א, ד (בسوפו). (27) שבת פח, סע"ב ואילך. (28) חפלת העמידה דיו"ט. (29) ברכות ק"ש דשחרית. (30) מג"א או"ח ס"ס סק"ב. ש"וע אדרה"ז שם ס"ד. (31) פמ"ט.

שבת פרשת במדבר, ב' סיון, ה'תשכ"ז

ביאור בדרך אפשר

וזהו גם מה שדרשו למדו ר'بوتינו ז"ל³⁹ את החיוב דשלש סעודות בשבת מפה שפטוב⁴⁰ בתורה בסיפור יתרת המן במדבר ולAKER מטה אשרה אכלוהו הימים, כי שבת היום לה, היום לא תמצאווهو בשדה, ג' פעמים "הימים", וכיון שהביתו "הימים" נזכר שלוש פעמים הדבר מלמד שבשבת צורך לאכול שלוש סעודות, אחת בليل שבת ושתים ונסופות ביום השבעה והינו שגמ על סעודת הכללה שהוא זמן של חושך נאמר אכלוהו היום,⁴¹ והרי יום הוא עניין הארץ, כמו שפטוב ויקרא אלקים לאאר יום, הרי שגם בעניין השבת מצינו דיללה פיום יאיר כמו שumbedoor לעיל לגבי חג השבעות וכן לגבי קיבוץ בני ישראל לעתיד לבוא וההמתק שיעבור מלא עמי לבני אל חי, וכן לגבי הפיקת החושן לאור על ידי שבתת החסבה. ואך עזין צויך לךבין, גם אחר הביאור שהובא לעיל אודות הקשר המוחדר של תוכן ההפטורה הו לחג השבעות, וכן מתן תורה, עדין יש צורך בתוספתbiaor על קר שחתפה זו ונארת דוקא בתקופה זו של השנה דלבארה, העניין דיללה פיום יאיר (שהוא התיכן הפנימי של גדרול יומ יונרעאל, מבבואר לעיל בהרבה), שענינו בעבודה והוא עניין התשובה, שעיליך שפעריה, שאו הוא עניין התשובה, כידוע שענינו שזוחה בחכנה לחודש ומוסבר על קר בתורת החסידות כשל חודש תשרי הוא עבדת בעלי תשובה - כזבירות (כנל סעיף ג). שגם דברים אלה קשורות להיפכת הלילה והחושן ליום וגלו הרי זה שיך לשבעה עבורה התשובה היא כאשר האדם מצד עצמו מתעורר לחזור ולהתקרב

ביאור בדרך אפשר

שיהיה הפל גם הלילה וההעלם בבחינת יום והוא יתקיים לעת לבוא, בmmo המשיטה. וענין זה של הפיכת הארץ לחושך והלילה ליום מזדקש בתג השבעות, פידוע מנגג כל ישראל להיות געורים להישאר ערים ולא לישון בלילה-tag בתשובות, פידוע מנגג כל ישראל בבחינת מזדקש בלילה גם להיות געורים בלילה-tag בתג השבעות, שזהו כדי מבחן לתילו ביום יאיר³². ועל העוברה שלא ישנים בלילה-tag למבחן לתילו ביום יאיר³³. ועל השבעות אלא נשארים ערים קשורה בדרכ שפעריה גם מבחן לתילו ביום השבעת³⁴, שלא נאמר בכך שבtag השבעות ממשיכים בו ויהי ערב ויהי בקר כמו בשתית ימי בראשית, מלמעלה את עניין הפיקת החושן לאור ויהנו לפיפי שיש בו הארץ מבחן לתילו ביום שפלו אורך³⁶, שגמ לעת שכאר היא נשכח אויליה ביום שפטוב יומ שפלו אורך. ערב יהינה אורדר, וכמאמיר ר'بوتינו ז"ל³⁸ ל"ז ועל-דרך שפעריה בונגע ליום שעות שימשה אותה הארץ. וזהו גם מה השבעת³⁴, שלא נאמר בו ויהי ערב ויהי בקר כמו בשתית ימי בראשית, שדרשו ר'بوتינו ז"ל³⁹ החיוב דשלש סעודות ערב ויהי בקר כמו בשתית ימי בראשית, שפעריה מטה שפטוב וילאמר מטה לא תמן לא ר'ותה שפעריה עניין דיללה פיום יאיר. ואכן היה שבטה לא נזכר ... שני" ור'ותה שפעריה ויהנו לפיפי שיש בו המושג עיר ויהנו לפיפי שיש בו היללה נאמר אכלוהו היום, והרי יום הוא עניין בכל שבת ושבת, גם עתה לפנינו הגולה, יש בכל שבת הארץ מבחינת יומ שפלו שפעריה עניין דיללה פימת, ומבחן לתילו ביום שפטוב ויקרא אלקים לאאר יום, ומבחן לתילו ביום שפלו שפעריה עניין דיללה פימת, ומבחן לתילו ביום שפטוב ויקרא אלקים לאאר יום, וכן הגולה שבו החושן יתהפק לאור ואין בו העלמות והסתירים ואין בו חולין אלא כלו קושחה וכולו שבת שענינו בעבודה הוא עניין התשובה, שעיליך שהוא בחינה זו ב"יום" היא גם עניין דזנות נעשו לו בצדיקות (כנל סעיף ג), הרי זה יומ שפלו אורך³⁶, אמרו שיק לשבעה דגנומטא, שזוחה בחכנה לחודש חמינו זל שהאלף השביעי לקיום העולם יהיה יומ שפלו אורך⁴³ שענינו תשרי, שאו הוא עניין התשובה, כידוע שענינו שהוא בחינה בו גילוי אלוקות מלמטה למטה, מה-שאין-בן חודש ניסן שהוכונה שייהי בו גילוי אלוקות מלמטה למטה, מה-שאין-בן חודש ניסן ממקור נעה ביותר מבחינת "ארין שפעריה, שאו הוא עבדת הצדיקים - מלמעלה מלמעלה מעלה עד אנפי" שנמשך מלמעלה מעלה עד ובין שפעריה בתורת החסידות למטה, למטה מהה מטה שגמ לעת ערב בעת החושן יהיה אור³⁷ וגילוי, וכמאמיר ר'بوتינו ז"ל³⁸ ל"ז שעת שימשה אותה הארץ ובכלי שבת הראשון לא שקעה השמש, כאמור במדרשה לגבי הארץ שבראה ה' בתחילת הבריאה: "ר' לוי בשם רבינו עיר אמר: 'ל' שעת שימשה אותה הארץ, שנים עשר של ערב שבת, ו'יב' של ליל שבת ו'יב' של שבת עבורה שימשה אותה הארץ, שנים עשר של ערב שבת, ו'יב' של ליל שבת ו'יב' של שבת כיון שקעה החמה במצואי שבת החיל החושן ממשמש ובא...".

(32) ש"ע אדה"ז או"ח סח"ד ס"ג. (33) ל��"ת שם ח. א. (34) ראה אה"ת שם ע' סה. (35) תמיד בסופה. (36) ראה קידושין לט. ב. חולין קמב. א. ח"א חולדות יח. ד. (37) זכרוי יד. ז. (38) ב"ר פ"א. ב. (39) שבת קין, סע"ב. (40) בשלח טז, כה. (41) ראה אה"ת בשלח ע' תרד. (42) בראשית א. ה. (43) ראה סה"מ תרלו"ז ח"ב ע' ש. תרנו"ב ס"ע ג.

והיה מספר בני ישראל כחול היום

ביאור בדרכ אפשר

דָּוֹקָא במתה שעשה מוקם וממים בלבד יוציאים ידי חובת אכילת מזאה⁴⁴ ואילו במתה עשרה, שנילואה במים פרות, אף שאפשר מן הדין לאפות אותה בצורה של תחמיין ותוהה כשרה לאיכילה בפסח לא יוציאים ידי חובת המצווה לאכול מזאה בפסח) הוא דעבורה דאתפקידיה, עבדה ה' בדרך של כפיה הרע והחווש המתגדר לקודשו (והיא דרגה נמוכה יותר מדרגת "אתפקידיה" שבה הרע והחווש נחperf לטוב ואור) ויזהו גם מה שחייביאה ממצאים קומה באופן ד"ר ברחה העם"⁴⁹, בUMBRA ר' במקוואר בתניא⁵⁰ והוא לשון ריבינו הוקן בתניא: "دلכראה הוא תומו, מה היה כוותה, וכי אילו אמרו למה היה כוותה, וכי אילו אמרו לרעה לשלחם לחופשי לעולם לא היה מוכrho לשלחם" אלא שיזהו הזרע לב Roho" ממצאים הוא מפנוי שהרעה שבנטשות ישראלי עדרין היה בתקפו בחלל השמאלי כו', מכובואר המשמאל השמאלי השמאלי כו', מכובואר בספר התניא שההיל השמאלי שכבל הוא מקום משכנה של הנפש הבהמית ושל היצור הרע ולכך יווון שבעת היציאה ממצאים בני ישראל עדין לא הוככו מהרעו שבו היו שקרים למצאים, הם לא קבלו את התורה מיד אלא וחיצרכו לעבורה הרוחנית דספירת העומר, שהוא בירור נפש האדם שנסוף על המקוואר על התוכן והענין של ספרות העומר בר"ן⁵¹ ובו ניסים מ碼רש אגדה' שבני ישראל ספרו את הקדים עד מתקן תורת קרגש למן-תורה, מה שמנחת העומר אינה כמו כל המנחות השבעות הרי זה הפסח השבועות וכיד אין לו יום קבוע בחדש בט"ז בתשרי, ה' הפסח בט"ז בניסן עדין היה בתקפו בחלל השמאלי כו', ולכן הוצרכו לעבורה דספירת העומר, שנוסף על העומר בבר"ן⁵¹ מ' מדרש אגדה' שבני ישראל שקבעו את הקדים עד מתקנת תורה מצד קרגש שמנחת הפסח, שמתייחלה בט"ז בניסן, למחരת היום הראשון של הפסח ונשכח שבעה שבוטה, אך איןנו יודע זיכוך פרטני המדות דגש השבעות, ארבעים ותשעה ימים שבסיום חול ה' הענין מה שמנחת העומר אינה כמו כל המנחות השבעות הרי זה ה' הפסח השבועות והתוכן הפנימי שלו שיק לחודש שבאות מן החטים - מأكل אדם, אלא כמו ננתת סוטה שבאה מן השעורים דוקא⁵², מأكل ניסן, שענינו הוא עבורה דעבורה דאתפקידיה, ולבסוף בטל עבורה דעבורה דאתפקידיה, ולבסוף ה' הענין דאתפקידיה, רק תשובה שהיא שהייתה לאחרי זה ונחמתה" בתרו כנה לחודש תשרי,

ביאור בדרכ אפשר

לאלוות והחקרות היא בדרכ מלמעלה למטה מה-שאיון-גן חדש גיסן שענינו הוא עבורהatzidakim - מלמעלה למטה, כפי שהיא ביציאת מצרים בחודש ניסן שעיר ההתקרות בין הקודש-ברוך-הוא ובני ישראל היה ממעלה, על-ידי שהקדוש-ברוך-הוא נגלה עליהם וגולם וכמובואר בחסידות שכן חדש תשרי שענינו עבדה ה' ב"עתורתה לאלו שיק לחודש העומר שמנחת הפסח, הרי זה שיק לחודש ניסן, שענינו הוא עבורהatzidakim, ולא עבורה הנגמת העולם על-ידי הקודש-ברוך-הוא והוא ניסן שענינו בעלי תשובה. אך הענין הוא, שכללות עניין עבורה ה' בדרכ" אתערותה לדעליא", הענין שיק החודש ניסן, ובתקדים מה שנותבאר לעיל במאמרי חג הפסח⁴⁴ ממאמר שנותבאר לעיל במאמרי חג הפסח⁴⁴ מה צמח צדק⁴⁵ בענין הוא לחמא עניא די אילו אכילה אבהתנא באירועא דמצרים⁴⁶, שענין לחם עוגני (שבזה דוקא יוציאים ידי חובת אכילת מזאה⁴⁸) מה צמח צדק בענין הוא מפנוי ממצאים קומה בתקפו בחלל השמאלי כו', ובמקוואר במקוואר בתניא⁵⁰ שיזהו מפנוי שהרעה שבנטשות ישראלי בשונה מכל שאר המודדים שהתאריך שליהם מפורש בתורה כמו חג הסוכות בט"ז בתשרי, ה' הפסח בט"ז בניסן עדין היה בתקפו בחלל השמאלי כו', ולכן וכיד אין לו יום קבוע בחדש אלא קביעתו היא ביטום העומר לסתירת העומר שקבעו את הקדים עד מתקנת תורה מצד קרגש שמנחת הפסח, שמתייחלה בט"ז בניסן, למחരת היום הראשון של הפסח ונשכח שבעה שבוטה, אך איןנו יודע זיכוך פרטני המדות דגש השבעות, ארבעים ותשעה ימים שבסיום חול ה' הענין מה שמנחת העומר אינה כמו כל המנחות השבעות הרי זה ה' הפסח השבועות והתוכן הפנימי שלו שיק לחודש שבאות מן החטים - מأكل אדם, אלא כמו ננתת סוטה שבאה מן השעורים דוקא⁵², מأكل ניסן, שענינו הוא עבורה דעבורה דאתפקידיה, ולבסוף בטל עבורה דעבורה דאתפקידיה, ולבסוף ה' הענין דאתפקידיה, רק תשובה שהיא שהייתה לאחרי זה ונחמתה" בתרו כנה לחודש תשרי, ואם כן נשאלת השאלה למה נקבע פסוקים אלה שמודרים על הפיכת חושן לאו, עבדה התשובה, דוקא בסמכות לחג השבעות הבא בהמשך לחג הפסח וחודש ניסן?

אך הענין הוא, שכללות עניין התשובה שיעקרו אمنם בחודש תשרי יישנו באופן כללי גם בחודש ניסן, ובתקדים מה שנותבאר לעיל במאמרי חג הפסח⁴⁴ של שנה זו, תשכ"ו, מאמור ה' עצמה שנותבאר שבודש ניסן שנה זו, תשכ"ו, מלאו מה שנה להסתלקותו ביג' ניסן תרכ"ו בענין התוכן הפנימי של האמור בלילה הסדר ה' לחמא צדק⁴⁵ שבבודש ניסן שנה זו, תשכ"ו, מלאו מה שנה להסתלקותו ביג' ניסן תרכ"ו בענין התוכן הפנימי של האמור בלילה הסדר ה' לחמא העניא די אכלי אבהתנא באירועא דמצרים⁴⁶, וזה (המצה) לחם העוני שאכלו אבותינו בארץ מצרים שענין לחם עוגני⁴⁷ (שבזה

(44) ד"ה והנינ' דאחרון של פסח פ"ח ואילך (סה"מ תשכ"ו ע' קצא ואילך). ושם. (45) אורה"ת דרושים לפסח ע' תנח ואילך. (46) הגדה של פסח. (47) ראה טז, ג' (48) רמב"ם הל' חמץ ומצה פ"ה ה"ה. ש"ע וורדרה"ז או"ח סתס"ב ס"א. (49) בשלה יד, ה. (50) ספלו". (51) סוף מסכת פסחים. (52) סוטה יד, א. וראה לקו"ת אמרו לה, ד. לו, א. (53) ח"ג צז, סע"א

שבת פרשת במדבר, ב' סיון, ה'תשכ"ז

ביאור בדרך אפשר

דרך עניין התשובה⁵⁶ שאף היא יצאה מהרע אל הטוב וכמבוואר בחסידות שאמנים ב"אתהபכא" יש יתרון של הפיכת הרע לטוב, אבל ב"אתהפכא" יש יתרון מיוחד שהוא מותך ורוחוק שדווקא הוא גורם תחששה של צמאן לאלווקות בתריר שאת. ומזה מוקן שגמ' בחרודש ניין⁵⁷ החודש של יציאת מצרים ולא רק בחודש תשרי⁵⁸ שבא אחרי "שבוע דנחמתה", כאמור לעיל) יישנו עניין התשובה, ולכן ראוי ונכון לקורא הפטורה זו שמדובר על עניין התשובה הפטורה זו שמדובר על עניין התשובה שבב המשך בסミニות להג השבויות שבב המשך לחודש ניסן אלא שאכן יש הבדל בין עניין התשובה כפי שהוא בחודש תשרי לעניינו כפי שהוא בחודש ניסן, שזהו עבדות התשובה של חודש ניסן עניין⁵⁹ עניין התשובה כפי שישיך אצל צדיקים, ועל-דרך המאמרו⁶⁰ שמשים אתה לאמור בראוי ותתפכחות⁶¹.

בזהר שמשים אתה לאתבא צדיקיא בתיקותא⁶² בא להזכיר את הבדיקה בתשובה, כי במן הוה צדיקים אינם עומדים במקום שבולי תשובה

ביאור בדרך אפשר

השעוריים דוקא⁵², מאבל בהמה⁵³, כדברי המכינו זיל - היא עשתה מעשה בהמה, קרבנה ממאכל בהמה ותניינה, לפי שפייציאת מקרים היה רק העניין דאתהפכא, כאמור שהרעדין היה בתפקיד רק שלפי שעה התגברו עליו ולכך הוצרך להיות לאתהייזה לאחר היציאה ממצרים בדרך של כי ברה העם הדענן דספרית העומר, כדאיתא בזוהר⁵⁴ שזיהו עלי-דרך מה שפטות⁵⁵ וספירה לה גו', כדי לפועל התוכן הפנימי של ספרית הימים ברורו והתקפות המדוז באופן של אהבהפכא. הכנה למתן תורהบทור החלין של ותני כיילות הענן דאתהפכא שהיה ביציאת בירור ויזיקו הוא על-דרך מה שפטות⁵⁶ לבני טהרה אשר נידה מקרים והוא על-דרך עניין התשובה⁵⁷. ומזה מוקן שגמ' בחרודש ניין עניין התשובה, וספרה לה גו' שהוא החלין של הדרכות וטהרה, וגם ספרית העומר אלא שזיהו עניין התשובה כפי שישיך אצל שמתיחלה למחזרת היציאה ממצרים צדיקים, ועל-דרך המאמרו⁵⁸ שמשים אתה לאמור בראוי ותתפכחות⁵⁹?

המדות באופן של אהבהפכא שלמעלה מ"אתהפכא", כאמור. ותני כיילות הענן דאתהפכא שהיה ביציאת מצרים הוא על-

ואילך. נבהיר בד"ה וספרתם תר"ל; תרנ"ב. (54) מצורע טו, כה. (55) ראה ד"ה דבר גו' קדושים תשכ"א (תורת מנחם — ספר המאים איר ע' רנו). לקו"ש ח"ד ע' 1302. (56) ראה לקו"ת שמע"ץ צב, ב. שה"ש, ג, סע"ב. וראה זה"ג קג, ב. (57) חסר סיום המאמר (המורל).

המשך ביאור למסכת קידושין ליום שלישי עמ' ב

חסידא, לא שנו שמוטר לישן עם הבת בקשרו בשאר אלא בבת שאינה בושה - מטבחישות לעמוד לפניו ערום וערומה), אבל בת שבושה לאטמוד לפניו ערום וערומה), אסור לאב לשין עמה בקשרו בשאר. שואלה הגמורא: מאי פגמא של שיעור זה. משיבת הגמורא: שבאשר היה מתבייש בהיותה ערומה וזה סימן שייצר אלבשה - יציר העיריות נכסה בה. מספרת הגמורא: אם אבא בר אבא בר אביך – והודמן⁶³ לבי רב חסידא תניתה – וחוננה שקליה לבת ברירתה – נטול רב חסידא את נכדותו ואותביה בגנפה – והוישיבה בחיקוקו שישן עמה בקשרו בשאר. אביך ליה רב חסידא, לא סבר לה מיר דמקנשא – האם אדרוני איןיו יודע שהיא מוקושת, ויש להרהורק מאשת איש, אמר ליה רב אחא בר אבא, אך קידשת אותה בקטנותה, הילא עברה לך אדריך – על דברי רבי, ראמר רב הוויה אמר רב ואיתיבא – וויש אומרים רבי אלער, אסור לאדם שקידש את בתו קשחיה קפנעה עד שפטדריל ותאמיר בפלוני אין זוטה, אמר לו רב חסידא, מיר נמי עבר ליה אדרשומאל – גם אתה עברת על דין שאמור שמואל, ראמר שמואל, אין מושפשים באשא, כדי שלא תחרג להיות בין אבשים, ואיר נשתמשת בבתית הקטנה. אמר ליה רב אחא בר אבא, אנא קאייך דשומאל בבייא לי – אני סובר כיימרא אחרה של שמואל, ראמר שמואל,

וניתנת שזודעת טעם ביאה ואין מוסרת את עצמה לביאה, כלומר שבמינה את עניין הביאה ותדע בספר בחוץ אם ראתה מעשה ביאיה, אבל עדרין אינה גודלה ואין לה יתר להחרפות בביאה: שנינו במסנה: שם בנו ובתו הדילו, זה – חבן יון בכשותו עם אמו ובו הבהת ישנה בכסותה עם אביה. מבררת הגמורא: ובמה הוא שיעור הגדילו. משיבת הגמורא: אמר רב בר עזיא אמר רב אפיק, ניתנת עד שעדייא בת השע שיטים יומם אחד מותרת לשין עם אביה בקשרו בשאר, ותניין עד בן שיטים עשרה שנים ויום אחד מותר לשין עם אמו בקשרו בשאר, ולאחר מכך אסור. אביך לאטמי, ניתנת עד שעדייא בת שיטים עשרה שנים יומם אחד מותרת לשין עם אביה בקשרו בשאר, ותניין עד שהוא בן שלוש עשרה שנים יומם אחד מותר לשין עם אמו, וזה וזה – לפיתוי השיטות, ווותר לשין עם בתו רק עד שיעור ברי שיזרו כי שזקאל טז) שיטים נבנו ושעך אמא, היינו שהביאה סימני דלות, ובשדיביה סימנים אלו, והסמן שהיא בבר גודלה ולפיכך אסור לישן עמה, אלא שלפי הלשון הראשון הרואן אם הביאה סימנים כהיאם שיטים פחותה מכת שיטים עשרה ויום השני אם הביאה סימנים שהיא פחותה מכת שיטים עשרה ויום אחד, אין זה סימנים אלא שומא. הנמרה מביאה דין נסוף בעניין זה: אמר רפם בר פפא אמר רב

ב"ד. שיחת ש"פ במדבר, ערב חג השבעות, ה'תשכ"ה

בלתי מוגה

א. בהתחלה הפרשה (שהיא גם התחלה ספר רביעי), מעתיק רש"י את התיבות: "וַיַּדְבֵּר (ומدلג התיבות
 "ה' אל משה") במדבר סיני (ומدلג התיבות "באוהל מועד") באחד לחודש", ומפרש: "מתוך חבתן לפניו
 מונה אותם כל שעה, כשהיצאו מצרים מנאן, וכשנפלו בעגל מנאן לידע מנין הנותרם, וכשבא להשרות
 שכינתו עליהם עלייהם מנאם. באחד בניסן הוקם המשכן, ובאחד באיר מנאם", והיינו, שהמנין שבפרשה זו,
 "באחד לחודש השני", אחד באיר, היה בקשר להשרות השכינה על-ידי המשכן (עליו נאמרו "וועשו לי
 מקדש ושכנית בתוכם"), שהוקם זה עתה - באחד בניסן.

7
 וצריך להבין:
 א) כיוון שרשי בא לבאר טעם מניין בני ישראל בפרשتنا, היה לו להעתיק רק התיבות "וַיַּדְבֵּר וְגו'"
 שבתחלה הפרשה, ולמה מעתיק גם את התיבות "במדבר סיני באחד לחודש"? - ובפרט שמדלג התיבות
 10 שכינתיים (כ"ל), שבועה מודגשת יותר הדוק שבחעתקת תיבות אלו דוקא.

ב) מה שכותב רש"י בנווגע למניין כשנפלו בעגל, שטעם המניין הוא "ליידע מניין הנותרם", הרי זה
 בסתירה לכואורה למה שכותב בתחלה פירושו, שהמנין הוא "מתוך חבתן". ומה-נפשך: אם יש צורך
 בטעם נוסף מלבד "מתוך חבתן" - היה צריך רש"י לפרש טעם המניין "כשיצאו מצרים"; ואם בנווגע
 13 למניין "כשיצאו מצרים" מספיק הטעם "מתוך חבתן" - למה בנווגע למניין "כשנפלו בעגל" צריך
 14 להוסיף שטעם המניין הוא "ליידע מניין הנותרם"?
 15

ג) קלאצ'קשייא: מנא-ליה לרש"י שהמנין הנ"ל (אוזותיו מסוoper בפרשת תשא²) היה "ליידע מניין
 16 הנותרם" - הרי מניין זה היה לאחר יום הכהנים³, ואילו מה שנפלו בעגל היה ב"ז בתמוז, ואם נאמר
 17 שהמנין הוא "ליידע מניין הנותרם", היה צריך לומר מנוחם מיד, ולא לאחריו שמונאים יום - ב' פעמים ארבעים
 18 יום! ובפשתות אפשר לומר שהמנין שלאחר יום הכהנים לא היה קשור עם חטא העגל, אלא עם התחלה
 19 נדבת המשכן - "שנתנו כל אחד ואחד מחצית השקל .. וממה נעשה האדרנים"⁴. ומהו הכרחו של רש"י
 20 לפרש מניין זה קשור עם חטא העגל - "ליידע מניין הנותרם"?
 21

22 זומה שכותוב בירושלמי⁵ בפירוש הכתוב: "כל העובר על הפוקדים", שהוא זה כפירה על חטא העגל
 23 - הרי זה על דרך הדרוש, ואינו שייך לפשוטו של מקרה, ומה גם שלפירוש הירושלמי שזה עניין של
 24 כפירה, אין זה שייך לטעם המניין "מתוך חיבתן".

25 ד) מהו דיקוק הלשון "כשנפלו בעגל", ולא "כשחטאו בעגל", "אחר מעשה העגל"³, וכיוצא בזה?
 26 ה) מהו דיקוק הלשון "ליידע מניין הנותרם" - לשון שמורה על היותו דבר طفل, כמו בקרבן, שה"נוثر"
 27 הוא החלק הטע שנסחר לאחררי הקרבן ואכילתו, ואילו בנדון דידן, הרי הנופלים בעגל היו
 28 "כשלשות לפני איש"⁷, ומלבdem היו שיש מאות אלף מישראל, כך, שבכמויות היה מספרם הרבה יותר מאשר
 29 שנפלו בעגל, וגם באיכות, הרי אלו שלא חטאו ולא מתו, היו במדרגה נעלית יותר מאשר שנפלו בעגל.
 30 ואם כן, איך אפשר לקרואם בשם "הנותרם"!
 31 ו) מהי אריכות הלשון בפירוש רש"י, שלאחר שמספר סיבת המניין שפרשנה, "כשבא להשרות
 32 שכינתו עליהם מנאם", מושopic כמו עניין חדש: "באחד בניסן הוקם המשכן, ובאחד באיר מנאם" (ולא

5) שקלים פ"ב ה"ג.

6) שם, יד.

7) שם לב, כה.

1) תרומה כה, ח.

2) ל, יב ואילך.

3) פרש"י שם, טז.

4) פרש"י שם, טו.

שיעור ש"פ במדבר, ערב חג השבעות, ה'תשכ"ה

1 כחלק מהפיסකא הקודמת, כמו: כשהוא להשרות שכינתו במשכן שהוקם באחד בניין, מנאם באחד באידר,
 2 וכיוצא בזה), וכמו בדברי כמה פעמים אודות גודל הדיקוק בפירוש רש"י בכל תיבת, ומוגדר ביותר בנדרון
 3 דידן, שמוסיף פיסקא שלימה כמו עניין חדש.

4 ב. ויוובן בהקדם הביאור בדברי רש"י "מתוך חבתן לפניו מונה אותם כל שעיה" - כמו דבר פעם⁸
 5 שלכלאורהינו מובן: לאחרי ג' מנינים הנ"ל - לא ימננו בני ישראל עד שנת הארבעים (בפרשׁת פינחס⁹),
 6 ובמשך כל הדורות נימנו בני ישראל ט' פעמיים בלבד¹⁰ (כדיותא במדרש¹¹), ומהו הפירוש ש"מונה אותם
 7 כל שעיה"?¹²

8 ועל-כן צריך לומר, ש"חבתן לפניו" היא אמונה עניין תמידי, אבל המניין בפועל הוא "כל שעיה" מיוחדת
 9 שבה נעשה שינוי עיקרי בהדגשת "חבתן" של בני ישראל.

10 זה שמוסיף רש"י ומפרט הזמנים המיוחדים שבהם נימנו בני ישראל - לא בתור ספר דברי הימים
 11 (שאין זה עניינו של פירוש רש"י), אלא כדי להציג את השינוי העיקרי שנעשה אז אצל בני ישראל:

12 "כשיצאו מצרים מנאן" - כיון שביציאת מצרים נעשה שינוי עיקרי אצל בני ישראל, שהרי קודם
 13 יציאת מצרים היו בני ישראל עבדי פרעה, ועל ידי יציאת מצרים נעשו עבדי ה' - במתן-תורה [שהזה]
 14 הגמר והתכלית דיציאת מצרים, כמו שכותוב¹² "בהוציאך את העם מצרים תעבדו את האלקים על ההר
 15 הזה", ומהז מובן גם לאידך גיסא, ישיציאת מצרים הייתה התחלת העניין דמתן-תורה, וכמוון גם מדברי
 16 הגمراה במסכת יבמות¹³, שהగירות של בני ישראל התחלת על-ידי המילה כשיצאו מצרים, ונסתיריהם
 17 בהזאה וטבילה בהר סיני], כמו שכותוב¹⁴ "אנכי ה' אלקייך אשר הוציאתיך מארץ מצרים מבית עבדים",
 18 "כדי היא הוצאה שתהי מושעבדים לי".

19 ועל-זרק-זה "כשהלא להשרות שכינתו עליהם מנאם" - שגם נעשה שינוי עיקרי אצל בני ישראל,
 20 כמובן באורךה במאמר ההילולא¹⁵ בפירוש מאמר רוז"¹⁶ "באתי לגני .. לגנוני למקום שהיה עיקרי
 21 בתחלת דעiker שכינה בתחוםים היה, ועל-ידי חטא עז הדעת נסתלקה השכינה וכו'", וזה לא הייתה
 22 שכינה בתחוםים אלא באופן של חיזוניות ומקיף, ורק על-ידי הקמת המשכן נעשה העניין ד"ושכני
 23 בתוכם".¹⁷

ג. ובנוגע למנין שבפרשת תשא:

25 אין לומר שגם מנין זה קשור עם המשכן, לפי שאז הייתה התחלת נדבת המשכן (כנ"ל סעיף א) -
 26 כיון שהמנין שבפרשתנו קשור עם המשכן, הינו, שמנין זה הוא בגלל השינוי העיקרי שנעשה אצל בני
 27 ישראל על-ידי הקמת המשכן, אין מקום לומר שגם המניין שלפני-זה קשור עם המשכן¹⁷.

28 ומה גם שמסתחבר לומר שמנין שבא בגלל שינוי עיקרי אצל בני ישראל צריך להיות לאחרי השינוי,
 29 כמו ביציאת מצרים, שבתחילתה יצאו מצרים, ככל פרטי המאורעות החל מ"ויהי בחצى הלילה וגגו"¹⁸,
 30 באופן של חפazon כו', ורק לאחר-זה נוצר המניין - "cash מאות אלף רגלי הגברים"¹⁹. ולכן, לא משתבר
 31 לומר שהמנין שבפרשת תשא יהיה לאחר יום הכהנים קשור עם התחלת נדבת המשכן לצורך הקמתו
 32 באחד בניין.

(8) שיחת ש"פ במדבר, עחה"ש דاشתקד בתחלתה (תורת
מנחים - התועדות ח"מ בתחילתו). ושם".

(9) כו, ב ואילך.

(10) כולל גם המניינים שהיו בימי שאלול ובימי דוד, אף
שלכלאורה אינם שייכים להמנין ד"מתוך חבתן לפניו", שהרי לא
מננו את כל בניי, אלא רק את היוצאים לצבא.

(11) תנומה תא ט. במדבר פרשותנו פ"ב, יא. ושם".
(12) שמות ג, יב ובריש".

(13) מו, א-ב.

(14) יתרו כ, ב ובפרשׁן.

(15) סה"מ תש"י ע' 111 ואילך.

(16) שהשר זר רפ"ה.

(17) ראה לקו"ש ח"ח ע' 2 בשואה"ג הג' להערה 9.

(18) בא יב, כת.

(19) שם, לנו.

ועל-כן צריך לומר, שהמן נון דפרשת תsha קשור עם היותו "אחר מעשה העגל"; אך איןנו מובן: איזה שניוי עיקרי למליחותא (כמו "כשייצאו מצרים") נעשה אצל בני ישראל "אחר מעשה העגל", שבגלל זה היה צורך למןיהם "מתוך חבטן" - דלא כארה אדרבה, מעשה העגל הוא היפך חבטן?

ד. ועל זה מבادر רשיי, ש"מאנן לידע מניין הנותרים":

ובהקדמים פירוש רשיי על הפסוק²⁰ "וַיֹּדְבֵּר מֶלֶךְ מִשְׁנָה אֶל אֶחָרֶن וְאֶל אֶלְעֹזֶר וְאֶל אַיִתָּמֶר בְּנֵי הַנּוֹתְרִים" - דלא כארה אינו מובן: למה נקראים אלעוזר ואיתמר בשם "נותרים", שמורה על דבר طفل (כנ"ל), הרי מצד הcamות, שווים הם לנדבר ואביהו, ומצד האיכות, יש מקום לומר שיש בהם מעלה יתרה מנדב ואביהו שהקрайבו אש זורה כו' - "הנותרים, מן המיתה, מלמד שאף עליהם נקנסה מיתה על עזן העגל, והוא שנאמרו²¹ ובאהרן החטאנו ה' מאד להשמידו, ואין השמדה אלא כילו בנימ' .. ותפלתו של משה בטלת מהצהה כו'", והיינו, שנקראים בשם "נותרים" בಗל "שאף עליהם נקנסה מיתה", ומה שנשארו בחיים הרי זה דבר פלא.

ועל-פי זה יש לבאר גם דיווק לשון רשיי "מאנן לידע מניין הנותרים" - הנותרים מן המיתה, כי בغال חטא העגל נזרה גזירה על כל בני ישראל, כמו שכותב²² "וַיֹּחֶר אֲפִי בָּהֶם וְאֶכְלָם" (ווק על משה לבדו נאמר "וַיַּעֲשֶׂה אָוֹתָךְ לְגַוְּלָה"²²), ומה שנשארו בחיים הרי זה דבר פלא, ולכן נקראים בשם "נותרים". ומה זה מובן השינוי העיקרי למליחותא שנעשה אצל "הנותרים", שכן מאנן "מתוך חבטן":

איתא בגמרא במסכת מגילה²³ בוגע לנו פורים: "זומה מעבדות לחיות (ביביאת מצרים) .. מיתה לחיים לא כל-שכן".

ועל-זרק זה בנדון דידן: אם "כשייצאו מצרים מאנן" בغال השינוי העיקרי שנעשה בהם בצתתם מעבדות לחירות (אף שמצוב העבדות במצרים היה על-פי תורה, כמו שכותב²⁴ "וְעַבְדּוּ גּוּ") - על-אחת-כמה-זוכמה ש"מאנן לידע מניין הנותרים" (מן המיתה), בغال השינוי הכי עיקרי שנעשה בהם שלמרות שנזרה עליהם גזירה, נשארו בחיים.

וזהו גם הדיווק בלשון רשיי "כשנפלו בעגל מאנן כו'", ולא כשהחטו בעגל וכיוצא בזה: הזכרת ענין העגל היא (לא כדי להודיע באיזה פרק זמן היה המןין, אלא) כדי להציג את הצורך במנין בغال השינוי העיקרי למליחותא שנעשה אצל בני ישראל.

ולכן כותב רשיי (לא "כשהחטו בעגל", אלא) "כשנפלו בעגל מאנן לידע מניין הנותרים" --Decioן שהיה עניין של מיתה, "נפלו בעגל", כמו שכותב²⁵ "וַיַּפְלֹל מִן הָעָם גּוּ כִּשְׁלִשָׁת אֶלְפִּי אִישׁ", והיינו, שכבר התחלת בפועל הגזירה שנזרה על בני ישראל,

- ובפרט על פי הידע שהתחלה הפעולה בנסיבות פוללת תוקף בכללות העניין, כאמור בדרשות הר"ז²⁶ בוגע לענין הנבואה, שכן נצטווה הנביא לעשות איזו פעולה גשמית בשיקות להנבוואה כו' - הרוי מובן גודל החידוש והשינוי אצל כל בני ישראל, שלמרות שם עליהם נזרה הגזירה, אף-על-פי-כן נשארו בחיים, ולכן מאנן לידע מניין הנותרים".

אמנם, אימתי נתברר שהם "נותרים" מן המיתה (שלא ימותו כמו אלו שנפלו בעגל) - ביום הכהפורים, לאחרי ארבעים יום האחרונים שהוא "כימים הראשונים"²⁶, מה הראשונים ברצון²⁷, מה האחרונים ברצון²⁷. וכך נתרצה הקב"ה לישראל בשמחה ובלב שלם ואמר לו למשה סלחתי בדברך²⁸. ולכן לא נימנו מיד לאחרי שנפלו בעגל, אלא רק לאחר יום הכהפורים²⁹.

לך לך שם.

(20) שמיין יו"ד, יב.

(21) יעקב ט, כ.

(21) תשא לב, יו"ד.

(22) פרשיי שם ט, יח.

(22) יד, א (ובפרש"ז).

(23) פרשיי תשא לג, יא.

(23) לך לך טו, יג.

(24) ראה גם לקו"ש שם העrho⁹.

(24) דרוש ב. וראה רמב"ן לך לך יב, ו. לבוש על הרקאנטי

(25) דרוש ב. וראה רמב"ן לך לך יב, ו. לבוש על הרקאנטי

שיעור ש"פ במדבר, ערב חג השבעות, ה'תשכ"ה

ה. ובಹקומה לפירשו שסיבת המניין שבפרשנותו היא "מתוך חבתן לפניו .. כשבא להשרות שכינתו עליהם" - מוסיף רשי"י ומעתיק גם את התיבות "במדבר סיני באחד לחודש":
 לכארה היה אפשר לומר שישבת המניין היא בגלל שינוי המקום והזמן כו'. וענין זה בא רשי"י לשולול עלי-ידיזה שמעתיק את התיבות "במדבר סיני באחד לחודש":
 יודע אני - אומר רשי"י - שבפסקוק נאמר "במדבר סיני", שמורה על שינוי המקום, שקדם לכך לכארה סיני, ועתה היו במדבר סיני, וכן נאמר "באחד לחודש", שמורה על שינוי הזמן,
 ולכן לא הוצרך רשי"י להעתיק גם תיבת "השני" ("באחד לחודש השני"), כי התיבות "באחד לחודש"
 ככלעמן, עוד לפני שודעים באיזה חדש המדבר, מורים כבר על שינוי הזמן,
 ואפ-על-פי-כן, סבורני, שטעם המניין אינו בגלל שינוי המקום והזמן, כיון שאין זה שינוי עיקרי אצל בני ישראל (כמו השימוש דיציאת מצרים) שבגללו יש צורך במניין חדש, אלא טעם המניין הוא בגלל ש"ב בא להשרות שכינתו עליהם".

ו. אמנם, על-פי האמור שכונת רשי"י בהעתיק התיבות "באחד לחודש" היא לשולול את ה'ק'א סלקא דעתך' שטעם המניין הוא בגלל שינוי הזמן - היה לו להעתיק גם את התיבות "בשנה השניה", שבהם מודגשת שינוי הזמן עוד יותר, לא רק חדש אחר, אלא גם שנה אחרת?
 והבואר בזה - על-פי פירוש רשי"י בפרשנת תשא (וכאן רואים איך שפירוש רשי"י קשורין ושיכים זה זה):
 בוגע לשני המניינים, המניין שבפרשנת תשא, והמניין שבפרשנותו - שואל רשי"י³³: "וואת וכי אפשר שבשניהם היו ישראל שווים, ו' מאות אלף וג' אלפיים וה' מאות ונ' .. והלא בשתי שנים היו, ואיל אפשר שלא היו בשעת מניין הראשון בני י"ט שנה שלא נמננו ובשנה נעשו בני כ'. תשובה לדבר, אצל שנות שנים אחת נמננו, אבל למניין יציאת מצרים היו שתי שנים, לפי שליציאת מצרים מוניין מנין .. ולבנה המשכן בראשונה והוקם בשניה, שנתחדשה שנה באחד בניסן, אבל שנות האנשים מוניין למשכן שנות עולם המתחלין מתשרי, נמצאו שני המניינים בשנה אחת, המניין הראשון היה בתשרי, לאחר יום הכהנים .. והשני באידר".

וכיוון ששינוי הזמן ד"שנה השניה" (לפי המניין מניסן, "לצאתם מארץ מצרים") אינו פועל שינוי במניין בני ישראל (למנין שנות עולם המתחלין מתשרי), שזה עדיין נכון - לכן לא העתק רשי"י את התיבות "בשנה השניה", כיון שאין בהם כדי להדגיש שינוי בזמן שבגללו יהיה צורך במניין נוסף.
 ז. אך עדיין צריך להבין:
 כיון שטעם המניין שבפרשנותו הוא "מתוך חבתן .. כשבא להשרות שכינתו עליהם" - למה לא היה המניין מיד לאחר הקמת המשכן בראש בניסן, פירש רשי"י (בפסוק ³²"ויהי ביום השmini") ש"נintel עשר עטרות", ועל זה מוסיף רשי"י, "באחד בניסן הוקם המשכן ובאחד באידר מנאם"³¹:
 בוגע להקמת המשכן באחד בניסן, פירש רשי"י (בפסוק ³²"ויהי ביום השmini") ש"נintel עשר עטרות", והרי אחד מהם הוא - היותו "באחד לחודש"³³.
 וכיון שהמנין שבפרשנותו קשור עם הקמת המשכן ("כשבא להשרות שכינתו עליהם") - רצה הקב"ה שgam הוא יהיה "באחד לחודש", שהוא יום זכאי (כما אמר רוז'ל³⁴ "מגללין זכות ליום זכאי"), ולכן מנאם "באחד לחודש השני" (כיון שלא הייתה אפשרות למנותם ביום הקמת המשכן³⁵) - דוגמא קצר על-כל-פניהם ליום הקמת המשכן.

* * *

(33) פקודת מ. ב. יז.

(34) תענית כט, א. ושם.

(30) ראה לקו"ש שם הערכה 10.

(31) ראה לקו"ש שם הערכה 11.

(32) ר"פ שמיני.

ח. ויש להוסיף ולבהיר ההווראה מכללות עניין המניין:

¹ בעניין המניין נכללו כל בני ישראל, כולל גם אלו שהענין דיציאת מצרים ("כשיצאו ממצרים מנאן")³⁵
² לא היה בשלימות אצלם, ולדוגמא: אלו שאמרו "זכרנו את הרגה אשר נאכל במצרים חנם"³⁶, וכן המוכר
³ עצמו, כמו בא בפירוש רשי³⁷ בפרשת משפטים³⁸: "אוון ששמעה על הר סיני כי ל' בני ישראל עבדים..."
⁴ דלת ומזהה שהיה עדים למצרים כשפסחתי על המשקוף ועל שתי המזוזות ואמרתי כי ל' בני ישראל
⁵ עבדים, עבדי הם ולא עבדים לעבדים, והליך זה וקנה אדון לעצמו כו'".

⁶ וטעם הדבר - לפי עניין המניין קשור עם עצם הנשמה, שהיא בשוה אצל כל בני ישראל, מלבד הבט
⁷ על מעמדם ומעמדם בפועל ובגלו³⁸.

⁸ ט. ומה יכול כל אחד מישראל ללמד הוראה בנוגע לעובודתו - ולדוגמא:
⁹ בוגע לעובודת התפילה, שאריכה לפעול שניי כו' - ישנו מי שטען שאינו מרגיש שם שינוי בין
¹⁰ קודם התפילה ולאחר התפילה, ואם כן, מה רוצחים ממנו?!

¹¹ אומרים לו שקדום התפילה אסור לו לאכול שום דבר, להיווט במעמד ומצב ד"נשמה באפו"³⁹, ורק
¹² לאחר התפילה יוכל לאכול (ועוד שאפשר שתיה מצוח באכילתו) ולברר את המאכל כו'; וכן אסור
¹³ לעסוק במסחר קודם התפילה, מה-שאין-כך לאחר התפילה - הרי אדרבה: "הנהג בהן מנהג דרך ארץ"
¹⁴ (דברי ר' ישמעאל, אשר "הרבה עשו כרבי ישמעאל ועלתה בידן")⁴⁰, ובאופן ש"בכל דרכיך דעהו"⁴¹.
¹⁵ אבל, הוא טוען שאינו מרגיש שם שינוי בין קודם התפילה ולאחר התפילה!

¹⁶ ומוסיף לטעון:

¹⁷ נוסח התפילה הוא בכל יום בשוה (כולל גם שבתות וימים טובים) - ג' ראשונות וג' אחרונות כו';
¹⁸ בנוסח זה התפלל גם אביו וזקנו ואבי זקנו כו', ועוד שקרוב לשלשת אלפיים שנה - מאז שאנשי הכנסת
¹⁹ הגדולה תיקנו את נוסח התפילה - מתפללים בכל יום באותו נוסח.

²⁰ ואם כן, איך יתכן - טען הוא - שירוגש אצל שניי על-ידי התפילה, בה בשעה שהוא עניין התלוי
²¹ בעיקר ברוגש הלב, והרי רגש הלב אינו בכל יום בשוה. - היום הוא רוצה להשתפר ("օויסגיסן זיך")⁴²
²² בתפילה עמוק ליבו, ולבטא זאת בנוסח שלו... ומה גם שמן התורה יכולם לצאת ידי חובת מצות
²³ התפילה באיזה נוסח שהיה, אפילו בחיבת אחת, ובכלל שיחיה זה עמוק הלב ("עבדה שבלב")⁴³.
²⁴ בשלמא בימות החול - ממשיק לטעון - יכול להתפלל תפלה נדבה, שאז ציריך לחריש איזה דבר
²⁵ בתפלתו⁴⁴; מה-שאין-כך בשבת, "שבת להריי"⁴⁵ - שドוקא או עסוק הוא בעבודת ה' במשך כל היום (עד
²⁶ שאין לו זמן להוסיף משלו) - שאז אין מתפלין תפלה נדבה⁴⁶, אינו יכול לעשות זאת!

²⁷ והمعنى על זה - שככל מה שטען אודות מה שנרגש ומתΚבל ("וואו עס לייגט זיך") אצלו, הרי זה רק
²⁸ בוגע לעניינים של הבנה והשגה כו', מה-שאין-כך כאשר מדובר עניין הקשור עם עצם הנשמה, כמו
²⁹ עניין התפילה, הרי זה באופן שלמעלה מהזמן ולמעלה משינויים כו'⁴⁷.

³⁰ י. והוא נספה - בוגע לאורחים שהגיעו לבאן:

³¹ אמרו רוזל⁴⁸ שהדרך גורמת לשלהše דברים כו' ממעטת את השם, שהוא עניין הביטול.
³² אבל ישנו מי שטען, שלמרות שהייה בדרך כו', איןו מרגיש את עניין הביטול; ואדרבה: הוא יושב
³³ בכוכת המזרחי, ומכבדים אותו לעלות לתורה לששי", ובודאי שלא נרגש אצלו עניין הביטול באופן

(35) בהעלוּתָך יא, ה.

(36) כא, ג.

(37) ראה רמב"ם ריש הל' תפלה. שיחת ש"פ במדבר שבהערה 8. תורה מנחם - התווודויות חמ"ב ע' 288. וש"ג.

(38) ישע"י, ב, כב. וראה ברכות י"ד, ב, יד, א.

(39) שם לה, ב.

(40) משלי, ג, ו. וראה שם סג, א.

(41) ראה רמב"ם ריש הל' תפלה.

(42) ראה שו"ע אה"ז או"ח רסק"ז. וש"ג.

(43) יתרו כ, יז"ד. ועוד.

(44) חסר קצת (המ"ז).

(45) ב"ר פל"ט, יא. הובא בפרש"י לך יב, ב.

שיחת ש"פ במדבר, ערב חג השבועות, ה'תשכ"ה

שלא יהיה איכפת לו שכיברו עליה חשובה, שלישי או שני, ועל-אחת-כמה-זכמה מפטרי⁴⁶,
ואילו אותו לא כיבדו בכך! ...

- האמת היא, שכיוון שה"דרך" פועלת ביטול, דברי רוז'יל, היה צריך להרגיש את עצמו של מלך
אדם, ובמילא, אף אם חבירו ראוי לכבוד מהמת בעודתו, אולי הוא אינו ראוי לך; ואם לדעתו גם חבירו
אינו ראוי לכבוד, מחמת מעשי הלא-טוביים, הרי כל-שכן שהוא אינו ראוי לך. ואם כן, מה איכפת לו
שאין מכבדים אותו?! ... -

ועל זה אומרים לו, שלמרות שאינו מרגיש את עניין הביטול - "זאל ער זיך ארײַנווֹאָרְפֵּן" במנין של
כל בני ישראל, וכך קיבל את התורה עם כולם ביחד.

יא. ולהעיר, שאף שנtabar לעיל (סעיף ג) שהמנין בא דוקא לאחור גמר העניין שבגלו הוא המניין
(ובנדון דידן: העניין דמתן-תורה) - הרי אין זמן להמתין ...

ובפרט על-פי המבואר ב'תורה אור'⁴⁷ על הפסוק⁴⁸ "בחודש השלישי ל יצא בני ישראל מארץ מצרים
ביום הזה" (ראש חודש), ש"בצאת ישראל ממצרים התחלו לספור ספירת העומר .. הינה להיות קבלת
התורה בשבועות .. ושבועה ה' ביום ג' בו (ראש חודש סיון) הוא כאמור כבר נסנה כל השבוע, ונעשה
או ישראל מוכנים כו'".

וכפי שמבואר רבינו הוקן ב'שולחן ערוך'⁴⁹ ש"מיד אחר ראש-חודש התחל משא להתחסך עמהם
בעניין קבלת התורה", וכיוון שימושו התעסק עמם, בודאי פעל עליהם כו'.

ובפרט שנמצאים כבר לאחרי "שלישי בשבת" (ש) אמר להם ואתם תהיו לי מלככת כהנים וגוי", ולאחרי
רבייע (ש) אמר להם מצות הגבלה המשמרו לכם עלות בהר וגוי", ולאחרי חמישי (ש) אמר להם מצות
פרישה כו'”, וכבר עומדים עתה בערב חג השבועות, שאז אמרו “נעשה ונשמע⁵⁰”.

- וכיון שמסתמא הייתה אמרית נעשה ונשמע קודם חצות היום (כל ענייני משה שהיו בהשכמה⁵¹),
הרי עומדים כבר לאחרי הזמן דאמרת נעשה ונשמע; וגם אם אמרית נעשה ונשמע הייתה לאחר חצות
היום, עומדים אנו בעיצומה של המעט-עלת דאמרת נעשה ונשמע -

הרי בודאי שזמן זה שייך כבר למתקנתורה, ובמילא יכולם “ארײַנווֹאָרְפֵּן זיך” בעניין המניין כו'.⁵²
ומה גם שבודאי למדו ה”לקוטי תורה” דפרש במדבר, שבה ישנו דרושי חג השבועות.

* * *

יב. מאמר כעין שיחחה.⁵³

[כ"ק אדמור"ר שליט"א הורה שהאורחים יאמרו ”לחיים”, וכן כל אלו שישימרו את לימוד פרשת השבעה
ב'לקוטי תורה', יאמרו ”לחיים”].⁵⁴

* * *

יג. הביאור בפירוש רש"י סוף פרשתנו, “ולא יבואו לראיון כבעל את הקודש”, “לתוכך נרתך שלו”,
כמו שפירשתי למללה בפרשה זו, ופרשו עליו בגין וכיסו אותו במכסה פלונית, ובבעל שלו הוא
כسوיו” - שאין לפреш ”בעל את הקודש” מלשון פירוק, שהרי זה בסתייה למה שנאמר ”ולא יבואו
לראות”, שגם לאחרי הפירוק אסור להם לראותו. ועל-כן צריך לומר ש”בעל שלו הוא כסויו”, הינו,
לראות,

(51) ראה פרש"י יתרו ט, ג.

(46) ראה גם תורת מנחם - התווועדריות ח"ג ע' 54. ושם.

(47) יתרו ס, ג.

(48) יתרו ט, א (ובפרש"י).

(49) א"ח שתצד"ד ס"ב.

(52) חסר הסימן (המו"ג).

(50) מכילתא ופרש"י יתרו יא, יא. פרש"י משפטים כד, ד-ז.

(53) המאמר לא הגיע לידיינו לע"ע (המו"ג).

(54) ראה גם לעיל ע' 323. ושם.

של אחריו שהכניסו כל כלי לתוך נורתך שלו, "ופרשו עליו בגד פלוני", שתפור לפיה מדותו ("כליין"), היו צריכים להמתין עד שגם "כסו אותו במכסה פלונית" [מלבד כלי המזבח החיצון, שכן שקדושתו פחותה מקדושת המזבח, היה מספיק להם כיסוי אחד. ושאני כליל שרת של מזבח הזהב שהי' להם ב' כיסויים - כיוון שישרתו גם בקודש"], (לא רק במזבח הפנימי, אלא) גם "בתוך המשכן שהוא קודש"⁵⁵, שהיה יכול לשמש ככיסוי לכל הכלים ("אינו כליין"), וכיסוי זה (אינו מתחטל אל הכלים, אלא אדרבה) בולע את הכלים.

אלא, שגם הכניסה בנורתך היא (לא רק גורם, אלא) חלק מהבליעת ("כבעל", לתוך נורתך שלו), שכן, גם הארון נקרא בלווע, אף שהכלי החיצוני הוא "בגד" (כליין), כיוון שהבליעת נעשית גם על-ידי הכלים הפנימי. וזה מ庫ר הדין ב"כלי בתוך כלוי", ש"לא שנא בין עליון כליין ותחתון אינו כליין כו"⁵⁶ (מהענינים המופלאים ע"ד ההלכה) - הוגה עליידי כי אדרמור' שליט"א, ונדף בילקוט' שיחות' חלק ח עמוד 8 ואילך.

יד. ויש להוסיף גם בנוגע לעניינים המופלאים בפירוש רש"י זה - בפנימיות התורה: כאשר המלאכים טוענו "חנה הודך על השמים"⁵⁷ - לא הסתפקו במענה שאין להם גוף גשמי, "אב ואם יש לכם", אלא הוסיפו וענו להם: "למצרים ירדתם כו' יציר הרע יש בינייכם"⁵⁸.

זה העניין בזה:

החדש שבסקרים וייצר הרע לגבי הגוף הוא (לא רק שישנו כיסוי נוסף, כליל בתוך כלוי, אלא גם) - שהכיסוי של הגוף הוא מיוחד לנשמה, כאמור בהמשך תער"ב⁵⁹ שמזוג הגוף הוא לפני אופן הנשמה, וגם בעבודת הנשמה היא לפני אופן הגוף, כאמור בקונטרס ומעין⁶⁰ בעניין "לפומם מלא שיחנן"⁶¹; מה-שאין-כך מצרים וייצר הרע - הרי הם היפך ענין הנשמה, כי מצרים הוא מלשון מצרים וגובלים, ואילו ענינו של היהודי (נשמה) הוא בל' גבול, "ופרצת"⁶²; וכן יציר הרע ענינו רע, ואילו היהודי כולם טוב.

אמנם, מבלי הבט על העולם של מצרים וייצר הרע, הנה דוקא עליידי ההעלם ש"למצרים ירדתם כו' יציר הרע יש בינייכם", קיבלו בני ישראל את התורה.

טו. וההוראה מזה בעבודתינו:

ישנם הטוענים: אין אמת שהتورה לא ניתנה למלאכי השורט, ויש צורך לעסוק בעניינים גשמיים, אבל בשביל זה מספיקה העובדה שהנשמה נמצאת בגוף גשמי, שכן יש צורך באכילה ושתיה ולינה, כך, שהבירור של עניינים גשמיים אלו מספיק בשביל לקבל את התורה, וכי יאמר שצורך להתעסק גם עם העולם שמסביבו?! - די לו בהעלם והסתתר שמצד גופו ונפשו בהמתה, ולמה לו גם ההעלם דמצרים - מוטב לו לילך לדבר, וכפסק-דין הרמב"ס⁶³ שיש מעמד ומצב שצורך לצאת למערות ולהוחים ולדברות!

ומענה על זה: רצונו של הקב"ה - שהיה מסוגר בך' אמות של תורה וד' אמות של תפילה, אלא יהיה ב"מצרים", "ערות הארץ"⁶⁴, באמריקא... ושם יפעל בירור ויזיכון, ודוקא באופן כזה הוא מקבל את התורה.

(59) ח"א ע' תרח ואילך.

(60) מי"ג ספ"א.

(61) כתובות סז, רע"א. ושות' ג.

(62) ויצא כח, יד.

(63) הל' דעות רפ"ז.

(64) מקץ מב, ט. יב. וראה קה"ר פ"א, ד (בסוף).

(55) ד, יב ובפרש"י - ויל' שהכוונה גם לכלים שהיו משורטים בקדש והקדושים, שהן אותם הכלים (כליל הקטורת) שמשרתין בהם במזבח הפנימי.

(56) ב"י לטואוח ס"מ (ד"ה בית). רמ"א או"ח שם ס"ב. שור"ע אדרה"ז שם ס"ג.

(57) תהילים ח, ב.

(58) שבת פח, סע"ב ואילך.

שיעור ש"פ במדבר, ערב חג השבעות, ה'תשכ"ה

טו. וזהו גם תוכן הפסוק "ולא יבואו לראות כבלע את הקודש ומתו":
 1 הקודש - צריך להיות מכוסה, באופן שלא יוכל לראותו, והכיסוי הוא לא רק על-ידי "בגד", אלא
 2 גם על-ידי "מכסה", והמכסה צריך להיות מעור (שסתם עור הוא עבה, ועוד זאת, צריך להיות עור)
 3 תחש דוקא, שימושים ביוור, ועוד שפועל "כבלע את הקודש", כב' הפירושים: מלשון בליה, וגם מלשון
 4 הירוס וחורבן (כמו "בלע ה' ולא חמל"⁶⁵) רחמנא-לצלאן.
 5

וتكلית הכוונה שבהעלם זה היא - "וחיו ולא יموתו"⁶⁶: אם תהיה ראיית הקודש ("ראות") - אזי
 6 יכול להיות עניין של מיתה ("יומו"), מצד כלות הנפש, והרי לא זו היא הכוונה, כי אם "וחיו", "על
 7 כריך אתה חי"⁶⁷, חיים בגוף גשמי, במצרים ויצר הרע לו".
 8

amen, יכול היה להתיירא: כיצד יהיה בכחו לברור העלם עבה וגס כזה? - והמענה על זה, צריך
 9 לדעת שככל מציאותו של התחש נבראת בשביilo! והינו, שהעלם מצד עצמו אינו מציאות, וכל מציאות
 10 ההעלם אינה אלא כדי שייתברר על-ידי עבודתו של היהודי, ובמילא, אין מה להתיירא מפני ההעלם.
 11

וכאשר מתעסקים עם ההעלם ופועלים בו בירור וזיכוך, איזו זוכים לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות,
 12 על כל השנה כולה.
 13

יז. המשך הביאור ב"יינה של תורה" שבפירוש רש"י, שג' הcisויים שעל הארון הם כנגד ג' החלוקות
 14 שבשבעת הדברות שבগלט ניתנה התורה למטה: פרכות המסק, שהוא חלק מקדש הקדרים - מצד הגוף,
 15 שעיל ידו דוקא נעשה קיום המצוות בגשמיota - "אתם עושם מלאכה .. משא ומתן יש בינוים .. אב
 16 ואם יש לכמ"⁵⁸; בגד תכלת, שהיא מיוחדת אל הארון ("כלין"), ולכן אינו בולע - מצד נפש הבהמית,
 17 שלכן "קאה .. יצר הרע יש בינוים"⁵⁸, אבל היא בהתאם לנפש האלוקית, ולכן לא צרכים להזהירה
 18 על עבודה-זורה; וכסוי עור תחש, שאינו כלין, ועל ידו נשלה "כבלע את הקודש" - מצד זה ש"בין עמים
 19 אתם שרוין כו"⁵⁸. אבל דוקא כאשר הארון מכוסה בכל ג' הcisויים או י יכול להיות עניין המסעות,
 20 בעלי אחר עילי - הoga על-ידי כבוד קדושת אדרמור'ר שליט"א, ונדרפס בלקוטי שיחות' חלק ח עמוד
 21 ואילך.
 22

(67) אבות ספ"ד.

(65) איכה ב, ב.

(66) פרשתנו ד, יט.

המשך ביאור למסכת קידושין ליום ראשון עם'A

17 עבשו בגרה, ואי אפשר לומר בוורاء בודאי שהיתה בוגרת בשיידשה
 18 אבל שאלת הגמרא: (הכא) [חטף] נפי – גם בחבית יש לומר
 19 השטה הוא דאכמיין – שرك בעת דין החמיין, ומדוע אמר רבנן
 20 שהוא טבל ודאי, ובסוגייתנו אמר שמואל שחוששים לקידושי
 21 האב.
 22 מתרצת הגמרא: חטף – בחבית, תחרומה לא חלה מושום שיש שם
 23 פרט לערעתא – שתי סיבות לערער את התחרומה, האחת, חזקה
 24 מעיקרה שהיינו היה טבל, והשנייה, חזקה דהשתא שהיין שבבחבית
 25 עבשו חומץ לפניה, ומושם בר או מרים שכבר בשעה שהփיש את
 26 התחרומה החמיין. אבל חכא – לגבוי נערה שבגרה, חרא לריעותא
 27 הוא דאכפא – יש סברא אחת לערער את קידושי האב, והינו
 28 חזקה דהשתא שהיא בעת בוגרת לפניה.
 29 הגמרא תולא את מחלוקת רב ושמואל במחלוקת תנאים: ניקא
 30 בתנא – أولى נאמר שחומץ רב ושמואל תליה במחלוקת
 31 תנאים,

1 אבל לרבענו שאמרו שאף ברשות הרבה הטהרות טמאות, גם
 2 בחנית דינם את היין בטעיל לטרע, שבמו שעטה החבית חומץ, קר
 3 היתה בבר שהՓריש עלייה. וקשה לשמאול הסבור לגבי נערה
 4 שבגרה, שחוששים לקידוש האב והבת מספק, והרי לרבען יש לנו
 5 לדון שכמו שבעת הבית בוגרת, קר דיתחה בשיידשה אביה.
 6 מתרצת הגמרא: שאני חטף – שניה הדין בחנית, משום דאייפא
 7 לאייפר – יש לומר העדר טבל על חיקתו – את היין בחיקתו
 8 הראשנה שהיינה טבל, ואילך – ותאמר שר לא נתקון מטלון, אבל
 9 לגבוי נערה, אין לה חזקה מעיקרה, כי מדובר ביום שגמרו השש
 10 חדשם של נערות. דוחה הגמרא: אדרתא, בחנית יש לומר העדר
 11 אין על חיקתו הראשונה שהיא יין, אייפר – ותאמר שהיין לא
 12 החמיין, ולכן התחרומה חלה. מיישבת הגמרא: אין להעמיד את
 13 היין על חיקתו הראשונה, שתרי החמיין לאניך. שאלת הגמרא:
 14 חכא נפי – גם לגבוי נערה, אין לומר חזקה מעיקרה שחוששים לקידושי
 15 שתרי היא בונרת לפניו, ומדוע סבר שרואל שחוששים לקידושי
 16 האב. מיישבת הגמרא: יש צד לומר השטה הוא דבגירה – שرك

לקוטי שיחות פרשת במדבר ברך יח

25 "שור או כשב... ומiams השמיini והלאה ירצה לקרבן...".
 26 אין רשי' מבאר מדווע צרי' להכות עד "יום השמיini",
 27 למרות שבתגוט יונתן נאמר הטעם⁸ "ד'ישתמודע שלא
 28 נפיל'". ומדווע צרי' רשי' לציין כאן את הטעם?
 נמי...
 ב.

"ליקרא שומר משמרת הקודש"

29 יותר מכך תמורה התוספת של רשי' "הוא נמנה
 30 ליקרא שומר משמרת הקודש":

31 א) הכוונה היא להסביר כאן מדווע מונימ את שבט
 32 לוי מגיל חדש ומעלה, ומדווע חשוב, איפוא, לציין
 33 שהמנין הוא ליקרא שומר משמרת הקודש? ?

34 יותר מכך: גם בהמשך הפרשה⁹, במניין הבכורות,
 35 נאמר "פקוד... מבן חדש ומעלה...", והרי זה אינו כדי
 36 ליקרא שומר משמרת הקודש", וטהעם באופן כללי
 37 הוא זהה, כפי שמשמעותו רשי' "משיצא מכלל ספק"¹⁰
 38 נפלים"? וכן רשי' אינו מוסיף שם מטרה אחרת למניין.

39 ב) מה מוחדש רשי' באומרו זאת? הרי כבר נאמר
 40 בפירוש לפסוקים הקודמים¹¹ שתפקיד שבט לוי הווא
 41 "ושמרו את משמרתו... לעבור את עבותת המשכן"!
 42 ג) אם מסיבה כלשיי צרי' רשי' לציין כאן במא
 43 מתבטאת עבودת שבט לי, מדווע הוא משנה מן הפסוק
 44 דלעיל, ואומר "שומר משמרת הקודש", ביטוי הלקוח
 45 מפסוק מאוחר יותר¹², התמיהה גדולה אף יותר:
 46 הפסוק האחרון כתוב רק לגבי בני קהת, ולא לגבי כל
 47 הלוויים?
 48]אמנם על הפסוק¹³ "ונשיא נשיאי הלווי... פקודה

.א.
 פירוש רשי' מצין את הטעם "בן חדש",
 והשאלות על כך
 1 מן הפסוק¹ "פקוד את בני לוי... כל זכר מבן חדש
 2 ומעלה תפקרם", מצטט רשי' את המילים "בן חדש
 3 ומעלה", ומפרש: "משיצא מכלל נפלים² הוא נמנה
 4 ליקרא שומר משמרת הקודש".

5 בפשטות כוונת רשי' היא להסביר, שאין סופרים
 6 את הלויים "בן חדש" מפני שאין בהם השיבות
 7 מיוחדת (בדומה למנין בני ישראל "בן עשרים
 8 שנה..."³, מפני שאנו עשו היהודי "ויצא צבא"), אלא
 9 רק מפני שעוד גיל חדש עדין אין ודאות שהוא אינו
 10 נפל, אך לאmittio של דבר ראוי בן לוי להימנות מיד
 11 לאחר היולדו, כפי שאומר רשי' "למחר" למועד הוא
 12 אותו השבט להיות נמנה מן הבطن⁴...".

13 אבל צרי' להבין: בדרך כלל אין מוצאים שרשי'
 14 מביא בפירושו על התורה טעמי למצות, ובודאי לא
 15 לפרטיה המצוטות⁵. מזה מובן, שבמקרים שהוא בכל זאת
 16 מביא טעם, הרי זה משומש שבאמת טעם זה מתרץ
 17 קושי בפשטם של הפסוקים. מהו, איפוא, הקושי
 18 הקיים כאן, שכדי לתרכzo מביא רשי' את הטעם למניין
 19 מגיל חדש?

20 מצד שני, אנו מוצאים מקומות אחרים הדומים
 21 לעניינו, ואשר בהם און רשי' מצין טעם: לפני פרשנתנו
 22 - בפרשת ערכין⁶ נאמר "וזאת מבן חדש... והיה
 23 עדך...", ורשי' אינו מבאר שם את הטעם לכך
 24 שהഫחות מבן חדש אינו בעל ערך. וכך גם במצווי

(7) אמור בכ. כו.

(8) וראה שבת קללה, סע"ב. וש"ג.

(9) ג. מ.

(10) הטעם שם כי רשי' "משיצא מכלל ספק נפלים". וכן "משיצא
 מכלל נפלים" – ייל': מניין הלויים ה"י "על פי ה'" (שם, ט), וכפרש"י:
 "הלו' משה ועמד כו ובי' ק' יצאת כו' כך וכך תינויו יש באלה כו",
 וככלפי שמייא אין שיך ספק*: משא"כ מניין הבכורות ה"י "על משה" (שהרי
 לא נאמר בקרה שהי' ע"פ ה'*), ואצל משה הר"ז "ספק נפל".

(11) שם, ו ואילך. וראה לעיל א, נ ואילך.

(12) ג, כה.

(13) שם, לב.

(1) פרשנתנו כו.

(2) ע"פ במדבר"ר פ"ג, ח (קרוב לסופו).

(3) פרשנתנו א, ג.

(4) וראה גו"א כאן, דוחה שנמנית יוכבד "מן הבطن – קודם" בן חדש –
 כי "ששנכתבה תורה בימי משה כבר יצאת מספק נפל". וראה שפ"ח
 משלם לדוד כאן. לפחות הערכה 10 ובסופה הא' שם.
 ועד הצעות ייל': בכלל – אולין בתור רובה ואין לחוש לנפל ולכך
 נמנית,

משא"כ כאן שי"י נוגע לפידון הבכורות (כמסופר להלן בפרשנה),
 אין הולclin במנון אחר הרוב (ב'ק כו, רע"ב. וש"ג).
 (5) ובפרט לדעת הרמב"ם במו"ג ח"ג פ"כ"ג, עי"ש.

(6) בחוקת כו, ג.

* ואנפ"כ לא נמנו הפחותים מבן חדש – ראה ש"ח כאן ד"א הרי רוצה למן אותם שודאי כלו חזושים ממש לא פלוג. וראה רע"ב כאן: שרצה להמותין שיצא
 מכלל ספק נפלים שהיה אראי לקורות שומר משמרת הקודש.
 **) טעם החילוק מובן בפשטות: בלויים הוצרך למן זכר מבן חדש, ובמיוחד הר' צורי ייכנס לכל אחד "לדעת מניין יונקים": משא"כ בבכורות, שלא הוצרך
 ייכנס לכל אחד "לדעת מניין יונקים". כ"א רק לאלה שנולד ב-ה' א בכו, ב) שעדיין דר' יונק (כ' המדרש – הבכורות מענלה מגיל זה אין צורי ייכנס לאולד כו').

לקוטי-שיוחות – פרשת במדבר

מדוע, אפוא, מסביר רשי' שהטעם למנית הלוויים "מן חודש" הוא "יצא (הלווי) מכלל נפלים", ולא - כפי שסבירים חילק מפרשוי התורה¹⁷ בהתבסס על במדבר רבה¹⁸ - מפני שהלוויים היו פדיון לבכורות, ומניין הבכורות הוא "מן חודש ומעלה"? ¹⁹

אמנם מניין הבכורות "מן חודש ומעלה" הוא מפני ש"יצא מכלל ספק נפלים", כפי שפירש רשי' שם, אך לפי האמור לעיל אין קיים טעם זה אצל בני לווי.²⁰

ב) לפי זה תמהויים יותר דבריו רשי' "הוא נמנה ליקרא שומר משמרות הקודש": לכורה הטעם למניה "משיצא..." איןנו רק "ליקרא שומר משמרות הקודש", אלא גם מפני פדיון הבכורות, וטעם זה אף מפורש מאוחר יותר בפרשה?

.ד.

"למוד... אותו השבט..."

לאחר מכן ממשיך רשי': "אמר רבי יהודה ב'יר שלום, למוד הוא אותו השבט להיות נמנה מן הבطن, שנאמר²¹: אשר ילדה אותה לוי במצרים, עם כנישתה בפתח מצרים ילדה אותה ונמנית בשבעים נפש²², שכשאתה מונה החשבונות לא תמצאים אלא שבעים חסר אחת והיא השלימה את המניין".

גם כאן אין מובן: א) כאמור, אין רשי' מפרש טעם לדברי התורה אלא כאשר על-ידי זהה מתרוץ קושי בפושטו של מקרה - ומדובר מביא רשי' כאן את המאמר "למוד הוא אותו השבט...?"?

ב) בן חמיש לİKרא אין נזקק למאמר "למוד הוא..." כי הוא כבר למד לפניו קן²³ "אך את מטה לוי לא תפקוד... בתוך בני ישראל", ורשי' מפרש שם: לא תפקוד... בתוך בני ישראל", ורשי' מפרש שם: "כדי הוא לגיון של מלך להיות נמנה לבדו. דבר אחר צפה הקב"ה... על כל הנמנין בגין עשרים שנה ומעלתה... אמר אל יהיו אלו בכל...", ומשמי פירושים אלו מובן, שבஹותם "לגיון של מלך", נבדלים מכל ישראל, גם מניין הלוויים אינו דומה למניין בני ישראל.

ג) מצד שני: מהי ההוכחה מיוכבד לעניינו: כאן מונימ "כל זכר" כדי ליקרא שומר משמרות הקודש", ואילו שם מונימ "שבעים נפש" כדי לרעת "הבאים מצירימה"?

מן חדש, שי' אח"ב (שבודאי היה כו"כ שחוי).

(20) פינחס כו, נט.

(21) בכמה דפוסים: נפשות. אבל בדפוס א' וב' דרש'י ובכמה כתבי

רשי': נפש. ולכארו כן צ"ל, שהרי זה (ע"ד) ל' הכתוב ויישם מו, כו.

וראה רשי' שם.

שומרי משמרות הקודש" מפרש רשי': "ועל מה היה נשיאותו? פקודת שומרי משמרות הקודש - על ידו היה פקודת כלם", שזה אמור לגבי כל הלוויים, אך בכלל זאת אין מובן מדוע משתמש כאן רשי' בביטוי מפסוק הכתוב בעיקר לגבי בני קהת, כאשר הוא יכול לצלט מסוף ביטויים אחרים המזוכרים אצל כל הלוויים].

ד) בפסוק הבודם¹⁴ המדבר אודות השוני שבמנין שבט לוי "אך את מטה לוי לא תפקוד..." כותב רשי' את הטעם "כדי הוא לגיון של מלך להיות נמנה בלבד" - וכךן משנה רשי' ואומר "שומר משמרות הקודש", ולא "נמנה בלגיון של מלך"?

ג.

הטעם "מן חודש" לגבי הבכורות, או לגבי הלוויים

לכורה, ההכרה של רשי' לבאר "משיצא מכלל נפלים" הוא: הציווי "פקוד את בני לוי" בא כהמשך לדיבורו ה: "ואני הנה לקחתי את הלוויים מתוך בני ישראל תחת כל בכור... והוא לוי הלוויים כי ליל בכור ביום הכתה כל בכור בארץ מצרים"¹⁵. וכיון ש"זהו לוי הלוויים" הרי זה "תחת כל בכור", שכן נכללים כל כל בכור בארץ מצרים" שבסוק זה נכללים כל הרכות, היה צריך הציווי "פקוד את בני לוי" - הבא במשך ל"זהו לוי הלוויים" - כולל את כל הלוויים שיהיו ליל, כולל הפחותים מ"בן חודש"?

לפייך צרייך רשי' להסביר שאכן היו סופרים את בני לוי "מן הבطن", אך ממתינים עד אשר " יצא מכלל הנפלים".

אך לפי זה שהציווי "פקוד את בני לוי" בא כהמשך ל"זהו הנה לקחתי את הלוויים... תחת כל בכור...", מתעורר קושי בדברי רשי' המציג טעם לחיבות בני לוי עצם לכך שמנונים אותם "מן חודש", כדלהלן:

א) הלוויים הם "תחת כל בכור... מבני ישראל", וכאמור בהמשך הפרשה¹⁶ ספרו את הבכורות, ופדו אותן עם הלוויים, רק "מן חודש ומעלה" - ויזוא, שסמליא צרייך היה לספר גם את הלוויים רק "מן חודש ומעלה".

(14) א, מט.

(15) פסוק יב-יג.

(16) ג, מ-נא.

(17) רב"ם, אברבנאל, חזוני, אוח'ח.

(18) נסמן לעיל הערה 2.

(19) ויל' נפק"מ אז להלכה למעשה: באם עבר ופדה בכור בלי קtan

לקוטי-שיחות – פרשת במדבר

בנֵי לְאָהָה... כֹּל נֶפֶשׁ... שְׁלוּשִׁים וּשְׁלוֹשׁ" ו"בפרטן אי
אתה מוצא אלא ל"ב"³², ורש"י היה צריך להביא
הוכחה זו?

אמנם כך מובא גם במאמרו של רבי יהודה ב"ר
שלום, אך: א) זה עצמו קשה, ב) כאמור מספר פעמים
אין רשי"י מצטט בפירושו דרישות חז"ל, אלא אם הן
שייכות לפניו של מקרא, ואם כך, לא היה רשי"י
צריך להביא את מאמרו של רבי יהודה ב"ר שלום,
אליאת הוכחה מן הפסוק הקודם.³³ ובמיוחד כאשר
גם הוכחה מן הפסוק ההוא מצויה בברור חז"ל.³⁴

(ה) מודיע בוחר רשי"י את הגירסה בתנchromא²², שלא
תמצא אלא "שביעים חסר אחת", ולא את הגירסה
הקרה יותר של במדבר רבבה²³ - "הררי ס"ט"³⁵?

(ו) מודיע חז"ר רשי"י ואומר בסיום פירושו "והיא
השלימה את המניין", לאחר שכבר אמר "ונמנית
שבביעים נפש"? ובמיוחד כאשר הוספה זו אינה נמצאת
במדרשה³⁶.

(ז) מודיע מציין רשי"י גם את שמו של בעל המאמר
- רבי יהודה ב"ר שלום - שאות זה הוא עוזה, כאמור
מספר פעמים, רק לשם תוספת ביאור בפירושו?³⁷

.ל.

חיזוק התמייהה לפני פירושי רשי"י במקומות אחד
התמייהה על הדיקונים דלעיל היא גודלה אף יותר:
ריש"י כבר הביא לנו כי, בפרשת ייגש³, עניין זה
אורות הכללת יוכבד במניין הנפשות הבאות מצירמתה,
אבל בהבדלים מסוימים:

בפיש"מ למה בחר רשי"י גירסת הנדרזה ולא גירסת הרווחת כו'.
(28) ולכורהה "עם כניסהתה... אותה" הם דברי רש"ב"ל (בשינוי קצת)
בתנchromא ("ות"ב") שם. במדר"ר שם.

(29) סוטה יב, א. ב"ב קכ, רע"א. קכג, רע"ב.
(30) ראה לעיל הערכה 28.

(31) יוגש מו, טו.
(32) ל' רשי"י יוגש שם, כדלקמן בפניהם ט".
(33) עם התקדמתה למלוד הוא אותו השבט כר".

(34) במדר"ר פ"ג, ב.
(35) ובפסיקתא דר"כ שם (וכן ביל"ש עוזרא שם) מסיים: נמצאו כולם
ס".י.

(36) הלשון "השלימה את המניין" (గבי יוכבד) מ庫רו בבר" שם
(ובשינוי). אבל שם אינו כפלי לשון. ועד לשון רשי"י פינחס דלקמן בפניהם
ס".ג.

(37) ובפרט, שבד"ה שלalach"ז ("על פי ה") מביא ג"כ מימרא דר"י
בר"ש (ראה תנchromא ("ות"ב") כאן. במדר"ר פ"ג, ט. ועוד) מחייב להזכיר
שםו.

ה.

הדיםוקים בלשונו של רש"י בפירוש זה
בנוסף לכך יש להבין כמה וכמה דיקונים בלשון
רש"י:

(א) "גמינה מן הבطن" - זה שינוי מן המקור למאמר
של רבי יהודה ב"ר שלום (תנchromא²², במדר"ר²³
ועוד²⁴), שם נאמר "עד שהם קתנים"?
אף אם נאמר שרשי"י משנה את הלשון²⁵ כדי
להדגיש שהכוונה היא אפילו לקטנים זהה עתה
נולדו²⁶, לפניו "מכאן חודש ומעלה"

(ב) שבזה מובן גם מודיע מוסף רשי"י "שנאמר אשר
ילדה אותה ללווי במצרים עם כניסה בפתח מצרים
ילדה אותה" (למרות שהו מובא²⁷ בדברי רבי
יהודה ב"ר שלום²⁸ במדרשו), כדי להדגיש שהכוונה
היא מיד לאחר שנולד -

(ג) גם מתאים יותר הביטוי "משנולד" המתאר את
בן לוי המוני, ולא "מן הבطن" - בטן אמו?

(ד) בוגרמרא²⁹ ובכמה מדרשים מזוכר לובי לידת
של יוכבד הביטוי "בין החומות". מודיע כותב רשי"י
"כניסתה בפתח מצרים"³⁰?

(ג) מהו הדיקון בלשון רשי"י "כניסתה בפתח
מצרים"³⁰, ולא "כניסתה למצרים" בלבד?

(ד) מודיע מוכיחה רשי"י שספרו את יוכבד בין הבאים
מצרימה מזה שנאמר "ונמנית בשבעים נפש", בעוד
אשר הוכחה לכך הוא כבר מפסק שלפני כן³¹ - "ала

(22) פרשנהו טז. תנchromא באבער יט.
(23) במדר"ר פ"ג, ח.

(24) פסיקתא דר"כ (באבער) ס"פ שקלים. יל"ש כאן רמז תוץ. ערוא
רמז תורתך.

(25) וכן בתוכנן – שהי מביא בשם ר"י ב"ר" ש[לא] שכבי"ז משנה
הלשון, ובכך ש מזה שלפעמים משנה רשי"י גם לשון חברוב ומעתיק
בסוגנון המתאים לפירושו על אחריה פרשי"י ואחתנן ז. ז. וארכוה
ראה לך"ש [המתרוגט] ח"ט ע' 5 (בשותה"ג), ע' 35 הערכה 7. ועוד).

וגם אתל', שמיין שביבאו בשם ר"י בראש מוכחה לומר שמצו
גירסת כו – מ"מ, מכיוון שרשי"י מעתק גירסתו ושאינה נפוצה בפירושו,
הרוי מובן שגד דיקון לשון זה ("מן הבطن" – ולא "משנולד") שיין ונוגע
לפיש"מ.

(26) משא"כ לפני זה. ודלא כדעת ר' לי בשם רשב"ג (ו' ברכי)
دلמוד ר' עד שעשה במושיען (מקומות שצווינו בהערות 22-24 ב"ר
פ"ג, ט. מדרש שמואל פ"ב). וביל"ש ערוא שם גיריס בדרבי ר' ברכי:
מנין מומי עמו).
(27) וזה אתל' שמצו גירסת כו (כ"ל הערכה 25) – מ"מ, צ"ל טעם

לקוטי-שיוחות – פרשת במדבר

ענין בפני עצמו: הקב"ה בחור בלויים "תחת כל בכור" ³²
 - "שיהיו ישראל שוכרין אותו לשירותו של".
 לכן אין רשי"י יכול להסביר שהסיבה למןין הלויים
 "מבחן חודש ומעלה" היא משום שם פודים את
 הבכורות "מבחן חודש ומעלה", כי על כך התזהדש
 והצטו ³³ רק מאוחר יותר.
³⁴

ח.

שומר משמרות הקודש

כיוון שמןין הלויים מזכיר בהמשך לפוסקים
 המדברים על עבודת הלויים, סביר לומר שהמןין קשור
 בעבודתם, ותמונה: עבודת הלויים מתחילה רק ³⁵ "מבחן
 שלשים..." ³⁶, ואם כך ציריך היה גם מנינים להתחילה
 "מבחן שלשים" - איזה קשר יש ללי ³⁷ "מבחן חודש"
 לעבודת בני לוי? ³⁸

על כך מוכרכה רשי"י להוסיף "גמנה ליקרא שומר
 משמרות הקודש": גם ³⁹ "בן חודש ומעלה" קשור
 לעבודת בני לוי, כי מגיל זה (על אף שאינו הוא עובד
 בפועל) הוא נקרא - "ליקרא" - שומר משמרות הקודש".
⁴⁰

ט.

בני לוי מביאים שלימיות מיד עם היולדות

אך לפי זה לא מובן: ניתן להבין את הצורךelmanot
 את שבט לוי בנפרד, ואף את מנית מבחן חודש ומעלה,
 כיוון שהם "לגיון של מלך", ושונאים מן השבטים
 האחרים, אך מודיע תהיה בהם המעלת שכבר "מבחן
 חודש ומעלה" הם יקרים ⁴¹ "שומר" - תואר המורה על
 פעולות בלשון הווה"ה ⁴² - משמרות הקודש? ⁴³

על כך אומר רשי"י ⁴⁴ "אמר רביה הודה בן רבי שלום,
 למוד הוא אותו השבט". והוא מסביר שלא זו בלבד
 שיוכבד בספרה, אלא היא נכללת במספר של ⁴⁵ "שבעים
 נפש", ויתר מכך, היא השלימה את המניין.

דיקוק זה מבהיר גם ⁴⁶ לבן-ההמש שבחדשות התורה
 את מספר הנפשות ⁴⁷ לבית יעקב הבאה מצרים
 שבעים" ⁴⁸ יש שלימיות. המספר שבעים מורה על

ניטעו, ואינו שיך לנדו"ד)) שכאו"א ציריך לפודות בנו בכורו.
 פרשנתנו ד. ג. נשא ד, כ. ג. שם, ל. וגם לימוד הלכות עבודה הוא
 מבחן כ"ה – פרשי"י בעהותך ח. כד.

(46) ועוד: הרי מנו עווה"פ את הלויים "מבחן שלשים שנה ומעלה ועוד
 בן חמישים שנה" כפיש"י ⁴⁹ מנה מהם את הרואין ליבורות משא"
 פרשנתנו שם, ב), "כמה יש שהגיעו לכלל עבודה" (נשא שם, כב).

(47) משא"כ שם העצם: נח – זה ייחמנו (בראשית ה, כת). ועוד.
 ריש שם, כז.

(1) שם מתעכבר רשי"י על הפסוק "אללה בני לאה...
 (2) כל נפש... שלשים ושלש", (ב) שם הוא אומר "ובפרטן
 (3) אי אתה מוצא אלא ל"ב", ולא ל"ג" חסר אחת", (ג)
 (4) שם הוא אומר "אלא זו יוכבד שנולדה בין החומות
 (5) בכניסתן לעיר" ³⁸, (ד) שם אין רשי"י כופל לבסוף
 (6) "ויהיא השלימה את המניין", (ה) שם אין רשי"י מצין
 (7) את שם בעל המאמר ³⁹ של "ובפרטן אי אתה מוצא
 (8) אלא ל"ב"?!

(9) והפליאה אף מתחזקת: גם בפרשת פינחס, על
 (10) הפסוק ²⁰ "אשר ילדה אותה ללו במצרים", אומר רשי"י
 (11) שיוכבד נכללה בגין שבעים הנפש, אך שם הוא אומר
 (12) בקצרה ⁴⁰ – "כשנכנסו לתוך החומה ילדה והיא
 (13) השלימה מנין שבעים שרי בפרטן אי אתה מוצא אלא
 (14) ששים ותשע".

(15) מכאן רואים, שאף אילו חיב היה רשי"י להביא את
 (16) ההוכחה מכך ש"גמונית בשבעים", הוא יכול היה לומר
 (17) בקיצור כפירושו בפרשת פנחס (הדומה לשון הגمرا
 (18) במסכת בבא בתרא ⁴¹): (א) "אי אתה מוצא אלא ס"ט"
 (19) – ולא "שבעים חסר אחת", (ב) לא לכפוף "ונמנית
 (20) בשבעים נפש... והיא השלימה את המניין", (ג) לא
 (21) לצין את שם בעל המאמר ⁴²?
 ז.

מןין הלויים "מבחן חודש" אינו בכלל פדיון הכורות

(22) ההסביר כלל זה הוא:

(23) כאמור לעיל (ב"ג) מופיע הפסוק כהמשך לנאמר
 (24) "ואני הנה לקחתי את הלויים מtower בני ישראל... והיו
 (25) לי הלויים", ורשי"י מפרש שם: "מתוך בני ישראל -
 (26) שיוכבד ישראל שוכרין אותו לשירות של... לפי שהיתה
 (27) העבודה ברכבות... והלוים... נבחרו מתחתים". כמובן,
 (28) לפי רשי"י יצא שהכוונה בפסוק "לקחתי את הלויים...
 (29) תחת כל בכור...". אינה לפדיית הבכורות בלבדים, כפי
 (30) שמספריהם מפרשים אחרים ⁴³, שהרי הظיו על פדיון
 (31) זה כתוב מואוחר יותר, לאחר מכן הלויים, אלא כאן יש

(38) אלא שם אין מקום לכפוף "בפתח העיר", אחריו שכבר אמר
 "שנולדה בין החומות".

(39) ר' ברבי"ר (במדבר פ"י ג' שם).

(40) אף שיל"ו (בדוחק קצת) דמזכיר מפני שסומך על פי' כאן.

(41) קכ, ס"א. – אלא שם איתא "שבעים חסר אחד".

(42) ר' חמא בר חニア".

(43) ספוננו. ולהעיר מראב"ע כאן (פסוק יג). וראה במפרשים
 שהဟURAה. 17.

(44) כי עד אז ה"י הציווי (בא יג, יג (ובפרש"י שם, יא – על מה

לקוטי-שיוחת – פרשת במדבר

למרות שחלו עליו בתקופה זו גדרי מלך, לפי שיטה
וזו.⁵⁸
ומרובה מדה טובה... עצם כינוי הלוים בתואר
"שומר משמרת הקודש" הוא עניין של מעלה וחשיבות.⁵⁹
יא.

כיצד ניתן לכנות בתואר, בלי ביטוי מעשי לכך
אך עדין קשה [בנוסוף לדוקרים דלעיל בסעיף ה] -
א) "ונמה מנ הבטן". ב) "כניתה בפתח מצרים", ג)
שביעים חסר אהת]: מודיע מציין רשיי דוקא את
המעלה של "שומר משמרת הקודש"?⁶⁰
וכן לא מובן: בכל זאת, כיצד ניתן לכנות את
הלוים בתואר "שומר משמרת הקודש", החיל "מבן
חודש ומעליה", בזמן שלמעשה אין הם שומרים?⁶¹
לכאותה ניתנן היבשות, שג לשם כך מציין רשיי
את שם בעל המאמר ברבי יהודה בן רבי שלום - כי
לשיטתו אפשר לקרוא גם ליד שזה עתה נולד על-שם
פעולותיו בעתיד:⁶²
נאמר במשנה במסכת נדרים⁶³, שאם אדם אומר
"קונם שאינו נהנה לזרע אברהם אסור בישראל ומותר
באומות העולם". ושאלים בתלמוד ירושלמי⁶⁴: "ואין
ישמעאל בכל זרע של אברהם? [ועוננים, שנאמר]⁶⁵"
- כי ביצהק יקרא לך זרע. (ושוב שואלים): ואין עשו
בכלל זרע יצחק? אמר רבינו יודן בר שלום: ביצהק -
במקצת יצחק. ר' הונא אמר ב"ית (של "ביצהק") תורי
- (שנאים), בן שהוא עתיד לנחל שני עולמות העולם
זהה והעולם הבא".
לכאותה, איןנו מובן הסברו של ר"י בר"ש האומר
"ביצהק במקצת יצחק": עשו היה, למורות הכל, זרע
ישראל, במיחוד לפני שיצא לתרבות רעה (שלא
כישמעאל, שהתורה עצמה אומרת עליו "וגם את בן
האמה", שאינו של אברהם) - וכן
לא בא הכתוב לסתום אלא לפреш⁶⁶: כיצד רואים
מן הפסוק שיעקב הוא "מקצת יצחק", ולא עשו?

(55) ש"ב, ה.
(56) מא"א, טז.
דברים ב, ה.
(57) כי לא משמע שם דכוונו רבי חונא דלא hei לו דין מלך.
וואה ג"א כאן.
(59) וראה מדרש תהילים (מזמור צב בסופו): כיון שהוא עתיד לשמור
כללו שמר.
(61) פ"ג מ"א.
שם ה"ה.
(63) וראי בא, יב.
(64) פרשי" נח, י, כה.

שלמות⁴⁹ של כלל העם היהודי.⁵⁰ ויוכבד השלים מה נני
זה, כמובן, היא גרמה לשלים ב"בית יעקב" כולם,
ברמה לכך שמספרם יהיה שביעים.⁵¹

וכיוון שלמד הוא אותו השבט שמיד עם
היוולדם הם מסוגלים לגרום לשלים "בית יעקב"
כללו, لكن אפשר למנותם כבר "מבן חדש", ואף
לקראו להם "שומר משמרת הקודש" - תפקיד הקשור
לעם ישראל כלו, כלשון רש"י דלעיל - "שייחיו ישראל
שוכרין אותה..."⁵²
[בכך גם מובן - (א) מודיע מביא רש"י הוכחה
מ"שבעים" ולא מ"שלשים ושלש", (ב) מודיע הוא חזר
ומדגיש "ויהיא השלים את המניין".]
י.

שם בעל המאמר

במחשבתו של בן חמש למקרא - לפחות אצל
תלמיד ממלוח⁵³ - עדין לא ברור אם עד היותו "בן
שלשים" אין הלוי "שומר משמרת הקודש", מה
מוסיפה קרייתו בשם זה, שהיא הכרזה בלבד?⁵⁴
להסביר שאלה זו מציין רשיי את שם בעל המאמר
רבי יהודה בן רבי שלום⁵⁵, שלשיטו קריית שם
חשובה כשלעצמה:

בתלמוד הירושלמי⁵⁶ שואלים: "כתיב⁵⁷ והימים
אשר מלך דוד על כל ישראל ארבעים שנה... וכתיב⁵⁸:
בחברון מלך על יהודה שבע שנים וששה חדשים
ובירושלים מלך שלשים ושלש שנה... וויצו, אפוא,
שבפועל מלך ארבעים שנה וששה חדשים? ומوابאים
על כך מספר תירוץם. לאחר מכן נאמר: "אמר רבינו
יודן כי רבי שלום כתיב⁵⁹ כי ששת החדשים ישם
Յוֹאָב וְכָל יִשְׂרָאֵל. אמר לו הקב"ה אני אמרתי לך אל
תתגורר בסב⁶⁰ וביקשת להתגורר בהם, חירך שאינן נמנין
לך", מכאן רואים שלדעתו של רבי יהודה בן רבי
שלום, הרי עצם העובדה שהתורה אינה מכנה אותו
בתחואר מלך ממש ששה חדשים, היא עונש כשלעצמו,

(49) וראה רשיי האזינו לב, ח. ולהעיר מוש"י בשלח טו, כז.
(50) עד שהוא בכללות יותר (ווייה בני יעקב) שנים עשר (ישלח
לה, כב).

(51) וראה קידושין קט, ב: זרוי וממולח (אבל מדלא פרשי" תיבת
"මמולח" – ממש דגירים בש"ס תיבת שא"צ פירוש – עי"ש הגירסאות.
ולפענ"ד "ומומצלח" – מדוכותב בפי "והאך וואה שיצליה כר").

(52) וראה במדבר כאן: "וכי מבן חודש יכולם לשובר כי בשבל
לכפול להם שכר כי" – אבל (נוקף ע"ז שע"ד הפשט אין שיק בזה עני
ד"שבר", הרוי) אייז שיטת ר"י בר"ש, שהרי הובא במדבר שם כ"ז"א".

(53) ר"ה פ"א ה"א.
(54) מא"ב, יא.

לקוטי-שיחות – פרשת במדבר

ויאלו לגבי עבודות אחרות של שבט לוי (שבগללים)
הם נקראים לגיון של מלך²⁷ اي אפשר לומר שםiani שאיינו
מציע את העבודה בפועל יכול להיכל בלגיונו על שם
העתיד].²⁸

יג.

**הלוויים נמנים עוד "מן הבطن" וההוכחה
מיוכבד**

אבל בן החמש למקרא שואל: מנית הלוויים "מן
חודש ומעלה" מצביעה על מעלה שיש בהם, ואילו
היתרון של "בן חדש" שהוא "שומר משמרת הקודש"²⁹
אינו שלו, והוא לא פועל זאת. מעלה זו תליה באמנו,
שילדת אותו ומגדלתו אותו (ציריך לאמו³⁰) בסמוך לה
במחנה לויה - "סביב למשכן העדות".³¹

וכן אפשר לשואל: בדיק כשם שהלויים שומריהם
על המשכן בעצם חניתם סביב המשכן שלא יקרובZR
מבנה ישראל, כך שומריהם כל בני ישראל את המשכן
בעצם חניתם סביב הלוויים (שמסביב למשכן) שלא
יקרבו אומות העולם. ומהי איפוא, המעלה המוחודה
של שבט לוי בעניין שומר משמרת הקודש, שבעborah
מננים רק הם "מן חדש ומעלה"?³²

לפיכך מביא רשי"י את מאמרו של ר' בר"ש "למוד
הוא אותו השבט להיות נמנה מן הבطن" ... שבאמתתו
מתורצות שתי השאלות: שבט לוי ("אותו השבט")³³
נמנה "מן הבطن", ככלומר, אף כאשר הولد הוא רק "מן
הבטן" ומעלתו תליה באמנו, כבר אז הוא נמנה בנפרד,
והוא מציאות בפני עצמה.³⁴

וכדי להבהיר שאין יוכבד "מנית שבעים נפש"³⁵
כאשר היא כבר מציאות עצמאית, אלא כאשר היא
עדין קשורה לבטן אמה, מדייק רשי"י ואומר: א) "עמ"³⁶

מכורחים אפו לאמר, שמיון שבגיל שלו
עשרה³⁷ יצא עשו לתרבות רעה³⁸, הרי אין הוא נחשב
זרעו של יצחק כבר בעת היולדות.³⁹

ומרובה מדה טובה - מכיוון שהלווי יהיה בעתיד
שומר משמרת הקודש⁴⁰ אפשר לכנותו בתואר זה
משעת לידתו.⁴¹

אך תירוץ זה אינו מתבל⁴²: גם בתלמוד הבבלי⁴³
מובא תירוץ זה "בצחק ולא כל יצחק" ושם זה גمرا
סתם, ככלומר, לדעת הבבלי, שהלכה כמותו, זו דעת
הכל, ולא שיטתו של ר' בר"ש.⁴⁴

וזאת בנוסף לכך שבתלי סביר שלדיון ארוך כל-כך
ירmono רשי"י בציון שם האומר⁴⁵ בלבד.

יוטר מכך, ועייה: רשי"י כבר הביא קודם⁴⁶ את
המאמר "כי בצחק ולא כל יצחק", ושם - באופן
סתמי, ללא ציון שמו של ר' בר"ש.⁴⁷

יב.

שומר משמרת הקודש - שמירה כפשרה

ההסבר לכך הוא:

באמרו "שומר משמרת הקודש" מתכוון רשי"י
לשמירה כפשרה, שהלוויים שמרו על המשכן "שלא
יקרבוZR" ⁷², כאמור⁷³ "ושמרו הלוויים את משמרת המשכן
העדות", ואשר על כן לפि הפשט, נצטו וזהלויים יהנו
סביר למשכן העדות".⁷⁴

ולפיכך אפשר לקרוא ללוים "ליקרא" - "שומר"
משמרת הקודש⁷⁵ כבר "מן חדש ומעלה", כי בעצם
חניתם סביר למשכן העדות הרי הם "שומר" משמרת
הקודש⁷⁶, אם כי עדין אין הם מתאימים לעבודת
שמירת המשכן⁷⁷.

(70) נדרים לא, א.

(71) ויצא כה, טו.

(72) לרשי"י לעיל ג. ג.

(73) פשנתנו א. נ. וזה בהעולותח ח, כו ובפרש"י שם.

(74) ראה במדבר ר' אין: וכי בגין חדש יכולם לשמר אהל מועד כר. ולהעיר מבהעלותח ופרש"י התנ"ל. ולהעיר מתميد (כו, רע"א): דלא מטו למעד עבורה כר. וזה לאקו"ש חי"ג ע' 64-5 ובהערות שם.

(75) ראה עירובין פב, רע"ב.

(76) ועפ"י יש להזכיר יותר מה שרשי' מעתק שם בעל המילה ר' יהודה בר שלום (ראה לעיל העטרה) – כי ר' בר"ש ס"ל דודו נעשן על מעשה ייאב (כג"ל ס"ג), אף שהוא לא עשה כלום, מ"מ, מכיוון שנעשה ע"פ ציוויל הרוי זה עניין נונשך בהמצואה (יאב) כל זמן הפעולה, (ו"שת החדשים"; ועוד"ז עבנינו: אף שהאם המכון כ"א מציאות בפ"ע, מ"מ, פועלה האם עם בנה נשכח בו להיות נמנה בפ"ע).

(75) פרשי"י תולדות כה, כו.

(76) פרשי"י שם, ל. לך, טו. – וצ"ק מפרש"י תולדות כה, כב

אבל שם היל "זרושו" (א).

(77) בוגע הכתבות לאברהם (משא"כ לענן ירושה בכלל – ראה

קידושין ייח, רע"א).

כי אין לומר שמעיקרו היל זרעו של יצחק ואח"כ (כשנעשה י"ג שנה
ומרדו) נחטב – שא"כ היל עד הביטול "כל יצחק" נקרא זרע אברהם.
(וכדמוכח ג"כ מענן הירושה, שנקרו י"שראג מומר" (קידושין שם), אבל
לא בט מלhaltות ירושה).

(78) וגם: קושיא זו – איך שייך לקרוא שומר משמרת הקודש – אינה
שיכחה לימירא דרי" בר"ש. וזה קשה גם על הביאור דלעיל ס"ג. וראה
לקמן העטרה.

(79) ובפרט שענין זה – קריאה ע"ש העתיד – מפורש במדרש תהילים
(כנ"ל העורה 60) בענן דליך שומר משמרת הקודש בשם ר' נחמי ור'
פינחס.

יד.

מײַינָה של תורה בפֿירֹוש רשׁׂיַּה

מینה של תורה בפירוש רש"י:

- על הפסוק⁸¹ "אנכי שלומי אמוני ישראל" מבואר
- בחסידות⁸² (מייסד על הזוהר⁸³) שמדובר בו על ספרת
- המלחמות "שמשלמת לכל ספירה וספירה"⁸⁴ ההסביר
- לכך הוא, שלא זו בלבד שספרת המלחמות משלימה את
- ההمسף של עשר הספירות, שאת זאת עושה כל ספירה,
- אלא שבנוסף להיותה אחת מעשר הספירות, הביאה
- המלחמות שלימונות לכל אחת מזו הספירות.

34 מזה מובן לגבי פירוש חז"ל לפסוק "אנכי שלומי
 אמוני יישראל", שמדובר אודות סרה בת אשר שאמרה
 35 "אני הוא שהשלמתי מנני נל"נ של ישראל במצרים",
 36 "השלםתי" הוא גם מלשון שלימות, ובמיוחד לפי
 37 המבואר ב"אור-התורה"⁸⁶ ששרה בת אשר יש לומר
 38 שהוא המלוכה".
 39
 40 מזה מובן גם לשון רשי"י שycopבד "השלימה את
 41 "שוהי שלימות בכל בני ישראל.
 ננני".

טו. **השלימות** הקשר בין ספירת המלכות לבין הספירות של מעלה ספירת המלכות מביאה לשלים בכל הספירות, כי באמצעותה "נמשך" הגליות גם בעולמות בריאה יוצרה עשייה, וזהו "עיקר הכוונה של המאצל".⁸⁷ אך כיוון שספרת המלכות "מתלבשת" בעולמות בי"ע, הרי אין

טוואר"ח סת"ח. וברבמ"ס הל' קודאה"ח פ"ח: נקרא חדש' שלימים כי חסרין כי כסדרון. וכן עד"ז "שנה". תמיימה* להביא את החדש העייר כי שנה ועיבורה" (עלcin פ"ט מ"ג) – אף שגם בל' החודש אין חסרון כי נגנו: ופשטה שאין חסרון בשונה פשוטה ביל' עיבורה. (וצ"ע בל' גמיה שם: תמיימה בין ללכינה ובין לחמה. ואכל"מ).

עב"ה (82) ביאוה"ז קמב, ג ואילך. ביאוה"ז להצ"ע תמא ואילך. אואה"ת

ח"ג קפ, ב (83)

84) מק"מ לזהר שם.

85) ב"ר פצ"ד, ט. קה"ר פ"ט, יח (ב). מדרש שמואל פל"ב. פסיקתא
דר"כ (באבער) פ' ויהי בשלחה. ועוד.

86 שם.

87 ש.ת"ה אזהר

1. כניסה בפתח מצרים ילדה אותה, ב) "לא תמצא
2. אלא שבריהם חבר אחים"

והסביר לכך הוא: אי-אפשר לחשב את יוכבד
כמציאות עצמאית - לאחר הילדה - בין "בני ישראל"
הבאים מצרים⁷⁷, כי היא נולדה רק עם כניסה
בפתח מצרים⁷⁸. רק כאשר מונחים אותה כשהיא "מן
הבטן", אז היא מצד אמה בין "הבאים מצרים", מפני
שסביר היה בבטנו אמה לפניה כניסה למארים.

וזהו הדיקוק "אשר ילדה אותה... עם כניסה בפתח
מצרים": אילו נולדה קודם היתה כבר מציאות לעצמה
אחרים במניין שבעים הנפש, ולא היה לה קשר לענינו
- נמנה מן הבطن. אילו נולדה מאוחר יותר - אי אפשר
היה לחשבה בין "הבאים מצרים", כי כל עוד
הימצאה בבטן אמה אין היא מציאות עצמאית - אלא
"ירך אמה". אך כיון שנולדה "עם כניסה בפתח
מצרים" - שהפתה מהחבר את העיר עם מה שMahon' לה
- מצטרף היותה בבטן אמה לפניה הכניסה אל לידה
"עם כניסה בפתח מצרים".

וזהו גם הדיקון "לא תמצאים אלא שבעים חסר
אחדת": גם לפניו לידית יוכבד היו שבעים נפש, כי כבר
היתה מושלמה בבטן אמה, אך היה זה באופן של
שבעים חסר אחדת⁷⁹: יש שבעים נפש, אך "חסרה
אחדת" הוליה השלימה את המניין - על-ידי
ליידתה נספה שלימונות⁸⁰ ב"שבעים (שהיו) חסר אחדת",
שיהיו שלמים.

(77) וגם לפִי פַרְשֵׁי וַיָּשֶׂם מוֹ, כו' ד' הַבָּא מַצְרִים הָה לְשׁוֹן עֲבָדָה. שְׁמַבָּאוֹ שֵׁם הַיּוֹ שְׁבָעִים כו' – הַרִּי בְּרָגָע שְׁבָאוֹ ("שְׁמַבָּאוֹ") עַדְיַן לא הַיּוֹ שְׁבָעִים שָׁהִי נָולְדָה בְּמִצְרַיִם, כְּבָהָרָה הַבָּא.

(78) כל רשיי ויגש מוו. פינחס שם: לידתה במצרים. ובפרשוי יוגש שם, כו: ונתוספה כו' בין החומות. שמות ב, א: בכוואה למצרים בין

(79) ע"ד לשון המשנה (מכות פ"ג מ"ג). הובא בפרש"י תצא כה, ב' ("כמה מלין אתח") ארבעים חסר אחת – משום דבקרה (תצא שם, ג') נאמר "ארבעים יכנו" אלא שההכא באפעיל "חסר אחת"; ועד"ז "אבות מלackyoth ארבעים חסר אחת" (שבת פ"ז מ"ב), כי הם "כננד מלאכה מלאכיהם ומלאכת שבתורה ארבעים חסר אחת" (שבת מ"ט, ב. ועד"ז בירושלמי פ"ז ה"ב), ובworthא נאמר מ' פעמים אלא שא' מהן אינה מן המניין (ראה גוינו"ט פ"ז שם. פני משה ומראת הפנים לירושלמי שם. וועוד).

80) להעיר מענין "נקראת השנה שלימה כו' חסורה כו' כסדרה"

* ראה יהל אור – להצ"צ – לתהילים יט, ז.

לקוטי-שיות – פרשת במדבר

זה נרמז גם בשם בעל המאמר - רבי יהודה בן רבי שלום⁹¹: "יהודה" - הפעם אודה, הודהה, ספירת המלכות⁹². "שלום" היא התורה, ש"ניתנה לעשות שלום בעולם"⁹³, וספירת התפארת⁹⁴: ר' יהודה בן רבי שלום הוא החיבור בין מלכות לבין תפארת, קבלת עול ותורה. ובתורה עצמה זהו החיבור שבין גליה תורה - מלכות, לבין פנימיות התורה - תפארת⁹⁵, "دلית תמן לא קשיא... ולא מחולקת..."⁹⁶, שעליידי חיבור זה קאأتي מר, דא מלכא משיחא, ובברוכו ממש.

(מחז'חת ש"פ במדבר תשכ"ט, חנוך א')

⁹³ רמב"ם סוף הל' חנוכה. וראה גיטין נט, ב. פרש"י ברכות ח, א. דב"כ פה

94) פרדס עה"כ ערך שלום. ועיי"ש, דשלום (יסוד) משקים הדינים
במלרובה

⁹⁵⁾ ראה בארכה קונטראס עה"ח ע' 27 וAILD. ע' 39 וAILD.

96) רע"מ פ' נשא קכד, ב. נת' באנה"ק סכ"ו.

שנה רנאה לו באשה. כי מֵאָה לְפָנֶיהָ דִּיקְלָא – כאשר הגע
 לחצר הדקל, שבקה – עבורי היצר וכבר לא התואה לעבירה. אָמַר
 ההשען לרבי עקיבא, אֵלֹא דְּמִכְרֹרְיוֹ בְּרוּקְעָא – אם לא היו מכירזים
 במקיש עירור בראבָה ותורתו, לא היה עבורי אחר ושתייה
 פְּרַטְיָה פְּנַס – היחי נורם שתהיה שווה בשתי מעות בסוף
 כל מלחמה שהייתי מאליך להבשיל אונח בערבה ולא היה שם

³² בְּלֹעַמָּו שְׂמָחָה מִכְלֵל אֶתְנָה בְּעֵבֶר הַגָּדוֹלָה שָׁוֹת
³³ בְּמַעַלְתְּךָ הַיּוֹם.

הנראה מביאה מעשים נסofsים של התנדות השטן באמוראים: פלימו – שם אמרו ר' הומ נזיל לאמיר כל יומא – היה בגיל לומר בכל יום

36 ג' פירא בעניה דשון – יבואו חיצים בעניין השטן ויבטלוوهו, והיה

37 אומרים את כדי לדוחתו מעליו. יומא חד מعلى יומא דכיתרין היה –
38 בעבר יום היכירויות, אידמי ליה – נגלה השטן לפילומו בענין –

39 בגדמות עני, **אתא קרא אבבא** – קרא העני בפתח ובירך צדקה,

40 אָפַקְיוֹ לִיהְ רִפְתָּא – הוציאו לו בני הבית לחם לאכול. אמר ליה
41 הדשתן לפליומו, זומא כי האידנא – יום חשוב כמו היום שהוא ערב

41 יומם הכהנים, בזיל אלמא גוואר ואננא אבראי – כולם אוכלים בתוך

43 הַבָּתִים וְרֹק אֲנִי אֶוכֶל בָּחָזֶן. עַיְלָה – הַכְּנִיסו פְּלִימָו לְבִתּו ?קְרִיבָה
44 רִפְתָּא – וְהַגִּיחו לְפָנֵיו לְחַמָּס לְאַכְול אֶבְל לְאַחֲשִׁיבָהו עַם כָּל

44 בְּנֵי הַבָּיִת אֶלָּא לְבָדוֹ. אָמַר לֵיהֶ השָׁטָן לְפָלְמוֹ, יוֹמָא בַּיְהָדִין –

46 יומם חשוב כמו היום, בולי עלי'ם אהבה ונאנא לחדראי – כולם
47 גושבים ליד השולחן ואני לבני אחיםון אוניברסיטה אפהה –

47 וושם ליד השולחן ואני לבי. **תודה אחותה אטפה** –
48 הביאו והшибו על יד השולחן. **תודה יתיב** – היה השטן יושב

49 נטשיה שיחנָא וכיבוי עלייה – וממלא את עצמו בשחין ופצעים,
50 והיה ממתעסק בפצעים באופו מאוס.

אָמַרְוּ לִיהּ בְּנֵי הַבַּיִת לְשָׁטָן. – והיו מתעסק בפצעים באופן מאוט.

בכוחה לגורום לגילוי בה מצד עצמה, כי "אין חבוש
מתיר עצמו"⁸⁸ אלא על-ידי שמאיר בה האור מן
הספרות שמעל החתלבות של ספירת המלכות.

וזהו ההסבר הפנימי לכך שיוכבד השלים את
המנין באופן שנולדה "עם כניסה בפתח מצרים":⁸⁹
השלימות בני ישראל נגרמת דוקא על-ידי לידתה "עם
כניסתה...", בדומה לרידת מלכות לבי"ע; אך מצד שני
היי כל ימי עיבורה לפני הכניסה למצרים (וכmosבר
עליל היא יכולה להכנס למניין, דוקא משום כך), כי
הכח לודת ולגורום לעניין של גואלה למצרים (כנאמר)⁹⁰
ו"ותחיה את הילדים") נובע דוקא מקום שהוא
מוחוץ ונעלם מミיצרים הגלוטו.

88) ברכות ה, ב. וש"ג.

⁽⁸⁹⁾ ראה עד"ז לכו"ש [המתקווים] ח"ו ע' 34 ובהע' שם

(80) שמות א י וראב פרשנוי שם בא ב

(91) ג' – ווגם העניין דהשאילמה את המנין – נכוו בשם ר' ב"ר שלום כי שלום והוע השללים "שהמלכות נקרו שלמים מטעם שהיה משלהמת לחשבון ע"ס" (ברדס ע"ה ערך שלמים – ע"פ ע"מ פניחס רנו, ב).

תנו'א מ-8 (92)

המשך ביאור למסכת קידושין ליום שלישי עמ' א

ולא תעבורו עבירה ותחייבו בעולם הבא. לאחר מכן, כשראה רב ערומים עד הין צדיק במותו יכול להגיים, אשבץיה – השבץיה רב ערומים את היצור הרע דינפק מוניה – שיצא ממנו, נפק מוניה – ייזא מונו היצור הרע, וזהו נזהה ב' עומרן דונרא – במעמוד אש. ואנו ל'ה רב ערומים לעזר הרע, חוי – ראה, דעת נורא ואנא בישרא – אתה אש ואניبشر, ואף על פי שהודרך היא שהASH שורפה את הבשר **אנא עדיפא מניך** – אני עדיף ממך, שניצחתי אותך והתגרבתי עלי.

הגמרה מביאה מעשה נוספת בענין זה: רבי מאיר היה מתלוין בעובדי עבודה, והיה אומר שאם היו רוצחים להתגבר על היצור החוץ מצליחים. **ומאן חד – יומם אחד אידמי ליה שטן באייתא – נדמה לו** השן באשה העומדת בהר יסא בדברא – מעברו הש夷 של הנהר, ולא היה מבhra – ולא היה שם ספינה לעبور את הנהר. **קפט מאיאן וקא עבר – אוחז רבבי בחבל שהיה מתחה משני עידי** נהדר והתחילה לעבור את הנהר, כדי להגיע למאה שהייתה נזהה לו באשה. **בי פטיא פלנא מאיאן – באשר הגיע לחצי הנהר שבקה –** עוכב היצור וכבר לא התאהה לעבריה. **אפר השן לרבי מאיר, אי לאו דכא פקראי ברקעא – אם לא היו מקרים ברקע הזהרי ברבי מאיר ותרתו, לא הייתה עוזר ואטור ושוויתיה לפקת פקיי קשי –** והיינו גורם שתהייה שוה בשמי מועות בסוף כלומר שהייתי מצליח להחשיל אוטר בעריבת ולא היה שות במלתב הזים.

הגמר מבייא מעשה דומה שהיה עם רבי עקיבא: רבי עקיבא היה מטלוצין בעבורו אפרה, והיה אומר שאם היו רוצחים להתגבר על הדירר היו מציליהם. יומא כד אמריו ליה שמן באיתרתא בראש דילנא – באשה שנמצאת בראש הדקל, גנטיה לירקן – אחד רבי עקיבא בדקל וקפלין איזול – והחל לעלות לראש הדקל, כדי להגיע למלה

ילקוט לוי יצחק על התורה

כי תפארת הוא⁵ יעקב בריח⁶ התיכון המבריה מן הקצה
דבינה עלמא דאתכסייא אל הקצה דמלכות עלמא דאטגלא.
וכן ע"י יסוד⁷ יוסף שכותוב בו⁸ עד תאوت גבעות
עולם, הוא יסוד הנקרה עד המחבר התריין עלמין דבינה

ממנו ישמעאל חסד דקליפה, ופחד יצחק הוא בח"י העלה למלחה
ויצא ממנה עשו יראה רעה כו'. והנה בח"י יעקב ה'י כולל חוויג
דאברהם ויצחק והוא בח"י התכללות, וזה כל עיקר עבודת יעקב
כל ימיו רך להמשיך אורה א"ס בבח"י התכללות דחו"ג בכמה אופנים
שונים שזהו עירך בח"י יופי והידור שנך⁹ יקרא דמלכא ולזה ה'י כל
מגמותו בכל בח"י העבודה שה'י עובד כל מיו.

אבל כדי שיושוך אוור השפע דהתכללות זאת דחו"ג שבאצ'י לבראה
כו' הוא ע"י בח"י יוסף שהוא בחינת יסוד ז"א כו' שהוא בחינת כה
המביא ההשפעה מהעלם ל吉利ו למקבלים ונין¹⁰ כל דאותר בשמייא
וארעא כו' וכנ"ל וכידוע, והוא אלה תולדות יעקב יוסף שכל תולדות
דייעקב נמשך ע"י יוסף וע"כ האב יעקב ליסוף מכל בניו כו' והוא נער
את בניו בהלה כו' נשי אביו שמקבל השפע מכל בחינת המשכוות
דייעקב בנשי אביו ומיביאו אותם לדי' גilioי למקבלים בכ"ע כו'
וכמ"ש יקו המים אל מקומ אחד דאייסוד שנקרה נינשו דכל נהוריין
כו' וע"כ ה'י יוסף יפה תואר של בחינת התכללות דתפארת דייעקב
ה'י כלול בו. ע"ש.

וראה תורה לו יצחק חידושים וביאורים בש"ס עמוד מה וז"ל:
עיקר ז"א הוא תפארת ויסוד, שהוא באמצע ז"א, ותפארת כולל חסד
וגבורה, ויסוד כולל נצח והוד, וגוף — תפארת, וברית — יסוד, כח
חשבנן ע"ש. (ראה לקמן הערתה 19).

(5) ראה זהר חלק א' דף קנו, ב. חלק ג' דף שב, א. ליקוט תורה ואתchan
ה. ב.

(6) מבריה מן הקצה: לשון זה מקומו המנאר גבי בריחי
קרשי המשכן, שהברחים العليונים והתחthonים היו עשויים משתפי
התיכיות, כל בריה הגיע רק עד חצי הכותל (רש"י תרומה כו, כו),
משא"כ הבריח התיכון ג'י' מבירח מן הקצה" (שם, כח).
והענין ע"ד הסוד: בריה התיכון (האמצעי) קאי על מידת הרוחמים,
שהיא ספירת התפארת, שבקו האמצעי, "קידוע שחсад" (אהבה) הוא
בימין, גבורה (יראה) בשמאל, ותפארת (رحمים) גופא", באמצע
(תקוני זהור בקדמה); ומעלת מידת הרוחמים שבקו האמצעי" הדא,
שמבריה מן הקצה אל הקצה, מקצת היותר עלין לךזה היותר תחתון
(ראה ד"ה נשור עיר קנו תרע"ח לאדמור"ר הרש"ב).

ראה גם א/or התורה פרשת ויצא עמוד ריג, ב. ואילך. פרשת תרומה
עמוד א' התקلب. דברים עמוד לו ואילך.

(7) ראה תורה לו יצחק, חידושים וביאורים בש"ס עמוד ריג, זז"ל:
יסוד, ה'י לו נסיוון עם פוטיפר, והנסיוון ה'י בונota שהוא באבר
היסוד ע"ש. ובהערות על ספר בראשית עמוד פרד שיזוף בח"י יסוד
מספרו ו' פעמים הוי' כי הוא המדה השישית". וראה בתורת מנחם
התועדרויות ה'תש"נ' ח"ד שיחות ש"פ בלק. ובעהра 21 זז"ל: שיזוף
הוא בח"י יסוד דעתלו, שענינו הוא להביא ולহמשיך בח"י אצילות
(האבות) בכ"ע — ראה ביאורי הזהר וחיה כת, ד. ואילך. אוור התורה
ויחי תקצצ' א' ואילך. מתשכ"א א' ואילך. ועוד ע"ש.

(8) בראשית מט, כו. ראה ליקוט לוי יצחקעה"ת חלק ג' פרשת ויחי
שם.

בראשית בט, טז: וילךן שתי בנות שם הגדלה לאה
ושם הקטנה רחל:
עלמא עלאה קריןן הו"א, וקריןן לעלמא
תתאה את"ה:
דוק בלשנא¹¹.

(א) בעלםא עלאה נקט מתחלה לעלמא עלאה ואח"כ
קריןן הו, ובעלמא תתאה נקט מתחלה וקריןן
ואח"כ לעלמא תתאה ואח"כ אתה.
(ב) גם, בעלםא עלאה לא נקט לעלמא בל', ובעלמא
תתאה נקט לעלמא בל'.
והיינו¹², כי עניין קריית שם הוא המשכה כמו¹³ וקרין
זה אל זה שתרגומו ומקבליןכו', ובנידון דידין הקרייה
הוא המשכה מעלםא דאתכסייא לעלםא דאטגלא,
וההמשכה הוא ע"י ז"א שבאמת שעשה המשכם,
והוא ע"י תפארת¹⁴ ויסוד דז"א.

(1) لكمן בפניהם מבאר עוד ב' דיויקים: דכתוב ב' פעים קריןן, דהה
צ"ל לעלמא עלאה קריןן הוא ולעלמא תתאה אתה". וגם מהו הטעם
והביאור דבעלמא עלאה קריןן הוא, ובעלמא תתאה אתה?

(2) מבאר: דכמו ע"י' בגשמיות מרוב תלמידי, יש' (בכללות) ד'
שלבים: (א) הלימוד של הרוב בעצמו לפי ערך מדורגו שהוא מועלה
מערך התלמיד, כמו סוגיא בש"ס או הלכה, (ב) התלמיד המקובל
ההשפעה, — ובהרוב גופא באופן ההשפעה להתלמיד יש שני בחיה:
(ג) ההתעסקות של הרוב בשכלו — לצמצם הענין לפי ערך התלמיד,
(ד) ההשפעה עצמה של הרוב להתלמיד, וההתקששות אל התלמיד.
וכמו"כ הן הדר' בח"י לעלה, דיש' ד' דרגות: (א) בח"י בינה, שהוא
למעלה מן העולם, (ב) בח"י מלות — המקובל ההשפעה, (ג) בח"י
תפארת המשיך (למלכות) מבחיה (בינה, ד) בח"י יסוד ההשפעה
עצמה למלאות.

הדר' בח"י אלו הם: (א) לאה" בח"י בינה, (ב) רחל" בח"י מלכות, (ג)
ויעקב¹⁵ בח"י תפארת, (ד) ובפרטiot בייעקב גופא, יוסף" הוא בח"י יסוד.
(3) ישע"י ו. ג.

(4) ראה ביאורי הזהר לאדרמו"ר האמצעי פרשת ויחי עמוד כט, ג' זז"ל:
כל עיריך בחינת יעקב הוא בחינת קו האמצעי שנקרה ביריה בחינת
הمبرיה כו' שהוא בחינת תפארת זז"א CIDOU, דהינו בבחינת
התכללות מהז"ג דוקא שזהו עיריך עניין התפארת כאשר יש כמה
גוננים הפכים ייחודי מערוביים, ולא כאשר אין רק גון אחד
אדום או לבן שאין זה תפארת כלל CIDOU, ובבח"י התכללות מאדום
ולבן הוא בחינת התכללות מהז"ג CIDOU, והוא שיעקב נקרא ביריה
שבאותו כי בחינת אברהם הוא רק בחינת החסד בלבד ובבח"י יצחק
רק במדת הפחד ואין שם בחינת תפארת כי אבל בחינת יעקב כולל ב'
משניהם וכמ"ש אלקי אברהם ופחד יצחק ה'י לי' שכוללים בו
אור חסד אברהם ופחד יצחק, וע"כ נק' ביריה התיכון כו' שכוללים ב'
הקוין דימין ושמאלו והוא עיריך בחינת התפארת, CIDOU דוחו"ג אברהם
בק רחף ארכא ברק ארכא בחינת התפארת. CIDOU דוחו"ג אברהם
ויצחק הוא כמו המים והאש שהן הפכים שהמים טבען לירד מגביה
לנמוּך דוקא והאש טבעו עלות כו', כך בחינת חסד אברהם יורד
מגביה לנמוּך להחיות רוח שלדים לרעים כמו לטובים ועל כן יצא

ילקוט לוי יצחק על התורה

דף כ"ב ע"א ע"ש.

ובתפארת הוא שם¹¹ הו', וביסוד¹² שם שד"י, ביחד הוא¹³ מקר"א, שניהם מקרים ר"ת שם, גי"¹⁴ הו' שד"י כמ"ש¹⁵ בטעמי מצות פרשת ואתנן בעניין קריית

גבוחות בגבעה על מה שלמטה מהם (ועוד כפרש"י על הפסוק ומגבעות אשורנו, שהאמאות נקראות בגבעות), נוקבי (והם פרצופי הנקבות, כי בינה היא נוקבא, דאבא ומלכות היא נוקבא דז"א), יובל ושמטה (בינה נקראית יובל ומלכות נקראית שמייטה), דאקון גבעות עולם (ומבאי ראי' שנקראות עולם) כמה דאת אמר מן העולם ועד העולם (שפירשו ממן הבינה עד המלכות).

(ומפרש יouter כי) ויאובתא דיליהן בהאי עד (התאה והתשואה של בינה ומלכות היא בז"א נקרוא עד), דאיו קוימא דכל סטרין (שהוא הקיום של כל הו"ק ומפרש) תיאובתא דיבולא לגבי דעת לאעטרא לא' (התאה של יובל שהוא הבינה אל י"א לעטר אותו).. ודאי הא עד תאות גבעות עולם אליו (הרי ודאי ז"א נקרוא עד התשוקה של בינה ומלכות נקראות גבעות עולם היא אלי).

(11) ראה תניא — אגרת הקודש סי' יב וו"ל : מה שארוז"ל ע"פ עושה שלום במירומי כי מיכאל שר של מים וגבrial שר של אש ואין מככין זה את זה כלומר שמייכאל שר של חסן הנך' בשם מים היודים מקומות גבוה למקומות נמוך והוא בח"י ההשפה וההפטשות החיות מעולמות עליונות לתחתונים, ובחי' אש טבעה עלות לעלה היא בח"י הגבורה והסתלקות השפעת החיים ממטה לעלה שלא להשפיע רק במצומצום עצום ורב והן מדות נגידות והפכיות זו לו והינו כשהן בבח"י מדרות לבدن.

אך הקב"ה עושה שלום בינוים דהינו עיי' גiley שמתגלה בהן האראה רבה והשפה עצומה מאד מאור א"ס ב"ה אשר כשם כן הוא שאינו בבח"י מודה חיו אל לעלה מעלה מילא גבריאל נכללות חב"ד מקור המדות ואוזי המדות נגדות של מיכאל וגבrial נכללות במקורן ורשאן והוא לאחדים ממש ובטלים באورو יתברך המPAIR להם בכח' גilioוי ואוזי מתזוגים ומתחמים הגבורות בחסדים ע"י בח"י מוצעת קוו המכريع ומטה כלפי חסן היא מدت הרחמים הנך' בשם תפארת בדברי הכהן לחוז' ולכן סתום שם הו' ב"ה שככל התורה מורה ואודם המרומים לחוז' ולכן קפ' קפ' שהקב"ה לבן על מدت התפארת כמ"ש וזה"ק לפ' שכן הוא בח' גilioוי אוור א"ס ב"ה האראה רבה ביתר שאת משאר מדרותיו הקדושות יתרך. ע"ש.

עיין גם ליקוט תורה פרשת תזריע כג, ג.

(12) כמ"ש (בראשית כח, ג) ואל שדי יפרק וירכן. ראה בתורת לוי יצחק, חידושים וביאורים בש"ס עמוד רבג, דשם שד"י הוא מלשון שד"י והשלכה, כי הטיפה יורה בחץ ע"ש. וראה ליקוט לוי יצחק עה"ת חלק א' סימן ק. א. קב. קג. קה.

(13) פירוש: מקרוא" בגי' 341, וכן שם הו' (בגנ' 26), + שד"י (314) 340 = 341, ועם הכלול.

(14) פירוש: הו' (בגנ' 26), + שד"י (314) 340 = 341, שהוא בגי' שם". נמצא דהן מקרוא" מרמו לתפארת יסוד, והן תיבת שם", והוא עניין קריית שם" הנ"ל.

(15) ראה אור התורה נ"ק עמוד א' קיז וו"ל: יש להעיר לזה מעניין מקרוא ותרגום וכו', ובשל"ה במס' שבת דף קל"ח ע"א בענין שניים מקרוא — תפארת יסוד, ואחד הרגום — מלכות, ושם הדתרגום לרבר קליפות נוגה שחעללה וחוכל בקדושה, ולכן אונקלס הגור שהוא מקליפה נוגה שנעהלה, עשה התרגום כר', ע"ש. ובלקוטי לוי יצחק העורות להר בראשית עמוד רג וו"ל: מקרוא

ומל' כמ"ש לקמן [בזהר]⁹ דף רמ"ז ע"ב ובפ' וארא¹⁰

(9) [תרגם להה'ק] ברכות אביך גבר על ברכות הורי (mprsh מברך בתפארת הכלול מהו"ב), גבר על ברכות הורי (הינו הברכות של אביך מושרש של אברהם שהיה מושרש בחסד או של של יצחק שהיה מושרש מגבורה לבדה), דה יעקב אחסן שהבא דכו לא יתר מאבך (כי יעקב ירש שכ כולם יותר מאבותיו, לפי שהו בתפארת ירש הארץ ב' הקומים של אבותיו), דה הוא שליט הוה בכלוא (כי הוא ה' של כל השילימות, כי מטהו היהתה שלימה, משא"כ אברהם שיצא ממנו ימעאל ויצחק שיצא ממנו עשו).

וכו לא ייב לה' לי' יוסף (וכל ההארות והברכות נתן התפארת ליסוד), מי עטמא (מה טעם הדבר), בגין דהכי אתחזוי (לפי שכך ראוי להיות, דה צדק כלא נטלי ואחסן כלא כאח) (כי היסוד לוחק כל ההארות ווירש כולם יחד). עד תאות גבעות העולם, (פירושו) תיאובתא דיאנון גבעות עולם (התשוקה של אלו הגבעות עולם, ושואל) ומאי נינחו (ומי הם אלו הגבעות, ואמר) תורי נוקבי חד לעילא חד לתחתה (הם שני פרצופים נקראים גבעות אחד למלחה שהיא בינה ואחד למטה שהיא מלכות), וכל חד אקרי עולם (של כל שמייף גופה באיןון תרין אמרה) מה' מן העולם ועד העולם, ותיאובתא דכל שמייף גופה באיןון תרין אמרה (הו' קצחות באלו ב' האמות, והינו תיאובתא ליקאمام מאמא של הר' קצחות לינק ולקבל שפע מאמא עלאה שהיא בינה, ועי'?) תיאובתא לאתקשרא באמא תאה (יש להם תשואה להתקשר ולהופיע באמא תאה שהיא המלכות), ותיאובתא דכלא חד (והתשואה של כולם היא אחת), בגין כך כלו נדקא חז' (לכן כל הפסוקים הם קרואו שromo על פרצופים העליונים, ההינה בראש חז' וגוי' פירוש לאתברכאל והוא דרגא דצדיק ולנטלאו כלא נדקא חז' להתקשר היסוד ולקיים כל ההשפעות מה' קצחות קרואו).

(10) [תרגום להה'ק] רבי אבא כתה (הקדמים לפרש מש"כ) בטחו ביה"ה עדי עד, כי ביה"ה צור עולמים (פירוש השפטו, בטחו בה' לעולם כל ימי חייכם, כי בו יתברך תלי חוץ ב' עולמים כריכים בו, מצדות ומפרש מש"כ) בטחו ביה"ה ריצה לומר כי כל בני עולם לא התקפאה כי בקדשא בריך הוא (כל בני העולם כריכים להתקשח בהקב"ה לבן והוא ראוי לבתו להתקשח בהזה והעולם הבא, ולפי שהכל תלי ביה"ה לבן והוא ראוי לבתו כי הלהיות טוחנים בו שיזמין להם כל צרכיהם, ומקשה אי הци) אם כוונת הפסוק כפשטו שצריכים לבתו בה, אם כן מהו עדי עד (שפירשו לעולם, הר' זה פשוט שהאדם צריך לבתו בהקב"ה בכל יום ובכל שעה שייזמין לו כל צרכו, ומתרץ) אלא (כוונת הכתוב מש"כ עד עד הוא) בגין דיה תקופה דבר נש (כדי שהי' חוץ ובטחונו של האדם בהקב"ה), בגין דאיו קוימא וקסרו דכלא (במוקם שהוא קיים וקשר של כל הפרצופים העליונים).

(האמר כי) והאי עד אחר דאחד לכל סטרין (בח' ז"א, הוא המקום שמאחד ומקשר לכל הצדדים, ומפרש) לסטריא דאלטסרא דא (לצד מעלה מהאחד ומקשר את הבינה עמו ולצד מטה מקשר את המלכות עמו), לאתקיימה ולאתקשרא קשרא די לא תעדי (כדי להתקיים ע"ז ולהתקשר עמהם קשר שלא יסור ולא יhibit עלולם), והאי עד תיאובתא דכלא כי (ווז"א) — תאות ותשוקת בינה ומלכות הם בו כמה דאת אמר, עד תאות גבעות עולם (ומפרש) מאן איןון גבעות עולם (מי הם הפרצופים הנקראים גבעות עולם, ואמר) אלין איןון תרין אמרה (אלו הם שתי אמות, כי בינה היא אם לו"ז'ן דאצלות, וממלכות היא אם לעולמות ב"ע, ולכן נקראות גבעות מפני שהם

ילקוט לוי יצחק על התורה

עלמא עלאה לעלמא תחתה. זהו, שבעלמא עלאה נקט מתחלה עלמא עלאה בינה, ואח"כ קריין שהקורא הוא ז"א, והקורא הזה שקורא עלמא עלאה, והוא תפארת דז"א. וקרין לעלמא תחתה, נקט מתחלה וקרין, כי הקורא הוא ז"א שהוא קודם לעלמא תחתה — מלכות.

ונקט לעלמא בל', פירוש שמשיך זה לעלמא תחתה, היינו למלכות (משא"כ בעלמא עלאה לא שיין למינקט בל'), כי אדרבה הוא קורא וממשיך שם ולא לשם), והקורא הזה הוא יסוד שמשיך לעלמא תחתה למלכות.

ועפ"ז א"ש מה שנקט ב' פעמים קריין, שלכאורה هي' די באחד, הינו, עלמא עלאה קריין הוא, ולעלמא תחתה אתה.

הנה לפני משנת בס"ד א"ש, והוא: כי קריין הא', הוא תפארת שהוא הקורא וממשיך מבינה, כי הוא סמוך לבינה.¹⁸

וקריין הב', הוא יסוד ז"א שהוא הקורא וממשיך למלכות, כי הוא הסמוך למלכות, כמו שאמר בסמוך על ידא¹⁹ דעתך.

וכמו²⁰ שנים מקרא שיש ב' פעמים קרייה, תפארת יסוד.

וכישיסוד קורא וממשיך לעלמא תחתה למלכות אז נקרהת אתה שפירשו גילוי, הינו, מה שהי' בהעלם בעלמא דעתכיסיא הנקרהת הוא, נעשה זה בגילוי בעלמא תחתה במלכות שאז נקרהת אתה.

לקוטי לוי יצחק, הערות לוחר בראשית נעמוד כך

(18) המסתימת בחזה ז"א שיסודה בשליש העליון דתפארת דז"א.

(א)

(ל)

(19) מפרש מ"ש שם בזוהר על ידא דעתך" דבחי' מלכות מקבל מבחוי צדיק" הנקי יסוד. וטעם דעתך נק' יסוד ראה לקמן סימן מה העלה 4.

(20) פירוש: אחד תרגום הוא בח' מלכות, ושנים מקרא הוא תפארת יסוד, ומאתדים התורה והתרגום ביהר.

שנים מקרא ואחד תרגום ע"ש. א"כ הקורא והקרייה, הוא ז"א תפארת ויסוד שהם, אחר עלמא עלאה, וקודם עלמא תחתה. זהו מן העולם ועד העולם, שתיבת ועד הוא בין שני העולמות.

ונען, קאי על תפארת ויסוד.
ו"ע, חפארת.
עד, יסוד.

וגו²¹ וברית כחד השבינים, لكن הם בתיבה אחת ונען. נמצא הקורא והקרייה הוא ז"א, שבאמצע, בין

שבלושון הקודש הוא בח' תיקון עצמו שהוא קדוש בעצם, ותרגם שהוא לשון ארמי, ואונקלס הגר אמרו, הו מא שנתרברתו תבו בתיקון, וזהו שהוא לשון ארמי, ארים לשון רומיות הוא בח' תהו, וזהו שגר אמרו, הגר שהי' מתחלה בטרא דלעומת דורתה צ"ל שנים ועלתה לטרא דקדושה, והנה בקריאת הפרושים דורתה צ"ל שנים מקריא ואחד תרגום, שנים מקרא הוא לנגד תפארת ויסוד שהם בח' פנים, ואחד תרגום הוא לנגד בח' אחוריים כמ"ש בפריעין חיים שעוד השבת ע"ש. ועיין תורה מנהם — תפארת לוי יצחק בראשית סימן יב. (16) ראה לקוטי לוי יצחק, ליקוטים על פסוקין תנ"ך ומהז"ל عمוד קמד זו"ל: תפארת כולל כל הר' מדרות, שהוא שתפארת הוא אמת דהינוות ר' כמ"ש בזוהר ר"פ *וקרא ע"פ (יהושע ב, יב) ונתם לי אמת דא' וע"ש. ראה הערכה 19.

7.

(*) מובא לקמן סימן נת העරה 7.
(17) בתיקוני זהר בהקדמה (ז', ב) פתח אליהו, פירוש: CIDOU M"ש (בראשית לו, ב) אלה תולדות יעקב יוסף", דיעקב הוא מدت התפארת — רחמים, תפארת גופא", יסוד סימנא דגופה אות ברשותם, מפני ותפארת אות ר' מהשם כי ר' מדרות דז"א נרמזים באות ר' בשם, מעתה שהתפארת כולל כל הר' קצאות (לקוטי לוי יצחק אגרות קדוש عمוד רם. ע"ש. וראה שיחות קדוש היטשל"ט שיחות מוצאי ש"פ ראה בביואר הזוהר).

ויש בילוי"ו"אות ר' — כזה ויז' — אות ר' שני, הראשון נגד יעקב תפארת, והשני המילוי"ו" — ע"ד התולדה — נגד יוסף. ראה שיחות קדוש היטשל"ט ש"פ נצבים סעיפים יא. לב. היטשל"ז י"ד שבט סעיף מט.
וזהו שירוסף ברית הוא ג'כ' הדרא (יופי) דגופה, דגוף וברית כחד השבינים (ראה זהר פרשת פנחס דר' רלה ע"ב. תורה מנהם ספר המאמרים ה/תש"ז עמוד קיד ואילך).

אגרות קודש

ב"ה, י"ח אייר, תשט"ו
ברוקלין.

הרה"ג וויה"ג אי"י נו"ן עסק בצד"ץ מוה"ר שלום שי

שלום וברכה!

...לפלא שאין ממנו כל ידיעות אשר נתרבה העניין דnr מצוה ותורה או, ומאור שבתורה הדרכותיו והנהוגותי בסביבתו, ע"י תעומלה מתאמנת השתדלות במרץ הדרוש מצדוו, ובבטח יודע המבואר באגרת הקדש סימן י"ד, אשר בכל יומם וימים נשכים מוחין עליונים יותר ואור חדש שלא ה' עדיין מעולם כוי וכוי, שמצוה מובן ופושט שהאטעדי'ת, או עכ"פ הכלים להניל', צרייכים להיות ג'כ' באופן דמוסיף והולך, והרי הלכה כבית היל...

מ讙 הספר ילקוט גאולה ומשיח – פרשת במדבר

נפתלי אלו שנשאו כך וכך מספרם. אך الآחרים שהיו צריכים להוציא חשבונם בכתב אחר, נאמר בו לבני, פירוש, עוד האיש הכתוב כאן צריך לחבר לבני שמעון או לבני רואבן וכו'". עכ"ל.

ג. והנה, מכין שביאור זה מובן בפשטות, ומה גם שעל פי זה יודעים גם את אופן המנין דבני ישראל – כדי נוכן לפרש את תוכן הביאור גם בישיבות ובחדרים, גם לתינוקות של בית רבן.

ובפרט שעלה יד זה הוסיף גם בענין ד"י פוצץ מעינותיך החוצה", אשר, בענין זה תליו ביאת משיח צדקנו, כדרכיו להבעש"ט, בمعנה לשאלתו "אמית אתי מר", "לבכשפוצץ מעינותיך (הבעש"ט) החוצה"³, והרי "מעינותיך" דהבעש"ט מיוסדים על תורה הארץ"ל, ובמיילא, על יד פירסום והפצת תורתו של הארץ"ל באופן ד"י פוצץ מעינותיך החוצה", מההרים ומזרזים עוד יותר את ביאת משיח צדקנו. מובן גם פשטוט שטוב ונכון לפרש תורה זו בשם אומרה, תורה הארץ"ל, וכדברי המשנה בפרק דשבת זה: "כל האומר דבר בשם/amorru מביא גאולה לעולם".

תורת מנחם התווועדיות ה'תשמ"ז ח"ג עמוד 568 (הנחה בלתי מוגה)

א, מו – יהיה כל הפקודים שש מאות אלף ושלושת אלפיים וחמש מאות וחמשים

טעם מס' ספר בניי "שש מאות אלף ג' אלפיים חמיש מאות וחמשים" דמרומז המספר בשם של משה, ובשם הו"י כמו שיהי לעל', שהשם יהי נקרא כמו שהוא נכתב (פסחים ג').

במנין הראשון היה שיש מאות אלף ושלשת אלפיים וחמש מאות וחמשים, ולנו⁴ בו גימטריא בדבר הלמד מעניינו שהן ודאי פרפראות לחכמה, כי אכן מרגלא בפומייהו דרבנן שכול משה נגד כל ישראל ויש באותיות שם עם י"ד" דשכינתא שהיתה תמיד מאירה בו מס' ספר ששים רבו, הא כיצד מ' פעמים שי' הם י"ב אלף וכלה⁵ חמשה פעמים הם ששים אלף וכלה⁶ עשר פעמים הרי ששים ורבעה. עוד אותיות סיני⁷ כנסספרם על הדרכו⁸ שזכרנו עלות לשלשים רבו, ויש אכן סני של מעלה מכוון נגד סיני של מטה ונרמז באותיות סיני שמלוואן⁹ סני שני הרי שיש

(3) אגורת הבעש"ט, נדפסה בכתר שם טוב בתוכלו. ובכמה מקומות.

(4) אבות פרק י' משנה ו.

(5) ולנו במנין זה טוב טעם בדרך גמטריאות פרפראות לחכמה.

(6) י"ד" דשכינתא דלית שכינה נחתת פחותה מ' כדאיתא בתיקונים תכ'ג.

(7) ולכם י' פעמים המרמזו בי"ד" דשכינתא המaira בה.

(8) ועל הדור שזכרנו והיינו ס' פעמים י' עולין ת"ר והם י' פעמים הרי ל' אלפיים וכולם י' פעמים עולין ל' רבעה.

(9) שמלוואן סני שני, כי מלוי סמ"ר הוא מ' י' עולים ס', מלוי י"ד הוא ו' י' עולין י'.

(10) מלוי י"ד הוא נ'. מלוי י"ד, הרי שני פעמים סני עולין ת"ר אלף.

א, מב – בני נפתלי תולדותם למשפחותם
לבית אבותם במספר שמות מבן עשרים שנה
ומעליה כל יוצאה נבא

ביאור מאריז"ל – בפשטות כתובים – למה
בכל השבטים כתוב "לבני" מושא"ב נפתלי כתיב
רק "בני", וע"י הפצת תורה הארץ"ל ופנימיות
התורה יבוא מישח

א. בוגר למין בני ישראל נאמר הלשון "לבני גד גו", "לבני שמעון גו", ועל דרך זה בוגר לשאר השבטים, מלבד בוגר לשפט האחרון, שבו נאמר "בני נפתלי גו" (ולא "לבני נפתלי"). ולאחריה, ה' לו לושי' לבאר טעם השינוי?

יש להתחילה לכל בראש עם הביאור בכתב הארץ"ל.
ובהקדמה, שהענין דלקמן נתבאר ה' בלקוטי תורה והן בשער הפסוקים, אשר, מבין כל כתבי הארץ"ל הרי הם המדויקים ביותר, ה' הלקטו תורה, שמביאו רבינו הוזקן בספר התניא כמה פunningים, והן שער הפסוקים, אחד משוכונה השערם, כמו שכתב כ' ק' אדם"ר (מההורש"ב)
נ"ע בהגחותיו על הסידור ש"ידעו דהשם" שמוסמך יותר
ועלוי סומכון".

ובוגר לעניינו, הרי, הביאור בכתב הארץ"ל הוא באופן המכון בפשנות, ולא עוד, אלא, שבאופן זה געשה מנין בני ישראל, כדלקמן.

ב. זוזי¹¹ – בביור הקושיא "למה בכל השבטים נאמר לבני, ובשבט נפתלי האחרון, אמר בני נפתלי, ולא בני":
זה הענין פשוט, דעת שרצה למן את ישראל, והוא הולכים וסובבים את כל מהנה ישראלי, ועומדין בכל פתח ופתח, וכותבין אותו בפנקס סדר השמות, פלוני בן פלוני, משפט פלוני ופלוני בן פלוני משפט פלוני, וכן קויצא בה, עד שגמרו למן כל הבתים של ישראל.

ואחר כך לקחו פנקס זהה, מעורב עם ששים רבו
אנשים, וצרך לעשות חילוק אחר, להוציא מס' ספר כל שבט
ושבט בגלין בלבד.

ואז ה' מתחילן בפנקס הראשון ואמרו, פלוני בן פלוני
תכתבו אותו לשפט פלוני, והוא כתובין אותו שם בפ"ע, עד
שהיו משלימים כל האנשים של אותו השבט, שהם כתובים
בפנקס הראשון.

ואחר כך חזרין ומבקשים כל הכתוב בפנקס ההוא,
שהוא משפט השני, ואומרים זה לבני שמעון, וכן כל קויצא
בזה עד י"א שבטים.

וכשנסלמו כל ה'יא, ולא נשאר רק שבט אחד, שהוא
שבט נפתלי באחרונה, ולא היו צריכין להזכיר ולהוציא
בכתב אחר, כי כבר אין שם מעורב עמו עוד שבט אחר,
רק הוא בלבד, ולכן הוי מונן אותו במקומו, והוא אומרם בני

1) סידור (עם דא"ח) שיט, ג. סידור תורה או (קה"ת תשכ"ז) רכג, ג.

2) בלקוטי תורה על הפסוק. וכן הוא בשער הפסוקים (בשינוי לשון קצת).

וההוראה¹⁸ היותר נודעה ומופורסמת למלוי זה של שם העצם שהוא האותיות בעצמן היא על העtid שיה' השם נקרא כמו שהוא נכתב¹⁹.

אמנם²⁰ על יוזד ב' המאורות העליונים והשואתן שהרכזו להם בשתי אותיות אחרים של שם הנה אנחנו נmana גימטריא אחרת באותיותיו י' פעמים ח' הם נ' נ' פעמים ו"ה הר' חמש מאות וחמשים.

נשרה מאמרות – מאמר חוקר דין ח'ב – פרק לא, עם פירוש יד יהודה

ס"ה שלשת אלפיים.
 18) וההוראה וכו' ר"ל והראי' שמלו' זה הוא היותר פשוט להיות מורה שהשם הקדוש הוא נקרא באותינו לעתיד כמו שהוא נכתב ולהו כפול אחד מורה על הכתיבה ואחד מורה על הקרייה באותינו במחarra בימיינו.
 19) פסחים נ.
 20) אולם וכו' ר"ל והחומר מנות ווחמשים התיירים במנין ורמזים גם כן בהשם עלי' גימטריא אחרה והואינו עפ' שידענו שהיתו ב' המאוות הגודלים כי ה' הוא האלקיים רמז ב' אותיות י' ה' שבשם כי ח'י' ת' רמז לשם של ח'י' וה' א' אחרונה מלכות רמז לשם אלקיים וע' ראי לחשך לאות אחד ונאמר על שתי אותיות הראשונות י' פעמים ה' חמשים נ' פעמים י' כמנין ו"ה הר' ת"קן.

מאות אלף. ויש²¹ באותיות השם הגדול כנספרם²² גם על הדרן זה מנין אלף וחמש מאות בגימטריא מל"ר של"ם כמספר הגדול של מנצף". ואותיות²³ כפולות במלואותן ננדע כי כפל ה"א²⁴ בה"ה אחרת בפלס²⁵ וראה ועשה שהנקודה²⁶ מוסב על נח נראת וכן כפל האותיות הר' שלשת אלפיים

11) יש וכו' כי המנון שיש מאות אלף למספר בני ישראל הרמו להם שם משה ובשם סיינ', אמנם הפרט שלשת אלפיים מודומים בשם של הו'.
 12) כנספרם גם כן על הדרן זהינו י' פעמים י' עלה נ', ו' פעמים נ' עלה ש', ה' פעמים שי' הר' ט' מאות בגימטריא מלך שלם שהוא גם ט' מאות במספר מנצפ' ר' שהכ' פשיטה מקומה אחר הת"י ונחשבת לת"ק והמ"ס לתר'.
 13) ואותיות כפולות במלואותן כו' י"ד ה"ה ו' ה"ה.
 14) כי כפל ה"א בה"ה אחרה שהגש שיש בשם הגדול עוד מלויינים אחרים והן מלוי אלפי' מלי' י"ד מלי' ה' כנודע, מ' מ' פשטו של מלוי השם הגדול הוא כאמור כי כן ה"ה א' בצע' ר' מושך' ה'ה אחרה כמשפט כל צ'ר'.
 15) כפלס וכמשקל וראה ועשה שהכ' ר' שתחת האל"ף וש"ז גורתה ה' אהדר'.
 16) שהנקודה צ"י מוסב על נח נראת ר' ל' על ה'ה' הנחה במובטא ונראת בכתוב.
 17) וכן כפל האותיות שכפלו השם כפלו ה"א בה' א' והכי נמי ה'ו' ב'ו' ו' כפלו ה'ז' ה'ו' במלואו י' ד' נמצא שמלי' השם עושה אותן כפלו והוא עוד ט' מאות נל' דרך זכרנו

агρות קודש

ב'יה, ג' סיון, תש"ד
ברוקליון.

שלום וברכה!

... בימי' ש אודות הלימודים בהכפר, הנה לפלא שאינו מזכיר ע"ד לימוד הלכות למצות התלויות בארץ, ותקוני שאין זה אלא השמה בכתיבה אבל לא בפועל, והרי ידוע פסק ר'זיל שלא המדרש עיקר אלא המעשה ...

מ"ש אודות החלישות ברכזו המכשבה, הר' ידועה[ה] אחת העצות בזה שכשמתעיפים מחליפים הלימוד ללימוד אחר ג'כ' במקום שלבו חוץ ולא לכוף על כח המכשבה להמשיך דока בהענין שנתייגע בו.

ולחוודעתו מיום הולדתו ... הבעל', הנה יה' ר' מהשיות שלאריותם ימים ושנים טובות, טובות עם כל הפירושים, יוסיף אומץ בתורה ובמצותני ולהחדר גם בסביבתו התורה והמצוות והמור שבח היא תורה החסידות ובימי' ימולא העוד וכל קרי' רשיים אגדע תרוממנה קדנות צדיק שכפירוש רשי' על אתר מדבר בזה בגאולה האמיתית והשלימה בمحיות עמלך ורוממות קדנות צדיקו של עולם, ולהעיר ג'כ' מאור התורה לרבענו ה'צ' דרושים חנוכה (ע' תר).

ברכה בנוסח כ"ק מוי' אדמור' ר' זוקלה"ה נג'מ' זי"ע לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

♦ יום ראשון כ"א איר ♦

וְמַלְלֵל יְיָ עַם מִשָּׁה בְּמִדְבָּר דָּסִי
בְּמִשְׁפָּן זָמָן בַּחֲדָה לִירְחָא תְּנִינָא בְּשָׁתָא
תְּנִינָא לְמַפְקָהָן מַאֲרֻעָא דְמַצִּים לְמַקָּר:

**א) וַיֹּאמֶר יְהֹה אֱלֹהִים בְּמִדְבָּר סִינִי בְּאַהֲלָ
מוֹעֵד בְּאַחֲרָ לְחֶדֶש הַשְׁנִי בְּשָׂנָה הַשְׁנִית לְצַאתָם
מִאָרֵץ מִצְרָיִם לְאָמָר:**

וְכַשְּׁבָא לְהַשְׁרוֹת שְׁכִינָתוֹ עַלְיָהֶם - מִנְאָן. בְּאַחֲרָ בְּנִיסָּן
הַיּוֹם הַמְשָׁכוֹ וּבְאַחֲרָ בָּאִיר - מִנְאָן.

יש"י וַיֹּאמֶר בְּמִדְבָּר סִינִי בְּאַחֲרָ לְחֶדֶש • מִתּוֹךְ
חֶבְטָן לְפָנֵינוּ, מִזְנָה אֹתָם כָּל שְׁעָה: כִּשְׁיצָאוּ מִמִּצְרָיִם
מִנְאָן, וְכַשְּׁנָפְלוּ בָּעָגֵל - מִנְאָן לִידֵעַ מִןְנָה גַּנוּתָרִים,

~ נקודות משלוחות קודש ~ (נ"פ' לקו"ש כרך ח עמ' 1 ואילך – מוחון לתקראת שבת)

גָּלוֹחַ חַבְּתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל

לְרֹעָהָיו, וְכָלָם - מַה "גָּדוֹל שְׁבָגְדוּלִים" עַד הַפְּחוֹת
שְׁבָפְחוֹתִים" – נָמְנוּ בְּשָׂעוֹ, נִמְצָא שְׁחַבְּבָותָם לְפָנֵי הַמִּקְומָ
שְׁלִשְׁמָה נָמְנוּ הִיא הַגְּקָה שְׁבָה שְׁוֹיִם כָּל יִשְׂרָאֵל, וְאַיִל בְּזָה
חַלְוקִים. וּהִיא נִקְוָדָת הַיּוֹדָה ("דָּעַר פִּינְטָעַל עַד") שְׁבָלָב
כָּל אַחֲרָ מִיְשָׁרָאֵל, שְׁנִמְצָאת בְּכָל אַחֲרָ בְּשָׂה.
אָף בְּקוֹדֶה זו שְׁבָלָב, דָּרְגָתָה נִעְלִית עַד מָאָד, וְגַבּוֹם מִעַל
גַּבּוֹהָ הִיא, וְלֹכֶן אֵין "חַבְּתָם" זו שֶׁל יִשְׂרָאֵל בָּאה לִידֵי גָּלוֹי,
וְאַיִלָּה נִכְרָת (ע"ד הַרְגֵּל).

וְלֹכֶן מִזְנָה אֹתָם הַקְּבָ"ה כָּל שָׁעָה, שְׁמַנְנָה זו הָוא "לְהַזְדִּיעַ
חֶבְטָן" (יש"י ר"ש"ו פ' שמ'ו), דְּחַבְּטָן זו שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שַׁהִיא נִקְוָדָת
הַיּוֹדָה, תָּבוֹא לִידֵי גָּלוֹי, וְתוֹדָע לְכָל.

בְּמִדְבָּר סִינִי . . . בְּאַחֲרָ לְחֶדֶש
מִתּוֹךְ חֶבְטָן לְפָנֵינוּ מִזְנָה אֹתָם כָּל שְׁעָה (א, א. וּבְפִרְשָׁה")
לְכֹאָרוֹה תְּפָמוֹה הַזָּבָר, הַרִּי טָעַם הַזָּבָר שְׁסָפְרִים דִּבְרִים
הַתְּבִיבִים הָוָא שְׁמַפְנִי יְקָרָם וּזְהָה הָאָדָם לְדַעַת מִנְיָם
הַפְּזִיק, אָרְהַקְבָּה שְׁלַפְנִי נְגָלוּ כָּל תְּעֻלּוֹמֹת" בָּזְדָאִי יוֹדָע
אָתָם כָּל שְׁעָה?
וַיִּשְׁלַבְאַר בָּזָה, דְּהַגָּה חַבְּבָותָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי הַמִּקְומָ
שְׁמַפְנִי כָּן מִזְנָה אֹתָם, אַיִלָּה נִבְעַת מִפְעָלָתָם בְּעַבּוֹדָת
הַשְׁתָּית, שְׁהָרִי יְשַׁבְּהַ בְּחִנּוֹת וּמִדְרוֹגּוֹת שָׁוֹנוֹת, וְאַיִל אַחֲרָ
דְּזָמָה לְחַבְּרָו בְּדַרְגָּתוֹ.

וְאַיִלָּה שְׁבָעַת מִנְנָה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְאַיִלָּה חַלּוֹק בֵּין אִישׁ

~ נקודות משלוחות קודש ~ (לקוטי שיחות ח עמ' 2)

בְּאַחֲרָ בְּנִיסָּן הוֹקֵם הַמְשָׁכוֹ וּבְאַחֲרָ בָּאִיר מִזְמָם (רש"י
א, א)
יּוֹם וּרְצָה ה', שְׁגָם הַפְּנִינָה הַשְ׊יוֹ לְמִשְׁכָן יְהִיא בְּאַחֲרָ לְחֶזֶק,
בַּיּוֹם זָפָא. וּמִכְלִין שְׁבִיּוֹם הַקְּמָת הַמְשָׁכוֹ לְאַיִל שְׁיוֹ עַנְיוֹ
אַחֲרָ (מִזְאֵד גָּדֵל עַלְיוֹ הַמְשָׁכוֹ), מִנְאָם בְּאַחֲרָ בָּאִיר, שְׁדָמָה
קָצָת לְיוֹם הַקְּמָת הַמְשָׁכוֹ.

בְּאַחֲרָ בְּנִיסָּן הוֹקֵם הַמְשָׁכוֹ וּבְאַחֲרָ בָּאִיר מִזְמָם (רש"י
א, א)
וְקָשָׁה, לְפָהָה לְאַיִלָּה בַּיּוֹם הַקְּמָת הַמְשָׁכוֹ. וַיִּשְׁלַבְאַר,
דְּהַגָּה בְּנִגְעָן לְהַקְּמָת הַמְשָׁכוֹ מִזְגִּישׁ הַכְּתוּב בְּפִרְשָׁת פָּקָדִי
שְׁהִתְהַהֵּה "בְּאַחֲרָ לְחֶדֶש", וּזְהָה אַתָּה הַעֲטוֹרָת שְׁגָטֵל אַוּתוֹ

בְּקַבְּילָיו יְהִי חַשְׁבָן כָּל בְּנֵשָׁתָא דְבָנִי יִשְׂרָאֵל
לְזָרְעִיתָהָן לְבִתָּא בְּבַתָּהָן בְּמִנְנָה שְׁמָה כָּל
דְּכוּרָא לְגַלְלָתָה:

**(ב) שָׁאוֹ אַתְּ רָאשׁ כָּל-עֲרָתָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפָּחָתָם
לְבִתָּה אַבְתָּם בְּמִסְפָּר שִׁמְוּמָה כָּל-זָכָר לְגַלְלָתָם:**

יש"י לְמִשְׁפָּחָתָם . . . דַע מִנְנָה כָּל שְׁבָט וְשְׁבָט . לְבִתָּה
אַבְתָּם . מִשְׁאָבִיו מִשְׁבָּט אַחֲרָ וְאַמְוֹ מִשְׁבָּט אַחֲרָ,
קְיֻומָם עַל שְׁבָט אַבְתָּם . לְגַלְלָתָם . עַל-יְדֵי שְׁקָלִים
בְּקַע לְגַלְלָתָה:

אַבְתָּם . מִשְׁאָבִיו מִשְׁבָּט אַחֲרָ וְאַמְוֹ מִשְׁבָּט אַחֲרָ,
קְיֻומָם עַל שְׁבָט אַבְתָּם . לְגַלְלָתָם . עַל-יְדֵי שְׁקָלִים
בְּקַע לְגַלְלָתָה:

דעת וקנים מבعلي התוספות – עו ודר

הַפְּוֹלְדִים מְאַלְוָ סְמוֹךְ לְכַבְּנִיסָה לְאָרֶץ,
כִּי בָּהָם לְאַיִלָּה אַיִלָּה מִשְׁאָבִיו
וְאַחֲרָן (שם פסוק סד): תורה ג
שְׁמָות לְכָל שְׁבָט וְשְׁבָט דָּגָל בְּפָנֵי עַצְמָו
שְׁגָעָם לְמִשְׁפָּחָתָם לְבִתָּה אַבְתָּם,
וּבְעַרְבּוֹתָם מְזָאָבָ לְהַלְלָתָם כָּל מִזְנָה אַתָּה

א (ב) שָׁאוֹ אַתְּ רָאשׁ כָּל עדת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל. אָמָר הָרָב בְּכּוֹר שָׁוֹר, בְּיַעֲלֵם
יְדֵי בָּקָע לְגַלְלָתָה דִּכְיִ תְּשָׁאָ נְזָע
כָּל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּיִיחָד, דְּכַתִּיב הַתְּמִם

~ נקודות מшибות קודש ~ (ע"פ גקר"ש כרך ייח נמ" 25 – מתקן 'לקראת שבת')

חשיבות בני ישראל על ידי הפנין

נכרת בהם עצם בגלי, וכך איןם בטלים. משא"כ עניין ה'מן' הוא שגם דבר שפכשלאצמו אין נכרתו בו חשיבותו,

הרי כשהולכים ומונאים אותו, מקבל חשיבות ואינו בטל.

עדיז הוא בני ישראל, אשר גם בשבחיזויהם לא נראית נעלתם בגלי ולכאן שווים הם לגויים רוח'ל, הרי גם אז לא יתבטלו. פסיוון שהקב"ה מנה וספר אותם, נכר שבחיבים הם לפניו.

שאו את-ראש כל-עדת בני-ישראל (א, ב)

גביה הוצר למנות את בני ישראל אף שזודאי מניינם ידוע הוא לפני המקומות, כתוב בשל"ה (שם, סע"א ואילך) שעל ידי הפסירה נעשו ישראל "דבר שבמנין", ו"דבר שבמנין לא בטל" (ביצה ג, ב).

ולכאורה מזוע הצרכו למניין דוקא, והרי ישנים דברים נוספים שמחמת חשיבותם אינם בטלים, כ'בריה' (חולין ק, א, בע"ח) (ובחמים עג, א) ועוד.

והבאור בזה: בשאר דברים שאינם בטלים, הרי חשיבותם

ג' מבר עשרין שני ולע"א פ' נפק חילא
בישראל תמן ית hon לhilhon את
ואחרן:

(ג) מבן עשרים שנה ומעלה כל-ישראל צבא בישראל
תפקדו אתם לצבאותם אתה ואחרן:

כ"י כל-ישראל צבא. מגיד, שאין יוצא בצבא פחות מבן עשרים.

דו"מ בין יהונ גבריא גבריא לשבשא גבר
ריש לבית אהבתהוי הוא:

(ד) ואתכם יהו איש איש למטה איש ראש
לבית אהבתהוי היא:

כ"י ואתכם יהיו. כשתקדרו אותם, יהיו עמכם נשיא כל שבט ושבט.

הו' אלה שמות האנשים אשר יעדדו אתכם
לראובן אליזור בן-שדיור:

(ה) ואלה שמות האנשים אשר יעדדו אתכם
לראובן אליזור בן-שדיור:

~ נקודות מшибות קודש ~ (ע"פ גקר"ש כרך ייח נמ" 1 ואילך – מתקן 'לקראת שבת')

ನשייא הפטות בשייאי כל ישראל

הנήגו הקשאים רק את השבט שלהם, ובעת מניין בני ישראל נתנו על כל ישראל.

וזהו מה שא נקראו הפשאים "אללה קראו העדה", דברו ש"הו נקנאים לכל דבר חשיבות שבעה" (א, ט ובפרק"ז). והינו, שאנו נתנו הפשאים להיות "נקראים" לא רק לדברים הנוגעים לשבטיהם, כי אם לכל דבר חשיבות "שבעה" כליה.

ועל פי זה יוכן מה שנאמרו כאן שמות הפשאים, דהיינו קצינו שמנוי הקב"ה באים על ידי קראייה בשם, וכןו שכתוב (תשא לא, ב ואילך) "ראה קראתי בשם בצלאל גו' ואמלאו אותו רום אלקים". וכמו כן בנדון דיזון, דעל ידי הקראייה בשמות הפשאים נתנו להיות "קראי העדה", לכל דבר חשיבות שבעה כליה.

ולשם עוז שלמייאל בן-צוריישדי:

וליהודה נחשון בן-עמיינרב:

ואלה שמות האנשים אשר יעדדו אתכם (א, ה)

פרשת מניין בני ישראל נאמרה למשה בראש חודש איר, "באחד לח"ש השני בשנה השנית" (פרק"ט א, א), ואם כן יש לעין, הרי כבר בחר"ש ניסן שלפני זה, כשהשבהיו הפשאים את נדבת המשכן היו כבר ידועים למשה (ראה שא, א ואילך), ואם כן לאיזה צורה נאמרו לו כאן שמות הגשאים?

ויש לבאר זה, דהנה על הפסוק (א, ד) "ואתכם יהו איש איש למטה", פירוש רשותי "כשתקדרו אתם יהו עמכם נשיא כל שבט ושבט", שכל י"ב הפשאים היה צריכים להשתperf במנין כל ישראל, ולא רק במנינו השבט שלהם. ועל פי זה יש לומר, שבעת מניין בני ישראל נתנו

(ו) לשמעון שלמייאל בן-צוריישדי:

(ז) ליהודה נחשון בן-עמיינרב:

שיעור יומי ליום ראשון כ"א איר ושנים מקרא ואחד תרגום – א – פרשת במדבר

ח ליששכר נתגאל בר צויר:

ט ליזבולן אליאב בר חלון:

(ח) ליששכר נתגאל בֶּן־צֹעַר:

(ט) ליזבולן אליאב בֶּן־חָלֹן:

(י) לבני יוסף לאפרים אלישמע בֶּן־עֲמִיחֹיד לְמַנְשָׁה
לְמַנְשָׁה גָּמְלִיאֵל בר פְּדָהצָר:

(יא) לבנימן אבידן בֶּן־גָּדָעָנִי:

יב לדן אחיעזר בר עמיישי:

יג לאשר פגעייאל בר עכרן:

יד לנגד אליסף בר דעויאל:

טו לנפתלי אחירע בר עין:

(יב) לדן אחיעזר בֶּן־עַמִּישָׁהִי:

(יג) לאשר פגעייאל בֶּן־עֲכָרֶן:

(יד) לנגד אליסף בֶּן־דֻּעָוָאֵל:

(טו) לנפתלי אחירע בֶּן־עַיִן:

(ט) אלה קרואי העדה נשאי מטות אבותם ראש
אלפי ישראאל הם:

כ"ז אלה קרואי העדה. הנקראים לכל דבר חשיבות שבעה.

(ט) ויקח משה ואהרן את האנשים האלה אשר
זורך משה ואהרן ית גבריא האלהין די
אתפרשו בשמהן:
נקבו בשמות:

כ"ז האנשים האלה. את שניים עשר נשיאים הלו. אשר נקבו. לוongan בשמות.

(יח) ויאת כל בנשaea אכנשו בחד להדרת
תניינא ואתניתסו על זרעיתהון לבית
אבותהון במנון שמהן מבר עשרין שניין
ולעלא לגלילתהון:
מבן עשרים שנה ומעלה לגלילתם:

כ"ז ויתילדו על-משפחתם. הביאו ספרי יהוסיהם ועדין חזקת לדרתם כל אחד ואחר להתיחס על השבט.

(ט) באשר צוה יהוה את-משה ויפקדים במדבר
ט כמו כי פקיד יי' ית משה ומגנוין
במקbara דסני:

סינני: ס

♦ יום שני כ"ב איר ♦

כָּנְחוּ בְּנֵי רַאֲוֹן בּוֹכֶר אֶדְישָׁרָאֵל תּוֹלְדָתָהוּן לִזְרֻעִיתָהוּן לְבֵית אֲכָהְתָּהָיוֹן בְּמַנְנָן שְׁמַהּוּן לְגַלְגָּלָתָהוּן כְּלִדְרוֹא מִבְּרָעָשָׂרִין שְׁנִינָּוּן וְלְעַלָּא כְּלִנְפָקָ חִילָּא:

כָּא מְנִינִיהוּן לְשִׁבְטָא דָרָאֲוֹן אֶרְבָּעִין וְשָׁפָא אֶלְפִּין וְחַמְשָׁ מֵאָה:

כְּכָלְבָּנִי שְׁמַעְוֹן תּוֹלְדָתָהוּן לִזְרֻעִיתָהוּן לְבֵית אֲכָהְתָּהָיוֹן מְנִינִיהָי בְּמַנְנָן שְׁמַהּוּן לְגַלְגָּלָתָהוּן כְּלִדְרוֹא מִבְּרָעָשָׂרִין שְׁנִינָּוּן וְלְעַלָּא כְּלִנְפָקָ חִילָּא:

כָּגַם נִינִיהוּן לְשִׁבְטָא דְּשִׁמְעוֹן חַמְשִׁין וְתְשֵׁעה אֶלְפִּין וְתְלַתָּ מֵאָה:

כְּדָלְבָּנִי גָּד תּוֹלְדָתָהוּן לִזְרֻעִיתָהוּן לְבֵית אֲכָהְתָּהָיוֹן בְּמַנְנָן שְׁמַהּוּן מִבְּרָעָשָׂרִין שְׁנִינָּוּן וְלְעַלָּא כְּלִנְפָקָ חִילָּא:

כָּה מְנִינִיהוּן לְשִׁבְטָא דָגָד אֶרְבָּעִין וְחַמְשָׁ אֶלְפִּין וְשִׁיתָּ מֵאָה וְמִשְׁנִין:

כוּלְבָּנִי יְהוָה תּוֹלְדָתָהוּן לִזְרֻעִיתָהוּן לְבֵית אֲכָהְתָּהָיוֹן בְּמַנְנָן שְׁמַהּוּן מִבְּרָעָשָׂרִין שְׁנִינָּוּן וְלְעַלָּא כְּלִנְפָקָ חִילָּא:

כוּמְנִינִיהוּן לְשִׁבְטָא דִּיְהוָה שְׁבָעִין וְאֶרְבָּעָא אֶלְפִּין וְשִׁיתָּ מֵאָה:

(כ) וַיְהִי בְּנֵי רַאֲוֹן בְּכָר יִשְׂרָאֵל תּוֹלְדָתָם לִמְשְׁפָחָתָם לְבֵית אֲבָתָם בְּמַסְפֵּר שְׁמוֹת לְגַלְגָּלָתָם כָּלִזְבָּר מִבְּנָה כָּל יָצָא צְבָא:

(כא) פְּקָדֵיכֶם לִמְפָה רַאֲוֹנוּ שְׁנָה וְאֶרְבָּעִים אֶלְף וְחַמְשָׁ מֵאוֹת: כ

(ככ) לְבָנִי שְׁמַעְוֹן תּוֹלְדָתָם לִמְשְׁפָחָתָם לְבֵית אֲבָתָם בְּקָדְרֵי בְּמַסְפֵּר שְׁמוֹת לְגַלְגָּלָתָם כָּלִזְבָּר מִבְּנָה עֲשָׂרִים שְׁנָה וְמַעַלָּה כָּל יָצָא צְבָא:

(כג) פְּקָדֵיכֶם לִמְפָה שְׁמַעְוֹן תְּשֵׁעה וְחַמְשִׁים אֶלְף וְשָׁלַשׁ מֵאוֹת: כ

(כד) לְבָנִי גָּד תּוֹלְדָתָם לִמְשְׁפָחָתָם לְבֵית אֲבָתָם בְּמַסְפֵּר שְׁמוֹת מִבְּנָה עֲשָׂרִים שְׁנָה וְמַעַלָּה כָּל יָצָא צְבָא:

(כה) פְּקָדֵיכֶם לִמְפָה גָּד חַמְשָׁה וְאֶרְבָּעִים אֶלְף וְשָׁשׁ מֵאוֹת וְחַמְשִׁים: כ

(כז) לְבָנִי יְהוָה תּוֹלְדָתָם לִמְשְׁפָחָתָם לְבֵית אֲבָתָם בְּמַסְפֵּר שְׁמָתָה מִבְּנָה עֲשָׂרִים שְׁנָה וְמַעַלָּה כָּל יָצָא צְבָא:

(כח) פְּקָדֵיכֶם לִמְפָה יְהוָה אֶרְבָּעָה וְשָׁבָעִים אֶלְף וְשָׁשׁ מֵאוֹת: כ

דעת זקנים מבורי התוספות – יעוז והדר

והווצרכו לכפרה, וגבוי שקלים הבאים לכפרה קתנייב (שםות לה כ"ג בערך) לגלגולותם בראוון ושמעוון יותר מפל שאר השבטים, לפי שקנטון יעקב נומן פאן טעם לממה נמינה ראוון באשתי מ"ג באשר בירך בנני (בראשית מ"ג) ראשון, לפי שהיה בכור ישראל:

שיעור יומי ליום שני כ"ב איר ושנים מקרא ואחד תרגום – א – פרשת במדבר

כח לבני יששכר תולדתיהם לזרעיתהון לבית אבותם
אבותהון במנין ששהן מבר עשרין שניין
שנין ולעלא כל נפק חילא:

ט מניניהון לשבטא דיששכר חמישין
וארבעה אלףין וארבעה מאה:

ל לבני זבולון תולדתיהם לזרעיתהון לבית
אבותהון במנין ששהן מבר עשרין שניין
שנין ולעלא כל נפק חילא:

לא מניניהון לשבטא דזבולון חמישין ושבע
אלפין וארבעה מאה:

לו לבני יוסף לבני אפרים תולדתיהם
לזרעיתהון לבית אבותהון במנין ששהן
MBER עשרין שניין ולעלא כל נפק חילא:

יג מניניהון לשבטא דאפרים ארבעהין
אלפין וחמש מאה:

לו לבני מנשה תולדתיהם לזרעיתהון לבית
אבותהון במנין ששהן מבר עשרין שניין
שנין ולעלא כל נפק חילא:

לה מניניהון לשבטא דמנשה פלטין ותריין
אלפין ומאתן:

לו לבני בנימן תולדתיהם לזרעיתהון לבית
אבותהון במנין ששהן מבר עשרין שניין
שנין ולעלא כל נפק חילא:

לו מניניהון לשבטא דbenymon פלטין ומשמוא
אלפין וארבעה מאה:

(כח) לבני יששכר תולדתם למשפחותם לבית אבותם
במספר שמות מבן עשרים שנה ומעלה כל יצא
צבא:

(ט) פקדיהם למטה יששכר ארבעה וחמשים אלף
וארבעה מאות: פ

(לו) לבני זבולון תולדתם למשפחותם לבית אבותם
במספר שמות מבן עשרים שנה ומעלה כל יצא
צבא:

(יג) פקדיהם למטה זבולון שבעה וחמשים אלף
וארבעה מאות: פ

(לו) לבני יוסף לבני אפרים תולדתם למשפחותם
לבית אבותם במספר שמות מבן עשרים שנה
ומעלה כל יצא צבא:

(יג) פקדיהם למטה אפרים ארבעים אלף וחמש
מאות: פ

(לו) לבני מנשה תולדתם למשפחותם לבית אבותם
במספר שמות מבן עשרים שנה ומעלה כל יצא
צבא:

(לה) פקדיהם למטה מנשה שנים ושלשים אלף
ומאתים: פ

(לו) לבני בנימן תולדתם למשפחותם לבית אבותם
במספר שמות מבן עשרים שנה ומעלה כל יצא
צבא:

(לו) פקדיהם למטה בנימן חמישה ושלשים אלף
וארבעה מאות: פ

לה לבני דן תולדתהון לרעניטהון לבית
אבותהthon במנין שמן מבר עשרין שניין
וילעלא כל נפק חילא:

לט מניניהון לשפטא דן שטין ותרין אלףין
ושבע מאה:

מ לבני אשר תולדתהון לרעניטהון לבית
אבותהthon במנין שמן מבר עשרין שניין
וילעלא כל נפק חילא:

מיא מניניהון לשפטא דאשיך ארבעין ומר
אלפין וחמש מאה:

מכ בני נפתלי תולדתהון לרעניטהון לבית
אבותהthon במנין שמן מבר עשרין שניין
וילעלא כל נפק חילא:

מג מניניהון לשפטא דנפתלי שמישין ותלת
אלפין וארבע מאה:

מד אלין מניניא כי מנא משה ואהרן
ורברבי ישראל תרין עשר גברין גברא סדר
לבית אבותהthon הו:

מה והו כל מניניא בני ישראל לבית
אבותהthon מבר עשרין שניין וילא כל נפק
חילא ביישראל:

מו והו כל מניניא שית מאה ותלתא אלףין
וחמש מאה ותשעים:

(ה) לבני דן תולדתם למשפחותם לבית אבותם
במספר שמת מבן עשרים שנה ומעלה כל יצא
צבא:

(ט) פקידיהם למיטה דן שנים ותשעים אלף ושבע
מאות: פ

(ט) לבני אשר תולדתם למשפחותם לבית אבותם
במספר שמת מבן עשרים שנה ומעלה כל יצא
צבא:

(טא) פקידיהם למיטה אשר אחד וארבעים אלף
וחמש מאות: פ

(טב) בני נפתלי תולדתם למשפחותם לבית אבותם
במספר שמת מבן עשרים שנה ומעלה כל יצא
צבא:

בנוי נפקלי (א, מב) כתב הארי"ל: בעית המניין רשםו בפנקס
ששים ורבוע שמות – פלווי משפט פלוני, ופלוני משפט
פלוני. לאחר מכן הוציאו כל השמות של שפט רואבו
וכתבו אותם בגליון בניין עצמו, ואמרו: את שם זה יש
- קר מספרם.

(טג) פקידיהם למיטה נפתלי שלשה וחמשים אלף
וארבע מאות: פ

(טד) אלה הפקדים אשר פקד משה ואהרן ונשייאי
ישראל שנים עשר איש איש אחד לבית אבותיו
היו:

(טה) ויהיו כל-פקידי בני-ישראל לבית אבותם מבן
עשרים שנה ומעלה כל-יצא צבא בישראל:

(טז) ויהיו כל-הפקדים שש-מאות אלף ושלשת
אלפים וחמש מאות וחמשים:

מו וילוואי לשכטא דאַבְּהָהָן לא אַתְּמַנְּגִיאוּ
בִּינְיָהָן :

(מ) וַיַּדְבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:

מת ברכם ית שבטה דלווי לא תמנני וית חשבנהון לא תקבל בגו בני ישראאל:

ט) אף את-מיטה לוי לא תפקד ואת-ראשם לא תשא בתוך בני ישראל:

על כל הנמנין מבן עשרים שנה ומעלה ש' מותה במדבר, אמר: אל יהיו אלו בכלל, לפי שהם שלוי, שלא טעו בעגל.

כ"י אֵך אֶת-מִטְהָ לֹי לֹא תַּפְקֹד . (במדבר ר' ב' כ' כב)
כֵּدָאי הוּא לְגִיּוֹן שֶׁל מֶלֶךְ לְהִזְמָה נְמָה לְבָדוֹ. דָּבָר
אחר : צפה הקדרוש ברוך הוא שעתידה לעמוד גורה

ונראת מני ית לראי על משכגא דסחדותא
וועל כל מנוחה וועל כל די לה אונן יטלוון
לית משכגא וית כל מנוחה ואונן ישמשגא
וסחזר סחר למשפגא ישرون :

(5) וְאַתָּה הֲפִקֶּר אֶת-הָלוּם עַל-מִשְׁבֵּן הַעֲדָה וְעַל
כָּל-בָּלְיוֹ וְעַל כָּל-אֲשֶׁר-לֹא לְמַה יִשְׂאוּ אֶת-הַמִּשְׁבֵּן
וְאֶת-כָּל-בָּלְיוֹ וְהֵם יִשְׁרַתּוּ וְסַבֵּב לַמִּשְׁבֵּן יִחְנוּ:

כש"י וְאַתָּה הַפְּקֹד אֶת-הָלוּלִים . כְּתַגּוֹמוֹ : "מַגֵּי", לְשׁוֹן מְנוּנִי שָׂרָה עַל דָּבָר שֶׁהוּא מִמֶּנּה עָלָיו, בָּמוֹ (אֲסֻתָּר)

נא ובמיטל משכְנָא יִפְרֹקּוּן יְתָה לְזָאי
וּבַמְשָׁרֵי משכְנָא יִקְיָמּוּן יְתָה לְזָאי וְחַלְוִני
די' קְרֻבְּיַתְהָלֶל:

(א) ובגָעַ הַמְשִׁבֵן יוֹרִדוּ אֶתְהָלֹוִים וּבְחַנְתָּה
הַמְשִׁבֵן יַקְיָמוּ אֶתְהָלֹוִים וְהָוָרְקָרְבָּן יַמְתָה:

וְהִזְרָגָה. לְעַבְדֵתֶם זֹה.
יּוֹמָת. בִּידֵי שָׁמִים.

לפע במדבר מפסיק לעמצע היב מפרקין אותו מהקמתו
ונושאים אותו עד מקום אשר ישבן שם הענן ויחנו

**נְבָ וַיִּשְׁרוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גַּבָּר עַל מִשְׁרָהִי וְגַבָּר
עַל טְקַפָּה לְחִילְיוֹן :**

(נ) וַחֲנוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ עַל־מִחְנָהוּ וְאִישׁ עַל־דָּגָלוֹ
לְצִבְאֹתֶם:

כח' וְאִישׁ עַל־דָּגָלוֹ . כמו **שְׁהָדָגִים סְדוּרִים בְּסֶפֶר זה** ; **שֶׁלְשָׁה שָׁבָטִים לְכָל דָּגָל** .

**נְגָלוֹאִי יִשְׂרָאֵן סַחֲרָר לְמַשְׁכָּנָא
דְּסַהְדוֹתָא וְלֹא יְהִי רֻוגְזָא עַל כְּנֶשֶׁתָּא דְּבָנָא
יִשְׂרָאֵל וַיַּרְוּן לְאֵיא יְתָה מְטָרָה מַשְׁכָּנָא
דְּסַהְדוֹתָא:**

(ג) **והלויים יחננו סביב למשפט העדרת ולא יהיה
קצף על עדרת בני ישראל ושמרו הלוים את
משמרת משפט העדרות:**

במעשה קרה (במדבר י) : "כִּי יֵצָא
הקצף וגו'" .

כט' י וְלֹא־יָהִיה קַצְף • אִם פָּעַשׂ בְּמִצְוֹתִי לֹא יָהִיה קַצְף, וְאִם לֹא - שִׁיבְכָּסוּ זְרִים בְּעֲבוּדָתֶם זוֹ - יָהִיה

להבושים לפניו ולגוזר עליהם במקבר
הזה יפלו פגירים לחה יד כת), לפיקח לא
בדצחה הקדוש ברוך הוא למנותם עם
ישראל (במבדער איא): תורה נ

דעת זקנים מבני התוספות – עוז והדר

(מו) וְהַלּוּוּם לִמְתָה אֲכָתֶם לֹא
חַתְפְּקָרוּ בְּתוֹכֶם. לְפִי שְׁלָא הִיא
 מִנְגָּמָן שׂוֹהֵר, שִׁירָאֵל גְּנָמִים מִבּוֹן
 עשרים שנה, וְהַלּוּם מִבּוֹן חֹדֶשׁ וּמִבּוֹן
 שְׁלַישִׁים בְּדָלְקָעָן גַּת, ד' א': תורה מה
 (מט) אֶיךָ אַת מִטָּה לְיוֹ לֹא תִּפְקֹד
 וָגו'. לְהֹצִיאָם מִן הַגּוֹיִרָה, לְפִי שְׁאָפָה
 הַקְדוֹשָׁ-בָּרוּךְ-הִוא שְׁעִידָה יִשְׂרָאֵל

– נקודות מישיות קורש ~ (לעתוי שיחות ברך כח ח' עט 1)

ואם לאו, שיכנסו זרים בעבודתך זו, יהיה לך (רש"י)
ישראל למתקנה לווים – היה קאף, אבל אין הכרה שה
יתבטא בפועל ממש, בענש. ב. אם נעשה מצחה של
פריצת המתחזות, "שיכנסו זרים בעבודתך" – היה קאף
מכלול לאו אתה שומע הן. ויש לומר, שרשי רומי שיט
בפועל.

(ד) **ויעשו בני ישראל הכל אשר צוה יהוה**
ndoּועברו בני ישראל הכל דיבקיד יי' ית
משה בן עבדו:
את משה בן עשו:

♦ יום שלישי כ"ג איר ♦

א ומליל יי' עם משה ועם אהרן למימר:

ב (א) וידבר יהוה אל-משה ואל-אהרן לאמר:

בגבור על טקסה באתון לבית אהתחוין
ישرون בני ישראל מלכבל סחור סחור
למשפן זמנה ישرون:

**(ב) איש על-דיגלו באחת לבית אהתם יחנו בני
ישראל מג'נד סביב לאלה-מועד יתני:**

יהודה וישראל זבולון ישאווה מן המזרחה, וראובן
ושמעון וגדר מן הדרומ וכו', בראיתא במנוחומא
בפרשה זו. מג'נד מרחוק מליל, כמו שנגאמר ביהושע
(הושע 2): "אך רחוך יהוה ביניים ובנינו באלפים
אמה", שיכללו לבא בשבת, משה ואהרן ובניהם,
וסלולים חונים בסמווק לו.

כ"י באחת כל דיגל יהוה לו אותן: מפה צבואה
תלייה בו, צבעו של זה לא כצבעו של זה, צבע כל
אחד בגון אבנו הקבוע בחשון, ומתונך בך נכיר כל
אחד את דיגלו. דבר אחר: "באחת לבית אהתם",
באות שמספר להם יעקב אביהם כבשנשאורה ממצרים,
שנאמר (בראשית 2): "ויעשו בניו לו בן באשר צום":

גורי שרון קהומא מדינחא טקס משרית
יהודה לחיליהון ורבא לבני יהודה נתשווין
בר עמינך:

**(ג) והחנים קרמיה מזרחה הגל מנה יהודה
לצבאות ונשיא לבני יהודה נחשון בזעפינגדב:**

כ"י קרמיה • לפנים, הקרמיה "קדם". ואיזו? זו רום מזרחית, והמערב קריי "אחור".

דוחילה ומגניהון שביעין וארכבע אלףין
ושית מהא:

**(ד) וצחים ופקדים ארבעה ושבעים אלף ותש י |ש
מאות:**

הendi שרון סמייכין עליה שבטא דיששכר
ורבא לבני יששכר נתnal ברא צוער:

**(ה) והחנים עליו מפה יששכר ונשיא לבני יששכר
נתnal ברא צוער:**

ווחילה ומגניה חמשין וארכבע אלףין
וארבע מהא:

**(ו) וצחים ופקדיו ארבעה וחמשים אלף וארבע
מאות:**

: שבטא זבולון ורבא לבני זבולון אלףין
בר חלון:

(ז) מטה זבולון ונשיא לבני זבולון אלף בזחלן:

(ח) וַיְצָבֵאוּ וַיִּפְקֹדְיוּ שָׁבָעָה וְחַמְשִׁים אֱלֹף וְאֶרְבֶּעָה מֵאֲתָה:
חַוְיִלָּה וּמְנִינָה חַמְשִׁין וְשָׁבָעָה אֱלֹפִין:
וְשְׁתָא אֱלֹפִין וְאֶרְבֶּעָה מֵאֲתָה לְחַילְיהָזָן:
בְּקַדְמִיתָא נְטָלִין:

ט כל מניניא למשricht יהוֹדָה מֵאֲתָה וְתַמְנָנוּ
וְשְׁתָא אֱלֹפִין וְאֶרְבֶּעָה מֵאֲתָה לְחַילְיהָזָן
בְּקַדְמִיתָא נְטָלִין:

כ"י רָאשָׂנָה יִסְעוּ. כַּשְׁרוֹאָן הַעֲנָן מִסְפָּלָק, תּוֹקָעִין
בְּאַמֵּץ, דָּגֵל יְהוָה בְּמִזְרָח, וְשָׁלָרָאָן בְּדָרוֹם, וְשָׁלָרָאָן
אֲפָרִים בְּמַעַרְבָּד, וְשָׁלָרָאָן בְּצָפָן.

טָקַס מִשְׁרִיתָא רָאוּבָן דָּרוֹפָא לְחַילְיהָזָן
וּרְבָא לְבָנִי רָאוּבָן אַלְעָזָר בֶּר שְׁדִיאָוָר:

יא וַחֲילָה וּמְנִינָה אֶרְבֶּעָה וְשְׁתָא אֱלֹפִין
וְחַמְשָׁה מֵאֲתָה:

יב וְרוּדי שְׁרָן סְמִיכָן עַלְוָה שְׁבָטָא דְשָׁמְעוֹן
וּרְבָא לְבָנִי שְׁמָעוֹן שְׁלָמִיאָל בֶּר צּוּרִישָׁהִי:

טו וַחֲילָה וּמְנִינָה חַמְשִׁין וְתַשְׁעָה אֱלֹפִין
וְתַלְתָּה מֵאֲתָה:

יד וְשְׁבָטָא דָגֵד וּרְבָא לְבָנִי גָּד אַלְיָסָף בֶּר
רְעוּאָלָה:

טו וַחֲילָה וּמְנִינָה אֶרְבֶּעָה וְחַמְשָׁה אֱלֹפִין
וְשִׁיתָה מֵאֲתָה וְחַמְשִׁין:

טו כל מניניא למשricht רָאוּבָן מֵאֲתָה וְחַמְשִׁין
וחַד אֱלֹפִין וְאֶרְבֶּעָה מֵאֲתָה וְחַמְשִׁין לְחַילְיהָזָן
בְּתַנְתָּא נְטָלִין:

יז וּונְטָלָל מְשֻׁפֵּן זְמָנָא מִשְׁרִיתָא לְזָאִי בְּנוּ
מִשְׁרִיתָא כְּמָא דְשְׁרָן בְּן נְטָלִין גָּבֵר עַל
אַתְּרָה לְטַקְסִיּוֹן:

כ"ז וְאַיִלָּה וְמְנִינָה חַמְשִׁין וְשָׁבָעָה
וְשְׁתָא אֱלֹפִין וְאֶרְבֶּעָה מֵאֲתָה וְחַמְשִׁין לְחַילְיהָזָן
בְּתַנְתָּא נְטָלִין:

(ט) כָּל-הַפְּקָדִים לְמִחְנָה יְהוָה מֵאֲתָה אֱלֹף וְשָׁמְנִים
אֱלֹף וְשָׁשֶׁת-אֱלֹפִים וְאֶרְבֶּעָה-מֵאֲתָה לְצְבָאתָם
מֵאֲתָה:

(ט) כָּל-הַפְּקָדִים לְמִחְנָה יְהוָה מֵאֲתָה אֱלֹף וְשָׁמְנִים
אֱלֹף וְשָׁשֶׁת-אֱלֹפִים וְאֶרְבֶּעָה-מֵאֲתָה לְצְבָאתָם
רִאשָׂנָה יִסְעוּ: ס

(ט) דָגֵל מִחְנָה רָאוּבָן תִּימְנָה לְצְבָאתָם וְנִשְׁיָא לְבָנִי
רָאוּבָן אַלְיָסָף בְּנוּ-שְׁדִיאָוָר:
רָאוּבָן תִּימְנָה רָאוּבָן תִּימְנָה לְצְבָאתָם וְנִשְׁיָא לְבָנִי
וְחַדְמָגָם עַלְיוֹ מִטְהָה שְׁמָעוֹן וְנִשְׁיָא לְבָנִי שְׁמָעוֹן
שְׁלָמִיאָל בְּנוּ-צּוּרִישָׁהִי:

(יא) וַיְצָבֵאוּ וַיִּפְקֹדְיוּ שָׁבָעָה וְאֶרְבֶּעָה אֱלֹף וְחַמְשִׁים
מֵאֲתָה:

(יב) וְהַחֲזִים עַלְיוֹ מִטְהָה שְׁמָעוֹן וְנִשְׁיָא לְבָנִי שְׁמָעוֹן
וְמִטְהָה גָּד וְנִשְׁיָא לְבָנִי גָּד אַלְיָסָף בְּנוּ-רְעוּאָל:
וְצָבָא וַיִּפְקֹדְיוּם חַמְשָׁה וְאֶרְבֶּעָה אֱלֹף וְשָׁלַש
מֵאֲתָה:

(יד) וְמִטְהָה גָּד וְנִשְׁיָא לְבָנִי גָּד אַלְיָסָף בְּנוּ-רְעוּאָל:
וְצָבָא וַיִּפְקֹדְיוּם חַמְשָׁה וְאֶרְבֶּעָה אֱלֹף וְשָׁש

(טו) כָּל-הַפְּקָדִים לְמִחְנָה רָאוּבָן מֵאֲתָה אֱלֹף וְאֶחָד
וְחַמְשִׁים אֱלֹף וְאֶרְבֶּעָה-מֵאֲתָה וְחַמְשִׁים לְצְבָאתָם
וְשָׁנִים יִסְעוּ: ס

(טו) וְנִסְעָ אַחֲלָ-מוֹעֵד מִחְנָה הַלּוּם בְּתוֹךְ הַמִּחְנָה
בְּאַשְׁר יְחִנּוּ בְּן יִסְעוּ אִישׁ עַלְיָדוֹ לְדַגְלִים:

כ"ז וְנִסְעָ אַחֲלָ-מוֹעֵד לְאַחֲרָ שְׁגִי דָגְלִים הַלּוּם
בְּאַשְׁר יְחִנּוּ בְּן יִסְעוּ כְּמוֹ שְׁפְרַשְׁתִּי, הַלִּיכְמָן
בְּחַנְתָּן, כָּל דָגֵל מַהְלָךְ לְרוּם קְבּוּעָה לוֹ. עַל-יְדָיו.

שיעור יומי ליום שלישי כ"ג איר ושנים מקרא ואחד תרגום – ב – פרשת במדבר מה

יח טקס משרה אפרים לחיליהון מערבא
וּרְبָא לְבָנִי אֲפָרִים אַלְיָשָׁמָע בֶּר עַמִּיחֹוד:

טוחילה ומגניהון ארבעין אלף וחמש
קאה:

כודי סמיכין עלייה שבטא דמנשה ורבקה
לבני מנשה גמליאל בר פרחצורה:

כאוחילה ומגניהון תלתינו ותרון אלף
ומאתן:

כב ושבטא דבנימן ורבקה לבני בנימן אבדון
בר גדרוני:

געוחילה ומגניהון תלתינו וחמשה אלף
וארבע מאה:

עד כל מגניהא לשירות אפרים מאה ותמני
אלפי ומאה לחיליהון בתילטה נטלין:

כח טקס משרה דן צפונא לחיליהון ורבקה
לבני דן אחיעזר בר עמיישי:

כווחילה ומגניהון שתין ותרון אלף
ושבע מאה:

כודי שון סמיכין עלייה שבטא דאש
וירבא לבני אשר פגעה אל בר עירן:

כחוחילה ומגניהון ארבעין וחדר אלף
וחמש מאה:

ט ושבטא דנפתלי ורבקה לבני נפתלי
אחירע בר עירן:

לווחילה ומגניהון חמישין ותלתה אלף
וארבע מאה:

(ח) הַגֵּל מִחְנָה אֲפָרִים לְצַבָּתְּמֵם יְמֵה וְנִשְׂיאָ לְבָנִי
אֲפָרִים אַלְיָשָׁמָע בְּזַעַמִּיחֹוד:

(ט) וְצַבָּאָו וּפְקָדֵיהֶם אַרְבָּעִים אַלְפֵי וְחַמֵּשׁ מֵאוֹת:

(כ) וְעַלְיוֹ מִטְהָרָה מִנְשָׁה וְנִשְׂיאָ לְבָנִי מִנְשָׁה גָּמְלִיאָל
בְּזַעַמִּיחֹוד:

כ"י וְעַלְיוֹ בְּתַرְגּוּמוֹ: "וְדָסְמִיכִין עַלְיהִי".

(כא) וְצַבָּאָו וּפְקָדֵיהֶם שְׁנִים וְשָׁלְשִׁים אַלְפֵי וְמֵאתִים:

(ככ) וְמִטְהָרָה בְּנִימָן וְנִשְׂיאָ לְבָנִי בְּנִימָן אֲבִיךְוֹן בְּזַעַמִּינָן:

(כג) וְצַבָּאָו וּפְקָדֵיהֶם חַמֵּשָׁה וְשָׁלְשִׁים אַלְפֵי וְאַרְבָּעִים
מֵאוֹת:

(כד) בְּלִ-הַפְּקָדִים לִמְחֻנָּה אֲפָרִים מֵעֵת אַלְפֵי וְשָׁמְנָתִי
אלפים ומאה לְצַבָּתְּמֵם וְשָׁלְשִׁים יְשֻׁעָו: ס

(כה) הַגֵּל מִחְנָה הָן צְפָנָה לְצַבָּתְּמֵם וְנִשְׂיאָ לְבָנִי הָן
אֲחִיעָזָר בְּזַעַמִּישָׁדִי:

(כו) וְצַבָּאָו וּפְקָדֵיהֶם שְׁנִים וְשָׁשִׁים אַלְפֵי וְשָׁבָע
מֵאוֹת:

(כז) וְהַחֲנִים עַלְיוֹ מִטְהָרָה אֲשֶׁר וְנִשְׂיאָ לְבָנִי אֲשֶׁר
פְּגַעְיָאָל בְּזַעַמִּרְכָּן:

(כח) וְצַבָּאָו וּפְקָדֵיהֶם אַחֲד וְאַרְבָּעִים אַלְפֵי וְחַמֵּשׁ
מֵאוֹת:

(כט) וְמִטְהָרָה נְפַתְּלִי וְנִשְׂיאָ לְבָנִי נְפַתְּלִי אֲחִירָע
בְּזַעַינָן:

(לו) וְצַבָּאָו וּפְקָדֵיהֶם שֶׁלֶשֶׁה וְחַמֵּשִׁים אַלְפֵי וְאַרְבָּעִים
מֵאוֹת:

שיעור יומי ליום רביעי כ"ד איר ושנים מקרא ואחד תרגום – ג – פרשת במדבר

לא כל מניניא למשricht דן מאה וחמשין
ושבעה אלף ושית מאה בטורתא נטליין
ולתקסיהון:

לב אלין מניני בני ישראל לבית אהתחוון
כל מניני משריטה להיליהון שית מאה
ותלתא אלף וחמש מאה וחמשין:

יג ולויא לא אתמניאו בגו בני ישראל כמא
די פקיד יי ית משה:

ודועבדו בני ישראל כלל די פקיד יי ית
משה בן שרו לתקסיהון וכן געלו גבר
לזערעתיחוון על בית אהתחוון:

(לא) **כל-הפקדים** למחנה דן מאות אלף ושבעה
וחמשים אלף ושש מאות לאחרנה יסעו
לדגליהם: פ

(לכ) אלה פקודי בני-ישראל לבית אבתם **כל-פקודי**
המחנת לצבאות שש-מאות אלף ושלשה אלפיים
וחמש מאות וחמשים:

(לו) **והלויים** לא התקדרו בתוך בני ישראל באשר
צוה יהוה אה'משה:

(לו) ויעשו בני ישראל בכל אשר צוה יהוה אה'
משה פניהם לדגליהם וכן נסעו איש למשפתתו
על-בית אבתו: פ

♦ יום רביעי כ"ד איר ♦

ואlein תולדת אהרן ומשה ביום דבר יהוה
יי עם משה בטורה דסיו:

ג (א) **ואללה תולדת אהרן ומשה ביום דבר יהוה**
את'משה בתר סיין:

מעלה עליו הפתוכ פאלו ילו. ביום דבר ה'
את'משה נעשו אלו התולדות שלו, שלמדן מה
טורה. מלמד, שכטולמד את בן חברו טורה.
שלמד מפני הגבורה.

כ"י ואלה תולדת אהרן ומשה • ואינו מופיר אלא
בני אהרן. ונראהו "תולדות משה", לפי שלמדן
תורה. מלמד בן חברו טורה,

~ נקודות מישיות קודש ~ (ע"פ לדור"ש כרך כג עמ' 8 ואילך – מותן 'לקראת שבת')

המלמד בן חברו תורה באלו ילו

ויש לבאר בזה, ע"פ תורתו היוזעה של הבуш"ט שכטולמד
ורגע מתחיה הקב"ה את העולם, ובורא אותו מחדש (ען בזה
באירוע ספר התניא שער היהוד ואמונה פ"א). ונמצא על-פי זה,
שגם חיות האדם מוחדרשת בכל רגע ורגע מפסיק.
והנה חי בני ישראל תלויים ועומדים בלמוד התורה הכהן,
וכמו שאומרים (ברכות ק"ש של ערבית) "כי הם חיינו ואנו
ימינו". והפירוש מן התורה ענשו ברת (סנהדרין צט, א), כי ה"ז
כפורה מן המים ר"ל.

ואלה תולדת אהרן ומשה
מלמד שכטולמד בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב
באלו ילו (ג. א. ובריש")
לכךורה יש לתמה, הרי כמו שכטולידיה גשמיית רק אמו היא
המולידה אותה, כמו כן בלמוד התורה היה צ"ל שרק זה
שלמדו תורה בפעם הראשונה הוא זה ש"באלו ילו", ואם
כן מודיע "כל המלמד בן חברו" (ולא רק בפעם הראשונה)
ה"ז "באלו ילו"?

דעת זקנים מבعلي התוספות – יעוז והדר

לא נברלו מן הלויים, ולכך תולדותם
ואביהוא לפני ה' בדרמפרש

ג (א) ואלה תולדת אהרן ומשה.
לא נברלו הכהנים והלוויים. ומהנה בני
אהרן תחוללה לבכם ברכתיב ובמי הימים
אכ"יו ויברך אהרן להקדישו, ובני משה
באוטו יום קי ארכבה תורה תולדות

הפליה בתורה, ורק מפ'יו שלפ'דו מוקים הקב"ה ובונא את "בָּן חֶבְרוֹן" מתקדש. ומובן שה"ז "כָּאֵלֹו יָלֹדוֹ" מופיע.

ועל-פי זה יתברר ה' כל המלמד בון ח' ברור תורה ה' ז"כ לא היה מלוידו תורה ברגע זה, לא "כָּאֵלֹו יָלֹדוֹ", כי אם לא היה מלוידו תורה ברגע זה, לא בה "בָּן חֶבְרוֹן" מקבל את ח'תו במתוך דשת מהקב"ה

~ נקודות משיחות קורש ~ (לקוטי שיחות ברך יג עט 9)

ואינו מזכיר אלא בני אהרן (ישע' ג, א)
של מלך להיות נמנעה לבדו", ומובן אפוא, שאף אהרן ובנו, "הכהנים הפליחים" (שהם מעלה משפט לו), אריכים להיות נמנימים לבדם. ולכן לא נמננו בני משה, כי הכתוב מדבר רק בכוהנים, שהם מעלה מן הלוים.

יש לשאל, מדוע הפסיק התזה בין בני מניין בני ישראל ודגליהם ובין שבט לוי ומניינם ב"תולדות אהרן ומשה". ויש לומר, דהגה רשי" כתוב לגבי שבט לוי ש"כדי הוא למן

(ב) **ואלה שמות בני אהרן הבר נרב ואביהו נרב ואביהו אלעזר ואיתמר:**
אלעזר ואיתמר:

ילאין שמהת בני אהרן בחניא דארטיפאי
די אתקרב גרביהון לשמשא:

(ג) **ואלה שמות בני אהרן הכהנים המשחים אשר-מלא ידם לכהן:**

דומית נרב ואביהו קדס יי' בדורותיהם
אשר ניקריא קדס יי' בדורותם דסיני
יבנין לא הו להו ושמש אלעזר ואיתמר
על אף אהרן אבותון:

(ד) **וימת נרב ואביהו לפניו יהוה בקרבתם אש
ויה לפניו יהוה במדבר סיני ובנים לא-היו להם
ויבן אלעזר ואיתמר על-פני אהרן אביהם פ
ט"י על-פני אהרן • בחייו.**

ה ומיליל יי' עם משה למייר:

(ה) **וירבר יהוה אל-משה לאמר:**

וירבר ית שבטא דלו ותקים יתת קדס
אהרן בחניא וישמשון יתת:

(ו) **הקרב את-טפה לוי והעמדת אותו לפניו אהרן
הכהן ושרתו אותו:**

אפק תשאו את-עון המקדש", והלוים הלווי מסיעין
אותם, זו היא השירות.

ט"י ושרתו אותו. ומהו השירות? ושמרו את-
משמרתו. לפי ששימירת המקדש עליו שלא יקרב
זר, כמו שנאמר (במדבר י"ח): "אטה ובניך ובית-אביך

ויתרונו ית מטרתה יית מטרת כל בנשפא
קדס משפט זמנה למלחה ית קלתו
משכנא:

(ז) **וישמרו את-משמרתו ואת-משמרת כל-העדה
לפני אלה מזער לעבד את-עבדת המשפן:**

מגילה י"ג (ב): וקהל אין משמרת ומשמרת שונה, וכן
משמרות בחנה ולואה.

ט"י ושמרו את-משמרתו. כל מני שקדם ממנה
עליו ומטל עליו לעשותו, קרי "משמרת" בכל
המקרא ובבלשון משנה, כמו שאמרו בbegem ותרש

שיעור יומי ליום רביעי כ"ד איר ושנים מקרא ואחד תרגום – ג – פרשת במדבר

ח וַיְתִּרְאֵן יְהֹוָה כָּל מַגִּיא מִשְׁפָּט וְמִגְּנָה וְיתַּמְּרָת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַפְלָח יְתַּפְלָח מִשְׁפָּטָנוּ:

(ח) וַיְשִׁמְרוּ אֶת־פְּלָבֵלִי אֲחֶל מוֹעֵד וְאֶת־מִשְׁמָרָת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְעָבֵד אֶת־עֲבָדָת הַמִּשְׁקָן:

כ"ז וְאֶת־מִשְׁמָרָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁבָלֵן קַיְוָן זְקוּן
לְאַרְכִּי הַמִּקְדָּשׁ, אֶלָּא שְׁלֹוִים בְּאַיִם פְּחִתָּהֶם
שְׁגָאָמָר (שם ח) "כִּי־שָׁכָר הוּא לְכֶם חָלָפ עֲבָדָתְכֶם".

(ט) וְנַתְּתָה אֶת־הַלְּוִיִּם לְאַהֲרֹן וְלְבָנָיו נְתֻונָם
ט וְתַּמְּנָה יְתַּלְּוִי לְאַהֲרֹן וְלְבָנָיו מִסְרִירִין
יְהִיבֵּן אֲנוֹ לְהָמִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

(ט) וְנַתְּתָה אֶת־הַלְּוִיִּם לְאַהֲרֹן וְלְבָנָיו נְתֻונָם
ט וְתַּמְּנָה יְתַּלְּוִי לְאַהֲרֹן וְלְבָנָיו מִסְרִירִין
יְהִיבֵּן אֲנוֹ לְהָמִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

נְבָדְלוּ לְכֹךְ בְּגֻרוֹת הַמִּקְדָּשׁ וְהוּא נְתָנָם לוּ, שְׁגָאָמָר
(שם ח): "וְנִתְּנָה אֶת־הַלְּוִיִּם נְתֻנִים וְגֹו".

(ט) וְאֶת־אַהֲרֹן וְאֶת־בָּנָיו תִּפְקֹד וְשִׁמְרוּ אֶת־בְּהִנְתָּמָם
ט וְיִתְּהִנְתָּמָם כְּהִנְתָּמָם וְמִלְוְנִי דִּיקְרָב יִתְקַטֵּל:

כ"ז וְאֶת־אַהֲרֹן וְאֶת־בָּנָיו תִּפְקֹד לְשׁוֹן פְּקִידּוֹת, וְאַיִלּוֹן לְשׁוֹן מִנְנָן. וְשִׁמְרוּ אֶת־בְּהִנְתָּמָם קְבָלָת דָמִים
וְזֹרֿיקָה וְמִקְטָרָה, וְעֲבוֹדוֹת הַמִּסּוֹרֹת לְכָהָנִים.

~ נקורות מישיות קודש ~ (ע"פ לק"ש כרך ייח בתחלתו – מותו'ן' ל'קראת שבת)

שְׁלִילָת זָרִים מִכְלָעָבָדָות הַפְּהָנִים

דָמִים זֹרֿיקָה וְמִקְטָרָה, וְהוּא בָּזְמוֹן הַקְּרָבָת קָרְבוֹן הַפְּסָה
בְּמִצְרָיִם (בָּא, ז-ט). וְעַל כֵּן הַיְיָ מִקּוּם לְוֹמֶר, שָׁגָם לְדָרוֹת
עֲבוֹדוֹת אֶלָּו יוּכְלָה לְהַעֲשָׂוֹת אֶרְעִי הַלְוִיִּים בְּשְׁלִיחֹותָם שֶׁל
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁהִרְיָה כְּלָלוֹת עֲבוֹזָת בְּנֵי לְוִי הָאָבָת שְׁלִיחֹות
כָּלֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שָׁלֹכוּ קָרוֹיָה עֲבוֹזָת (פרשתנו ג, ו)
מִשְׁמָרָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (ראה ל'ק"ש ח'ג' עמי 9).

וּבְכִּי לְשָׁלֵל סְבָרָא זו, פְּתַבָּה הַתּוֹרָה אֲזֹהָר מִיתְדָּה
לְכָהָנִים לְשָׁמָר עֲבוֹזָתָם וְלֹא לְתַהַנֵּה לְזֹר, בְּעַת עֲזָקָה אֲזֹדָת
עֲבוֹזָת הַלְוִיִּים. לְהֹווֹת, דָאָר שְׁבָפָסָח מִצְרָיִם קִיְתָה
הַעֲבֹזָה שִׁיטָה לְיִשְׂרָאֵל, בָּרִי כָּעֵת הַס עֲבוֹזָת הַפְּהָנִים
בְּלִבְדֵּךְ, וְהַזָּר הַקָּרָב יוֹמָת". וְלֹאָנוּ הַדְּגִישָׁ רְשִׁי דָזְקָא ג'
עֲבוֹדוֹת אֶלָּו, בְּהָמ יְשִׁיטָר מִקּוּם לְסְבָרָא שָׁאָף הַלְוִיִּים יְהִי
כְּשָׂרִים בְּעַבוֹזָתָה.

יא וּמְלִיל יְיָ עַם מִשָּׁה לְמִימָר:

יב וְאָנָה הָא קָרְבָּת יְתַּלְּוִי מִגְּנָה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
חָלָפְכָל בּוֹכְרָא פְּמָח וְלֹדָא מִבְנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיְהִי מִשְׁפָשִׁין גְּדִמִּי לְוֹאֵי:

(ט) וְאָנָה הָגָה לְקַחְתִּי אֶת־הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
פְּתַח בְּלִבְכּוֹר פְּטַר רְחִם מִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִוְיָה לְ
הַלְוִיִּם:

כ"ז וְאֶת־שְׁחִיתָה הַעֲבֹזָה בְּבָכּוֹרֹת, וְכַשְׁחִטָּא
בְּעַגְלָן נְפָסְלוּ, וְהַלְוִיִּם שְׁלָא עֲבֹדוֹת אֶלְילִים
נְבָחרוּ פְּחִתָּהֶם.

כ"ז וְאָנָה הָגָה לְקַחְתִּי וְאָנָה מִהִיכָּן זְכִיתִי בָּהָן?
מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. שִׁיאָהוּ יִשְׂרָאֵל שְׁוֹבְרִין אָוֹתָן
לְשָׂרָות שְׁלִי, עַל־יְדֵי הַבְּכּוֹרֹת זְכִיתִי בָּהָם וּלְקַחְתִּים

יג ארי דيلي כל בוכרא ביוּקָא דקְטַלִּיתָ בְּכָרָא בְּאֶרְעָא דְמִצְרָים אֲקָדִישָׁתָ קְרָמִי פֶּל בְּכָרָא בְּיִשְׂרָאֵל מְאַנְשָׁא עַד בְּעַרָּא דְילִי יהונָן אָנָא זַי:

(ג) כי לְכָבֹר בַּיּוֹם הַפְּתִי כָּל־כָּבֹר בְּאָרֶץ מִצְרָים הַקְּדַשְׁתִּי לְכָבֹר בְּיִשְׂרָאֵל מִן אָדָם עֲדַבְּהָמָה לְיִהְיוֹ אָנָי זַהֲזָה: פ

♦ يوم חמישי כ"ה איר ♦

יד ומיליל זי עם משה במדבר רסני לאמור:
למיימר:

טו מנין ית בני לוי לבית אבותהון
לזרעיהםון כל בכורה מבר ירחה ולעלוא
תמננו:

במצרים עם בניסתה בפקח מצרים ילדה אותה
ונמנית בשבעים ושבועות, שעשאה מונה חשבונם
לא תמצעם אלא שבעים חסר אחת, והיא השלים
את המניין.

~ נקודות משיחות קודש ~ (ע"פ ליקוטי קידוש כרך י"ח עמ' 6 הע' 4 – מתוך ליקוט שבט)

מןין יוכדר מן הבطن

ובמפרשים (גוי א, שפ"ח, משליל לדוד, ועוד) בארו באופנים
שונים.

ויל' בזה עד הatzות:
בדרכו כלל "ازלינו בתור רובה", ולכן נמנית יוכבד כבר "מן
הבטן", דין חוששים למעטם שחם נפלים, משא"כ מניין
הלוים כי נוגע לפידון בכורות, והכלול הוא ש"אין חולקין
בכמהן אחר הרוב" (בבא קמא ז, רע"ב), ולכן ננו רק "מנון
חדר", קשיזאו בודאות מתחשש נפל.

~ נקודות משיחות נג' (ליקוטי שיחות נג' עמ' 256)

ונמה לאירועים מהשכלה מהלום הוא אחד מאופני
העדות, הינו שהפסק מיתה הלוים הוא אחד מאופני
שמירת המשכן. והריה החניה סביר למושך היא גם על-ידי
הקטנים, ועוד יותר מוהגדיים, שיצאו תוכפות מהמנגה
לעבד עבוזתם במשכן וכדומה.

טו ומניא יתהון משה על מירא דין כמא
דאתפקד:
והשכינה מקדמת לפניו, ובתקול יוצאת מן האhel
ואומרת: קה וכה תינוקות יש באhel זה, לך נאמר:
"על-פי ה".

ויהו אלין בני לוי בשמהון גרשון
ויקפת ומררי:

יח ואלין שמתה בני גרשון לזרעיהםון לבני
וישמעי:

(ט) פקד את-בני לוי לבית אבותם למשפחים
כל-זבר מבן-חדר ומעלה תפקדם:

יכ"י מבן-חדר ומעלה. מישיאא מכלל נפלים, הוא
ונמה לייקרא שומר משמרת הקדר. אמר רבבי יהודה
ברבי שלום: למוד הוא אותו השבט להיות נמה
מן הבطن, שנאמר (שם ז): "אשר ילדה אמה לוי

פקד את-בני לוי . . . מבן-חדר ומעלה תפקדם:
משיאא מכלל נפלים הוא נמה כו', למוד הוא אותו
השבט להיות נמה מן הבطن, שנאמר אשר ילדה
אותה לוי במצרים, עם בניסתה למצרים ילדה אותה,
ונמנית בשבעים נפשות (ג, ט. ובפרש"ז)

יש לעז, מי שנא יוכבד שנמננה כבר "מן הבطن" עוד
לפני שריהה בת חדר, מפנין בני לוי שריהה רק "מן חדר"
מןפנין שאו ייזא מכלל נפלים?

~ נקודות משיחות קודש ~ (ליקוטי שיחות נג' עמ' 256)

ונמה לייקרא שומר משמרת הקדר (רש"י ג, ט)
יש לשאל, כיצד נקרא לוי קטן, בן חדר, "שומר משמרת
הקדש". יש לבאר על-פי מה שכתוב "ולוים יתנו סביר
למושך . . (על ידי זה) ושמרו הלוים את משמרת משכן

(ט) ויפקד אתם משה על-פי יהוה כאשר צוה:

יכ"י על-פי ה. אמר משה לפניו הקדוש ברוך הוא:
היאך אני נכנס לתוכה אלהיהם לדעת מניין יונקיהן?
אמר לו הקדוש ברוך הוא: עשה אפה שלך ואני
اعשה שלוי, הלוך משה ועמד על פתח האhel

(י) ויהי אלה בניתני בשמותם גרשון וקהת ומררי:

(ח) ואלה שמות בניגשון למשפחים לבני
וישמעי:

שיעור יומי ליום חמישי כ"ה איר ושנים מקרא ואחד תרגום – ג – פרשות במדבר

(ט) **וְבָנֵי קֶתֶת לְמַשְׁפָחָתָם עָמָרָם וַיַּצִּהֶר חֶבְרוֹן וְעִזִּיאָל:**
ישובני קתת למשפחתם עמרם כי צהיר חברון ועיזיאל:

כובני מורי לזרעיתהון מחליל ומושיע אלין
אנון זרעית לואין לבית אבהתהון:

כא לגורשון זרעית לבני זרעית שמעיע אלין
אנון זרעית גרשון:

כ"י לגורשון משפחת הלבני • כלומר, לגורשון הי הפקודים משפחת השמעי. פקדיהם
בן ובן.

כב מניניהון במנין כל דכוורא מביר ירחה
ולעללא מניניהון שרבעא אלף וחמש
מאה:

כג זרעית גרשון אחויי משכנא ישרון
מערבא:

כד ורבי בית אבא לבית גרשון אליסף בר
לאל:

כה ומטרת בני גרשון במשפן ומנא משכנא
ויפרסא חופה ופרסא דתרע משפן זנא:

כ"י המשבן • יריעות הפתחותן. והאהל • יריעות עצים העשויות אילים ותחשים.
ומסך פמה • הוא קוילון.

כו וסדרדי דרכא וית פרסא דתנע דרכא די
על משכנא ועל מדבחא סחור סחור וית
אטונוה לכל פלחנה:

כז ולקחת זרעית עמרם וזרעית יאהר
וזרעית חברון וזרעית עיזיאל אלין אנון
זרעית קתת:

כח במנין כל דכוורא מביר ירחה ולעללא
תמניא אלף ושית מאה בטרי מטרפה
דקוקשא:

(כ) **וְבָנֵי מֶרְרֵי לְמַשְׁפָחָתָם מְחֻלֵּי וּמוֹשִׁיעֵי אֱלֹהָה הָם
מַשְׁפָחָת הַלְּיִוְן לְבֵית אֲבָתָם:**

(כא) **לְגַרְשֹׂן מַשְׁפָחָת הַלְּבָנִי וּמַשְׁפָחָת הַשְּׁמֻעִי אֱלֹהָה
הָם מַשְׁפָחָת הַגְּרָשִׁי:**

כ"י לגורשון משפחת הלבני • כלומר, לגורשון הי הפקודים משפחת השמעי. פקדיהם
בן ובן.

(ככ) **פְּקָרִיָּהֶם בִּמְסֻפֶּר בְּלִזְכֵּר מִבְּנֵי-חֶדֶשׁ וּמְעָלָה
פְּקָרִיָּהֶם שְׁבָעָת אֶלְפִּים וְחַמֵּשׁ מֵאוֹת:**

(כג) **מַשְׁפָחָת הַגְּרָשִׁי אַחֲרֵי הַמְּשִׁבְּנָן יְחִינֵּו יְמָה:**

(כד) **וְגַעֲשֵׂא בֵּית-אָב לְגַרְשֵׁנִי אַלְיָסָף בְּזַדְלָלָל:**

(כה) **וּמְשִׁמְרָת בְּגַרְשִׁון בְּאָהֶל מוֹעֵד הַמְּשִׁבְּנָן
וְהַאֲהֶל מִכְסָהוּ וּמִסְךּ פָּתָח אַחֲל מוֹעֵד:**

כ"י המשבן • יריעות הפתחותן. והאהל • יריעות עצים העשויות אילים ותחשים.
ומסך פמה • הוא קוילון.

(כז) **וְקָלְעֵי הַחַצֵּר וְאַתְּ-מִסְךּ פָּתָח הַחַצֵּר אֲשֶׁר
עַל-הַמְּשִׁבְּנָן וְעַל-הַמּוֹזֵבָה סְבִיב וְאַתְּ מִתְּרָיו לְכָל
עַבְרָתָו:**

כ"י וראת מיטרו • של משכן והאהל, ולא של חצר.

(כט) **וְלִקְחָת מַשְׁפָחָת הַעֲמָרֵי וּמַשְׁפָחָת הַיְצָהָרִי
וּמַשְׁפָחָת הַחֶבְרוֹנִי וּמַשְׁפָחָת הַעֲזִיאָלִי אֱלֹהָה הָם
מַשְׁפָחָת הַקְּתָתִין:**

(כח) **בִּמְסֻפֶּר בְּלִזְכֵּר מִבְּנֵי-חֶדֶשׁ וּמְעָלָה שְׁמַנִּית
אֶלְפִּים וְעַשְׁשׁ מֵאוֹת שְׁמִינִי מְשִׁמְרָת הַקְּדָשָׁה:**

(כט) **מִשְׁפָּחַת בְּנֵי קְהֻת יְחִינֶנָּו עַל יְרֵךְ הַמִּשְׁבֵּן תִּימְנָה:**
כט זרעית בני קהת ישرون על צדא דמשבנה
דרכם:
כ"י) **מִשְׁפָּחַת בְּנֵי קְהֻת יְחִינֶנָּו וְגֹעַגְתִּים תִּימְנָה:**
לכ"ז לכו מהם דמן ואברם ואמתים וחותמים
לهم דגלו ראובן בחוננים תימנה. "אווי לרשות ואוי איש עם קורה ועדתו, שנמשכו עמהם במלחקלות.

(ל) **וְנַשְׂיא בֵּית־אָב לִמְשָׁפָחַת הַקָּהָת אַלְיכְּפָן בָּן עֲזִיאָל:**

לא ומפרטת הווון ארזנא ופתחרא ומגרתא
ימדרחא ומני קידשא די ישמשון בהווון
ופרסא וכל פלחנה:

(לא) **וּמְשִׁמְרָתָם הַאֲרוֹן וַהֲלֹלָה וַהֲמִנְרָה וַהֲמִזְבְּחָת
וְכָל הַקָּדְשָׁה אֲשֶׁר יִשְׂרָאֵל בָּהֶם וְתִמְסֵךְ וְכָל עֲבָדָתָו:**
כ"י) **וְהַמִּסְךָ** • היה הפרכתה, שאף היא קורינה פרכתה המשך.

(לב) **וְנַשְׂיא נְשִׂיאֵי הַלְוִי אַלְעֹזֵר בֶּן־אַהֲרֹן הַפְּתָח פְּקָדָת
שְׁמִרְיִ מִשְׁמָרָת הַקָּדְשָׁה:**

כ"י) **וְנַשְׂיא נְשִׂיאֵי הַלְוִי** • ממנה על כלם; ועל מה היה נושא משמרת הקדש - על-ידי
quia פקחת כלם.

לו לארזי זרעית מחליל זרעית מושי אלין
אנין זרעית קורי:

(לא) **לְמִרְדֵּי מִשְׁפָּחַת הַמְּחָלֵי וּמִשְׁפָּחַת הַמּוֹשִׁי אֶלְהָ
חֵם מִשְׁפָּחַת מִרְדֵּי:**

לו ומגניהוון במנין כל דבונא מבר ירחא
ולעלא שטא אלפין ומאתן:

(לא) **וּפְקָדֵיהם בְּמִסְפֵּר פָּלָזְכָּר מִבּוֹנִיחָדֵש וּמְעָלָה
שִׁשְׁתָּא אֶלְפִּים וּמֵאתִים:**

לה ורב בית אבא לזרעית מורי צוריאל בר
אפיקhil על צדא דמשבנה ישرون צפונה:

(לה) **וְנַשְׂיא בֵּית־אָב לִמְשָׁפָחַת מִרְדֵּי צִוְּרִיאָל בָּן
אַבְיָחִיל עַל יְרֵךְ הַמִּשְׁבֵּן יְחִינָּנוּ צָפְנָה:**

לו ודי מסיר למשרת בני מורי דפי משבנה
ועברותי ועמורותי וסמכותי וככל מנוני
וככל פלחנה:

(לא) **וּפְקָדָת מִשְׁמָרָת בְּנֵי מִרְדֵּי קְרִישֵׁי הַמִּשְׁבֵּן וּבְרִיחֵי
וּעֲמָדוֹי וְאַדְנָיו וְכָל־כָּלְיוֹ וְכָל עֲבָדָתָו:**

לו ועמדי דרכא סטור סטור וסמכיהוון
וסכיהוון ואטוגיהוון:

(לא) **וְעַמְּדוֹי הַחֲצֵר סְבִיב וְאַדְנָיהם וַיִּתְרַתָּם
וּמִתְרִיהָם:**

לו ודי שון גדים משבנה קדום
משבנה זמנה מדינחא משה ואחרון ובנוני
נטרין משרת מקדשא למתרת בני ישראאל
וחלוני דיקרב יתקטל:

(לא) **וְהַנְּגִינִים לְפָנֵי הַמִּשְׁבֵּן קְרָמָה לְפָנֵי אַחַל־מוֹעֵד
מוֹרָחָה מַשְׁחָה וְאַהֲרֹן וּבָנָיו שְׁמָרִים מִשְׁמָרָת
הַמִּקְדֵּשׁ לִמְשָׁמָרָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהַזָּר הַקָּרְבָּן יוֹמָת:**

שיעור יומי ליום שישי כ"ז איר ושנים מקרא ואחד תרגום – ג – פרשת במדבר

כ"י מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּבָנָיו וּסְמִוכֵן לְהַם דָּגֵל מִחְנָה מִתְקָקֵקִי (ד"ה א' י'): "וּמִבְנֵי יִשְׂרָאֵל יְדַעֵי בֵּיןְךָ וְגַוְךָ" מַאֲתִים רְאשֵׁי סְנָהָרָאֹת, יְמִזְבֵּחַ (שופטים ח): "מִשְׁכִּים בְּשֻׁבְטָ סּוּפָר".

לט כל מנני לואי די מנא משה ואהרן על מימרא די לזרעיהון כל דכויא מבר ירחא ולעלא שעשיין ותניין אלפין:

ומאמאים. ולמה לא קלין עם השאר, ויפרו אה הרכבות ולא יהיו זקנים השלשה ושבעים ומאמאים בכורות העודפים על המניין, לפדיין? אמרו רבותינו במקצת בכורות (ט): אותן שלש מאות לויים - בכורים כי, ודעם שיפיקעו עצם מן הפדיון.

כ"י יהודה והחונים עליו ישבך וזבולון, "טוב לאדריך טוב לשכנו". לפי שהיו שכנו של משה שהיה עוסק בתורה, נעשו גדולים בתורה, שנאמר (תהלים ט): "יהודה

(לט) כָּל־פְּקוּדֵי הָלִילִים אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל־פִּי יְהוָה לְמִשְׁפְּחֹתֶם כָּל־זֶכֶר מִבְּנֵי־חֶדֶשׁ וּמִעַלָּה שְׁנִים וּשְׁנִים אַלְפִּים:

כ"י אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן. נקוד על ואהרן, לומר שלא היה במניין הלוים (כבודות). שנים ועשרים אלף. ובפרט אטה מוציא שלש מאות יתרים: בני גרשון - שבעת אלפים וחמש מאות, בני קהת - שמונה מאות אלפים ושמש מאות, בני קורי - ששה אלפיים

♦ يوم שישי כ"ז איר ♦

מ"א אמר יי' למשה מניא כל בוכריא דכרייא לבני ישראל מבר ירחא ולעלא וקבל יה מניין שמתהון:

(ט) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים פָּקֹד כָּל־בָּכָר זֶכֶר לְבָנִי יִשְׂרָאֵל מִבְּנֵי־חֶדֶשׁ וּמִעַלָּה וְשָׁא אֵת מִסְפֵּר שְׁמֹתֶם:

כ"י פָּקַד כָּל־בָּכָר זֶכֶר וְגַוְךָ מִבְּנֵי־חֶדֶשׁ וּמִעַלָּה. מִשְׁנִיא מִבְּלָל סְפָק נְפָלִים.

♦ נקודות מישיות כורח י"ח עט ~

שם "נְפָלִים", כי בפלפי שמייא אין ספק (ומה שלא נמננו גם הփחות מבן חזש – הוא מושום לא פלאג). אך מניין הבכורות לא היה "על פי ה", אלא על-ידי משה, ואצלו הרי זה "סְפָק נְפָלִים".

ולעיל (פסוק טו), אצל מניין הלוים, נקט "משניא מבלל נפלים". ויש לומר, דהנה במנין הלוים יצאה בתקול מון האهل והודעה "כח וכבה תינוקות יש באهل זה", וכך כתוב

מא ותקרב יה לואי קדרמי אנא יה חלף בוכרא בבני ישראל וית בעירא דלואי חלף כל בוכרא בוכרא בעירא דכרייא ישראל:

(ט) וַיָּקַח תְּאַת־הָלִילִים לְאַנְיָה יְהוָה תְּחַת כָּל־בָּכָר בָּנִי יִשְׂרָאֵל וְאֵת בְּהִמְתָּה הָלוּם תְּחַת כָּל־בָּכָר בְּבָהִמְתָּה בָּנִי יִשְׂרָאֵל:

מב וקנאי משה במא די פקיד יה יתיה יה כל בוכרא בבני ישראל:

(ט) וַיִּפְקֹד מֹשֶׁה בָּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־כָּל בָּכָר בָּנִי יִשְׂרָאֵל:

מג'הו כל בוכריא דכרייא במניין שמן מבר ירחא ולעלא למניינהון עשרין ותניין אלפין מאמן ושביעין ותלתא:

(ט) וַיְהִי כָּל־בָּכָר זֶכֶר בְּמִסְפֵּר שְׁמֹת מִבְּנֵי־חֶדֶשׁ וּמִעַלָּה לְפִקְדֵיכֶם שְׁנִים וּשְׁנִים אַלְפִּים שלשה ושביעים ומאתים: פ

דעת וקניהם מבעל התוספות – עו והדר

(לט) שנים ועשרים אלף. וכגאנך בא הקדוש ברוך הוא במלאכיהם בשעת מתן תורה, שנאמר (תהלים סח יט) רכב אללים רבתים אלף שנאן, ולא נדרש

לעגל חזץ משפט לוי, לפיך לשאנן (ראה עז) אלא "שנאן" הביא מלאכים, ורבותיהם ואלפיהם הם שנים ועשרים אלף. ולפי שגלו ודרוע לבני הקדוש ברוך הוא שלל ישראל יעבורו

מד ומליל יי עם משה לאמר :

(מ) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים לֵאמֹר:

מה קרב ית לאי חלף כל בוכרא בבני ישראל וית בעירא דלאי חלף בעיריהם ויהון משמשין גדרמי לאי אנא יי :

(מ) קח את הלוים תחת כל בכור בבני ישראל ואת בכתם הלוים תחת בהמתם והיודע הלוים אני יהוה:

פטרי חמוראים של ישראל. תרע, שהרי מנה העודפים באדם ולא מנה העודפים בבהמה.

כלוים את בכור בכתם טהור של ישראל, אלא את פטרី חמוריהם, ושה אחד של בן לוי פטר בפה

מו וית פרקן מאנו ושביעין ותלמא דיטריין על לאי מבוכרא דבנוי ישראל:

(ט) ויאת פドוי השלשה והשבעים והמאדים העודפים על הלוים מבורר בני ישראל:

חמשת שקליםים לגילגת. כה קיתה מכירתו של יוסף, עשרים כסף, שהיה בכור של רחל.

ח' ו' זאת פדוי השלשה וג' ו' זאת הבכורות האריכין להפדותם - אלו השלשה ושביעים ומאתים העודפים בהם ויתרים על הלוים, מעם תקח

מו ותחב חמיש חמש סלעין לגילגת בסלעין קורשא תפב עשרין מעין סלעא:

(ט) ולקחת חמישת שקליםים לגילגת בשקל הקדש תקח עשרים גרא השקל:

מח ותמן כספא לאחנן ולבנויי פרקן דיטריין בהון:

(מ) ונתקה הפסוף לאחנן ולבנויי פドוי העודפים בכם:

מט ונסיב משה ית כספ פרקנהון מן דיטריין על פריקי לאי:

(ט) ויקח משה את כספ הפסוף מאיות העודפים על פドוי הלוים:

ח' העודפים על פドוי הלוים. על אותן שפדו הלוים בגופן.

מן בוכרא דבנוי ישראל נסיב ית כספא אלף ותלת מהה ושתיו וחמש סלעין בסלעין קורשא:

(ט) מאיות בכור בני ישראל לך את הפסוף חמישה ושביעים ושלש מאות אלף בשקל הקדש:

לו: "תן חמישת שקליםים!", יאמר לי: "אני מפדורי הלוים!". מה עשה? הביא שניים ועשרים אלף פרקיין וכותב עליו: "בן לוי". ומאתים ושביעים ושלשה אלף שקלים, לשלש בכורות - חמישה עשר שקלים. פרקיין כתוב עליו: "חמשה שקלים", בלאן וננתן בקהלפי, אמר לך: בזאו וטלו פרתקיכם לפני הגורל."

ח' חמישה ושביעים ושלש מאות אלף. כה סכום החשבון: חמישת שקליםים לגילגת, למאות בכורות - אלף שקלים, לשבעים בכורות - שלש מאות וחמשים שקלים, לשלש בכורות - חמישה עשר שקלים. כמו רבבה רבה. סנהדרין ט אמר: כיצד עשה? בכור שאמר

דעת זנים מבעל התוספות – יעוז והדר

ונידה, ואותם הנולדים מן הבכורות אין ידועין, לפיכך ציווה הקדוש ברוך הוא לא פחדות כל הבכורות אין נולדים מן שנולדו מכאן ולהבא: תורה מה

ישראל פודין בכורותיהם. יש לומר רכל הלוים הנולדים הם מאלו, אבל הבכורות של ישראל אין נולדים מן הבכורות אלא מכל ישראל שלא

(ט) ולקחת חמישת שקליםים. וכך לדורות. ואם תאמר, מפני מה הלוים אין פודין בכורותיהם הנולדים ממש מכו שבכורות

נא וייבר משה ית בסוף פריקיא לאהרן ולבנויו על מימרא דין קמא די פקיד יי' ית ולבנויו על מימרא דין קמא די פקיד יי' ית משה:

(ג) **ויתן משה את-בسف הפסדים לאהרן ولבניו על-פי יהוה באשר צויה יהוה את-משה: כ**

♦ שבת קודש כ"ז איר ♦

א ומליל יי' עם משה ועם אהרן למייר:

ד (א) **ויבבר יהוה אל-משה ואל-אהרן לאמר:**

ב' קבילו ית חשבון בני קהת מגו בני לוי לרעיניהם לבית אבהתון:

(ב) **נסא את-ראש בני קהת מתוך בני לוי למושתתם לבית אבהתם:**

כ' **נסא את-ראש וגוי.** מנה מכם את הראין אמרו: "בן שלשים לפה". והיוור על בן חמשים, לעבדות משה, והם מבן שלשים עד בן חמשים שנה; והפחות משלשים לא נתמלה فهو. מכאן

ג' מבר תלמיד שני ולעלא ועד בר חמשים שני כל דאתי להילא למעד עבדתא במשן זמנה:

(ג) **מגן שלשים שנה ומעלה ועד בון חמשים שנה כל-בא לצבא לעשות מלאכה באהל מועד:**

ד' **דין פולמן בני קהת במשן ומגנא קדש קודש:**

(ד) **זוית עבדת בני-קהת באهل מועד קדש הקדרים:**

כ"י **קדש המקדשים.** המקדש שבקלו: הарון והשליח והמנורה והמנוחות והפרכת וכלי שרת.

ה' **ויעול אהרן ובנוו בנסע המחנה והורדו את יפרקוון ית פרקפא דפרקוא ויכסוו בה ית ארונא דסידומא:**

(ה) **ובא אהרן ובנוו בנסע המחנה והורדו את פרכת המסד וכטובייה את ארן העדה:**

כ"י **ובא אהרן ובנוו וגוי.** יכניסו כל כל כי לנרתקו המקפרש לו בפרשה זו, ולא יצטרכו הלוים מסתלק, הם יודעים שישעו.

ו' **ויתנו עליו כסוי עוז תחש ופרשו בגדר-בליל ויפרסו לבוד גmir תכלא מלעלא ויישוין אריהוהי:**

(ו) **וככלת מלמעלה ושםו בראשו:**

ז' **וועל שלחן הפנים יפרשו בגדר תכלת ונתנו עליו את-הקערת ואת-ההפטת ואת-המנקית ואת קשות הנסד וללחם התמיד עליו יהוה:**

(ז) **ועל שלחן הפנים יפרשו בגדר תכלת ונתנו עליו את-ההפטת ואת-המנקית ואת קשות הנסד וללחם התמיד עליו יהוה:**

כ"י **קערת וכפת קשות ומנקית.** כבר פרשתי במלאכת המשכן. הנסך. הפטוי, לשון מוך, אשר יסך בכם.

ח וַיַּרְא פָּרוֹסֵן עַל־יְהוָה לְבֹושׁ אֶבֶן זָהָר וִיכְסֹוּת
יְתָה בְּחֻזְפָּה דְּמַשְׂךָ סָסָגָנָא וַיְשַׁוּן יְתָה
אֲרִיחָה:

ט וַיְסֹבּוּן לְבֹושׁ תְּכָלָא וַיְכֹסּוּן יְתָה מִנְרָפָא
דָּאַנְהָרָי וַיְתָה בְּצָנָהָא וַיְתָה צְבָתָהָא וַיְתָה
מְחַתְּתָהָא וַיְתָה כָּל מַנִּי מְשָׁחָא דַי יְשָׁמְעוֹן
לְהַבָּהּוֹן:

וַיְתַגְּנוּן יְתָה וַיְתָה כָּל מַנִּהָא לְחֻזְפָּה דְּמַשְׂךָ
לוֹצִיָּשׁ בְּלָעָן, שְׁנוֹתָנִים בְּהַן הַשְּׁמָן
וְהַפְּתִילָוֹת.

וַיְתַגְּנוּן יְתָה וַיְתָה כָּל מַנִּהָא לְחֻזְפָּה דְּמַשְׂךָ
סָסָגָנָא וַיְתַגְּנוּן עַל אֲרִיחָא:

יא וְעַל מְדֻבָּחָא דְּדַבָּחָא יְפָרָסֵן לְבֹושׁ תְּכָלָא
וַיְכֹסּוּן יְתָה בְּחֻזְפָּה דְּמַשְׂךָ סָסָגָנָא וַיְשַׁוּן
יְתָה אֲרִיחָה:

יב וַיְסֹבּוּן יְתָה כָּל מַנִּי שְׁמוֹשָׁא דַי יְשָׁמְעוֹן
בְּהַן בְּקָוָדָשׁ וַיְתַגְּנוּן לְבֹושׁ תְּכָלָא וַיְכֹסּוּן
יְתָהָן בְּחֻזְפָּה דְּמַשְׂךָ סָסָגָנָא וַיְתַגְּנוּן עַל
אֲרִיחָא:

יכ"ז אֲתִ-כְּלָבְלִי הַשְׁוֹרֶת אֲשֶׁר יְשַׁרְתּוּ-בָם בְּקָדְשׁ
וַנְתַגְּנוּן אֲלִ-בְּנֵד תְּכָלָת וַכְּפֹו אַתְ-בְּדִיו:
עַזְרָה בְּהַן בְּמִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי.

יג וַיְסֹבּוּן יְתָה קָטָא דְּמַדְבָּחָא וַיְפָרָסֵן
עַל-הָיִ לְבֹושׁ אַרְגָּמָן:

יכ"ח וַיְדַשְּׁנוּ אֲתִ-הַמּוֹבֵחַ מִזְבֵּחַ הַנְּחַשֶּׁת. וַיְדַשְּׁנוּ
בָּאֲרִי בְּשָׁעַת הַמְּשֻׁעָת וְאַינָה שׁוֹרֶפֶתָו, שְׁהִי כּוֹפִין
עַל-הָיִ פְּסֶכֶת (ערובין ק) שֶׁל נְחַשֶּׁת.

יד וַיְתַגְּנוּן עַל-הָיִ יְתָה כָּל קָנוֹהִי דַי יְשָׁמְעוֹן
עַל-הָיִ בְּהַן יְתָה מְחַתְּתָה וַיְתָה צְנָדָקָה וַיְתָה
מְרוּפִיתָה וַיְתָה מְזֹרֶקָה כָּל מַנִּי מְדֻבָּחָא
וַיְפָרָסֵן עַל-הָיִ חֻזְפָּה דְּמַשְׂךָ סָסָגָנָא
וַיְשַׁוּן אֲרִיחָה:

כָּדי שִׁיתְעַבְלָו יְפָה וּמְהָרָה. יְעִים • הַם מְגַרְפּוֹת וּבְלָעָן
וּוִידְיָיל אַיִנָע שְׁוֹפָעַל, וְהַן שֶׁל נְחַשֶּׁת וּבְהַן מְכַבְּדָי
אַתְ-הַדְשָׁן מַעַל הַמּוֹבֵחַ.

(ח) וַפְּרִשְׁוֹן עַל-יְהָמָה בְּנֵד תְּולָעָת שְׁנִי וַכְּפֹו אַתְ
בְּמִכְסָה עַזְרָה בְּהַן תְּחַשׁ וַשְּׁמוֹ אַתְ-בְּדִיו:

(ט) וְלַקְחָוּ בְּנֵד תְּכָלָת וַכְּפֹו אַתְ-מִנְרָת הַמְּאוֹרָל
וְאַתְ-גְּרָתָה וְאַתְ-מְלָקְקִיהָ וְאַתְ-מְחַתְּתָה וְאַתְ
כְּלָבְלִי שְׁמָנָה אֲשֶׁר יְשַׁרְתּוֹ-לָהּ בְּהָם:

יכ"י מְלָקְקִיהָ • בְּמַיִן אֲכַת שְׁמוֹשָׁק בָּה אֲתָה הַפְּתִילָה
לְכָל צְדָרָה. מְחַתְּתָה • בְּמַיִן בְּפָקְטָה, וְשָׁולִיךָ
פְּשָׁוֹטִין וְלֹא סְגָלְגָלִים וְאַיִן לְהָמָחָא לְפָנֶיךָ אֶלָּא

(י) וַנְתַגְּנוּן אַתְהָ וְאַתְ-כְּלָבְלִי אֲלִ-מִכְסָה עַזְרָה בְּהַן
וַנְתַגְּנוּן עַל-הַמּוֹטָה:

יכ"ו אֲלִ-מִכְסָה עַזְרָה בְּהַן תְּחַשׁ • (כלים לט) בְּמַיִן מְרַצּוֹף.

(יא) וְעַל מִזְבֵּחַ הַזְּהָבָה וַפְּרִשְׁוֹן בְּנֵד תְּכָלָת וַכְּפֹו אַתְ
בְּמִכְסָה עַזְרָה בְּהַן תְּחַשׁ וַשְּׁמוֹ אַתְ-בְּדִיו:

(יב) וְלַקְחָוּ אַתְ-כְּלָבְלִי הַשְׁרָת אֲשֶׁר יְשַׁרְתּוּ-בָם
בְּקָדְשׁ וַנְתַגְּנוּן אֲלִ-בְּנֵד תְּכָלָת וַכְּפֹו אַתְּם בְּמִכְסָה
עַזְרָה בְּהַן וַנְתַגְּנוּן עַל-הַמּוֹטָה:

יכ"ז אֲתִ-כְּלָבְלִי הַשְׁוֹרֶת אֲשֶׁר יְשַׁרְתּוּ-בָם בְּקָדְשׁ
בְּהַן בְּמִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי.

(יג) וְדַשְּׁנוּ אֲתִ-הַמּוֹבֵחַ וַפְּרִשְׁוֹן עַל-יְהָמָה בְּנֵד אַרְגָּמָן:

יכ"ח וְדַשְּׁנוּ אֲתִ-הַמּוֹבֵחַ מִזְבֵּחַ הַנְּחַשֶּׁת. וַיְדַשְּׁנוּ
בָּאֲרִי בְּשָׁעַת הַמְּשֻׁעָת וְאַיִל שְׁמָנָה בְּנֵד אַרְגָּמָן.

(יז) וְאַשְׁ שְׁיַרְדָּה מִן הַשְּׁפָמִים רְבוּצָה מִתְהַבֵּגָד

(ח) וַנְתַגְּנוּן עַל-יְהָמָה אֲתִ-כְּלָבְלִי אֲשֶׁר יְשַׁרְתּוּ-בָם
אֲתִ-הַמּוֹחָת אֲתִ-הַמּוֹלָגָת וְאַתְ-הִיעָם וְאַתְ
הַמּוֹרָקָת בְּלִי הַמּוֹבֵחַ וַפְּרִשְׁוֹן עַל-יְהָמָה עַזְרָה
תְּחַשׁ וַשְּׁמוֹ בְּדִיו:

יכ"ז מְחַתְּתָה • שְׁבַחַן חֹותִים גַּחְלִים לְתַרְוִות הַדְשָׁן,
הַשְׁוֹנִיה בְּמַיִן מְחַבֵּת שְׁאַיִן לְהָאַלָּא שְׁלַשׁ מְחַぞּת,
וּמְלָפְנִיה שְׁוֹאַבְתָּה אֶת הַגְּחָלִים. מְזַלְגָת • צְנָרִיּוֹת
שֶׁל נְחַשֶּׁת, שְׁבַחַן בְּמַיִן בְּאַיְכָרִים שָׁעַל הַמּוֹבֵחַ לְהַפְּכוֹן

שיעור יומי לשבת קודש כ"ז איר וشنנים מקרא ואחד תרגום – ד – פרשת במדבר

טו וישצ'י אהרן ובנוהי לכפאה ית קורשא
וית כל קני קורשא במיטל משריפה ובמר
בו יעלוין בני קהת למיטל ולא יקרבון
לקורשא ולא ימושתו אלין מיטול בני קהת
במשכן זמנה:

(ט) **וכלה אהרן זבניו לכפת את הכהן והכהן בכל כליו**
הכהן בנסע מהנה ואחריו בין יבאו בני קהת לשאת
ולא יגעו אל הכהן ומתו אלה משא בני קהת
באחל מועד:

כ"ז לכפת את הכהן • הארון והמנובם. **ואת כל כליו הכהן** • המנורה וכלי השירות. **ומתו** • שם יגעו
- מיבין מיתה בידי שמים.

טוורי מסיר לאלעזר בר אהרן בנהנא
משחא דאנדרותא וקטורת בוסמיא ומונחתא
תדרא ומשהה דרכותא מטרת כל משנא
וכל די בה בקידשא ובמנוחה:

(ט) **ופקדת אלעזר בז אהרן הכהן שמון המאור**
וקטרת הפטמים ומנתת התמיד ושמון המשחה
פקדת כל המשבחן וכל אשרבו בכהן ובכליו:

כ"ז וכקדת אלעזר • שהוא ממנה עליהם לשאת
לצחות איש על עבורתו ועל משאו והוא המשבחן
וככל אשרבו, כל הסדרוניים למעלה בפרשה זו. אבל
משא בני גרשון ומררי, שאינן מקדש קדושים,
על פי איתם קהה, כמו שכתוב בפרשת נושא.

כ"ז וכקדת אלעזר • שהוא ממנה על משא בני קהת
אותם: **שמון וקטורת ושמון המשחה, ומנתת הפטמים,**
עליו מיטל לצחות ולזרע ולקריב בעת חנינו. פקדת
כל המשבחן • ועוד קיה ממנה על משא בני קהת

(ט) **ויבר יהוה אל משה ואלה אהרן לאמר:**

יח לא תשיזון ית שבטה זרעת קהת מגו
לזרαι:

(ח) **אל תכrichtו את שבט משפחתי הכהני מתוך**
הלוים:

כ"ז אל-תכrichtו • אל תגromo להם שמותו.

יט ורא עבידיו להונן ויהונן ולא ימושתו
במקרבתהן לkadש קורשא אהרן ובנוהי
יעלון וימנון יתהונן גבר גבר על פלננה
ולטוטולה:

(ט) **ונזה עשו להם וחיו ולא ימתו בנטףם**
את הכהן הכהנים אהרן זבניו יבאו ושםו אותם
איש איש על עבדךן ואלה משה:

כו לא יעלוין למחרוי בד מכפז ית מני
קורשא ולא ימושתו: פ פ
יעלון בגד פלוני וכسو אותו במכסה פלוני, ובלווע
שלו הוא כספיו:

(כ) **ולא יבואו לראות בבלע את הכהן ומתו:**

כ"ז **ולא יבואו לראות בבלע את הכהן לתוכה** • **עליו בגד פלוני וכסו אותו במכסה פלוני, ובלווע**
נרתק שלו, כמו שפרשתי למעלה בפרשה זו, ופרשו

נקודות מישיות קודש ~ (欽定四庫全書·禮記·曲禮上·卷第十一)

כמו שפרשתי למעלה בפרשה זו (רש"ד, כ)
נקבים". ולפי זה יש לו מר, לכאורה, שעלי-ידי כסוי הבגדים,
אף שהיינו בוגדי התקלה והארצון ותולעת
מכל צד, כדי בבלע).

כמו שפרשתי למעלה בפרשה זו (רש"ד, כ)
רשי מזכיר "בפרשה זו". ונמוקו עמו: בפרשנת תא מפרש
רש"י שבגדי השרד, היינו בגדי התקלה והארצון ותולעת
שני האמורין בפרשנת מסעות", הי' עשיים "נקבים

קנ"ט פסוקים, חיליקו סיכון. חסרת פרשת במדבר

הפטרה לפרש במדבר לкриאה הציבור ולשםו"ת נרפסה لكمן ע' רلد

קטע ממכתב כ"ק אדמו"ר מהוריין"ץ

ב"ה א' ט"ו סיון, תרפ"ח, ריגא

... בראשית שנת תרפ"ז באתי בבקשת כללות אני"ש שי אשר יקבעו, שבתבי-הכנסת אחר תפילה שחרית בכל מני מתפללים יאמרו שעורי תהילים (כמו שנחלק לימי החדש), ולאחר מכן קדש כנהוג. ובקשתי זאת **בתקפה עומדת**, לזכות הרבים, (וראווי hei לעשות כן בכל בית הכנסת, כי איןנו ענין פרט של מחלוקת החסידים יהיו בפרט), ובגלל זאת יתרבו ממקור הברכות בכל מילוי דמייטן מנפש ועדبشر ...

יום רביעי - כ"ד איר פרק קג עד סוף פרק קיח	יום ראשון - כ"א איר פרק קד עד סוף פרק קה
יום חמישי - כ"ה איר פרק קיט מתחילה הפרק עד סוף פסק צו	יום שני - כ"ב איר פרק קו עד סוף פרק קז
יום שישי - כ"ו איר פרק קיט מפסק צו עד סוף הפרק	יום שלישי - כ"ג איר פרק קח עד סוף פרק קיב
שבת קודש - כ"ז איר פרק כ פרק קכ עד סוף פרק קלד	

קטע ממכתב כ"ק אדמו"ר מהוריין"ץ

[תמונה טרס"ו]

שמעתי מזקני ארץ שבימים היה המנהג שכל אחד היה אומר בכל יום את הקאפיטל תהילים לפי שנות חיו. למשל אם מלאו לו כי שנה ונכנס לשנת ה'כ"א היה אומר פרק כ"א בתהילים וכן היו אמורים גם את התהילים לפי שנות בניו ובנותיו באמרים שזוהי סגולה שלא ייצאו לתרבות רעה...

יום ראשון כ"א איד

כ"י על מוצא...

עד עמ' ע, ומואדו כנ"ל.

השתלשות כל העולמות, להיות בבודה' מלא כל הארץ
 הלו דוקא בבחינת גלווי, לאחפאת חושבא לוחזרא - להפר
 את חישר (הקליפה) לאור (הקדשה), ומרירא למתקא, -
 ומרירות (העולם, שמקבל את חיותו מ' קליפת נוגה" - להפר)
 למתקן (לטוב ולקיים),
 פנבר לעיל - בפרק לי',
באריכות - שכך

מתבטהת כל תכילת סדר
 החשתלשות כולו. וזהו
תכלית בונת האדם
 בעבורתו, מהמשיך אור
 איזסוף בדורותה
 למטה, - וכן, למרות
 שבובתו הרוחנית
 ובבנתו העמוקה בתורה
 באפשרתו מלא את
 המבוקש של אהבתה,
 להיות בזק בהקב"ה
 בדביבות רוח ברוח" -
 אבל צרכיה להיות הכוונה
 בעבודתו: לא מה שטובר ריק

לו ולנפשו האלקית, אלא למלא מה שהקב"ה רוצה, שיימשך
 אור איזסוף למטה בעולם, דבר שנוצר על ידי הדיבור בתורה
 (ועל ידי מעשה המצוות). אלא שבכל זאת, לפני שהאדם מגיע
 לדיברים האלה על לבבך" ולדיברותם" - שם תורה, אומר
 הכתוב "ואהבת את ה' אליך בכל לבך ובכל نفس ובכל
 מادرך", כי לפניו המשכת אור איזסוף ברוך הוא למטה על ידי
 תורה נדרשת בתחילת "העלאת מ"ן", התעוררות מלמטה של
 אהבת ואדרת, שעילוייזה נשחת לאחר מנק המשכה על ידי
 תורה ומצוות. רק שצעריך תחלה העלאת "פין נוקבון", -
 שבשלו הקבלה, הכוונה היא להעתורות תשוקה עלייה
 מהמקובל. "נוקבא" היא בחינתו "מקובל", למסך לו נפשו
 ומאו" בפנבר לעיל. - שבדי שתהיה ההמשכה על ידי תורה
 ומצוות כמו שצעריך להיות, צרכיה להיות בתחילת "העלאת מ"ן"
 של אהבת האדם באופן של מסירת "נפשו ומאותו להקב"ה" -
 למוטר, כאמור, את הכל לה'. בפרק סימן רבו הוקן להסביר עניין
 אהבה כמי הפנים לפנים", אוזתו החול לדון בפרק מ"ז
 והמשיך בפרק עד לסוף פרק זה.

ביואר מכ"ק אדרמור" שלייט"א בתניא סוף פרק מ"ט אך אין הדיא
 בו' והפה הו... יחי' האדם ומ"מ לא יצא בו' שזו תכלית בו.
 1) תוכן כוונתו בהנ"ל, (2) לכארה "זהפה"... האדם" מיותר, (3)
 כי על... האדם" - מدلלא מוסיף ביואר בה דכוונתו באן
 כפשות הכתוב וא"כ מאי השיבות להענין המדבר באן? (4)
 מועצת רוח וגilio - הפ', ומאי מוסיף על "בבחי' גilio" הטעור
 44 "ונגלה בבודה' ה, וראו כל בשר וכוכו", שזהו תכלית

ליקומי אמרים

כ"י על מוצא פי

ה' יהיה האדם ומ"מ לא יצא ידי חובתו בהרהור ועין
 לבדו עד שוציא בשפתו כדי להמשיך אור א"ס ב"ה
 למטה עד נש החינונית השוכנת בדם האדם המתהה
 מודומים צומח חי כדי להעלות כלון לה' עם כל העולם
 כולם ולכללן ביהודה ואورو ית' אשר יارد לאין
 ובעולם - דבר זה בא ולדרים בכח' גileyו ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר וכו'
 ודקה על ידי שהאדם שוזהו תכלית השתלשות כל העולמות להיות כבוד ה'
 מלא כל הארץ הלו דוקא בכח' גilio לאחפאת השוכנת
 הדורה. שכן, הדיבור שהוא עניין גשמי, שירך להנורא ומרירא למתקא, כנ"ל באריכות. וזהו תכלית
 על ידי הנפש החינונית, כוונת האדם בעבודתו להמשיך אור אין סוף ברוך
 וממילא נמשך על ידי הוא למטה רק שצעריך תחלה העלאה מ"ן למסור לו
 נפשו ומאותו כנ"ל:

מורה שיעור לשנה מעוברת: מעם' ע, יומן ראשון כ"א איד

1) "כ"י על מוצא פי ה' יחי' האדם". - הרי שعنין הפה הוא
 2) להיות "מוועץ" של הרוח". הרי שהעיקר הוא ההבנה בתורה,
 3) שעיל ידה באה הדיבוקות של "רוח ברוח"; מודען, איפוא, נדרש
 4) לאחבה זו, לבטא דברי התורה בדיורו? ישביר רבנו חזק להלן,
 5) אכן, לגבי "אדם", לגבי
 6) הנפש האלקית, עיקר
 7) ההיחור והדיבוקות העליונות
 8) ביוור, באים על ידי
 9) ההבנה בתורה. אך
 10) הכוונה העליונה היא הרוח".
 11) שאור איזסוף ברוך הוא
 12) יימשך גם בנפש החינונית
 13) מודומים צומח חי כדי להעלות כלון לה' עם כל העולם
 14) ובעולם - דבר זה בא
 15) דוקא על ידי שהאדם שוזהו תכלית השתלשות כל העולמות להיות כבוד ה'
 16) מודען, שירך, הדיבור
 17) שהוא עניין גשמי, שירך להנורא ומרירא למתקא, כנ"ל באריכות. וזהו תכלית
 18) על ידי הנפש החינונית, כוונת האדם בעבודתו להמשיך אור אין סוף ברוך
 19) וממילא נמשך על ידי הוא למטה רק שצעריך תחלה העלאה מ"ן למסור לו
 20) הדיבור קדושה ואור אין"
 21) סוף בנפש החינונית; והיות
 22) שהচחה לדיבור בא ממה שהאדם אכל ושתה דברים גשיים,
 23) מהם נוצרו דם וחיות גשיים, ונתנו לו כוח לדבר את הדיבורים
 24) - נמשכים על-ידיוזה קדושה ואור איזסוף בכל עניין העולם,
 25) ומתבצעת הכוונה העליונה שאור איזסוף יימשך למטה בעולם,
 26) שהיה "מלא כל הארץ בבודו". لكن, נדרש לבטא דברי התורה
 27) בדיבור (ומווה גופא מובן, שהוא טעם אמרו גם לגבי מעות
 28) מעשיות, היהות שליל ידין בעיקר ידין בנפש החינונית
 29) ובעולם. אלא, בכך מודען איך מתבטא הדבר ב"זורה", שלنفس
 30) האלקית באים היחור הנגלה ביוור ורביבות רוח בורות, על ידי
 31) ההבנה בתורה - ובכל זאת ציריכים גם לדיבור בתורה, כדי
 32) להמשיך אור איזסוף גם בנפש החינונית ובועלם). ומכל-טיקום,
 33) לא יצא ידי חובתו בהרהור ועינוי לברדו - כשהאדם לומד תורה
 34) במחשבה והרהור בלבד, אין הוא יעצא ידי חובתו, למורות של

- 35) ידיוזה נעשה היחור הגורל של נפשו האלקית באופן של דביבות
- 36) רוח ברוח", עד שיזוציא - את דברי התורה, בשפטו, בdry
- 37) להמשיך אור איזסוף בדורותה למטה עד נפש החינונית
- 38) השובנת בדם האדם, המתהה מודומים צומח חי, - שהאדם
- 39) יוכל ושותה, מכך נוצרו אצלו הדם בו שוכנת הנפש החינונית -
- 40) ובכל אלה נמשך אור איזסוף, על ידי שהוא מועצת דברי תורה
- 41) בדיבור, כדי להעלות כלון - את נש החינונית והודומות, עצמה,
- 42) ה', של העולם, לה' עם כל העולים כלון, ולכללן ביהודה
- 43) ואורו ותברעה, אשר יارد לאין ולדרים בבחינות גלי,
- 44) "ונגלה בבודה' ה, וראו כל בשר וכוכו", שזהו תכלית

דברכות ק"ש. ומתרץ דשיך, כי ע"י ודברת בו' יعلاה בולן כר' 30 ולכלין ביחסו ואורו (אותם העניים שפועל בעצמו ע"י העין).
 (ועדיין אנו מוכן – השicityות דמכורחת העבודה להעלות
 הרצע' והעולם – לתובן ברכות ק"ש והתחלה ק"ש (עד הכתוב
 ד"והיו הדברים) כ"א והוא ציווי ועובדת ענין בפ"ע (ואפליו
 יהוד הדבר של בדורו, אנו עיקר המסקנא וכשיתלה, ותנוועה הפקית ובנ"ל, אף שהיא מעניה ובאדם עצמו). (להה
 מבאר) שעוזו תכילת השטל' בו' וזה תכילת כוונת בו'
 (שהחשתל' כי לחיות בבר' כי' ושاهדים יעמדו ית' – וזה חוכן
 ומסקנת בר' ק"ש וכו'), (ועדיין אנו מוכן השicityות לואהבת.
 ומתרץ) ריק (וא"א בלאה"ב) שוצרך תחלה בו' למסור לו גפשו
 ומאמדו (תוכן שמענו גו' ואהבת גו'). ע"פ הנ"ל מבוארם כמה
 עניינים בתניא: בפ"ה מתחילה בהלכה ופס"ד (ולא סתם ידיעת
 התורה כסימונו – כשמדובר בנגע לייחוד סתם ולא מכל צד
 ופינה"). בפ"ה והפמ"ה וממי'ו (כאן ובפמ"ה, מ"ז) שמספרש
 בלבד, ועוד. לבארה עצ"ג בתניא (כאן ובפמ"ה, מ"ז) שמספרש
 נשיקין דהינו דברו (בד"ת) – והרי כל העילי דנסיקין – שאינו
 יכול לבוא בהגבלה דברו, ומוכן עפmenshn"ת בלקו"ת שה"ש (א),
 ד). דמש"ע על התורה ישקנו גו' – ריכמו אה"ר דהאב בו' כ"א
 בבח"י צמוץ גודול בר' קר' בו'. ועפmenshn"ת שם (ברמזו ובאיור
 יותר בד"ה שה"ש (ב"ס הנחות הר"פ זל' ע' קמ"ב) יתוס' ביאור
 אין דעת איפיטו (בחידוש) של ודברת בם, ואיך שא"ז' ריק
 סייפור" עד' הנעשה בחב"ה, וההכרח והקדמת בכל מאדר
 ועוד ואיך שאעפ"כ עיקרו בחב"ד – כי או' נעשה החידוש
 וההמשבה שהקב"ה י"ה יושב. וודצע"ג – שבכ"מ הבני דנסיקין
 דהינו מהאה"ר של הנושא ומהי השicityות לחב"ד מוחין. אלא
 שענן שהאהבה פנימית מאכט איבער (או מאכט אויך) חב"ד,
 וכדמלע' ששמו הגודל נמשך בו'. ועין בס"י דרושי חנוכה
 (רע"ג, א): "נשיקה... הוא יציאת... מפני הלב והשבל" עבליה"ק.
 58

לו' (5) ההכרח לכחן'ל בנדוד' בספמ"ט? (6) ובפרט שהו תכליות
 (7) המשתל' – מקומו בפל"ז וב/cmsים "וכנ"ל בארכיות" וכך גם
 (8) בקיורו, לבארה, איינו עניין. י"ל בד"ה: עפ"י משנת'ת כאן
 (9) התוציאות דואהבת גו' שבאה המשך להענים שברכות ק"ש
 (10) – שכារישים המשכילים אלה הדברים בו' תחולת גפשו בו'
 (11) לדבקה בו' ית' ויליכל באורו בו' – עלי' מלמטלמ"ע – לבארה,
 (12) כלות הנפש באהבה בו', ומبار: איך (דלא בקס'ד הנ"ל) איך
 (13) היא בו' זהה אמר (מחדר חידוש גמור) והוא הדברים... לבנק
 (14) (עין בתורה. ועוד יות') ודברת בם (היפר מעלי' מלמטלמ"ע)
 (15) כי צ"ל אתדבקות רוח ברוח, ורוח דלמע' הינו חכ' דלמע'
 (16) תורה, ע"י העין (עין לעיל פ"ה) מתייחדים חכ' בchap'ד.
 (17) (וונה לבארה אפל' דכשידבר אח'ב בהא דמעין מגלה אח'ב
 (18) (היחוד דchap'דchap'ד, וזה פעולה ודברת בם ותו לא (היופק
 (19) המבואר פמ"ה ופמ"ו וממשנ"ג ישקני מנשיקות פיהו, ומஹמשל
 (20) באדם דנושך פה לפה ולא – במוח ובפה מספר ע"ד היחוד
 (21) דchap'ד) ומברא: והפה (דלמע' ודארם התחתון) הו מא מוצאי (בלי'
 (22) (תוס' ביאור), הינו כפשוטו – מוציא הרוח (חכח' שמיעין) וגiley
 (23) (דעהין ומסקנתו) בבח' גiley (עלמא דאתג' ולא רק מסקנא
 (24) בשבל) והינו בח' הדברו (בח' גiley) בד"ת (ולא ריק עין כ"א
 (25) מסקנא וגiley הדעתן). כי על כל מוצאי (כפשוטו, כנ"ל, בשיצא
 (26) מן) פי' י' ח' האדם (כפשוטו בnl' שהו גiley ומסקנת העין.
 (27) ובילימוד התורה עצמה – ח'ז' דבר הלכה ולא העין והשקו"ט)
 (28) (אל שעדין אנו מוכן דבשלמא העין בתורה מוכחה, כי
 (29) אחרית אפל' אתדבקות ברוח דלמע' – אבל מהו ההכרח
 (30) ובאשר ישים אל לבו ויתלה וירצה לכלול באורו – ביאוז
 (31) ויכרח גם לודברת בם – תנועה הפקית – מלמעל'ט. ולהה
 (32) מבאר דאמת כן הוא) ומ"מ לא יצא י"ה כר' כדי להמשיך בו'
 (33) (אבל לבארה עפ"ז – ח'ז' עין וחווה בפ"ע, ואיך זה שיבוכות
 (34) לא אתדבקות שלו רוח ברוח בו' דבזה עבודתו בק"ש וע"י ההבנה
 (35) (הקשרים אותה לגוף, ולהיכלות בכלות הנפש.

יום שני כ"ב אידי'

מורה שיעור לשנה מעוברת: מעם' ע, פרק נ, והנה כל... עד עמ' 140, מבדילים בו' ח' ז.

אהבה מסווג כזה, אינה יכולה לעורר באופן ישיר, לקיום התורה
 והמצוות, כי לימוד תורה וקיים מצוות אפשרים רק כאשר הנשמה
 לבושה בגוף, ולא כאשר המבוקש של אהבה זו הוא להיפר מהאמור –
 להיכלות ולהינתק מהגנה בם, תכילתיה של כל אהבה היא הרי
 העבודה בתורה ומצוות הבאמה מהאהבה זו – ואופן העבודה בתורה
 ומצוות שמותוך אהבה זו של כלות הנפש, בא על ידי תנועה הפקית
 בנפש: בשעה שנפשו נמצאת בלהבה של אהבה, בתנועה של "ירזוא",
 בתנועה של "יריצה" וכליין – חשה הוא, עם זאת, שלא זה היא הכוונה
 העליונה, אלא, הכוונה העליונה היא להיפר, שהנשמה תתלבש בגוף
 ותמשיך אקלות למטה. מפאת הרגשה זו בא האדם לידי התבטלות
 וניצרת בו תנועה של "שוב", שבמקומם לחיות בתנועה של "ירזוא" וככלות
 הנפש, הוא נמעא בתנועה הפקית, תנועה של "שוב", של חורה, להחיות
 לבושים בגוף, ולקיים תורה ומצוות – ובכך לבצע את הכוונה העליונה.
 84

פרק נ. כדי להקל על הבנת פרק נ/ אותו או עמידים ללמידה, נדרשת
 והקדמה קצרה לפוחת: עד כאן למדנו על בחינות ואופנים שונים בהאהבת
 ה/, שככל אחד מהם, מביא את האדם ללמידה תורה ולקיום מצוות; אהבות
 אלו נתנות חיים בלימודו התורה ובקיים המצוות.
 ברם, קיים צד שהוא בכל בחינות ואופני האהבה האמורים, והוא
 שהאהבה, בכל האמור, מבססת על תשובה והרצין להיות דבוק בחב'ה".
 או שאלות תהיה בהתגלות בנפשו. לפיך, מחייבת אהבה זו, באופן
 שיר, את ענן לימוד התורה וקיים המצוות, כי על-ידי זהה מתרדק יהודי
 בחב'ה, ואלאות מתגלית בנפשו. בפרק נ' ידוע אודות סוג של אהבה,
 המהטבטה, לא בכוסף ותשוקה להחיות דבוק באקלות, אלא בעמאנ
 ובתשוקה לאקלות עד כלות הנפש, שנפשו כליה לאקלות; כלומר:
 ה"יעד" של אהבה זו, הוא: שהנפש תתנק מהגוף ומכל העניים
 הקשורים אותה לגוף, ולהיכלות בכלות הנפש.
 71

1. הערת כ"ק אדמ"ר שליט"א: "עייג'כ פלח הרימון וירא (119, טור ב'), ביאור תניא קופיר דרש"ג בסופו".

בבלשון הקודש זה נקרא "לחשות", כמוו "ଘלים לחשות"³⁸, והרב שיליט³⁹ אמר את ה"זהירות" בו נאמר "נהיר ונכיץ לעיניין"⁴⁰ – מאייר ומגען לעיניים), וכל סוג הזהב, יש להם שיבשות לאוטו⁴¹ סוג של זהב (כפי שמובא בזוהר שם) ואילו ב"בסק" לא קיימת⁴² מעלה זו⁴³. – אך גם ביחס להאהבה זו, שהוא כולל⁴⁴ בתוכה צמאנון וככלות⁴⁵ הנפש, שאיננו קיימים⁴⁶ בשאר האהבות. ו**והיא**⁴⁷ אהבה בק'⁴⁸ ר'שפי אש⁴⁹ – אהבה בוערת – שלא כמו⁵⁰ אהבות האמורויות, שהן⁵¹ בעיקר אהבה במים, שאהבת הנפש להקב"ה⁵² היא "נמשכת", דומה⁵³ למים הנמשכים: "זכור אב⁵⁴ נשך אחורי במים" – אלא, היא אהבה ברשפי⁵⁵ אש⁵⁶, מבחינת גבורות⁵⁷ ומודרגות אהבה הג"ל הן לדמיינא ובchein' כהן איש לשון נכסוף נכספה לבית אהבה העולה על כלנה אאהבה כרישפי אש מבחי' היה דהינו שע"י התבוננות קמיה בלבד ממש חשיב תפאר' גודלו ולאסתבל' שלחבת עוזה העולה למעל' נאותה בחרן והיינו על ידי בנפש האלוהית ומזה באה נפש ואח"כ לבחי' חולת

ליקוטי אמרים

ומדרגות אהבה הנ'ל הן
דימינא ובחי' כהן איש
לשון נסוף נכספת לבית
אהבה העולה על قولנה
אהבה רפואי אש מבחר'
הה דהינו שע' התבוננות
קמיה כלל ממש חשוב
תפאר' גודלו ולאסתבל'
שלחת עוזה העולה למעל'
גנחות בהן והינו על ידי
לבנפש האלהית ומזה באה
נפשי ואח'כ לבחי' חולת

עליזנות דביכה עללה. – שורש אהבה זו הוא בחינת גבורה
של ספירת "בינה" העלונה, רהיניג, – כיצד נוצרת אהבה זו?
– שעלי-ידי התובנות בנדלת איזיסוף ברודז'ווא, דקלא
קמיה פלא מפש חיש – שהכל לגבי נחשב לכלום,
תתלהט ותתלהט הנפש ליקר תפארת גראטן, ולאמתכבלא
ביברא רטלאן, – ולהסתכל ביוקר המליך – ואילו יעבדו
באהבה כוּשֶׁא, אש שלחת עוזה העוזלה למעלה, – לא
אהבה הנמשכת למשך, אלא אהבה העולה מתוך אש שלחתה
של כלות הנפש, ולפדר מהפתילה והעדים שנאות ביה, –
משמעות הדבר ביחס לנשמה, היא: לדננתך מזגון שחווא
כפתילה (כנ"ל פרק לה) ועצים (כנ"ל פרק כט) לגבי אור ואש
הנשמה. ויהיניג, עלי-ידי הנברת יסוד האש אלהי שבנפש
האלחות, – שלא כמו בשאר האהבות הבאות מיסוד המים
שבנפש האלקית, ומזה באה – הנפש, לדי צמאן, – כמו
שהדבר בגשמיות, שעל ידי התגברות יסוד האש – נעשה אדם
צמא, אך גם בrhoחניות – שעל ידי התגברות יסוד האש של
הנפש האלקית – נוצר עצמן בנשמה, וכמו שכתבו: "צמאה
לך ונפש"⁸, ואחר-כך – מגיעה הופש, לבחינות "חולת

1 האופנים והרגת האהבה, אודוטום למונדו עד עתה, מותוארים כבחינה של
 2 "בස", מלשון "בוסף", ו"בස" הוא בחינת חסד, שהיה צד הימין – "חסד
 3 דרועא ימיא". ובהתאם לכלל בתורת הקבלה, שעשר הספרות
 4 מוחולקות בשלשה קווים: קו הימין – קו החסד, קו השמאלי – קו הגבורה,
 5 גבו האמאנוע, ובו הונצחים מרביה

אמרים

פרק ג' זהנה כל בחיה מסטרא

חדר ונוק' כספ' הקדושים
אביך. אך יש עוד בח'י
כמעלת הוחב על הכסף וזה
גבירות עלינוות דבינה עיי'
בגרות א'ס ב'ה דכלול
תחלמת ותתלהב הנפש לי'
ביקרה דמלכא ברשי אש
וליפר מהתחלת והעצים
תגבורת יסוד האש אלה
לידי צמאן וכמ'ש צמאה

7 יצוא שחדד היא ענף של
8 "חכמיה", שבה מתחיל קז
9 הדמייה מאיך, קו השמאלי
10 מורכב מבינה, גבורה וחוזה
11 קר שגוררה היא ענף של
12 "יננה", שבה מתחיל קז
13 השמאלי. לפ' זה יעצה, שכלי⁷
14 דרגות האהבה אודוון למונדי⁸
15 אין חינת "חסד" ובכ"ס' וזה⁹
16 "ענפי" החכמיה, ואילו אהבת¹⁰
17 כלות הנפש, אודוונה נלמד¹¹
18 בפרק זה, היא בחינת "גבורה"¹²
19 שהיא בחינת "הוב" ו"ענף"

לספרית ה"בינה". והגט, בכל בחינות ומדרנות **אהבתה** הנופרות 20
לעיל - הן מסתרא דימינא - מעד ימין, ובחינת "ARTHUR" 21
הנקרא, **איש חסיד**, - שעבודתו - עבודה הכהן - היא באופן 22
ובבחינת חסד, נקראות - מדרגות האהבה האמורות, נקראות 23
"בסקף החקדים", **מלשון** "בקספּ נכספּת לבי איביך"³. 24
כך, שככל בחינות ואופני האהבה, הם עניין של כוסף ותשוקה, מהו 25
שיזורי רוצה להיות דבק באלוות; וב'לבית איביך" מתוכנים 26
גם לבחינת חכמה, קדש" (קדושים), שנקראות גם "ABA". שכן, 27
באמת, אהבותה דין **"ענפים מ' חכמה"**, ומבריאות באופן ישר 28
לקווון של תורה ומצוות הבאות מ"חכמה". **אך יש** עוד בחינת 29
אהבתה, העולה על בלאה, - על כל בחינות האהבה האמורות, 30
במעלת תהוב על הסקף, - מעלה וחשיבותה של אהבה זו, 31
אינה מתרבתת בכמות, בחזק, אלא באיכות. עליזותה של 32
אהבה זו, מתרוארת במעלת ה"זהב" לגביו ה"בסקף": כמו שחויבות 33
זהוב לגביו בסוף אינה בכמות בלבד, שזהב שהוא יותר מכיסף - 34
שהרי, כמות גודלה יותר של בסוף שהוא כמו קינה של זהב 35
- אלא, חשיבותו ומעלותו של זהב לגביו בסוף מתרבתת בכך 36
שרזהב ישוו סוג מסוים המונצוא בנויצוח השורה את הופש 37

2. הערת **כ"ק אדמור"ר שליט"א**: "אולוי (מכבר ע"פ) וכונתו להכתוב (מ"ב יב, ח) דשם מבואר דבנ"י מביראים זה לבית ה', ושיך – לבנהים. ועיין תור"א ס"פ תשא בפי' שקל הקודש". 3. בראשית לא, ל. 4. הערת **כ"ק אדמור"ר שליט"א**: "מה מכירחו להכנס לשילוט הכותות (בפירוש התניא) וכן בהמציאות? וצ"ע הכן הוא. בתור"א (לה, א), שהוזבב... לוחשות אבל אין מוכרכה שם שובה מעלה על הכסף (שאינו מזוכר שם כלל), ובבמ"ר פ"ב, ד: כקספ' שהוא כו' יש בו מניין הרבה וגונון הרבה, וכו' מתאים לו'ב' (קמ"ח, א): דוחב כו' וכקספ' כו' וזה סליק יתר (כנל' מעלת הזהב על הכסף) כו' דנהיר וניצץ לעיניין (כתבו"א) כו' ומתחנן נפק' ואחתמשן כל מניין זהב (ביבמ"ר ר"). 5. הערת **כ"ק אדמור"ר שליט"א**: "ולכלכוורה קשה ממש" ס"פ ט' מאהאהבה זו דכרשפי אש כו' וגם כלתה נפשי כו' עלה כו' למדר' אה"ר בחי' המים כר', ומתרוץ ע"פ מש"כ באוה"ת להצ"ץ פ' אחורי (זה-צ) ומה שאמרו כו' דוקא לגביה כו". 6.

הינו בಗוף עצמו חילוק דהמעשה ודיברו או דמחשבה (עיין לקוטי תורה ריש פ' אחורי) – הערת **כ"ק אדמור"ר שליט"א**. 7. תħallim sag, ב. 8. הערת **כ"ק אדמור"ר שליט"א**: "אප"ל והרא"י סתם שיש צמאן בנפש: (1) דמאי קמ"ל? (2) א"כ הול"ל על חותמת אה' דסמן לי, כי כמא"ש כי חותמת אהבה אני", (3) הול"ל וראי ב"כ לפניהם זה בתניא שמדובר שם ע"ד צמאן הנפש. ויל' הדוחץך כאן דוקא לראי כיין שהמודובר בהנה"א (ולא בכללות האדם או נה"ב) שוגם בהיותה למטה היא החלק אל'ך ממעל ממש, וגם לא היהיה באזרן צי' (ככפ"ז)

רצוא ושוב, **בשלחת היוצא מן הבזק**, - כל שבו צורפים זהב, 27
בו להבת האש פורעת בחוזק רב, ושבה מיד – "רצוא ושוב", 28
בראייתא – כמו שאנו מוצאים, **בגמרא** [פרק ב דחגינה¹⁵]. – 29
שהכוונה במה שכותוב לגבי חיות הקודש "והחיות רצוא ושוב 30
כמראת הבזק", היא כמו 31
האש האמורה, שהנה היא 32
פורצת בחוזק ומיד שבה 33
ונעלמת; כך גם באחבה זו, 34
שבתחללה היא בתנועה 35
של "רצוא", בריבוי 36
ובכלות הנפש, אך מיד 37
לאחר מכן בא ה"שוב" – 38
כפי שכותוב בספר יצירה" 39
אם רץ לkr שוב לאחד" 40
שהכוונה היא: בשלך¹⁶ 41
רץ" בכלות הנפש – שוב¹⁷ 42
וחזר ל"אחד", הימנע מכך¹⁸
ושוב מעצבר, כדי להמשיך¹⁹
ושוב לנצח, בדי להמשיך²⁰

התגלות אחותה ה' בעולם; ככלומר: הוא חש ומרגש שהכוונה
העלונה איננה בעניין של כלות הנפש, אלא שההשמה תהיה בגוף
ותקדים תורה ומצוות, שעליידיזה ממשיכים אלוקות באופן
שתהיה החתגלות של "אחד", אחותה ה', בעולם. **ואין אפשר**
לבר עניין זה היטב במקבת, רק **בל איש נלבב** – שיש בו²¹
בשלימות עין של "לב", ונבון²², - ומשתמש בכוח הבינה,
המשכיל על דבר – משתמש בכוח ה指挥, **ומעטיק לרשות**
דעתו ותובנותו בה – ומשתמש בכוח הדעת, **ימצא טוב ואoor**²³

- 1 **אהבה**²⁴, - שהנפש חוללה מהאהבה – כמו שצמאנן בלתי רווי –
- 2 מביא במצב של חולין, **אחר-רבך באה** – הנשמה, לדי בלאות
- 3 **הנפש מפש**, - שלולא התנועה של "שוב" – בפי שיספר להלן
- 4 היהת הנפש כלה, **במו שבותו**: "גַם בְּלָתָה נִפְשֵׁי". ונה,
- 5 **מכאן** – מבחינת הגבורה
- 6 העלונות של "בינה"
- 7 **עלאה**, **יצא שרש**
- 8 **הלוים למטה** – אופן²⁵
- 9 **בלחה נפשי** והנה מכאן יצא שרש הלויים למטה
- 10 **עובדת הלויים בא מבחנת**²⁶
- 11 **[ולעתיד שהעולם יתעלה יהיו הם הכהנים וכמ"ש**²⁷
- 12 **הארז ז"ל ע"פ והכהנים הלויים שהלויים של עכשו יהיו**²⁸
- 13 **ולעתלה** – **ויהיו הם**²⁹
- 14 **כהנים לעתיד]** ועובדת הלויים הייתה להרים קול רינה הלויים, **הבןאים**³⁰, – שלא
- 15 **ותודה בשירה וומרה בנונן ונעימה בעת**, **כפי** שהמצב הוא העיקר³¹
- 16 **שהיא בחיה אהבה עזה זו** **בשלחת היוצא מן הבזק** ומי אפשר לבאר עניין זה וולעים טפחים בלבד³²
- 17 **לכהנים, כתוב:** "וילו" **היטב במקבת רק כל איש נלבב ונבון המשכיל על דבר עלייך וישראלך**, **שהלויים**³³ **ומעמיק** **לקשר דעתו ותובנותו בה** **ימצא טוב ואoor הגנו**³⁴
- 18 **טפחים לכהנים, וכמו**

- 19 **שפבת הארי ז"ל על פסוק:** "וְהַבְנִים הַלּוּיִם" – **שלהלויים**³⁵
- 20 **שֶׁל עֲשֹׂו וְהַיּוּ בְּתִנְיָן לְעַתִּיד**³⁶, **ועבודת הלוים** **היתה**
לדרים קול רינה ותודה, **בשירה** – בפה, וומרה, – בכל שיר,
בגנון ונעטף, – שכפי הרגיל, ישן ביגון שתי תנויות הפכויות:
תנוונות של מרירות וגבורת ותנוונות של שמחה וסדה, בבחינות
- 21 **רצוא ושוב**, – שכבר מתחבطة עבודתם, שהיתה בוצרה של
להושיפ דהרא"י גם ע"ז שהיא העולה על אהבה ונכוף כו': **וכמ"ש גם** (הוספה ועלי) **על העובדה שמצויר קודם זהה: נכופה** – **ועפ"ז**
מובן מה שambilא גם התיבה "זוגם", **וכמ"ש** **בלחה נפשי**³⁷. **שיר השירים** ב. ה. 10. **הערת כי'ק**
אדמו"ר שליט"א: "בזה מתרוץ הסתירה – דלעיל אמר שהיא העולה על אהבה דכהן, והרוי לויים טפחים לכלהן. ומתורץ דכן הוא כדיעלי,
אלא שהעולם צריך להתעלות כו".³⁸ במודר י"ח, ב. 13. **יחזקאל מוד, טו.** 14. **הערת כי'ק אדמו"ר שליט"א**: "מדיק ומוסיף בזה
שהלויים של עכשו יהיו כהנים לעתיד – ויל דבזה מיישב הקושיא שהרי התורה אמרה לנו ולבנינו עד עולם שמהזה יידען שלא
יהי בה שניין (רמב"ם הל' יוסה"ת רפ"ט). ומברא שאללה שעכשו ולא בזמן ההוא) הם לויים – **יהיו כי יולדו** כהנים לעתיד. ואית
א"כ (دلעתיל יולדו הלויים לאב מהן) מהו החידוש? וההסבר פשטוה – **הלוים** (בענני תומ"ץ – **הינו אופן** **עבדותם בכיהם**"³⁹ **ועד"ז**
בתפללה וכו') **הינו מפני שנשماتם בחיה לוי** (גבורה וכור), **עד"ז** הכהנים – מפני שנשماتם בחיה **כאן** החסד (בדלעיל בפרקן).
ולעתיד לכא הנשמה שכחבי' לוי תהי לעמלה מהנשמה שכחבי' כהן, ולכן יולדו לדוקא לאב מהן וכור". על הערתו זו של כי'ק אדמו"ר
שליט"א, נשאלו, על ידי מחבר הספר, שאלות שונות, והרב שלייט"א ענה עליהן בין מלות השאלות. אנו מבאים להלן את השאלות
(באות רגילה) ותשובות הרב שלייט"א (באות מודגשת): **בunningן הקושיא דלנו ولבנינו**, הלא שיק לחשות זה גם על שלעתיד תהי
ההלהה כבית שמאי (זה קושיא על היסוד דהתורה לא תשנה – ולא על הביאור הנ"ל), שהכוונה בזה הוא שהפסק לעמשה יהי כבית
שmai, ולכן שומרים שמוחלota ב"ש וב"ה סופה להתקיים בפסק. על פי דין – **ב"ה** הגדול מב"ד הקודם יכול לפסק אחרת.
ומובן שהוא ג"כ בונגגע למוחלota ב"ש וב"ה – הלכה כמי. משא"כ בונגגע ללווים וכחנים – אין בזה שיתנה סימנו וועללה גורה. וכן
ובכן בענין הבעל כי שעתיד ליתהו שיק לחשות זה. החתום סופו (בכ"ט תורה משה לשמעני) מתרץ שאו ישנה בזיהוי תצא –
במה שהקב"ה יתיר השחיטה שלoitן שוחט לשור הכר בספניירו שנאמר על זה (ויקרא ורבה יג, ג) "תורה חדשה מאי תצא –
תורה". קושיא מעיקרא ליכא – כי אכן המודובר על דבר פעם אחת. והוראת שעה – הרי דין התורה שאפילו נביא מורה, וכש"כ הקב"ה
מקור הנבואה. וזה הדיקון "חידוש תורה" – ולא נאמר "שינוי" – חידוש (הוראה), אבל אין בזה שינוי. 15. יג, ב.

להלן מסכיר רבנו הוזן, שמכיוון שזו היא אהבה של כלות הנפש –
16 אין ביכולת לחיב את ענן בעבודת ה' בתורה ומצוות – כי, דבר זה
17 שיר רך שהנסמה נמצאת בתוך הגוף, ואילו כאן מדבר
18 שנשנתו נשנא, עקב אהבה זו, בתנועה של יציאת מן הגוף; הרי
19 סדר העבודה בilmood
20 התורה וקיים המצוות
21 מהאהבה זו (שהרי תכליתו
22 של כל עבודה היא הרילא
23 אהבה עצמה, אלא
24 שהיא תביא, ותוסיפת חייה
25 בלימוד התורה ובקבוק
26 המצוות) הוא באופן של
27 שוב בלבד – הימנעות מכלות הנפש, כי הוא חש ומרגיש
28 שהכוונה העליונה אינה בעניין כלות הנפש, אלא שהנסמה
29 תהיה בגוף ותקיים תורה ומצוות. ובלשון ה"תניא":
30

הגנו בנטשו הנטשה, כל חיד לפום שעורא דיליה – כל אחד
1 לפיה השיעור שלו, [יש מתרפעל בו' ויש מתרפעל בו'], יש מי
2 שמתפעל מהתבוננות זו, ויש מי שמתפעל מהתבוננות אחרת,
3 ואינה דומה התפעולות האחד להתפעולות השני, **אחרי קידימת**
4 וראת חמְאָ – בתחילת
5 ישנה יראת חטא, הפחד
6 להיכשל בחטא, להזווית
7 סור מרע בתקלית של¹ בנטשו המשכלה כל חיד לפום שעורא דיליה [יש
8 לזרות "עונגתייך"² מתרפעל בו' ויש מתרפעל בו'] אחריו קידימת יראת חמְאָ
9 מברילים³ בו' חס⁴ להיות סור מרע בתקלית שלא להיות עונותיכם
10 ושלומ. – בולם: בכל מבדילים בו' חס.
11 צורה של התפעולות
12 האהבה, מן ההכרח שתהילה תחילת הקדימה של יראת חטא, כדי
13 שהיה "سور מרע" בתקלית; אחרת – אין אפשרות הגיעו להגעה
14 לאהבה.
15

ליקוטי אמרים

יום שלישי כ"ג איד'

מורה שיעור לשנה מעוברת: עמ' 140, והנה סדר העבודה... עד עמ' עא, חי החיים ב"ה:

ברוך הוא למטה, על ידי תורת חיים, – של ידי תורה
58 ממשיכים את החיים העליונים למטה, להיות דירה בתתתonym
59 לאחדות ותבך בברנית גלי, – כמו שבידיה מוגלה האדם
60 בכל מהותו כמו שהוא, אך גם למטה, בנבאים התהותנים,
61 תהיה התגלות אמיתת
62 עני אחודות ה, במו⁵
63 שנטבאל רעליל, – שזהו
64 תכלית הכוונה של עבודה
65 האדם, לעשות את העולם
66 לדירה לו יתרה. – וזה
67 שוב לאחד: שוב
68 מהבתוך ומכלות נפשו,
69 בסביל ה"אחד", כדי
70 לגלות אחודות ה' בעולם.
71 ובמו שפטות בזוהר
72 הקרוש: "למייחי אחד
73 באחד", – שיהיה אחד
74 באחד, פירוש: שיחוד
75 באחד, שיחוד הנעלם יהיה בבחוי עליון דאותנגליה
76 העולם יהיה בבחינת
77 עלמא דארטניא". –

ליקוטי אמרים

ויתנה, סדר העכורה בעסק התורה ומצוות הנמשכת
31 מבחן אהבה עזה זו, היא בבחינת "שוב לבד" –
32 הדימנעות מכלות הנפש, כדי לבצע את הכוונה העליונה, שהוא
33 דוקא בהימצאות הנשמה בגוף. במו שפטות ב'ספר יצירה':
34 "אם רץ לבד שוב
35 לאחד", פרישת "אם רץ
36 לבך" – היא תשוקת
37 חנטש שבלב בחלל
38 והמצוות הנמשכת מבחוי אהבה עזה זו היא בבחין שוב
39 תרpane, – מקונה של לבך יצרה ואם רץ לבד שוב לאחד פ' ה' הנפש האלקית:
40 בשמתנברת – התשוקה,
41 ומטלחת ומטלחת⁶ כלות הנפש ממש להשתקף אל חי אביה חי
42 הנפש ממש ממעסורה בגוף הגוף ונשמי לדבקה בו ית'
43 במאד מאד עד בלוט ב"ה ולצאת ממעסורה בגוף הגוף ונשמי לדבקה בו ית'
44 הנטש ממש, להשתתקף⁷ אוו ואת ישיב אל לבו מאו"ל כי ע"כ אתה חי בגוף
45 אל תיק אביה טן⁸ זהה להחיותו כדי להמשיך חיים עליוני מחי החיים ב"ה
46 החווים בזוד-הוא,⁹ למטה ע"י תורה להיות דירה בתתונאי לאחדותו
47 אילצת את מאמסחה בזוז¹⁰ – בבחוי גilioי כמושל וכמושב זוז הנקה בז¹¹
48 הגוף נשממי לדבקה בו¹² באחד פ' שהיחוד הנעלם יהיה בבחוי עליון דאותנגליה
49 וחברך – וזה פרישת "אם
50 רץ לברך", לבו נמצוא

עולם מגולה. בולם: שהיחוד שהוא געלם, יהיה בבחינת
78 "עלמא דאותנגליא", שיתגלה למטה. "אחד באחד" הינו
79 שה"אחד" של עולם ומדרגה גבוהה עליונה יותר, יתגלה ב"אחדות"
80 של העולם והמודרגה התהותנים יותר. וזה שאומרים: "לכה
81 דורי וכו'". – לקרה בלה", שלקרה בלה" – כלות הנפש
82 שבאהבה זו, יהיה "לכה דורוי" – הליכה והמשבה מ"דורוי" –
83 להמשיך אלקות למטה. ובזה יובן מאמר רפואינו וברואנו¹³

51 בתנועה של ריצה, באהבה בלתי מוגבלת, עד לידי כלות
52 הנפש – להתחדר עם הקב"ה – אין – אז צריך להיות "שוב
53 לאחד", לשוב לאחד, זאת ישיב אל לבו – והיינו שעליו
54 להתבונן במאמר רפואינו וברואנו לרברכה¹⁴, כי על ברכך
55 אתה כי" – על אף שרוץך ותשוקתך הם למה שהוא היפך
56 החיים – כלות הנפש, אבל בניגוד לרוץך, עליך להיות, בגוף
57 תהה להחיקות, כדי לחתמך חיים עליונים מתי החיים

לאחר מכן, כשהוא כבר נמצא בתנועה של "שוב", עליו שוב 17
ליצור בקרבו את התנועה של "רצואה" ושל אהבה של כלות 18
הנפש. שכן, על ידי זה הוא ממשיך ב"שוב", מודrigah עליהה 19
יותר, וכן גם מפני שהוויתו במצב של "שוב", הוא עלול להיות 20
נמשך לעניינים הנחותיים 21
שבועלים – ולכן עליון 22
לעורר בקרבו שוב את 23
התנועה של "רצואה" – 24
בערך אתה חוי בזורת חי החיים ב"ה": 25
לעורר בקרבו אהבה עד לידי כלות הנפש, נגד רצונו הנוכחי, 26
שהוא בתנועה של "שוב", להיפך מכלות הנפש. **ובמ"ש נחתב אָרֶךְ** 27
במקום אחר באירועות על משנה זו: "על קָרְךָ אַתָּה חִי", 28
בעוזרת חי החיים ברודז'וואן: ככלומר: בשעה שהוא עומד 29
בתנועה של "רצואה" ואהבה של כלות הנפש, הוא מעורר בתוכו, 30
נגד רצונו, שיחיה "חי", לחוית בתוך הגוף, כדי להמשיך את 31
אלוקות ואחדות ה' בעולם. וזהו "על ברוך אתה ה'". ואילו, 32

ליקוטי אמרים

וכו' ולא איך יהוה רצונו וכמ"ש במא' באירועות על
משנה זו ע"כ אתה חוי בעוזרת חי החיים ב"ה":
"בעל ברוך אתה מות":

לעוזר בקרבו אהבה עד לידי כלות הנפש, נגד רצונו הנוכחי, 26
שהוא בתנועה של "שוב", להיפך מכלות הנפש. **ובמ"ש נחתב אָרֶךְ** 27
במקום אחר באירועות על משנה זו: "על קָרְךָ אַתָּה חִי", 28
בעוזרת חי החיים ברודז'וואן: ככלומר: בשעה שהוא עומד 29
בתנועה של "רצואה" ואהבה של כלות הנפש, הוא מעורר בתוכו, 30
נגד רצונו, שיחיה "חי", לחוית בתוך הגוף, כדי להמשיך את 31
אלוקות ואחדות ה' בעולם. וזהו "על ברוך אתה ה'". ואילו, 32

לברכה: "על קָרְךָ אַתָּה חִי, ועל קָרְךָ וּבוֹ", - אתה מות" 1
– ההורה בעבודת ה' ממאמר על ברוך "אתה ח'", היא: אדם 2
צrik שיחיה לו רצון ותשוכה להיפך מהחיים, כלות הנפש, 3
והחיים בגין צרכיהם להיות בו בעל ברחו, בנגד רצונו: מאידך 4
גיסא, מיהמאמר השני 5
("על ברוך אתה מות") 6
יעצא, שהרצון והתשוכה 7
צריכים להיות – להיות 8
משנה זו ע"כ אתה חוי בעוזרת חי החיים ב"ה": 9
בחיים. ואילו ההיפך 10
מוחחים, כלות הנפש – צrik להיות עצמו כנגד רצונו, בעל 11
ברחו. ואםvr – הרישקיות טהיריה בין מיאמר אחד לשני, **ואלא** 12
איך יהוה רצונו – כיצד כל זאת יהוה רצונו? אך כפי שכבר 13
למדנו, יובנו הדברים: בתחילת על האדם להשתרל להגיע 14
לאהבה גודלה כזו להקב"ה, עד לידי כלות הנפש, והחיים היו 15
אצלו "בעל ברחו", רק כדי לבצע את הרצון העلى, להמשיך 16
אלוקות ואחדות ה' בעולם. וזהו "על ברוך אתה ה'". ואילו,

יום רביעי כ"ד אדר

וינה להוספה... עד עמ' 142, בתולדתו כנ'ל:

הנפש החיונית ועל הגוף – נזקקים למיצות דוקא, שדים יככל 58
לקימן רק באמצעות גופו ונפשו החיוונית. לאחר מכן, מסביר רבנו הוקן, 59
שהמצאות המשמעות הן תחילת כל סדר ההשתלשות – כדי להמשיך 60
אלוקות בעולם. ובמהמשך לכך, הוא מסביר ענין כוונת המציאות, שבדי 61
שהמצאות המשמעות היושנה 62
בדבאי, בחיוית ובנשמה, זה בא 63
על ידי "בוניה", על ידי יראת 64
ה' ואהבת ה', עצינו האופנים 65
השונים ביראת ואהבת ה', 66
בهم יכול היה ליקיים מציאות 67
בפרק נא, אותו אנו עומדים למדו, מסביר רבנו הוקן ובתוספת ביאור, 68
את לשון ה"ינוקא" שהזכרנו לעיל, שההוא נהורה איזטרך למשחא" – 69
שאר השכינה זוקק לשמן – בעיניו: שככל מקום מרומו "שמון" ל"חכמה", 70
ואילו אכן אומר ה"ינוקא", ש"מן" – "איןן עובדאנט בטין", מעשיים של 71
טובים, ככלומר, מצאות מעשיות. אין שיקות יש בין מצאות מעשיות לבין 72
שמן" המרמו לבחינת חכמה? כדי להסביר זאת, יפרש רבנו הוקן ענין 73
השרות השכינה, ויסים, שמצאות מעשיות באות מ"חכמה", ושלן מוכן 74
מדוע מצאות מעשיות הן ה"שמן" שאר השכינה זוקק לו, כדי להיאחז 75
ב"פתילה", הוא גופו של האדם. 76
וינה, להוספה באור לשון הינוקא דלעיל, - בפרק לה"ה – 77
שאר השכינה השורה על ידי, זוקק לשמן" והוא "עובדאנט בטין" 78
טיבין", מעשיים טובים – וכברורה לא מוכן, אין שיקות יש 79
למעשיים טובים – לשמן שהוא חכמה? – צrisk לבעל תחללה 80
לທכין קצת ענין השרות השכינה שרותה שורה בביות 81
קדושים-קדושים, - ב"קדשי קדשים" הייתה הרי, "השרות גם על 82

ליקוטי אמרים

פרק נא וינה להוספה באור לשון הינוקא דלעיל צrisk לבעל תחללה להבין
השונים ביראת ואהבת ה', קצת ענין השרות השכינה שורה בביות
בשם יכול היה ליקיים מציאות

פרק נא. להסביר המלה "לעשהתו" בפסוק כי קרוב אליו הדבר מאד 33
בפרק ובלבך לעשותו, שמיוני שהפסק מסתימים ב"לעשהתו" – משמע, 34
שתבלית הכל, היא – "לעשהתו",ekiims מצאות מעשיות – החל רבנו הוקן 35
להסביר בפרק לה"ה, שתבלית כל סדר ההשתלשות ותכלית עבorthו של 36
יהודים – היא: להמשיך אלוקות 37
בעולם, לעשות את העולם 38
לדירה לו יתרה; 39
ועל בר היבא רבנו הוקן 40
דברי ה"ינוקא" ב"זורה" 41
(פרש בלק), שאסור ליהודים 42
ללא רביע אמות בגilio בראש, מפני שאור השכינה שורה על ראש, 43
ושעל היהודי לדעת שאור השכינה שורה על ראש, זוקק לשמן" 44
ול"פתילה", שהאור יאחז בהם, והסביר, שגופו של היהודי הוא ה"פתילה" 45
לאור השכינה, וה"שמן" לאור, הוא עובדאנט בטין – מעשיים הטובים של 46
יהודים. ורבנו הוקן מסביר, מדעת צרכיהם להודוק למעשיים טובים בתור 47
שמן" לאור השכינה, ולא מספיק רק להנשמה עצמה, הנפש האלקית 48
שהיא חולק ממלע – כי הנשמה, אפילו של צrisk גמור, היא 49
מציאות" אוו השהייא, ואננה בטלה במצוות לאור ה', שתודה דבר 50
אחד עם אור ה'. ولكن, אין היא יכולה לשמש כ"שמן" לאור השכינה, 51
היות והשמן נהף לנוראי לאו: ואילו, מצאות מעשיות דוקא, שהרוצען 52
של הקב"ה, ורצונו חכמתו הם הרוי דבר אחד אותו – לכן דוקא מצאות 53
ומעשיות טובים יכולים לשמש כ"שמן" לאור השכינה ה"shoreh" על 54
ראשו. לאחר מכן, הסביר רבנו הוקן, שעדי יורה וורה נמשך האור על 55
הנשמה ועל שני לבושה, מחשבה ודברו, והנכילים באור ה' ומתחדים 56
אותו ביחס גמור. אך, כדי להמשיך את האור והשרות השכינה גם על 57

17. הערת כ"ק אדרמור שליט"א: "בයואר קצת בכ"ז וטעם: תוח' וישראל ד"ה ויקח פ"ד מיסוד על תוח'א שם (כח, ב). וראה ד"ה אחריו מות תרמ"ט ע' 25 ואילך".

והואן – מקבלת חיים וכוח לשם, והפה לדבר, ותרג'ום ⁴⁴
 למלך, – כל אחד מהאברים מקבל לפי מונו ותוכנותו, את
 החיים והכוח מן הנשמה ה"שורה" ומtgtalgila בmouth. ⁴⁵
בנראה בחוש שבטח מרגיש כל הנפעל ברם"ח אברים וכל
הקורות אוטם. – כל ⁴⁶
 אשר קורה באברים – ⁴⁷
 מרגיש האדם במונו, וכל ⁴⁸
 כך למה? – מפני שבמוחה ⁴⁹
 נמצא עיקר מקום ⁵⁰
 ונמורה של החיים (ומשם ⁵¹
 מפתשת החיים לכל ⁵²
 האברים), ובמקור מוגרש ⁵³
 כל הנעשה בחיות ⁵⁴
 המתפשטה ממנו. ⁵⁵ הערתת
 ב"ק אדרמור" שליט"א: ⁵⁶
 ובאמ לא היו הכותות ⁵⁷
 מחולקים מצ"ע (ב"א ר"ק ⁵⁸
 מעדר האברים – כדוגמת מים ואור הנראים ע"י זוכיות צבעה) ⁵⁹
 או בשמהו מרגיש בעצמו את הנפעל באברים לא הי' שניי ⁶⁰
 בהרגשות הבאות מן העין או מהאוזן, כיון שעליו כבר מזמן ⁶¹
 להמוחו (וכמו הימים כשלקרים מן הזוכיות הצבעה – אין שניי ⁶²
 בין הנלקחים מכל למן או מזרים בו) ואת"ל שהשנייה לחابر ⁶³
 בהכח שנמשך בו נקנה בהכח (וכמו חתיכת כסף שעשווה kali) ⁶⁴
 הרגשותו בשועלה להמות, באם הנשמה שבמוחו אינה בגדר ⁶⁵
 ההמלחוקות כלל (גם לא באופן שכילה בה), דמי לא תהי' בה ⁶⁶
 התחלקות ושינויו בין הרגשות הקורה ונפעל בעין או באוזן וכו' – ⁶⁷
 בין שהוא פשטה בתכליות. ובנהן ל' מכיר לחומר שעוד קודם ⁶⁸
 שנמשך מהנשמה בפ"מ באברים – הכהות משווים זמ"ז. ועתה ⁶⁹
 מפרש באיזה "מקום" דהנשמה מותחיל השינוי והתחלקות? ⁷⁰ כדי ⁷¹
 להקל על הבנת הדברים שלמדנו, ובמיוחד להבין את ביורי ⁷²
 הרב שיליט"א – נדרשת הקדמיה קצרה: שני עניינים באור וחיות ⁷³
 הנפש שבוגוף: עין החיות – חיים – שהגוף כולל חי מהנשמה. ⁷⁴
 ובבחינה זו – אין הבדל ביןابر אחד למשנהו. הראשון אינו יותר ⁷⁵
 מאשר חי, והרגל אינה פחת מאשר חי. כל הגוף, על כל אבריו ⁷⁶
 חיים באופן שווה. חיות ומונארת בתואר "אור". ב) החיות ⁷⁷
 והחותם, שככל אבר "לוקח" מהנשמה, המותאים במיחור לאוטו ⁷⁸
 אבר; ולמשל – העין מקבלת מהנשמה חיות וכוח לראות, האוזן ⁷⁹
 – חיות וכוח לשמעו, הפה – חיות וכוח לדבר, הרגלים – חיות ⁸⁰
 וכוח ללבט, וכבר הלאה. בולם: החיים הכלליות, מה שככל אבר ⁸¹
 חי – ובכך כל האברים שווים. החיים והחותם הפרטיים שככל ⁸²
 אבר מקבל כדי שיוכל למלא את תפקידו המוגדר – ובכך הם ⁸³
 משתנים בכל אבר נפרד. – החיות של הנפש היא פשוטה, ⁸⁴
 הנשמה חיית וכוח, לראות, – כוח הראייה הוא בהתאם למונו ⁸⁵
 ותוכנותו של חומר העין, שהוא דבר מלוטש, המסוגל לראייה, ⁸⁶

ליקוטי אמרים

השכינה", שכן היו קיימות הלבות מיוחדות שהיה קשורות ¹
 בקדושים קדשים, מפני שם הייתה השראת השכינה, ובן כל ²
מקום – שאומרים שיש בו **השראת השכינה** – מה עניינו? ³
 מהו הענן שמצוינים באופן מיוחד מקום מסוימים ואומרים שעלי ⁴
 במילוי ישנה השראת ⁵
הארץ בבודו, ו"לי"ת ⁶
השכינה **הלא** **"מלך כל"** ⁷
אתך פניו מניה! – אין ⁸
מלך כל הארץ בבודו ולית אחר פניו מניה!⁹ ¹ אך הענן ² מקום שפנוי ממנה יתרבו. ³ ברכתיו ומברשי אחזה אלה שכמו שנשמה האדם ⁴ היה מלאה כל רמ"ח אבריו הגוף מראשו ועד רגלו ⁵ שודוקא באותו מקום ⁶ ערך מושבנה והשראתה היא במונו ומהמו ⁷ מתחפשטה לכל האברים וכל אבר מקבל ממנה חיים ⁸ נמצאת בכל מקום? יסביר ⁹ וכח הראי לו לפיו מונו ותוכנותו העין לראות והואן ¹⁰ רבנו חזק להלן, שענינו ¹¹ רבנו חזק להלן, שענינו ¹² שמנה מרגיש כל הנפעל ברם"ח אברים וכל הקורות ¹³ השכינה, הרי הקב"ה ¹⁴ נמצאת בכל מקום? יסביר ¹⁵ רבנו חזק להלן, שענינו ¹⁶ של השראת השכינה הוא ¹⁷ ההתגלות של מדריגת

האלקות הנקראת "שכינה"; שכן, למרות שהקב"ה נמצא בכל ¹⁸
 מקום, בכל זאת הימצאותו היא באופן של העלם, ולא של ¹⁹
 התגלות; ואילו, השראת השכינה, משמעה: שבאותו מקום ²⁰
 השכינה היא בהתגלות. **אך הענן, ברכתיו:** – כמו שכחוב: ²¹
"ומבשרי אחזה אלות", ממה שאים רואה בנפשו ובגוף, ²²
 הוא יכול להבין איך הדברים הם באלקות ובעולם – ²³
שנשפתה הארך? **היא מלאה כל רט"ח** – אבריו גוף ²⁴
מןאו – החלק העליון בוחר בגוף, ועד רגלי, – האברים ²⁵
 התחלוקים ביחס אחד זה חלק מהגוף – את כל האברים הללו מלאה ²⁶
 הנשמה, ככלומר: הנשמה נמצאת בכל האברים האלה, ולא קיים ²⁷
 אף אבר אחד או חלק מהגוף, שהנשמה לא תملא אותו ²⁸
ואף-על-פי-בן עקר משכינה – בפנימיות, והשראתה – באופן ²⁹
 מוקף, **היא במוחו**, ומהמלה מתחפשטה לכל האברים, – באופן ³⁰
 שהוא; שכן, לפי דעת ב"ק אדרמור" שליט"א, הכוונה ³¹
 בהתפשטות הנשמה, היא ענן החיים שהאים חיים ממנה; ³²
 ובענין של "חימם", הרי כל האברים שווים. זה ענן אחד הנמשך ³³
 ומתחפשט מהנשמה שבמוחו לאברים, והוא ענן של אור. דבר ³⁴
 נוסף ל"חוקים" האברים מהנשמה שבמוחו: **וכל אבר מכביל** ³⁵
מנון ותובנו, – של האבר, ולא"ש השינויים (שהחוכות ³⁶
 כמו הגון הנראה בהם נמצאים כבלי זוכיות עצמה, ³⁷
 אלא, מלבチילה מושך האבר לעצמו את הכוח מן הנפש, ³⁸
 לראות, או לשמעו וכו'. ובלשון התניא: **העין** – מבלת מן ³⁹
 האברים, וזהו מהכוונה שבאבר שני) נזדים על ידי האבר עצמה, ⁴⁰
 המשמשו מושך האבר לעצמו את הכוח מן הנפש, ⁴¹
 הנשמה חיית וכוח, לראות, – כוח הראייה הוא בהתאם למונו ⁴²
 ותוכנותו של חומר העין, שהוא דבר מלוטש, המסוגל לראייה, ⁴³

1. איזוב יט, כו. 2. הערתת ב"ק אדרמור" שליט"א: "להבא لكمן – להעיר מזח"ג רנז, ב". 3. בלשון ב"ק אדרמור" שליט"א: "ז' מה מהמו מתפשטת לכל האברים" – מה שהיא בשוה בכל האברים, מה שם חיים. אורה. ועוד ענן – וכל אבר מקבל ממנה...". 4. בלשון ב"ק אדרמור" שליט"א: "ולא שהשינוי נעשה ע"י האבר כגון, הנראה במים הנמצאים בכלי זוכיות צבעו". 5. הערתת ב"ק אדרמור" שליט"א: "יל שפרט ד' אלו – כשהם מסתעפים ה"ג" דפרק לבך לעשווות, מחדו"מ; ראי' ושמיעה (מעוררים מהה" – חו"ב כמו שבאים בהתחלקות האברים), פה לדבר, וಗלים להלך (תכלית העשי) והיודה (ולכן לא נקט ידיים)".

47 באופן שכוחות כלולים בה), – לא היו בנסיבות שבמוח שום
 48 התחלקות ושינוי בין הרגשות הנעשה בעין לבין הרגשת הנעשה
 49 באוזן או בשאר האברים, מכיוון שהיא הרי פשוטה בתכלית –
 50 וגם אם מבחינת הרגשות הבאים מהאברים, כן היה הבדל, הרי
 51 לא היה שינוי זה נקלט
 52 בנסיבות כמו שהוא במוח,

53 אם נאמר שהוא פשוט
 54 בתכלית. כל האמור,
 55 מכך לומר, שעד לפני
 56 שהחיות נשכחת מן
 57 הנשמה בפועל ממש
 58 לאברים – קים בה כבר
 59 הבדל בין כוח לכח.
 60 להלן, יסביר רבנו הוקן,
 61 באיזה "מקום" ומדירוגה
 62 בנשמה, מוחabil הشيخני
 63 והתחלקות בין הכוחות
 64 השוניים. והגנה, אין شيء
 65 קבלת הכוחות והחיות

שאבלרי הנוף – מה שבל אבר מקבל מהנפש כוח וחיה
 66 בעורה שונה אינו נובע מן הנשמה מצד עצמה ומוחותה, –
 67 שנאמר, שיטה מוחותה ועצמותה – של הנשמה, מתקלך
 68 לרם"ח, 248, חלקיים שוגים – וכך הם מתקלים ברם"ח –
 69 מקרים, כפי ציור חלקי מקומות אבלרי הנוף, – כלומר:
 70 שנאמר שבנשמה עצמה ישם כבר בגלוי כוחות שנים
 71 ומובדים אחד מן השני – כוח לזרות, כוח לשמעו, וכן הלאה,
 72 ושכאליו 248 הכוחות שבנשמה – מתקלים ב-248 אבלרי הגוף
 73 – וזה ורמות ותבנית בתבנית הנוף חסיזלום, – ואשר
 74 בשם שבעוג ישנים אברים שונים בעלי צורות שונות, כך נאמר גם
 75 כן שהכוחות שבנשמה הם שונים גם בדמותם ובצורות – אי
 76 אפשר לומר כך – אלא – הנשמה בלה – היא (1) עצם אחר, (2)
 77 רוחני – ויתירה מזו, האחדות שבה, היא באופן פשוט – ולא
 78 מרכיבים חלקיים שונים, ומורמות הרוחנית היא מפשתת מפל
 79 ציור גשמי ומחונית ונדר מקום ומדה וגוף גשמי – מכל
 80 האמור הנשמה מופשטת מצד מוחותה ועצמותה, – היא כל כך
 81 מופשטת מכל אלה, עד שוגם בשדה נמצאות בתוכו האברים – אין
 82 כוח באברים לייצור בה שינוי בכר, ولكن ממשיר רבנו חזקן ואומרו:
 83 ולא שך במוחות ועצמותה לו מר שהיא – הנשמה נמצאת
 84 במוחין שבראש יותר מברגילים, מאחר שמוחותה ועצמותה
 85 אינה בוגרת ובבחינת מקום וגוף גשמי, – הרי שאין מקום
 86 לשיך לה את ההgelות, שכאליו היא נמצאת בראש יותר
 87 מאשר ברגילים, רק שתרן ג – 613, מני בחוץ וחיות כלולים
 88 בה במוחות ועצמותה, ליצאת אל הפעול והגלי מוחהעלם,
 89 – בשעה שהם בנשמה, הם רק עניין של "כח" הכלולים בה

ליקומי אמרים

1 ההשתנות בכוחות? – הדבר בא כתוצאה מהתלבשות החיים
 2 באברים, שהחיות המתלבשת בעין – נוצר כוח הראייה,
 3 ומהחיות המתלבשת באוזן – נוצר כוח השמייה, וכך הלאה,
 4 ובכמו למשל מים הנמצאים בכל שוכות צבואה, הרי למורת
 5 השמים פשוטים ובעל גוף
 6 אחיד, בכל זאת, כשהם
 7 נמצאים בכלל אודום
 8 נראהים הימים אודומים,
 9 בכלי יrok – נראים הימים
 10 מוקומי' – כפי ציור חלקי מוקומי' אברי הנוף שלפני זה נמצא
 11 עצמותה ומהותה מצויר בציור גשמי ורמות ותבניות
 12 התבונית הנוף ח'ו אלא יכולה עצם אחד רוחני פשוט
 13 חיוט פשוטה, אלא מופשט מכל ציור גשמי ומבה"י גרום וגדלה ונובל
 14 שה아버 הופך את החיים גשמי מצד מהותה ועצמותו, ולא שיך במוחות ועצמותה
 15 לומר שהוא במוחון שבראש וגרם מברגילים מאחר
 16 את החיים לבוח של
 17 ראה, וכך בשאר רק שתרן ג מיini כחות וחיות כלולים בה במוחות
 18 האברים. האופן השני: –
 19 הנפש כלולה מכוחות

20 שונים הנמשכים באברי הגוף. לעומתו: העין מושכת אליו
 21 לתחילת הנפש, כוח של ראייה, שהיא כלול בנפש, האוזן
 22 מושכת מהנפש כוח של שמייה, ולא שהשיני בין כוח לבוח
 23 נוצר רק אחורי שהיות הנפש מתלבשת באבר המיויחד. רבנו הוקן
 24 יסביר להלן, שהאמת היא כפי האופן השני, שבנשמה עצמה
 25 שנים כבר כוחות שונים ודם נמשכים לכל אבר בהתאם
 26 לתפקידו. לפי ביאורו של הרב שטי"א, הראייה לך, שמן
 27 הבהיר לומר שעוד לפני שום מתלבשים באברים, קיימים כבר
 28 הכוחות הנפרדים בנשמה, היא: שכן, אם הכוחות לא היו
 29 נפרדים מצד עצם כיים מצד האברים, וכogen מים או אור
 30 הנראים דרכ זוכות צבואה, הרי הימים או האור אין להם צבע
 31 כלל, הם מקלים את הצבע מגוון העוצב של הכוחות, ואם
 32 נאמר כך גם ביחס לכוחות הנמשכים באברים, הרי שהחומר
 33 מרגיש בנסיבות באברים, לא היה שינוי בהרגשתו ממה שנעשה
 34 בעין למה שנעשה באוזן, או בשאר האברים, מכיוון שאוון
 35 רגשות בבר יצאו מהוין או מהאוזן (כמו במקרים שבהם נמצאת
 36 אותו מהכלי העוצב, הרי שאין הבדל בין הימים שבו קודם
 37 בכלו אך בכל אודום, הימים חווורים לגונם העצמי והטבי).
 38 רק גם ברגשות הבאים מהגעה בעין או באוזן שאין הבדל
 39 ושינויו בהם, מכיוון שהם בבר יצאו מההברים). ואם נאמר
 40 שהשיני שהבר פועל בכוח הנמשך בו – נקנה באותו כוח
 41 ונשאר בו תמיד (כמו למשל בחיתכת בסוף שעשו ממנה כל, הרי
 42 הכליל נשר לתימי. וכך נרצה לומר גם ביחס לעינינו: שהשיני
 43 (שבכל אבר פועל בחיות השיכת לו) נשאר בבר גם ברגע שהוא
 44 אשר מעורר במוח – למורת שהוא בבר יצא מההבר) ואשר לנין
 45 שונה הרגש הבא מהעין לרgesch הבא מהאוזן – אבל, הרי אם
 46 נאמר שהנשמה שבמוח אינה בגדר של התחלקות כלל (גם לא

6. בלשון כ"ק אדמור" שליט"א: "כ"כ עצומ"ה פשט, עד שאיפלו מצד זה שנמצאת באברים אין האברים פועלים בה שינוי בזיה שלכן:
 7. הערת כ"ק אדמור" שליט"א: "שתייה מין שלולת ממש – והוא באידיש, בלה'ק ("מין" הינו

במוחון שבראש, הוא עקרת ושרשה של חמץ וזה, בבחינת
גלווי האור ותהיונות של כל הנשמה בלה, - כשההמשכה
היא במוח שבראש - מוחילים האור והחיות להיות באופן של
התגלות, ומשם - מהמוחין, מתרפשת הארה לשאר כל
האקרים, ומכלכל כל אחד בך ותיות הראי
לו כי מזגו ותכונתו:
בך הראייה מוגלה
בעו, וכך השמיעת
באוזן ובו. - שכן, מתי
קיים "כח הראייה" המוכן
להתגלות בעי, ו"כח
הشمיעת" המוכן
להתגלות באוזן? הרי זה,
לאחריו שהחיות נמשכה
קדום באופן כליל במוחין,
ומשם נמשכת הארה לכל
아버, והארה זו כבר
מוגדרת לפי מזגו ותכונו
של האב. וכל הבחנות
מהתרפשים מהמחה
בנודע, כי שם - במוחין,
הוא עקר משכון הנשמה
בלה בבחינת גלי, -
עצם הימצאות הנשמה
בגוף, הוא באופן
שהנשמה נמצאת בכל
חלקי הגוף בשווה, בלי
ונושם"ה כחوت וחיות הלל.
מיini כחوت וחיות מהעלם
לליה אמרו שעיקר משכונה
גילוי זה הוא قول' במוחין
וחילה הכח והחיות הראי
ח'ב"ד וכח המחשבה וכל
לא גם כללות כל המשבות
כלהה וללבשת במוחין
דרישה של המשכ' ז' בבח"
שם' כולה ומשם מתרפשת
הראייה מוגלה בعين ובכח
כחות מתרפשים מהמוח
גלווי הנשמה כולה בבח"ג גilioyi
הרפשת ממנה. רק בחותה
ותרפשים ממש לכל אברי
שם ואיר מהמשמש לחדרי
מהמוח ולכון המוח שליט
טו בnal]:

הבדל בין אבר אחד למשנהו – אך, המקומות העיקריים שבו הנשמה
היא בחתולות – הרי זה במוחין, **שנגוליות שם** – במוחין, **בלולות**
החיות המתפשטות ממנה – מה נשמה. רק **בחותה של**
בלולות הקיימות מאורדים ומתפשטות ממש – מה מוחין **לכל**
אכרי הגוף, **ברמיון האור המתפשט ומאור מהמשם**
לחדרי חדרים. **[אפללו הלב** – שהוא אבר כללי, שממנו נ麝ר
לשאר האברים, **"לא פלג לכל שיפין"**, בכל זאת, גם הלב
מקבל מהמתה, **ולבן המת שלט עלייו** – על הלב, **ARTHROS**,
בגנוב לרעל – בפרק י"ב, שרך נברא האדם בטבע, שהמוח היה
שליט על הלב; וזאת – מפני שגם הלב מקבל מן המוח, שימוש
בר חומוט "שליט על הלב".

ליקוטי אמרים

5 להלן יוסבר, שכוחות
6 אלה, בשעה שהם נמשכים

רמ"ח אברון ושם"ה גירין שבנוף ע"י התלבשותם בנפש החויניות שיש לה ג"כ רמ"ח ושם"ה כחות וחיות הלו.	מן הנשמה והמתגלים בגוף - או אונרים, שעיקר מוקם ההמשכה וההתגלות הוא במוח שבראש, וממהו זה מתפשט לכל אברי הגוף. ואילו, עצמות ומחות הנשמה נמצאת בכל מקום בשווה, ברגל כמו בראש. בתחילת דובר רק על רמ"ח אברי הגוף ומי"ח בוחות הנשמה המלובשים גילוי האור והחיי' של כל הנשמי' כולה ומשם מהפשת הארה לשאר האברים ומקבל כל א' כח וחיז' הרואין מדובר כבר יותר בפרטויות, לו כפי מונו ותוכנותו כה הרואה מתגלה בעין וכח שישנם תרי"ג: רמ"ח הشمיעת באוזן וכו'. וכל הכוחות מתפשטים מהמוח אברים ושת"ה גידים, ולכל בנודע כי שם הוא עיקר משכן הנשמה כולה בבח' גילוי שנוגית שם כלל' החיות מהפשת ממנה. רק כחותיה של חיוט הנפש, ולכן מכאן של כלות החיות מAIRIM ומהפשתם ממש לכל אברי הגוף כדמות האור המתפשט ומאור מהמשש לחדריו הmeshchta פ' הקי"ג - הmeshchta פ' הקי"ג - על חדרים [ואפילו הלב מקבל מהמוות ולכן המות שליט עליו בחות וחיות - מי"ח בוחות וחיות - 6,13,20
	או אונרים, שעיקר מוקם ההמשכה וההתגלות הוא במוח שבראש, וממהו זה מתפשט לכל אברי הגוף. ואילו, עצמות ומחות הנשמה נמצאת בכל מקום בשווה, ברגל כמו בראש. בתחילת דובר רק על רמ"ח אברי הגוף ומי"ח בוחות הנשמה המלובשים גילוי האור והחיי' של כל הנשמי' כולה ומשם מהפשת הארה לשאר האברים ומקבל כל א' כח וחיז' הרואין מדובר כבר יותר בפרטויות, לו כפי מונו ותוכנותו כה הרואה מתגלה בעין וכח שישנם תרי"ג: רמ"ח הشمיעת באוזן וכו'. וכל הכוחות מתפשטים מהמוח אברים ושת"ה גידים, ולכל בנודע כי שם הוא עיקר משכן הנשמה כולה בבח' גילוי שנוגית שם כלל' החיות מהפשת ממנה. רק כחותיה של חיוט הנפש, ולכן מכאן של כלות החיות מAIRIM ומהפשתם ממש לכל אברי הגוף כדמות האור המתפשט ומאור מהמשש לחדריו הmeshchta פ' הקי"ג - הmeshchta פ' הקי"ג - על חדרים [ואפילו הלב מקבל מהמוות ולכן המות שליט עליו בחות וחיות - מי"ח בוחות וחיות - 6,13,20
	או אונרים, שעיקר מוקם ההמשכה וההתגלות הוא במוח שבראש, וממהו זה מתפשט לכל אברי הגוף. ואילו, עצמות ומחות הנשמה נמצאת בכל מקום בשווה, ברגל כמו בראש. בתחילת דובר רק על רמ"ח אברי הגוף ומי"ח בוחות הנשמה המלובשים גילוי האור והחיי' של כל הנשמי' כולה ומשם מהפשת הארה לשאר האברים ומקבל כל א' כח וחיז' הרואין מדובר כבר יותר בפרטויות, לו כפי מונו ותוכנותו כה הרואה מתגלה בעין וכח שישנם תרי"ג: רמ"ח הشمיעת באוזן וכו'. וכל הכוחות מתפשטים מהמוח אברים ושת"ה גידים, ולכל בנודע כי שם הוא עיקר משכן הנשמה כולה בבח' גילוי שנוגית שם כלל' החיות מהפשת ממנה. רק כחותיה של חיוט הנפש, ולכן מכאן של כלות החיות מAIRIM ומהפשתם ממש לכל אברי הגוף כדמות האור המתפשט ומאור מהמשש לחדריו הmeshchta פ' הקי"ג - הmeshchta פ' הקי"ג - על חדרים [ואפילו הלב מקבל מהמוות ולכן המות שליט עליו בחות וחיות - מי"ח בוחות וחיות - 6,13,20
	או אונרים, שעיקר מוקם ההמשכה וההתגלות הוא במוח שבראש, וממהו זה מתפשט לכל אברי הגוף. ואילו, עצמות ומחות הנשמה נמצאת בכל מקום בשווה, ברגל כמו בראש. בתחילת דובר רק על רמ"ח אברי הגוף ומי"ח בוחות הנשמה המלובשים גילוי האור והחיי' של כל הנשמי' כולה ומשם מהפשת הארה לשאר האברים ומקבל כל א' כח וחיז' הרואין מדובר כבר יותר בפרטויות, לו כפי מונו ותוכנותו כה הרואה מתגלה בעין וכח שישנם תרי"ג: רמ"ח הشمיעת באוזן וכו'. וכל הכוחות מתפשטים מהמוח אברים ושת"ה גידים, ולכל בנודע כי שם הוא עיקר משכן הנשמה כולה בבח' גילוי שנוגית שם כלל' החיות מהפשת ממנה. רק כחותיה של חיוט הנפש, ולכן מכאן של כלות החיות מAIRIM ומהפשתם ממש לכל אברי הגוף כדמות האור המתפשט ומאור מהמשש לחדריו הmeshchta פ' הקי"ג - הmeshchta פ' הקי"ג - על חדרים [ואפילו הלב מקבל מהמוות ולכן המות שליט עליו בחות וחיות - מי"ח בוחות וחיות - 6,13,20

28 הנשכים מעהלן

29 הנסמה אל הגוף להחיזות, עלייה - על המשכה זו, אמרו,

30 חכמיינו זל, שגקר משכנה והשראתה של המשכה זו

31 וגליוי זה הוא בלו במוחו שבראש, ולבן הם - המוחין

32 מקבלים תחללה הפוך ותהיית הראיו לך לפוי מזעם

33 ותבונתם, שמן - השכל המוחלך לשלה כחות: חכמה

34 בינה דעת ובכח מהשכבה וכל השך למחין. - לכל מה

35 שישיר למוחין, יש להם המוג והתוכנה של המוח - מקבלים

36 מהנפש לפני שאר האברים, ולא זו בלבד, - שהמוחין מקבלים

37 את החיות שלהם לפני שאר האברים, אלא גם כללות כל

38 המשכויות החיים לשאר האברים, גם-בן - לפני שעון נשבות

39 בשאר האברים, זו בלולות ומלהמת במוחו שבראש, ושם -

יום חמישי כ"ה אירן

מורה שיעור לשנה מעוברת: מעם' עב, וככה ממש עד מ... עד עמ' עב, בתחוםים ממש.

ועצמות הנשמה היא למעלה מהחקלות, ואי אפשר לומר
שhai נמצאת במוחן שבראש בריגלים. ובמו³⁰
ששָׁתַבּוּ בְּתַקְנוּנִים: "דָּאֵיהוּ - הקב"ה, שְׂתִימָוּ דֶּבֶל שְׂתִימִיּוּ",
- הוא נעלם מכל הנעלמים, פָּרוֹשָׁ - לא שהוא נעלם יותר
מאשר כל הנעלמים, אלא³³
שהוא נעלם גם מכל³⁴
הנעליים: דָּאֵפְּלִיּוּ
בְּעַלְמִין סְתִימִין דְּלֻעְלִיאָ
הוא סתוּם וְעַלְמָם³⁵
בְּתוּבָם, - שאפילו³⁶
בעולמות הנעלמים³⁷ הוי מוסתר³⁸
שלמעלה, הוא מוסתר³⁹
בתוכם ואני מtgtלה,⁴⁰
במו⁴¹ שהוא סתום וְעַלְמָם⁴²
בתחthonim, - כמו שהוא⁴³
בעהלם בעולמות⁴⁴
התחthonim, כי לית⁴⁵
מחשכה תפסא בה⁴⁶
כלל, - אין מחשכה ש"תתפות" בו כלל,⁴⁷ אבל, בזעולמות⁴⁸
עלינוּם, - הרי שלא שיר להבדיל ולומר שבועלמות⁴⁹
התחthonim, מהות ועצמות אין-סוף ברוך-הוא, לא מtgtלה⁵⁰
אל הוא בהעלם בתוכם, ואילו בעולמות העליונים הוא⁵¹
tgtלה - כי גם בעולמות העליונים הוא בהעלם בדיק במו⁵²
בעולמות התחthonim. וּנְמַצֵּא, בָּמוּ שְׁמַצֵּיו שָׁם - בעולמות⁵³
העליונים, בָּהּ נְמַצֵּא בְּתַחְתּוֹנִים מִפְּשָׁ. - הרי שם⁵⁴
בhimצאותו אין הבדל בין העולמות העליונים לבן העולמות⁵⁵
התחthonim. כי בשם שהוא נמצא בעולמות העליונים, באותה⁵⁶
מדה הוא נמצא גם בעולמות התחthonim.

וככה ממש, על-דריך-משל, איזיסוף ברוק-הוא מלא כל¹
עלמין - כל העולמות, ליהוויהם, - כמו שלמדנו בשל הנפש,²
שהנפש נמצאת וממלאה את כל הגוף, כך או איזיסוף ברוך³
- הוא "滿ملא כל עלמין", מלא ונמצא בכל העולמות, ובכל⁴
עולם יש בראים לאין⁵
כח ותבלית, רפוא⁶
רקבות מיי מרכנות⁷
מלאים ונשומות בו, -⁸
מספר נבראים בלי גבול⁹
בכל עולם,イベן רבי¹⁰
מלאים ונשומות בו, וכן ריבוי העולמות אין לו קץ וגבול¹¹
העלמות אין לו קץ¹²
גבוה על גבורה¹³
וגבול, גבורה על גבורה¹⁴
שהם על גבורה בלא¹⁵
בתקנים דאיו סתימו דכל סתימין פ' דאפי' בעולמי¹⁶
סטימין דלעילא הוא סתום ונעלם בתוכם כמו שהוא¹⁷
שכן, ההתקלות בדרכם¹⁸
למעלה מהעולם השני -¹⁹
סתום ונעלם בתחthonim כי לית מחשכה תפסא בה כל²⁰
ברוחניות, היא רק באשר²¹ אפי' בעולמות עליונים. ונמצא כמו שמצו שם כך²²
לدرجة, וכשאנו מרים²³ נמצא בתחוםים ממש.²⁴

"הרבה עולמות", הכוונה היא, שככל אחד מהם הוא במדרגה¹⁹
אחרת, עולם אחד למעלה מהשני, ובכך מתבטאת ההחקלות²⁰
הגדולה בעולמות נבראים, שהמשל על כך הוא ההחקלות²¹
באבירים, בין אבר אחד לשני. וכשם שביחס לנשמה, אי אפשר²²
לומר שמהות ועצמות הנשמה נמצאת במוח שבראש יותר²³
MASTER שבריגלים - כך גם במנשלה, שבחינה מהות ועצמות²⁴
אייסוף אין הבדל בין עולם לעולם, אלא - ה"אייסוף" נמצאת²⁵
בכל העולמות בשווה, והוא בהעלם בכל העולמות בשווה,²⁶
ותנה, מהות ועצמות של אייסוף ברוק-הוא שווה²⁷
באליזים ותחthonim, למשל הנשמה הנופר לעיל, -²⁸ שמהות

יום שישי כ"ו אירן

מורה שיעור לשנה מעוברת: מעם' עב, וההבדל שבין... עד עמ' עב, להם להחיתותם.

"אור" [שזה אחר מהחטאים שחתה שפה והמשכת החיות⁵¹
מכנה בשם "אור" על-דריך-משל - במקום שפע" שקוראים⁵²
החוקרים להשפעת החיות האלקטי - זה נקרא ב"קבלה" בשם⁵³
אור]. אחד הטעמיים לכך הוא: שכן, המושג אור, מבטא את⁵⁴
ההTAGLOWOT מההעלם -⁵⁵
בתחילה היה האור מוסתר⁵⁶
ונעלם במאור, ולאחר מכן⁵⁷
הוא נמשך ממאורו, שהוא⁵⁸
ה"מאור", ומtgtלה בתורו⁵⁹
אור, קלומו: גליוי⁶⁰
מההעלם באופן שהוא עד מ]⁶¹
בלבד מההעלם באלה גליוי - שלא כמו ב"שפע", שעצם הדבר⁶²
כמו שהוא - יכול להיות נשפע, כמו למשל, "שפע מים", שהמים⁶³
עצם שהוא בתחילה במקום אחד, יימשו באותו מקום אחר. ואילו,⁶⁴

ותהבדל שבין עולמות ותחthonim, הוא מצד⁵⁷
המשכת החיות אשר אייסוף ברוק-הוא ממש ומאיד⁵⁸
בבחינות גליוי מההעלם - כפי שסביר להלן, שההTAGLOWOT היא⁵⁹
כדי להציג את העולמות והnbrאים שבתוכם, כי חיותם, היא⁶⁰
ההTAGLOWOT האלקטי שבם⁶¹
ובכך מתבטאת ההבדל⁶²
שבין העולמות העליונים⁶³
לעלמות התחthonim -⁶⁴
באיזו מידה ההTAGLOWOT: ממש ומאיד בבחינויים גליוי מהטעמי⁶⁵
בעולמות העליונים⁶⁶ שהחשפה והמשכות החיות מוכנה בשם אור עד מ]⁶⁷
האהרה מהחיות האלקטי⁶⁸
בענן הגליוי וההעלם, מסביר רבנו הוזקן, במאמר המוסגר, שהוא⁶⁹
אחד הטעמיים מדויע קוראים לחיות האלקטי שבועלמות, בשם⁷⁰

24 מדות ואבל לא שה"תכמה" מסתירה הגילוי כ"א ממשיך
ומאייר לו"ו" – הערה ב"ק אדרמור" שליט"א), **שהיא תבונת**
25 **ובחינת המשכה הפרטית אשר אין-סוף ברוק-הוואן**
26 **משמעות ומאייר לו"ו** – לאותו נברא פרטין. **ותחתונותם, אפלו**
27 **משמעות ומאייר לו"ו** – לאותו נברא פרטין. **ותחתונותם, אפלו**
28 **הוּא נִמְשָׁךְ וְמַעֲרֵךְ לוֹ;**
29 **מקבלים** – את החיות
30 **האלקטיות, בבחינת גלוי**
31 **בל-פה**, – כמו העולמות
32 **העליזנים, רק בלבושים**
33 **רבים אשר אין-סוף**
34 **ברוק-הוואן מלכיש בהם**
35 – באוטם לבושים, הקיות
36 **והאור אשר ממשיך**
37 **ומאייר להם להתיוותם.**
38 – **שהחיות האלקטיות**

39 הנשכת להחיות את העולמות התתחוניים, מלבושת בהרבה
40 לבושים המסתירים, שהחיות לא תהיה בהתגלות; הסתרה
41 גודלה זו שהלבושים מסתירים, אינה רק בכמו, במספר
42 הלבושים המסתירים על החיים, אלא גם באיכות: מדובר בסוג
43 לבוש שונה, המסתיר בעורה כו, שנברא ממנו עולם גשמי.
44 שכן, גם במספר רב של לבושים בלבד, היו מתחווים מהחיות
45 נבראים רוחניים; כדי שיוציאו נבראים כמו שבעולם הגשמי –
46 ונדרש סוג לבוש אחר לגמרי – ובלשון ה"תניא":

1 "אור" עניינו גילוי מן ההעלם, שהארה בלבד מההעלם באה
2 בהתגלות. זה טumo של דבר, מדוע החיות האלקטיות הנמשכת
3 בעולמות – נקראת בשם "אור", מפני שהוא גילוי מן ההעלם].
4 המשכת החיות, שאין-סוף ברוק-הוואן ממשיך ומגלה, היא –

לתקויות העולמות

5 **ותקרואים שביהם**, –
6 שכבה, קיים כבר הבדל
7 בין העולמות העליונים¹
8 לבין העולמות העליונים²
9 מקבלים בבחני גליי קצת יותר מהתחנות, וכל הבראוי³
10 התחנות, **שהעלמות שביהם מקבלים כל' א'** כפי כחו ותוכנותו שהיא תכונת
11 **העליזנים מקבלים**⁴ ובכך המשכה הפרטית אשר א"ס ב"ה ממשיך ומאייר
12 המשכה והיות זו⁵ לו. **ותחתונותם אף הרוחניים אינם מקבלים בבחני**
13 **בבחינת גליי קצת יותר**⁶ גליי כ"ב רק בלבושים רבים אשר א"ס ב"ה מלכיש
14 **מתתחונותם**, – מאשר⁷ בהם החיים והאור אשר ממשיך ומאייר להם להתיוותם
15 העולמות התתחוניים.

16 כלומר: גם בעולמות העליונים אין האור והחיות בהתגלות
17 ממש – אלא קצת יותר מאשר בעולמות התתחוניים. **ובכל**
18 **הברואים שביהם** – בעולמות העליונים, **מקבלים** – חיים
19 גליהו זו, **בכל אחד בפי בחן ותובנות**, – כמו שלמדנו
20 במקרה, שכבר מקבל חיים ממהמו "כפי מזו ותוכנותו", כך
21 גם במקרה, מקבל כל נברא את חיתו, "כפי מזו ותוכנותו",
22 ככלומר: עד כמה שיש בכוו לקביל, ובאייה אופן ותוכנה
23 תתגלת בו החיים – אם באופן של מוחין ושלב, או באופן של

יום שבת קודש כ"ז איר

מורה שיעור לשנה מעוברת: מעם' עב, וכ"ב עצמוני... עד עמ' 144, א"ס ב"ה.

62 **והעצומים הפעלים ומסתירים האור ותהיית, עד שאין**
63 **נראה ונגלה שום אור וחיות רק בדברים חמים ונשימים,**
64 **ונראים מרים**, – נדמה שאלה הם דברים מותים, שאין בהם חיים
65 מסתירים, וכי שחרבר
66 בדור הארץ החומריא,
67 כדלהן. **אך בתוכם יש**
68 **אור וחיות המתהו אותן**
69 **מאין ליש תמיות, שלא**
70 **יתרו להיות אין ואפס**
71 **בשחוין**, – לפני שנבראה.
72 **שכן, לא די במנה שום**
73 **nbrayo פעם אחת בששת**
74 **ימי בראשית, אלא, תמייד,**
75 **בכל עת ובכל רגע, על**
76 **האור והחיות האלקטיות**

ליקוטי אמרים

47 **ובכל-פה עצמוו ונבראו הלבושים אשר אין-סוף ברוק-הוואן**
48 **מלכיש ומסתיר בהם האור ותהיות**, – לא רק שהלבושים הם
49 גדולים ורבים במספר, אלא הם מסווג כוהה שההסתירה עצמה שהם
50 מסתירים, היא גדולה
51 וחזקה יותר, עד אשר ברא
52 ב' – באור וחיות אלה,
53 **וכ"ב עצמוו ונבראו הלבושים אשר א"ס ב"ה מלכיש**
54 **עולם היה החקרי**
55 **ומסתיר בהם האור וחיות עד אשר ברא בו עזה**
56 **וחגשמי מפש – כי ישנו**
57 **עולם העשי רוחני**¹⁰ –
58 **אשר ממשיך ומאייר לו אוור המלבוש ומכוונה ומוסתר**
59 **שליט"א, ומזהו ומחייב**
60 **האור והחיות עד שאין נראות שום אור וחיות רק**
61 **בחיות ואור אשר**
62 **דברים חמוריים וגשמיים ונראים מותים אך בתוכם יש**
63 **משמעות ומאייר לו, אור**
64 **אור וחיות המתהו אותן מאין ליש תמייד שלא יחוירו**
65 **המלכש ומפקה ומסתיר**
66 **להיות אין ואפס כשהיוו אור וזה הוא מא"ס ב"ה רק**

9. "כפי כחו ותוכנותו" – הנמשל על הנאמר במשל: '动员と構成物' – הערה ב"ק אדרמור" שליט"א. 10. הערה ב"ק אדרמור" שליט"א. 11. הערה ב"ק אדרמור" שליט"א. 12. לעניין ההתחווות מאין ליש ממש, היינו כדורי הארץ החומריא, היינו רק חלק הדומם, [ועניין הצמיחה, חיות ומדבר – בא מאור וחיות אחר ונגלה יותר מהן] אף שגן הוא ממש, דהיינו [לকמן קלב, ע"ב בתחלתו], ובזה מוכן כמה דיווקים ביל': מאין ליש זדכלאורה הרי כבר אמר שמדובר בעזה"ז כו'] הנראת לעניין בשדר ועוד. משא"כ עולם העשי סתם (שכלול גם העשי הרוחני) – כותב לקמן (ספנ"ב ופנ"ג) מל' דעשין' (ולא מל' דמל').

"עולם האצילות" – **המיחירות** – הספריות של "עולם האצילות"
 22 מאוחdot במאצילן איזיסוף ברוקהוּא: – הרוי, שוגם בכוור
 23 הארץ החומר ישנים אוור והיות של איזיסוף ברוקהוּא, הבאים
 24 על-ידי הספריות של העולמות (שהן – **הספריות** – האלקות של
 25 העולמות), והם נשיכים
 26 דרך לבושים המכנים
 27 ומשטרים על-החיות, שלא
 28 תיראה. וזה ההסבר על
 29 הבדל שבין העולמות
 30 העליונים לבין העולמות
 31 התחthonים, הנובע מהאור
 32 והחיות הנמשכים מאור
 33 איזיסוף ברוקהוּא, להוות
 34 ולהיות את העולמות:
 35 בעולמות העליונים החיות
 36 היא יותר בהתגלות, ובועלמות התחthonים היא פוחת בתתגלוּת,
 37 עד שבולם זהה הגשמי – היות מcosaה לגמרי ואינה נראית
 38 כלל. רם, מבחינת מהות ועצמות איזיסוף ברוקהוּא – אין כל
 39 הבדל בין העולמות העליונים לבין העולמות התחthonים, כי אוור
 40 איזיסוף, מוסתר גם בתחthonים וגם בעליונים, והוא נמצא גם
 41 בעליונים וגם בתחthonים.
 42

ליקוטי אמרים

שנתלבש בלבושים רבים וכמ"ש בע"ח שאור וחיות
 בדור הארץ החרומי הנרא לה עני בשור הוא מלכות
 דמלכות דעשה ובתוכה מלכות דצירה*) וכ"ו עד
 שבתור כולן י"ס דאצלות המוחדות במאצילן א"ס
 *) במדבבות עצמה, ישנה ב"ה:
 12 הרי התבכלות מכל עשר
 13 הספירות, שהתחתונה
 14 רצ"ל מלבות דצירה*, וזה
 15 מלבות דמלכות דעשה"
 16 – בחינת "מלבות" שבספרית "מלבות" של העולם התחtron ביצור
 17 – עולם זהה, ובתובה – ישנה, מלבות דצירה וכו' – וכן
 18 הלאה, שבתור מלבות דצירה ישנה התבכלות של "עולם
 19 הבריה" וכו' עד שבתוך בלן – בספירות של כל העולמות –
 20 כולל גם "עולם העשיה", ישנן אשר ספרות דאצלות¹² –
 21 "עולם האצלות" הוא העליון ביוור, והספריות של

11. "ש"ג פ"א – בשער מג פ"א גירסאות שונות. ולהעיר ממשנת חסידים מס' עשי' גופנית פ"א משנה ב" – הערת כ"ק אדמור"ר שליט"א. 12. ראה למן קמ, א: "הארה שבאיי בוקעת כו' ובעהז החומר" – הערת כ"ק אדמור"ר שליט"א.

המשך ביאור למסכת קידושין ליום רביעי עמ' א

זוקפה בדרך בעלי גואה, ב. ורוחו גפה – מתגאה, ג. וגטלה ווישב
 17 – כאשר רוצה לישב הוא נסמך על דבר אחר וכך מתישב בדרך
 18 בעלי גואה, ד. עניינו אgra – קמץ במנונו, ה. עניינו גרא – נונע עניינו
 19 על הרביים שיחלו בכי שיצטרבו לו לחקי דםם, ג. ואובל הרבה
 20 רגיל לאכול כל يوم אצל בימה אנשים, ז. ומוציא בא ביתו הסטא
 21 קמ"עא – מעט), בין שרגיל הוא לאכול מאכל בריאים עם
 22 האנשים שמקיזים אצלם את דםם, ח. וחשוד על העניות בינו שרגיל
 23 הוא אף אצל הנשים לחקי דםם, ט. וחשוד על הנול שזרי הנשים
 24 שימושו לו גולות מבעליקן את הכסף ליתן לה, י. וחשוד על
 25 שטיבות דמי, שלפעמים הוא מקיז הרבה דם ולא נשאר רביעית
 26 דם אצל האדם שממנו הקיין.
 27 הגمراה חוזרת לנידון שבסמאנתו לענין האמונה שאווה למד
 28 לבנה קרש בר קפרא, לעוזם ולפדר אדרם את בנו אופנות נקיה וקללה.
 29 שואלת הגمراה: מאי היא אומנות זו שהיא נקיה וקללה. משיבת
 30 הגمراה אמר רב יהודיה

גמרא
 1 הגمراה מביאה בריתא מעין מי שעסיקו עם הנשים: תנוי רבנן, כל
 2 שאפקיו עם הנשים סרו רע – מנהגו רע, ولكن לא יתחבר עם
 3 אנשים בוגן אלו. ואלו הן, בגין גזירותם בוהב ומיכים תכשיטים
 4 לנשים, וחרקיקים – הסורקים בגדים לנשים, ותקளון – המנקרים
 5 את הרוחיים שנחנכים טוונת בהם, ותקளון – המוכרים בשמים
 6 לנשים, ותגדריהם – אורגי בגדים לנשים, ותגדרים שנחנכים
 7 מוליכות את הילדים אליהם, ותហובטים בגדים, ותגרע – מקי דם,
 8 ותפלו – מחמם מוחצאות, ותហווקי – מעבר ערונות למוליכי
 9 ומונעלי הנשים. אין צעמדרים מכם – מהאנשים המוכרים כאן לא
 10 מלאה, ולא בוגן גדרל.
 11 שואלה הגمراה: פאי פגא לא מעמידים מהם מלך. משיבה
 12 הגمراה: לא אין הטעם משות דפקיל – שהם פסלים בעצם, אלא
 13 ממש דול אומנותהו – אומנותם וללה ואני מכובדת.
 14 הגمراה מביאה בrichtא המודרכת בගנות מקי הדבר: תנוי רבנן, עשרה
 15 דברים נאמרו בוגר – מקי דם. א. מלחך על צידו – הולך בקומה
 16

יום רביעי ראשון

ה'תש"ג

כא איר, לו לעומר

יום רביעי

יום רביעי

שיעורדים. חומש: בחוקתי, רביעי עם פירש".

תהלים: קידקה.

תניא: כי על... עד ומאדו כנ"ל.

על כל אחד ואחד לדעת, כי הוא יתפרק בהשגתנו הפרטיה נותן לכל אדם האפשרות להביא רצון העליון יתפרק מן הPCM אל הפעל, בקיום המצוות ובחזוק היהדות ותורתנו הקדושה בכל עת ובכל מקום שהוא, ואין הדבר פלי אלא בעובdotו.

יום חמישי

ה'תש"ג

כב איר, לו לעומר

יום חמישי

יום חמישי

שיעורדים. חומש: בחוקתי, חמישי עם פירש".

תהלים: קידקן.

תניא: פרק ג. והנה... 140" ח'ו.

פעם אחת התוועדו חסידים הראשונים – בשנת תקמ"ד – ותוכן שיחתם היה: דער רבבי – רבנו הוזקן – האט אויגעטאן וואס מען אייז ניט עלענט. אמראל, אייז דער רבבי – דער ר"מ און גאון – געווען עלענט, און די תלמידים זינגען געווען עלענט. דער דרך החסידות וואס דער רבבי האט מייסד געווען אייז דער גראיסער גטלייכער אויפטו, וואס דער רבבי אייז ניט עלענט און חסידים זינגען ניט עלענט.

פעם אחת התוועדו חסידים הראשונים – בשנת תקמ"ד – ותוכן שיחתם היה: הרבי – רבנו הוזקן – פועל שאיננו בבדיות. פעם הרבי – הריש מתייבטא' וגהאנז – היה בודד [לעצמם], והפלמידים היו בודדים [לעצמם]. דרך החסידות שהרבי יסיד הוא החדש האלקה הנדר, שהרבי אינו בודד וחסידים אינם בודדים.

יום שלישי

ה'תש"ג

כג איר, לח לעומר

יום שני

יום שלישי

שיעורדים. חומש: בחוקתי, שני עם פירש".

תהלים: קח-קבב.

תניא: והנה... חי החיים ב"ה.

ראשית הירידה, ר"ל, הוא הuder העבודה בתפלה, עם ווערט אלץ טרוקען און קאלאט, די מצות אנסים מלומדה ווערט שוווער, מען איילט, מען ווערט אן דעם געשםאך אין תורה, והאoir מתגشم, ומובן הדבר שאינו שייך כלל לפועל על הזולות.

ראשית הירידה, ר'מןא לאצלו, הוא הuder העבודה בתפלה, הפל נהיה יבש וקר; גם ה'מצוות אנסים מלמדה' הופכים כבר לנעל; ממהרים, מאבדים את הטעם בתורה, והאoir מתגשים, ומובן הדבר שאינו שייך כלל לפועל על הזולות.

יום רביעי

ה'תש"ג

כד איר, ל' לעומר

שבת

מברכים ראש חדש סיוון. אמירת כל התהלים בהשכלה. יום התנערות. השלישי עולה הבצל קורא, ומעצמו. אומרים אב הרחמים.

שיעורם. חמוץ: בחוקתי, שבעי עם פירש".

תחלים: קיג'קיה.

תניא: פרק נא. ונהן . . . בתולדתו כנ"ל.

"אם בחקמי תלכו", אמר זה, הוא לשון מתקנים, כאמור רוז"ל, שכונתו הלווי בחקומי הכלgo. וזה שהקדוש ברוך הוא בכוכול, מתחנן לפניהם שישמרו את התורה, זה עצמו מסיע ונוטן כח לאדם שיעמד בבחירותו הטובה. ועוד זאת אשר בחקומי תלכו, דעתית הנשמה מהלה.

בבבאים המשיח תרגלה מעלה הפשיטות והתפימות שישי בעבודתם של אנשים פשיטים שמתפללים ואומרים תהלים בתפימות.

יום חמישי

ה'תש"ג

כה איר, מ לעומר

יום ראשון

שיעורם. חמוץ: בדבר, פרשה ראשונה עם פירש".

תחלים: קיט, אשר . . . מצוחך מאד.

תניא: וככה . . . עבד בתהנותים ממש.

ממאמרי רבינו היקון בשנת תקנ"ה בליאזנא: "שבר מצוה מצוה", המצויה בעצם עצמותה היא השכר, והתגלות העצמות תהיה לעתיד, אבל זהו הקמן קימת של המצויה. אמנם פרוטיה אדם אוכל בעולם הזה, והוא בכלל מצוה ומצויה בעניינה, וכך אשר צוריך לאותו דבר הוא נענה.

יום שישי

ה'תש"ג

כו איר, מא לעומר

יום שני

שיעורם. חמוץ: בדבר, שני עם פירש".

תחלים: קיט, מה . . . לא שכחתי.

תניא: והבדל . . . עבד להחחותם.

קדם צוויי "הוכחת תוכיה", כתיב לא תשנא את אחיך", כי זהו תנאי מקדים להוכחה. ואחריו זה כתיב "ולא תשא עליו חטא", שאם לא פעללה ההוכחה, בודאי אתה האשם, שלא היו דברים היוצאים מן הלב.

שבת קודש

ה'תש"ג

כז איר, מב לעומר

יום שלישי

שיעורם. חמוץ: בדבר, שלישי עם פירש".

תחלים: קכ'קלד.

תניא: וככ' עצמו . . . א"ס ב"ה.

אדני אבי מורי ורבי [קריש"ב] ספר ששמע מאביו [=אדמו"ר מהר"ש] בשם ה"אמח צדק" ששמע מרבינו היקון, שהיה קורא את עצמו בשם בן לרבר המגיד, ובשם נגיד להבעל שם טוב.

יום ראשון כ"א אייר ה'תשע"ו

שדיבור נחשב 'מעשה' ורק כאשר אין אפשרות של 'מעשה', אבל כאשר ישנה אפשרות של 'מעשה', גם הדיבור נחשב 'מעשה' (כגון החומר שור בדיוווק לוכה כי הוא לאו שיש בו מעשה). ואם כן, גם כאשר אחד השותפים המיר הרוי זה לאו שיש בו 'מעשה', וכך אין תמורה קודש, כיוון שאפשר שהתחמורה תחול (ביחיד השמייר), תחשב גם המרת אחד מן השותפים מעשה?

ובבירור:

הרבמ"ם כתוב כאן שלוקים על התמורה ואין אומרם שהיא לאו שנתקל לעשה, כיוון "שאין לאו שבה שוה לעשה, שהציבור והשותפין אין עושים תמורה אם המירו". כמובן, היהות ואנן העשה שווה לאו כי ככל חיבם, יחיד וציבור ושותפיהם, ואילו העשה הוא רק ביחס) אין בכך העשה (שאן ככל חיבם בזאת) לנתק את הלאו (שכלום חיבם בו).

ולכן אין להחשב את המרת אחד מן השותפים או המרת קרבן ציבור כלאו שיש בו מעשה, בغال האפשרות שהיחיד יمير שהרי בהמרת יחיד אין להזכיר אותו כי הלאו ניתק לעשה, ואם היה מקום להזכיר הרוי זה משום שבציבור ובשותפיהם אין עשה שנתקلت הלאו. ונמצא, שהמקום ממנו אתה בא להזכיר (ציבור ושותפיהם) הוא לאו שאין בו מעשה.

יום שני כ"ב אייר ה'תשע"ו

שייך גם בקדשי בדק הבית, ומה הדבר שונה מקדרשי מזבח שאסור לשנותם בכל אופן, אפילו מקודשה קלה לחמורה? ובמאור הגראי"ז סולובייציק (חידושי הגראי"ז כא):

גם לדעת הרמב"ם קדרשי בדק הבית נחשבים לסוג של קודשה, אך מאחר ומכל מקום קיימים הבדלי דרגות בינוּם בגודל הקודשה, גם בהם אסור לשנות מקודשה חמורה לקלה, כי הקודשה הקודמת לא נשארת כמקודם אלא נחרשת בחלקה, אך בשינוי מקודשה קלה לקודשה חמורה, הקודשה הקודמת נותרה כשהיתה אלא שמצוירת אליה תוספת, ולכן אין בזה איסור.

וכל זה בקדשי בדק הבית, אך קדרשי מזבח נחשבים קדשותות שונות ונבדלות זו מזו, ולכן גם כמשמעותה קלה לחמורה יש בזה שינוי לגבי הקודשה הקודמת שכבר פקעה ואינה ותמורה חלה קודשה אחרת, וגם זה בכלל האיסור.

יום שלישי כ"ג אייר ה'תשע"ו

לדעת התוספות (ניר מ.ב. ב. ד"ה לא קשיא וד"ה בחבורי) יש 'טומאה בחיבורים'. כמובן, "הנוגע במת וגע בעדים אחר וудין הוא מחובר במת" - השני מתהבר למתר כתאילו גגע במת עצמה וטומאתו בעדים ימים.

תומאה בחיבורים

הלוכות תמורה פרק א, הלכה א: **כל הפטיר – לוֹקָה על כל בְּחִמָּה וּבְחִמָּה שִׁימֵר ... וְאַף עַל פיּ שָׁלָא עֲשָׂה מְעַשָּׂה.**
והקשה ה'כسف' משנה:

לדעתי רבי יוסי הגלילי (תמורה ג, א) אין לווקים על לאו שאין בו מעשה חוץ מהමיר בהמת חולין בבחמת קרבן וכן הנבע לשקר והמקל בזאת), שלוקה אף שלא עשה מעשה אלא דבר. ואמר רבי יוחנן (שם ג, ב) שהමיר אינו בכלל האיסורים שאין בהם מעשה "משום דברדיבורו עשה מעשה" (שעשה מחולין קדשים" רש"ו). ומדובר כתוב הרמב"ם שהמיר לא עשה מעשה?

ומබאר ה'שאגת אריה' (ס"י עה. וכ"כ ב'תוספות חדשות' תמורה פ"א מ"א):

הרבמ"ם (כא) פסק שיחיד שהמיר תמורה קודש, אבל "אחד מן השותפים שהמיר או מי שהמיר בקרבן מקרובנות הציבור... הרוי זה לוקה ואין התמורה קודש". ולפי זה, היחיד שהמיר עשה שהרי עשה מהחולין קדשים, אבל אחד מהשותפים שהמיר או המmir בקרבן ציבור אין תמורה קודש, ועל זה כתוב הרמב"ם שלוקה אף שלא עשה מעשה. וב'כוכב מיעקב' (הגרוי ווינפלד, סי' קט) הקשה:

ה'מגיד משנה' (הלו' שכירות פ"ג ה"ב) ביאר בשיטת הרמב"ם

בין קודש לקודש

הלוכות תמורה פרק ד, הלכה יא: **המשנה את קדרישים מקידש להרחקה – עובר בלא תעשה... ואחר קדריש מובטח ואחר קדריש בפרק הבית. ביצר? אם הקדריש לנטך החיכל – לא יעשה לברך המובטח.**

הראב"ד השיג על הרמב"ם וכחוב שהאיסור לשנות מקודשה לקודשה הוא רק בקדשי מזבח ולא בקדשי בדק הבית, והוכיחה כן בדברי הגمرا (חומיות קט. ב' מזבח העולה לשכות ועוזרות באין מקדרשי בדק הבית), הרוי שככל קדרשי בדק הבית שייכים לאותו סוג, ואין הבדל בין ההיכל לעוזרות או למזבח.

וכתיב ה'כسف' משנה', כי מכך שהרמב"ם כתוב 'אם הקדריש לבדוק והויל לא ישנה לבדוק המזבח' משמע שגם לדעתו האיסור הוא לשנות מקודשה חמורה לקודשה קלה, אך מכך לחמורה אפשר לשנות.

ולכדו הדרברים טעונים ביאור, כי אם איסור השינוי

הלוכות טומאת מות פרק ה, הלכה ב: **אָרֶם שְׁנָגָע בָּאָדָם שְׁנָגָע בָּאָדָם בְּמַת... שְׁנָגָע בְּשָׁהוֹא עֲדֻנוֹ גָּנוּעַ בְּמַת – תְּרִיז וְהַשְׁנִי טְמֵא טְמֵא טְמֵא עֲרָב... וְהוּ דִין תּוֹרָה. אָכְלָ מְרַבְּרִי סּוֹפְרִים, גָּנוּעַ בְּמַת וְגָנוּעַ בְּאָדָם אָכְלָ וְעָדָן הוּא מְחַפֵּר בְּמַת – שְׁנָגָע טְמֵא טְמֵא טְמֵא שְׁבָעָה, וְכָלֹו גָּנוּעַ וְהַשְׁנִי בְּמַת עַצְמָו.**

במת.

אך ה'אבני נור' (יריד ס"י תעס"ד) כתוב שגם לדעת הרמב"ם יש טומאה בחיבורים, והראיה שלענין אוכל קדוש שנטמא ושוב בא אחר כך טבול יום ונגע בו, כתוב הרמב"ם (ה' שאר אבה"ט פ"יב ה"ח) שיש להסתפק האם חזרו ונטמאשוב או שמא איןנו נתמאות כיון שהוו "אוכל שבעה מן הטומאה ולא הוסיף לו כלום" (ראה מנחות כד, א), כי יתרן טומאה לא יכולה לחול על טומאה קיימת אם אינה מוסיפה כלל. ואם כן לדעת הרמב"ם (כהל' אבל) שכחן שנגע במת וחזר ונגע לווקה על שתיהן, הרי זה בהכרח משום שיש תוספת טומאה, משום טומאה בחיבורים שמטמא את הנגע טומאת שבעה. ולפי זה מה שכחן כאן שטומאה בחיבורים מטמא שבעה 'מדברי סופרים' כוונתו שאין זה מפורש בתורה, כמו שכחן בפירוש המשניות (כלים פ"ז מ"ז) ש"כל מה שלא התבאר בלשון התורה יקרה מדברי סופרים", אף שדינו כדין תורה.

יום רביעי כ"ד אייר ה'תשע"ו

איך מודדים את חלל האוהל?

לטפח מהמת וצריך חלל טפח פניו. אך האגר"ח מבירסק נקט בשיטת הרמב"ם שדי בחיל לטפח בין הקרקע לגג שעליה כדי שייהיה האל ויחוץ בפני הטומאה (אלא אם כן זהו "קבר סתום" המביא את הטומאה לצידדים), והטומאה אינה ממעטת את החיל, אבל אם 'יבטל' את הטומאה ומשאירה שם הרי היא ממעטת את החיל, ויש כאן 'טומאה רצוצה'. ומה שכחן הרמב"ם שארון המת חזץ בפני הטומאה ורק אם יש בו חלל טפח פניו בין המת לכיסוי, הרי זה משום שב'יבטל'ו' שם את המת (חו"ש הגרא"ח פ"ב ה"א).

ובספר 'פתח האהלה' (כלל ג' ס"י ה') ביאר: אם כל שטח הקרקע מכוסה אין מודדים את הטפח מהקרקע כי "כוסו פניו כל הארץ", אך כאשר רק הילק מהקרקע מכוסה, וחלקו (טפח על טפח לפחות) איןנו מודדים מהקרקע כי שם 'ואהל' חל על הכל, גם במקרים שנתמעט גובהו וכדין 'שפועין אהליין' (אהלות פ"ז מ"ב) דהיינו "אלהל שהוא שופע ויורד וכלה עד כאצבע", ואם יש טומאה באוהל היא מתחשבת גם תחת השיפוע כי אוהל' חל על כלו.

יום חמישי כ"ה אייר ה'תשע"ו

טומאת ארץ העמים

ושוב תיקנו שאף הנכנס לאoir ארץ העמים, אף שלג עברה, נטמא. ובטעמה של תקנה זו, נאמרו שתי דרכים בוגרמא: א) חכמים חשו שהוא יeahil על מת הקבור שם ויטמא בטומאת 'אהל'. ב) חכמים רצו למונע יציאת יהודים לחוץ לארץ ולכך גוזרו שgam הנכנס לאoir ארץ העמים בלבד לגעת בעברה, נטמא (ניר נד, ב ותוספות שם ד"ה ארץ העמים).

ו'נפקא מינה' בין שני הטעמים: הנכנס לאoir הארץ

וזהו ביאור דבריו המשנה (שס) שנזיר שנטמא למת וחזר ונטמא פעמי' נספת חיק' גם על הטומאה השניה, כי יש בה תוספת טומאה: הנזער בו לפני שנגע במת השני (לאחר שפרש מהגנעה הראשונה) אינו טמא אלא עד הערב, ואילו הנגע בו בשעה שנגע במת השני טמא שבעת ימים. ועל תוספת טומאה זו לוקה.

אבל לדעת הרמב"ם, מדין תורה אין טומאה בחיבורים והנגע באדם שנגע במת טמא רק טומאת ערבית, אך 'מדברי סופרים' יש טומאה בחיבורים וגם השני טמא טומאת שבעה.

ומה שפסק הרמב"ם (בדין המשנה התל' לענין ניר) שכחן שנגע במת ופירש וחזר ונגע בו שוב לוקה על כל נגיעה (היל' אבל פ"ג ה"ד) (היל' אבל פ"ג ה"ד) - פירש ה'קרן אוריה' (נייר שם ד"ה) והרמב"ם שאין זה משום תוספת טומאה שהרי לדעת הרמב"ם איןנו נתמאות מן התורה בטומאה בחיבורים אלא טומאת ערבית אלא גם ללא תוספת טומאה חייב על כל נגיעה

הלוכות טומאת מות פרק ז, הלכה ד: אין הקבר מטמא מכל סבכויות עד שיריה שם חלל טפח על טפח... רהה טומאה רצואה ולא היה שם חלל טפח – טומאה בזקעת ועולה, בזקעת וירדה.

קבר סתום מכל צדדיו מטמא מכל צדדיו מן התורה, בין בנגיעה בכחליו או בגגו ובין אם מהאל עליו (עליל פ"ב ה"ט). וזאת, כאשר החיל בין המת לגג המאהיל עליו הוא לפחות טפח על טפח בגובה טפח. פחות מכך, וזה טומאה רצואה ש"בזקעת ועולה, בזקעת וירדה" ואינה מתפסת לצדדים.

וכתיב הראב"ד (כאן ובפ"ב ה"א) שהכוונה לטפח בין הטומאה לגג שעליה, ולא בין הקרקע לגג, כי הטומאה שביניהם ממעטת את החיל: מסתפק האם גם לדעת הרמב"ם 'קבר סתום' צריך שייהו בו חלל טפח ומידתו מן הטומאה, או שמא די בטפח מהקרקע לגג ואין הטומאה ממעטת את החיל. וה'כסף משנה' דיק מלשון הרמב"ם (בפ"ב ה"ז) "ארונות של עץ שנחיחין בהם את המת אין כביר, אלא אם יש בין כסוי הארון והמת גובה טפח חזץ", שגמ לדעתו הכוונה

הלוכות טומאת מות פרק יא, הלכה א: ארץ העמים – בתקלה גורו על גושה בלבד בቤת הפקיד, ולא דיו מטמאים אלא המהלך בה או נגע או נושא מעפרה. חורי וגורו על איזודה שיטמא וכך על פי שלא גען ולא נשא, אלא בינו שחכנים רואשו ורבו לאoir ארץ העמים נטמא.

טעמה של התקנה הראשונה הוא משום שארץ העמים מלאה קברים, ויש לחושש שהנגע בעברה יגע בעצם מת בוגדש שעורה המטמא את הנגע בה או את הנושא אותה.

ובזמן זהה יש אומרים שגם בזמנינו אסור לכהן לצאת לחו"ל שהרי אסור לו לטמא את עצמו, ויש אומרים שבזמןינו בטלה התקנה (ראה טור ושו"ע ז"ד סי' ששת ובנו"כ שם). וכותב החתום סופר' (שו"ת ז"ד סי' של) שהדבר תורי בשני הטעמים: אם משומן ריבוי המתים בחוץ לארכן, הרי טעם זה היה שיק בימיהם, כאשר טירחו את ארץ ישראל ואין סיבה לחושש לטומאה נשפק דם רב בארץ ישראל ואין סיבה לחושש לטומאה בחו"ל יותר מאשר בארץ ישראל, אבל אם הסיבה היא כדי למנוע יציאת יהודים לחו"ל, הגירה תקפה גם בזמןינו.

בתיבה סגורה, החוצה ביןו לטומאה הנמצאת בקרע. אם הטומאה היא מהחשש שמהיל על מת, באופן זה אין טמא, אך אם זו גירה כדי למנוע יציאה לחו"ל, הרי היא קיימת גם באופן זה (תוספת שם).

ולמעשה כתוב המשנה למלך' (ד"ה ודע שכ"מ) שמאחר והספק לא נפשט, 'ספק דברנן לקולא' ונוקטים שהטומאה היא רק מהחשש אהל המת ולא גוזרו טומאה על עצם האoir, אך אם יש פוסקים שהטומאה היא על עצם האoir, אף אם אין מהihil על הקרקע (ח"מ מירות ז. ג. חידושים הגור"ח כאן בדעת הרמב"ם).

יום שישי כ"ו אייר ה'תשע"ו

מתי אילן נידון כאוהל?

מדאוריתא (אף אם מצד חזקם אינם יכולים לשמש כהקהה). ואם הרווח גדול יותר, אך לא גדול מאד ורק בשכבה טית בינוונית (מעזיבה בינוונית) הטיט לא יפול, הרי זה אוהל מדרבנן. ובשות' 'איתן האזרחי' (ס"ה) דין לעניין עצים הנוטעים בבית הקברות ומהאלים על הקברים, והביא את תשובה הגור"י Kapoor שאין להננים לעמוד תחת העצים אפילו אם הענפים אינם דריים לקבל מעזיבתה בינוונית, כי גם 'אהל רעוע' מהihil ומביא את הטומאה מדרבנן.

אך לדעתו (గור"א הכהן ופרטוט. וכן דעת התוספות יו"ט בתשובה שהביא) אין לאסור אלא אם הענפים הם לפחות טפח על טפח (כי הלכה זו ברמב"ם היא בהמשך לדבריו בהלכה א: "כל טפח על טפח ברום טפח קורי אה..."), אבל אם רחבים פחות מטפח אינם אהל כלל. לכן רשיים הכהנים "לילך תחת האילנות בהיות ענפיהם דקים ורפים ואני פותח טפח... בהיות שאין השורגים ורפים והאלנות סוככים בענפיהם אהדי, ורק עם עליהם, ואין להם [עליהם] ממשות...".

הלכות טומאה מת, פרק יג הלכה ב: **שְׁרֵינִי הַאֲלִינוֹת הַפּוֹכֶבֶת עַל הָאָרֶץ, וְהַנְּגָרְאִים סְכֻבּוֹת...** אם יובילן לקבל מעזיבתה בינוונית וכן עופרים – **תְּרֵי אַלְוִי מְבָאִין וְחוֹצִין מֵן מְעִזְבָּה בִּינוּנִית וְמוֹעִזְבָּה –** תרי אלו מבאיין וחוצין מן התורתה; ואם אין ראיין לאוין לקבל מעזיבתה בינוונית, אלא הן נזפלים לדעת הרמב"ם, ענפי אילן ('סכוות') היכולים לקבל מעזיבתה תקרה ונשרים, דין נשרים, מבאים את הטומאה וחוצים בפניה, אבל ענפים שעיין מבאים את הטומאה וחוצים בפניה, אבל ענפים שעיין ראיין לקבל מעזיבתה בינוונית, ואפשר שתת עליהן רק מעט טיט (מעובדה וכלה בלשון המשנה) מן התורה איןו אהל (כי הוא אהל רעוע) והחמירו חכמים שהיה לו דין אהל להביא את הטומאה אך איןו אהל לקולא ואינו חוץן (כסף משנה).

והראב"ד (כאן) והר"ש (אהלות פ"ח מ"ב) מפרשים שהחולה בין הענפים אינה לפיה חזקם אלא לפני ציפוייהם, שאם הרווח בין ענף לענף קטן ואם יתנו עליהם שכבה טית קלה (מעזיבה רכה) הטיט לא יפול האoir שביניהם – הרי זה אהל

שבת קודש כ"ז אייר ה'תשע"ו

מוחיצה של שלג

משום שמקובל טומאה ואילולא כן היה חוץן, הרי הוא נחשב כמוחיצה, ואם כן הסוכה שתחתיו פסולה כסוכה שיש מעליה תקרה.

אך על דברי הרמב"ם יש להקשوت, הרי לעיל (פייג' ה"ה) כhab שהשלג והכפור אינם מבאים את הטומאה ואינם חוצים מפניה כי אינו אהל המתקיים', ואם כן מודיע כאן נזכר לנימוק אחר?

ויש לומר שטעמו הוא כי אף שהשלג בפני עצמו אינו מחזיק מעמד זמן רב, הרי כאשר הוא תחוב בחולון וdochok בין הכתלים הוא מתקיים זמן רב יותר ונחשב כמוחיצה של קיימה, ולכן הוזקק לפרש כאן שאין חוץן כי הוא עצמו מקבל טומאה.

ולפי זה נמצא שסוכה שמעליה שלג תהא כשרה לכל הדעות, כי גם לדעת הרמב"ם שלג שאינו תחוב בין מחיצות אינו נחשב מוחיצה של קיימה.

הלכות טומאה מת פרק טו, הלכה ב: **חַשְׁלָג וְהַבְּרָד ... אִין מְפַעֵּין בְּחַלּוֹן, שְׁהָרִי הַן רְאוּיָן וּמְקַבֵּילָן טְמָאָה.** סוכה שירד עליה שלג הרבה עד שנעשה כעין תקרה על גביה, האם היא כשרה או נחשבת שיש מעליה תקרה ופסולה? והנה, בהלכה זו מבואר שחלון שנסתם על ידי שלג או ברד אינו מונע את הטומאה מלעבור דרכו. ובINUם הדבר נחלקו רואנונים: רשי' ותוספות (ב"ב, א) כתבו שהוא משומש שהם נימוחים מלאיהם ובין בני קיימת ולכך איןם השובים כמוחיצה, אך הרמב"ם כתוב שהרי הם ראויין ומקבלים טומאה. ככלומר, רק דבר שאין ראוי לקבל טומאה בעצמו חוץן בפני הטומאה, אך השלג ראוי לשיטה ולכך הוא מקבל טומאה והואינו חוץן.

ולכאורה נראה שלදעת התוספות שהשלג אינו נחשב כמוחיצה משום שאין לו קיום, גם איןו נחשב מוחיצה לפסול את הסוכה שתחתיו, ואילו לדעת הרמב"ם שהטעם הוא

שיעור רמב"ם ג' פרקים ליום - כ"א-כ"ז איר תשע"ו

"אם לא תשמור לעשות", וכחיב (שם, נט) "והפלא ה' את מכותך" ולמדו מכאן (מכות יג:) שrok ב"לעשות" (שייש מעשה) - לוקין, אבל לאו שכן בו מעשה אין לוקין עליון. (8) לשקר או לשוא. שכותוב (שמות כ, ז) "לא תשא את שם ה' אלוקיך לשוא כי לא ניקח" בית דין של מעלה אין מנקיים אותו, אבל בית דין של מטה מלקין אותו ומנקין אותו. (9) העשויה תמורה, ולוקה משום "ולא ימיר אותו". (10) בשם של הקירוש-ברוק-הוא, ולוקה משום שנאמר בדברים שם, נח) "אם לא תשמור לעשות וגוי ליראה את ה'" (שיירא מלחוציא את השם לבטלה, רשי" שם) וכחיב (שם, נט) "והפלא ה' את מכותך" הפלאה זו מלוקות. אבל מקהל את חבירו בלבד שם - אין לוקה. (11) וכל אישורן אין אלא על ידי דיבורו. (12) ככלומר, אם עבר וheimer, מצאות עשה היא לנוהוג קדושה בשתייהן, בתמורה ובקרבן. וכל לאו שנתקע לעשה אין לוקין עליון. (13) "לא יחליפנו, ולא ימיר אותו" (שם) ואין כוחה של עשה לעקור חיוב מלוקות מנני לאוין (תמורה שם). ואף על פי שאמרו "לא יחליפנו בשל אחרים" ולא ימיר אותו בשל עצמו" ואם כן אין שני הלאוין במקומם ביד עשה, אין מקום אין העשה יכול לנתק לאו של המורה, אחד - מכל מקום אין העשה יכול לנתק לאו של המורה, כיון שיש בעניין תמורה לאו נוסף. (14) שאין הלאו דומה לעשה בכל, שהרי כל המmir עובר בלבד, ולא כל המmir תמורה תמורה, רק לוקה כל העובר בלבד ציבור או של חיים בו. (15) ככלומר, החיבור והשותפין המירו, אבל אם שותפין. (16) [כלומר, החיבור והשותפין המירו, אבל רק אחד מן החיבור או מן השותפין המיר, בודאי אינה תמורה כלל, ואפשר שגם אזהרה אין כאן, שהרי היחיד הזה אינו יכול להמיר אלא על חילוקו, והרי זה כאמור "רגלה של בהמה זו או ידה תחת עולה זו" שאינה תמורה. ואף על פי שיש לו חלק באברים שהנשמה תלויות בהם, אינה תמורה כלל, שהרי אי אפשר לומר כן "פשתה קדושה בכולה", שהרי אין כולה שלן]. (17) ובכל זאת אין התמורה קודש, ולמדו כן במשנה (תמורה יג.) מה שנאמר בלשון יחיד: "לא יחליפנו ולא ימיר אותו" - היחיד עשה תמורה ואין החיבור והשותפין עושים תמורה". (18) ואף על פי שנאמר "לא יחליפנו ולא ימיר אותו", אין לוקה שמונם, שהרי שני הלאוין אינם בעניין אחד, אלא אחד בשל אחרים ואחד בשל עצמו. (19) כאן המדובר כשהיא שותף בהמתה הקרבן, ואילו שותפין של מעלה הינו שהמתה הולין היתה בשותפות. (20) בהמתה חולין שהיה של. (21) היחיד בבחמת חולין שלו. (22) ככל אחד ואחד מישראל של, או על חלק בהם. (23) והרי הוא כאילו מיר בקרבן של, ועל כל פנים בקרבן של אחר ברשותו של בעל הקרבן. (24) למדו כן במשנה ובבריתא (תמורה יג.) ממעשר בהמתה שנאמר בו (וירא כז, לג) "ולא ימירנו ואם המר ימירנו מפורש בתורה, אלא רק מפני השמועה למדנו - תמורה ג. והיא הוא ותורה. (25) משום שנאמר (דברים כח, נח) בשם רב יוסף הגלילי,

יום ראשון כ"א איר ה'תשע"ו

הלוות תמורה:

יש בכלין שלש מצות. אחת מצות עשה, ושתיים מצות לא תעשה, וזה הוא פרטן: א) שלא ימיר בהמה בהמה. ב) שתיהה הtmporaה קדשה אמר המיר. ג) שלא ישנה הקדשים מקדשה לקדשה. ובאו מכות אלו בפרקם אלו:

פרק ראוין

(1) יבאר של המmir לוקה, ולמה לוקין על התמורה.

א. כל המmir² - לוקה³ על כל בהמה ובבהמה⁴ שימיר, שנאמר: לא יחליפנו ולא ימיר אותו, ו אף על פי שלא עשה מעשה⁵. מפני הtmporaה למדרו, שבל מכות לא תעשה שאין בה מעשה - אין לוקין עליון⁶, חוץ מגנבע⁷ וממייר⁸ ומקהל את חברו בשם¹⁰. שלשה לאין אלו אי אפשר שתיהה בכאן מעשה¹¹ בכל¹² ולוקין עליון. ולמה לוקין על התמורה, והרי לאו שפה נפק לעשה, שנאמר: ואם חמירנו ויהיה קדש¹³? מפני שיש ביה עשה ושני לאוין¹⁴. ועוד, שאין לאו שפה שווה לעשה¹⁴; שהצبور והשפטין¹⁵ אין עושין tmporaה אם חמירנו¹⁶, אף על פי שהן מזוהירות שלא ימירו¹⁷. גמצאת אומר, שהיחיד שהmir - הרי התמורה קדש. ואפלו המmir בשבט - לוקה ארבעים¹⁸. ואחד מן השפטין¹⁹ שהmir²⁰, או מי שהmir²¹ בקרבן מקרים²², הויאל ויש לו בפן שותפות²³ -

הרי זה לוקה ואין הtmporaה קדש²⁴.

(2) "שאמר בעל הקרבן על בהמת חולין שיש לו: הרי זו (=החולין) תחת זו (=הקרבן)". (3) סופג מלוקות ארבעים. (4) לוקה בנהר, ואפילה המmir (שתי בהמות או יותר) בכת אחית, לוקה כמה פעמים. (5) שהרי התמורה נעשתה על ידי דיבורו, ועיקמת שפתים אינה מעשה, ואף על פי שלענין סימנת שור בדרשו פסק ורבינו פרק יג מהלכות שכירות הלכה ב) שאם חסם בקהל לוקה, וכרכי יוחנן (בבא מציעא צ:) שאמור שעיקמת פיו היא מעשה, וכן אמר רבי יוחנן שם ובחמתה ג: שממיר בדיבורו עשה סמן רבני על הלשון השניה שבסוגיות הגمراה בתמורה ד: שהלאו ישנו גם בשותפין ואילו העשה אינה אלא ביחיד, והרי שלוקה אף על פי שאין בו מעשה. וכן אמרו בכמה מקומות בשם רב יוסף הגלילי, שmir אין בו מעשה ודלא כרכי יוחנן שאמור שיש בו מעשה. (6) ככלומר, אין זה מפורסם בתורה, אלא רק מפני השמועה למדנו - תמורה ג. משום שנאמר (דברים כח, נח)

מתוך מהדורות ונשל עם רmb"ם ג' – מוסד הרב קוק

- ד. **המתקפר** הוא שעוֹשָׂה תמורה, אבל לא
המקדייש.³⁶ ביציך? הקדיש בהמה שיתפרק בה חברו,
בגון שהקדיש קרבנות נייר שיתפרק בהם פלוני³⁷
הנזר – אותו הנזיר הוא שעוֹשָׂה בהן תמורה, אבל
לא זה שהקדיש,³⁸ לפיכך אין שלו.³⁹

(36) תמורה ב: "שכיוון שהופרש [הקרבן] לצרכו [של המתכפר] קרינה ביה" [קרבנו] דברת המתכפר אולין". (37) אותו הנזיר הוא שעשוֹה בהן תמורה. (38) דברת מתכפר אולין ולא בתור מקדיש. (39) שהקרבן הוא של המתכפר ואינו של המקדיש, ואין אדם ממיר בהמתו בקרבןiani שלו.

- ה. **היוֹשֵׁם מミיר**. הגימmach להני בני ומות –
הרי זו קרבני,⁴⁰ אין מミירין בה; שחרי הם ביה
שפטפין,⁴¹ והשפטפין אין עושין תמורה, כמו שבארנו.²⁰

(40) שהפריש אביו קרבן ולא הספיק להקריבו עד שמת. (41) ולמדו כן ממה שנאמר (ויקרא כז, י) "ואם המר ימייר" הלשון הכפולה באה לרבות את היורש שתמורתו תמורה. (42) מקרים הירושים הקרבן לאחר מותו, והמדובר בעולה או בשלמים, אבל חטא וاسم שמתו בעלייהם, אינם קרבנים. (43) אף כי אינם מתחכפרים בה כפורה קבועה – מתחכפרים בה בקופיא (כפורה שטחית) והרי הם בשותפים, ומכיון שאין אף אחד מתחכפר בקרבן זה מקיבעא (כפורה קבועה) הרי הם, המתכפרים בקופיא – בעלי הקרבן.

- ו. **אין קדשי נברים** עוזשין תמורה⁴⁴ מן התורה;
אבל מדברי טופרים, שהנבר שheimer – הרי זו
תמורה.⁴⁵ הקדיש הנבר בהמה שיתפרק בה ישראל
ויהмир בה הנבר – הרי זו ספק תמורה.⁴⁷

(44) ראה בפרק ג מהלכות הקרבנות הלכה ב, שמקבלים מן הגורים קרבן עליה ומקרים אותם. (45) קרבן שמעון בבריתא (תמורה ב): "קדשי עכו"ם לא נהנין ולאمولין וכו' אין עושים תמורה דברי רבי שמעון". (46) אין זה מפורש, אבל כן נהנה מהה שאמיר רבי שמעון באותו ברייתא "קדשי עכו"ם לא נהנין ולאمولין" הרי שמרובנן אסור ליהנות בהן. והמדובר בקדשו, אבל אם המיר בקדשי ישראל ראה להלן. (47) כן היא בתמורה שם לפי מסכתן הגمرا בכירור בעיתו של רמי בר חמא, שאם הקדיש גוי להתחכפר גוי – בודאי אינה עושה תמורה מן התורה, בדברי רבי שמעון, וכמברואר לעמלה, וכל בעיתו אינה אלא כשהקדיש גוי להתחכפר בה ישראל: אם צריך שיהירה הקרבן מתחילה ועוד סוף ביד זה שקרבנו עושה תמורה מן התורה, או שמספיק אם הוא עושה עצשו, ביד זה שקרבנו עושה תמורה, אף שבתחילה היה ביד העכו"ם, ולא נפשטה הבעייה ולכך פסק רבינו שהיא ספק תמורה.

- ז. **אחד גברים ואחד נשים אם המיר – עוזשין**⁴⁸

(48) שף על פי שהלאו של "לא יהילפנו ולא ימיר" נאמר בלשון זכר – למדו (שם בוגר) ממה שנאמר (ויקרא שם)

הקרבנות לעניין תמורה) ולמה יצא? לומר לך: מה מעשר קרבן יחיד (שאינו נהוג בשותפות – פרק ו מהלכות בכורות הלכה י' יצאו קרבנות צבור והשותפה".

- ב. **אחד הממיר בזדון**²⁵ או **שהמיר בשגגה** – הרי זה עוזשיה תמורה ולווקה.²⁶ כיatz?²⁷ המתקפן לוומר: הרי זו תמורה שלמים שיש ל²⁸ – הרי זו תמורה ולווקה.²⁹ אבל אם דמה שמטהר להمير והمير,³⁰ או שאמר: אבנס לבית זה ואמר מדעתינו, ונכנס ושבח והمير שלא מדעתינו³¹ – הרי זו תמורה ואינו לך עלייה.³²

(25) ידע שאסורה התורה להmir והמתרון לומר הרי זו תמורה עליה, ואמר כן. (26) משנה בתמורה יז. "ר' יוסי בר' יהודה אומר עשה שוגג מזיד בתמורה ולא עשה שוגג מזיד במודדים". וכותב רבינו בפירוש המשניות שם שההכללה היא ר' יוסי שאין עליו שם חולק. (27) ככלומר, אייזחו שוגג שהוא מזיד. (28) מזיד הוא על האיסור, כי יודע הוא אסור להmir, רק שוגג הוא על התמורה שריצה להmir בויה וטענה והmir באחר. (29) ולמדו כן (בוגר) שם מה שנאמר (שם, י) "יהיה קודש" – ללבות שוגג כזיד. (30) איינו לוכה, ר' יוחנן וריש לקיש שם ולא כחזקיה שאמר, שאם דימה שומרה שוגג מזיד אלא וסבירו רבי יוחנן וריש לקיש שלא נתרבה שוגג מזיד אלא אם היה השגגה רך בתמורה, כגון שידע אסור להmir, אלא שנתכוון להmir שלמים והmir עליה, אבל אם היה השגגה גם באיסור, שהסביר שאין אסור להmir – לא נתרבה לחזוב מלוקות. (31) ככלומר: התירו בו שלא יmir והוא אומר שיוכנס לבית זה וmir מדעתו (וכדרכו כל מקבלי התורה), שאומרים: על מנת כן אנו עושים), ושוב נכנס לבית ושכח שהתרו בו והmir. (32) משום שצרכי שתהיה ההתראה בתוך כדי לדיבור של המעשה, כדי שיהירה זכרה, אבל אם שכח את ההתראה אינו חייב מלוקות, ודלא כרב ששת שם המכחיב מלוקות. וסבירו רבינו שכל המחלוקת של רבי יוחנן וריש לקיש, וחזקיה ורב ששת אינה אלא לעניין מלוקות, אבל בחלות התמורה אין חולקים, וכולם סוברים שתמורתו תמורה (כסף משנה).

- ג. **אין אדם מmir בהמתו בקרבן שאינו שלו**.³³ ואם אמר בעל קרבן: **כל הרוצה להmir בהמתו יבוא וימיר** – הרי זה mir בהמתה.³⁴ המיר קרבנו בהמתה שאינה שלו³⁵ – אינה תמורה, שאין אדם מקידיש דבר שאינו שלו.

(33) כי "התמורה היא שיאמר בעל הקרבן על בהמת החולין שיש לו: הרי זו תחת זו", אבל אם אמר על בהמת cholim, שיש לו שתהיה תמורה קרבן של אחרים, אין זו תמורה, שאין אדם מתחפיש בדבר שאינו שלו (תמורה ט). וולםדו כן (שם ב.) ממה שנאמר בעניין סמיכה (ויקרא ג, ב) "ווסמן ידו על ראש קרבנו" = "קרבנו", ולא קרבן חבירו". (34) ככלומר: חלה התמורה. (35) אמר על בהמת cholim שאינה שייכת לו הרי זו תמורה קרבן השיך לו.

מתוך מהדורות ונשל עם רמב"ם גNUM – מוסד הרב קוק

הקרבן ולא הם), אבל אליבא דרבנן אין כאן ספק כלל.
 (65) שכתוב (שם ט, ז) "את פר החטא אשר לו".
 (66) שהפר מכפר על הכהן הגדל ועל שאר הכהנים, כמו
 שנאמר (שם, יג) "וכפר בעדו ובعد ביתו", והכהנים הם
 ביתו כמו שנאמר (תהלים קלה, יט) "בית אהרן ברכו את
 ה". וראהו בגמרא (יומא נא): שמתכפרים מקידבאה.
 (67) בפר החטא של הכהן הגדל (שם בגמרא) וראהו
 למעלה הלכה א, שאין השותפין עושים תמורה.

יא. העופות והמנחות אין עושין תמורה, שלא
 נאמר אלא בהמה.⁶⁸

(68) וואם בהמה אשר יקריבו ממנה קרבן לה, כל אשר יתן
 ממנו לו, יהיה קודש וגוי, ואם המר ימיר בהמה בהמה
 והיה הוא ותומרתו יהיה קודש.

יב. קרבנות בדק הבית⁶⁹ אין עושין תמורה. שנאמר
 במיעשר: לא יבקר בין טוב לרע ולא ימירנור.⁷⁰
 ויהלוא העופר בכלל כל הקדרים היה,⁷¹ ולמה
 יצאו?⁷² לא ילמד על הכלל⁷³: מה מעשר קרבן יתיד,⁷⁴
 יצאו קרבנות צבור וכן השתקפין.⁷⁵ מה מעשר קרבן
 מזבח,⁷⁶ יצאו קדרי בדק הבית. מה מעשר בהמה
 הקש למעשר דגן,⁷⁷ שאין חיבין בו אלא ישראלי
 ולא נכרים,⁷⁸ יצאו קרבנות נכרים שאין עושין
 פטור שפערנו.⁷⁹

(69) בהמות שהוקדשו על מנת שיפודם ודמייהם היו לתיקון
 בית המקדש. (70) לא יעשה בו תמורה, ווגמר: "ואם המר
 ימירנו והיה הוא ותומרתו יהיה קודש" (שם). (71) ויהודים
 אנו אסור להמיר, שנאמר בהם (שם) "לא יהילפנו ולא
 ימיר אותו וגוי והיה הוא ותומרתו יהיה קודש". (72) למה
 ייחודה התרה פסוק מיוחד למעשר בהמה. (73) על יתר
 הקדרים. וזה היא אחת משלוש עשרה המידות שהתרה
 נורשת בהן "כל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד, לא
 ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא".
 (74) ואינו בא בשותפות. (75) שאין עושין תמורה.
 (76) שמקריבו על המזבח. (77) שכתוב (דברים יד, כב)
 "עשר תשער וגוי", ואמרו על זה בבכורות נג: כי בשתי
 מעשרות הכתוב מדבר, אחד מעשר בהמה ואחד מעשר דגן
 והושוו זה זה לדיניהן. (78) שכתוב אצל מעשר דגן
 (במדבר יח, כד) "כי את מעשר בני ישראל אשר ירימו לה"
 ומשמע בני ישראל ולא גויים, אף מעשר בהמה, בני ישראל
 ולא נכרים (תמורה ג). (79) למעלה הלכה ו, ושם מבואר
 שמדובר סופרים הגוי שהמיר תמורה מהר.

יג. המקדיש בעלת מום קביעה⁸⁰ – אינה עושה
 תמורה, מפני שלא נתקדש גופה קדוש גמור, ואותה
 אלא קדרת דמים.⁸¹ אבל המקדיש בעלת מום
 עזירב,⁸² או שהקדיש תמיימה ולאחר מכן נולד קה מום
 קביעה – הרי זו עושה תמורה.⁸³

(80) כגון שהיא מחוסר אבר. (81) שקדושת דמים אינה
 עושה תמורה. (82) שקדושה קדושת הגוף. (83) משנה

"ואם המר ימירנו": יתרה של "ואם" באה לרבות את
 האשה, שאף היא תמורה.

ח. קטן שהגיע לעונת נדרים⁴⁹ שהмир, אף על פי
 שאינו לוקה⁵⁰ – יש בו ספק אם עושה תמורה או
 אינו עושה תמורה.⁵¹

(49) בן י"ב שנה, שאם נדר להקדיש, נדרו קיים, ולמדו כן
 (ניר סב). ממה שכחוב (ויקרא ז, ב) "כי פלייא נדר" –
 לרבות מופלא הסמור לאיש – שהוא בן י"ב שנה, שהקדשו
 הקדש. (50) שקטן איינו בר עונשיין. (51) בעיא של רמי
 בר חמא (תמורה שם) אם מדמים דין תמורה לדין הקדש,
 שכשם שהקטן יכול להקדיש, כמו כן יכול הוא גם להמיר,
 או מכיוון שקטן איינו בכלל דיני עונשיין, ואיינו לוקה –
 יכול להמיר.

ט. אין הכהנים מミירין בחתאת ובאשׂם;⁵² שאף
 על פי שהם שלחים⁵³ – אין זוכין בהן מחייבים,⁵⁴
 שאין להם בبشر עד שיזורק הדם.⁵⁵ ואין הכהנים
 ממיירין בבכורה; שאף על פי שהוא זוכה בו
 מחייבים⁵⁶ – אין זוכה בו מחללה, שהרי תחולתו
 בבביה ישראלי⁵⁷ הוא. אבל הבעלים⁵⁸ שהמירו
 בפרק כל זמן שהוא בפרקם – עושים תמורה. וכן
 בהן שהמיר בפרק שנזולד לו⁵⁹, לא בפרק שלקח
 מישראלי – הרי זו תמורה.⁶⁰

(52) של ישראל שנתנו להם כדי להקדיבם. (53) ראה בפרק
 י מהלכות מעשה הקרבנות הלכה ג, שאין חטא ואשם
 נאכלים אלא לזרci כהונה. (54) במשנה תמורה ז: וראה
 למעלה הלכה ג, שאין אדם ממיר בהמתו בקרבן שאינו
 שלו. (55) שהרי האוכל לנו הזרקה – לוקה.
 (56) שמצוה להפריש בכורו וליתנו להhn. (57) שאין נותני
 את הבכור לכהן כשיולד – אלא טיפול בו עד שיגדל
 מעט ויתנוו לכהן, ודרש רב עקיבא במשנה (תמורה שם)
 "והיה הוא ותומרתו יהיה קודש" (ויקרא ז, ז): "היכן
 קדושה חלה עליו – בבית הבעלים, אף תמורה בבית
 הבעלים. (58) ישראל. (59) ראה פרק מהלכות בכורות
 הלכה ז, שוגם הכהנים חייבים בבכור בהמה טהורה.
 (60) פשוט הוא "שלא גרע הכהן מישראל והרי זה בביית
 בעלים".

י. אילו של בהן גrole עושה תמורה⁶¹, אבל פרט⁶²,
 אין עושה תמורה⁶³; אף על פי שהוא משלו⁶⁴,
 הואיל ואחיו הכהנים מתפערין בו⁶⁵ – הרי הם בו
 קשוףPiein.⁶⁶

(61) שהוא מזכיר ביום הכיפורים העולה ביחד עם הפר
 לחטא. (62) אם המיר הכהן הגדל ב晦ת חולין באיל
 זה, חלה התמורה, שבאליל זה מתפרק הכהן הגדל לבדו.
 (63) פר החטא של כהן גדול. (64) שלא הסתפקו בזה
 ביום נ: אלא לדעת רב מאיר שקרא לפרט זה "קרבן יחיד"
 – אולי אין אחיו הכהנים מתכפרים בו, אלא מוקביה
 (ומכיוון שהכהן הגדל מתכפר בו מוקביה, הוא בעל

מתוך מהדורות וגהל עם רם רמב"ם ג' נעם – מוסד הרב קדש.

קדושה - אינה עשויה בתמורה, אם המיר בה בהמת חולין אחרת, משנה בתמורה יב. (96) שהקדיש בהמה ונתעbara אחר שהקדשה ולדה (שאם היה מעוברת כשהקדשה אין זה ولד קרבן, אלא הוא עצמו קרבן, ראה להלן הלכה ט), אין הولد עשויה תמורה אם המיר בה בהמת חולין. (97) ככלומר, בבהמת הקדש.

טז. אין מניין איברים או עברים בשלמים ולא שלמים בהן. כיצד? האומר: רגלה של בהמה זו או זרחה פחת עוללה זו⁹⁸, או שאמר עבר בהמה זו פחת עוללה זו – אינה תמורה. וכן האומר: בהמה זו פחת זרחה או רגלה של עוללה זו, או שאמר: בהמה זו פחת עברה של חטא⁹⁹ זו – אינה תמורה.¹⁰⁰

(98) ייתכן כי בכונה כתוב רבינו יד או רgel שהם אברים שאין הנשמה תלויה בהם, אבל אם אמר: לבה או ראשה של בהמה זו פחת עוללה זו – תמורה תמורה. (99) המדובר, שהקדישה כשהיתה מעוברת שאין לה דין של "ולד קרבן", אלא היא עצמה קרבן, כמפורט בפרק ד מהלכות פסולי המקדשין הלכה ו, וכן לא מיעטו כאן אלא כל זמן שהוא עבר, אבל אם הקדישה ואחרי כן נתבערה הרי כתוב ובינו לעלה (הלכה ט) שולד איינו עשויה תמורה (לחם משנה). (100) אפשר שלמדו כן ממה שנאמר (ויקרא כז, ז) "בהמה בהמה" – משמע שלימה בשלימה, להוציא אברים וועברים.

יז. הימיר בכלאים¹⁰¹ או בטרכפה¹⁰² ויזא דפ"ן¹⁰³ או בטממים¹⁰⁴ ואנדרוגינוס¹⁰⁵ – אין הקדשה חלה עליהן, והרי זה כמו שימיר בגמל או בחמור¹⁰⁶, לפि שאין במינו קרבן¹⁰⁷, ולפיכך אין לוקה. מה בין אלו לבעל מום¹⁰⁸? בעל מום יש במינו קרבן¹⁰⁹, אבל אין במינם קרבן.¹¹⁰

(101) בהמת חולין שנולדה מתיש (=גדי זכר) ורחל (=כבהשה). (102) ככלומר, בהמת החולין הייתה טיפפה. (103) בהמת חולין, וכגון שנטקתה אמו בילדתו וחתוכו דפנזה של האם והוציאו הولد דרך החתך. (104) "שאין לו לא אבר זכרות ולא אבר נקבות, אלא הוא אטום (=סתומים)". (105) "ישיש לו אבר זכרות וגם אבר נקבות והוא ספק אם זכר אם נקבה". (106) שאין במין הגמל או החמור שייהיו קרבים, ואין מירים אותם. (107) ראה בפרק ג מהלכות אישורי מזבח הלכות א-ג שכלאים, טריפה, טומטום ואנדרוגינוס ויוצא דופן פסולים למזבח. (108) שאם היהת בהמת חולין בעלת מום קבוע מעיקורה ואמר, הרי היא תמורה תחת בהמת הקדש, תמורה תמורה. (109) במין הבהמה שיש לך קרבן כגון בהמה תמיימה, ובבעל מום בעצמו אף שאסרו להקייבו על המזבח – הרי הוא מותר באכילת בני אדם. (110) שבהתוות תמיימות אין מין אחד עטם. וטריפה אף שאינה מין בפני עצמה – כיוון שאסורה באכילת בני אדם דומה היא להמה טמאה.

יח. הרובע¹¹¹ והנרבע¹¹² – הרי הם בבעל מום ועושין תמורה.¹¹³ וכן פל פיויצא בהן.¹¹⁴

שם, שמכיוון שבשבועה שהקדיש לא היה בה מום קבוע, הרי הוא טוב מעיקרו ועליו אמרה התורה "ולא יהילפנו וגוי טוב וכל זה דוקא אם אמר "הרוי זו תמורה זו", או "הרוי זו חלפי זו". אבל אם אמר "הרוי זו תחת זו", משמעו שהיא של "תחת" היא גם חילול, ובכቤת מום שעומדת לפידון, אנו מפרשים בדבריו, של חילול נחכוון ולא לתמורה ואין לוקה.

יד. אחד הימיר פמים בבעל מום⁸⁴ או בעל מום בתמים⁸⁵, או שהימיר בקר בצאן⁸⁶ או צאן בקר, או במשם בעיים⁸⁸ או עזים בכבשים⁸⁹, או נקבות בזכרים או זקרים בנקבות⁹⁰, או שימיר אחד במאה או מאה באחד⁹², בין בכת אחת בין בזו אחר זו⁹³ – הרי זו תמורה, ולוקין במנין הבהמות ששהימיר.⁹⁴

(84) כמובן, בהמת החולין תמיימה ובהתו התقدس בעלת מום, וכגון שהיתה תמיימה בעת ההקדש ואחריו כן הוממה. (85) בהמת החולין בעלת מום, אפילו בעל מום קבוע, ובהתו התقدس תמיימה. ולמדו כן مما שנאמר (ויקרא כ), י"ו לא יהילפנו ולא ימיר אותו טוב ברע או רע בטוב" (רע, וזה בעלת מום) וכתיב שם "ואם המר ימיר והיה הוא תמורה היה קודש". (86) הימיר בקר של חולין בבר כבש של הקדש (משנה שם). (87) צאן של חולין בכבשים של הקדש. (88) כבשים של חולין בעזים של הקדש. (89) עזים של חולין בכבשים של הקדש. (90) וכל אלו הדברים למדו בבריתא שם מה שכתוב (ויקרא שם) "ואם המר יmir בהמה בבהמה", וככל אלו נקאים בשם בבהמה. (91) הימיר בהמת אחת של חולין במאה בתמורות של הקדש, (92) הימיר מאה בתמורות של חולין בבהמה אחת של הקדש, וכך קמא במשנה שם וدلא לרבי שמיעון, ולמדו גם ממה שכותוב שם ("בהמה בבהמה", ואף בהמות רכבות נקאות בהמה בלשון יחיד, כמו שנאמר (יונה ד, יא) "ובבהמה רבבה"). (93) שהימיר את המה של חולין באחד של הקדש בזו אחר זו, וכן נשמע בגמרה שם מדברי ריש לקיש שאף ר' שמעון שאמר: "אין מירים אלא אחד באחד" מודה שאם המיר בזו אחר זו שתמורתו תמורה, ואם כן דעת חכמים שמיירין בכת אחת – בודאי שמירים בזו אחר זו. (94) כן מפורש בתמורה זו. שהימיר בכת אחת לוכה על כל בהמה ובבהמה ואף על פי שהימיר רק פעם אחת – הגוף מחלקים ונחשב כאילו המיר על כל אחד ואחד בנפרד. וככל זה אינו אלא בהmir מאה של חולין באחד של הקדש, אבל אם המיר אחד של חולין במאה של הקדש, אינו לוקה אלא אחד.

טו. אין הtmpora העשיה תמורה⁹⁵, ולא ולד בבהמות הtmpora⁹⁶ עשויה תמורה. שנאמר: והיה הוא יתמורתו; יהוא – ולא ולדו, יתמורתו – ולא תמןوت גמורתו. אבל הימיר בהמה זיהור וHEMA⁹⁷ זיהור וHEMA⁹⁸ זיהור וHEMA⁹⁹ זיהור וHEMA¹⁰⁰ זיהור וHEMA¹⁰¹ זיהור וHEMA¹⁰² זיהור וHEMA¹⁰³ זיהור וHEMA¹⁰⁴ זיהור וHEMA¹⁰⁵ זיהור וHEMA¹⁰⁶ זיהור וHEMA¹⁰⁷ זיהור וHEMA¹⁰⁸ זיהור וHEMA¹⁰⁹ זיהור וHEMA¹¹⁰ זיהור וHEMA¹¹¹ זיהור וHEMA¹¹² זיהור וHEMA¹¹³ זיהור וHEMA¹¹⁴ זיהור וHEMA¹¹⁵ זיהור וHEMA¹¹⁶ זיהור וHEMA¹¹⁷ זיהור וHEMA¹¹⁸ זיהור וHEMA¹¹⁹ זיהור וHEMA¹²⁰ זיהור וHEMA¹²¹ זיהור וHEMA¹²² זיהור וHEMA¹²³ זיהור וHEMA¹²⁴ זיהור וHEMA¹²⁵ זיהור וHEMA¹²⁶ זיהור וHEMA¹²⁷ זיהור וHEMA¹²⁸ זיהור וHEMA¹²⁹ זיהור וHEMA¹³⁰ זיהור וHEMA¹³¹ זיהור וHEMA¹³² זיהור וHEMA¹³³ זיהור וHEMA¹³⁴ זיהור וHEMA¹³⁵ זיהור וHEMA¹³⁶ זיהור וHEMA¹³⁷ זיהור וHEMA¹³⁸ זיהור וHEMA¹³⁹ זיהור וHEMA¹⁴⁰ זיהור וHEMA¹⁴¹ זיהור וHEMA¹⁴² זיהור וHEMA¹⁴³ זיהור וHEMA¹⁴⁴ זיהור וHEMA¹⁴⁵ זיהור וHEMA¹⁴⁶ זיהור וHEMA¹⁴⁷ זיהור וHEMA¹⁴⁸ זיהור וHEMA¹⁴⁹ זיהור וHEMA¹⁵⁰ זיהור וHEMA¹⁵¹ זיהור וHEMA¹⁵² זיהור וHEMA¹⁵³ זיהור וHEMA¹⁵⁴ זיהור וHEMA¹⁵⁵ זיהור וHEMA¹⁵⁶ זיהור וHEMA¹⁵⁷ זיהור וHEMA¹⁵⁸ זיהור וHEMA¹⁵⁹ זיהור וHEMA¹⁶⁰ זיהור וHEMA¹⁶¹ זיהור וHEMA¹⁶² זיהור וHEMA¹⁶³ זיהור וHEMA¹⁶⁴ זיהור וHEMA¹⁶⁵ זיהור וHEMA¹⁶⁶ זיהור וHEMA¹⁶⁷ זיהור וHEMA¹⁶⁸ זיהור וHEMA¹⁶⁹ זיהור וHEMA¹⁷⁰ זיהור וHEMA¹⁷¹ זיהור וHEMA¹⁷² זיהור וHEMA¹⁷³ זיהור וHEMA¹⁷⁴ זיהור וHEMA¹⁷⁵ זיהור וHEMA¹⁷⁶ זיהור וHEMA¹⁷⁷ זיהור וHEMA¹⁷⁸ זיהור וHEMA¹⁷⁹ זיהור וHEMA¹⁸⁰ זיהור וHEMA¹⁸¹ זיהור וHEMA¹⁸² זיהור וHEMA¹⁸³ זיהור וHEMA¹⁸⁴ זיהור וHEMA¹⁸⁵ זיהור וHEMA¹⁸⁶ זיהור וHEMA¹⁸⁷ זיהור וHEMA¹⁸⁸ זיהור וHEMA¹⁸⁹ זיהור וHEMA¹⁹⁰ זיהור וHEMA¹⁹¹ זיהור וHEMA¹⁹² זיהור וHEMA¹⁹³ זיהור וHEMA¹⁹⁴ זיהור וHEMA¹⁹⁵ זיהור וHEMA¹⁹⁶ זיהור וHEMA¹⁹⁷ זיהור וHEMA¹⁹⁸ זיהור וHEMA¹⁹⁹ זיהור וHEMA²⁰⁰ זיהור וHEMA²⁰¹ זיהור וHEMA²⁰² זיהור וHEMA²⁰³ זיהור וHEMA²⁰⁴ זיהור וHEMA²⁰⁵ זיהור וHEMA²⁰⁶ זיהור וHEMA²⁰⁷ זיהור וHEMA²⁰⁸ זיהור וHEMA²⁰⁹ זיהור וHEMA²¹⁰ זיהור וHEMA²¹¹ זיהור וHEMA²¹² זיהור וHEMA²¹³ זיהור וHEMA²¹⁴ זיהור וHEMA²¹⁵ זיהור וHEMA²¹⁶ זיהור וHEMA²¹⁷ זיהור וHEMA²¹⁸ זיהור וHEMA²¹⁹ זיהור וHEMA²²⁰ זיהור וHEMA²²¹ זיהור וHEMA²²² זיהור וHEMA²²³ זיהור וHEMA²²⁴ זיהור וHEMA²²⁵ זיהור וHEMA²²⁶ זיהור וHEMA²²⁷ זיהור וHEMA²²⁸ זיהור וHEMA²²⁹ זיהור וHEMA²³⁰ זיהור וHEMA²³¹ זיהור וHEMA²³² זיהור וHEMA²³³ זיהור וHEMA²³⁴ זיהור וHEMA²³⁵ זיהור וHEMA²³⁶ זיהור וHEMA²³⁷ זיהור וHEMA²³⁸ זיהור וHEMA²³⁹ זיהור וHEMA²⁴⁰ זיהור וHEMA²⁴¹ זיהור וHEMA²⁴² זיהור וHEMA²⁴³ זיהור וHEMA²⁴⁴ זיהור וHEMA²⁴⁵ זיהור וHEMA²⁴⁶ זיהור וHEMA²⁴⁷ זיהור וHEMA²⁴⁸ זיהור וHEMA²⁴⁹ זיהור וHEMA²⁵⁰ זיהור וHEMA²⁵¹ זיהור וHEMA²⁵² זיהור וHEMA²⁵³ זיהור וHEMA²⁵⁴ זיהור וHEMA²⁵⁵ זיהור וHEMA²⁵⁶ זיהור וHEMA²⁵⁷ זיהור וHEMA²⁵⁸ זיהור וHEMA²⁵⁹ זיהור וHEMA²⁶⁰ זיהור וHEMA²⁶¹ זיהור וHEMA²⁶² זיהור וHEMA²⁶³ זיהור וHEMA²⁶⁴ זיהור וHEMA²⁶⁵ זיהור וHEMA²⁶⁶ זיהור וHEMA²⁶⁷ זיהור וHEMA²⁶⁸ זיהור וHEMA²⁶⁹ זיהור וHEMA²⁷⁰ זיהור וHEMA²⁷¹ זיהור וHEMA²⁷² זיהור וHEMA²⁷³ זיהור וHEMA²⁷⁴ זיהור וHEMA²⁷⁵ זיהור וHEMA²⁷⁶ זיהור וHEMA²⁷⁷ זיהור וHEMA²⁷⁸ זיהור וHEMA²⁷⁹ זיהור וHEMA²⁸⁰ זיהור וHEMA²⁸¹ זיהור וHEMA²⁸² זיהור וHEMA²⁸³ זיהור וHEMA²⁸⁴ זיהור וHEMA²⁸⁵ זיהור וHEMA²⁸⁶ זיהור וHEMA²⁸⁷ זיהור וHEMA²⁸⁸ זיהור וHEMA²⁸⁹ זיהור וHEMA²⁹⁰ זיהור וHEMA²⁹¹ זיהור וHEMA²⁹² זיהור וHEMA²⁹³ זיהור וHEMA²⁹⁴ זיהור וHEMA²⁹⁵ זיהור וHEMA²⁹⁶ זיהור וHEMA²⁹⁷ זיהור וHEMA²⁹⁸ זיהור וHEMA²⁹⁹ זיהור וHEMA³⁰⁰ זיהור וHEMA³⁰¹ זיהור וHEMA³⁰² זיהור וHEMA³⁰³ זיהור וHEMA³⁰⁴ זיהור וHEMA³⁰⁵ זיהור וHEMA³⁰⁶ זיהור וHEMA³⁰⁷ זיהור וHEMA³⁰⁸ זיהור וHEMA³⁰⁹ זיהור וHEMA³¹⁰ זיהור וHEMA³¹¹ זיהור וHEMA³¹² זיהור וHEMA³¹³ זיהור וHEMA³¹⁴ זיהור וHEMA³¹⁵ זיהור וHEMA³¹⁶ זיהור וHEMA³¹⁷ זיהור וHEMA³¹⁸ זיהור וHEMA³¹⁹ זיהור וHEMA³²⁰ זיהור וHEMA³²¹ זיהור וHEMA³²² זיהור וHEMA³²³ זיהור וHEMA³²⁴ זיהור וHEMA³²⁵ זיהור וHEMA³²⁶ זיהור וHEMA³²⁷ זיהור וHEMA³²⁸ זיהור וHEMA³²⁹ זיהור וHEMA³³⁰ זיהור וHEMA³³¹ זיהור וHEMA³³² זיהור וHEMA³³³ זיהור וHEMA³³⁴ זיהור וHEMA³³⁵ זיהור וHEMA³³⁶ זיהור וHEMA³³⁷ זיהור וHEMA³³⁸ זיהור וHEMA³³⁹ זיהור וHEMA³⁴⁰ זיהור וHEMA³⁴¹ זיהור וHEMA³⁴² זיהור וHEMA³⁴³ זיהור וHEMA³⁴⁴ זיהור וHEMA³⁴⁵ זיהור וHEMA³⁴⁶ זיהור וHEMA³⁴⁷ זיהור וHEMA³⁴⁸ זיהור וHEMA³⁴⁹ זיהור וHEMA³⁵⁰ זיהור וHEMA³⁵¹ זיהור וHEMA³⁵² זיהור וHEMA³⁵³ זיהור וHEMA³⁵⁴ זיהור וHEMA³⁵⁵ זיהור וHEMA³⁵⁶ זיהור וHEMA³⁵⁷ זיהור וHEMA³⁵⁸ זיהור וHEMA³⁵⁹ זיהור וHEMA³⁶⁰ זיהור וHEMA³⁶¹ זיהור וHEMA³⁶² זיהור וHEMA³⁶³ זיהור וHEMA³⁶⁴ זיהור וHEMA³⁶⁵ זיהור וHEMA³⁶⁶ זיהור וHEMA³⁶⁷ זיהור וHEMA³⁶⁸ זיהור וHEMA³⁶⁹ זיהור וHEMA³⁷⁰ זיהור וHEMA³⁷¹ זיהור וHEMA³⁷² זיהור וHEMA³⁷³ זיהור וHEMA³⁷⁴ זיהור וHEMA³⁷⁵ זיהור וHEMA³⁷⁶ זיהור וHEMA³⁷⁷ זיהור וHEMA³⁷⁸ זיהור וHEMA³⁷⁹ זיהור וHEMA³⁸⁰ זיהור וHEMA³⁸¹ זיהור וHEMA³⁸² זיהור וHEMA³⁸³ זיהור וHEMA³⁸⁴ זיהור וHEMA³⁸⁵ זיהור וHEMA³⁸⁶ זיהור וHEMA³⁸⁷ זיהור וHEMA³⁸⁸ זיהור וHEMA³⁸⁹ זיהור וHEMA³⁹⁰ זיהור וHEMA³⁹¹ זיהור וHEMA³⁹² זיהור וHEMA³⁹³ זיהור וHEMA³⁹⁴ זיהור וHEMA³⁹⁵ זיהור וHEMA³⁹⁶ זיהור וHEMA³⁹⁷ זיהור וHEMA³⁹⁸ זיהור וHEMA³⁹⁹ זיהור וHEMA⁴⁰⁰ זיהור וHEMA⁴⁰¹ זיהור וHEMA⁴⁰² זיהור וHEMA⁴⁰³ זיהור וHEMA⁴⁰⁴ זיהור וHEMA⁴⁰⁵ זיהור וHEMA⁴⁰⁶ זיהור וHEMA⁴⁰⁷ זיהור וHEMA⁴⁰⁸ זיהור וHEMA⁴⁰⁹ זיהור וHEMA⁴¹⁰ זיהור וHEMA⁴¹¹ זיהור וHEMA⁴¹² זיהור וHEMA⁴¹³ זיהור וHEMA⁴¹⁴ זיהור וHEMA⁴¹⁵ זיהור וHEMA⁴¹⁶ זיהור וHEMA⁴¹⁷ זיהור וHEMA⁴¹⁸ זיהור וHEMA⁴¹⁹ זיהור וHEMA⁴²⁰ זיהור וHEMA⁴²¹ זיהור וHEMA⁴²² זיהור וHEMA⁴²³ זיהור וHEMA⁴²⁴ זיהור וHEMA⁴²⁵ זיהור וHEMA⁴²⁶ זיהור וHEMA⁴²⁷ זיהור וHEMA⁴²⁸ זיהור וHEMA⁴²⁹ זיהור וHEMA⁴³⁰ זיהור וHEMA⁴³¹ זיהור וHEMA⁴³² זיהור וHEMA⁴³³ זיהור וHEMA⁴³⁴ זיהור וHEMA⁴³⁵ זיהור וHEMA⁴³⁶ זיהור וHEMA⁴³⁷ זיהור וHEMA⁴³⁸ זיהור וHEMA⁴³⁹ זיהור וHEMA⁴⁴⁰ זיהור וHEMA⁴⁴¹ זיהור וHEMA⁴⁴² זיהור וHEMA⁴⁴³ זיהור וHEMA⁴⁴⁴ זיהור וHEMA⁴⁴⁵ זיהור וHEMA⁴⁴⁶ זיהור וHEMA⁴⁴⁷ זיהור וHEMA⁴⁴⁸ זיהור וHEMA⁴⁴⁹ זיהור וHEMA⁴⁵⁰ זיהור וHEMA⁴⁵¹ זיהור וHEMA⁴⁵² זיהור וHEMA⁴⁵³ זיהור וHEMA⁴⁵⁴ זיהור וHEMA⁴⁵⁵ זיהור וHEMA⁴⁵⁶ זיהור וHEMA⁴⁵⁷ זיהור וHEMA⁴⁵⁸ זיהור וHEMA⁴⁵⁹ זיהור וHEMA⁴⁶⁰ זיהור וHEMA⁴⁶¹ זיהור וHEMA⁴⁶² זיהור וHEMA⁴⁶³ זיהור וHEMA⁴⁶⁴ זיהור וHEMA⁴⁶⁵ זיהור וHEMA⁴⁶⁶ זיהור וHEMA⁴⁶⁷ זיהור וHEMA⁴⁶⁸ זיהור וHEMA⁴⁶⁹ זיהור וHEMA⁴⁷⁰ זיהור וHEMA⁴⁷¹ זיהור וHEMA⁴⁷² זיהור וHEMA⁴⁷³ זיהור וHEMA⁴⁷⁴ זיהור וHEMA⁴⁷⁵ זיהור וHEMA⁴⁷⁶ זיהור וHEMA⁴⁷⁷ זיהור וHEMA⁴⁷⁸ זיהור וHEMA⁴⁷⁹ זיהור וHEMA⁴⁸⁰ זיהור וHEMA⁴⁸¹ זיהור וHEMA⁴⁸² זיהור וHEMA⁴⁸³ זיהור וHEMA⁴⁸⁴ זיהור וHEMA⁴⁸⁵ זיהור וHEMA⁴⁸⁶ זיהור וHEMA⁴⁸⁷ זיהור וHEMA⁴⁸⁸ זיהור וHEMA⁴⁸⁹ זיהור וHEMA⁴⁹⁰ זיהור וHEMA⁴⁹¹ זיהור וHEMA⁴⁹² זיהור וHEMA⁴⁹³ זיהור וHEMA⁴⁹⁴ זיהור וHEMA⁴⁹⁵ זיהור וHEMA⁴⁹⁶ זיהור וHEMA⁴⁹⁷ זיהור וHEMA⁴⁹⁸ זיהור וHEMA⁴⁹⁹ זיהור וHEMA⁵⁰⁰ זיהור וHEMA⁵⁰¹ זיהור וHEMA⁵⁰² זיהור וHEMA⁵⁰³ זיהור וHEMA⁵⁰⁴ זיהור וHEMA⁵⁰⁵ זיהור וHEMA⁵⁰⁶ זיהור וHEMA⁵⁰⁷ זיהור וHEMA⁵⁰⁸ זיהור וHEMA⁵⁰⁹ זיהור וHEMA⁵¹⁰ זיהור וHEMA⁵¹¹ זיהור וHEMA⁵¹² זיהור וHEMA⁵¹³ זיהור וHEMA⁵¹⁴ זיהור וHEMA⁵¹⁵ זיהור וHEMA⁵¹⁶ זיהור וHEMA⁵¹⁷ זיהור וHEMA⁵¹⁸ זיהור וHEMA⁵¹⁹ זיהור וHEMA⁵²⁰ זיהור וHEMA⁵²¹ זיהור וHEMA⁵²² זיהור וHEMA⁵²³ זיהור וHEMA⁵²⁴ זיהור וHEMA⁵²⁵ זיהור וHEMA⁵²⁶ זיהור וHEMA⁵²⁷ זיהור וHEMA⁵²⁸ זיהור וHEMA⁵²⁹ זיהור וHEMA⁵³⁰ זיהור וHEMA⁵³¹ זיהור וHEMA⁵³² זיהור וHEMA⁵³³ זיהור וHEMA⁵³⁴ זיהור וHEMA⁵³⁵ זיהור וHEMA⁵³⁶ זיהור וHEMA⁵³⁷ זיהור וHEMA⁵³⁸ זיהור וHEMA⁵³⁹ זיהור וHEMA⁵⁴⁰ זיהור וHEMA⁵⁴¹ זיהור וHEMA⁵⁴² זיהור וHEMA⁵⁴³ זיהור וHEMA⁵⁴⁴ זיהור וHEMA⁵⁴⁵ זיהור וHEMA⁵⁴⁶ זיהור וHEMA⁵⁴⁷ זיהור וHEMA⁵⁴⁸ זיהור וHEMA⁵⁴⁹ זיהור וHEMA⁵⁵⁰ זיהור וHEMA⁵⁵¹ זיהור וHEMA⁵⁵² זיהור וHEMA⁵⁵³ זיהור וHEMA⁵⁵⁴ זיהור וHEMA⁵⁵⁵ זיהור וHEMA⁵⁵⁶ זיהור וHEMA⁵⁵⁷ זיהור וHEMA⁵⁵⁸ זיהור וHEMA⁵⁵⁹ זיהור וHEMA⁵⁶⁰ זיהור וHEMA⁵⁶¹ זיהור וHEMA⁵⁶² זיהור וHEMA⁵⁶³ זיהור וHEMA⁵⁶⁴ זיהור וHEMA⁵⁶⁵ זיהור וHEMA⁵⁶⁶ זיהור וHEMA⁵⁶⁷ זיהור וHEMA⁵⁶⁸ זיהור וHEMA⁵⁶⁹ זיהור וHEMA⁵⁷⁰ זיהור וHEMA⁵⁷¹ זיהור וHEMA⁵⁷² זיהור וHEMA⁵⁷³ זיהור וHEMA⁵⁷⁴ זיהור וHEMA⁵⁷⁵ זיהור וHEMA⁵⁷⁶ זיהור וHEMA⁵⁷⁷ זיהור וHEMA⁵⁷⁸ זיהור וHEMA⁵⁷⁹ זיהור וHEMA⁵⁸⁰ זיהור וHEMA⁵⁸¹ זיהור וHEMA⁵⁸² זיהור וHEMA⁵⁸³ זיהור וHEMA⁵⁸⁴ זיהור וHEMA⁵⁸⁵ זיהור וHEMA⁵⁸⁶ זיהור וHEMA⁵⁸⁷ זיהור וHEMA⁵⁸⁸ זיהור וHEMA⁵⁸⁹ זיהור וHEMA⁵⁹⁰ זיהור וHEMA⁵⁹¹ זיהור וHEMA⁵⁹² זיהור וHEMA⁵⁹³ זיהור וHEMA⁵⁹⁴ זיהור וHEMA⁵⁹⁵ זיהור וHEMA⁵⁹⁶ זיהור וHEMA⁵⁹⁷ זיהור וHEMA⁵⁹⁸ זיהור וHEMA⁵⁹⁹ זיהור וHEMA⁶⁰⁰ זיהור וHEMA⁶⁰¹ זיהור וHEMA⁶⁰² זיהור וHEMA⁶⁰³ זיהור וHEMA⁶⁰⁴ זיהור וHEMA⁶⁰⁵ זיהור וHEMA⁶⁰⁶ זיהור וHEMA⁶⁰⁷ זיהור וHEMA⁶⁰⁸ זיהור וHEMA⁶⁰⁹ זיהור וHEMA⁶¹⁰ זיהור וHEMA⁶¹¹ זיהור וHEMA⁶¹² זיהור וHEMA⁶¹³ זיהור וHEMA⁶¹⁴ זיהור וHEMA⁶¹⁵ זיהור וHEMA⁶¹⁶ זיהור וHEMA⁶¹⁷ זיהור וHEMA⁶¹⁸ זיהור וHEMA⁶¹⁹ זיהור וHEMA⁶²⁰ זיהור וHEMA⁶²¹ זיהור וHEMA⁶²² זיהור וHEMA⁶²³ זיהור וHEMA⁶²⁴ זיהור וHEMA⁶²⁵ זיהור וHEMA⁶²⁶ זיהור וHEMA⁶²⁷ זיהור וHEMA⁶²⁸ זיהור וHEMA⁶²⁹ זיהור וHEMA⁶³⁰ זיהור וHEMA⁶³¹ זיהור וHEMA⁶³² זיהור וHEMA⁶³³ זיהור וHEMA⁶³⁴ זיהור וHEMA⁶³⁵ זיהור וHEMA⁶³⁶ זיהור וHEMA⁶³⁷ זיהור וHEMA⁶³⁸ זיהור וHEMA⁶³⁹ זיהור וHEMA⁶⁴⁰ זיהור וHEMA⁶⁴¹ זיהור וHEMA⁶⁴² זיהור וHEMA⁶⁴³ זיהור וHEMA⁶⁴⁴ זיהור וHEMA⁶⁴⁵ זיהור וHEMA⁶⁴⁶ זיהור וHEMA⁶⁴⁷ זיהור וHEMA⁶⁴⁸ זיהור וHEMA⁶⁴⁹ זיהור וHEMA⁶⁵⁰ זיהור וHEMA⁶⁵¹ זיהור וHEMA⁶⁵² זיהור וHEMA⁶⁵³ זיהור וHEMA⁶⁵⁴ זיהור וHEMA⁶⁵⁵ זיהור וHEMA⁶⁵⁶ זיהור וHEMA⁶⁵⁷ זיהור וHEMA⁶⁵⁸ זיהור וHEMA⁶⁵⁹ זיהור וHEMA⁶⁶⁰ זיהור וHEMA⁶⁶¹ זיהור וHEMA⁶⁶² זיהור וHEMA⁶⁶³ זיהור וHEMA⁶⁶⁴ זיהור וHEMA⁶⁶⁵ זיהור וHEMA⁶⁶⁶ זיהור וHEMA⁶⁶⁷ זיהור וHEMA⁶⁶⁸ זיהור וHEMA⁶⁶⁹ זיהור וHEMA⁶⁷⁰ זיהור וHEMA⁶⁷¹ זיהור וHEMA⁶⁷² זיהור וHEMA⁶⁷³ זיהור וHEMA⁶⁷⁴ זיהור וHEMA⁶⁷⁵ זיהור וHEMA⁶⁷⁶ זיהור וHEMA⁶⁷⁷ זיהור וHEMA⁶⁷⁸ זיהור וHEMA⁶⁷⁹ זיהור וHEMA⁶⁸⁰ זיהור וHEMA⁶⁸¹ זיהור וHEMA⁶⁸² זיהור וHEMA⁶⁸³ זיהור וHEMA⁶⁸⁴ זיהור וHEMA⁶⁸⁵ זיהור וHEMA⁶⁸⁶ זיהור וHEMA⁶⁸⁷ זיהור וHEMA⁶⁸⁸ זיהור וHEMA⁶⁸⁹ זיהור וHEMA⁶⁹⁰ זיהור וHEMA⁶⁹¹ זיהור וHEMA⁶⁹² זיהור וHEMA⁶⁹³ זיהור וHEMA⁶⁹⁴ זיהור וHEMA⁶⁹⁵ זיהור וHEMA⁶⁹⁶ זיהור וHEMA⁶⁹⁷ זיהור וHEMA⁶⁹⁸ זיהור וHEMA⁶⁹⁹ זיהור וHEMA⁷⁰⁰ זיהור וHEMA⁷⁰¹ זיהור וHEMA⁷⁰² זיהור וHEMA⁷⁰³ זיהור וHEMA⁷⁰⁴ זיהור וHEMA⁷⁰⁵ זיהור וHEMA⁷⁰⁶ זיהור וHEMA⁷⁰⁷ זיהור וHEMA⁷⁰⁸ זיהור וHEMA⁷⁰⁹ זיהור וHEMA⁷¹⁰ זיהור וHEMA⁷¹¹ זיהור וHEMA⁷¹² זיהור וHEMA⁷¹³ זיהור וHEMA⁷¹⁴ זיהור וHEMA⁷¹⁵ זיהור וHEMA⁷¹⁶ זיהור וHEMA⁷¹⁷ זיהור וHEMA⁷¹⁸ זיהור וHEMA⁷¹⁹ זיהור וHEMA⁷²⁰ זיהור וHEMA⁷²¹ זיהור וHEMA⁷²² זיהור וHEMA⁷²³ זיהור וHEMA⁷²⁴ זיהור וHEMA⁷²⁵ זיהור וHEMA⁷²⁶ זיהור וHEMA⁷²⁷ זיהור וHEMA⁷²⁸ זיהור וHEMA⁷²⁹ זיהור וHEMA⁷³⁰ זיהור וHEMA⁷³¹ זיהור וHEMA⁷³² זיהור וHEMA⁷³³ זיהור וHEMA⁷³⁴ זיהור וHEMA⁷³⁵ זיהור וHEMA⁷³⁶ זיהור וHEMA⁷³⁷ זיהור וHEMA⁷³⁸ זיהור וHEMA⁷³⁹ זיהור וHEMA⁷⁴⁰ זיהור וHEMA⁷⁴¹ זיהור וHEMA⁷⁴² זיהור וHEMA⁷⁴³ זיהור וHEMA⁷⁴⁴ זיהור וHEMA⁷⁴⁵ זיהור וHEMA⁷⁴⁶ זיהור וHEMA⁷⁴⁷ זיהור וHEMA⁷⁴⁸ זיהור וHEMA⁷⁴⁹ זיהור וHEMA⁷⁵⁰ זיהור וHEMA⁷⁵¹ זיהור וHEMA⁷⁵² זיהור וHEMA⁷⁵³ זיהור וHEMA⁷⁵⁴ זיהור וHEMA⁷⁵⁵ זיהור וHEMA⁷⁵⁶ זיהור וHEMA⁷⁵⁷ זיהור וHEMA⁷⁵⁸ זיהור וHEMA⁷⁵⁹ זיהור וHEMA⁷⁶⁰ זיהור וHEMA⁷⁶¹ זיהור וHEMA⁷⁶² זיהור וHEMA⁷⁶³ זיהור וHEMA⁷⁶⁴ זיהור וHEMA⁷⁶⁵ זיהור וHEMA⁷⁶⁶ זיהור וHEMA⁷⁶⁷ זיהור וHEMA⁷⁶⁸ זיהור וHEMA⁷⁶⁹ זיהור וHEMA⁷⁷⁰ זיהור וHEMA⁷⁷¹ זיהור וHEMA⁷⁷² זיהור וHEMA⁷⁷³ זיהור וHEMA⁷⁷⁴ זיהור וHEMA⁷⁷⁵ זיהור וHEMA⁷⁷⁶ זיהור וHEMA⁷⁷⁷ זיהור וHEMA⁷⁷⁸ זיהור וHEMA⁷⁷⁹ זיהור וHEMA⁷⁸⁰ זיהור וHEMA⁷⁸¹ זיהור וHEMA⁷⁸² זיהור וHEMA⁷⁸³ זיהור וHEMA⁷⁸⁴ זיהור וHEMA⁷⁸⁵ זיהור וHEMA⁷⁸⁶ זיהור וHEMA⁷⁸⁷ זיהור וHEMA⁷⁸⁸ זיהור וHEMA⁷⁸⁹ זיהור וHEMA⁷⁹⁰ זיהור וHEMA⁷⁹¹ זיהור וHEMA⁷⁹² זיהור וHEMA⁷⁹³ זיהור וHEMA⁷⁹⁴ זיהור וHEMA⁷⁹⁵ זיהור וHEMA⁷⁹⁶ זיהור וHEMA⁷⁹⁷ זיהור וHEMA⁷⁹⁸ זיהור וHEMA⁷⁹⁹ זיהור וHEMA⁸⁰⁰ זיהור וHEMA⁸⁰¹ זיהור וHEMA⁸⁰² זיהור וHEMA

מתוך מהלכות וגהן עם רmb"ם ג' – מוסד הרב' ג' געט

ובפרק א' מהלכות מעשה הקרבנות הלכות ח' לעניין עליה
ואשם. (124) אבל בעל מום אינו עושה תמורה.
(125) זכר מן העזים. וראה בפרק א' מהלכות מעשה הקרבנות
הלכה טו, כי קרבן חטאתי לייחיד באה רק נקבה מן הצאן.
(126) הוא שער עזים זכר. (127) נקבה מן העזים. וחטאתו של נשיא
שם, כי הכהן הגדול מביא ביום הכהנורים פר לחטאתי.
(128) וממילא איןו יכול להתחפש בהמת חולין.

פרק ש'נוי

1) יבאר איך היא התמורה.

א. הtmp'ירה² הוא שילאמר בעל קרבן על בחתמת
חולין שיש לו: הרי זו³ פחת זו⁴, או הרי זו⁵ חליפת
זו⁶. ואין צריך לומר, אם אמר: הרי זו⁷ פחת חטאתי
זו⁸ או פחת עוללה זו⁹ - שהיא tmp'ירה¹⁰. וכן אם אמר:
הרי זו¹¹ פחת חטאתי שיש לי בתוקף הבית או פחת
עלולות שיש לי במקומם פלוני - הרי זו¹² tmp'ירה. ויהוא
שיש לו¹³. אבל אם אמר על בחתמת חולין: הרי זו¹⁴
פחת עוללה¹⁵ או הרי זו¹⁶ פחת חטאתי¹⁷ - לא אמר
כלום¹⁸. וכן אם אמר: הרי זו¹⁹ מחלוקת על זו²⁰ -
24 איננה tmp'ירה²¹.

2) שאמרנו למעלה בפרק א' שאסור להמי, וכל העובר
לוקה ותמורתו תמורה. (3) בהמת chol'in. (4) בהמת
הקדש. כלומר, שהוא מותפי את chol'in בהקדש, והוא
במשנה תמורה כו: ומפרש אבי בוגרא שם, שהובן של
"תחת" אין חילול אלא התפסה, ולמדו כן مما שכתוב
(ויקרא יג, כג) "וְאֵם תחתיה תעמוד הבברות". ואף-על-פי
שלא אמר מפורש זו תחת בהמת הקדש זו - כיון שאמר
תחת זו והיא הקדש - תמורתו תמורה, וראה להלן. וכל זה
דוקא כשהקדש תמיימה, אבל אם ההקדש בעלת מום,
ואמר זו תחת זו - בודאי נתכוון לחילול ולא לתמורה
ואינו לוקה. ראה להלן הלכה ג, ולמעלה פ"א הלכה ג.
(5) במיננה שם. גם זה לשון תמורה, שהרי כתוב (ויקרא כו,
י) "לَا יִחַלְפֶנּוּ וְלَا יִמְיר אֶת־וֹתָרוֹ". (6) שהזוכר מפורש שם
הקרבן, שבודאי תמורתו תמורה (משנה שם כז). (7) גם
זה במיננה שם. (8) סתם ולא הזכיר עוליה מסויימת.
(9) סתם ולא הזכיר חטאתי מסויימת. (10) במשנה שם,
וזה תעסם בזה, מה שאמר רחמנא "לَا יִחַלְפֶנּוּ וְלَا יִמְיר
את־וֹתָרוֹ" (ויקרא שם), עד שהייה הקדש ידוע ומוחיד, ואז
עושה תמורתו" (רביינו בפירוש המשנה שם). (11) חילול
הוא לשון פידין. (12) משנה שם כו: שכין שאמר בלשון
חילול, לא אמר כלום, שאין בהמת הקדש תמיימה יוצאת
לחולין (רש"י שם).

ב. היו לפניו²² שתי בהמות, אחת חולין ואחת הקדש
שצפפל בה מום²³, הגימיך ידו על בחתמת חולין ואמיר:
הרי זו²⁴ פחת זו - הרי זו tmp'ירה²⁵ ולוקה²⁶. הגימיך ידו
על בחתמת הקדש ואמיר: הרי זו²⁷ פחת זו - הרי זו²⁸
חללה על בחתמת chol'in, ואין זו tmp'ירה, אלא
30 פפודה בעלת מום בזו הפתמה²⁹.

(111) שור שבא על אשה. (112) בהמה שנבעלה על ידי
אדם, ושניהם, הרובע והנרבע, אסורים בהקרבה ממה
שנאמר (ויקרא א, ב) "אדם כי יקריב מכל קרבן לה" מן
הבהמה מן הבקר וממן החאן תקריבו את קרבנכם" ודרשו
בספראו שם: "מן הבהמה" ולא כל בהמה, להוציא את
הרובע והנרבע, וכן הוא בתמורה כה. וכגון שנודע לנו על
הbulim, אבל אם העידו על זה שני עדים - הבהמה נסקלת
ואסורה באכילה ואני עושה תמורה. (113) שהרי הם
모תרים באכילה. (114) כגון מוקצה לעובדה זורה, נعبد,
אתנן זונה ומחריר כלב, שאסורים בהקרבה ואסורים באכילת
אדם.

1. יט. בחתמת שחתיצה קדש וחציה חל¹¹⁵ - לא עוזה
tmp'ירה¹¹⁶ ולא געשית tmp'ירה¹¹⁷.

2. (115) כגון הייתה של שני שותפים, והליך אחד מן השותפים
והקידש את החלק שלו. (116) אם החטף בהמת chol'in
חולין. (117) אם אמר שתהייה מחצית הבהמה מחלוקת
החולין תחת בהמת הקדש. וטעם הדבר הוא משום שכתוב
(ויקרא כז, י) "וְאֵם יִמְרֶא בְּהַמִּזְבֵּחַ", וצריך
שתהייה הבהמה של chol'in של שילמה, שכולה חולין. וכך מנו
הבהמה של הקדש, שהיא קודשה כולה ולא מחציתה.

3. ב. כל החתאות שדיןין שימותוגן¹¹⁸ - איןן עוזין
tmp'ירה¹¹⁹, וכל חטאתי שדיןין שטרעה עד שיפל בה
4. מום ותמךרא¹²⁰ - עוזה tmp'ירה¹²¹.

5. (118) הטעות המתוות הן: ولד חטאתי, תמורה חטאתי,
שנתמו בעליה, וחטאתי שאבדה ונמצאה אחר שהbulim
נתפכו בחתאתה אחרת. (119) ומשום שהם עומדים למות
פרחה הקדשה מהם ואני שעושים תמורה (שיטה מקובצת
תמורה שם), ובולד חטאתי ותמורה חטאתי יש טעם נוסף
כמו שכתב ובניו למעלת (הלכה ט) "שאין התמורה עוזה
תמורה ולא וולד בהמות הקדש עוזה תמורה". (120) ראה
בפרק ד' מהלכות פסלי המוקדשין שכמה הטעות איןין
מתוות אלא רועות עד שיפול בהן מום, ונמכרות ומביא
בדמיון אחרות. (121) משנה שם כב. שהרי היא קודשה
קדושת הגוף (tmp'ירה כ). ודימה עתידיים להירקב על
המוחב.

6. כא. המפריש נקבה לפסהו או לעולתו או לאשמו -
7. עוזה tmp'ירה¹²²; אף על פי שאין ראיין לקרבן¹²³ -
8. הואיל וירדו לקרשות דמים ותורי הם tmp'ימים ו-
9. ירדו לקבשות הגוף. אבל המפריש שערירה¹²⁵ לחטאתי,
10. ונשיה¹²⁶ שהפריש שערירה¹²⁷ לחטאתי, וכחן גדול
11. שהפריש פירה לחטאתי¹²⁸ - איןן עוזין tmp'ירה;
12. שבל המשגה בחטאות - לא נתקדשה פלול ואפלו
13. קרשות דמים¹²⁹, כמו שסבירנו בהלוות פסולי
14. המקדשין.

(122) אם התפיס בהם בהמת chol'in, כרבנן בברייתא
שהובאה בתמורה יט: (123) שכולם אינם קרבנים אלא זכר,
ראה בפרק א' מהלכות קרבן פש חלה מוענין קרבן פסח.

מתוך מהדורות ונשל עם רmb"ם ג' – מוסד הרב קוק

יצאת לחולין בפדיון. (29) ככלומר, אף שעבר יותר משמש פעמים על אישור, ויש מקום לומר שלא נחכוון כלל להללה אלא להמיר אותה. (30) בחומרה שם, היא בעיא שלא נפשטה. ופסק בה רבינו להקל, משום שאין מליקון על הספק (קסף-משנה). ואם כן, לא נתחלת בעלת המום והרי היא בקדושתה מספק, וראה במעשהה רוקח. (31) שם בתמורה הביעית השניה של אבי. ואומר, אם תרצה למור, שאין אדם מניה היתר וועשה אישור, מה הדרין בגין הלוות וכיו'. ואחריזה שאל מה הדין בר' בהמות, שהוחזק במלكيות. ואם כן, דברי רבינו צרכיס עיין, שהרי הפך את סדר הדברים, וכותב מוקדם את הדרין של עשר בהמות, ופסקו לקולא. אם כן, בשתי בהמות, שלא הוחזק במלקיות, בודאי כוונת חילול ולא לתמורה (לחם-משנה).

ד. האומר: הרי זו תמורה עולה ושלמים - דבריו
 22 קימים³², ותמכר³³ זיבא בחייב דמייה תמורה עולה
 23 ובחייב זמיך תמורה שלמים³⁴. אמר: הרי זו תמורה
 24 עולה ותמורה שלמים, אם נתבעו לך מתחלה³⁵ -
 25 דבריו קימים³⁶; ואם לא נתבעו בתחלה אלא
 26 לחומרה עולה, והזר זאמר תמורה שלמים, אף על
 27 פי שחזר בתוך כדי דברו - אין תופשי אלא לשון
 28 ראשון, והרי היא תמורה עולה בלבד³⁷.

(32) בזה אין צורך בבדיקה אם נחכוון לשניהם, שבודאי לנכונם. ואף מי שסובר "תפוס לשון ראשון" מודה בזה (תמורה כו.). והמדובר כאן, שהיו לו עולה ושלמים בכיבו, כמו שכתב רבינו למלعلا הלכה א' (תו"ט תמורה פ"ה משנה ג', ומעשה רוקח כאן). (33) ככלומר, לאחר שיפול בה מום, תמורה כו. וראה בפירוש המשנה לרביינו שם. (34) כדין האומר בחמה וחייב עולה וחזיה שלמים (פט"ו מהלכות מעשה הקרבנות הלכה ג', וראה להלן פ"ג ה"ג). (35) שהיתה תמורה עולה וגם תמורה שלמים. (36) ותיכר יביא במחצית הדמים עולה ובמחצית הדמים שלמים, כר' בתמורה שם כה: (37) שתוך כדי דברו כדי בדור (ואפשר לחזור בו) חוץ ממקדיש וממיר, מהרף, ועובד עובדה-זרה, מקדש ומגרש (רבינו בפירוש המשנה תמורה כה. וראה גם בט"ו מהלכות מעשה הקרבנות ה"א).

פרק שליישין

(1) יבאר שיש תמורה קרבנה, ותמורה שאינה קרבנה.

א. כיצד דין התרומות לקרב? תמורה העולה² -
 30 תקרב עולה³. ואם היהת תמורה נקבה⁴ או בעלת
 31 מום⁵ - תרעעה הנקבה עד שיפל בה מום, ותמכר
 32 זיבא בחייב עולה⁶. תמורה החטא⁷ - תמורה, כמו⁸
 33 שבארנו בפסולי המקדשים⁹. תמורה האשם¹⁰ -
 34 תרעעה עד שיפל בה מום¹¹, ויפלו דמייה לנגדה¹².
 35 תמורה השלמים - בשלמים כל דביר¹³, טעונה
 36 סמייה¹⁴ ויטסכים¹⁵ ותנופת חזיה ושורק¹⁶. תמורה
 37 התרודה - בתודה¹⁷, אלא שאינה טעונה לחם¹⁸, כמו¹⁹
 38 שbearנו בהלכות פסולין המקדשים²⁰. תמורה הפשה:
 39 ספר כאן).

(13) שם כד. (14) ראה למלعلا פ"א הלכה יג שהמקדש בחמה תמיימה ואח"כ נולד לה מום קבוע, הרי זו עשויה לקדש את החולין, ולא לחולל את הקדש, והוא זו כאומר הרי זו תמורה זו. (15) שכיוון שהניחיד ידו על הקדש, בודאי כוונתו לחולל את הקדש שנפל בה מום על חמאת החולין, שהמוכן של "תחת" הוא גם לשון חילול, כמו שכחוב (ישעה ס, יז) "תחת הנחות אביה זהב" (שם בגמרא).

ג. היה לך ניyo שלש בהמות קדשי מזבח, ואחת מהן בעלת מום¹⁸ שהרי היא עומדת לפדיון¹⁹, ושלוש ביהמות תפמיות חילין, ואמר: הרי אלו מחת אל²⁰ ביהמות תפמיות מן החקין פחת שמים בתמיות תפמיון תמורה, ולזקה עלייהם שפמים; והבהמה השלישית היא מחת בעלת מום שנתחילה עלייה²¹, ולחיללה נתבעו ולא להמיר בה. שכיוון שיש שלש לפניו ורך אטור, והיא הפטורה, ודרך התר, והוא החולל²² - תזקה היא שאין אדם מגין התר וועשה האטור²³, ולפייך אין לך שלש מלקיות²⁴. וכן אם אמר: עשר בהמות אלו מחת עשר בהמות אלו, ואחת מהן בעלת מום²⁵ - אין לך לייה אלא תשע מלקיות; שהבהמה העשירה לחיללה נתבעו ולא להמיר בה²⁶. שאף על פי שהחזק זה מלקליות הרבה²⁷, הויאל ויש שם ריך התר - אין מחייב דבר התר וועשה האטור³⁰. שמי בהמות של הקדש ואחת מהן בעלת מום, ושתוי בהמות של חילין ואחת מהן בעלת מום, ואמר: הרי אלו מחת חילין ואחת אל - הרוי בתמייה תמורה התמיימה ולזקה אחת, ובעלת המום מחללת על בעלת המום³¹; שאינו מניין התר וועשה האטור.

(18) אף שהומרה לאחר שהקדשה, שעושה תמורה, ראה למלعلا פ"א הלכה יג. (19) ראה בפ"א מהלכות אישורי מזבח הלכה י. (20) ולא הניח ידו על החולין ולא על ההקדש, ראה רשי' תמורה כז. (21) שבעלת המום יצאה לחולין, והחולין נתקדשה תחתה. (22) להתחapis את החולין בהקדש, שאסור לעשות כן, כמו שנאמר לא יחליפו ולא ימיר אותו. (23) לפדות את ההקדש בבחמת חולין. (24) בתמורה כז. היא הביעית השלישית של אבי. ושוב אמר: אם חמץ-לומר שאין אדם מניה דרך של היתר וועבר בדרך של אישור, כל שיכול לעשות בהיתר, אף שabayot מעמוד הוא עובר פעמים על האיסור. (25) כי-אם שתי מלקיות רבינו כי זוהי פשיטות לביעא. (26) הביעית הרובעת של שתי הבהמות החמיימות שהחפיס בשתי הבהמות של ההקדש. (27) הביעית הרובעת של אבי בתמורה שם, ושם הגירסה "ארבעה בהמות", ורבינו מביא כאן עשר בהמות" משום שבודאי "ארבעה" לא דוקא, והוא הדרין יותר (קרית ספר כאן). (28) שהיא בעלת מום.

מתוך מהדורות ונשל עם רmb"ם ג' נעמ'

להפריש פסח אחר, ופסח הראשון היה מותר הפסח, שדיינו שקרב שלמים – דין כפסח שאבד, ונמצא אחר החזות קודם שחיתת השני, שכיוון שאפשר להזכירו פסח ואפשר להזכירו שלמים, ואין בו קדושה אחת קבועה, אין בו כה להפתיס לתמורה ליקרוב, אלא רועה עד שישטאוב, כمفוש פ"ד מהל' קרבן פסח ה"ו ("מרכבת המשנה" שם), וראה להלן. (21) שהחזות היום קבוע את הכהבשה הפירוש לפסח, להיקרב לקרבן פסח, ואם הוא מתפיס בו בהמה אחרת נשבות תמורה זו למותר הפסח, שהדין הוא שקרב שלמים ("מרכבת המשנה" שם). וכל זה אינו אלא אם הפרש כבש אחד לפסח, אבל אם נאבד הפסח והפריש אחר תחתיו ואחריך נמצא הרשות והמיר בו, הדין הוא שגם "נמצא אחר שחיתת" והמיר בו אפיקו לאחר החזות – כיון נמצא לפני שחיתת והמיר בו אפיקו לאחר החזות – שיש כאן שני כבשים ואיזה שיריצה יכול להזכיר, נחשב זה אליו פסח ושלמים מעורבים בכל כבש וככש, ואין תמורה קריבת. וכרכבה בפסחים צו, ב – ודלא כרבי זира שם, ראה בהליך קרבן פסח פ"ד ה"ו ("מרכבת המשנה" חלק ב, פ"ד מהל' קרבן פסח שם, וחילק א' כאן. וכן עשה רוקח' כאן. וכן נראה בדברי ה'אייר' בפסחים, שם. וראה כסף-משנה ולחט' משנה כאן). (22) וכך לא פלי כת"י תימן, וראה להלן). (23) מעשר בהמה. (24) שאפיקו לאחר שיפול בהם מום, איןנו מביא בדמיהם קרבן, ראה להלן בהמשך הלכה זו ובה'ב. (25) أبي ורבא, בתמורה ה, ב. (וראה שם כא. וזבחים לו: ובתוספות' שם דיבור-המתיח קודש הם, ובלחט' משנה כאן). (26) שהרי בבכור נאמר (ויקרא כו, יג, יב) "והעברת כל פטר וחם", ובמעשר מבכו'ר (לב' "כל אשר יעבור תחת השבט", ולמדו מעשר מבכו'ר בגזירות-שוהו "עbara עברה עברה" (חוילן לו:)). (27) של בכור ושל מעשר. (28) משנה, תמורה כא, א: "תמורה הבכור והמעשר וכו', הרי אלו בבכור וכמעשר ויאכלו במומן לבעלים".

ב. ²⁹ תמורה הבכור – לפהנים, ותמורה המעשך – ³⁰ לבעלים. וכשם ³¹ שאין פודין בכור ומעשר שיפול בathan מום, ³² כמו שבארכנו בהלוות אוטורי מזבח, פה ³³ אין פודים תמורה.

(29) בכת"י תימן, אין כאן הפסק, ותמורה הבכור וכרכ"ב מהבודר למה שלפנינו: "עד שיפול גם מום ותחכל תמורה הבכור וכחננים וכו'", וכן נכוון). (30) ככלומר, מה שאמרו במסנה שם "תמורה הבכור והמעשר הר' אללו בבכור וכמעשר ויאכלו במומן לבעלים", הינו כשם שהמעשר שייך לבעלים, והbacor שייך לכחננים והם בעליין, כמו כן תמורה: המערש לבעלים והbacor לכחננים, שהם הבעלים שלו ולא היישרآل שהמיר. וכן ראה בזבחים ט, א – משאלת הגمراה בעניין מותר הפסח שהוא שלמים – "אם, אם – אפיקו רשות בשםbacor, והbacor לכהבשהbacor, והוא – הדין לתמורה שכתוב בה "זה היא הוא ותמורה היה קודש", והדרין שיכת לכהן, אבל דעת התוספות' (ובבחים עה: דיבור-המתיח "bacor") שתמורה bacorbacor, הינו לישראל ולא לכחן, וראה להלן פ"ד ה"ו (אוור שמח'). (31) ראה מה שכתב רבינו בפ"א מהל' בכורות ה"ז לענייןbacor, ובפ"ז שם ה"ה – לעניין מעשר בהמה. (32) פ"א

אם הmir בטה קדם חזות יום ארבעה עשר – אין תמורה קרבנה²⁰, אלא תרעה עד שיפול בטה מום, ויביא בדקמיה שלמים; ואם המיר בטה אמר חזות – הרי התמורה עצמה תקרב שלמים²¹. תמורה הבכור והמעשר²² – אין קרבין לעולם²³: הוא קרב, ובבכור: לה' הוא, מפני השמועה למדוד²⁵: והוא קרב, ואין תמורה קרב; וдин המעשך בבכור²⁶. תמורה²⁷ תרעה עד שיפול בטה מום ותאכל²⁸.

(2) שהmir זכר בעולה. (3) משנה, תמורה ייח, ב. ולמדו כן (שם י): כמה שנאמר (דברים יב, כרכ'ו) "ר' קדישך אשר היו לך ונדריך, תשא ובאת אל המקום אשר יבחר ה", ועשה עלותיך הבשר והדם על מזבח ה' וגוו" – ר' קדישך, אלו תמורהות וכו', תשא ובאתה, יכול יכנסנו לבית הבחירה וימנע מהם מים ומזון כדי שימושו, ת"ל ועשה עלותיך הבשר והדם, בדרך שאתה נוהג בעולה, אתה נוהג בתמורה וכו', בדרך שאתה נוהג בשלמים, אתה נוהג בולדוי שלמים ובתמורה", וראה להלן. (4) ואין נקבה קריבת עלולה, ראה למלعلا פ"א ה'אייר', וראה שם ה"ז, שמיראים נקבות בזכרים, וזכרים בנקבות. (5) ואסור ליקרב על נקבות עלולה, והוא-הדרין שבعلת מום, שהזכיר ותמורה עלולה כעולה, והוא-הדרין שבעלת מום, שהזכיר רכינו לפני כן – "תימכר ויביא בדמיה עלולה". (6) בין זכר ובין נקבה. (7) פ"ד ה'אייר', ודבר זה: (8) משנה, שם כא, ב. (9) פ"ד ה'אייר', וראה שם ה"ז, שמכניסה לבית ונוועל עליה הדלת עד שמתה (רבינו, שם). (10) בין זכר לבין נקבה. (11) משנה, שם כ, ב – כתנא-קמא, ולא כרבי זה – עד אליו. "שכל שבחתאת מתה – באשם רועה" – פ"ד מהל' שיפול בו מום ויפלו דמיו לנדהה" (שם י.ח. ופ"ד מהל' פסולי המקודשין ה"ז, וראה להלן פ"ד ה"ז).

(12) במשנה, שם. "זה הוא שיתן העות בשורות שהיו במקדש (ראה פ"ב מהל' שקלים ה"ב), ובית-הדרין מקדיבים באותן מעות עלות נדהה" (להלן פ"ד ה"ה). (13) ראה למלعلا הרעה ב. (14) שיסמוך שתי ידיו על ראש הקרבן סמוך לשחיתתו. (15) יין וסולט בלולה בשמן, שמביבאים עם הקרבן, וראה פ"ב מהל' מעשה הקרבנות ה"ז, כמו הוא שיעור הנסכים. (16) ראה פ"ט מהל' מעשה הקרבנות ה"ז, סדר התනופה והלכותיה. (17) שהאמורים קרבין על המזבח, והבשר נאכל לים ולילה (משנה, תמורה ייח: ויראה רשי' שם). ולמדו כן (בגמרא שם) מה שנאמר (ויקרא ז, יב) "אם על תודה יקיריבו" – "אם על תודה" (ויקרא ז, יב) – תמורה תודה – תודה אינה חייכת בלחם, לרבות תמורהות וחליפות וולדות תודה. (18) במשנה, שם. ואף-על-פי שהמביא תודה מביא להם, שנאמר "והקרביב על ובתודה חלות וגוו'" – תמורה תודה אינה חייכת בלחם, ולמדו כן מהפסק הניל': "התודה – תודה טעונה לחם, ולא ולד תודה ולא תמורה וחליפת תודה טעונה לחם" (תמורה שם, וראה להלן פ"ד ה"א). (19) פ"יב ה"ח. ושם מבואר, שאין הדברים אמרים אלא בתודה חובה, ולאחר שclfiper בתודה העקרית, אבל לפני הclfipa או בתודה נדהה, אפיקו לא אחר כפירה – צרייך לחם. (20) משום שהפסח קודם חזות לא נקבע עדין בשםפסח, ואם רצוי הבעלים יכולם

מתוך מהדורות ונשל עם רmb"ם ג' – מוסד הרב קוק

פשטה קדושה בכולה, ונשאר רק חצי עולה, ושוב פשטה קדושה בכולה נ"ל]. (41) יהואיל ואך אחד מהם איינו נתפס לחצאיין, יהואיל ולא שיך באך אחד מהם "פשטה קדושה בכולה", כיון שכל אחד השני עומד כנגדו – על כרחנו שכונתו היהת לומר או ח齊יה תמורה או ח齊יה מעשר, עלי' באור שמח]. (42) אם כוונתו לתמורה הנוגגת בכל הקרבנות, או כוונתו למעשר בהמה שיש לו חומרות אחרות (תמורה שם).

ד. **הפקדיש בעלת מום עובר**⁴³, ואין צריך לומר **תמיימה**⁴⁴, ואחר כך נולד בה⁴⁵ מום קביעת ונפדיות, והמיר בה אחר שגפדיות – הרי זו **תמורה**, ואינה קרבבה ואינה נפדיות⁴⁶, אלא מגילה עד שפטמות⁴⁸. אינה קרבבה – מפני שבאה מפה קרשה דח齊יה⁴⁹, ואינה נפדיות – לאין כלם קדשחה ל特派 פריוּגה⁵⁰.

(43) שאליו בעלת מום קבוע, אינה עושה תמורה (לעליה פ"א הי'ג). (44) ככלומר, הקדיש בהמה תמיימה. (45) ככלומר, לחתימה או לבעלת המום העובר. (46) ברכות טז, א: "בין לפני פדיון בין לאחר פדיוןו, עושה תמורה", שהרי "אינם יוצאים לחולין לכל דבר כדי שיהיו מותרים בגזיה ועובדיה אחר פרדיונים" (להלן ה"ה, ועי' 'תוספות' שם ד"ה 'ותמורה'). (47) ככלומר, אין אפשרות לפדות תמורה זאת. (48) דברי רב נחמן בשם רבה בר אבוחה, ברכות שם. (49) שהחפיס אותה בהמה שנפדיתה כבר, ברכות שם.

ה. **כל התמורות שהיו בעלי מומיין קבועין מתחלפות**⁵¹ – הרי אלו יפדו, ואין יוצאיין לחילין לכל דבר כדי שהיו מתרין בגזיה ועובדיה אחר פרדיונים⁵². שנאמר: או רע בטוב, ורע האמור כאן הוא בעל מום⁵³ וביוזא בו שאינו ראוי לקרבן, ואך על פי כן כתוב בו יהקה קדש⁵⁵.

(51) ככלומר, אף-על-פי שהיו בעלי מומיין קבועים מתחליתן, וכל-שכנן אם היו תמים מתחילהן ואח"כ נפל בהם מום. (52) משנה, תמורה טז, ב. יז, א. (53) ככלומר, אף-על-פי שהקדיש אם הקדיש בעל מום בתחילה, מותר בגזיה ועובדיה אחר פרדיה (ראה פ"א מהל' מעילה "ט"), לפי שלא חלה עליו קדושת הגוף אלא קדושת דמים בלבד – בתמורה חלה קדושת הגוף אף על בעל מום. (54) ראה במשנה, תמורה ט, א. (55) ראה רש"י שם יז, א.

ו. **עליה שנתקערבה בזבחים**⁵⁶ **והמיר באתה מן המערבות**⁵⁸ – הרי זה מביא⁵⁹ בהמה אחררת ואומר: אם תמורה עליה היא זו – הרי בהמה זו שלמים⁶⁰, ואם תמורה שלמים היא זו – הרי בהמה זו עליה⁶¹. ונמצאת בהמה שהביא עם התמורה בעלה ושלמים שנתקערבו זה בזה⁶². חזר והמיר באתה משתיין⁶³ ואם ידרע בא' זו מהן המיר – מביא זבח⁶⁴ אחר מתוך ביתו ואומר על התמורה השניה: אם תמורה⁶⁶ היא זו שהביא חילין⁶⁹, ואם

היב. (33) בזוכחים זה, ב – פשת ורא בעיתו של רמי בר חמא, לעניין תמורה בכור, מהבריתא "bacor ומעשר שהומו, עושין תמורה ותמורה כיוצא בהן" (וראה בתוספות הנ"ל שם). ובתמורה יג, ב – מפורש כן לעניין תמורה מעשר בהמה, שאינה נגאלת (יד איתן).

ג. **במה שקדישה ח齊יה עולה וח齊יה שלמים**³⁴ – **המירתה במוֹה**³⁵. וכן כל בקמת הקדש שאינה קרבבה מפני תחולת הקדשה³⁷ – הרי תמירתה במוֹה³⁸. אמר: ח齊יה תמורה זו תמורה וח齊יה עולה – הרי זו תקרבב עליה³⁹. ח齊יה עולה וח齊יה מעשר – תקרבב עליה⁴⁰. ח齊יה תמורה וח齊יה מעשר – הרי זו ספק⁴², ואינה קרבבה.

(34) שהיה קדושה ואני קריבה אלא רואה עד שיפול בה מום ותמכר ויביא בחצי דמיה עולה ובחצי דמיה שלמים (פט"ז מהל' מעשה הקרבנות ה"ג, וראה לעמלה פ"ב ה"ד). (35) אם המיר בה. (36) אני קריבה אלא תרעה עד שיפול בה מום ותמכר, ויביא בחצי דמיה עולה ובחצי דמיה שלמים. והוא בבריתא תמורה כו, א. (37) נראה, שהכוונה לבעלת מום עובר, או הקדיש תמיימה ואחר-כך נולד לה מום קבוע, שעשוות תמורה (לעמלה פ"א הי'ג) ורבענו ונרבע וכוכיא בהן (לעמלה שם ה"ח), והמפריש נקבה לפחס או לעולתו או לאשמו (שם ה"א), שכולן אין קריבות אלא נפדיות אחר שנופל בהן מום קבוע (פ"ג מהל' איסורי מזבח ה'). פ"ד מהל' פסולי המקודשים הט"ז, ופ"ד מהל' קרבן פסח ה"ז). (38) נלמד מכאן בהמה, שהקדישה ח齊יה עולה וח齊יה שלמים, שלמעלה (כסף-משנה). (39) [בתמורה כו, ב: אמר אביי, אמר ח齊יה עליה וח齊יה מעשר, דברי הכל עולה קריבה]. ואפשר שבנוסחותו שלו (= של ריבינו) מצא ח齊יה עולה וח齊יה תמורה, דברי הכל עולה קריבה וכוכו" (הרabc"ד, וראה להלן). וכעין זה כתוב ה'כسف' משנה': "וריבינו נראה שהיה גורס הכל מודים, היכא דאמר ח齊יה תמורה וח齊יה עולה". דברי הכל קריבה. ח齊יה עולה וח齊יה מעשר, תקרבב עליה". והרabc"ד הטעם בזה "כיוון דאייכא איסורה (= שאסור להמיר) לא איכוין מעיקרא לאיסורה, ולבסוף הוא דעתה ואימליך (= נומליך) והמיר". אבל זה אינו אלא לפני גירושתו "ח齊יה עולה וח齊יה תמורה", אבל לפני ריבינו "ח齊יה בהמה זו תמורה, וח齊יה עולה" שהקדשים "תמורה" ל"עליה", אין לומר כדברי הרabc"ד. ואך גם רמי כemo שכתבנו לעמלה (פ"א הט"ז, הערא קט), שאע"פ שאין מירדים באיברים, אם אמר לבה או ראה של בהמה זו תמורה" פשתה קדושה בכולה, ואם כן כאן בגין אמר "ח齊יה בהמה זו תמורה וח齊יה עולה, שודאי נתכוון לשתייה, אין מקום להתפסות הקדושה בכולה עי" החזי של התמורה, שהרי החזי השני – עולה, ומכוון שכ לא חלה העולה כלל, שהרי אין מירדים באיברים, ולעומת זאת, ח齊י העולה – נשאר, שהרי אפשר להקדיש ח齊י עולה ושוב פשתה קדושה בכולה, וראה להלן]. (40) [אף כאן, כמו לעמלה בתמורה, אין מעשר בהמה לחצאיין (הרabc"ד, וכן בעירובין ג.) והואיל והחזי השני עולה, לא שיך לומר

מתוך מהדורות ונשל עם רmb"ם ג' – מוסד הרב"ם ג' נעם

התמורה היא ספק שלמים ספק בכור (או מעשר). (77) תופסתה שם, שהרי תמורה הבכור (או המעשר) אינם קربים, אלא נאכלים במום (ראה לעלה ה"ב). (78) אף שתמורות הבכור והמעשר שנפל במן מום, אינם צרכיים פדיון (למעלה ה"ב) – צורך כאן פדיון משום תמורה שלמים, שדין תמורות שלמים שלמים (למעלה ה"א). ובפוס רומי ווינציאנה ובכתבי תימן, חסונה המילה "זיפפה", וואה בלחם משנה' מעשה רוקח' ו/or שמה. (79) למעלה ה"ב.

יום שני כ"ב איר התשע"ו

פרק רביעי

1) יbaar כיצד דין ולדות הקדרשים ולידי ולדות, והמשנה את הקדרשים מקודשה לקודשה.

א. כיצד דין ולדות הקדרשים ? ולד שלמים ולד
 9 תמורה שלמים - הרי אלו פשלמים, והן עצמן
 10 בשלמים² לכל דבר³. וכן ולד התודה ולד תמורה
 11 - הרי אלו יקרים בתודה⁴, אלא שאין טעוגין להם.
 12 שאין מביאין להם אלא עם התודה עצמה, שנאמר :
 13 על זבח התודה ; עליו - ולא על זלה ולא על
 14 תמורה, כמו שבארנו. בפה דברים אמרים ?
 15 ボולדות עצמן ; אבל ולידי ולדות - אין קרבין⁵.
 16 شمתקוד מעשיין נבר שהוא משחה אותן לגדל מהן
 17 עדרים עדרים⁶, ולפיק קונסין אותן ולא יקריםם.
 18

2) ככלומר, ולד השלמים ולד תמורות שלמים הם עצםם קרבים על המזבח, ולא שירעו עד שיפולם מום ויביאו בדמייהם שלמים. (3) שטוענים גם סמיכה, נסכים ותנופות חזזה ושוק. (4) משנה שם כי : ונלמד בغمרא שם ממה שנאמר (ויקרא ז, יב) "אם על תודה יקריבנו" - "אם על תודה" לרבות ולדות. (5) אלא רועים עד שישתאבו, ורש"י (שם) כתוב שכונן לבית ונועל בפניהם את הדלת ומתרם ברעב. (6) שלא הקריב מיד את ולדות השלמים והתודה ולדות תמורתם, אלא השאים עד שנם הם ילוד. (7) וכשייריכם אחר זמן רב כי היה לו הרבה בשר לאכילה, שהשלמים והתודה נאכלים לבעלים, ובניתים הוא עבר על halao shel "לא אחר לשלים".

ב. ולד החתאת⁸ ימות⁹, אין אריך לומר ולד
 19 תמורתת¹⁰.

(8) והוא אחת מהחטאות המתוות. (9) הינו שמנכיס אותו לבית ונועל את הדלת עד שימות וכogenous שהקדישה ואחר קר נתבערה אבל אם נתבערה לפני שהקדישה אין הולוד מת. (10) של החטא בודאי מות, שהרי תמורה החטא עצמה אף היא מתה.

ג. השותח את החתאת¹¹ ומצא בה¹² בן ארבעה¹³
 21 ח¹⁴ - הרי זו נאכלת¹⁵ כבשר החתאת¹⁶; שילדי²²
 22 הקדשים במעי אמן הם קדושים¹⁷.
 23

(11) וכogenous שהיתה שעירה, אבל כבשה אי אפשר שתלד בתוך

1 תמורה עולה או שלמים היא¹⁸ - הרי זה שהביאין
 2 עליה או שלמים¹⁹. והרי זה שהביא עם התמורה
 3 השניה זבח ותמורה²⁰ שנתערבו זה בזה. וכבר
 4 בארנו דין הפתורות בהלכות פסולי המקדשין²¹.

(5) ככלומר, בשלמים – בתוספתה תמורה פ"ג (הוצאת צוקרמן דל עמ' 555, 13): "עליה שנתערבה בזבחים, ירעה צ"ל : ירעו עד שישתאבו וימכרו, ויביא בדמייפה שהבן וביה, ובדמייפה שהבן עולה". והביאה רביינו בפ"ז מהל פסולי המקדשין ה"ה. (57) בתוספתה, שם. (58) יודע באיזה מהן (תוספתא, שם). והרי תמורה זו בראשונה ספק שלמים, ואյי אפשר להזכירה על המזבח, אלא תרעה עד שהשתאב ויפול בה מום ויפדה אותה ויביא בדמייה עולה או שלמים, אחד משני הקרבנות האלה, ויביא מביתו לקרבן השני. אלא שחששו שהוא עד שיפול בה מום – ישכחו שספק הוא ולא יפדו אלא על קרבן אחד, ולכך הרציכו�� להקח בהמה אחרת, כדלקמן, כדי שייחיו לפניו שני קרבנות, ולכישיסטאבו ויפולו בהם מומים, יפדו שניהם (לחם-משנה, ועי' ראב"ד). (59) תוספתא, שם. (60) ככלומר, מקדישה נדבה. (61) נדבה כנ"ל. (62) נדבה כנ"ל. (63) תוספתא, שם. (64) שאמ ידע שהammer בזו תמורה (ראשונה) – הרי זו חולין "שאין התמורה עולה" (למעלה פ"א הט"ז) אבל עכשו שאנו יודע באיזו המיר, הרי היא מוטלת בשני ספקות שהם שלשה : א' שמא היא תמורה החטא והרי היא חולין, ב' שמא היא חמורת השניה, שהיא ספק עולה שלמים, והרי היא כמותה, וגם בזה אי אפשר שתרעה עד שתסתאב ותיפדה מספק כיוון שהביא אחת, שמא ישכחו ויפודה על אחת (כנ"ל בשם לחם-משנה). (65) שהמיר על אחד בהמת חולין (כסף-משנה). (66) שהמיר על מהתערובת השניה (= תמורה ספק וקרבן פסה). (67) ככלומר, תמורה החטא ראנונה. (68) זו התמורה השניה. (69) ככלומר, החולין שהביא מתוך ביתו נשאר חולין כמו שהיא, שהרי גם התמורה, השניה שעמה היא חולין, כמובן כמובואר לעלה (ובפ"א הט"ז). (70) ככלומר, התמורה השניה היא חמורת הבאה האחורה, שהביא אותה בצייר התמורה הראשונה (היא ספק הקרבן). (71) ככלומר, החולין שהביא מביתו. (72) ככלומר, אם התמורה השניה היא עולה – הרי הוא מקדיש זו cholim לשלים, ואם התמורה השניה היא שלמים – הרי זו לעולה. (73) תוספתא, שם. ככלומר, ספק זבח וספק תמורה (הרי יש גם ספק חולין). (74) פ"ג.

5 ז. שלמים שנתערבו בבכור או במעשר²⁵ ומהיר
 6 באחד מהזנ²⁶ - הרי זה לא יקרים²⁷, אלא ירעה עד
 7 שיפול בו מום ויפד²⁸, ואילך בבכור או במעשר
 8 כמו שיבאנו²⁹.

(75) תוספתא, תמורה פ"ג: "שלמים שנתערבו בבכור, שניהם ירעו עד שישתאבו ואילך בבכור" (וראה בפ"ז מהל פסולי המקדשין ה"ה). (ובורו שצורך לפחות את זה שהוא שלמים, אך פ"ז אינו יודע מי הוא,odalhan). (76) ואם כן,

מתוך מהדורות ונשל עם רם רמב"ם לנעם – מוסד הרב קוק

כו"כ) "ירק קודשך אשר יהיה לך ונדריך תשא ובאת אל המקום אשר יבחר ה' ועשה עולותיך הבשר והדם על מזבח ה'" וגוי - "ירק קודשיך אלו תමורות וכוי" אשר יהיה לך" אלו הולדות כו', "עשה עולותיך הבשר והדם" כדרך שאתה נהוג בתמורה וכוכ. (24) ואינו שאותה נהוג בעולה אתה נהוג בתמורה וכוכ. (24) והוא קרב עצמו עוללה ממשום שאמרו שהיא הקודשה הראשונה, והוא בא מחמתה, אינה קריבה עוללה, שכן עוללה באה אלא מן הזכר, אבל ולד תמורה עוללה אף שהתמורה עצמה אינה קריבה, ממשום שהיא נקבה - וולדת קרב, ממשום שההקדש הראשון, שהתמורה באה מהמתו, היה זכר והוא קרב. (25) כמה שופרות היו במקדש.

ו. **ולד העשיר**²⁶, [וולד] **תמורה העשיר**²⁷, **ולד תמורה הבכור**, **ולד זכר** **ולדותיהן עד סוף הูลם** - **הרוי אלו לא יקרבו**, **אלא ירעעו עד שיפל בהן מום** מומס²⁸ מום. **ולדות יאללו**, **בבכור וכבעשר שיפל בהן מום**. **ולדות תמורה הבכור** - **לפיהן**²⁹, **ולדות מעשר ותמורה זו**³⁰ - **לבעליו**³¹.

(26) מעשר בהמה. (27) איןו קרב, שהרי גם תמורה המעשר עצמה אינה קריבה. (28) משנה בתמורה כא. "תמורה הבכור והמעשר, ולדן, ולד וולדן עד סוף העולם הרוי אלו בכוכור וככמשר ויאלו במומן לבעלים". (29) ריבינו מפרש מה שאמרו במשנה שם "ויאכלו במומן לבעלים" שהיינו לכלהן, ולא לישראל. (30) ככלומר, ולדות מעשר ולדות תמורה מעשר. ואילו תמורה המעשר עצמו, שהוא לבעלים, כבר הביא ריבינו למ�לה פרק ג שם. (31) במשנה שם: "ויאכלו במומן לבעלים".

ז. **ולד תמורה הפסח** - **בחטאת הפסח**: אם היה אמו קרבנית שלמים³² - **ולדה יקנוב שלמים**; ואם היה דינעה שתמפר ויביא בדמיה שלמים³³ - אף **ולדה נמפר ויביא בדמיו שלמים**. **הפריש נקבה לנדבה**³⁴ ו**ולדה ירעעו עד שיפל בהן מום**, **ויביא בדמיה פטה**. (35) **ואם נשארה נקבה זו עד אחר הפסח או שילדת אחר הפסח** - **תרעה היא וולדת עד שיפל בהן מום**, **ויביא בדמיהן שלמים**.³⁶

(32) כגון, שהחטפים בהמת החולין בקרבן פסה, אחר החזות יום י"ד. (33) כגון שהמייר לפני התזה יומם י"ד. (34) ברייתא מובהה בתמורה יט. וראה בפרק א מהלכות קרבן פסה הלכה א, שהפסח אינו בא אלא מזמן זכר. (35) ככלומר, שנתעbara לאחר השפריש. (36) כחכמים שם. ואף על פי, שפסח בשאר ימות השנה קרב שלמים ושלמים באים נקבה - נקבה זו שהפרישה לפסה, לא תקרב שלמים, שככל קדושתה היא קדושה פסולה, שהקדישה לפסה, ואין פסה בא נקבה, לפיכך נוחית היא גם ולדה מהרבבה שלמים, אלא ירעעו עד שיטאתבו ויביא בדמיהם שלמים.

ח. **ולדות הקדשים שיצאו דרך דפן**³⁷, או **שילדות טמיטום**³⁸ **ואנדרוגינוס**³⁹ **ובכלאים**⁴⁰ **וטרפה**⁴¹ - **הרוי**

שנתה הראשונה. (12) בכתנה. (13) והכוונה להמה גסה, שזמן עיבורה הוא תשעה חידשים, אבל זה לא יימכן, שהרי בהמה גסה אין chatte, שתהיה נקבה אלא זכר, וזהו בפנים והוא נשוף ואני נאל. (14) המדבר בבהמה דקה, שזמן עיבורה חמישה חדשים. ולפי שלא לו חדש, הרי הוא כבר מאברי amo, אבל אם מצא בן חמישה חדשים חי - דינו כולד החתאת שימות. ומכיון שהבא ריבינו ריבינו דין זה סמור לוולד chatte, נואה, שהמדובר כשהקדישה ואחריו כן תעבורה, כדלהן, אבל אם נתעbara ואחריו כן הקדישה, שאין הוולד מת - אין ההבדל בין כלו לו חדשיו. (15) בלי שחיטה, שהחיטה אמרו מתייתו באכילה. (16) לזכרי כהונה ולפניהם מן הקלעים (=בעזרה) ולויים אחד. (17) ולא בעת לידתם, ויש בהם קדושת chatte, וראה בתמורה שזוויות מחלוקת בין שתי בריותו, ולפי בריותה אחת היא נאכלת לכל אדם ובכל מקום, ממשום שולדי קדושים אינם קדושים אלא בילדתם.

ד. **ולד תמורה האשם וולד ולדה עד סוף הูลם** - **ירעעו עד שיפל בהם מום**, **וימקרו ויפלו דמיין** - **לנדה**¹⁸. **ואם ילדה זכר**¹⁹ **אחר שהקריב אשמה** - **הולד עצמו יקרב עוללה**. **הפריש נקבה לאשמו**, **וילדה** - **תרעה היא ובנה עד שיפל בהן מום**, **וימקרו ויביא בדמי שגיהם אשמה**²⁰. **ואם בכר הקריב אשמו** - **יפלו דמיין לנדה**²¹.

(18) ופירוש "SHIPLO DEMIHM LENDVAH" ורא להן הלכה ח, שנוטן המעות בשופרות (=תיבות) שהיו במקדש, ובבית דין מקריבין באותן המעות עלות נדבה (ולא אשם, שאין אשם בא בנדבה). (19) ככלומר, תמורה האשם ילדה זכר. (20) שאין חש שיקיריבו לאשמו. (21) ראה במשנה תמורה יט: "המפריש נקבה לאשם (ואשם אינו בא אלא ממן זכר) תרעה עד שסתאב ותימכר ויביא בדמיה אשם וכו'". ולענין ולדה אמרו שם (בגמרה שלפני המשנה הנ"ל), שאפלו ובי אליעזר שאמר "המפריש נקבה לעולה ולידה זכר הוא עצמו יקרב עוללה", מודה במפריש נקבה לאשם וילדת זכר שאינו קרב אשם, לפי שאין שם אשם על אמו (אבל בעולה ישמצוות של נקבה, בעולת העוף). (22) לעולה, שהוא כבר קרביב אשמו.

ה. **ולד תמורה העולה וולד ולדה עד סוף הูลם** - **הרוי אלו בועללה, והן עצמן יקרבו עוללה**²³. **הפריש נקבה לעוללה זילדה, אף על פי שלידה זכר - ריעעה עד שיפל בו מום**, **ויביא בדמיו עוללה**²⁴. **בבר בארכנו במעשיה הקרבנות**, **שפלו מוקום שנאנו אומרים יפלו לנדבה**, **הוא שיתן המעות בשופרות שהוא במקדש**, **שפארכנו בשקלים פפהה**²⁵, **ובית דין מקריבין באותן המעות עלות נדבה**, **ונספיקם משל אבור**, **ואין טענות סמוכה**. **אבל מקום שנאמר הוא עצמו יקרב עוללה** - **הרוי זו טעונה סמיקה**, **ונספיקה משלו**.

(23) משנה שם יח: ונלמד שם יז: ממה שנאמר (דברים יב,

לקדושה". וראה בחינוך (מצווה שנו), שכותב, שגם קדשי בדק הבית למדו מהפסוק הנ"ל "בבכמה לא יקדריש איש אותו" - יידמוו בכל בהמה קדושה בין בקדושה לקדשי מזבח בין לבודך הבית, שכן משנין אותה מקדושתת ועל הכל נאמר לא יקדריש איש אותו" (לשון החינוך שם). (53) אין משנים בקדשי בדק הבית (שקדשי מזבח אין משנים, הוא שאומר על עוללה שהוא שלמים או להיפך וכן'). (54) שיכשם שבקדשי מזבח אין משנים מעולה לשלים ומשלמים לעוללה, כך בקדשי בדק הבית אין משנים מבדק ההיכיל לבדק המזבח. ויתכן כי מבדק הבית למזבח, מותר. (55) שם הקדריש לבודך דבר זה, אסור לשנותו לבודך דבר אחר. (56) לפי שאין בו מעשה שהרי לא אהנו מעשינו, ואינו קדרוש

יב. ביצד מערימים על הבכור להקדישו למזבח
 הקדש אחר? מקדישו בבטן קדם שינל. שנאמר:
 אאשר יבפר לה' לא יקדים אישatto - משיבר اي
 אהה מקדישו, אבל אתה מקדישו בבטן.⁵⁷ לפיכך
 יש לו לומר: מה שבמיעיה של מבירת זו, אם הוא
 זכר - הרי זו עולחה.⁵⁸ אבל איןנו יכול לומר זבח
 שלמים,⁵⁹ שאינו יכול להפקיע אותן מקדשתו כדי
 להונות בו.⁶⁰ ואם אמר: עם יציאת ר' ראשו⁶¹ יהיה
 עולחה - הרי זה בכור ואינו עולחה.⁶²

(57) נمرا שם כה. "שהבכור ביציאתו [מרחם אמן] הוא שמתקדש". (58) במשנה שם, שקדושת עליה חמורה מקודשת בכורו, שכור נאכל לכוהנים ועליה כליל לה', אך יכול לשונו. (59) ככלומר, מה שבמעיה של מבורת זו הר' הוא זובי שלמים. (60) שם בגמרא, שכור הוא לכלה ונשלמים נאכלים לבעריו והיא קדושה גורעה משל בכור, ואינו יכול לשונו מקודשה חמורה לקדושה גורעה. "ונראה שאין זה אסור אלא מדורבן". (61) שביציאת רוב וראשו דהינו פחתו, הר' הוא כיילוד. (62) זהבי עיביתו של רב עמרם מרוב שש בתמורה שם, אם אמר על הבכור, כשהוא בבטן אמו, שעם יציאת רובו (שאו חלה עליו קדושת בכורה) יהיה עולה, באופן שישנה את התנוגשות של שתי קדושיםות (קדושות בכור וקדושת עולה) לחול בכת אחת, איזו מהן עדיפה, אם קדושת עליה שהיא כליל לה, או קדושת בכור שהוא מרחם. ופשט אבי שלא חלה קדושת עליה אלא קדושת בכור, משום ש"דברי הרוב ודבורי התלמידיך דברי מי שומעין". ככלומר, קדושת בכור היא של הרוב, של הקדושים ברוך-הוא, ואילו קדושת עליה היא של התלמיד, שאין כאן מזומנים להגדירש לעולמה.

יג. ואין מערימים על ביהמת הקדש להקדיש עברה
 קדשה אחרת, אלא הרי הוא בקדשת אמו; שולדות
 הקדושים ממעי אםם הם קדושים⁶³, כמו שבארנו,
 והרי כל עבר מהן בקדשת אמו, ואני יכול לשגוטו
 בבטון כדרך שעשה בבכור, שהכוכר ביציאתו הוא
 שמתקדש. אף על פי שכל חקי התורה גזרות הם⁶⁴,
 כמו שבארנו בסוף מעילה, ראוי להתבונן בהן, וכל
 מה שאתה יכול לתן לו טעם - תן לו טעם. הרי

1 אלו יפדו⁴², ויביא בדמיהן קרבן⁴³ הראי להביא
2 בדמי ולד של ז'ו⁴⁴.

(37) כגון שנטקתה לילד והתכו את דופן בטנה והוציאו את הולוד. (38) שאין לו לא אבר זכורות ולא אבר נקבות. (39) שיש לו גם אבר זכורות וגם אבר נקבות. (40) כגון תיש הבא על הרוחל (=כבש). (41) ראה בפרק י' מהלכות שחיטה הלהח ח שבעים מני טריפה. ואך כי אין פודין טריפה להאכילה לכלבים (פרק ב' מהלכות איסורי מזבח הלכה י') - יש לחلك בין אם נטרפה לאחר שהקדישה שאין פודין אותה, לבין אם הייתה טריפה בمعنى אמה שפודין אותה. (42) אף אם לא נפל בהם מום, שאין לך מום גדול מזוה (לחם משנה). (43) איזה שיריצה. (44) טעם הדברים לפי שולדות הקדושים בمعنى אכן הם קדושים וחול על הולוד שהוא יוציא דופן וכן קדושות דםם.

ט. וולד בעלת מומן - הרי הוא בולד הטעמיה לכל
דבר, ויקרכב ⁴⁶ בראשיו לו.

(45) כלומר, נולד מבהמה בעלת מום וכגון שהוקדשה בעת שהיתה תמיינה או היה לה בעלת מום עובר ואחריו כן הוממה, וולד זה נולד לפני שנפתחה האם. (46) כן מפרש בוגרא בכוורת טו: שמי שסובור "אין בעלי חיים נדחים" - סובור שם ילדה לפניה פדיוןה הולוד קדוש.

5 י. קדושים שהפilio נפל או שליא - יקברו, והרי
6 הם אסורים בהנאה.⁴⁸

(47) כיס שבו מונח העובר בمعنى אמו. וכך על פי שהפילה שליא בלבד ולא היה בה עובר - בודאי נמה בה הולך, כי אין שליא בלבד וולד. (48) משנה בתמורה לג: "ויאלוז הן הנכבדין קדשים שהפילה יקברו, הפילה שליא תיקבר". ומפרש רשי" שכל הנך נכבדין מושם שהם איסורי הנהה, וכמו כן מפורש במסנה חולין עז. "המבכורת שהפילה שליא ישילכנה לכלבים. ובמקודשין תיקבר".

7 יא. המבשנה את המקדשים מקדשה לקדשה⁴⁹ - עובר
8 בלא תשעה; שנאמר בבכור: לא יקדים איש אחד
9 שלא יעתנו עליו או שלמים.⁵⁰ והוא הדין לשאר
10 המקדשים שאין משגין אותו מקדשה לקדשה⁵¹, אחד
11 קדרשי מזבח ואחד קדרשי בדק הבית.⁵² כיצד? אם
12 הקדש לבדק ההייל - לא ישנה לבדק המזבח.⁵³
13 וכן כל ביווצא בזה.⁵⁵ ואין לו הgain על לאו זה.⁵⁶

(49) שאומר על עולה, הרוי זו שלמים או על שלמים הרוי זו עולה, וכן כל כיוצא בה. (50) הינו שלא יאמר "הרוי זו עולה" או "הרוי זו שלמים". (51) ספרא בחוקותי (פרשה ה הלכה ב-ג') מ寧ן שלא קידיש אדם בכור, תלמוד לומר בכור לא יקידיש איש משנין אותו כו' אין לי אלא בכור מ寧ן לכל הקדושים שאין מושנין אותם מקודשה לקודשה, תלמוד לומר (שם) בבחמה לא יקידיש איש אותו" "כאילו אמר כל מה שיהא לה' בבחמה לא יקידיש איש אותו קדושה אחרת אלא ישאר כמו שהוא". (52) משנה בתמורה לב. "אחד קדשי מזבח ואחד קדשי ביתו אין מושנין אותו מקודשה

מתוך מהדורות ונשל עט רמב"ם ג' געס

36

הַלְכָות טָמֵאָת מִת

37 מצוות עשה אחת. והוא דין טמאת מות.
38 ואור מצוה זאת בפרקם אלו:

פרק ראשוני

1) יתברר שהמת מטמא במגע ובמשא ובאהול, טומאת היסט
האמורה בכל מקום מה היא, והנוסח בכתב הסתירים אם
מטמא במשא אדם ובגדים, וטומאות אוול און הכל
הטומאות, טומאות אוול האמורה בכל מקום מה היא, ואם
הגוי מטמא באוהל, הגוי והבהמה אם מתחטא אין במת או
בטומאה אחרת, המתינו מטמא עד שתצא נפשו, ואם נחלק
ועידין הוא מרופף.

2) **א.** המת מטמא במגע ובמשא ובאהל טמאת
שבעה². וטמאת מגע ואהיל מפרשין בתורה,
שנאמר: **בנגע במת לכל גesh אדים וטהוא שבעת ימים;** **וננאמר:** **כל הבא אל האהיל וככל אשר באהיל יטמא שבעת ימים.**

3) יש דברים שמטמאים טומאת ערב, זאת אומרת שהונגע
בhem או נושא טמא אותו יום בלבד עד הערב, ויש טומאות
שהונגע והנוסח טמא שבעת ימים, בתלמוד ובלשון רבינו:
"טומאת שבעה". אלה ואלה ציריכים טבילה במקווה שיש
בו ארבעים סאה.

4) **ב.** טמאת משא מפני השמועה³. וכך וחותם הדרבים:
אם נבלת, שהיה טמאת ערבי ויאנה מטמאת באול,
מטמאה במשא, שנאמר: **ויהנשא את נבלתם;** **הפתה**⁴
לא כל שבעה? ומה נבלת, שמנגעה טמאת ערבי,
משאה טמאת ערבי; אף המת, שמנגעו טמאת
שבעה⁵, משאו טמאת שבעה. אין טמאת משא במת
מדברי סופרים⁶, אלא דין תורה. ורואה לי¹⁰, ששהק
מנגעה¹¹ הפתוב בדרך ששתק מאstor הפתה¹², לפי
שאסר בפרוש אפלו בת המת, ושתק מאstor אכילת
בשר בחלב¹³, לפי שאסר בפרוש אפלו בשולו; **כך**
שתק מטמאת משא במת, לפי שטמא בפרוש אפלו
טמאת אהלו, כל שבען משאו¹⁴.

5) אינה כתובה בתורה בפירוש, אלא נמסרה מפה לאוזן
משה רבינו עד המכמי הדורות האחרוניים. (4) ספרי פרשות
חוות פיסקה כן. קל-וחומר היא אחת המידות שההתורה
נדרשת בהן. (5) הנוגע בה או נושא טמא רק אותו הימם.
עד הערב. (6) שמטמא באוהל ומטמא שבעת ימים.
(7) כלומר, לענן זמן הטומאה, מגע ומשא שווין.
(8) כמוגו. (9) מכמה מקומות מגדר רבינו כ"דרבי
סופרים" את ההלכות שנלמדו בקהל-וחומר ובמידות אחרות
שההתורה נדרשת. ולפיכך מדויש בכך, שטומאה משא, ע"פ
שנלמדה בקהל-וחומר, היא דין תורה ממש. והטעם מפני
שהיא מקובלת איש מפני איש עד הלהה למשה מסיני,
והקהל-וחומר נאמר רק לחזק את ההלכה. (10) בדרך כלל,
 מביא רבינו בחיבורו הגדול רק את הדברים שנאמרו

1 אמרו חכמים הראשונים, שהמלך שלמה הבין רב
העתומים⁶ של כל חקי התורה. יראה לי, שזה
2 שאמיר הכתוב: וזה הוא ותמורתו היה קדש,
3 בעניין שאמר: ואם המקדש יגאל את ביתו ויסוף
4 חמישית בסוף ערך עליון. יראה תורה לסתוף מחשבה
5 האדם וקצת יצרו הארץ. שטבע של אדם נוטה
6 להרבות קניינו ולחוכם על ממוני, אף על פי שנדר
7 והקדיש - אפשר שחזר בו ונחים ויפדה בפחד
8 ממשי. אמרה תורה: אם פחדה לעצמו - יוסיף
9 חמץ. וכן אם הקדיש בהמה קדשת הגופן, שמא
10 ייחזר בו, ובין שאין יכול לפחדה ייחליפנה
11 בפחדותה ממנה; ואם תפן לו רשות להחליף הארץ
12 ביפה - יחליף היפה ברע ואמר טוב הויא. לפיכך
13 סתם⁶ הפתוב בפכו שלא יחליף, וקנסו אם החליף
14 ואמר: וזה הוא ותמורתו היה קדש. וכל אלו
15 הדרבים כדי לך את יצרו ולמaken דעתך. ורק דני
16 בתורה אין אלא עצות מרחוק מגדול העצה לתוך
17 הרעות וליישר כל המעשים. וכן הוא אומר: הלא
18 כתבתי לך שלישים במעצותך ורעתך. להודיעך קשיט
19 אמרי אמת, להסביר אמרים אמתות לשליך.

20 (63) כתנא קמא של רבנן שמעון בן גמליאל בתורה כד: כה.
ולמדו זאת ממה שנאמר (ויקרא כז, כו) "אך בכור אשר
יבוכר לה' בבחמה לא יקדש איש אותו" - "משיבוכר לה'
אי אתה מקדישו אבל אתה מקדיש את הבכור בבטן, יכול
אך וולדך כל הקדשים כן (שהאת יכול להקדישם בקדושה
אחרות) תלמוד לומר "אך" חלק, הרי שולדות הקדשים
מעשי אםם הם קדושים. (64) ולא כל הטעמים, שהרי על מזוות פרה אדומה אמר
שלמה "על כל אלו עמדתי ועל פרשות פרה שלתי וחקרתי
ופשטי, אמרתי אחכמה והיא רוחקה ממני" (במדבר רכה
שם). (66) כלומר, גדר בעדו, מנע ממו.

21 סליקו להו הלוות תמורה בסעיטה דשמיא
22 נגמר ספר תשייע, והוא ספר הקרבנות. הלוות
23 ששאה, וקרקו חמשה וארכאים, ואלו הן: הלוות
24 קרבן פסח - עשרה פרקים. הלוות חגיגה -
25 שלשה פרקים. הלוות בכוורות - שמונה פרקים.
26 הלוות שגנות - חמשה עשר פרקים. הלוות
27 מחסרי פפרה - חמשה פרקים. הלוות תמורה -
28 ארבעה פרקים.

29 לב טהור ברא לי אלהים ורוח נכוון חדש בקרבי
30 **ספר עשורי והוא ספר טהרה**
31 הלוות שמו. ויזהו סדרון: א. הלוות טמאת
32 ב. הלוות פרה ארומה. ג. הלוות טמאת
33 צרעת. ד. הלוות משקב ומושב. ה. הלוות שאר
34 אבות הטמאות. ו. הלוות טמאת אכלין. ז. הלוות
35 כלים. ח. הלוות מלנאות

מתוך מהדורות ונשל עס רמב"ם ג' מוסד הרב קון

שׁחֹצֵץין עַל הָגּוֹת - אִינָם בָּעֵר הַבְּשֶׂר לֹא לְטַמֵּא²⁷
וְלֹא לְהַתְּטַמֵּא.²⁸

(22) כשפצע מתחיל להירפה הוא מעלה קרום דק ורך, ונראה "గלד" בלשון המשנה. (23) מקוואות פ"ט מ"ד. (24) בשונה שם כתוב: "כשות של קטן", ופירש הערין: שיעור הדק. וכן פירש רבינו. וכותב בכסף-משנה שהמדובר בשיעור הרך. בין גוףו והנושא מלאיו, אבל שיעור ממש מתמא בין בגודלו ובין בקטן. (25) אם טבל ועל בשרו לכלולים אלה, אינם חוטפים בין המים ובין הגוף, וטבילהו בשירה. (26) חתיכות קטנות ובסות. (27) אם היו על הטמא, ונגע בהם אדם טהור - לא נתמא. (28) אם היו על הטהור, ונגע בטמא - לא נתמא האדם. Tosfeta makvoth פ"ז ה"ד: "שאמרו חוטצין ושאמרו אין חוטצין לא מטמאים ולא מיטמאין חוץ מקרום שעל גבי מכיה".

ה. **כְּשֵׁם שָׁאָדָם מַתְּמָא בְּגַעֲתָתוֹ בְּטַמֵּא,** ^{כ"ה} **בְּשָׁלְמִים מַתְּמָאִים**²⁹ **בְּגַעֲתָה בְּטַמֵּא בְּהַלְלוֹת בְּלִים,**³⁰ **שָׁאַיְנוּ מַתְּמָא אֶלָּא מְאוּרָו,**³¹ **כְּמוֹ שִׁיתְבָּאָר**³² **הַמְּטָמָא אֶרְדָם בְּמַגְעָה - מַטְמָא בְּלִים, וְלֹא שָׁאַיְנוּ**³³ **מַטְמָא אֶרְדָם בְּמַגְעָה - אַיְנוּ מַטְמָא בְּלִים. וְאַיְנוּ**³⁴ **וְבְלִים מַקְבְּלִין טָמָא אֶלָּא מִאָבָטְמָא**³⁵.

(29) כלים פ"א מ"א. (30) שם פ"ב מ"א. (31) אם נכנסה טומאה לתוכו הכליל א-פ-ע-ל-פ-י שלא נגעה בדורפונו, אבל אם נגעה בדורפונו הכליל מבחווץ לא נתמא. בברייתא חולין כד, בדרשו מהכתוב (ויקרא יא, לג): "וְכָל כָּלִ הרש אשר יפול מהם אל תוכו, כל אשר בתוכו טמא ואותו תשבورو". תוכו, א-פ-ע-ל-פ-י שלא נגע. ובתוර כהנים פרשת שמיני פרשṭת ז' ה"ה, למדו: תוכו מטמא ואין מטמא מאחרו. (32) פ"ג' ה"א. (33) בבא קמא ב, ב. המת עצמו נקרא אבי אבות הטומאה, ואדם הנוגע בו נעשה אב הטומאה, וטמא שבעה ימים וציריך הזאת מי אף פרה אדומה ביום השישי לטומאות ובוים השבעי, אבל הנוגע באב הטומאה נעשה ראשון לטומאה והוא מטמא והוא מטמא אדם וכלים אלא אוכלין ומשקן. ויש חילוקין דיןין בין אדם לכלים ויתבאו במת - נתמא. [בהקדמותו לסדר טהרות, מונה ורבינו אחד-עשר במקומם.] להזכיר את הטומאה המתחלקים לכמה סוגים: חלקיק אב הטומאה המתחלקים לכמה סוגים.

ו. **טָמָא מֵשָׁא הָאָמֹרָה בְּכָל מָקוֹם, בֵּין בָּמָת בֵּין בְּשָׁאָר כָּל הַמְּטָמָא בְּמַשָּׁא,** ³¹ **הוּא שִׁישָׁא הָאָדָם**³² **הַטָּמָא אֶפְעַל פִּי שְׁלָא נְגַע בָּה.** ³³ **אֶפְלָו הַיְהָ בְּיַנוֹ**³⁴ **לְבִינָה אֶבְּקָן,**³⁵ **הַוְּאֵיל וְנְשָׁא - נְטָמָא.** ³⁶ **וְאֶחָד הַגּוֹשָׁא**³⁷ **עַל רָאשׁוֹ אוֹ עַל יָדָו אוֹ עַל שָׁאָר גּוֹפָה.** ³⁸ **וְאֶחָד הַגּוֹשָׁא הַוְּא בְּעַצְמוֹ אוֹ שְׁגַשְׁגָה אֶחָר וְהַגִּיה בָּו**³⁹ **לְמַעַלָּה מִזְהָה,**⁴⁰ **הַוְּאֵיל וְנְשָׁא עַל וְמַכְלֵל מָקוֹם - נְטָמָא.** ⁴¹ **וְאֶפְלָו הַיְהָ הַטָּמָא תְּלִיה בְּחוּט אוֹ בְּשָׁעַר, וְתָלָה הַחוּט בִּידָו וְהַגִּיבָה הַטָּמָא פֶּל שְׁהָוָא.**⁴² **הַרְיָה זֶה נְשָׁא וְנְטָמָא.**

(34) כמו שהaben מוטלת על כתפו או על ראשו, והטומאה

במודשי הילכה, בשני התלמודים - בכלי וירושלמי - בתוספתה ובמספר הגאנונים, ובמקרים יוצאים מן הכלל, כשהוא מוסיף שהוא מסבכת עצמו, דרכו להקדים ולהודיע שבורת עצמו הוא אמר. (11) מトומאת משא. (12) התורה אסורה בפירוש לבוא על בת הבית (ויקרא י, י). אבל לא כתבה כלום על איסור הבית. (13) התורה כתבה שלוש פעמים "לא תבשל גדי בחלב אמו", ולא כתבה "לא תאכל" (ראה הלכות מאכלות אסורות פ"ט ה"ב, ובלחמן משנה שם). (14) וכל וחומר שכזה נקרא בלשון התלמוד "גילי מילתה" (פירוש, סברא הגיגונית המגלה לנו את הדבר לא מילתה. מילתה = דבר). וכל-וחומר שכזה, כוחו יפה גם לענין עונש מלוקות ומיתה, מה-asha-zencen בקהל-וחומר רגיל, שעליו אמרו: אין עונשים מן הדין (דין = קל-וחומר או בניין אב).

ג. **טָמָא מֵגַע הָאָמֹרָה בְּכָל מָקוֹם, בֵּין בָּמָת בֵּין בְּשָׁאָר הַמְּטָמָאים,** ¹ **הוּא שְׁגַע הָאָדָם בְּבָשָׁר בְּטַמֵּא**² **עַצְמָה**¹⁵, **בֵּין בִּידָו בֵּין בְּרֶגֶל בֵּין בְּשָׁאָר בְּשָׁר,**³ **וְאֶפְלָו בְּלִשְׁוֹנוֹ**¹⁶ - **הַרְיָה זֶה נְטָמָא.** ⁴ **וְכָנָה לִי,**⁵ **שָׁאָם נְגַע בְּצִפְרְיוֹן**¹⁷ או **בְּשִׁינוֹ** - **הַרְיָה הַם גָּבוֹעַ.** ⁶ **אֶבְלָל אֶסְתָּחַב אֶרְדָם מַחְבָּרִים לְגֹזֶר וְהַכְּנִיסָה לְתֹזֵךְ גַּרְנוֹן שָׁל אֶרְדָם טָהוֹר וְלֹא נְגַע בְּלִשְׁוֹנוֹ,**⁸ **או שְׁהָבְנִיסָה לְתֹזֵךְ מַעַי שָׁל**⁹ **אַשָּׁה מַלְמָתָה וְלֹא נְגַע בְּבָשָׁרָה**¹⁹ - **לֹא נְטָמָא הַבּוֹלָע מִשּׁוּם מַגְעָה זֶה**²⁰, **שְׁהָרִי לֹא נְגַע בְּבָשָׁר,**¹⁰ **שְׁבָגַעַת פְּנִים אַיְנה נְגִיעָה נְגִיעָה**²¹.

(15) ולא על-ידי דבר אחר. אין זאת אומרת שאין המת מטמא אלא בנסיבות ישירה, שהרי ישנים כמה סוג טומאה אחירים, המכונן רק להגדיר תומאת מגע מה היא. (16) שאינו מקום גלי כך. קידושין כה, א: "אמר עולא, הכל מודים בלשון, לענין תומאה דגולי הוא". (17) של הנוגע. במסכת אהלות (פרק ג' משנה ג) שנינו, הנוגע בשער בשניינים ובצפרניים של המת כשם מחוברים לוג' - טמא. ולמד רבינו מזה, שגם אם אותן הדברים של טהור נגעו במת - נתמא. (18) פ"ך. (19) החיצון. (20) כולם, אין שיתבואר מטמא ממש מגע, אבל מטמא משא, כמו שיתבואר במת-הטלמוד: "טומאת לקמן בפרק זה הילכה ח. (21) בלשון התלמוד: "בית הסתרים" (נדה מב, ב).

ד. **קְרֻוּם שְׁעַל הַפְּקַבָּה**²² - **הַרְיָה הוּא בָּעֵר הַבְּשֶׂר לְעֵנִין מַגְעָה טָמָאות**²³; **וּכְשָׁוֹת שְׁעַל הַקְּטָן - אַיְנה בָּעֵר הַבְּשֶׂר. בִּיצְדָּק? מֵי שְׁבָגַעַת טָמָא בְּקָרוּם מִפְתָּח - נְטָמָא כָּלִיל בְּאֶלְוֹן נְגַע בְּעַוּרוֹ;** **נְגַע בְּשָׁעַר הַדְּקָה**²⁴ **שְׁעַל בְּשָׁר הַקְּטָן - לֹא נְטָמָא.** ¹⁴ **וְכָנָה שְׁגַעַת טָמָא שְׁדִיחָה בָּו מִפְתָּח וְנְגַע הַטָּהוֹר בְּקָרוּם מִפְתָּח טָמָא - נְטָמָא.** ¹⁵ **אֵם קְרֻוּם טָמָא וְנְגַע הַטָּהוֹר בְּשָׁעַר הַדְּקָה שְׁלָו - לֹא נְטָמָא, בֵּין בָּטָמָאת מַת בֵּין בְּשָׁאָר טָמָאות.** ¹⁶ **לְכָלּוּכִי צֹאָה אוֹ טִיט וְכַיּוֹצָא בָּהֶם מִדְבָּרִים שְׁאַיְן**²⁰ **לְהַזְעִין עַל הָגּוֹת, וְכָנָה גָּלְדִי צֹאָה**²⁶ **מִן הַדְּבָרִים**²¹

מתוך מהדורות ונשל עס רם רמב"ם ג' – מוסד הרב קון

שְׁהָאֲهִילָה עַל הַמֶּתֶת, או שְׁהָאֲهִילָה הַמֶּתֶת עַל הָאָדָם או
על הַכְּלִים⁵⁰, או שְׁקִיה הַמֶּתֶת עַם הָאָדָם או עַם
הַכְּלִים פָּתַח אַחֲלָה אֶחָד⁵¹ - הִרְיָה אֶלְוֹ טְמָאים.

(48) כלים פרק יא משנה ד. (49) האלות פ"ג מ"א.
(50) שם. (51) כתוב בתורה (במדבר יט, יד): "כל הבא
אל האهل וכל אשר באهل יטמא שבעת ימים".

יא. וְטַמֵּאת אַחֲלָה הָאָמָרוּה בְּכָל מִקּוּם הַוָּא שְׁתַטְמָא
אָוֹתָה טַמֵּאה הָאָדָם או הַכְּלִים בְּאַחֲת מִשְׁלֵש דִּרְכִּים
אֶלְוֹ. אֶחָד הַבָּא בְּלֹא לְאַחֲלָה הַמֶּת אֶזְרָעֵל מִקְצָתוֹ -
הַרְיָה זֶה נְטָמָא בְּאַחֲלָה. אֶפְלוּ הַכְּנִיס יְדוֹ או רְאַשֵּׁי
אַצְבְּעָוֹתָיו או חַטְמָוֹת⁵² לְאַחֲלָה הַמֶּת - הַרְיָה זֶה נְטָמָא
בְּלֹא. נְגַע בְּמַשְׁקָוֹף⁵³ וְצַרְךָ יְדוֹ⁵⁴ עַם הַמַּשְׁקָוֹף - נְטָמָא
בְּאֶלְוֹ בְּאֶלְוֹ מִקְצָתוֹ. נְגַע בְּאַסְקָפָה⁵⁵: מַטְפָּח וְלַמְּטָה
קָרוּב לְאַרְצָן⁵⁶ - טַהּוֹר,⁵⁷ וּמַטְפָּח וְלַמְּטָה - טְמָא.
וַיַּרְאָה לֵי, שְׁדָבָר זֶה מִדְבָּרֵיכֶם.⁶⁰

(52) בין ובין. (53) נזיר מג, א: "כיוון דעתך ידייה
איסתאב" (בעברית: כאשר הכנסים ידו - נטמא). בספרי
חוקת פיסקה קכו, למدو דין זה מהכתוב (במדבר שם): "כל
הבא אל האهل", כלומר, כל ביאה שהיא. (54) נזיר שם.
(55) (56) ע"י הנגיעה ציריך ידו
למשקוּף (כסף-משנה). (57) בסוף חלק הבולט מהרץ
למשקוּף, אבל כנגד המשקוּף הוא אוול מש, וכאשר אך
הושיט ידו לאוירו - נתמא. (58) במשנה שם אמרו:
"מטפח ולמעלן - טהור, מטפח ולמעלן - טמא". ומפרש
רבינו: מטפח ולמעלן, היינו הטפח הקרוב לקורע. ומטפח
ולמעלן, היינו למעלה מהאות טפח (ובהתפארת ישראל פירש
אחרת. ראה שם). (59) מפני שהוא כקרע. (60) חכמים
גוזרו טומאה בגיןו בחילקה החיצון מושם חילקה הפנימי
שהוא תחת המשקוּף.

יב. אֶחָד הַמֶּת מִישְׁרָאֵל או מִן הָעוֹבֵד כּוֹכְבִים
מִטְמָא בְּמַגְעָן וּבְמִשְׁאָה⁶¹.

(61) יבמות פא, א. מסקנה של רבינה, שאפילו ר' שמעון בן
יוחאי האומר שנוי מות איינו מטמא באוהל, מודה שמטמא
במגע ומשא.

יג. וְאַיִן הָעוֹבֵד כּוֹכְבִים מִטְמָא בְּאַחֲלָה.⁶² וְדָבָר זֶה
קָבְּלָה הָוֹא.⁶³ וְהַרְיָה הָוֹא אָוּמֵר בְּמַלְחָמָת מִדְּן: כֶּל נְגַע
בְּחַלְל, וְלֹא הַזּוּרֵר שֶׁם אַחֲלָה. וְלֹא הָעוֹבֵד כּוֹכְבִים אַיִן
נְعָשָׂה טָמָא מִתְּא.⁶⁴ אֶלְאָעוֹבֵד כּוֹכְבִים שְׁנַגְעָן בְּמַתָּא או
נְשָׂאוּ אַו הָאֲהִיל עַלְיוֹ - הַרְיָה כִּמי שְׁלָא נְגַע. הָא
לְמַה זֶה דְּמָה? לְבַהְמָה⁶⁵ שְׁנַגְעָה בְּמַתָּא או הָאֲהִילָה
עַלְיוֹ. וְלֹא בְּטַמְמָת הַמֶּת בְּלֹבֶד, אֶלְאָ בְּכָל הַטַּמָּאות
בְּלֹן אַיִן הָעוֹבֵד כּוֹכְבִים וְלֹא הַבְּהָמָה מִתְטַמְּאֵין בָּהּ.

(62) כר' שמעון בן יוחאי שם, ואע"פ שחכמים חולקים עליו
- פסק כמוותו, מפני שריבינה נוקט שיטתו, וגם מפני שלאilio
אמר לרבה כך (בבא מציעא קיד, ב). כסף-משנה. (63) ר'
שמעון למד דין זה מהמקרא, ורבינו סובר שהדרשה היא

על האבן. (35) דעת ר宾נו, שאפילו לא היהו את הטומאה
אליה הייתה מונחת עליו - נתמא (חפарат ישראל "יבקש
דעתי" אות 1). (36) האדם הנושא. (37) מן הארץ, וכן
שהיתה הטומאה מונחת על הארץ, וחוט קשור בה, והאדם
מחזיק את החוט בידו (רבינו בפירשו לכלים פ"א מ"ב).

ז. מִסִּיטָה³⁸ בְּכָל נֹשָׂא הוּא, וְכֹל דָּבָר שְׁמַטָּמָא בְּמִשְׁאָה
- מִטְמָא בְּהַטְמָתָה מִתְּאָבָה וּבְכַיּוֹצָא בְּהָנָן, וּבְאַחֲלָה מִנְחָתָה עַל הַפְּתַל
וְעַל צְדָה מִתְּאָבָה וּבְכַיּוֹצָא בְּהָנָן, בַּיּוֹן שְׁהָנִידָה אֶת הַטְמָמָה שְׁבָקָצָה
הַקּוֹדֶה הַשְׁבִּיעִי וְהַנִּידָה, וְאַיִן צְרִיךְ לוֹמֶר, אֲםִמְשָׁךְ
הַשְׁנִי טָמָא מִשְׁוָם נֹשָׂא. וְאַיִן צְרִיךְ לוֹמֶר שְׁהָגִיבָה הַטְמָמָה אֶזְרָעֵל
אֶת הַקּוֹדֶה הַשְׁבִּיעִי בְּגַגְגָה הָאָרֶץ עַל הַטְמָמָה, שְׂהָנָה נֹשָׂא וְדָא. וְזֹה וְכֵל
שְׁגָדָר הַטְמָמָה עַל הָאָרֶץ, שְׂהָנָה נֹשָׂא וְדָא. וְזֹה וְכֵל
כִּיּוֹצָא בְּהָא⁴⁰ הִיא טְמָמָת הַטְמָתָה בְּכָל מִקּוּם.

(38) מזוז וANO נושא. דוגמא - ל�מן. (39) בבבא בתורה ט,
ב אמרו שהنبילה מטמא בהיסט, והוא הדר לכל
המטמאים במשא, ובתוספה אהלהות פ"א ה"א אמרו
בפירוש, שהמת מטמא בהיסט. (40) כגן שדק על
השולchan, ומכוות הדפקה זוו הכלים.

ח. הַנֹּוֹשָׂא⁴¹ בְּתֹוך בֵּית הַסְּתָרִים⁴² - נְטָמָא; שָׁאָף עַל
פִּי שְׁאַיִן הַנְּגִיעָה שֶׁם נְגִיעָה⁴³, הַנֹּוֹשָׂא שֶׁם נֹשָׂא
הוּא. אֶלְאָ אִם בְּן נְבָלָע הַטְמָמָה בְּתוֹךְ מַעֲיוֹרָה⁴⁴,
שְׁמַא-אַחֲרָה שְׁהָגִיבָה לְתוֹךְ בְּטָנוֹ אַיִן לֹא נְגַע וְלֹא
נֹשָׂא. וְאַם טָבֵל - טָהּוֹר וְאַף עַל פִּי שְׁהָטָמָמָה בְּתוֹךְ
מַעֲיוֹרָה⁴⁵.

(41) נדה מב, ב. (42) ראה למלعلا ה"ג. (43) והמגע אין
מטמא. (44) מקוואות פ"ו מ"ח. (45) שם.

ט. אִין מִתְטַמְּאָה⁴⁶ בְּמִשְׁאָה אֶלְאָ הָאָדָם⁴⁷ בְּלֹבֶד, לֹא
הַכְּלִים. בִּזְכָּר ? הַרְיָה שְׁקִיה מִנְחָת עַל יְדוֹ עַשְׂרָה כְּלִים
זֶה עַל גַּב זֶה וּהַנְּבָלָה וּבְכַיּוֹצָא בְּהָכְלִי הַעֲלִיוֹן -
הָאָדָם טָמָא מִשְׁוָם נֹשָׂא וְבָלָה, וּהַכְּלִים שְׁעַל יְדוֹ
בְּלֹן טָהּוֹרים, חוֹזֵן מְכֻלִּי הַעֲלִיוֹן שְׁנַגְעָה בּוֹ הַטְמָמָה.
וְבָנָן פְּלִי בְּיֹצָא בָּזָה.

(46) זוכם פ"ה מ"ג. (47) שם שנינו: "כל הנושא ונישא על
הمرכב טהור חזון מן האדם, וכל הנושא על הנבללה טהור
חוֹזֵן מן המסיט". ופירש רבינו שם, שארם הנושא את
הنبילה טמא, אפילו לא הסיטה (חויזה מקומו), ומה
שאמר "כל הנושא ונישא על הנבללה טהור" הכוונה לכלים,
כמו בבבא הקודמת גבי מרכז, אלא שבנביבה אי-אפשר
היה לומר "חוֹזֵן מן האדם", שהרי בנביבה רק הנושא טמא
אבל לא הנושא, ולפיכך אמרו "חוֹזֵן מן המסיט", שהוא
טמא גם בנישא. כך יש לבאר כוונת רבינו שם. [הר'ע]
ברטנורא סובר, שגם איינו מטמא אלא אם כן הסיט,
ולפיכך הוא מפרש המשנה כפשוטה, אבל דעת רבינו אינה
כן].

י'. טְמָמָת אַחֲלָה אַיִנָה בְּשֶׁאָר טְמָאֹת אֶלְאָ בְּמַתָּא
בְּלֹבֶד⁴⁸. ובין שְׁהָאֲהִיל הָאָדָם או הַכְּלִי⁴⁹, אֶפְלוּ מִחְתָּב

מתוך מהדורות ונשל עם רם רמב"ם ג'ם – מוסד הרב קוק

ושאר העצמות, ומת שהרקייבו עצמותיו בקדר, דם המת ודם החיה, ואם נתעורר דם שיצא ממנו סמוך לימתה עם דם של אחר מיתה, הרוג שהיה מוטל על המיטה וدمו מנוף כשהוא חי, יצא ממנו רבייטה וספק כלו מחיים או לאחר מיתה, הקבר כל זמן שהטומאה בתוכו, וגולול ודופק ובית הפרט.

א. הנפל², אף על פי שעדרין לא נתקשו איבריו
בגידון, מטמא במנגע ובמשא ובאלהל ²¹אים גדוול
שפט; שנאמר: ²²הגע במת לכל נפש אדם. וכן
²³בזית⁴ מפער המת, בין לח בין יבש⁵ בחרש, מטמא
במתם שלם. והנאל⁶ בפער מטמא בזית. איזהו
²⁵גאל? זה הבשר שגומו ונעשה להה סריקה. והוא
²⁶שתקרש אוטה הלהה הנמצאת מן המת. שאמ⁷
קרשה - בידוע שהוא מבשרו; ואם לא קרשה -
²⁸אינה מטמא, שמא ביהו וניעו הוא.

(2) שנולד מת לפני גמר חדש הרינו. (3) "לכל" פירושו
אפיו נפל. נזיר ג'. (4) משנה, שם מט. ב. (5) נדה נד,
ב. פסק כתנא-קמא. ראה לקמן פ"ג ח". (6) נזיר, שם.

ב. אף על פי שהשעוריין בלם הילכה למשה מפער⁹
הן, אמרו חכמים⁸: תחולת בריתו של אדם בזית⁹,
ולפיכך שעור טמא בשרו בזית.

(7) עירובין ד. א. (8) נתנו טעם לדבר. (9) ספרי זוטא.

ג. איבר שנחמק מן האדם חמי - הרי הוא במת
שלם, מטמא במנגע ובמשא ובאלהל¹⁰. אפלו איבר
קען בון יומו. שהאברים אין להם שעורה¹¹.
שנאמר: כל אשר יגע על בני השדה בחלחול;
והברבר ידוע, שדין חלל חרב בדין חלל אבן או חלל
שאך דברים¹². מפני השמועה למדו, שלא בא זה
אלא לטמא נוגע באיבר שפלתו החברת¹³. במת
דברים אמורים¹⁴? לשתייה האיבר שלם כבריתו,
בשר וגידים ועצמות; שנאמר: או בעצים אדם -
עצמם שהוא באדים¹⁵: מה אדם - בשר וגידים
ועצמות, אף איבר מן חמי - עד לשתייה כבריתו,
בשר וגידים ועצמות¹⁶. אבל הפליא והלשון וכיוצא
בהן, אף על פי שהן איבר בפני עצמן, הואל ולאין
בهن עצם - הרי הן כשר הבשר. חסר מן העצם
של איבר כל שהוא - הרי האיבר בלוטה¹⁷. חסר
מברשו: אם נשאר עליו בשר שרואי לעלוות בו
ארוכה בח"י ויתרפה וישם - הרי זה מטמא במנגע
ובמשא ובאלהל¹⁸; ואם לאו - מטמא במנגע ובמשא
וaino מטמא באלהל²⁰. ובשר הפורש מן החי²¹ -
טההור. וכן עצם בלא בשר הפורש מן חמי - טההור.

(10) אהלוות פ"ב מ"א. (11) ה'סף משנה' מצין את המקור
באהלוות פ"א מ"ז. אולם המשנה שם עוסקת בדיון מת, ואין
שם הוכחה ברורה שמדובר בכל שהוא.

וκ אסמכתא, ועיקר הדין קיבל היה מי איש עד משה
רבינו (ראה תוספות שם ד"ה ואין). (64) נזיר סא. ב.
באהלוות פ"ח מ"א שנינו, שבמה היה וועז
חווצים בפני הטומאה (פירוש), הם נידונים כמו מהיצה
הפסיקה בין הטומאה ובין הטהרו, שאין הטומאה עוברת),
וכל דבר המקבל טומאה אינו חזק.

יד. ומבררי סופרים, שיהו העובי פוכבים בזבין
לכל דבריהם⁶⁶. ואינו לך בכל מני נפש⁶⁷ מה
שמחתמא והוא חי או מטמא והוא חי חוץ מן
האדם בלבד, והוא שיחיה מישראלי⁶⁸. אך גדרול
ואחד קען⁶⁹ מחתמאין בכל הטומאות. אפילו בטמאת
 המת, שנאמר בה: איש⁷⁰ אשר יטמא, אחד הארץ
ואחד הקען; שהרי⁷¹ הוא אומר שם: ועל כל
הנפשות אשר היו שם. אפלו קען בין יומו שגוע או
נשא או האhil על המת - בטמא, והרי הוא טמא
מת. והוא שגולד לתשעה⁷²; אבל בון שמונח⁷³ -
הו אַבָּן וְאִינּוּ מְקַבֵּל טָמֵא⁷⁵.

(66) נדה לד. א. (67) בעלי חיים. (68) המדובר בכל
הטומאות חוץ מטומאות זיבח, שגורו הרים על הגוים. או
הכוונה לדין תורה (ראה משנה למלך). (69) בין גודל ובין
קטן. משנה נדה מג. ב. (70) ו"איש" בכל מקום, פירושו
גדול. הפסיקא: "שנאמר וכו'" נמסכת לא"פלו". קלומר,
או"פ שנאמר. (71) כאן מתחילה הנימוק למה הקטן מטמא.
(72) תשעה חדש הרין. ילד כזה חזקו שהוא בן קיימת.
(73) שנולד חדש לפני זמנו. (74) אין לו סיכוי להתקיים
אפילו שלשים יום (בבא בתרא, כ. א.). (75) אַפְּ-עַל-פִּי
שהוא ח. (76) איןו מטמא עד שתצא נפשו. אפלו
מגיד⁷⁷ או גוסס, אפלו נשבחו בו שני היפנים⁷⁸ -
איןו מטמא עד שתצא נפשו; שנאמר: בנטש האדם
אשר ימות. נשבירה מפרקתו⁷⁹ ורב בשרה עמה, או
שנקרע ברג מגבו, או שהתו ראשו, או שחלק
לשני חלקים בבטנו - הרי זה מטמא אף על פי
שעוזין הוא מפרק⁸⁰ באחד מאיבריו.

(76) אהלוות פ"א מ"ז. (77) מחותך בכמה מקומות, לשון
"גוזו אילנא" בדניאל יא, ד (רש"י יבמות קכ. א. ורבינו
במשנה מפרש: חתו או נזכר). (78) וושט וקנה. מימרא
של שמואל במסכת גיטין ע. ב. וכן משמע במשנה חולין
קוי, ב. (ראה כס"מ-משנה). (79) כל הדינים שנאמרו כאן עד
סוף הפרק - מקרים בחולין כ. ב. וכא. א. (80) מענע.

פרק שני

1) יבאר הנפל שלא נתקשו איבריו אם מטמא כל אדם,
2) צית מבשר המת לה או יבש, והנצל מבשרו, ואבר הנחתק
3)/amadam החיה,بشر הפורש מן הגוף, ואבר ובשר
4) המודולדים בדם, מה בין החיה או אבר מן החיה לאבר מן המת,
5) ואצבע יתרה שיש בה עצם, העצמות שהן מטמאות כמה,

מוסד הרוב"ם לנעם – מוסד מהדורות ונשלה עם רם רוב"ם

לא באוהל: 4. חסר כל שהוא מן העצם ואין עליו כזיה בשור – מטמא ב מגע ובמשא, אבל לא באוהל,ಆ"פ שלא ניטל כלום מן הבשר (ראה להקמן פ"ג ה"ב).

ה. מוח²⁶ שפטוך הדעת – הרי הוא מעלה ארוכה מבחן²⁷. לפיכך, קולית²⁸ הפמת, והוא עצם הפטום משני קוצתו, אם יש בתוכה מוח כדי לעלות ארוכה – הרי זה פמת שלם. היה בה מוח המתנגן²⁹, אם יש בו פז – הרי זה מטמא באחל. אף על פי שהעצם סתום מפל אדרוי – טמא בזקעת³⁰ ועולה³¹, בזקעת ויורחת³², כמו שיתפאהר³³. שמהן³⁴ בזקוש לכל דבר³⁵.

(26) כרכי יוחנן ואביי, חולין קכח, א. (27) המוח שבפנימ גורם שיולה בשור על העצם מבוזן. (28) עצם הירך העגולת. (29) מונתק מן העצם בפנים ומתרנדת. (30) פופצת דרך העצם. (31) ומטמא כל הנמצא בגדרה למלטהמנה. (32) תחתיה, אבל מן הצדדים אינה מטמאה. (33) לקמן פ"ג. (34) Tosfeta Ahilot פ"א ה"ב.

ו. האיבר³⁵ והבשר המודלקלים³⁶ באדם, ואף על פי שאין יכולין לחזר ולחיות – טהורם. מות האדם – הרי הבשר טהור³⁷, והaicר מטמא משום איבר מן הגוף³⁸ ואינו מטמא משום איבר מן הפמת. מה בין איבר מן הגוף לאיבר מן הגוף? איבר מן הגוף, בשר הפורש מנפנו³⁹ ועצם הפורש מנפנו – טהורם⁴⁰; ואיבר מן הפמת, בשר הפורש מנפנו ועצם הפורש מנפנו – פמפרשים מן הפמת השלים ומטמאין נפנו. (41) בשערון⁴¹.

(35) מחלוקת רבינו מאיר ורבינו שמואון במשנה, חולין קטט, ב. ופסק כרכי מאיר. (36) תלולים ולא ניתקו לגמרי, ואינם יכולים להתרפאות ולהידבק בחזרה במקומם (רבינו בפירושו שם). (37) מיתה עשוונה ניפול" (שם עג, ב) פירוש, המיתה מפילה את האבר המודולד, והרי הרא ננתשל ברגע המיתה, ולפיכך אין לו דין בשור המת, אלא בשור שנתשלש מן הגוף, שהוא שמיינא, נגד בה"ב. (39) עדויות פ"ו מג'. כרכי יהושע ורבינו נהוניא, נגד דעת רבי אליעזר. (40) אין מטמאים כאבר שננתשל. רשי" שם מפרש הטעם, מפני שטומאות האבר למדדו מן הכתוב (ויקרא יא, לט): "וכי מוות מן הבמה", כלומר, חלק מן הבמה, ומשמע שלפנוי מיתה החלק אינה מטמא כלל. פסק כרכי אליעזר ורבינו יהושע, נגד רבינו נהוניא שם. (41) שיתבאר לקמן.

ז. ובין איבר מן הגוף בין איבר מן הפמת אין להן שערור. אמרו חכמים⁴³: מאמאים שמנוח וארכבעים איברים יש באיש, כל אחד ואחד מהן בשר וגידים ועצם, ואין השעים מן המנין⁴⁴; ובאשה⁴⁵ מאמאים ואחד וחמשים. כל איבר מהן שפרט כבריתו⁴⁶, בין מן הגוף בין מן הפמת, מטמא ב מגע ובמשא ובאחל; חזץ משלשה איברים יתרות שבאהשה⁴⁷, שאינן

ומקור יותר משכנע היא המשנה שם פ"ב מ"א הכלולה כבר מן המת ואבר מן הגוף בכבא אהת לטמא באוהל אם עלייהם בשור כדי להעלות ארוכה, מבליל לקבוע כל שעיר כמותי. (2) ולמה כתבה תורה בקהל הרב? (3) נזיר נג, ב: "שנחאל מן החרב", פירוש, החרב הפלילה אותו ונפלט ממנו. (הדרשות הנוטות מפשטן של מקרא, מגדר ורבינו מפי השמואה", כלומר קבלה בידי חכמים איש מפי איש לדorousך, ובכן עיקר הדין הוא הילכה למשה מסיני אלא שיש לו גם רמז במקרא (ראה הקדמה למשנה), ובספריו פרשת חותק, פיסקה קכו, הסמיכו דין זה מן "או בעצם". (14) ספרי שם. (15) דרשנו זו נאמורה בספריו שם בהמשך הלימוד לטומאות אשר מן החי מן הכתוב (במדבר יט, טז): "או בעצם", ואך-על-פי שריבינו לדם מן "בחול חרב", אינו דוחה את הדרישה של הספריו לענין שצורך שייהיו עלייו בשור וגידים ועצמות. וראה להלן אותן. (16) כרכי עקיבא, חולין קכח, ב. כייש לתמונה, למה לא כתוב שארכובה אינה מטמא מפני שאין עליה בשור כמו שפרט לשון וכוליה, הרי בגמרא שם אמרו, שלרבי עקיבא ארוכובה אינה מטמא מפני שאין עליה בשור? וצ"ע. (17) ואך-על-פי שנשאר הרבה. באלהות פ"ב מ"ה, אנו שונים: "אלו שאם חסרו טהורם... ואבר מן הגוף שחרר עצמו". ומגדיש שם ורבינו בפירושו את ההבדל בין אבר מן הגוף לבין עצם מן המת שמטמא אם יש בו כשעורה ואפיקו אין עליו בשור כלל, אבל אבר מן הגוף אינו מטמא אם חסר כל הזה באבר שלא העצם. (18) אם יהיה חסרונו בשור כשיעור הזה באבר שלא נתלש עליה ארוכה ויתרפא. (19) כלים פ"א מ"ה. (20) שם. (21) עדות פ"ו מג'.

ד. איבר²² הפורש מן הפמת מטמא ב מגע ובמשא ובאחל הפמת. והוא שיהיה שלם כבריתו, בשר וגידים ועצמות. חסר עצמו, אם נשאר עלייו בשר בזקית – מטמא בזקית שלם.²³ חסר הבשר ולא חסר העצם²⁴: אם נשאר עלייו כדי לעלות ארוכה בקי – מטמא בזקית שלם; ואם לאו – הרי הוא בשאר עצמות הפמת שלם²⁵.

(22) שם, העיד רבינו יהושע ורבינו נהוניא בן אלינתן. ומדובר כשאין בו כזית, שהרי כזית מן המת מטמא לדברי הכל, ואפיקו איןו אבר שלם (אהלוות פ"ב מ"א). (23) מפני הבשר. ראה באות הקודמת. (24) שם. לקמן בפ"ג ה"ב מבאר רבינו דין חסר מקטץ מן העצם. (25) ודין יתבאר לקמן בפ"ג. סיכום דיני אבר שלם: א) מן הגוף: 1. אם יש בו בשור גידין ועצמות, מטמא בכל שהוא ב מגע במשא ובאחל: 2. אם חסר מן הבשר ונשאר כדי שיחזור ויתרפא באבר שלא נתשל – מטמא ב מגע ובאחל: 3. אם לא נשאר כשיור או במשא ובאחל: 4. חסר מקטץ מן העצם, אך-על-פי שיש באבר כזית בשור – איבר מן המת: ב) אבר מן הגוף כלל. (2) אמר מן המת: 1. אם יש בו בשור גידין ועצמות – מטמא ב מגע, במשא ובאחל: 2. חסר מן הבשר ונשאר כזית,ಆ"פ שאין נשאר כדי שיחזור ויתרפא באבר מן הגוף שלא נתשל – מטמא ב מגע, במשא ובאחל: 3. לא נשאר כזיה – מטמא ב מגע ובמשא, אבל

מתוך מהדורות ונשל עם רמב"ם געם – מוסד הרב קוק

20 - **הרי היא כשאר העצמות.** היו ביה נקבים קטנים -
 21 **כלם מצטרפין לבלען.** כל בנינו⁵⁰ של אדם הוא
 22 **שתי השוקים והירכום והאלעות והשדרה.** ורב בנינו
 23 **של מת - הרי הוא במתם שלם.** כיצד? בגון שתי
 24 **שוקיו וירק אחתת.** ואם חסר رب בנינו כל שהוא -
 25 **הרי הן כשאר העצמות.** رب בנינו ביציך? רבי מנין
 26 **עצמות. בגון שקיום מאה חמשה ועשרים עצם**⁶¹ -
 27 **הרי אלו במתם שלם.** היו מאה ארבעה ועשרים -
 28 **הרי הן כשאר עצמות.** אף על פי שהיהו אנשים זה
 29 **יתר באיבוריו או חסר באיבוריו - אין משגיחין בו**
 30 **אלא על מנין رب כל אדם; אלא אם כן היה אצבע**
 31 **שיש בה אצבען או שהיתה נספרת על גב היד, שהיא**
 32 **עללה למנון,**⁶² **במו שבארכנו.**⁶³

(54) אהלוות פ"ב מ"א. (55) ככלומר, שלא הרקיבו. ראה
 לקמן ה"א. (56) כתוב בתורה (שם, ט): "אשר יגע...
 במת או בעצם אדם או בקבר", ואך-על-פי שהכתוב מדבר
 ב涅עה, למדנו ממנו ב"ספריו" לענן טומאת האול מפני
 ההיקש לממת. ומברא רביינו כאן, שכל הנזק א"צם א"צם"
 מטמא באול. ובפירושו למשנה סוף פ"א מהalloות, כותב
 רביינו: וזה אמר ה': "או בעצם אדם", ייחס העצם לאדם
 עד שהיה בו עצם ובשר כמו כל גesh האדם, אז יהיה דינו
 כדין המת בכללו. (57) מכאן, שהשודרה לבדה, וכן
 הגולגולת בלבד מטמאות. (תמהו עלי, שהרי במס' נזיר נב,
 א - שאלו אם כוונת המשנה שידירה או גולגולת, או שידירה
 והבעיה לא נפשטה, ולמה פוסק רביינו שכל אחת מהן
 מטמא וראי. והר"י קורוקס (מובא בסוף-משנה כאן)
 מבאר, מפני שאיןי אומר שם בפירוש שדרה או גולגולת,
 ולא מצינו דבר ברור נגד דעתו, אין לנו לחיש מחלוקת
 מדעת עצמן). (58) מطبع רומיית של כסף בתוקפת
 המשנה. (59) חוספთא, אהלוות פ"ג ה"ג. (60) שם:
 בכורות מה, א. והוא-הדרין לשתי ירכות ושוק אחד
 (תוספות). (61) רוב מן מאותם ארבעים ושמונה. מובן
 שמדובר, כאשר ביניין אבירים שלו, ובמקרה שהיה לו שתי
 אצבעות יתרות אין העצמות מטמאות באול בפחות ממא
 עשרים ושש. ואם היהתו לו רק אצבע שדרה אחת אינה
 מוסיפה כלום, שהרי הרוב מן 249 עללה כמו הרוב מן
 הינו: 125. (63) למלعلا בה"ז. ראה אות מדר.

ט. **שאר עצמות המת שאין ביה ריב מנין ולא رب**
 33 **בנין, ולא שדרה שלמה ולא גלגולת שלמה, אם היה**
 34 **ביה רביע הקב.**⁶⁴ - **הרי אלו מטמאים במנגע ובמשא**
 35 **ובמשא ובאול.**⁶⁵ **היו פחות מרבע, אפילו עצם**
 36 **בשעוריה - מטמא במנגע ובמשא ואיןו מטמא**
 37 **באול.**⁶⁶

(64) הקב מכיל ארבעהelogim, והלוג שמש בינווית.
 (65) בשונה אהלוות פ"ב מ"א, שניינו: "רובע עצמות מרוב
 הבניין או מרוב המניין", וכן היה דעת בית-ההילל בעדיות פ"א

1 מטמאין באול. וכן אצבע יתירה⁴⁸ שיש בה עצם
 2 ואינו בה צפין: אם נספרת על גב היד⁴⁹ - עולה
 3 למניין رب האבירים⁵⁰; ואם אינה נספרת על גב היד
 4 - מטמאה במנגע ובמשא⁵¹, וכיינה מטמאה באול.
 5 וטמאתה מדברי סופרים⁵². ואם היה בה אצבע -
 6 הרי היא כשאר האבירים. ומפני מה גרו טמאה על
 7 אצבע שאינה נספרת? גורה משום הנספרת. ולא
 8 לא טמאיה באול? עשו לה הכהן, כדי שלא ישרא
 9 שטמאתה מדבריהם משום גורה, כדי שלא ישרא
 10 על טמאתה תרומה וקדושים.⁵³

(42) אהלוות פ"א מ"ז. (43) שם מ"ח, פירוט מפורש של כל
 האבירים. (44) אהלוות פ"ג מ"ג. (45) בכוורת מה, א.
 מחלוקת תנאים מבניין אבירי האשה העודפים על אבירי
 הגבר. רבי ישמעאל מונה שני צידים ושתי דלתות, ורבי
 אליעזר אומר: צירדים (אינו קובל כמה), ורבי יהושע אומר:
 דלתות (לא קבוע מספרין): רבי עקיבא אומר: מפתח. רבי
 ישמעאל ורבי אליעזר לא נחלקו במציאות, שהרי תלמידי
 רבי ישמעאל בדקו ומצאות (שם), כמה נחלקו? איזה חלקי
 הגוף יש להגדיר באבירים בפני עצם, אבל שניהם מודדים
 שבಗוף האשה נמצאים ארבעת החלקים הממלאים תפיקדים
 מסוימים בתחום הידייה. רבי אליעזר מונה את שני הצירדים
 כאבירים בפני עצם הכלולים גם את הדלתות, וובי יהושע
 סובר שהדלתות עיקר וצירדים טפלים להן, ובא רבי עקיבא
 והוסיף דבר חדש - מפתח. ולפיכך הקשו עליו שם מנסינום
 של תלמידי רבי ישמעאל, שלא מצאו מפתח ולא הקשו על
 רבי אליעזר ורבי יהושע, ותירצו מה שתירצו. ורביינו קיבל
 דעתם של רבי אליעזר ורבי יהושע, שלאלה האשה שמי
 אבירים הם, וקיים גם דעתו של רבי עקיבא שהוסיף מפתח,
 ולפיכך יצאו לו מאותם חמשים ואחד. ומוסלחת זה תמיית
 רבים על רביינו, שכואורה מספרו מוגדר לדעתם של כל
 התנאים. [ואפשר גם לפרש, שרביינו מונה שני הצירדים כאמור
 אחד, וכן את הדלתות ומתקבל גם דעת רבי עקיבא (קרית
 ספר)]. (46) בשלימתו,بشر גדים ועצמות. (47) ובכוורת שם, דורש:
 "אדם כי מוות באול" (בדבר יט,
 יד), דבר השווה בכל אדם (פירוש, בין באיש ובין באשה).
 (48) אצבע ששית. נהה מט. ב. (49) עומדת בשורה אחת
 עם שאר האצבעות. (50) דיני רוב האבירים, מבוראים
 לקמן בה"ח. (51) אך-על-פי שהעצם פחותה מכשועה.
 (52) ואם העצם שבה היא כשוערה – טומאתה דין תורה.
 (53) שהרי אסור לשروع תרומה וקדושים, ומזכה לאכלם.

11 ח. **עצמות המת שאין עליהם בשר, אם נספרת בהן**
 12 **צורת עצמות**⁵⁴ - **הרי אלו מטמאין במנגע ובמשא**
 13 **ובאול במתם שלם, שאני קורא בהם עצם אדים**⁵⁵.
 14 **ואלו הן העצמות שהן מטמאין במתם: השדרה,**
 15 **ונגולגולת, ורב בניינו, ורב מנינו.** השדרה ביציך?
 16 **שדרה שדרה שלמה - הרי היא במתם שלם;** ואם
 17 **הסדרה אפלו חליא אחת ממשונה עשרה חוליות -**
 18 **הרי היא כשאר העצמות. הגלגולת ביציך? גלגולת**⁵⁶
 19 **שהיא שלמה - הרי היא במתה; ואם הדרה פסלע**⁵⁷

מתוך מהדורות ונשל עס רם רב קוק

וחזיה אחר מיתה - הרי זה נקרא דם **תבוסה**,
ומטמא במשא ובמגע ובאהל, אלא שטמאתו מדברי
סופרים.⁷⁸

(77) כובי עקיבא שם, מפני שבנדה עא, א - אמרו, שזו היא דעת הכהנים. (78) נהנה סכ. ב.

יד. הרוגג⁷⁹ שהיה מטול על המטה ורמו מנטף
במשא וביודר לגמא, ומטה ותרי הדם מנטף אחר
מוthon ויזיר לאotta גמא - הרי כל הדם שבתזה;⁸⁰ בטלה בדם שיצא
שטפה טפה ראשונה ראשו⁸¹ בטלה בטלה בדם שיצא
מחיים. יצא ממנו רבייעית דם בלבד, וספק בלה
מחיים ספק בלה לאחר מיתה - הרי זו ספק טמא
בשאך הספקות, והונגע בה ברשות היחיד - טמא,
ברשות הרכבים - טהור, כמו שיתבאר במקומו.⁸¹

(79) שם עא. (80) פירוש, טיפה ראשונה שנפלת לתוך הדם שיצא מחיים - בטלה ברובו, וכשנפלת השניה דינה בראשונה ובטלה, וכן הטיפות שלאחריהן. (81) בהל'

טו. הקבר⁸² כל ימן שטהטמא בתוכו מטמא במעג
ובאהל במת, דין תורה; שנאמר: או במת או בעצים
אדם או בקבר. ואחד הנגע בגנו של קבר או הנגע
בכחלילו⁸³. והוא שיחיה בנו⁸⁴ וסתום⁸⁵ ואחר כך
יהיה כלו מטמא במעג ובאהל. אבל העמיד בלים
או אבנים וכיוצא בהן בצדדי המת, וכשהעליו
מלמעלה בבלים או באבנים וכיוצא בהן - זה הכספי
המטל מלמעלה נקרא⁸⁶ גולל, ואלו הaczדרין
העמידין את הגולל שהוא נשען עליהו נקראין
דופק; ושניהם, הגולל או הדופק, מטמאין במעג
ובאהל בקבר, וטמאתו מדברי סופרים, ואין
מטמאין במשא.⁸⁷ לפיכך, אם גירר הגולל בחבלים⁸⁸
עד שכפה בו את המת או גירר או שמטו מעל המת,
או שגרר הדופק עד שהעמיד עליו הגולל או שמטו
בחבלים מחתת הגולל - הרי זה טהור.⁸⁹ ודברים
שפומביין את הדופק,⁹⁰ והם הנקריםין דופק דופקין
- הרי הן טהורין.⁹¹

(82) האלות פ"ז מא. (83) שם, בתנאי, שיש במקומות הטומאה בפנים טפה על טפה ברום טפה פנו, ואם אין כשיירוז זהה אינו מטמא מן הצדדים אלא כנגד הטומאה. (84) בידי אדם. (85) ואם הוא פתוח טפה על טפה, כתוב רבינו, שגולל ודופק הם הקבר עצמו, הדופק הם ארבעת החבלים, והגולל הוא הכסוי שלמעלה (וכן דעת רשי), אבל כאן חור בו, ומפרש שגולל ודופק שניהם הם על הקבר (ראה יוסטוב' שם). (87) רבינו בפירושו למשנה הנ"ל כתוב הטעם, מפני שהוא במת עצמו אינו מפורש בתורה אלא למד בקהל וחומר מניבלה, לא גורו בגולל ודופק. והראב"ד כאן אומר שגולל ודופק מטמאים

מ"ז, ומשמע שרובע עצמות אינו מטמא אלא אם הן מרוב המניין או מרוב הבניין. וכי שלא יהיו דברי ורבינו בניגוד לבית-ההلال ולסתם משנה - עליינו לפרש, שהחכמון לומר שאין בהן רוב מניין ורוב בניין, אבל הן מן רוב的男人ין או רוב הבניין. ולפיכך דיקיך וכותב שאין "בהן" ולא "שאנין" מרוב (ראה כסף-משנה). (66) במשנה עדות שם, שניינו: "שמאי אומר, אפילו עצם אחד". פירוש, אפילו עצם אחת גדולה שיש בה רובע הקב מטמא באוהל, וסבירו ורבינו שדעת ייחד היא ואין הלהקה כמותה.

1. היה עצם אחד, אפילו יש בו רבע - הרי זה מטמא
במעג ובמשא ואיינו מטמא באוהל. טמאות עצם אחד
הלהקה מפי השמורה. לפי שנאמר: וכל הנגע בעצים,
למדו מפי השמורה⁶⁷: אפילו עצם כshawra מטמא
במעג ובמשא. ולפי שטמאתו להלהה, הרי הוא דין
תורה⁶⁸ ולא מדברי סופרים.

(67) פירוש, הלהקה היא מפי השמורה, שיש לה רמז במקרא, אבל אינה דרישה גמורה. ראה לעמלה אותן יב. (68) בהקדתו לסדר טהרות, מונה ורבינו עצם כshawra בזעיר בין מט, ב – אומרת, שהזעיר מגלח על עצם כshawra.

7. יא. מות⁶⁹ שדרקיבו עצמותיו בקבר ונעשו רקב -
8. מלא חפנים⁷⁰ מאותו רקב מטמא במשא ובאהל
9. במת; ואיינו מטמא במעג, לפי שאין אפשר לגע
10. בכללו⁷¹, שהרי אין גוף אחד. ואלו גבלו במים -
11. אין חבור.⁷²

(69) אהלוות פ"ב מ"ב. (70) במשנה נאמר: "מלא תרווד". ובזעיר, ב – מפרש חזקה: מלא פיסת היד (פירוש רשי): בili אצבעות), ורבי יוחנן מפרש: מלא חפניו. ופסק קר' יוחנן נגד חזקה רבו, מפני שבגמרא שם אמרו שדרעת רבי יוחנן כחכמים, וחזקה כרבי מאיר (ראה רשי שם) (קסף-משנה). (71) שהרי נשא את כולו והאהיל על כולו. (72) רק בפירושים הקוראים ביותר לגוף הנגע (חולין קכו). (73) משנה, אהלוות שם.

12. דם המטה⁷³ מטמא במעג ובמשא ובאהל;
13. שנאמר: בגופש האדם, ונאמר: כי הדם הוא הנפש.
14. ובמה שעורו? רבייעית⁷⁵: אפילו פמצית הדם⁷⁶, כל זמן שיש בו אדרומית מטמא באוהל המת.

15. (74) שם. דם רבייעית הלוג = כביצה וחצי הביצה.
16. דם שנקרש, נשאר סביבות הגוש נוזל צולול, ויש בו קצת מראה אדרומית. נחל זה נקרא "תמצית הדם" מפני שהוא ממצא מן הדם. חולין פז, ב: צלחתה דדמא.

17. יג. דם חי, אפילו דם נחירה - הרי זה טהור כל זמן שחויה חי. נתערב⁷⁷ הדם שיצא ממו בآخرונו סמוך למתה עם הדם שיצא ממו אחר שפת, וכל התערבות רבייעית, ואין יודיעו ממה יצא מחיים
18. ובמה יצא אחר מיתה, אפילו חצי רבייעית מחיים

מתוך מהדורות ונשל עם רם רמב"ם ג' – מוסד הרב קוק

ג. הגולל והדופק מטמאין במגע ובאהל רקב
 23 ואינם מטמאין במשה. הרקב מטמא במשא ובאהל
 24 ואינו מטמא במגע. טומאת רבע עצמות באهل,
 25 וטומאת רביעית דם, וטומאת איבר שאין עליו בשור
 26 בראוי, בין מן הפיה בין מן חמי - יראה לי, שחלקן
 27 טמאין אין דין תורה; שהרי אין הנזיר מגלה
 28 עליהן, כמו שבארנו בינויו⁸, ואין חיבין עליהן
 29 על בית המקדש, וכל טמא בטמא של תורה חייב
 30 על בית המקדש. לפיכך אני אומר, שביל טמאה
 31 מן הפיה שאין הנזיר מגלה עלייה - אינה דין תורה.
 32

(6) כשהעדים שבו היא פחותה מכשורה (כגון בנפל קטן -
 הספר משנה), שאם היא כשורה מטמא מן התורה.
 (7) ובנזיר מא, במשמע שכל טומאות دائורייתו הנזיר מגלה
 עליהן. (8) פרק ז, הלכה ב. ושם כתוב שהנזיר מגלה על
 חזיו קב עצמות ועל חזיו לוגدم ועל אבר שיש עליוبشر
 כראוי.

ד. אין רקב הפיה מטמא עד שיקבר ערום בארון של
 33 שיש או של זכוכית ובו לא בקהל ויהי בלא שלם.
 34 חסר מפניו איבר או שגבור בכסותו או בארון של
 35 עץ או של מתכת - אין רקבו טמא, מפני שרקב
 36 הבסות או רקב העץ או תלודת הפתקת תחרubar
 37 ברקב גויתו. ורקב המטמא שנתקער בז' עפר כל
 38 שהוא - הרי הוא בטמאתו¹¹. ולא אמרו רקב אלא
 39 מעכבה, אבל תרבותה הבאה לאחר מכאן אינה מטהורת.
 40

(9) אין חולדה שליטה בזכוכית וגם אינה מתפוררת לחלקים
 דביקים וכן השיש, אבל שאר אברים מהתפוררים. כל דיני
 רקב הם הלכה למשה מסיני (רש"י שם). (10) אחר
 שנעשה ורקב. (11) תרבותה לנין שידרה לו טומאת רקב -
 מעכבה, אבל תרבותה הבאה לאחר מכאן אינה מטהורת.

ה. קברו שני מותים כאחד, או שגוזו שעדר או
 41 צפרני וקברים עמו, או שקברו אשה מעברת
 42 ועbara במעיך - אין להם רקב¹².

(12) מפני שמעורב בו רקב מגוף אחר.
 ו. טהן הפיה עד שנעשה רקב - אינו מטמא, עד
 44 שירקב מאליו.

ז. טהנו בלו והניחו עד שירקב, או שהركיב,
 46 מקטחו כשהוא חי ומות והركיב בלו - הרי זה ספק,
 47 ואם נטמא למלא חפנים מركב זה - הרי זה טמא
 48 בספק.
 49

ח. מלא חפנים ועוד מעפר הנמצא תחת הפיה או
 50 מעפר הנמצא בקרקע, ולא נודיע מה טיבו, אם הוא
 51 רקב שמטמא באهل, או אינו אלא עפר שנחלקלך
 52 בנצול הפיה ודקמו - הרי זה מטמא במשא ובאהל¹³,
 53 שברי יש במלא חפנים ועוד מלא חפנים רקב¹⁴.
 54 ויראה לי, שאפ זו טמאה מדברי סופרים.
 55

מן התורה. מגע למד רבי עקיבא מן הכתוב: וכל אשר יגע
 כו' (במדבר יט, טז), ואهل מ"על פניו השדה" אבל משא לא
 נזכר בתורה. (88) ולא נגע בו. (89) האדם שגורר את
 הגולל. (90) מצדדיו. (91) משנה, שם.

טז. שדה שנחרש בה קבר ואבדו עצמות הפיה
 1 בעפרה⁹² - היא הנקרת בית הפקיד. ועפרה מטמא
 2 במגע ובמשא, שמא יש בה עצם כשלו, ואינה
 3 מטמא באهل. וכן כל ארצות העמים עפרן מטמא
 4 במגע ובמשא מפני העצמות שאין נזהרין בהן.
 5 וטומאת בית הפקיד ואין העמים מדברי סופרים,
 6 כמו שיתבאר⁹⁴.

(92) אהלוות פ"ח מ"ב. ראה לקמן פ"י. (93) שבת יד, ב:
 יוסי בן יועזר איש צרידה ויוסי בן יוחנן איש ירושלים, גורו
 טומאה על ארץ העמים. (94) לקמן פ"ט הי"ב.

יום שלישי כ"ג איר ה'תשע"ז

פרק נליעדי

1) יבואר המטמאים בmagic ובמשא ובאהל והמטמאים בmagic
 ובמשא ולא באهل, כל טומאה מן הפיה הנזיר מגלה
 עליה, ומתי רكب הפיה מטמא, המת נשחרר ושלדו קיימת,
 ושיפוי מוחוק שטרופו במים, חולעים ועוותות האדם, וכל
 שבמת טמא בשעת חיבורו, משקה היוצא מהמתים והדברים
 שם חסרו כל שהוא טהורם.

8 א. אלו מטמאין בmagic ובמשא ובאהל: הפיה, אפלו
 9 גבל שלא נתקהשו איבריו בגדיין. וכןית מפשיר
 10 הפיה, וזכיות נצל. ואיבר מן הפיה ואיבר מן הפיה
 11 שיש עליהם בשר בראי. והשדרה והגאלת, ורב
 12 בגיןו ורב בגיןו. ורב עצמות מכל מקומות, אף על
 13 פי שאין בקהל לא رب בגין ולא رب בגין. ורביית דם
 14 קבושה? הכל שיטים עשרה.

(2) דם המטפטף מאדם הרוג בין חיים למותה ומעורב בו דם
 חי ודם מת, וטומאתו מדרבנן.

15 ב. ואלו מטמאין בmagic ובמשא ואין מטמאין
 16 באهل: איבר מן הפיה שחשר בשרו ואין בו להעלות
 17 ארכחה. ואיבר מן הפיה שחשר בשרו או עצמו ולא
 18 נשאר בשר כדי להעלות ארכחה או שחשר דעצם
 19 אף על פי שיש עליו בשר כדי להעלות ארכחה.
 20 והשדרה שחשרה ואין בה רביע עצמות. והגאלת
 21 שחשרה ואין בה רביע עצמות. עצם אפלו בשערה.
 22 ואין העמים. ובית הפקיד. הכל שבע⁵.

(3) ואם חסר עצמו אפלו כל שהוא לגמרי. (4) בכוא
 23 זו מלמדת, שאפלו לא נשר כדי להעלות ארכחה מטמא
 24 במגע ובמשא. ואף על פי שיש בשר כדי להעלות ארכחה -
 25 איינו מטמא באוהל. (5) מנה שמנונה פרטיהם. ואולי אבר מן
 26 המת שחסר עצמו ויש בשר כדי להעלות ארכחה, ושאין
 27 עליו, נמננו בדבר אחד.

מוסד הרב קוק

או באפרניינו פְּשָׁחָן מַחְבָּרִין - נטמא. שערו העומד ²⁴ להגוז²⁵ ואפרניינו העומדים להבטל, הואל והן עומדין להבטל יש בבחן ספק. לפיכך, הנוגע בבחן - ²⁶ הרי הוא ספק טמא. כל משקה²⁷ היוצא מן המים ²⁸ טהור²⁸, חוץ מדים. וכל מראה דמים מן הפת - ²⁹ טמא, כמו شبאנגו. ומפני מה לא גור על משקה ³⁰ הפת כדרך שגור על משקין היוצאים מפל ³¹ הטעמאין? מפני שהמת הפל בידינו ממנה, לא גור ³² על משקיו.

(23) אחר שפירשו מן המת. (24) נידה נה, א. פירוש, אם ניטול יש להם חליפים שאחרים צומחים במקומם. בשינויים, שמקצתן אין חזרות וצומחות - נאמר שם בגמרה טעם אחר; מפני שלא נבראו עימו. (25) נזיר נא, א. דין זה יוצאת מאביבעה של חזקה שם בשערו העומד להיגלה, ומשמע שם אנו עמד להיגלה - טמא. (26) לפניה שמת עמדו להיגוז. (27) דבר נזול. (28) וכן על פי שנוזלים היוצאים מטומאות אחרות טמאים.

יד. כִּי שְׂגָמוֹתָה מַטְמָאָה רְבִיעִית, מפני שהוא ³³ בְּדִם נִקְפָּה. דִם קָטָן שִׁיאָה פָּלוּ, אֵם אֵין בְּ רְבִיעִית ³⁴ - טהרה, אף על פי שהוא בדם ³⁵ שָׁבּוֹ.

(29) כחכים באלהות פרק ב משנה ד נגד דעת רבינו עקיבא שמדובר דם לעצמות שלם מטמא בכל שהוא. בתוספתא שם פרק ג הלכה ד השיבו חכמים לרבי עקיבא שלוש תשובהות למה אין לדמותبشر לעצמות: א. העומרות אפילו פחות משיעורן (רוכב הקב) מטמאות ברוב מניין ורוב בניין; ב. אפילו עצם כشعורה מטמא במגע ובמשא. אבל דם אין מטמא פחות משיעורו הקבוע (רביעית); ג. אי אפשר שלא נשארה טיפה דם בגוףו של הקטן.

טו. וְאַלּוּ אֵם חָסְרוֹ בְּ שְׁהָוָה - טהרה. (30) רבעית דם, ועצם כְּשֻׁעָרָה, וכזית בָּשָׂר, וכזית גָּצֶל, ומלאן חפנים רקב, ואicker מן חמץ שחר מעצמו ³⁶ בכל ³⁷ שְׁהָוָה. ³⁸

פרק רביעי

(1) יבאר דין רביעית דם, ושדרה שנגמרה, וגולגולת של שני מחים, כל טומאות שבמתם אם מצטרפין, ועצם כشعורה שנחלה לשנים, רובע עצמות שנוקבו, וכזית מן המת שהחכו לחלקים ורכקו, ושדרה שנגמרו רוב חוליות שבה, כל המטמאין באוהל שנחלקו והכנין בתוך הבית, מלא חפנים רקב שנחתפו בתוך הבית, דם שנשפך באור ודם שנבלע בכשות, וכייד משערין אותה, המגע והמשא והואוהל שלשה שמותיהם.

א. רְבִיעִית דִם² הַבָּאָה מְשִׁנִּי מִתִּים - טהורה, עד ⁴⁰ שְׁתַהְיָה בְּ הַרְבִּיעִית מִתִּים אחד. שדרה שנגמרה ⁴¹ מְשִׁנִּי מִתִּים, בָּגָנוּ שְׁהִי מִקְאָת הַחֲלִילָה מְאָחָד ⁴² וּתְשִׁלּוּמָן מִתִּים אחר, ⁴³ וְכֵן הַגְּלַגְלָת שְׁלִשִּׁי מִתִּים, ³ וּרְבָעַ עֲצָמוֹת מְשִׁנִּי מִתִּים, וְאֵיךְ מִן הַמְּתָה מְשִׁנִּי ⁴⁴

(13) ובנidea זו, ב נימקו: "לפי שאפשר למלאות תרווד עוד עפר בית הקברות שאין בו תרווד ורב". ולכוארה וזה מוגדר למה שאמר בהלכה ד, שрокב שיש בו תרוברת כל שהוא אין מטמא. ובאליהו ורבא במשנה שם מפרש על פי התוספתא כאן, שהוא שאמרו הנCKER בכסותו או בארון של עץ אין לו רקב, הכוונה שאין לו דין רקב לטמא במלוא תרווד אלא דין עפר קברות לו, שזכיר מלוא תרווד ועוד. [וה מבית בקרית ספר כתוב, שמודוריתא אין מטמא אם יש בו תרוברת, אבל מדברי סופרים מטמא]. (14) פירוש, אלו חפנים במשא ובוואול, אבל ב מגע אין מטמא כל מעלה פרק ב הלכה י"א.

1 ט. הפת שְׁנֶשֶׁרֶף וּשְׁלֹדוֹ קִימָת¹⁵, והוא השדרה ² וְהַצְלָעוֹת - הרי זה מטמא במתם שלם. ³ וְאַיִל אַיִל אַיִל אַיִל אַיִל ¹⁶ אַיִל אַיִל אַיִל אַיִל אַיִל ¹⁷ מְרַקְבָּם ¹⁸ שְׁפָרְפָּס ¹⁹ צורתה הבניתו - טהרה. וְכֵן שְׁפִירָה מְרַקְבָּם שְׁפָרְפָּס ²⁰ בימים - טהרה, שְׁהָרִי נְתַבְּלָה צְרוֹתָו.

21 (15) כגון שנשרף ונעשה חם ונשارة הבניתו כמו שהיא. ²² (16) חריכה פוחתת מריפוי. (17) תחילת יצירתו של העובר. (18) צורתה איבוריו ניכרת. (19) עירובנו.

23 י. בשר הפת שְׁגָפְרָךְ וּנְעָשָׂה קִקְמָח²⁰ - טהרה. וְכֵן ²⁴ אף הַשְּׁרָפָפִין - טהרה. וְכֵן הַתּוֹלְעִים הַגְּחוֹרִין מְבָשֵׂר ²⁵ הַמְּתָה, בֵּין חַיִם בֵּין מַתִּים - טהורה. וְכֵךְ בָּאָרֶנוֹ, ²⁶ שְׁהָמָלָם כְּבָשָׂר בְּכָל מִקּוּם, בֵּין בְּמַתָּה בֵּין בְּנֶבֶלָה וּשְׁרֵן.

27 (20) בגמרה שם מחלוקת ר' יוחנן וריש לקיש אם נפרק ולא נעשה כקמה, ר' יוחנן מטהר וריש לקיש מטמא, ואם נעשה כקמה גם ריש לקיש מטהר. ומודרבי וביננו כאן נשמע שפוקן כריש לקיש.

28 יא. עור הָאָדָם - כבשורי. ואם עבדו בצְרָפָו או ²⁹ הַלְּקָבָר בּוֹ כְּדִי עֲבוֹדָה - הרי זה טהרה מן התורה.²¹ ³⁰ אכל מְדִבְרִים מַטְמָא בְּכָזִית כְּבָשָׂר הַמְּתָה. גורה ³¹ שְׁלָא לְהַרְגִּיל בְּנֵי אָדָם לְעַבּוֹד עֲוֹרוֹת הָאָדָם וַיַּשְׁתַּמְפּוֹ בְּחַזְקָן.²²

32 (21) קלשון אחרון של עולא, אבל ללשון ראשון גם כשלא עיבדו טהור מן התורה. (22) בגמרה שם: "גורה שמא יעשה אדם ערונות אביו ואמו שטחים".

33 יב. עור הַבָּאָה כְּנֶגֶד פְּנֵיו שְׁלִי אָדָם כְּשִׁיְלָד, בֵּין שְׁהָיָה חַיִם וְאַמְּוֹן מִתִּהְ²³ הַבָּרָה, וְכֵן שְׁהָרִי מְשִׁנִּי שְׁהָוָה פָּמוֹ פָּרָשׁ אוֹ צֹוֹאָה וְקִיאָה וְכִיּוֹצָא בְּהָנָן.²⁴

34 יג. כל שְׁבָמָת טָמָא, חוץ מן הַשְׁנִים וְהַשְׁעָר ²⁵ וְהַאֲפְרָנָן, הָוְאֵיל וְגָזָעָן מְחַלְּפָה.²⁴ ובשעת חבורן הפל טָמָא. בַּיּוֹד? הַמְּתָה בְּחַזְקָה וְשַׁעַרְ בְּתוֹךְ הַבַּיִת - ²⁶ וְבְשָׁעֵרְ בְּבַיִתְ. ²⁷ וְכֵן הַנוּגָעָן בְּשַׁעַרְ אוֹ בְּשָׁעֵרְ ²⁸

שיעור רמב"ם ג' פרקים ליום – יום שלישי כ"ג איר – ספר טורה – הלוות טומאות מות צה

מתוך מהדורות ונשל עם רmb"ם ג' – מוסד הרב נעם

(21) נזיר ג. ב. (22) שחרי לא נתריד לחלקים. בוגרוא שם אמרו, שלא בכל התנאים טמא, ויש לתמוה שריבינו סתום הדברים. (23) לפני ההתקפה פרחה טומאתו, והתקפה אינה מועילה מפני שחיבורו אדם אינו חיבור.

ז. שדרה²⁴ שגרכו מפונה רב חליות שלה, אף על פי שיש לדקה קימת – אינה מטמא באלה. ובזמן שהיא בתוך הקבר, אפלו משברת, אפלו מכתת²⁵ – מטמא באלה, מפני שהקבר מצרפה.

(24) נזיר נב. א. (25) לחלקים דקים.

ח. כל המטמאין²⁶ באלה שחלקו והכניס בתוך הבית – האלה מזרפן ומטמאין באלה.

(26) כחכמים במשנה אהלוות פ"ג, א.

ט. עצם²⁷ שיש עליו בזיה בשור בידי שעמים, והבנינים מקצתו²⁸ לפנים מן הבית – נטמא הבית. שני עצמות ועליהם פשיגי חזאי יותים בשור, והבנין מקצתן לפנים – הבית טמא. ואם היה הבשר פחוס בעצמות בידי אדם – הבית טהור; שאין חיבורו אדם חבור.

(27) תוספתא אהלוות פ"ד ה"ד. (28) אפלו מקצת העצם, מפני שהוא מהBOR בידי שניים, הרי הוא כאלו נכנס כולם. וכל-שכן אם הכנס מקצת הבשר, שהבשר גורם לטומאה אהל וללא העצם.

י. מלא חפניות²⁹ רקב שנתקופר בתוך הבית – הבית טמא.³⁰

(29) משנה אהלוות פ"ג, ב. (30) כחכמים

יא. רביעית דם³¹ שנבלעה בתוך הבית – הבית טהור להבא³², וכל שהייה בו בעט שנבלעה³³ הרביעית בארץ טמא.

(31) נידה סב. ב. (32) אחר שנבלעה. (33) נראה, שאפלו נבלעה מקצת הרבייה ולא נשאר כשיור רבייה – טהור.

יב. בזיתה³⁴ מן המות שאבד בתוך הבית ובקס ולא נמצא – הבית טהור.³⁵ ורק שימצא – הבית טמא לפרטיע³⁶ מעת שאבד עד שגמץ.

(34) תוספתא אהלוות פ"ד ה"ד. (35) אנו אומרים שחזור או עבר אכלו. (כט"מ-משנה בשם הר"י קווקס). (36) ואין אנו אומרים שהה בשור אחר.

יג. רביעית דם³⁷ שנשפך באוויר³⁸, אם קרש³⁹ או שנהייה במקום אשברון⁴⁰, והוא המקום הנמניך כמו גפנא, והאהיל הנטהיל על מקצתו – נטמא. נשפך על האסקפה במורד⁴¹, בין לפנים בין לחוץ⁴² – הבית טהור⁴³, שחרי לא נח הדם על האסקפה. ואם היתה האסקפה אשברון או שקרש הדם עליה – הבית טמא.⁴⁴ רביעית דם שנבלעה בכשות⁴⁵: אם

1 מתים – כל אלו אין מטמאן באלה, אלא ב מגע
2 ובמשא⁴, בשאר כל עצמות.

2) כל הדינים שבhalbca זו שונים בחלוקת באלהות פ"ב מ"ג, ורבינו פסק בכלום כחכמים. (3) חלק אחד ממת זה. והחלק השני, המשלים את החסר, בא ממת אחר. (4) אם יש בהן כshawra.

3 ב. איבר⁵ מן הגוף משני אנשים – טהור. אפלו מאיש אחד, אם נחלק לשניים – טהור.

4 (5) שם. (6) וחזר וחיבר. (7) כתנא-דקמה שם. והטעם, מפני "שאין חיבור" (שם פ"ג מ"ד). פירוש, חיבור מלאותי בידי אדם אין חיבור לטומאה.

5 ג. בזיטה⁶بشر משני מתים, וכזיטה נצל משני מתים, ומלא חפניות רקב משני מתים⁷ של אחד מהן יש לו רקב¹⁰ – הרי אלו מטרפין זה עם זה. וכן בחזי נזית בשר וכחזי זית נצל מטרפין זה עם זה.¹¹
8 9 ושאר כל הטעאות שבסמה אין מטרפין זה עם זה, מפני שלא שלו בשעוריהם.

10 (8) תוספתא אהלוות פ"ד ה"ג. (9) שלא נקבעו יחד (ראה לעלה פ"ג ה"ה). (10) לפי התנאים שנקבעו לערלה בפ"ג. (11) שם, ניצל דינו כבשר, ומटמא בצדית כבשר.

11 ד. עצם כשבורה¹² שנחלק לשניים – מטמא במשא.¹³
12 וכן רביע¹⁴ עצמות מת אחד שנדרך¹⁵ ואין בכלל אחד מהם עצם כשבורה – מטמאן באלה¹⁶ אבל לא נדרך.

13 (12) אהלוות פ"ב מ"ז, כ"ר עקיבא. (13) במשנה כתוב סתם: ר' עקיבא מטמא, ורבינו מפרש שמטמא במשא בלבד, אבל לא במגע כמו רקב (לעלה פ"ג ה"ג) וכזיטה מן המת שבhalbca הבהה (ראה להלן אות יט). (14) שם, כחכמים. (15) נשברו לחלקים דקים. (16) וכך-שכן שמטמא במשא, אבל לא במגע. המליה "וכן" מתרפרשת ככה: כמו שעצם כshawra שנחלקה מטמא כלפני חלוקה, הינו במשא, וכך בעצמות שמטמא באוהל, אין החלוקה גורעת מהומר טומאותו לטמא באוהל. אבל במגע אין מטמא, מפני שא-אפשר לגע בכוון).

14 ה. בזיטה מן המת שנחטכו לחלקים ורדים¹⁷ – ורבון – מטמא באלה ובמשא¹⁸, ואינו מטמא במגע¹⁹ קצתה²⁰. (17) דפק עליהם בדבר קשה, ועל-ידי הדפיקות נתבעו החלקים. (18) כמו ברובע עצמות. (19) כמו עצם כshawra שנחלק ורובע עצמות שנדרך. ולשלוחם נימוק אחד, מפני שאינו נוגע בכל השיעור, אבל נושא הוא את כל השיעור וגם מההיל על כולו. (20) ממשע, שאם נגע בכת אחת בכל חלקי הגוף – טמא. וזה דעת החכמים במשנה אהלוות פ"ג, א. ומובן שגם שג בעצם כshawra שנחלק – הדין אף על פי שהחבורו, שאין חיבורו אדם חבור.

15 (21) דפק עליהם בדבר קשה, ועל-ידי הדפיקות נתבעו החלקים. (22) כמו עצם כshawra שנחלקה ורבים שנדרכו. (23) כמו נימוק אחד, מפני שאינו נוגע בכל השיעור, אבל נושא הוא את כל השיעור וגם מההיל על כולו. (24) ממשע, שאם נגע בכת אחת בכל חלקי הגוף – טמא. וזה דעת החכמים במשנה אהלוות פ"ג, א. ומובן שגם שג בעצם כshawra שנחלק – הדין כה.

16 ו. בזיטה חלב²¹ שלם שהתקיכו – טמא.²² היה מفرد והתקיכו – טהור.²³

מתוך מהדורות ונשל עם רmb"ם ג' – מוסד הרב קוק

(50) שם פ"ג מ"א. פסק חכמים. (51) במשנה שם, ישձאו רשותה בדין זה בין רישא לסתה, ועמדו על זה בוגרמא חולין כהה, ב', ותירצו שברישא המודבר בטומאה רצוצה (טומאה הנמצאת במקום סתום, ואין במקומה חלל טפח – נקראת טומאה רצוצה) והלכה למשה מסיני, טומאה רצוצה בוקעת וועליה בוקעת וירודת, ולפיכך המאהיל עליה כאילו נוגע בה. ובورو שרביבנו מדבר בטומאה שאינה רצוצה. (52) ולא נגע בו.

פרק חמוץיו

1) יבואר המתתמאים ממחמת המת, אדם או כלים. ואדם שנטמא במת ונגע בכלים, כלים שנטמאו במת במגע או באهل, וכלים באهل או אדם בכלים, כל הרים אם נעשה אב הטומאה, וכל גודול בטומאה הנקרה אב, וראשון שני שלישוי והנקרה טמא מות אוولد, ואבות טומאה של דברי סופרים, האוחל עצמו המת על הטומאה, ואיזה זה אוחל מהאהיל, היוצא מן העץ אם מתתמא באهل, ובוגדים הנוגעים במת אם מתתמא באهل, המת אם מתתמא משכב ומושב מתחתיו ועל גביו.

א. בְּלֹא מִתְחַטְּפָמָא²⁵ מִתְמַמָּתַתְּ הַמֶּתֶת, בֵּין אָדָם בֵּין בְּלִים,
טְמַמָּאִים טְמַמָּתַתְּ שְׁבֻעָה. בַּיּוֹצֵד? אָדָם או בְּלִי שְׁגַע
בְּדָבְרִים שְׁמַטְמָאִין מִן הַמֶּת בְּמַגָּע²⁶, או שְׁנַטְמָא
בְּאַחֲלָה בְּאַחֲרֵי מִדְבָּרִים שְׁמַטְמָאִין בְּאַחֲלָה, וּבֵן אָדָם
שְׁגַעַשָּׂא דָבְרִים שְׁמַטְמָאִין מִן הַמֶּת בְּמַשָּׂא - הַכֵּל
טְמַמָּאִים טְמַמָּתַתְּ שְׁבֻעָה; שְׁנָאָמֵר: בְּלֹא בְּאַחֲלָה אֶל הַאַחֲלָה
וְכֵל אֲשֶׁר בְּאַחֲלָה יִטְמָא שְׁבֻעָתַ יִמְמָר.²⁷

2) מגע ואוחל מפורשים בתרורה שמתתמאים טומאות שבעה, ומשא למדנו מנבילה בקהל וחומר. ראה לעלה פ"א ה"א-ב. (3) נמנו לעלה פ"ג. (4) מכותוב זה למדנו שאוחל המת מתמא טומאת שבעה, ולא הובורר למה לא הביא גם את הכתוב במגע (במדבר יט, יא): הנוגע במת לכל נפש אדם ותמא שבעת ימים. [וזואלו, מפני שבספרינו אמרו, שתומאת מגע אפשר ללמוד בקהל וחומר מאוהל, מצא רבינו כמיותר להביא גם את הכתוב במגע].

ב. אָדָם שְׁנַטְמָא בְּמַת וְכָלִים שְׁיִגְעַ בְּהַן אָדָם זֶה -
טְמַמָּאִין טְמַמָּתַתְּ שְׁבֻעָה²⁸; שְׁנָאָמֵר: וְכַבְּקָתָם בְּגִידִיכָם
בְּיוֹם הַשְׁבִּיעִי וְתִהְרַתָּם²⁹. אֶבֶל אָדָם שְׁגַע בְּאַדְם
שְׁנַטְמָא בְּמַת, בֵּין שְׁגַע בּוֹ אֶחָר שְׁפָרֶשׂ מִטְמָאִין
בֵּין שְׁגַע בּוֹ קָשְׁהָוָע עֲדֵין נָוגֵע בְּמַת³⁰ - הַרְיָה זֶה
הַשְׁנִי טְמָא טְמַמָּת עֲרָב³¹; שְׁנָאָמֵר: וְהַנְּפָשָׁת הַנְּגַעַת
טְמָא עַד הַעֲרָבָה³². זֶהוּ דִין תָּרָה. אֶבֶל מִדְבָּרִי
סּוּפָרִים, הַנְּגַע בְּמַת וְנָגַע בְּאָדָם אֶחָר וְעַדְין הוּא
מִחְבָּר בְּמַת - שְׁנִינֵן טְמָא טְמַמָּת שְׁבֻעָה, וכאליו
נָגַע זֶה הַשְׁנִי בְּמַת עַצְמוֹ. בְּמַה דָּבָרִים אִמּוֹרִים?
לְעֵנֵן תְּרוּמָה וְקָרְשִׁים³³; אֶבֶל לְגַנְזִיר וְלְעוֹשָׂה פְּסָח³⁴,
בֵּין בְּשַׁעַת חִבּוּר בֵּין אֶחָר שְׁפָרֶשׂ - אִינּוּ טְמָא אֶלְאָ
טְמָא עֲרָב, כְּדִין תָּרָה.

(5) בפסחים יד, ב - דרישו מהכתוב (שם טז): "בחל חרב",

מִתְהַבֵּשֶׂת וַיֹּצְאָה מִמְּנוּ רַבִּיעִית דָם - הַרְיָה זֶה הַכְּסֹות
מִתְהַטְמָאָה בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וּבְאַחֲלָה; וְאָמַר לֹא - אַיִלָה
שֶׁבֶל הַבְּלָע שָׁאַיָּו יִכְלֶל לְצַאת - טָהוֹר. בַּיּוֹצֵד⁴⁶
מִשְׁעַרְין אָוֹתָה?⁴⁷ מִכְבָּסִין אָוֹתָה דָם; אָמַר הַיָּה מַרְאֵיָה מִים
בְּמַדְתָּן⁴⁸ נָוֹתֵן לְתוֹךְ רַבִּיעִית דָם; אָמַר הַיָּה מַרְאֵיָה מִים
שְׂוִה אוֹ שְׂהִיה מִי הַכְּבָס אָדוֹם יוֹתֵר מִמְּיִ הַמַּגָּע -
בְּפִירּוּ שִׁיצָא מִמְּנָה רַבִּיעִית⁴⁹.

(37) אהלוות פ"ג מג'. (38) פירוש, במקום שאין על גביו אווהל (חוטפות يوم טוב) ותפארת ישראל שם). (39) במקום שנפל. (40) שהוא מכונס בתוך גומה. (41) שהاسקופה משופעת. (42) בין שהSHIPוע הוא כלפי פנים, ובין אם הוא כלפי חוץ. (43) ואך-על-פי שסופה של הדם להגעה לבית דרך השיפוע, תזרו הבית כל זמן שלא הגיעו, שהSHIPוע אין מחדר (במשנה: "הקטפרס"). ואך-על-פי שהדר או עצמות שנחלקו מטמאים באוהל (ראה לעלמה ה"ד וה"ה), דם אינו מטהמא אלא במחובר. והראב"ד בהשגותו כאן מפרש טumo של דבר: רבייעית דם מטהמא מפני דם נקרה נפש, ונפש היה רבייעית דם מחובר (שיירוד הדם בגוף של קטן), ולא כשהוא מחולק. (44) אפילו מקצתו מחוץ לשוקר, כי האוחל מטהמא אף-על-פי שהוא מהール רק על חלק מן הטומאה. (45) שם משנה ב. (46) תוספתא שם פ"ד ה"ד. (47) לקבוע אם יוצאה רבייעית דם. (48) ככחות המים לפני היכוב. (49) אפשר לקבוע באופן אופין יותר פשוט אם יצא רבייעית או לא. אפשר לדוד את המים אחרי הכביסה, ולראות אם יש בתערובת רבייעית יותר ממנה שהיה לפני היכוב, אולם אין לסגור על כך, מפני שנשאר מים בכוסות, ובמקומות יצא דם, ולפיכך לא יכולה כמהות מי היכוב בריביעית. אבל כמשמעותם במראה, אנו אומרים בשם שנשארו מים בכוסות, כך נשאר דם באותו יחס.

יד. הַמַּשָּׂא⁵⁰ וְהַמַּגָּע וְהַאַחֲלָה שְׁלָשָׁה שְׁמוֹת הַם, וְכֵל
שְׁהָוָא מִשְׁמָ אֶחָד מִצְטָרָף וּמִטְמָא, וּמַשְׁנִי שְׁמוֹת
אֵינוֹ מִצְטָרָף וְטָהוֹר. בַּיּוֹצֵד? הַנְּגַע בְּכָשְׁנִי חַצְאי זִיתִים בְּבַת אַחֲת, או
זִיתִים אוֹ שְׁנַשְׂא שְׁנִי חַצְאי זִיתִים בְּבַת אַחֲת, או
שְׁהָאַחֲלָה עַל כְּשֶׁנִי חַצְאי זִיתִים אוֹ שְׁהָאַחֲלָה עַל חַצְאי
זִית וְחַצְאי זִית אחר מַהְאַחֲלָה עַליוֹ, או שְׂהִיה הַוָּא וְחַצְאי
זִית תחת הַאַחֲלָה וְהַאַחֲלָה בְּמַקְצָת גּוֹפוֹ עַל חַצְאי זִית
אַחֲר אוֹ הַאַחֲלָה חַצְאי זִית עַל מַקְצָתוֹ - הַכֵּל טְמָא, מִפְנִי
שְׁהָוָא שְׁמָ אֶחָד. אֶבֶל הַנְּגַע⁵¹ בְּחַצְאי זִית או
הַנְּשָׁא חַצְאי זִית וְרַבְּרָא אחר מַהְאַחֲלָה עַליוֹ וְעַל בְּחַצְאי
זִית אוֹ שְׁהָאַחֲלָה עַליוֹ חַצְאי זִית אחר או שְׁהָאַחֲלָה
הוּא עַל חַצְאי זִית אחר, וּבֵן הַנְּשָׁא⁵² בְּחַצְאי זִית וְנָגַע
בְּחַצְאי זִית אחר - הַכֵּל טְהוֹרִים; שְׁאַיָּו הַמַּגָּע מִצְטָרָף
עַם הַמַּשָּׂא עַל אַחֲלָה וְלֹא הַאַחֲלָה מִצְטָרָף עַם הַמַּשָּׂא,
מִצְטָרָף עַם הַאַחֲלָה, וְלֹא הַאַחֲלָה מִצְטָרָף עַם הַמַּשָּׂא,
[לְפִי שְׁאַיָּו שְׁמָ אֶחָד].

מתוך מהדורות ונשל עס רמב"ם ג' – מוסד הרב קוק

- חרס (ראה לקמן ח"ו). (16) 'ספר' חותם, פיסקה כן.
 (17) נתבאר לעללה ה"ב, ובהלכה זו.

ד. נמצאת אומר¹⁸: אָדָם שְׁגַע בְּמַתָּה, וְאָדָם בְּאֶרֶם
 אחר - הָרָאשׁוֹן טָמֵא טָמַת שְׁבָעָה, וְהַשְׁנִי טָמַת
 עֲרָב. בְּלִים הַנוּגָעִין בְּמַתָּה, וּבְלִים בְּפֶלַים - שְׁנִיהם
 טָמַאים טָמַת שְׁבָעָה;¹⁹ אָבֵל הַשְׁלִישִׁי, בֵּין אָדָם בֵּין
 בְּלִים, טָמֵא טָמַת עֲרָב. בְּלִים הַנוּגָעִין בְּמַתָּה, וְאָדָם
 בְּפֶלַים, וּבְלִים בְּאֶרֶם - שְׁלִשְׁתָן טָמַאי טָמַת
 שְׁבָעָה;²⁰ וְהַרְבִּיעִי, בֵּין אָדָם בֵּין בְּלִים, טָמֵא טָמַת
 עֲרָב.

(18) אהבות פ"א מ"א-ג. (19) אבל יש הבדל ביניהם, הראשונים נעשים אבי אבות הטומאה ומטמאים את הנוגע בהם טומאת שבעה כמו המת עצמו. אבל הכלים השניים הם אב הטומאה ומטמאים את הנוגע בהם, בין אדם ובין הכלים, טומאת ערב בלבד. (20) כלים הנוגעים באדם שהוא אב הטומאה, נעשו כתמותו (משנה, שם). אבל כלים שנגעו בכלים שהם אב הטומאה – נעשו ראשוני.

ה. במה דברים אמורים?²¹ לענן תרומה וקדושים²²;

אבל לחייב ברת על ביתאת מקדש או על אכילת קדשים – אין חיב אלא השנאים בלבד: הראשון שנגע במת ורשותי שנגע בו, כדין תורה, שנאמר: וכל אשר יגע בו²³ הטהר בכלים שנגע באדם או הנווג באדם שנגע בכלים שנגע במת – פטור, כמו שבארנו בהלכות ביתאת מקדש.²⁴

שהדברים האלה, אף על פי שהן דברי קבלה – אין דין תורה קבלה – אין דין תורה לא נתפרקשו בתורה אלא זה שנטענה במת שהוא אב, ורשותי הנוגע בו שהוא ראשון, בין אדם לבין כלים.

(21) ירושלמי נזיר פ"ז ה"ד. (22) פירוש, למנות ראשוני לטומאה ושני לטומאה, עד רביעי בקדשים (ראה הלכה ט). בירושלמי שם אמרו: רבי יוחנן בשם רבי ינאי, וכולහון תורה הן אצל תורה, אבל על ביתאת מקדרש אינו חייב אלא על שני שנגע בראשון. ורבי אכין בר חייא בירושלמי שם חולק על רבי יוחנן, ודעתו שוגם באדם שנגע באדם פטור, ורבינו פסק כרבי יוחנן. (נאמרו פירושים שונים בדברי היירושלמי הזה (ראה פנוי משה וחוון איש), אולם דברי רבינו מהפרשים יפה לפי הסתף-משנה). (23) פירוש, בודה שנגע במת עצמו. (24) אף-על-פי שנגע באב הטומאה ונטמא. (25) פ"ג הט"ז.

ו. כלի חרש שנגע במת²⁶ או שריה עמו באחלה -
טמא. ו אין מטמא [לא אדם] ולא כליל חרש אחר
ולא שאר כלים²⁷; שאין כליל חרש נגעה אב הטומאה לעוזלים²⁸, לא במת ולא בשאר טמאות. וזה
דין תורה, אף על פי שהוא קבלה.

(26) כל הדינים שאינם מפורטים ממש בתורה, אלא נדרשו מן הכתובים – נקראים לעיתים בפי רבינו 'דברי סופרים',

חוב הרוי הוא חלל. כמובן, מה חלל אבי אבות הטומאה, אף החורש שנגע בו – כך. וודעת רבינו שלאו דока הרב, אלא כל הכלים, ואפילו כל עץ ודומיהם, דינם כך חוץ מכל חרס (ראה לקמן ח"ג), ובגמרה שם למדנו מכאן גם על כל הנוגע באב הטומאה שמקבל דרגת הטומאה של דרשה אחרת לכלי שנטמא באב הטומאה. ויבורא להלן ה"ג. (6) ונשמע שאין לבגדים טורה לפני היום השביעי. (7) זה נקרו בגמara טומה בחיבורין. (8) בגין מא, ב- אמר רבינו ינאי, שאין הנזיר מגלה על טומה באב הטומאה. ומפני שהיא מן התורה. ומכאן למד רבינו, שאינה מטמא שבעה. (אמנם בעבודה זורה לו, ב- למדו טומה באב הטומאה שבעה. אבל רבינו סובר שהמסקנה של רבא שם מבטלת את הלימוד הזה (כסוף-משנה בשם הר"י קורוקו)). ראה באות הבאה. (9) לפניו של דודע רבא שם, סופו של הפסוק (והנפש הנוגעת לתטמא עד הערב) הוא פירוש למה שנאמר לפניו, ולא כמו שרצו לפרש (במס' עבודה זהה, שם) "יתמא" הינו שבעת ימים, "והנפש העוגעת", ככלומר השלישית, טמא טומאת ערבית. (10) אסור לו לאכול תרומה וקדושים. (11) נזיר מא, ב. פירוש, אם נתמא נזיר בטומאת חיבוריו אדם, אין מגלה וainו סותר אתימי נזרו אלא ממשיך כאילו לא נתמא. ואדם שנטמא בחיבורין בערב פסח, איןנו נדחה לפסק שני אלא עשה פשחו בו ביום כמו טמא שרך (ראה הל' קרבן פסח פ"ז ה"א-ב).

ג. כלים שנטענו במת, בין במנגע בין באחלה - הרי הן לנוגע בהן בנוגע במת עצמו: מהapat מטמא הנווגע בו, בין אדם בין כלים, טמא טומאת שבעה; אף כלים שנטענו במת, הם ותפקידיהם או האדים שייענו בהן טמאין טמא שבעה.¹² שנאמר: בחלל חרב או במת¹³; מפני השמונעה למדוו, שהחרב במת. והוא הדיין לשאר כלים, בין כליל מתקות בין כל נפש כליל שטף¹⁴ ובגדים.¹⁵ הרי הוא אומר¹⁶: כל הרוג נפש וכל נגע בחלל. וכי פעולה על דעתך, שזה יירה חז ותרג או נזק אבן ותרג נתמא שבעת ימים? אלא הרוג נפש בחרב וכיוצא בה, שנטען בנטעתו בכליל שהריג בו, שהריג נגע הפלוי במת. ומפני שאף הכלים הנווגע באדם שנגע בכלים שנטענו במת שטמאין טמא שבעה? שהריג הוא אומר: וכברשתם בגדייכם ביום השביעי וטהרתם.¹⁷ הא למדת, שככל אדם הטעמא טמא שבעה מטמא בגדים גדים טמא שבעה.

(12) רבינו כפל שלוש פעמים את המונח "נגיעה" להדגיש ולומר לך, טומאה זו מטמא רק בנגיעה, אבל לא באחלה ובמשא. ראה לקמן ח"ט. (13) דין כלים שנגעו במת עצמו, למונרו מCKEREA זה. אבל כלים שנגעו באדם שנטמא במת, למד רבינו לעלה בתחילה ה"ב מהכתוב "וכברשתם בגדייכם ביום השביעי", ע"פ ה'ספר' חותם, פיסקה קל. (14) כלים שנחתה הרים ע"י שטיפה למי מקווה. (15) אבל לא כליל

מתוך מהדורות ונשל עט רם רמב"ם ג'ם - מוסד הרב"ם

או באחלה³⁹, וכן אדם שנטמא במשא דם תבוסה⁴⁰
 23 - הרי אלו כלן וכל פיויא ביהן אבות טמאות של
 24 דברי סופרים. וכן בגדים הפתתמאין מחת אלוי
 25 טמאת שבעה - כלן אבות הטמאות של דברי
 26 סופרים.
 27

(39) של גולל ודופק שאיןם מטמאים במשא אלא בגע
 ובאהול (ראה לעלה פ"ג ה"ג). (40) לא נתברר למה לא
 כלל משא דם TABOSA עם דיני בית הפרס וארץ הגויים, ולמה
 הפסיק בין מגעו ומשאו.

יב. האهل עצמו⁴¹ הפתתיאל על הטמאה, אף על פי
 28 שלא נגע בו טמאה - הרי הוא טמא טמאת שבעה
 29 מן התורה, והרי הוא בגדים שנגעו במת; שנאמר:
 30 ומה על האهل. ומה בדברים אמורים בשלהי
 31 והזה על האهل. מה על האهل. מהם מהם?
 32 האهل בגדי או שאל או כל עז⁴² או עור, אחד עוזר
 33 בהמה וחיה, בין המפורין לאכילה בין האסורים
 34 לאכילה;⁴³ שנאמר: וירеш את האهل על המשכן -
 35 אין קרי אهل אלא ארוג ועור במפשן. אבל אם היה
 36 האهل בסריון של עז, בגין הקרבה והמחაלה ובפיוא
 37 ביהן, או שהיה עצם או של מתקות⁴⁴ - הרי זה
 38 טהור. ואין ארך לזר, שאם היה בנין - טהור
 39 טהור. וכל מקומות שנאמר הבית טמא - אין אלא
 40 אדם וכלים שבעל הבית. אין לך יוצא מן העז
 41 שהוא מהתמא טמאת האחים אלא הפטשן בלבד.⁴⁵

(41) 'ספר' חותם פיסקה כתוב: "בא הכתוב ולימד על
 האוהל שהוא מקבל טומאה", אפילו הוא קבוע בקרע.
 (42) פירוש, פשות שנקרה עז, שנאמר (יושע, ב, ח):
 "ויתתמנם בפשתיה העז" (גמרא שבת כז, ב). [כך פירוש
 הפסח-משנה. ולפי זה, המילה "כל" פירושה פשותן ארוג,
 ומה שארם בגדי או שאל, הכוונה לדברים שאינם גדלים מן
 האדרמה כגון צנור, והמזכיר בקדורת ספר' אין גורש את
 המילים "או כל עז"). (43) שם כח, א. (44) שאינם
 כלים ואינם מקבלים טומאה כלל, או שהם כלים אבל קבעם
 בקרע לאוהל, וביטלו מחותרת הכלים (ראה 'תוספות' שבת
 כז, ב ד"ה ואין). (45) להוציא קנים וכותנה וכדומה.
 ומדובר בקבועם בקרע, אבל אם אינם קבועים - מיטמאים
 ככל הכלים המאהילים על הטומאה.

יג. בגדים⁴⁶ הנוגעים במת, אף על פי שהן קמות
 לטמא אחרים שנגעו ביהן טמאת שבעה - איןן במת
 לטמא באهل ובמשא. שהמשא למלה עצמו אין
 מפרש, כמו שבארנו⁴⁷; ובטמאת האל הוא אומר:
 45 אדם כי ימות באהלה⁴⁸. לפיכך, הנושא בגדים שנגעו
 46 במת ולא נגע ביהן, וכל הפתתיאל עליהם או
 47 שהאהלה עליו או שהוא עמו באהלה - הרי זה טהור.
 48 וכן האדם שנטמא במת והאהל על הכלים - הרי
 49 הן טהורין; שאין טמא מות טמא⁴⁹ אלא בגע
 50 הפרס או כלים שנטמא בגע הארץ העמים ובית
 51

וברוב העניינים דין כדיני תורה, אבל על בית מקדש אין
 חיבים כרת אלא בטומאה המפורשת בתורה (ראה ראב"ד
 וכסף-משנה). (27) פירוש, אם אוירנו נגע במת. ביאנו
 כבר, שכלי חרס אינו מיטמא מודפונו החיצון אלא מבפנים.
 (28) אלא אוכלין ומשקין בלבד. כלים פ"ח מ"ד. בתרות
 הכהנים פרשת שמיני פ"ט ה"א, שניו: "יכול אני
 לפרש) אף הכלים מיטמאים באוויר כל חרס, תלמוד-לומר
 "מכל האוכלין", אוכלים מיטמאים באוויר כל חרס, ואין
 הכלים מיטמאים באוויר כל חרס". ומכאן למדנו שכלים
 אינם מקבלים טומאה מולד הטומאה (רש"י פסחים כ, ב).

ז. זה כל גדרול²⁹ בטמאות: כל אב הטמא מטמא
 1 אדם ומטמא בגדים וכלי, בין כל מתקות בין כל
 2 שטף בין כל חרש. וכל הפתתמא אדם וכלי
 3 בגיעעה - הרי זה אב הטמא. וכל ולד הטמאות
 4 מטמא אוכלין ומשקין, ואין מטמא לא אדם וכלי.
 5 לא כל חרש ולא שאר כלים ובגדים.
 6

(29) עירובין קד, ב. ראה ה"ח.

7 ח. כל הנוגע באב הוא הנקרה ראשון, והנוגע
 8 בראשון נקרא שני, והנוגע בשני נקרא שלישי.
 9 והנוגע בשלישי נקרא רביעי. ובראשון ושלישתו
 10 מופיע כלן נקראין ולד הטמאות.
 11

(30) ב"ק ב, ב. "אבות הטומאות וכו', חולדותיהם לאו
 (anim) כיויצו בהם, דאיilo (שהרי) אב מטמא אדם וכלי,
 ואילו חולדה - אוכלין ומשקין מטמא, אדם וכלי אינו
 מטמא".

ט. כל הפתתמא מחתמת המת³¹ טמאת שבעה, בין
 12 אדם בין כלים, הוא הנקרה טמא מת. והוא אב
 13 מאבות הטמאות לענין טמאת תרומה וטמאת
 14 קדרים, כמו שבארנו³², כדי למןות מטען בשאר אבות
 15 ושני, וכדי לטמא אדם וכלי בגע בשאר אבות
 16 הטמאות.³³ ואין מטמא במשא.³⁴

(31) בגמרא פסחים יד, א - פירשו מה שאמרו במסנה שם
 "ולד הטומאה", הכוונה לשני לטומאה. (32) למלعلا ה"ה.
 (33) כלים פ"א מ"א. (34) שם. והוא-הדרן שנינו מטמא
 באהול (ראה לעלה ה"ג). במסנה מדובר גם בטהרה
 אחרות שאין בהן טומאת אוהל כלל, ולפיכך לא הזира
 אוהל, ורכינו דרכו לנוקוט לשון המשנה.

17 י. כל הפתתמא מחתמת המת³⁵ טמאת ערב הוא ולד
 18 הטמאה,³⁶ והוא בראשון לטמאה.³⁷ ואפשר שיש לה
 19 הרביעי מן המת ראשון לטמאה, כמו שבארנו³⁸,
 לענין תרומה וקדרים.

(35) מכוח טומאתו של המת. (36) וכל אב הטומאה טמא
 20 שבעה. (37) והנוגע בו נשעה שני. (38) למלعلا ה"ג.
 21 יא. אדם או כלים שנטמא בגע הארץ העמים ובית
 הפרס או ממשאן, או בגע דם TABOSA וגולל ודופק
 22

מתוך מהדורות ונשל עם רmb"ם גNUM – מוסד הרב קוק

(2) בתורת Cohen פרשת שמיני פרשתא ו הלכה ט שנינו: "יכould אף עורות שביהם יהיו טמאים וכור תלמוד לומר "או בגדר", מה בגין הגדר בארץ אף עור מן הגדר בארץ". (3) כגון צמר יירוק על הגדר על דופני הספינה המתעככת ימים רבים במקום אחד. דין זה למד ורבינו מהמשנה שם שנאמר בה: כל שבים טהור. (4) הכתוב מיעט את שבים לעניין טומאת עצמו בלבד, אבל לא להאת טומאה, והרי גם בית קבוע אינו מיטמא ומביא את הטומאה.

ב. כליל גלילים, וכליל אבניים וכליל ארמה - איןן מקבלין טמאה לא מדברי תורה ולא מדברי סופרים, בין טמאות מת בין בין שאר הטמאות. וכן כליל עץ העשוי לנחתה, גונן כתבה והמנקל והכברות, שהן מחזיקין ארבעים סאה⁸ בלח ויהיה להם שלולים¹⁰ - איןן מקבלין טמאה כליל¹¹ לא מדברי תורה ולא מדברי סופרים. ואלו הן בנטראין כליל עץ הבא במדה.

(5) רבינו שם מפרש ופרש בקר מעורב בעפר. (6) להו מה מונה במקום אחד ולא לטלטלו למקום אחר. (7) ארונות גדולים. כלים פרק ט"ז משנה א. (8) מכללה עשרים ואربعהalogim, והלוג שיש בינוינו. (9) "שם כוריים ביבש" (לשון המשנה). שייערו החכמים, שהгодש המתבקש למלعلا מנגת הכליל מחזיק בחצי המכחות שבתוכו הכליל וליפיכך כליל המחזיק 40 סאה בלח, שאין לו גודש, שהוא למידה מהזיקה שני כורים (כור = 30 סאה) ביבש. (10) רחבים ושירותים מבחוין, שהכללי יכול לעמוד עליהם, למעט שלולים עגולים או מחודדים. (11) בחגיגה כו, במדוע דין זה מה קיש לשך, שנאמר בתורה (ויקרא יא, לב) "כליל עץ או בגד או עור או שק" וגוי, ודרשו: מה שקייטלט מלא וריקים, אף כל מיטלטל מלא וריקים, ואלה הכללים הגדולים אינם מיטלטלים מלא.

ג. כליל עץ - פשוטיהם¹² טהורין, ומקבליהם¹³ טמאים. כליל חרש - פשוטין טהורין, ומקבלין¹⁴ טמאין. ואיןן טמאנין אלא מאירין¹⁵ או בחסט הזב¹⁶. אפל נגע כליל חרש במת מגבו - איןנו מטהטמא. ואם נוכסה טמאה מן הטעמאות באירין ואר על פי שלא נגע בו - נתמם. היה כליל חרש עם המת באלה - נתמם, שהרי הטמא נכסה באירין. ואם היה מקף אמיד פתיל - הוא ומה שבותוכו טהור, כמו שגנתריש בתורה; שאין טמאניה נכסה לו אלא מפתחו ובחסט הזב¹⁷, שהרי הוא

במי שגע בכללו¹⁸.

(12) שאין להם בית קיבול. (13) [במשנה שם נאמר דין זה גם בכלי עצם, בכלי עור ובכלי זכוכית ולא הוכר למא השםitem רביינו]. גם זה נלמד מה קיש לשך שיש לו בית קיבול. (14) אם נגעה הטמאה באוירו של הכליל ואף על פי שלא נגעה בדורון הכליל. בחולין כד, בדרשו דיני טומאת כלי חרס מן המקרא. כתוב בתורה (שם, לג): "וכל כליל חרש אשר יפול מהם אל תוכו, כל אשר בתוכו יטמא ואותו

(46) נתבאר בה"ג. (47) פ"א ה"ב. והוא במת עצמו, אבל אין לדמים ממנו לנוגע במת. (48) הוא מטמא אוחלים, ולא הנוגע בו. (49) בכת"י תימן: מטמא.

יד. הימת איןנו מטמא⁵⁰ משכב ומושב מתקתיו⁵¹ ולא מדף מעיל גבירותי⁵², אלא אחד פלי שיגע במת מצדו או שהיה תחתיו או על גביו. כיצד? עשרה בגדים זה על גביה זה והמת למלعلا, ועשרה בגדים אחרים על גבו מלמעלה: בגין הנוגע בו והבגד השני שנגע בבגד שנגע בו - שניהם טמאים טמאת שבעה⁵³, והשלישי - טמא טמאת ערב. בין של מעליה של מטה, והרביעי ומן הריביעי ולמעלה - בין של מטה, והרביעי ומן הריביעי ולמעלה - בין טמא של מטה, ובו שיתבאר במקומו. בפה דברים אמורים משכב ומושב, כמו שיתבאר במקומו. בפה דברים אמורים של בגדים או הכלים שתחתיו ושל מעליה ממנה טמא רצואה⁵⁶ ולא טמאת אהל, או שהיה מבדיל בינו לבין הכלים אבן, כמו שיתבאר במקומו.

(50) זבים פ"ד מ"ז: "זה חומר מבמת, שהוב עוזה משבכ ומושב מתחתו וכו' ועל גביו מדף, מה שאין המת מטמא". (51) אם הוא יושב או שוכב על כמה בגדים המונחים זה על גב זה, דין כדין נוגע, כמובן לריטה, והוא מטמא אלא הבגד שנגע בו והבגד שנגע בצד זה, אבל בזב כולם - טמאים שבעה. (52) בגדים המונחים עליו. בזב, כולם - אפילו אלה שלא נגע בהם - טמאים ומטמאים אוכלי ומשקין, ונקרא "��ך", מלשון "יריחו נורף" שמרגשים בו מרוחק, וכן גם זה מטמא מרוחק. (53) ראה לעללה ה"ד. שם. (55) בהל' מטמאי משכב ומושב. (56) טומאה שאין במקומה חל לטף, נקראת "טומאה רצואה", כלומר רצוץ, מלשון הכתוב (דברים כח, לג): "והייתה רק שעוק רצוץ", ודינה יבואו לקמן בפרק שביעי.

יום רביעי כ"ד איר ה'תשע"ו

פרק שעשי

1) יbaar עצמות dred ועורו ורואה של פני המים וכיוצא מה שבים שעשה מהם כלים, כליל גלים אבניים ואדמה וכלי עץ העשו לנחת, כל רוחס המוקף צמיד פtile, והעושה גולן מדבר שאינו מקבל טומאה, ארונות שהוא שבלוע והנחיה בו המת וכסהו הגולן, מעורה שAKER בתוכה וחצר לפני המערה.

א. עצמות dred ועורו, העושה מהן כלים - איןן מקבלין טמאניה כליל, לא מדברי תורה ולא מדברי סופרים. וכן ירואה שעל פני המים³ וכיוצא בה. שבל מה שבבים - טהור, כמו שיתבאר בהלכות כלים. לפיכך, העושה אהל מעור dred או מצמר שגדל בים - אין עצמו של אהל זה מקבל טמאניה, אף על פי שטביא את הטמא לא כל אשר יהיה תחתיו בשאר אהלים.⁴

מתוך מהדורות ונשל עס רם"ב' ג' נעם - מוסד הרב קוק

- ו. שתי אבני גדרות של ארבעה ארבעה טפחים
שעשותן גולל - **המאחיל על גבי שתיהן**²⁷ טמא.²⁸
- נטלה אחת מהן - **המאחיל על גבי שניה טהור,**
מפני שיש לטמה דרך שתצא בו.²⁹

(27) ככלומר, על כל אחת משתייהן. (28) מפני שהאבן גדולת ארבעה טפחים היא ורוייה להיוות גולל. (29) ראה לקמן הלכה ט. והמדובר שהאהיל שלא על גבי הקבר ממש, אלא על גבי כותל הקבר, שהרי המאהיל על הקבר טמא (ספר משנה בשם הר"י קורקוס).

- ז. גל של צורות שעשאהו גולל לקבר - אין טמא
אלא סדר הפנימיות,³⁰ שהוא אףו של קבר; אבל
הנוגע בשאר האבנים - טהור.

(30) הצורות מסוודים שורה על גבי שורה, והשורה התחתונה נראית סדר פנימי.

- ח. ארון שהוא חיקוק בפלע³¹ והנחיו בו המת וכסותו בגולל - **הנוגע בפלע בכל מקום טהור;**³² ויהנוגע בגולל טמא. ומה זה דומה? לבוד גדר או מלא מותים, ואבן גדרה על פיה, שאין טמא אלא בצד חדלה. ואם בנה נפש על גביה³³ - **הרי זו** ב晦תה סתוות ומטע מא מכל סביבתו. **היתה הארון** החקיקה בפלע³⁴ רצח מהלטה³⁵ ואירה מלמעלה וematת בתוכה - **הנוגע בה מלמטה טהור;**³⁶ וממעלן³⁷ טמא; **שהרי האידין מלמעלה סמכו על גבי המת וונשו בגולל.** **היתה הארון רצח** מלמעלה ואירה מלמטה - **הנוגע בה מכל מקום טמא.**³⁸ **היתה שווה:**⁴² **הנוגע בה מטבח הסמוך על קיר עיתה** ולמעלה - טמא,⁴⁴ מטבח ולמטה - טהור. נקב ארון בפלע והכenis המת בתוכה במו נגרר⁴⁵ - **הנוגע בה מכל מקום טהור, חוץ ממקום** פתחה.

(31) שלא נערך מעולם ממקום, שאם לא כן, יספיק קבר אחד לטמא עולם" שAINO מטמא, את כל העולם. (33) חדר קטן. (34) על הארון. (35) הנפש [=החדר הקטן]. (36) קבר סתום האמור בכל מקום משמעוthon בניין שעל גבי קרכע במקום קבור בו, אבל הנוגע בקרקע בידי קבר, אין טמא. ואפילו בניין אינו מטמא מצדדיו, אלא כשבמקומות המת יש טפח על טפח ברום טפח פניו, ואם אין שם חלול כזה הרי זו טומאה רצואה. (37) נקט לשון נקבה בהתאם לשwon משנתנו. [מצינו במקרא פעם אחת ארון בלשון נקבה: "וְאַרְוֹן אֶלְוקִים נָלְקָחָה" (שמואל-א ד. ז). והרב מאיר מרוטנברג בפירושו למשנתנו כתוב מפני שהארון החזוב באבן ואבן לשwon נקיבה]. (38) במשנה שם לא נאמר, שהמדובר בחוקקה בסלע, ובכינוי בפירושו למשנה זו כתוב שלמד מן התוספთא (פרק י הלכה ז) שהמשנה מתכוונת לחוקקה בסלע. פירוש, צוק סלע היה בולט בראש ההר ובו הקבר בזוק. (39) במקום שהסלע רחב יותר מאשר מקום הקבר.

"שבورو" ואפילו הכללי - כולם טמאים. למדנו מזה, שאורי הכללי למדנו בגיןה שווה מטומאת מה שבתוכו. (15) אם ובזই את הכללי ממקומו. בתרות כהנים פרשת מצורע (פרשタ ג, הלכה ב) דרשו את הכתוב (שם טו, יב): "וכלי חרש אשר יגע בו הזב ישרר" מגע שהוא כולל, פירוש הזה ממקומו שהזב מזוהה אפילו מה שאינו בן נגיעה בעלי הזהה שהוא נוגע רק בחלק מן הכללי. לשם הלהה אל למדנו גם שאפילו זב, שטומאותו חמורה, אינו מטמא כללי מגבו אלא מאוינו, וזה בלבד מטמא בהיסט, אבל לא טומאות אחרות (שבת סג, ב). (16) חולין שם, למדו זה מהמקרא (במדבר יט, טו): "וְכָל כָּלֵי פְּתֻוחָה אֲשֶׁר אֵין צָמִיד פְּתֻחָה עַל יָדוֹ". (17) כאילו הוא זב. (18) כאילו נגע גם באוינו, שהרי הזב.

- ד. העושה גולל מדבר שאיןו מקלט טמא, כגון
שנהינה על גבי הקבר אבן או כליל אדמה או כליל עץ
הבא במדה או כליל חרש המתקף אמיד פtile או עוז
הדג ועצמו וכיואא באלו - **הנוגע בהן טמא טמא** שבעה מושן נוגע בגולל. ואם פרשו מלחיות גולל או שהסיר את המת מפתחה ועשה אותה גולל - **הנוגע בה טמא** באה מה שפפתה ועשה אותה גולל. והרי הן טהורין. וכן טמא שבעה כל זמן שהיא גולל. התיר באהמה - **הרי היא טהורה מפני מפתחה עצמה** וכאן **חביתה** טהria. וכן משליך פשאר הבהמות. וכן חביתה טהria. ומלאה משקין מקלט אמיד פtile ועשה אותה גולל. **טמא טמא שבעה, והחנית** ו**המשקין טהורין.**

(19) של חרש. (20) לפני שפירשה מן הקבר. (21) מפני שהחנית מפרידה ביןיהם ובין הטומאה, שאינה נכנסת לתוך הכללי.

- ה. קורה שעשאה גולל לקבר, בין עומדת בין מטבח על צדה²³ - אין טמא אלא בצד חדלה מה קבר בבלבד²⁴, **וְהנוגע בקצת המנחה חוץ לקבר - טהור.** עשה ראה גולל לקבר²⁵ והרי היא עומדת על הקבר כמו אילן: **הנוגע ממנה באربعה טפחים סמוך לקבר - טמא מושן גולל, ומארבעה ולמעלה טהור.** במא דברים אמרים בזמנם שהוא עתיד לקלז אותה; אבל אם אין עתיד לקלז אותה - בלה גולל.

(22) ורחה עודף מפתח הקבר. (23) מוטלת על הקבר וארכוה יותר מפתח הקבר. (24) והנוגע בחלק העודף על הפתח - טהור. (25) העמיד את הקורה לא על שורש העץ שהוא רחਬ אלא על ראש השני שאינו רחוב כל כך, ועוביינו אינו יוצא מחוץ לפתח הקבר. (26) מפני שלא קבוע בעומדת על צידה החרב אינו יותר משיערו זה, ומוכן, שוגם בעומדת על צידה החרב אינו מטמא יותר מרבעה טפחים, אלא שבבא ראשונה משמיעה אותנו, שהעודף על פתח הקבר אינו מטמא, ובבא אחרונה קובעת את גבול הגובה המתמما (כל פירוש הלכה זו הוא על פי התוספות יומי טוב שם).

שיעור רמב"ם ג' פרקים ל'ו - יום רביעי כ"ד איר – ספר טהרה – הלכות טומאות מות קא

מתוך מהדורות ונסל עס רם"ב"ס ג' – מוסד הרב קוק

אפ"ל סתמו איןנו מטמא אלא כנגד הפתח, כמו שנכתב באילו סתמו איןנו מטמא אלא כנגד הפתח, כמו שנכתב
למעלה. (4) דין כבר סתום נtabar למעלה בפרק שני.
(5) אף-על-פי שאין בו כזית, כגון נפל קטן. (6) ואם אין בו
כשיירז זה, דין סתום (אהלות פ"ג מ"ז).

ב. הפטת בתוך הפיתוי ובו פתחים הרפה, בזמן שפכים¹⁷
געולים⁸ – **כלם טמאים**, והיו שבח בצד כל פתח מהן¹⁸
פטת התקירה היוא על הפתח – בטמאו.¹⁹ נפטחה²⁰
אחד מהן, או שחשב להוציאו באחד מהן, ואף על²¹
פי שחשב אחר שמota הפטת¹¹, אפלו חשב להוציאו²²
במלון שהיא ארבעה¹² על ארבעה – האצל¹³ על²³
הפטחים כלון, ואין טמא אלא כנגד הפטח שנפתח²⁴
או שחשב עליו, ומה שאר טהורין,¹⁴ מפני שהן²⁵
געולים¹⁵ ותיראי אין הבית קבר סתום.¹⁶ וכן אם²⁶
התחליל לחתר פתח¹⁷ להוציאו בו – משיחתור ארבעה²⁷
על ארבעה¹⁸ האצל על הפטחים כלון. היה שם פתח²⁸
סתום וחשב להוציאו והתחילה לפתחו – משיחתיל²⁹
לפטח האצל על הפטחים כלון.¹⁹ קיו בז²⁰ חלונות³⁰
הרפה²¹ ובכלן מגופות – פון טהורות.²² נפטחו²³ –
כלון טמאות²⁴, ולא האצלו על הפטחים.²⁵ פתח³¹
קען²⁶ בתוך פתח גודל²⁷ – המאהיל על גבי שניהם²⁸
טמא. חשב להוציאו בקען – טהר קען את הגדרול.²⁹
קיו שניהם מתאימים³⁰ – המאהיל על גבי שניהם³¹
טמא.³¹ חשב להוציאו באחד מהן – טהר את³²
חרביו.³² קיה לבייטה³³ פתח אחד לאפונן ופטח לדром,³⁴
וחשב להוציאו באפוני, ולאחר מכן באו אחיו או³⁵
קרוביו ואמריו: אין מוציאין אותו אלא בדרכמי –³⁶
טהר דרומי את האפוני,³⁴ ובלבך שלא יערים.³⁵ ואם³⁹
הערים – שניהם טמאים.⁴⁰

7 שם פ"ז מ"ג. (8) והוא-הדין אם כולם פתחים.
9 מפני שאין אנו יודעים באיזה פתח יוציאו, ככל
נחשבים כפתח אחד. וכשיזיאו בו באחד הפטחים אין אנו
אומרים הובר הדבר למפרע, שפתח זה הוא הטמא ונתרה
את הכלים כנגד שאר הפטחים, מפני שדבריהם שהם מן
התורה "אין ברירה", פירוש: אין מתרים או מתרים
מסברא שכזו. (10) ביאור למה אמר: כולם טמאים.
(11) כביתה-הلال שם. (12) טפחים. (13) מטומה.
(14) הכלים שהעמידו תחת המשקוף מהווים לדלת אחר
שנפתח האחד או שחשב, אבל הכלים שנמצאו שם לפני כן
נטמאו ואין חזרים לתרתם למפרע מפני שבדאוריתא
"אין ברירה" (רבה ור' אושעיא, ביצה, י). (15) ובודאי
יוציאו את המת דרכ הפתחה או דרכ זה שחשב עליו.
(16) מפני שלא נפרצו פצימיו. (17) לפתח פתח חדש.
(18) במשנה שם: "מודדים" (בית-הلال) בפתחת בתחילת
שיפחה ארבעה טפחים. אבל בפתחות משער זה אין מצליל
(ראה באות הבא). (19) בפתח סתום אמרו בית-הلال
שמשתחחיל לפתחו – מצליל, ואין זה דומה לפותח פתח
במקומות שלא היה שם מעולם. (20) בפתחות שפתחו נעלמים.
(21) Tosfeta אהלהות פ"ח, ה"ד. (22) כשהלא חשב להוציאו

(40) ככל קורע עולם, שהרי הסלע הוא חלק מן הארץ.
(41) במקומות הצר, שאם תמשיך קו מאונך ממוקם נגיעהו
בכיוון הארץ, יגע קוו במקומות הקבר ממש. (42) מפני שאין
CKERע עולם דין כלו/aron. (43) כתול' הסלע זופים
בקו ישר. (44) משורי הקבר. (45) פסק הרבה גור ארחוין,
במשנתנו, שטפח אחד הסמור לשולי הקבר גור אחריו,
ולמטה מהו הואCKERע עולם. (46) יתר גדרולה.
שהכוונה לחור עמוק וצר ומכוונים לתוכו את המת דרכ
ראשו או גלוי וחור שכזה אינו כארון ממש ולפיכך הסלע
הואCKERע עולם.

ט. מערה שהקבר⁴⁷ בתוכה ובחוץ לפניה המערה:
בזמן שהחצר לאויר⁴⁸ – העומד לתוךה טהורה,⁴⁹
ובלבך שלא יגע במשקו הפוך המערה;⁵⁰ ובזמן שהחצר
מלך: אם היה בה מגלה בצד המערה ארבעה⁵¹
בטפחים על ארבעה טפחים או יתר – הנקנס לשם
טהור; היתה פחותה מארבעה על ארבעה – הנקנס
לשם טמא ואף על פי שלא נגע בפתח המערה.⁵²

(47) כמובן, מקום קבועה למלחים ורבים. (48) פירוש, שאין
תקורה על גבה. (49) אפלו הוא עומד קרוב לקבר. ואף על
פי שגוררו טמאה על ארבע אמות סמוך לקבר, בחוץ שיש
לה מחיצות לא גורו. (50) גירסת רבניו בתוספთא שם היא:
"כמה דברים אמורים (שבפחותה מארבעה טפחים מן הקבר
טמא)? בזמן שאינה פתוחה לאויר, אבל בזמן שהיא
פתוחה לאויר אפלו מרוחק מן השקו הפוך (המשקו) כל
שהיא, הנכנס לחוכה טהור ובלבך שלא יגע בשקו".

פרק שבעינו

1) יבאר בית סתום והמת בתוכו והמת בתוך הבית ובכו
פטחים הרבה נעולים או פתוחים, חשב להוציאו באחד
מהם, ובתים הפתוחים לאכסדרה והמת באחד, אימתי הקבר
מטמא מכל סביביו, כלל גדול בטומאה שבוקעת וועלה
ובוקעת ויודעת.

8 א. בית סתום² שהמת בתוכו, או שהמת לו פתח
9 [ופרץ את פצימיו³ וסתמו – מטמא מפל סביביו,
10 והנוגע בו מאחוריו או מגגו – טמא שבעה, מפני
11 שהו קבר סתום.⁴ נפתח בו פתח, אפלו סתום,
12 אם לא פרץ פצימי – הנוגע בו מאחוריו ומגגו
13 טהור, ואין טמא אלא בגין הפתחה. ובמה היה
14 שעור הפתחה? שלם המת⁵ – פתחו באربعה
15 בטפחים⁶, וכיות מתן המת – פתחו בטפח, וגדול
16 מפניות – הרי הוא במת ופתחו באربعה.

2) Tosfeta אהלהות פ"ז ה"י, גمرا בא תורה יב, א. בית
שהמת בתוכו ויש בו פתח, כל הנמצא בבית ואפלו
תחת המשקוף בחלקו שהוחזק לדלת הנעולה מיטמא באול.
 מפני שהמת יצא דרך הפתחה זהה ויעבור דרך המשקוף, והרי
כל זה האול. אבל הנוגע בקורות הבית מבוחרן – טהור.
(3) חתיכות עץ הנתוננו בין הדלת והקיר, ובכלן משקו
ומזוזות. כלל שלא פרץ אותם לא יצא מדיןفتح, ולפיכך

מתוך מהזדרות ונשל עם רmb"ם גNUM – מוסד הרב קוק

אין החלונות מצילים על הפתחים, המדויבר כשהטומה לא
נכנסה דרך החלון.

ד. אין הקבר⁴⁹ מטעמא מבל סביביו⁵⁰ עד שיחיה שם
חלל טפח על טפח על רום טפח.⁵¹ אפלו הגביה
הבניין על גבי חלל טפח עד לרקייע - הכל⁵² טמא,⁵³
לפי שהפל בקבר.⁵⁴ היתה טמאה רצואה⁵⁵ ולא היה
שם חלל טפח - טמאה בזקעת ועולה, בזקעת
וירידת, ואין טמא אלא הנוגע פגף הטמאה
מלמעלה או המאהיל עלייה מלמעלה, או הנוגע
בנגקה מלמטה או מה שהאהיל עלייה מלמטה;⁵⁶
אבל הנוגע באדי הבניין - טהור.

(49) אהלוות פ"ז מ"א. "התומאה בכוטל ומוקמה טפח על
טפח, כל העליות שעל גבה, ואפלו הן עשר, כולל טמאות".
(50) פירוש, מבחוץ, כדיין קבר סתום. (51) מקום פניו
למעלה מן התומאה. (52) הנוגע בכתלי הבניין מבחוץ,
בגגו ובקרקעתו. (53) שם. (54) קבר סתום.
(55) לחוצה במקום צר. במשנה: "נפש אטומה".
(56) שהזכיר האהיל עלי.

ה. זה בלא⁵⁷ גדול בטמאת מת: שבל דבר המתטמא
באهل מין המת, אם היה רצויין, שאין לו חלל טפח
הרוי המתא בזקעת ועולה עד לרקייע, בזקעת
וירידת עד התהום, ואינה מטמא מין האידין.
כיצד? ברי של תבואה⁵⁸ או גל של אברים ובזיות מין
המת בתוכו, וכלים בכך המתא ואינו נוגע בה -
כלים טהוריין, וכל בILI שבתו⁵⁹ הגל מכון פגף
הטמא ממעלה או מלמטה טמא, שהטמא
בקעת ועולה ובזקעת וירידת. ואם היה מקום
הטמא חלול טפח על טפח⁶⁰ על רום טפח - הוא
בקבר סתום ימיטמא מבל סביביו.

(57) שם; פ"ז שם. (58) שם פ"ז מ"ז, והמודור כשחורי
והgel מונחים בחוץ. ראה ה"ז. (59) Tosfta שם.

ו. בית שמלאו⁶¹ עפר או צוריות⁶² - הרוי זה בטל
הבית⁶³ והרי הוא גל של עפר או צוריות, ואם
היתה טמאה בתווך העפר - בזקעת ועולה, בזקעת
וירידת, וכלים שבעדרה בתווך העפר תהורם.

(60) שם מ"ז. (61) חז"נ. (62) Caino אין כאן בית כלל,
אלא עפר וצורות. ואם נשאר אויר טפח על טפח בין הgal
ובין התקירה, הרי זו "נפש אטומה". ריבינו גרש במשנה:
"ביטלו", פירוש, אם מילא בכוננה את הבית עפר, ואפלו
צורות אינם נדקים לגוש אחד - ביטל במעשה זה,
שנעשה בכוננה, את הבית. ראה 'תוספות יומם טוב' למשנתנו
שגורש בהלכה זו: "הרוי זה בטל אצל הבית". אולם בספרים
שלנו, וכן בכתבי תימן, הגירסאות: "ביטול הבית".

ז. טמאה שהיא רצואה⁶³ בכתול וסמרק ספה לפטל⁶⁴
- הספה טמאה, שהרי נעשאה הכתול צד מצדי האهل.

את המת דרך חלונות. (23) אפלו בili כוונה להוציאו דרכם
דרך להוציאו מות דרך החלון, ולפיכך אפלו חלונות פתוחים
אינם מצילים על הפתחים אלא אם השם להוציאו דרכם
(הרוי קורקוס. וראה כסף-משנה). (24) אכן
גדולים ונgeo לעשות פתחת קתנה ליציאה וכניות של אנשים.
(25) בכתים (26) שם. (27) בכתים
(28) פירוש, כל אחד מהשנים. (29) ואין אלו אמורים
שהקטן בטל לגבי הגודל. לא כתוב מהו הדבר אם חישב
להוציאו בגודל, מפני שאם יפתח הגדל גם הקטן נפתח
עמו. (30) שהעמיד מזוזה בתוך השער הגודל, והעמיד
שתי דלתות מתאימות. ואפלו אם המזוזה אינה באמצעות
הפתחה אלא משוכה לצד אחד ודלתות מתאימות בגבהן
אבל אין שות בוחנן (עפ' הר"ש). (31) דין זה פשוט,
ונכתב כיון הקדמה לדין הבא אחורי. (32) ואין אמורים
ששניהםفتح אחד. (33) Tosfta שם. (34) מהשחת
קרובי המת מבטל מהשחתם של הרוחקים. (35) שלא
יעשו זאת מזור כוונה לטהר מתחילה את הפתחה הדROOMI,
ואח"כ יבואו הקרוביים ויתהרו את הצפוני. [ואפלו לדעת
רבה ו/or] או שעיא (ביצה י, א) שהכלים שנמצאו בפתח הדROOMI
שחחב טמאים, תועל הערומה להשתמש בפתח הדROOMI
עד شبכוו הקרוביים ויקבעו להוציאו דרכו את המת].

ג. בתים³⁶ הפתוחין לאכסדרה³⁷ והמת באחד מהן:
אם היה דרכו של מות לאאת באכסדרה - הרוי הבית
שער³⁸ והבתים טמאים³⁹; ואם לאו⁴⁰ - בית שער
טמא,⁴¹ והבית טהור.⁴² החדר⁴³ שלפנים מן הבית
מיוחד⁴⁴, וכן נשאה טמאה לפנים⁴⁵ דרך חלון⁴⁶ -
החיצון טהור⁴⁷, מפני שהטמא חזרה ויוצאה דרכו
החלון שנכנסה בו.⁴⁸

(36) מקום לפני הכתים שפתחיהם
لتוכו, והוא מוקף בשלשה צדדים ותקרה מכסה עליו.
(38) ריבינו קורא כאן לאכסדרה "בית שער" (כסף-משנה),
כנראה מפני שהיא כמבוא לבית. (39) Caino כבר הוציאו
את המת דרך האכסדרה, וקרובי מותכו נסנת התומאה
מצד האכסדרה, וקרובי מותכו נסנת התומאה דרך שלא
לבתים. (40) כגן שיש לבית שהמת בתוכו עד פתח שלא
מצד האכסדרה, האכסדרה טמאה מפני שהיא טפילה בבית.
(41) פירוש, האכסדרה טמאה מפני שהיא טפילה בבית.
(42) בכת"י תמן היגירסא: והבתים טהורם. וגירסא זו נכונה.
ההמודור, כשפתח בית המת נעל (כסף-משנה). [ותהモה
הדבר, למה האכסדרה טמאה לשפתה הבית נעל, הלא
אפלו האסקופה שתחת המשקו מחוץ לולת הנעלוה -
טהרהה? ובסדרי טהרות לאדם"ר הגאון מראדין מפרש],
שהמודור כשלא ידוע אם יוציאו את המת דרך האכסדרה
או לא. ומה שכתב "וזא לאו", פירושו שאין מנהג קבוע
להוציאו דרך האכסדרה, ולפיכך טימאו את האכסדרה
מספק, אבל אינה מביאה את התומאה לבית מספק].
(43) Tosfta שם. (44) הדרת שבין החדר והבית החיצון
נעולה. (45) לחדר הפנימי. (46) שבחר. (47) ואפ-על-
פי שהטמא עתידה לצאת דרך פתחן. (48) ומה שאמרו

שיעור רמב"ם ג' פרקים ליום - יום רביעי כ"ד איר - ספר טהרה - הלכות טומאות מות קג

מתוך מהדורות ונחל עם רmb"ם ג' – מוסד הרב קוק

כאי לו היה בתוך הבית, ותקרת הבית חוץ ואינה נכנסת לעליה (סדר טהרות).

ג. ושדה זו¹⁷ מתר לזרע בתוכה כל זרע¹⁸, לפי שאין שרש זרעים מגיעים עד לזרב¹⁹. אבל אין נוטעין בחותכה אילני מאכל, מפני שהשרשים מגיעין עד לפט. התקלויות²⁰ הקרובות לעיר¹⁸ הסמוכה לבית הקרקע או לרבע בית הקברות, אחד חרשות ואחד ישנות - הרי אלו בחזקת טמא, מפני שהגנשימים קרובות שם את הנפלים¹⁹, ומפני שחין קוברין שם אייבריה²⁰. אבל הרחוקות - הח:righteous טהרות²¹ מהן שחרבה והישנות טמאות, שמא כי קרובות²² מעריך שחרבה או מדרך שאבדה.²³ וכי זהה תל קרוב? כל שאין שם תל אחר קרוב יותר מפניהם. ווישן? שאין אדם זוכרו²⁴.

(14) שם פ"ח מ"ג. (15) גירסת רביינו במשנה: "נזרעת כל זרע". שאין שרשי זרעים מגיעים עד לקבר. ככלומר, עד מקום המת ממש, ועפר הקבר מותר בהנאה (רביינו בהלי אבל פ"ד ה"כ). ולטומאה אין להחשוש, מפני שהחומר אינו מקבל טומאה, ואחרי הקצירה נס-יכן לא יקבלו טמאה כל זמן שלא נתחלחו אחר קצירותם באחד משבעת המשקין (הלה') טומאה אוכלין פ"א ה"א-ב). (16) ווינקים ממנה, והפיריות גדים מלשדו, והמת אסור בהנאה מן התורה. לשונו של רביינו כאן משמע אילני סרק מותר לנפטר לצחילה, ראה 'כסף משנה'. (17) גבעות נוכחות, לשונו תל. (18) שם פט"ז מ"ב, כפי שנתפרשה בגמרא כתובות כ. ב. (19) כתובות, שם. ותוספות אהלוות, שם. וחושיטים אלו שמא הלכה שם איש יהידה וקברתו נפל, ואין יודע על זה. (20) שנשו מלחמת המלחלה ומטמאים באוהל. (21) שאשה אינה הולכת שם יהידה, ואם הולך עמה עוד מי שהוא. (22) ואוז קברו שם נשים נפליתן. (23) ושמה הובילו שם ערב שבת בין המשימות, ולא הספיקו להביאו לעיר וקוברוו שם, וברכות הימים נשכח הדבר. (24) כרבי יהודה, שם במשנה.

ד. שדה בוכים²⁵, והוא הפקום הקרוב לבית הקרקע אותו ואין זורען אותו, שהררי לא חזקה שם טמאה - אין נוטעין אותו ואין זורען אותו, שלא להרגיל²⁶ רgel אדם לשם, שמא יש שם טמאה. מפני שהוא קרוב לבית הקברות כבר נתאשו בעליך²⁷ מפניהם, לפיכך אפשר שיבוא אדם ויקבר בו, מפני זה חששו לו.²⁸ וuoushin²⁹ מעפר מקום זה פנוירים לkidush, שהרי לא חזקה שם טמאה.

(25) אהלוות שם מ"ד. (26) שלא ירכו ללכטה שם כדי לטפל בזוריים ולאסוף את היבול. (27) מועד קתן ה. ב. (28) רק חשש יש בדבר שאינו מספיק לגזור טומאה, אלא להתרחק מן המקום. (29) פירוש, מותר לעשות.

ואף על פי שהאזרדיין טהורים לנווגע אלו לא היה עלייהן אהל, אבל משנעשה עלייהן אהל - האהל כלו טמא, שהרי הטמאה בתוכו³⁰.

(63) רביינו מפרש את ה Baba האחרונה של המשנה שם: "סמק לה סוכות" בטומאה וצואה, וכן כתוב בפירושו על המשנה (ראהراب"ד). (64) "ושם עלייו המשקוף" (רביינו בפירושו למשנה). (65) הכותל געשה חלק מן הסוכה, והטומאה שהיא בכוחת כאילו מונחת בתוך הסוכה.

פרק שטמיין

1) יבאר דין שדה שאבד קבר בתוכה, ואם מותר לדוע או לנפטר בו, התלותות הקרובות לעיר או הרחוקות וסמכות בית הקברות, קבר הנמצא או קבר הידוע אם מותר לפניו, וקבר המזוקק לרבים, הפוגע במת מצוה והמושך קבר או מת שחייב לציין, ובמה וכייד מצינין.

א. שדה² שאבד קבר³ בתוכה - עפרה⁴ מטמא בפגע ובמנשא בכיתת הפרס, שמא נדרוש הקבר⁵ בפה וייחיו עצמות בשערורה בתוך עפרה. וכל השדה בלה - המאהיל עליה נטמא⁶. ואם העמיד בתוכה אהל - נטמא כל מה שיש באهل, שמא האهل שהעמיד באותה שדה על הקבר הוא מנאיל.

(2) אהלוות פ"ח מ"ג. (3) ידוע שיש בו קבר, ואין אנו יודעים את מקומו. בבaba הראשונה שם, שניינו דין שדה שנחרש בו קבר, אלם רביינו כהב מקצת דעתינו למללה (פ"ב הט"ז), ולכן מתייחס כאן בבaba שנייה שבמשנה, ולקמן פ"י משrix ומאדר דין קבר שנחרש. (4) אם לך מהשדה עפר, והניחו במקומות טהור. (5) נדרס ברגלי עופרים ושבבים. ואינו מטמא באוהל, שהרי עצם כշורורה אינו מטמא באוהל. (6) ואפילו ביום החמה שдинנו כרשות הרבים, וכל בידינו ספק טומאה ברשות הרבים ספיקו טהור, כאן טמא, מפני שהוחזקה טומאה.

ב. בנה⁷ (בפה) בית⁸ ועליה על גביו: אם היה פתחה של עלייה בנגד פתחה של בית⁹ - העלייה טהורה¹⁰, שאפלו [היה] הקבר מחת משקוף הבית - העלייה טהורה, שהרי הוא אהל על גבי אהל, כמו שיתבארא;¹¹ ואם לא היה מבער¹² - אף העלייה טמאה, שמא אסקפת עליה על הקבר, והרי העלייה מאנילה על הקבר.¹³

(7) שם פ"ז מ"ה. (8) בשדה שאבד בו קבר. (9) ואינו עודף עלفتح הבית לא מכאן ולא מכאן, וגם אין בו לול מחוץ לפתח הבית. (10) בכל מקום שהמת מונח, חוץ הבית מפני הטומאה שלא תכנס לעליה. (11) לקמן פט"ז ה"ג. (12) אלא עודף קצת. (13) חוששים אנו שהוא הטומאה נגד הכותל עצמומחצית עביו ולחוץ ובוקעת ועלה וכשmagua לפתח העלייה במקומות שהיא עודף על פתח הבית, היא נכנסת לפנים, אבל אם היא בכוון מחציו ולפנים דינה

מתוך מהדורות ונחל עס רמב"ם לגען – מוסד הרב קוק

שם ייטמא באוהל. (48) שדה שלא נחרש ולא נזרע. (49) חרס. (50) כללו של דבר: יש לצמצם את ההפסד עד כמה שאפשר. (51) בכרם, הפסד יותר גדול. (52) עצי פרי אחרים. (53) ואף-על-פי שהפסדו של כרם גדול יותר. (54) הגנים נמכרים ואין מהילים על הקבר, ואפשר לגשת ולבוצר את הענבים מבלי להאהיל על הקבר, אבל אילנות אחרים ענפים גדים בגובה רבע, ומהילים על סביבותיהם ויטמאו באוהל המת את המותקים אליהם. דין זה שניי במחלוקת בירושלמי שם, אם להעדיף הצלחה מן הטומאה או הקללה בציור הענבים, ופסק רבינו שלחנץל מן הטומאה עדיף.

ח. קבר הנמצא⁵⁵ - מטמא לperf⁵⁶. ואם בא אחר רואמר: ברוי לי⁵⁷ שלא היה כאן קבר, אפלוי קדם לעשורים שנה - איןנו מטמא אלא משעת מציאה ואילך.

(55) מוספთא טהרות פ"ד ה". (56) כל הטהרות שנעשו במקום זה, אפילו זמן רב לפני שנמצא הקבר – טמאם. (57) בטוח אני, ללא כל ספק.

ט. כל המזא⁵⁸ קבר או מות או דבר שאטמא באוהל מן המת – חייב לצין עלייו, כדי שלא יהיה תקללה לאחרים. ובחלו של מועד דינו יוצאיין מבית דין (59) על הקברות. אין מצינו על קנית מצאים מן המות⁵⁹, לפי שוטפו יחס בראשון. ובמה מצינו? בסידר.⁶¹ מטבח וושופך על מקום הטעמאה. אין מעמידין⁶² את האשין על גבי הטעמאות, אלא ידי עודף מפאן ומפאן בצד הטעמאה, שלא להפסיד את הטערות⁶⁴. ואין מרחיקין⁶⁵ את האשין ממקום הטעמאה, שלא להפסיד את הארץ ישראלי⁶⁶. ואין מצינו על הנזאות, שהרי הן ידועין לכל, אלא על הפסקות, כגון שדה שאבד בה קבר והפסכות⁶⁷. והperf⁶⁸.

(58) משנה, מועד קטן ב, א. ובגמרא שם (ה, א) הסמיכו דין זה על המקרא (יחזקאל לט, ט): "ויראה עצם אדם ובנה אצלו ציון". (59) שם עמוד ב. (60) ופה מכך אין מטה מא באוהל, ולא הטריחו חכמים לעשות לצורך זמן קצר. (61) מעור שני פ"ה, מ"א. (62) מועד קטן ה, ב. (63) בדיק על מקום הטעמאה בלבד. (64) לפעמים לא יריגש האדם בציון עד הגיעו למקוםו ממש, ואפשר שיאהיל על הטעמאה שלא מדעתו. (65) ריחוק גדול. (66) שלא לצורך את שטחה התחור. לפיכך מרחיב כל שהוא את האשין. (67) עצים העומדים לפנים מגדר בית הקברות, וענפיהם סוככים על שטח מסוים מחוץ לו, וחוששים שמא נמצא קבר תחת העץ. (68) אבני בולטות מן הגדר לחוץ, וasma צירה הפנימית של האבן מהיל על קבר ונעשה כולה אוחל הטעמאה.

י. מצא⁶⁹ שדה מצינה וain ידוע מה טיבה⁷⁰: אם אין בה אילנות - בידוע שאבד בה קבר⁷¹; יש בה אילנות - בידוע שנחרש בה קבר⁷², כמו שיתבאר⁷³.

ה. קבר³⁰ הנמצא³¹ - מתר לפנות³²; ואם פגעה - מוקמו טמא³³ ואסור בהנאה³⁴ עד שיבדק, כמו שיתבאר³⁵. וקבר הידוע³⁶ - אסור לפנות³⁷; ואם פגעה - מיקומו טהור³⁸ ומתר בהנאה.

(30) הדינים שבבלהזו וכלהה שלאהירה, הנמצאים בארכע גירסאות שונות בארבעה מקומות: א, בתוספתה אלהות פ"ז. ב, בבבלי שנדרין מז, ב. ג, בירושלמי נזיר פ"ט ה"ג. ד, במסכת שמוחות פ"ד, ודרכי ריבינו כאן מתאים לගירסה שבירושלמי. (31) שלא ידעו שיש שם קבר. (32) מכיוון שלא היה הדבר ידוע שיש שם קבר, יש להניח שנתקבר שלא מודעת בעליים, ולפיכך לא קנה מקומו מותר לננות. (33) פירוש, כל סכבות הקבר צריך לבדוק, שהוא כאן בית קברות, ואחר הבדיקה יהיה טהור. ומדובר כשנמצאו שלושה קברים (כסף-משנה), שAKER אחד אינו מכך בדיקה. ראה למן פ"ט. (34) לא אסור בנהאה ממש, שהרי קרע עולם אינה נארת, אלא שלא ירעו שם בהמות ולא ינגן שם מנהג קלות ראש מפני כבוד המתים, כמו שאמרו בмагילה כת, א - בכל בית קברות (כסף-משנה). ראה הל' אבל פ"ד הי"ג. (35) למן פ"ט.

ו. קבר שהוא מציק את הרבים³⁹ - מפנין אותו⁴⁰, ומוקמו טמא ואסור בהנאה⁴¹.

(39) הקבר הוא במקום שרבים עוכרים שם ומיטאים באוהל. (40) חובה לננות לטובות הרבים. וזהו ההבדל שבין דין זה ובין קבר הנמצא, שם כתוב ריבינו "mortuorum", וכך כתוב "מנפניהם אותו". (41) מדובר במת שנתקבר מודעת בעל הקרע, ולפיכך קנה מקומו ונ arsen בנהאה.

ז. הפגע⁴² במת מצוה⁴³: אם מצאו בתחזת התחזום⁴⁴ - מביאו לבית הקברות; מצאו חוץ לתחזום, אפלוי בתזוז שדה ברכום⁴⁵ - קנה מוקמו. ויקבר במקום שגנמצא⁴⁶. מצאו על המצר⁴⁷ - מסליקו לזרקן. שדה ביריך מצה זה וניר⁴⁹ מצה זה - קוברו בשדה ניר. שדה ביריך מצה זה ושדה ניר - קוברו בשדה ניר. שדה ניר ושדה כרם - קוברו בשדה ניר. שדה אילין⁵² ושדה כרם - קוברו בשדה כרם⁵³, מפנין אهل הטעמאה⁵⁴. קיו שגנין⁵⁵ - קוברו לאיזה צד שירץ.

(42) ירושלמי נזיר פ"ז ה". (43) שאין לו קברים, ומוצה על הפגע בו לקברו. (44) של בית הקברות, הינו עד אלפיים אמה. (45) צמח ריחני יקר מאד, ומשתמשים בו כתבלין למנייה מאפה ולתבשילים. (46) זו אחת מתקנותיו של יהושע בן נון שנמננו במסכת בא-קמא פא, א. ושם עמוד ב - אמרו: שעיל-מנת-כך הנחיל יהושע לישראל את הארץ. (47) במקום שרבים עוכרים ושבים, ואם יקברנו

שיעור רמב"ם ג' פרקים ל'ו - יום חמישי כ"ה איר – ספר טהרה – הלכות טומאות מות קה

מתוך מהדורות ונשל עם רם רמב"ם ג' נעם – מוסד הרב קוק

שני גלים טהורים, המהיל על בור שטפים בו נפלים,
ואם הוא ספק מה דין.

א. מי שהיה חופר בשדה ומוצא מותים רביים בגמא
אתה זה על גב זה או זה בצד זה, או שמצא
הרוגים, או שמצא מות יושב או ראש בין ברינו -
אינו חושש שמא מקום זה בית הקברות היה;² אלא
נותל המת שמא, ונוטל כל העפר בתהום;³ שתחתיו,
ומוציא הפל, ושאר השדה בחזקת טהרה בשתייה
קיים שימצא. ועפ"ר זה עם שלוש אכבעות שחופר
הוּא הנקרא תבוסת המת.⁴

(2) מפני יהודים אינם קוברים כך. (3) העפר הרך.
(4) אדרמה שלא הזיהו מעולם מקומה. (5) כעובי שלוש
אכבעות. (6) עפר שהחboss בדם המת. מלשון המקרא
חזקאל טו, ו: מtaboscota b'damim.

ב. שדה שנחרגו בה הרוגים - מלקט כל העצמות
שבה, והרי היא טהורה.⁵ וכן המפנה קברו⁶ מתוך
שדהו - מלקט כל העצמות עצם עצם והרי היא
טהורה וכן בור שטפיטלים בתוכו נפלים או הרוגים¹⁰
- מלקט כל העצמות שבו עצם עצם והרי הוא
טהורה.¹¹

(7) והם מוטלים על פני השדה גלויים. והמודובר כשייש להם
קוברים, שם אין להם, דין כמה מצוה ואסור לפנותם.
(8) והוא צרכן ליטול את הבוסתן. (9) שבר שם המת על
מנת לננתו (רא"ש שם). [ובמשנה אהרונה המשנתנו מפרש
על פי התוספות שם הלכה ה: "מי שנפחת קברו לתוך
שדהו אמורים לו לקט עצם עצם והכל טהור". פירוש,
שהיה כבר לא רוחק משדהו ונפרצה מהחיצת הקבר ונתגן גל
המת לתוך שדהו. וכן פריש גם בסדרי טהורות]. (10) בלי
כוונה לקוברים שם. (11) בכא זו משמעה אותנו ובוותא,
שלא רק אם נמצא גלויים במקום שנחרגו אין להם חבוסה,
אלא אפילו אם השיליכום בכוונה לתוך הבור, אבל בלי
כוונת קבורה, הדין כן.]

ג. היה חופר ומוצא מות משכב פדרך שקוברין
המתים - נוטל ואות התבוסת. וכן אם מצא שניים -
נותל כל אחד מהן ותביסתו עמו, וכל השדה
טהורה. מצא שלשה מתים, כל אחד מהם מטל
פדרך הנקרין, אם יש בין זה לזה מאربع אמות
יעדר שמונה, מכלא מטה¹² וקובריה - הרי זה חושש
שמא בית הקברות הוא זה;¹³ ואחריו לבדוק מן
האחרון עשרים אמה, שהוא בשתי מערות וכאן
שבנייניהם.¹⁴ ואם לא מצא שם מת אחר - הרי אותן
העשרים שבדק טהורות, אף על פי שאין שכינה
קברות.¹⁵ מצא מת אחד בסוף עשרים אמה - צרכי
לבדוק ממנה עשרים אמה אחרות, לפי שרגלים
לקבר.¹⁶ ואם היה אחד мало שמצא בתחלת או

(69) שם. (70) אם זה שדה שנחboro בו כבר או שאבד בו
כבד. יש הבדלי דין ובין שני שדות אלה (ראה
למעלה ה"א, ולקמן פ"ז) ואחד מהם: נחרש אינו מטמא
באוהל מפני שאין באותו מקום אחד שישור טומאת האוהל, שעצם
כשועורה מטמא במגע ומשא בלבד, ושדה שאבד בו קבר
מטמא באוהל, שהוא האהיל על מטמא בשדה שאבד בו
לא ניטעו בו אילנות, מפני שאסור לנוטע בשדה שאבד בו
כבד (למעלה ה"ג). ומדובר בשדה שאודה לעצמי פרי
(תוספות שם ד"ה יש). (72) ומותר לנוטע בה גרשוי
פירש שם אחרת, אבל מדובר ובכון לקמן פ"י ה' משמע
כיפורשונו]. [בגמרה שם הקשו למה ציונה, הלא אין
מצינינם אלא המkommenות המתמאות באוהל? ותריצו, כגון
שאביד בה קבר וחזרשו (באיסור או בטעות) והוורה נתעה
ונטו אלילות והצין נשאר. ואין לחושש, שמא נטו
בטעות בלי חorigה, מפני שנטיעת יש לה פירוסם, ונמסכת
זמן מסומים, ובוודאי היה חכם שבעיר מעכבר (ראה לקמן,
שם). (73) שם.

יא. מצא⁷⁴ אבן מצינית - מחתה טמא. והוא שטפים:⁷⁵
אם יש סיד בינויים⁷⁶ - בינויים טמא⁷⁷; ואם אין סיד
בינויים, אלא על ראשין: אם יש תרש⁷⁸ בינויים: ואם אין חרש בינויים -
טהר, שאין זה אלא בינוי;⁷⁹ ואם אין חרש בינויים ומקאן -⁸⁰ הרי
זה ציין וטמא.⁸¹ מצא מazzin⁸² אחד מצין - הוא
טמא⁸³ וכל השדה טהורה. וכן שנייה, וכן שלישית.
מצא ארבעה מצרייה מצינין - הן הטהורה וכל השדה
בלה טמאה;⁸⁴ וזאת מרחיקין העזין ממקום
הטמא.⁸⁵

(74) שם ז, א. (75) שתי אבני מצינוות בסיד. (76) סיד
שפוך על המקום. (77) שהרי המקום צוין בסיד.
(78) ככלומר, חתיכות חרס דקota (ויש מרפרשים: מין אדמה
לבנה, אינה לבנה כסיד). (79) רגילים تحت חרסית בין
אבני הבניין. (80) קליפה דקה של סיד היתה על יד
האבנים. (81) ממשע שם יש בינוי חרש, טהור אפילו
בסיד מרודד. ואם יש בינוי שכבה עבה של סיד, טמא
אפילו אם יש שם חרס. (82) שם. (83) המskins המצויין.
(84) אנו תולמים שהצין המקיים את כל השדה מכוריין על
טומאת כל השדה. (85) ולפיכך הוצרך לצין את כל מצרי
השדה (רש"י. ראה למעלה ה"ט). ומה מצרים עצם טהורות,
מן שיש לתלוות שמוקם הוא העודף שנאמר למטה
בכ"ט (וואה 'תוספות' שם ד"ה דامر).

יום חמישי כ"ה איר ה'תשע"ז

פרק תשיעי

1) יבאר דין מי שהיה חופר בשודה ומוצא מותים או
הרוגים אם הושש לבית הקברות, היה חופר ומוצא מות
מושכב בדרך הקברים או שניים או שלשה אם צרכן
לבדק, ודין גוים אם יש להם טומאת קברות, למי יש
תבוסה ושכונת קברות, וכייד בודקים, גל טמא שנחערב עם

קו שיעורי רמב"ם ג' פרקים ל'ו - יום חמישי כ"ה איר – ספר טהרה – הלכות טומאות מות

מתוך מהדורות ונשל עט רמב"ם ג' – מוסד הרב קוק

שלה בתחילת הוא שאריך בדיקה. כיצד בזידן
 העשרים אמה שאמרנו? חופר עד מהו מגיע
 לסלע או לבתולה²³, והוא בקרע שגראית שאינה
 עבורה²⁴. העמיק אפילו מאה אמה ומץא חרש – הרי
 זו בבחלה, ואחריך להעמיק עד שיגיע לבתולה.²⁵
 הגיע למים – הרי זו בבחלה.

(20) שלא ידעו עליהם לפני כך. (21) חפירה בקרע בניוגר
 לכוך שהוא חוץ בכוכל מערה. (22) שמצא מות במערה
 עצמה. (23) דבר הנמצא במצב הטבעי נקרא "בתולה".²⁶
 (24) שלא נחרשה מעולם.

ז. אין ציריך לחפר תלם אחד מתחלת דעשרהים עד
 סופן, אלא חופר אמה על אמה ומץיא אמה, וחופר
 אמה על אמה וממציא אמה, וכן עד סופן; שאין בין
 קבר לקבר פחות מאה²⁷.

(25) ולפיכך אם יש שם קבר יגלו אףלו אם ישair אמה
 בלילה.

ח. היה בזיה והגיא בתוך העשרים לנهر או
 לשילוח²⁸ או לדרך הרבים – יפסיק ואין ציריך
 לבדיק, שהרי נפסקה שכונת הקברות.

(26) תעלת מלכודית המובילה מים מן הנהר לגונה
 ופודים לצרכי השקה (רבינו בפירושו שם. והר"ש פירש
 מקום שנquo בו מי גשמי). (27) שאין קברים מティים
 במקום אלה.

ט. המוציא²⁹ עפר זה של בדיקה – תהור, אלא אם
 בן מצא טמאה במקום שփר³⁰; אבל קדם שימצא
 אוכל בתרומה. והמפקח בגל³¹ – אין אוכל
 בתרומה³²; שהרי יודע ודאי שهما מטהים שם³³ פחת
 הגל, אלא שאין מפיר מקומן.

(28) במשנה ד שם שניינו: "המוחזיא את העפר ממוקם
 טמא אוכל בדמעו" ופרש שם רבינו שהכוונה לכהן
 המפנה למקום אחר את העפר שנחפר. בדמעו – תרומות
 מלשון הכתוב (שםות כב, כח): "מלאתך ודרוך לא תארח"
 ודרשו בגמרה תמורה ד, א "מלאתך" אלו ביכורים,
 "ודמעך" זו תרומה (רבינו שם. והוא מוסיף תנאי, שלא
 יעמוד במקומות הנבדק). (29) שהרי העפר שהוזיא משם
 טמא, אבל לפני שמאין מחזקים בחזקת טומאה את
 העפר שהוזיא. (30) סיפא של המשנה שם. ופרש רבינו,
 שהמדובר בbenin שנהרס ונפל על אדם ונহרג והמפקח
 הנותל את האבנים ומגלה את השטח) אין יודע באיזה
 מקום מונה המת ואפשר שהוא עומד על מקום הטומאה.
 (31) מפני שהוחזקה טומאה מה שאין כן במוציא עפר
 הבדיקה שלא החזקה טומאה כלל. (32) בפירושו למשנה
 כתוב: "ולא יודע אם שם מת". וגם הר"ש שם אומר,
 שאפילו בספק כי ספק מה אסור בתרומה.

י. גל טמא³³ שנטערכ בשני גליין טהורין: בפרק אחד
 מהן ומלאו טהור – הוא טהור ובהשניים טמאין; בפרק

בטוף הרוג או יושב או משבב שלא בדרכו, שייהיה
 ראש בין רוכתו – אינו בזק אשרים אמה, אלא
 נוטלן ואת תבוסתן בלבד; שחזקתן עובדי פוכבים.

(12) המיטה שהמת מוטל עליה. (13) כללו של דבר: אם
 שלושת המתים נמצאים באופן, שאפשר שבית קברות הוא זה, וזה
 נקבעו במערה אחת, הושווים שבית קברות הוא לא
 אפשר רק אם המרחק מקבר ראשון עד שלishi הוא לא
 פחות מאربع אמות ולא יותר על שמונה. [קבריהם היו
 בכוכים שנחפרו בគול מערות בזורה אידה ובמרחים
 קבועים]. (14) הקברים היו מסוירים באופן שכזה:

במוכרז נמצא חזר שיש אמות על שש אמות ושתה מערות
 של שש על ארבע משני צדדייה, ובכתלי המערות נחצבו
 הכוכים. יצא סך הכל שמונה עשרה אמות, והוסיף שתי
 אמות מפני החשש שהוא מערה אחת באלסן.
 (15) כמובן, אף על פי שהן בשכנות לקברות, שהרי שכונת
 קברות ממש – טמאה. ורבינו לשיטתו, שמודדים מן האחורי
 (כסף משנה). (16) השערה מבוססת, שבית הקברות כאן.

ד. העובדי פוכבים אין להם טמאת קברות. הואיל
 ואין מטען אין באיל, הרי הנגע בקברן טהור, עד
 שיגע בעצמה של טמאה או ישאניה.

ה. מות שחסר¹⁷ איבר שם גיטל מן חי ימות –
 אין לו תבוסה ולא שכונת קברות. ומתיים הנמצאים
 גלויים על פני השדה – אין להם שכונת קברות ולא
 תבוסה, אלא מלקט עצם עזם והכל טהור.¹⁸
 והנקיbir שלא ברשות – יש לו תבוסה¹⁹ ואין לו
 שכונת קברות.

(17) חוספה אהלות פרק ט"ז הלכה ב: "והחסר אין לו
 תבוסה ואין לו שכונת קברות". (18) שם פרק ט"ז, משנה
 ה שניינו: "שדה שנחרגו בה הגרים מלקט עצם גלויים
 טהור". וסביר רבינו שהוא הדין למתיים גלויים שמתו מיתה
 טبيعית, כרב יהודה בנזיר סוד, ב "מצא פרט למוציא". [רבינו
 הביא דין הרוגים מעלה בהלכה ב להשמענו, שאין דין
 כהרוגי מלכחה שנבראים במקומות. ואכן משמעינו שגם
 בمتים מיתה טבעית הדין כך, כדי שלא תטהה לומר, שרק
 הרוגים אין להם תבוסה מפני שחסר דם, אבל מתים
 שלמים יש להם התבוסה]. (19) כרבי שמעון בן גמליאל
 בתוספתא שם הלכה ו נגד רבים. בכספי משנה מבאר
 שהכרעת רבינו היא על פי הכלל: "כל מקום שננה רבנן
 שמעון בן גמליאל במשנתנו הלכה כמותו, חוץ מערב וצדון
 וראייה אחרונה" והוסיף שגם בבריאות הלכה כמותו. [ראיה
 יד מלאכי אותן כפ, שהוכית, שרבינו לא קיבל להלכה את
 הכלל הזה].

ו. אחד המוציא שלשה מתיים בפרק בבחלה²⁰, או
 שמצויא שלשה פוכין או פוך ונקייע²¹ ומערחה²² – הרי
 זו שכונת קברות. מצא שניים ואחד הדיה ירוע – יש
 להם תבוסה ואין להם שכונת קברות; שהקבר
 הידוע אינו עוזה שכונת. ולא אמרו אלא המוציא

מתוך מהדורות ונחל עט רמב"ם ג'עט – מוסד הרב קוק

2) אהלות פ"ז מ"א. (3) נשברו לחקלים דקיקים.
 4) נחפשו. אונקלוס מתרגם את הכתוב (שםות מ, יט):
 "וַיִּפְרֹשׁ אֶת הַאוֹהֵל", ופרש ית פרסה. ועל שם כך לקרוא
 המקום "בית הפרס" (רבינו בפירשו למשנה. ורש"ג נדה נז,
 א' מפרש שבור ופירוש). (5) לוחות שיש שמיניהם על
 הארון. (6) ולא נגעה המחרישה בעצמות המת. (7) השוו
 חכמים דין כל קבר שנחרש, כדי שלא יטעו וייטמו
 (תוספות אהלות פ"ז ה"א). (8) משנה שם. שייערו חכמים
 שעד מאה מילכה המחרישה את פירורי העצמות.
 (9) מאה באורך ומאה ברוחב. (10) רכינו לא ביאר דין
 מקום הקבר עצמו אחרי החירשה, אם הוא נשאר בטומאתו
 החמורה הראשונה ומיטה באוהל מדורייתא או טמא
 מדרובנן מבית הפרס שלו. בתוספות כתובות כה, ב כתבו
 גם מקומ הקבר דינו כבית הפרס. ואולם ברור, שאם היה
 מושקע ברובדים ובאבנים" (ראה ה"א) לא יצא מטומאת
 קבר, שהרי המחרישה לא הזיה את העצמות ממוקמן.

ב. כל המרבע¹¹, שהוא בית ארבעת סאין¹², הרי
 הוא בית הפרס¹³, ועפ"ר מטמא במגע ובמישא, כמו
 שבארנו¹⁴, ואין מטמא באלה¹⁵. וכן המאהיל על
 31 בית הפרס הזה - טהור.

(11) מאה אמה באורך ומאה ברוחב, עוצה מרובע של מאה
 על מאה. (12) שטח שזרעים בו ארבעה סאים. בעירובין
 (כג, ב) אמרו: "שייער סאותים כחצר המשכן", וחצר המשכן
 היה מאה על חמישים, יוצא שבית סאה הוא חמישים על
 חמישים, ושטח של מאה על מאה יש בו ארבעה שטחים של
 חמישים על חמישים. (13) [מכירשי המשנה וכמה מגודלי
 האחרונים התלבטו בקביעת שטח בית הפרס, והאריכו
 בביורו במשנה ובכידור שיטת ריבינו. ואלה הן מסקנותיו
 של הגאון בעל סדרי טהרות בפירשו למשנה שם: גוזו
 חכמים טומאות בית הפרס על שתי חירשות מן הקבר עד
 מרחק של מאה אמה. חירשה אחת מזורח למערב (או
 ממערב למזורח), והשנייה מדורם לצפון או בכיוון הפור,
 וכתהרכע את השטח הנמצא בגבולות שני התלמים
 (החרישות), תקבל מרובע של מאה על מאה, שהוא בית
 ארבעה סאים, ועל כל השטח זהו גוזו טומאות בית הפרס אם
 נחרש. אם האריך את החירשה - אפילו את הראשונה - יותר
 ממאה אמה אין העודף מטמא, מפני שהחרישה אינה
 מוליכה את העצמות למרחק זה. החירשה השניה לרוחב
 מתחילה גם כן מן הקבר, ומה שאמרו (לקמן ה"ג) "וינויער
 את המחרישה וכו' והשאר טהור", הכוונה אם המשיך וחרש
 מן המקום שניער ולא הוליך עמו את העפר שניער, אבל
 אם הוא מתחילה שנית מן הקבר הוא עוזה בית הפרס. ומה
 שכותב ריבינו: "כל המרבע וכו' הוא בית הפרס", המודרך
 כשןחרש החל מאתה משתי החירשות הראשונות, ואפק-על-
 פי שאין בית פרס עוזה בית פרס (לקמן ה"ז), וזה נאמר
 בהרשות מabit פ"ז למקום שמהרץ לגבולות המרובע הנתפס
 ע"י שתי החירשות, אבל המרבע שביניהן נחפס כבר כבית
 הפרס, ואין הכלל הזה חל עליון. בימה דברים אמורים
 כשןחרש, כאמור, אבל כל זמן שלא נחרש אין כל סיבה
 לטומאה. פירוש זה, שעליו אנו מסתמכים, מסלק כמעט כל
 הקושיות וαι-הבהירות שבhalכוט סבוכות אלו.

שנים ונמצאו טהורים - הן טהורים והשלישי
 בחיקת טמא; בדק שלשפן ומץ טהיר - בלאן
 בחיקת טמא³⁴ עד שיבדק שלשפן עד שיגיע לסלע
 או לבטולה ויהיו שלשפן טהורין³⁵.

33) ידוע לנו שטומאה נמצאה בו. 34) הוכר, שלא בדק
 יפה. 35) תולמים שעורבים נטלו את הטומאה.

5) יא. בדור שטמיטין להוציא נפלים - המאהיל עליו
 טמא דין תורה. אף על פי שהלדה וברדס מצוין
 שם, אין ספק מוצאי מיידי וראוי. אבל אם הפילה
 שם אשה גפל, ואין ידוע אם הפילה דבר המטמא
 או לא הפילה³⁷, הויל וחלדה וברדס מצוין שם
 - הרי ספקו טהור³⁸.

36) שהרי החזקה שם טומאה ואין לטהר מפני הספק שם
 אבלוço החזות. 37) דבר המטמא, אלא שלפוחית מלאה
 מים או דם. 38) משום שיש כאן שני ספיקות להיתר,
 שמא הפילה דבר שאינו מטמא ואם תימצא לומר דבר
 המטמא הפילה, שמא גרווחו חולדה וברדס.

11 יב. דבר ידוע, שבל אלו הטמאות³⁹ וכיוצא בהן
 12 שהן מושום ספק - הרי הן של דבריהם⁴⁰. ואין טמא
 13 מן התורה אלא מי שנטמא טמאות ודאי; אבל כל
 14 הפסוקות, בין בטעאות בין במאכילות אסורות בין
 15 בערויות ושבותות - אין לך אלא מדברי סופרים,
 16 וכך על פי כן, דבר שהיבין על זדונו ברות - ספקו
 17 אסור מן התורה, שהרי העושה אותו חיב אש
 18 תלוי]. כמו שבארנו בהלכות אסורי ביאה ובכמיה
 19 מקומות.

(39) הכוונה לדינים השונים שנאמר עליהם "טמא מספק".
 (40) דברי חכמים וגוזירותיהם. כלל זה אינו נוגע לדיני נפל
 האמורים לעללה בהלכה י"א, שהרי בדיון הראשון כתוב
 רבינו בפירוש טמא דין תורה, והתעם, מפני שאין ספק
 מוצאי מיידי ודאי. ובדין השני טהור אפילו מדבריהם, מפני
 שהוא "ספק ספיקא".

פרק עשר

1) יבאר איזהו בית הפרס וуд כמה נעשה ומה דינו, החורש
 2) קבר בשדה שנייה שלו, ואם הוא שותף או א里斯 או
 אפוטרופוס, בית הפרס לעללה ושודה טהור למטה ושתפו
 3) גשמי מעפר בית הפרס לטהור, טהרת בית הפרס במעמד
 4) חכמים וכיcid מטהרין אותו.

5) איזהו בית הפרס? זה המקום שנחרש בו קבר.
 6) שהרי נתזקקי עצמות המת בתוך העפר ונתקפרתו
 7) בכל השדה, וגורו טמא על כל השדה שנחרש בה
 8) הקבר. אפלו חרש על גבי הארץ, ואפלו היה
 9) משקע ברובדין⁶ ובאבנים⁶, ואפלו היה על גבי
 10) הארץ רום שתי קומות, הויל וחרש על קבר - הרי
 11) זה עושה בית הפרס⁷. עד פמה הוא עשה בית
 12) הפרס? מה אמה⁸ על מה אמה⁹ ממקום הקבר¹⁰.

מתוך מהדורות גשל עם רמב"ם לעמ – מוסד הרב קוק

חֶבְרוֹן ^{כָּאַחֲד}³⁸ - שָׁלוֹעַ עוֹשֶׂה בֵּית הַפְּרָס, וַיָּשֶׁלֶת חֶבְרוֹן

אין עושה בית הַפְּרָס.

33) מונה ג' שם. 34) כלל זה נאמר אמן בחולין (מ). בשבוחת בהמת חבירו לעבודה-זורה. [לכארה אין לדמות להזה את הנידון כאן, שהרי שם המחשבה אסורת, ואין מהשנתו של אדם מועילה בדבר שאינו שלו. אבל כאן גודם הטומאה היא העצם שהוליכה המחרישה, ומה ההבדל בין הובאה ע"י בעל השדה או ע"י אחר? ובתפארת ישראל שם, יליקין אותן כא, מבאר כוונת רבינו, שככל הגיזרה היא מטעם קנס, מפני שהראש את הקבר ובויוה את המת, ולא קנסו את בעל השדה על מעשיו של אדם אחר]. 35) תוספתא שם ה"ג. 36) חוכר שדה לזרעה או לנוטעה על-מנת לקבל חלק מהיבול. 37) שם. 38) שחרש חמשים כמה בשדה עצמוני, והמשיך עד מאה בשדה של חבירו הגובל ע"מ שדהו.

ז. עובד כוכבים שחרש³⁹ כבר בדורו - איןנו עושה
בבית הפטר, שאין בית פרס לעובדי כוכבים.⁴⁰

שchan לוגוים]. ואומרת שהרי אפילו לכחותם אין בית פרס ומכל-
לומדים, ולמשנה שמהן מנקחת במשפט זה למה אין בית פרס
וש chan בפיווש. [רביינו בפיווש שchan (39) משונה שם. 40 לא גוזו עליהם.]

ז. שְׂדָה⁴¹ בֵּית פֶּרֶס לְמַעַלָּה וּשְׂדָה טְהוֹרָה לְמַטָּה,
וּשְׂדָה⁴² גְּשִׁמִּים מַעֲפָר בֵּית הַפֶּרֶס לְטְהוֹרָה, אַפְלוֹ
הַיִתָּה אַדְמָה וְהַלְבִּינָה⁴³ או לְבָנָה וְהַאֲדִימָה -
טְהוֹרָה; שָׁאיָן בֵּית פֶּרֶס עֹשֶׂה בֵּית פֶּרֶס, וְלֹא גְּזֻרוֹ
טְמַמָּה אֶלָּא עַל גּוֹשָׁכְבָרִיתוֹ.⁴⁴

אדמה שבה אליו ממקום אחר. (41) שם משנה ד. (42) וברור שהגיעה לכאן האדמה מודה בבית הפרס שאדמות לבנה. (43) כמו שנברא, ולא על

בֵּית הַפְּרִסָּה⁴⁴ הַזֶּה מִתַּר לֹטֶע בּוֹ כֵּל וַעֲדָה,⁴⁵ לְפִי
שְׁחַחְשָׁרְשִׁים יָוֹרְדִים לִמְطָה מִשְׁלָשָׂה,⁴⁶ וְלִמְטָה
מִשְׁלָשָׂה בְּבֵית הַפְּרִסָּה טָהוֹר, שָׁהָר הַקָּבָר נִפְרֵס עַל
פְּנֵי הַשְּׁדָה. אֲכַל אַין זָרְעֵין בְּתוֹכָה אֶלָּא זָרָע
וְאַם זָרָע וְעַקָּר - צָוַבֵּר אֶת גָּרוֹנוֹ בְּתוֹכוֹ,⁴⁸
הַגְּנָקָצָר.⁴⁷ וְאַתְּ קָרְבֵּן אֶת הַתְּבוֹאָה בְּשִׁתִּי כְּבָרוֹת,⁵⁰ וְאַתְּ קָרְבֵּן
קָרְבֵּן אֶת כְּבָרוֹת,⁵¹ שֶׁפַּא יִשְׁבַּחַן עָצָם כְּשֻׁוּרָה.
וְאַתְּ קָרְבֵּן אֶת הַקָּשׁ וְאַתְּ הַעֲצָה⁵² שֶׁסָּמָא.⁵³ גִּזְרָה שֶׁמָּא
הַחִיה בְּהַנְּהָרָה בְּהַנְּהָרָה, וְאַם פְּתִיר לוֹ בְּהַנְּהָרָה -
מוֹצִיאוֹ וּמוֹכְרוֹ, וְנִמְצָא מַרְגִּיל⁵⁴ אֶת הַטְמָאָה.

(44) שם פ"ח מ"ב. (45) אפיקלו אם דעתו לעקרו (סדרי טהרות). (46) טפחים. ואין להחשש שתדבק בהם עצם כshawrah ותעללה בשעת עקרות העז (ראה ר'א"ד).
 (47) כגון חטה וshawrah, אבל לא ייקות הנעקרים, שמא תדבק עצם קטנה בשורשים ותעללה עמם ותגרום לטומאה (ראיה למעלה פ"ח ה"ג). (48) בთוך השדה, ואני מוביל את התבואה לחצרו. וויש לשאל, למה התירו לזרוע כל צער

ג. התחיל לחרש את הקבר, והיה חורש והולך וקדם שיגמר מאה אמה נער את המחרשה¹⁷ או שהטיח¹⁸ בסלע או בגרר¹⁹ - עד שם הוא עושא בית הפרס בלבד, ורק לאחר²⁰ טהור, שחרי לא הגיע אליו במושך המחרשה.²¹ תרש כמו חמשים אמה או יתר וחיזיר וחרש²² עד שהשלים המאה - הפל בית הפרס.²³ היה החורש והולך הוין למאה אמה - ממאה אמה ולחזין טהור, שאין עצמות קבר מגיעות ליתר ממאה.

(16) שם מ"ב. (17) הpf את המחרישה בכונה, ושפך את העפר שעליה. (18) המחרישה נתקלה בסלע ונספח העפר. (19) מן הצד. (20) אם המשיך את החירישה. (21) ממוקם הקבר, וזאת חוששים שהוא לא ניער פה ונשארה עצם כشعורה על המחרישה. (22) אחרי הפסיק זמן מסוים, מבלי להוריד את העפר מן המחרישה או שהתחילה את החירישה השנייה לפני הפni המקומן שהפסיק, ומתוך כך הוליכה המחרישה את עפר הקבר (וראה תפארות ישראל, יכין אותן טז). שם. (23)

ד. חזקתו העצומות המכניות שהן של אדים, עד
שינודעו שהן של בהמה; וחזקתו העצומות²⁴ המגלאות
שהן של בהמה, עד שינודעו שהן של אדים.²⁵ היה
שם חריזן מלא עצומות אדים²⁶, או שהיינו עצומות אדים
צברות על גביו קראקע, וחריש עצומות אלו עם
השדרה, או שחריש שדה שאבד בה [או שמצא בה]
קביר²⁷ - הרי זה אינו עוזה בית הפרס; שלא גורו
טמאה²⁸ אלא על שדה שנחריש בה קבר ונדיא.²⁹ וכן
החוורש את המת³⁰ בסדרה - אינו עוזה בית הפרס;
שלל אלו³¹ דבר שאין מוציאו ההא, ולא גורו אלא
בקבר שנחריש שהוא דבר המצרי.³²

(24) תוספתא אהלוות פ"ז הי"ב. 25) מפני כבוד המת מכסים את עצמותיו, אבל לא נהגו לבסות עצמות בהמות וחיות. 26) ממשנה ג שם. 27) בחלק השדה שלא נחרש, ויש לחוש ששהיה שם עוד קבר ונחרש (רבינו בפירושו למשנה שם, והר"ש פריש אחרה). 28) זה נימוק לאבד או נמצוא קבר. 29) גם בשדה שאבד בו קבר, המזכיר כשלא נחרש כל השדה, ואפשר שמדובר הקבר לא נחרש. 30) תוספתא שם ה"א. 31) פירוש, חרין מללא עצמות, עצמות צבורות ומית בשדה. 32) חכמים לא גוזרו אלא על מקרים שכחיהם, ואין הדבר שכיח שאדם יחווש עצמות אדם גלויות או גוף מת.

החוֹרֶשׁ³³ את הַקָּבָר בְּשִׁדָּה שָׁאֵנָה שָׁלוֹ - אַיִן
עוֹשֶׂה בֵּית הַפְּרָס, שָׁאֵין אָדָם אָוֹסֶר דָּבָר שָׁאֵינוֹ
שְׁלֹזֶן.³⁴ אֲפָלוֹ שְׁתַּקְמָה³⁵ אוֹ אֲרִיסָה³⁶ אוֹ אֲפֹטְרוֹפּוֹס אַיִן
עוֹשֶׂה בֵּית הַפְּרָס. חַרְשׁ קָבָר בְּשִׁדָּה שָׁלוֹ וְשֶׁלָּ

מתוך מהדורות ונשל עס רמב"ם ג' – מוסד הרב קוק

גָּלְלִים בְּשֻׁעַת רְכִיבָה⁶⁶ - הָרִי זֶה טָמֵא וְכָלֹו חָלֵךְ⁶⁷
בְּרָגְלִיוֹ⁶⁸.

(62) משנה אהנות פ"ח, ג. (63) חזקים, ואינם מתנוועים מכובד המשא שעיליהם. (64) שאיפלו אם הזיהה בהמה או האדם הנרכב עצם כשבורה, אין היסտ זהה בא מכוחו של הרוכב. והמודוכר כשגדים מפסיקים בין הרוכב והנרכב ולא נגע בגופו, שהרי הנרכב טמא טומאת שבעה, ומטמא את הנוגע בו טומאת ערב (תו"ט שם). (65) שמא התנדנד ולא הרגיש. (66) אדם חלש. (67)anca מzia קה, ב. (68) שם. (69) שהרי מכוח כובדו וזה העצם מקומה.

יב. **הַמְּטָהָר בֵּית הַפְּرָس אֲזִיךְ לְתָהָרוּ בְּמַעַמֵּד שְׁנִי⁶⁹**
פְּלִמְדִי חָכְמִים⁷⁰. וְכִיּוֹץ מַטְהָרֵין אָזְנוֹ ?⁷¹ כּוֹסֵט אֶת
כָּל הַעֲפָר שֶׁהוּא יוֹכֵל לְהַסְּטוּז⁷² מֵעַל פֶּלֶן הַשְּׁדָה
וּנוֹתְנָנוּ לְתוֹךְ כְּבָרָה שְׁנַקְבִּיהְ דָּקִין, וּמַמְתָּחָה⁷³ וּמוֹצִיאָ
כָּל עַצְמָם כְּשֻׁעָרָה הַנִּמְצָא שָׁם, וַיְתַהְרֵרְיָהּ.⁷⁴ וְכֵן אֲם
גַּמְנָן⁷⁵ עַל גַּפְיוֹ שְׁלִשָּׁה טְפַחִים⁷⁶ עַפְרָם מַמְקוּם אֶחָר,
או שְׁנַעַטְלָ מֵעַל פֶּלֶן שְׁלִשָּׁה טְפַחִים - הָרִי זֶה
שָׁהָרָה. נְטַל מַחְצִיוֹ אֶחָד שְׁלִשָּׁה טְפַחִים וּגְמַנּוּ עַל
חָצִיוֹ הַאֲחָר שְׁלִשָּׁה טְפַחִים - הָרִי זֶה טָהָר. נְטַל
מֵעַל פַּנְיוֹ טְפַח וּמַחְצָה וּגְמַנּוּ עַלְיָהָ טְפַח וּמַחְצָה עַפְרָם
מַמְקוּם אֶחָר - לֹא עַשָּׂה בְּלָוִם. וְכֵן אֲם עַזְקוּר⁷⁷
וּבְרָק⁷⁸ בְּשֻׁעַת עַזְוקָם לְמַלְמָטָה וּמַלְמָעָלה - לֹא עַשָּׂה
בְּלָוִם. רָצְפוּ בְּאַבְנִים שְׁאַנְן מַתְנַדְנִידָן⁷⁹ מִהְלֹוק אֲדָם
- הָרִי זֶה טָהָר.

(70) תוספתא שם פ"ז ה"ג. (71) משנה שם פ"ח ד. (72) שכול להיזו שידורם עליון. (73) מפרор את גושי העפר. (74) ואינו צריך להרחק את העפר הזה ממקומו. (ראה השלמות). (75) משנה שם. (76) ואין בית הפרס מטמא למטה מג' טפחים. (77) הסיר את האבנים הפזרות באדמה, כדי לשפר ינית השירותים, מלשון "ויעזקה" (ישעה ה, ב). (78) מפני שיקר כונתו היא לטובה האילנות, אפשר שלא בדקיפה. (79) מפני כובדן. ובדרוס רומי ר"מ: מתנדnid.

פרק אחד עשר

1) יבהיר דין אויר ארץ העמים אם מטמא בטומאת עפרה, עפר החוצה לארץ ועפר בית הפרס שבא בירק וכל הדברים הבאים בחוצה הארץ, המהlek בארץ העמים והנכדים בינויהם מקום טמא, מקום ששבכנו בו גורמים בארץ ישראל, תרומה וקדושים שנטמאו מלחמת מדור עמים, מדור גויים שהיה בו עבר מישראל אוASA או קטן. והמקומות שלא גזו עליהם, חצר שהיא טמאה משום מדור עמים, עיריות המובלעות בארץ ישראל.

א. **אָרֶץ הָעָמִים² - בְּתִחְלָה גִּזְוּ רַעַל גּוֹשָׁה³ בְּלֶבֶד**
בֵּית הַפְּרָס, וְלֹא הָיו מַטְמָאים אֶלָּא הַמְהַלֵּךְ בָּהּ אָוֹ
נוֹגֵעַ אָוֹ נֹשָׁא מַעֲרָבָה. הִגְזְוּ וְגִזְוּ רַעַל אָוֹרָה⁴
שְׁיטָמָא וְאָפָע עַל פִּי שְׁלָא נֹגֵעַ וְלֹא נֹשָׁא, אָלָא כִּינּוֹן
שְׁהַכְּנִיס רָאשׁוֹ וּרְבוֹ לְאֹוִיר אָרֶץ הָעָמִים גַּטְמָא. וְכֵן
נֹשָׁא, אוֹ עַל גַּבְיָה שְׁבָחָה רַע עד שְׁתִּטְיֵל

בשדה שאבד בה כבר, הלא גם שם חששו שם נודש הקבר, ולפיכך עפירה מטמא (שם ה"א)? אולי אין הענים דומים, שם מטמא מספק, ולפיכך לא גוזו על זרים מפני החשש שהוא תידבק עצם כשבורה, שהרי זה "ספק ספיקא", אבל כאן ידוע שהקבר נחרש, ויש רק ספק אחד. (49) מעביר דרך כבורה. (50) לא אמר "פערמים", משמע מה, שהמדובר בכברים שאין דומות זו לזה, אלא באחת חורים דקים ובשניה גסים, שעליידירותה מתפורר העפר שנדק בגורעינים (חפראת ישראל). (51) קש של נדבקים יותר גושי עפר מבשלבי תבואה. (52) גורם להתחפשות הטומאה. (53) בשדה. (54) גורם שמחובר לקרע אינו מקבל טומאה, ואחריו שנטלשו אין מקבלות טומאה עד שיכורשו (ראה לעלמה פ"ה ה"ג).

1 ט. **שְׁדָה שְׁחַזְקָה⁵⁵ שַׁהְיָא בֵּית הַפְּרָס, אֲפָלוּ הִיא**
בֵּית אַרְבָּעָה כּוֹרִיּוֹן⁵⁶, וְאֲפָלוּ מִשּׁוּבָה מִמְקָומָה הַטִּיט
הַרְקֵךְ שְׁאַיְנוּ נַחֲרֵשׁ וְלֹא נַעֲשֵׂה בֵּית הַפְּרָס, וְאֲפָלוּ
שְׁדָה טְהָרָה⁵⁷ מִקְפָּת אָוֹתָה מַאֲרַבָּע רַוּחָתָה - הָרִי
הִיא בְּחַזְקָתָה⁵⁸.

(55) תוספתא אהנות פ"ז, ה"ד. (56) כור מחזיק שלושים סאה. והטעם, שהוא נחרשו בו כמה קברים (זר זהב על התוספתא). (57) שנפרק והלא נמצא בה טומאה. (58) דינה הכל בית הפרס.

6 י. **מִצְאָה⁵⁹ שְׁדָה מַצִּינָה וְאֵין יוֹדֵעַ מִה טִיבָה⁶⁰ :** אֲמַת
יֵש בָּהּ אַיְלָן - בִּידּוּעַ שְׁנַחֲרֵשׁ קָבֵר בְּתוֹךְהָ, אֵין בָּהּ
אַיְלָן - בִּידּוּעַ שְׁאָבֵד קָבֵר בְּתוֹךְהָ, כָּמוּ שְׁבָאָרְנוּ.
וְהַוָּא שִׁיחָה בָּאָוֹתָו מִקְוּם זָקָן אֲוּ פְּלִמְדִי חָכָם⁶¹;
שְׁאַיְן כָּל אָדָם בְּקַיְיָן בְּבָהּ וְזֹעֲעִין שְׁמַתָּר לְגַטְעַ בָּזָוּ
וְאָסֵר לְגַטְעַ בָּאָחָתָה.

(59) תוספתא שם ה"ב. (60) הלכה זו עצמה כתובה לעלמה בפ"ח ה"ג, ושם ביארונה. וככלפה כאן מפני היסוי: "זה הוא שיהיה וכו'". (61) בתוספתא שם מס' זקן (חכם) אחד או "במה דברים אמורים, בזמן שיש שם זקן (חכם) אחד או תלמיד חכם אחד, שאין כל אדם בקיאין בכך". ואם אין שם חכם, יש להשוש שלא יידעו אסור לנוטע בשדה שאבד בה קבר. ופסק רבינו כמותו, כי כלל הוא בידינו, שככל מקום שאמר ר' יהודה "במה דברים אמורים" אין חולק על דברי חכמים אלא בא לפرسم.

12 יא. **הַמְהַלֵּךְ⁶² בֵּית הַפְּרָס עַל גַּבְיָה אַבְנִים שְׁאַיְן**
מַתְנַדְנִידָן פָּתָח רְגָלִי אָדָם בְּשֻׁעַת שְׁמַהְלָךְ עַלְיָהָן, או
שְׁגָנָס לְהָ וְהַוָּא רַוְבֵב עַל גַּבְיָה אָדָם וּבְהַמָּה שְׁפָחָן
יְפָה⁶³ - הָרִי זֶה טְהָרָה⁶⁴. אֲבָל אֶם חָלֵךְ עַל גַּבְיָה אַבְנִים
שְׁמַזְדְּעָזָעִין בְּשֻׁעַת הַלּוֹקָן, אָפָע עַל פִּי שְׁנַשְׁמָרֶ⁶⁵ וְלֹא
מַתְנַדְנִידָן פָּתָח גַּטְמָא בְּמַיְשָׁלָךְ עַל הַעֲפָר עַצְמוֹ.
וְכֵן אֶם חָלֵךְ עַל גַּבְיָה אָדָם שְׁכָחוּ רַע⁶⁶ עַד שְׁתִּחְיֵנָה
אַרְכּוּבָתִי נֹקְשָׁות זֹו לְזֹוֹ⁶⁷ וְשֹׁקְרִי מַרְעִידָתִ שְׁהָוָא
נוֹשָׁא, אוֹ עַל גַּבְיָה שְׁבָחָה רַע עד שְׁתִּטְיֵל

מתוך מהדורות ונחל עט רמב"ם לנעם – מוסד הרב קוק

הרבי ייחד את הגושים הקטנים, ויצא גושCSI כשיור – אינו מטמא (ראה משנה אהלוות פ"ג, בדין לבינה). (23) שם. (24) בכולן ייחד היה שיעור גדול כזה. (25) לא היה בינהם אף אחד מחותם המרצוifs.

ד. **המפני**²⁶ **פנורים** ו**ספלים**²⁷ וכלי חישוב²⁸ מוחזקה **לארץ**: עד **שלא** הסקו²⁹ - **טמאים משום ארץ העמים**³⁰; **משהשכו** - **טמאים משום כל הארץ שגטמא בארץ העמים**³¹, **שאינו מטמא אדם וכליים**, **כמו شبאורנו**.³²

(26) תוספתא, שם פ"ז ה"ג. (27) של חרס. (28) כלים כתנים, כגון צלחות וקידרות. (29) לפי שנדרפו ונתקשו אינם ראויים להשתמש בהם. (30) דינם כgrossi עפר, ומטמאים אדם וכליים במגע ובמשא. (31) אחרי שנדרפו אין עליהם דין עפר אלא דין כלים, ואינם טמאים מהמת עצם אלא מפני שנגעו בעפר ארץ הגויים. ואם הוסקו – בארץ ישראל ולא נגעו בעפר ארץ הגויים אחורי ההסקה – טהורים (משנה-למלך). (32) למלعلا פ"ה ה"ו, שכלי חרס אינם נעשה אב הטומאה לעולם ואינו מטמא אדם וכליים. (33) נמצאת אמר, בשעה שהן טמאים משום ארץ העמים – טהורים משום כל חרס, ובשעה שהן טמאים משום כל חרס – טהורים משום ארץ העמים".

ה. **המלחך**³³ **בארץ העמים בהרים וכסלעים** - **טמא שבעה;** **בים ובמוקם שהרים עללה בזעפה**³⁴ - **טהור משום נוגע בארץ העמים וטמא משום אוירה**³⁵. **הנקנש**³⁶ **לארץ העמים בשדה תבה** ומגדלים⁴⁰ **הפורחים**⁴¹ **באוויר** - **טמא**; **שאכל זרוק**⁴²; **שאינו קרי אהיל**.⁴³

(33) משנה, שם פ"ח, ו. (34) אף-על-פי שאין קופרים שם מתים – טמא, משום שימושה שם לפעמים אדמה ארץ הגויים (ריבינו בפירושו, שם). (35) כשהם סודר מادر, עליהם שם הגלים, וכשנה מזעפו מתגליה המקום הזה. (36) מפני שאין קופרים שם מתים, וגלי הים הסוערים שוטפים את העפר שהשתף שם. (37) טומאה קלה שהיא טומאית يوم אחד, ובILI הזאת מי פורה (ראה למללה ה"ב). במשנה כתוב סתם "טהור", וריבינו מפרש טהור מטומאת הגוש אבל טמא טומאת אויר (ראה משנה-למלך ה"ג, ד"ה תנ). (38) גיטין ח. ב. (39) מרכבה הנישאת בידי אדם או על גבי בהמה (ויש מפרשים – עגלת מיחודה לנשים). (40) ארוג גדול עשוי בתבנית מגדל. (41) קלומר, שאינם עומדים על ה الكرקע אלא נישאים באוויר. (42) טומאת אויר. (וראה לחם-משנה הל' נזירות פ"ז ה"ג, שצידד לפרש "טמא" משום גושה). (43) אוהל שאינו קבוע בקרקע אלא מיטלטל מקום למקום. (44) ואינו מפסיק. פסק כרבי שם. מדובר כשם שתומים מכל צדדייהם. אבל אם הם פתוחים, נתמא האדם טומאת אויר, אפילו לדעת האומרים אוהל זרוק נקרא אוהל (לחם-משנה שם, ומשנה-למלך כאן).

ו. **סוריא**⁴⁵ - **עפרה טמא בחוץ לארץ, ואירה** ³²

1. **כלי חישוב**⁵ **שהכenis אויר**⁶ **לארץ העמים**, ושאר **כליים שהכenis רבם**⁷ **לאיר ארץ העמים** - **נטמאו**.⁸
2. (בשבית טו, א – מנו טומאת ארץ הגויים בין שמונה-עשר דבר שגורו ביום רבוי בית-שםאי על בית-ההיל. (3) עפר מגובש, ושיערו מבוואר לקמן ה"ג, אבל עפר מפוזר לגרגירים קטנים – אינו מטמא. (4) שם עמוד ב. ומה שכחוב רבני לו מעלה (פ"ג ה"ב) שארץ הגויים אינה מטמא באוהל, הכוונה שהביא לארץ ישראל גוש עפר מרץ הגויים. ראה *"תוספות"* שם ד"ה ואירא. (5) שמטמא מאיר תוכו בלבד. (6) אפילו לא הכנס רבו של הכליל. (7) ולמה כלי חרס טמא אף כשהכenis מקצתו? מפני שהאויר מתעורר, משא"כ בשאר כלים. (8) תוספתא, אהלוות פ"ח ה"ב. ולמה גزو טומאה על ארץ הגויים? ריבינו (בפירושו לשנה, אהלוות פ"ב מ"ג) כתוב, מפני שהגויים קורבים מתייחסים בכל מקום שהוא, ואינם מייחדים מקומות לבתי קברות (ראה משנה-למלך).
3. ב. **טמאת אויר ארץ העמים לא עשו אותה בטמאת עפרה**, אלא קלה היא ממנה⁹: **שעל טמאת עפרה שורפין** תרומות וקדושים, והמתתמא בגושה¹⁰ - **טמא טמאת שבעה ואיריך היזה שלישי ושביעי**¹¹; **אבל הנטמא בארץ – אין צrisk היזה שלישי ושביעי** ולא שורפין.¹² והערכ שמש¹³, וכן תרופה וקדושים שגטמא מחתמת אויר – חולין, לא אוכליין וללא שורפין.¹⁴
4. (9) שם "על גושא לשורף, ועל אוירה לתולות". (10) CNS שנסעה עפרה. (11) ככל טמא טומאה מות (נזיר נד, א ורב). (12) אפילו ביום טומאותה. (13) שקיעת החמה, ולפניהם שקיעתה נקרא *"טבול יום"* שдинיו מבוארם במקומות. (14) ומניחים אותם עד שירקבו מלאיהם.
5. ג. **עפר ארץ העמים ועפר בית הפרס מטמאין במנג' ובמנשא, כמו شبאנרין**¹⁵. **ובכמה שעורין?** בחותם המרצופין,¹⁶ והוא¹⁷ בפקחה¹⁸ גודלה של סקאיין.¹⁹ **עפר בית הפרס ועפר חוץ לארץ شبא בירק**²⁰: אם יש במקומות אחד בחותם המרצופין – מטמא, ואם לאו – אינו מצערין;²¹ **שלא גוזרו אלא על גוש פבריתות**²². **מעשיה شبויי אגרות באות מהוצאה לארץ לבני חנינים גודליים**, והיו בchan בסתה ובסתאות חותמות;²⁴ **ולא חשו לך מושם טמאה, לפי שלא היה בחותם מהן**²⁵ בחותם המרצופין.
6. (15) בהלכה א. (16) שם מ"ה. ופירש ריבינו: "כמו נודים (נדות) מעור, ישמו בהם עובי אורח (הולכי דרכיהם) בגדיהם וכלהם, ינעלו אותם ויחתמו אותם בחותם מטיט". (17) גודל החותם. (18) כדור חוטים העומד לאrigaha. (19) עושי שקם. חוטים שאורגים מהם שקים, והם יותר עבים מחוט שתי או ערב של גדרים, ומתוך כך גם הפיקה של סקאים יותר גודלה (בכורות כב, א). (20) שהובא

שיעור רמב"ם ג' פרקים ל'ו - יום חמישי כ"ה איר – ספר טהרה – הלכות טומאות מות קיא

מתוך מהדורות ונחל עם רמב"ם ג'num – מוסד הרב ק�

שם. (59) יש לקיים את הגirosה עבד "ישראל" (וכן 58) הגirosה בכתב תימן, וברפוס וומא), והכוונה לעבד גוי שנזכר לישראל ומיל וטבל לשם עברות והוא חייב במצבה שהאהשה חיבת בהן, והאמינוו הרים הרים בIASORI דרבנן (בפסחים ד, ב אמרו: "הימנוו רבן בררבנן"). וכן פירושו הרא"ש והר"ש במסנה, שהכוונה לעבד גוי שרבו ישראל. (60) Tosafotא, שם. שיערו הרים שקטן בין תשע אפשר לסמוך על שמירתו, אבל לא על קטן למטה מגיל זה. שם מ"ח. (62) תלות הביו. (63) אבל שאינם עמוקים, אפשר לראות את הנמצא בהם בלי בדיקת קפנדית. (64) המכוונים בברורות וכדומה. (65) בית-ההلال במסנה, שם. ויש גורסים במסנה: חזיר וחולדה וברדלים, וכן בגדרא נדה טו, ב "שחוללה וברדלים מצוין שם", ובדור שהוא הדין לכל היה אוכלת נבלות. ואין בדין זה ניגוד לבור שמטילים לתוכו נפלים, שמתמما באוהל מדיון תורה אפילו אם חולדה וברדלים מצוינים שם (למעלה פ"ט ה"א), מפני שם ידוע ודאי שהיתה טומאה בכור זה, והגירה היא ספק, ואין ספק מוציאיה מידי ודאי. אבל כאן גורו הרים טומאה מפני הספק, שהוא קברו נפלים, ולפיכך סומכים על גיריה. (66) Tosafotא שם ה"ז. מדובר בשאן חזיר וחולדה מצוינים שם. במ"ט שם, אומר רבינו שמואן בן גמליאל: "עיר של גויים שהרבה, אין בה משום מדור גויים". ורבינו בפירושו שם, מסיים: ואין הלה כובי שמואן בן גמליאל (ראה ראב"ד וכף-משנה).

י. **האטוניות**⁶⁷ - אין בהן משום מדור עובדי כוכבים, לפי שהיא גלויה ואין בה מקום להטמין הנפלים. ועתה מקרים אין בהם משום מדור עובדי כוכבים. לפי שאין דירתן קבוצה⁶⁸, לא גוזר עליהן טמאה. ואלו הן העשרה מקרים: אהלי העربים, והפטות⁶⁹, והכאריפין⁷⁰, והברגנינים⁷¹, והתקלה שעיל גבי העמידים ואין לה דפנות, וכן בתים הקניין⁷², ובית שער⁷³, ואוירה של חצר⁷⁴, והפרחים, ומוקום שעושין בו החראים וכל הפלחה, ומוקום הלאינות⁷⁵.

שם מ"ט. מקום ברשות הרבים על יד הבית, ויש עלי תקרה סוכה על עמודים ואין לו כתלים. (68) שם. (69) ואין קוברים שם נפלים. (70) בנין עראי בשביל שומי פירות. (71) אוהל עשוי ממין גומא שנקרו צריפא" (רבינו בפירושו במסנה) ואין להם גג, אלא הקירות משתחפים כלפי מעלה עד שנוגעים זה זהה. (72) סוכות שמכנים שם את הפירות. (73) במסנה: "אלקטויות". (74) לפני פתח החצר היו בונים חדר קטן שישב בו שומר החצר והוא פתווח לרשות הרבים. (75) פירוש, השטה הבלתי מקורה שחצר (דוגמה תמצוא למטה פ"ו ה"ט) והגוי דר שם. ראה להלן אותן עי. (76) מקום מריצות הפרושים (רבינו, שם).

יא. **החותנות**⁷⁷ - אין בה משום מדור עובדי כוכבים, אלא אם כן היה דר בתוכה. חצר שהיא טמאה⁷⁸ משום מדור העובדי כוכבים

טהו. לא גוזר על אויריה. לפיכך, אם היה סמוכה⁶⁹ לא-ארץ ישראל שפה בשפה ולא היה מפסיק ביןיהן לא-ארץ העמים ולא בית המקברות ולא בית הפרס⁷⁰. הרי זה יכול להפנס לה בטהרה בשדה תפבה ומגדל, והוא שלא גע בגושה. וכן הארץ העמים⁶⁹ הסמוכה לא-ארץ ישראל ואין ביןיהן מקום

שם - הרי זו בדקה⁷¹ וטהורה⁷².

(45) GITIN, שם. (46) אהלוות שם מ"ז. (47) כללומר, שדה שabd בוכר, אבל נחרש בו קבר אינו חשוב הפסק, שהרי אינו מטה מא באוהל (כסף-משנה). באהלוות שם מ"א ומ"ב, קראו "בית הפרס" לשדה שabd בו קבר]. (48) Tosafot שם ה"א. (49) צריכה בדיקה שמא יש קבר במקום שהוא רוץ להלכתי בו (ראה למטה ה"א). (50) שלא גוזר על אויר הארץ הגויים הסמוכה לא-ארץ ישראל.

ז. **מקום**⁷³ ששבנו בו עובדי כוכבים בא-ארץ ישראל - הרי זה מטה מא בא-ארץ העמים עד שיבדק, שמא קברו בו נפלים.

(51) אהלוות פ"ח מ"ז.

ח. ותרומה⁷⁴ וקדושים שנטמוו מחתמת מדור העובי כוכבים - חולין, לא אורclin ולא שורפן. וכפה ישחו במקום ויהי צrisk בדיקה? ארבעים יום, כדי שתהעבירasha ומפליל גפל שטמطمא. אפלו איש שאין עמו אש, אם שהה ארבעים יום - מדורו טמא עד שיבדק. גוזה משום מדור שתתיה בוכאש. אפלו עבד⁷⁵ וסריס⁷⁶ או אש⁷⁷ או קוץ בון תשע שנים ויום אחד⁷⁸ עשה מדור העובי כוכבים.

(52) Tosafotא שם ה"ג, כתנא-קמא. (53) צורת הוולד נגמרה ארבעים יום אחריו הבעליה, ולפני כן אין עלי תורהولاد (ראה פ"י מהל' איסורי ביאה ה"ב). ולא החמירו הרים לגוזר טומאה מפני החחש שמא בא האשה לשם כשהיא מעוברת. (54) גוי, שוגם רבו גוי, ואין עמו אש. ומשמעינו, שלא אמר שעליו לא גוזר מפני שאימת רבו עליו ולא כניס זונה לבתו (תפארת ישראל' שם, בועז יא). (55) שאינו מולד. (56) שאין עמה איש. (57) בגין נזוק מהוז אינו עושה מדור. ולא נחابر מה בין סריס. ואולי, סריס גדול אפשר להחליפו באדם בריא.

ט. מדור⁷⁹ עובי כוכבים שהיה בו עבד (מיישר⁸⁰) או אש או קוץ בון תעש מושרין. אוטו שלא יקברו שם גפל - אינו אריך בדיקה⁸¹. ואת מה הן בודקין? את הביבין⁸² העמיקים⁸³ ואת הרים הטרוחין⁸⁴. וכל מקום שהחביר והחלדה יכולין להחוליך ממשם⁸⁵ הפל - אינו אריך בדיקה, מפניו שהן גורין אותו ממשם. מדור העובי כוכבים שחרב - הרי הוא בטמאותו עד שיבדק⁸⁶.

מתוך מהדורות ונשל עם רם רמב"ם גNUM – מוסד הרב קוק

אף על פי שהוא גבוה במעלה טפחים – הכלים שבצד
הטמאה טהורין²³; וככלים שלמעל מהאל זה – כל
שבוגר הטמאה טמא, מפני שהאהילו על הטמא
וain שם אהיל לחוץ בפני הטמאה. וכן אם היה
טמא על גבי אהיל זה וככלים תפחו – כל שוגר
הטמאה טמא, שהרי האהיל עלייה עליה ואין שם אהיל
שחוץ בפני הטמאה. שבל פחות מרום טפח בנגיעה
הוא חשוב²⁴, וטמא שתחתיו טמא רצואה היא,
כמו שבארנו. במא דרבינו אמרים אמרים? קלשא דיה
האהיל אדם או כלים או אבל אדם או כלים שנגעשי
אהיל על הטמאה, בין שהוא הן עצמן אהיל בין שאינו
עומדי האhil, אפילו הוא כלים שאין נקבולין טמא
כל עקר²⁵ – הרי אלו מביאין את הטמאה, ואני
חוואצין בפני הטמאה. כיצד? לווח שהיה מנה על
גבוי ארבעה בני אדם או על גבי ארבעה כלים, אפילו
כלי אבנים וכיוא בהן מבלים שאין מניון טמא,
וain צריך לומר אם היה מנה על ארבעה שפודין
או ארבעה קנים שבוהין טפח, והיתה טמאה
וככלים תפחו – הכלים טמאים²⁶. ואם קיוו כלים על
גביהם, אפילו שלא בוגר הטמאה – טמאים²⁷. ואם
היה טמאה על גבוי ליה וככלים פחקי – כל כלים
שתחת הלוח טמאין. אבל אם הלוח היה מנה על
גבוי ארבע אבניים או על גבי בהמה וחיה²⁸, והיה
טמא פחקי – הרי הכלים שעל גביו טהורין.²⁹

(2) ככלומר, צריך שהיה טפח באורך וטפח ברוחב, ואם מצד אחד הוא פחות מטפח אף על פי שהשני הוא יותר מטפח
ומשלים את החסר, אין אהיל. (3) אויר פניו על גבי
הטמאה. (4) לא קבוע. (5) ווים דקים עוקומיים. מפני
שהמדובר בשטח קטן נתון ובינו דוגמאות של כלים זעירים.
(6) שהרי לא נגע בה וגם לא היה באוהל המת. (7) כאילו
נגע השטח העליון בשטח התחתון ואני אהיל כלל.
(8) כל אבניים, כל גלים וכי אדמה. (9) שהרי הלוח
האהיל על המת ועליהם. (10) כאילו היה תחת הלוח, כי
הלוח מונח על אדם וככלים אין חוץ. (11) חיות.

ב. היה טמא על גבוי – הרי כל הכלים שתחתיו
טהורין, מפני שהאהיל חוץ בפני הטמאה. וכי
גלאים וכלי אבניים וכלי אדמה קבאים במקה³⁰ –
הרי הם באלהים ואינם כלים, ולפיכך חוץ
בפני הטמא.³¹

(12) גדולים ואני מיטללים מקום. (13) והוא
הדין לכל עץ הבאים במידה.

ג. נסרך³² שהוא נתון על פי פטור חדש ועוזף מפל
אדרוי³³ בפותח טפח: היה טמא פחת הגסר –
כלים שעל גביו טהורין, טמאה על גבוי – כלים
שתחתיו טהורין, מפני שתגורר חדש אינו בכלל
לענין זה. ואם היה ישן³⁴ – הכל טמא.³⁵

ואיריה³⁶ טמאין כמו. ואין מדור העובי כוכבים³⁷
ולא בית הפרס בחוץ לאארץ.³⁸

(77) תוספתא שם פ"ח ה"ג. (78) כגון שדר בשטח
המקורה. (79) טما גם השטח שאינו מקורה. ונראה
שלפיווש והתקoon הרוי קורוקס (ואה כסף-משנה שפרש
אחרות,珂如斯, וקשה מאד לישב לשונו של רבינו לפiriושו).
(80) פירוש, בעירות המובלעות בארץ ישראל
(ראה הילכה הבאה), שלא גورو עליהם טומאת הארץ הגויים,
אבל בלתי מובלעות טמאות מסוימות הארץ העמים, טומאתה
חמורה ממדרות גויים (רוי קורוקס, מובה בכספי-משנה
כאן).

יב. עירות³⁹ המובלעות⁴⁰ בארץ ישראל, כגון סייסית
וחברותיה, [אשקלון וחברותה]. אף על פי
שפטורות מן המעשרות ומן השבייעית⁴¹ – אין בהן
מושום הארץ העמים. וחזקת דרכיהם של בעלי בבל
טהורות⁴², אף על פי שהן מובלעות בארץ העמים.
(82) שם ה"ג. (83) מוקפות הארץ ישראל בשלושה צדדים,
והן אדמות חוץ לארץ. (84) פירות שגדלו בהן בשנת
השנית אין עליהם קדושת פירות שביעית. (85) ברור
הדבר שהדריכים טהורות.

יום שישי כ"ז אירן התשע"ו

פרק שניים עשר

(1) יבהיר שטפח על ברום טפח מביא טומאה וחוץ
בפניו וקורוי אהיל, אדם או כלים שהם אוולם אוולם וחוץ,
ונسر שהוא נתון על פי תנור חדש, נסר שהוא נתון על פי
שני תנורים או על פי תנור ישן, אדם שנשנא כליה ואהיל
צדדו האחד על הטמאה, ארונותה של עץ שמניחים בהם המת
ויש בהם חלל טפח, קורה שהיא נתונה מכוטל לכוטל
טומאה תחתיה, וסאה שהיא מוטה על צדה באוויר, ועוד
עוגול שהוא מוטל לאוויר ומונח על הארץ.

א. טפח על טפח מרובע⁴³ על רום טפח⁴⁴ מביא את
הטמא וחוואן בפני הטמא דין תורה. שאין קורי
אהיל אלא טפח על טפח ברום טפח או יתר על זה.
בicut? בזאת מן הפת מנה לאיריה⁴⁵ ובצד כלים, כגון
מחטיין וצנורות⁴⁶ וכיוא בהן, ואני נוגעים בטמא,
אם האהיל עלייה אהיל שיש בו טפח על טפח והיה
גבועה מעל הארץ טפח – הרי זה מביא את הטמא
לכלים וטמאין. היה כלים אהילים על גבוי אהיל זה
שיש בו טפח על טפח – הרי הן טהורין, מפני
שהאהיל חוץ בין ובין הטמא. הגה למrect,
שכשש שהאהיל מטמא כל שתחתיו, מאייל כל
שחוואה לו, וחוץ בין הטמא ובין כלים שעל
גבוי. וכן אם היה הטמא פחתה על גבוי וככלים פחפיו
– הכלים טהורין; שהאהיל חוץ בפני הטמא. היה
האהיל פחות מרום טפח, או פחות מטפח על טפח

שיעור רמב"ם ג' פרקים ל'ו - יום שישי כ"ז אידר – ספר טורה – הלוות טומאת מות קיג

מוסד הרב קוק

מלכי ישראל". והוא היה כהן ואסור לו להיטמא למתים. וביארו שם שמנני כבוד המלכות מותר בטומאות דרבנן, ומה זה למד רביינו, שארוןות של עץ אינם כקבור המתמא מן התורה.

ז. קורה שהיא נטונה מפטל לכתל והטמאה תפחתה: 24
 אם יש בה פותח טפח³⁰ – מביאה את הטמאה פחתה
 בלה, וכל הפלים או אדם שתחתייה טמאים. אף על
 פי שאין בלה שרה וקצתה פחותה מטפח³¹, מפני
 שקצתה מקטצת אהל הוא. ואם אין בה פותח טפח
 טמאה בזקעת ועולה, בזקעת וירדה, כמו
 שבארנו. בפה יהה בהקפה³² ויהיה בה פותח
 טפח? בזמנן שהיא עגלת – שלשה טפחים, ובזמן
 טפח? שהוא מרבעת – ארבעה טפחים.
 32
 31
 30
 29
 28
 27
 26
 25
 24
 23
 22
 21
 20
 19
 18
 17
 16
 15
 14
 13
 12
 11
 10
 9
 8
 7
 6
 5
 4
 3
 2
 1

(30) הקורה רחבה טפח. (31) וגם הכלים הנמצאים במקום שאין בו טפח טמאיים. זה למד מלשון המשנה; מביא את הטומאה "תחת כלוחה". ואפיילו אם הטומאה מונחת תחת הקורה במקום שאין בו טפח, מפני שזה כSHIPועי אלהים. (32) אוריך חות החוגר את כל עוביו הקורה.

ח. סאה שהיא מטה על צדקה³³ באוריית – איןנה
 מביאה את הטמאה מתחת בלה עד שייה בהקפה
 ארבעה טפחים ומאה בקרוב, כדי שידיה גבה
 ה cedar העלויון³⁴ טפח ומאה, ויהיה הטעפה על טפח
 מננה גבשו מעל הארץ טפח³⁵. לפיקך, אם היה
 גבואה מעל הארץ חצי טפח³⁶ ויהיה בהקפה
 שלשה – מביאה את הטמאה. וכן עמוד עגל³⁷
 שהוא מטול לאוריך ומונח על הארץ – איןנו מביא
 טמאה תחת דפנו עד שייה בו הקף עשרים
 וארבעה טפחים; ואם אין בהקפו עשרים וארבעה
 טפחים – טמאה בזקעת ועולה, בזקעת וירדה. זה
 שארכיכו עשרים וארבעה טפחים – על העקרין
 שטומבים עליהן חכמים בחשבון כל המשפטים:
 שפל שיש בהקפו שלשה – יש בו רוח טפח, וכך
 טפח על טפח ברבע – יש באלקסטון טפח ושני
 חמישין. לפיקך, אם היה בהקף העמוד עשרים
 וארבעה טפחים – נמצאת כל דפנו טפח על רום
 טפח מרבע ויתר מעת, שהשבותנות אלו בקרוב הן.
 50
 49
 48
 47
 46
 45
 44
 43
 42
 41
 40
 39
 38
 37
 36
 35
 34
 33
 32
 31
 30
 29
 28
 27
 26
 25
 24
 23
 22
 21
 20
 19
 18
 17
 16
 15
 14
 13
 12
 11
 10
 9
 8
 7
 6
 5
 4
 3
 2
 1

(33) הסאה היא כלי מידת עגול והנינה על צידה העגול ולא על שוליה. (34) במקומות גולי. (35) הנקדוה הגבוהה ביותר מעל פני הקרקע. (36) אם תחתוך את הסאה במקומות המרוחק טפח מן הקרקע אפשר יהיה לרבע בשיטה החתך טפח על טפח. והחשבון הוא כזה: כשים בהיקפו ארבעה טפחים וחצי שהם שמונה עשרה אצבעות יהיה רוחכו של העיגול (הקווטר) טפח ומאהה הינו שיש אצבעות, ואם תחתוך את הסאה באמצעות גבהה תקבל שטחה עגול שרוחבו שיש אצבעות וגובהו מעל הארץ 3 אצבעות, וכדי להגיע לרווח טפח יש להגביה את נקודת החתך עוד אצבע ומיתוך כך יצטמצם הרוחב אצבע מכאן ווישאר רוחב

מזור מהודרת ונחל עט רם רב"ם לנעם – מותק מהודרת בתבנית סיר גדוול. וכל זמן שלא הוסקו באש אין עליהם תורה כל כל.

(16) הקשר יוצא ברוחב טפח מחייב לתנור סכיב סיב. (17) לעניין חיציה ולפיין הקשר חוץ. (18) שהוסקו כבר.

(19) טומאה למטה, מפני שככל האויר שחתך עודף הנסר מכל צדדיו נידונו כאול אחד, והנسر אינו חוץ מפני שהנתנו מעמידו והוא לעמוד של האול.

ד. נסֶר שהוא נושא על פי שמי תנורים, אפילו ישנים, ועודף²⁰ מחויצה למג/or זה²¹ ומחויצה לתנור זה, והיתה טמאה תפחייו בין שני תנורים – ביניין בלבד טמא; אבל כלים שפחת שמי הכספיות שחיציה לתנורים – טהורם, שהרי הן שנני אקלים²² זה בצד זה. וכן נסֶר שהוא נושא על פי מג/or, אפילו ישן, ויוצא מזה טפח ומה זה טפח אבל לא מן הצדין. (20) טפח. (21) בקצוות, אבל לא מן הצדדים. (22) שאינם מחוברים. (23) מפני שהנתנו מפסיק בין האולים.

ה. אדם שנשא כליל, בגון מרಡעת וכיוצא בו, והאהיל צד הכליל האחד על הטמאה, אם היה בהקפו²⁴ טפח, אף על פי שאין בריחבו אלא רוחב אצבע ושליש²⁵ – הרז זה מטמא את הנושא²⁶ ומביא לו טماء מדבריהם, שגורו על שליש בהקפו טפח לושם שיש בריחבו טפח²⁷; אבל איןנו מביא את הטמאה לכלים שתחתיו ולשאר אדם שנאהיל עליין ועל הטמאה עד שידיה בו רוחב טפח.

(24) בשלב הכליל. (25) בהתאם לכלל החשבון המקובל בידיהם: "כל שיש בריחבו טפח, יש בהיקפו שלושה טפחים" (אין כלל זה מודרך והוא מוסר רק את המספרים השלמים ולא את שבריהם) והטפה ארבע אצבעות. (26) טומאת אול שבעה ימים וטעון הזאת מי פרה ביום השלישי ובימים השביעי. (27) שהמושמע שטמאו תומאת ערוב בלבד יחשוב שטמאו תומאת אול ויתענו ויאמרו שאול מטמא תומאת ערוב בלבד, ולפיין טמאו תומאת שבעה. ערוב אל אול וככלים שלא נגעו במרදע זה ולא נשאוו אלא האילו טהורים לגמרי, ואין לחוש שמא מה אין מטמא באול כלל.

ו. ארוןות של עץ שנימין בchan את הפת – איןן פקבר²⁸, [אבל] (אבל) אם יש בין כסוי הארון ונקפת גבה טפח – חוץ, והעומד על גבי הארון תהזר מן התחורה. ואם על פי שרבע ארוןות יש בchan חלל טפח, הוזיל ויש שאין שם חלל טפח – גורו על כל הארוןות שאין חוץ, ושידיה המהלך על גבי הארון בנווג במתה או בקבר.²⁹

(28) בניו, שטמא מכל צדדיו, ודינם ככל דבר המהיל על הטומאה. (29) מקור דין זה בברכות יט. "אמר ר' אלעזר בר' צדוק מדריגין הינו על גבי ארוןות של מותים לקרהת

מתוך מהדורות ונשל עם רmb"ם גNUM – מוסד הרב קוק

4) מלשון הכתוב (ירמיה יז, ז): "ארץ מלחה", והוא מתבקעת מלאה.

ב. בפה דברים אמורים? בשייה האל חזק ובריא;
 אבל אלל רעווע אינו מביא את הטמא ואינו חולץ
 בגין הטמאה מן התורה, אבל מדברי סופרים מביא את הטמאה ואינו חולץ. כיצד? שריagi האילנות¹¹ הפטכים על הארץ, והן הנקראים סככות, ואננים היוצאים מן הגדרא¹² הפטוכות על הארץ, והן הנקראיין פְּרֹעָה¹³: אם יכולין לקבל מעזיבחה¹⁴ ביןוניותו והן עומדים - הרי אלו מביאין וחוץין מן התורה; ואם אין ראיין לקבל מעזיבבה ביןונית, אלא הן נופלים - הרי אלו מביאין מדבריהם¹⁵ ואינם אלא הן נופלים. וכן כל פיויאן בchan.¹⁶

5) שבקלות אפשר להזיז מקוםו או להפינו. 6) ענפי העצים. 7) בולטות לחוץ. 8) של אבני. 9) מלשון הכתוב (במדבר ו, ח): גדל פרע שעיר ראשו. 10) שכבת טיט, שנונותים על קרשי התקה. 11) שם חזקים ויעדו בפניו לחץ משא שכוה, מבלי להשבר או להתכווף ולהפינו. חכמים במסנה שם פ"ח, ב, ולפי פירוש רבינו (ואה תפארת ישראל שם, יcinן לג וליד). 12) במס' נודה סח, ב אמרו: "סככות ופערות וכו' רבנן הוא דגוזו (חכמים הם שגוזו)", ולכאורה זה בגיןו לשנסתו השסכוות והפערות מבאים וחוץים, ומשמעו מן התורה הם כאוהל ממש, שהרי חכמים לא יטהרו דבר שהוא טמא מן התורה, ולפיכך מפרש רבינו, שאם יכולים לקבל מעזיבבה ביןונית דין מן התורה כאוהל ובאים וחוץים, ובגמרה נדה שם המדבר כשאינם יכולים לקבל מעזיבבה כזו, וכן התורה אינםओהלו, וגוזו רבנן להחמיר שיביאו את הטומאה, אבל לא הקילו לעניין חיצזה (כסף-משנה).

ג. אלו¹⁷ מביאין וחוץין: כל עז הבא במדה¹⁸. וכן כל אבניים כל גללים כל אדרמה הבאין במדה. ופשוטי כל עור ויריעה וסידין ומפץ¹⁹ ומיחצלה²⁰ שני עשויין אהילים²¹. ובכמהות או חיות, בין טמאות בין טהורות. והוא שיחיה ראש זו בין רגלי זו ויהיו כלון דבוקות. וחוועף ששבכ²². ווחוט בשבלים מקום לקטן להאילו מן השם. ואכלין שאינן מכשرين, כדי שלא יטמא²³. יקרות המתיקימין בימות כתמה והגשים - הרי הן באילנות ובאים וחוץין. ואלו הן: הארוס²⁴ והקיסוס²⁵ וירקות חמורים²⁶ ודרעת יונית. וכן הסכוות והפרעות²⁷ והזיזין והגוזרות²⁸ והשוכחות²⁹ והשקייפון³⁰ והסלעים³¹ והנחרים³² והשנינים³³. כל אלו מביאין וחוץין.

(13) שם משנה א. (14) גדולים וכבדים. ראה לעלה פ"יב ה"ב וביארנו שם. (15) שטיח עשוי מגמי. (16) עשוי מקנים או קש. (17) שעשאים אוהל ממש נתוי (תנאי זה

בן ארבע עצבעות (טפח), ויצא לך מרובע של טפח על ברום טפח (על-פי הכסף משנה). 37 תוליה באוויר ומרוחקת החזי טפח על טפח, גבוה החזי טפח מדופן הרוחב ביתר, שהוא טפח על טפח, גבוה החזי טפח מדורפה התחתון של הסאה וממנו לאין עוד חזי טפח. [בשני הדינים האלה המדבר טפח על טפח ברום טפח. (38) במקורה זה השטח בסאה, שהיקפה שווה בכל אורכה ואני מתעגלת לא בכיוון שלולה ולא בכיוון פיתחה]. 39 משתנה שם פרק י"ב ז. - ההבדל בין עמוד לסאה הוא, שהסאה חולה וכשיש בה השיעור שנאמר לעלה הרי היא כאוהל ומבייה את הטומאה, והעמוד הוא גוש Atmos והטומאה שהתחתיו היא טומאה רצוצה (ראה לעלה הלכה א), אולם, כשהעמוד מונח על הארץ לארכו יש מקום פניו תחת עיגולו ואם יש במקום זה טפח על טפח ברום טפח דינו כאוהל ומבייה את הטומאה אפילו למקום שאינם גבוהים מן הקרקע טפח (ראה לעלה הלכה ז). חשבו חכמים ומՅאו, שם היקפו של העמוד הוא עשרים וארבעה טפחים ולעוגלה אפשר לרבע במקומות פניו זה טפח על טפח ברום טפח, מה שאינו כן בהיקף פחוות מזה. כיצד? נקוט בידך שני טפחים: א. הכלל שלעלת, שהיקפו של עיגול הוא פי שלושה ברחבו (בקוטרו); ב. כל טפח שבצלע המרובע שווה-הצלעות נותן טפח ושני חומשי טפח באכלסונו של המרובע והויא מזה, שאם ההיקף הוא 24 טפחים רוחב הכללים הוא שמונה טפחים. וכאשר תצייר מרובע של 8 על העיגול הוא זהה שמונה טפחים. וכאשר תצייר מלבן של 8 על 8 על פניו העיגול הזה מבוחן יהיה אלכסונו של מרובע זה 8 טפחים ועוד 16 חומשי, השמונה מכם את רוחב העיגול ושש עשרה החומשיים נוספים על הרוחב 8 מכאן ו-8 מכאן. ועכשו תצייר מרובע קטן זה יהיה בו קצת יותר מטפח על טפח, אלכסונו. מרובע קטן זה שבעה חומשי טפח וככאן יש שהרי הטפח נותן אכלסון של שבעה חומשי טפח והוא כהן שזו כשייש חומשיים מדויקים כל כך. גם שני הכללים אינם בתכילת הדיקוק. יש בהיקף יותר מפי שלושה ברוחב (3,1415) והאלכסון גדול קיימת משבע חמישיות, ולא הטילו חכמים על האדם לחשב השבונות הנדיים מדויקים כל כך.

פרק שלשה עשר

1) יבא אוהל שאינו עשוי בידי אדם ואוהל רועע, המבאים טומאה וחוץים, ובאים ולא חוץים, ושאים וחוץים ולא מבאים.

א. כל טפח על טפח ברום טפח קורי אהיל, כמו שפה ארנו², וחוץין בגין הטמא ומבייה את הטמא. בין שעשאהו להאיל בין שעשאה מאליו, אפלו היה שלא בידי אדם - הרי זה מביא וחוץין. כיצד? אחד חור שתרורו מהים³ או שרים או שאכלתו מלחת⁴, או שאבר אבניים או קורות ונעsha בchan כל טפח - הרי זה אהיל ומבייה וחוץין.

7) לעלה פ"ב ה"א. ראה שם. (3) אהלות פ"ג מ"ז.

מתוך מהדורות ונשל עם רmb"ם ג' – מוסד הרב ג' נעם

הטומאה, אבל אינה מחוברת לשום מקום. (46) אין מתקיים כלל והוא גורע מאוהל ועווע, שבמיא את הטומאה בדבריהם (מעלה הלכה ב').

ו. **קשור**⁴⁷ את הספינה בברך שהוא יכול להעמידה⁴⁸,
כשבן כנף הטלית באבן⁴⁹ - **הרי זו מביאה את**
19 **הטמאה.**

(47) שם. (48) בשבת קא, ב "והוא (בתנאי) שקשרו בשלשת ברול". מוכן שברול לאו דוקא, וגם חבל חזק המумיד את הספינה דינו כברול. (49) הניח על כנפה אבן כבידה, והרוח אינה מזיהה את הכנף, והטלית מתnopפת ומאהילה.

ז. **נסר**⁵⁰ שהוא אף על פניו המיים וטמא מחת צדו
האחד - **הרי הכלים שטחת צדו נשני טהורם;**
שחרי בבר באני, שהספינה השטה אינה מביאה
23 **הטמאה.**

(50) תוספתא אהלוות פ"ט ה"ו.

ח. **אל**⁵¹ חוץין⁵² ולא מביאין: מפלכת⁵³ פרוסה,
וחביבלי מטה⁵⁴, והמשpullot⁵⁵, והסרגנות⁵⁶
שבחולנות. כיצד הן חוץין? שאם היה חולון בין
שני בתים והטמא בית אחד, והיה אחד מalgo
מתרום בחולון זה וסתמו, אף על פי שיש בינו
אורי⁵⁷ - **הרי אלו חוץין ולא תכנס טמאה לבית**
שני. והוא שלא לריה שם בסרגנים או בעניינים
המשpullot או בין חבל לחבל פותח טפח;
שאם היה שם פותח טפח - תכнес בו הטמאה, כמו שיתבאר⁵⁸.

(51) שם משנה ד. (52) כוון שהיו מונחים על ארוכה של הבית שטומאה בתוכו וכלים טהורים על גביהם או שסתומים חולון שבין בית לבית. (53) מחלוקת (רבינו בפירושו שם. ראה ר"ש, ברטנורא ותפארת ישראל, שפירשו: חוטי שת). (54) חבלים סרוגים שנמניחים אותו על המיטה כדי לקבל את הכרמים והכסותות, ואירר מפסיק בין חבל לחבל. (55) סלים קלועים שמוצאים בהם את הזבול. (56) שכבות. (57) הסיגנה אינה צפופה. ואירר מפסיק בין חבל לחבל וכדומה. (58) בפרק הבא.

פרק ארבעה עשר

1) יבאר שאין טומאה לנכנסת לאוהל ולא יוצאת ממנה בפחות מטפח על טפח, חולון הנעשה לאורה וחולון הנעשה שלא בידי אדם, maar שתחחיל לסתומו ולא הפסיק לגמורו, חולון העשויל לאורה או לתהשמי ויהי בו שכבה, וחולון שבין שני בתים, חור שבදלת או העוצה חור בכוטל להניהם בו מסמר.

א. אין טמאה לנכנסת² לאחל ולא יוצאה ממנה בפחות מטפח על טפח. כיצד? חולון שבין בית לבית או שבין בית לעליה: אם יש בו טפח על טפח מרבע³ והיתה טמאה באחד מהן - הבית השני טמא; אין חולון פותח טפח - אין הטמאה יוצאה

נمشך אל כל האמור בכבא זו, החל מפשט כי עיר חיצן, מכיוון שעשאים אויה מש נטוי, בטלו מחותרת כל' (רבינו בפירושו למשנתנו). (18) וקשרו לעץ או לו כותל (רבינו במסנה שם). (19) אבל אוכלין המוכשרים לקובל טומאה אינם חוזרים (לקמן ה"ד). (20) איריס. (21) מין

שב המתפשט לבגו ולחבו, ומשתמשים בו להאיל. (22) מין קישואים, בעברית "אלתקם" (רבינו במסנה שם). (23) נתברר דין למלعلا (הלכה ב). (24) אכן או עין הבולט מכוטל הבית, ובסופו חוספה. כשהחותספת לפני מעלה נקרא זיז, ואם היא כלפי מטה - נקראת גורה (רבינו בפירושו למשנה כאן. ראה משנה שם פ"ג, א). (25) רביינו במסנה שם מפרש: "תוספת ההרים" כנראה בילוט באמצע גביהם. (26) אכן יצאה מן הכותל (שם), וויש מפרשימים: נקיי הסלעים]. ואין זה דומה ליז וגורה שנעשו בידי אדם בכוונה. (27) רביינו במסנה גורס "והగרים", מלשון "ווגהאר ארצה" (מלכימא י"ח, מ). ופירושו: חוספת הכותל המשפעת כלפי הקrukע. (28) שני הסלע בראש ההר (רבינו שם).

ד. **ואלו**²⁹ מביאין ולא חוץין: האדים³⁰. וכל' עין שאינן באין במדה. מפני שהן בכלל הכלים ומתמטמים. ופשוטי כל' עור וירעה וסידין וטפץ ומחלצת שאין עשוין אלהים. אלא מתיוחין בלבד³¹, ואין להן שפועז ואין שם כתלים. ובמה מה חותה שטמאו, ראלין טמאין או מקריםין. שדבר טמא³² אינו חוץין. ורקים של דק³³, שחרי היא בכלל כל' אגבנים³⁴. כל' אלו מביאין ואין חוץין.

5 (29) שם פ"ח מ"ג. (30) שם פ"ז ה"א. (31) פרושים מלמעלה נגגי ביל כתלים. (32) ונכילה מטמאה. והוא-הדין כנסחטו, שחרי הוכשרו בשחיטה (רבינו בפ"ב מהלכות אבות הטומאות ה"ז, וראה באות הבא). (33) וכן הוכח במסנה קיבל טומאה, שחרי הוא מהתמא עכשו (רבינו במסנה שם). (34) אינם כבדים כל-כך. (35) אינם באים במידה.

ה. **ואלו**³⁶ לא מביאין ולא חוץין: הזרעים³⁷ והירקות³⁸ המחברין ל夸ךע³⁹, חין מן הארבע ירקות שמנינו. וכפת הברה⁴⁰ והשלג וככפור⁴¹ והבליד⁴² והפלח. והדולג⁴³ מפקום למקום, והקובץ⁴⁴ ממקום למקום. והעוף הפורה, וטלית הטענפנפת⁴⁵, וספינה שהיא שטה על פנוי הרים. כל אלו לא מביאין ולא חוץין. שאנך על פי שהאהילו - אין אוール הפטקים⁴⁶.

16 (36) שם משנה ה. (37) צמחים שבתוכם גרעינים הנאכלים. (38) שם עצם נאכלים. (39) מפני שאין להם קיום אינטראוהל, ואם הם תלושים דין כל האוכלין. (40) בגודל טפח. (41) טיפות הטל שקפאו. (42) קrho. (43) רgel. (44) בשתי אחת מצד זה של הטומאה, והשנייה בצד שני. (45) הרוח מגביה אותה והיא מאהילה על רגליים בלבד.

קטן שיעורי רמב"ם ג' פרקים ליום – יום ש"ק כ"ז איר – ספר טהרה – הלכות טומאות מותקן מהדורות ונחל עט רמב"ם גNUM – מוסד הרב"ם

- 29** **30** **31** **32** **33** **34** **35** **36** **37** **38** **39** **40** **41** **42** **43** **44** **45** **46** **47** **48** **49** **50** **51** **52** **53** **54** **55** **56** **57** **58** **59** **60** **61** **62** **63** **64** **65** **66** **67** **68** **69** **70** **71** **72** **73** **74** **75** **76** **77** **78** **79** **80** **81** **82** **83** **84** **85** **86** **87** **88** **89** **90** **91** **92** **93** **94** **95** **96** **97** **98** **99** **100** **101** **102** **103** **104** **105** **106** **107** **108** **109** **110** **111** **112** **113** **114** **115** **116** **117** **118** **119** **120** **121** **122** **123** **124** **125** **126** **127** **128** **129** **130** **131** **132** **133** **134** **135** **136** **137** **138** **139** **140** **141** **142** **143** **144** **145** **146** **147** **148** **149** **150** **151** **152** **153** **154** **155** **156** **157** **158** **159** **160** **161** **162** **163** **164** **165** **166** **167** **168** **169** **170** **171** **172** **173** **174** **175** **176** **177** **178** **179** **180** **181** **182** **183** **184** **185** **186** **187** **188** **189** **190** **191** **192** **193** **194** **195** **196** **197** **198** **199** **200** **201** **202** **203** **204** **205** **206** **207** **208** **209** **210** **211** **212** **213** **214** **215** **216** **217** **218** **219** **220** **221** **222** **223** **224** **225** **226** **227** **228** **229** **230** **231** **232** **233** **234** **235** **236** **237** **238** **239** **240** **241** **242** **243** **244** **245** **246** **247** **248** **249** **250** **251** **252** **253** **254** **255** **256** **257** **258** **259** **260** **261** **262** **263** **264** **265** **266** **267** **268** **269** **270** **271** **272** **273** **274** **275** **276** **277** **278** **279** **280** **281** **282** **283** **284** **285** **286** **287** **288** **289** **290** **291** **292** **293** **294** **295** **296** **297** **298** **299** **300** **301** **302** **303** **304** **305** **306** **307** **308** **309** **310** **311** **312** **313** **314** **315** **316** **317** **318** **319** **320** **321** **322** **323** **324** **325** **326** **327** **328** **329** **330** **331** **332** **333** **334** **335** **336** **337** **338** **339** **340** **341** **342** **343** **344** **345** **346** **347** **348** **349** **350** **351** **352** **353** **354** **355** **356** **357** **358** **359** **360** **361** **362** **363** **364** **365** **366** **367** **368** **369** **370** **371** **372** **373** **374** **375** **376** **377** **378** **379** **380** **381** **382** **383** **384** **385** **386** **387** **388** **389** **390** **391** **392** **393** **394** **395** **396** **397** **398** **399** **400** **401** **402** **403** **404** **405** **406** **407** **408** **409** **410** **411** **412** **413** **414** **415** **416** **417** **418** **419** **420** **421** **422** **423** **424** **425** **426** **427** **428** **429** **430** **431** **432** **433** **434** **435** **436** **437** **438** **439** **440** **441** **442** **443** **444** **445** **446** **447** **448** **449** **450** **451** **452** **453** **454** **455** **456** **457** **458** **459** **460** **461** **462** **463** **464** **465** **466** **467** **468** **469** **470** **471** **472** **473** **474** **475** **476** **477** **478** **479** **480** **481** **482** **483** **484** **485** **486** **487** **488** **489** **490** **491** **492** **493** **494** **495** **496** **497** **498** **499** **500** **501** **502** **503** **504** **505** **506** **507** **508** **509** **510** **511** **512** **513** **514** **515** **516** **517** **518** **519** **520** **521** **522** **523** **524** **525** **526** **527** **528** **529** **530** **531** **532** **533** **534** **535** **536** **537** **538** **539** **540** **541** **542** **543** **544** **545** **546** **547** **548** **549** **550** **551** **552** **553** **554** **555** **556** **557** **558** **559** **560** **561** **562** **563** **564** **565** **566** **567** **568** **569** **570** **571** **572** **573** **574** **575** **576** **577** **578** **579** **580** **581** **582** **583** **584** **585** **586** **587** **588** **589** **590** **591** **592** **593** **594** **595** **596** **597** **598** **599** **600** **601** **602** **603** **604** **605** **606** **607** **608** **609** **610** **611** **612** **613** **614** **615** **616** **617** **618** **619** **620** **621** **622** **623** **624** **625** **626** **627** **628** **629** **630** **631** **632** **633** **634** **635** **636** **637** **638** **639** **640** **641** **642** **643** **644** **645** **646** **647** **648** **649** **650** **651** **652** **653** **654** **655** **656** **657** **658** **659** **660** **661** **662** **663** **664** **665** **666** **667** **668** **669** **670** **671** **672** **673** **674** **675** **676** **677** **678** **679** **680** **681** **682** **683** **684** **685** **686** **687** **688** **689** **690** **691** **692** **693** **694** **695** **696** **697** **698** **699** **700** **701** **702** **703** **704** **705** **706** **707** **708** **709** **710** **711** **712** **713** **714** **715** **716** **717** **718** **719** **720** **721** **722** **723** **724** **725** **726** **727** **728** **729** **730** **731** **732** **733** **734** **735** **736** **737** **738** **739** **740** **741** **742** **743** **744** **745** **746** **747** **748** **749** **750** **751** **752** **753** **754** **755** **756** **757** **758** **759** **760** **761** **762** **763** **764** **765** **766** **767** **768** **769** **770** **771** **772** **773** **774** **775** **776** **777** **778** **779** **780** **781** **782** **783** **784** **785** **786** **787** **788** **789** **790** **791** **792** **793** **794** **795** **796** **797** **798** **799** **800** **801** **802** **803** **804** **805** **806** **807** **808** **809** **810** **811** **812** **813** **814** **815** **816** **817** **818** **819** **820** **821** **822** **823** **824** **825** **826** **827** **828** **829** **830** **831** **832** **833** **834** **835** **836** **837** **838** **839** **840** **841** **842** **843** **844** **845** **846** **847** **848** **849** **850** **851** **852** **853** **854** **855** **856** **857** **858** **859** **860** **861** **862** **863** **864** **865** **866** **867** **868** **869** **870** **871** **872** **873** **874** **875** **876** **877** **878** **879** **880** **881** **882** **883** **884** **885** **886** **887** **888** **889** **890** **891** **892** **893** **894** **895** **896** **897** **898** **899** **900** **901** **902** **903** **904** **905** **906** **907** **908** **909** **910** **911** **912** **913** **914** **915** **916** **917** **918** **919** **920** **921** **922** **923** **924** **925** **926** **927** **928** **929** **930** **931** **932** **933** **934** **935** **936** **937** **938** **939** **940** **941** **942** **943** **944** **945** **946** **947** **948** **949** **950** **951** **952** **953** **954** **955** **956** **957** **958** **959** **960** **961** **962** **963** **964** **965** **966** **967** **968** **969** **970** **971** **972** **973** **974** **975** **976** **977** **978** **979** **980** **981** **982** **983** **984** **985** **986** **987** **988** **989** **990** **991** **992** **993** **994** **995** **996** **997** **998** **999** **999**

מתוך מהדורות ונשל עם רמב"ם ג' – מוסד הרב"ם ג' נעם

גורגורות" ורבינו מוסיף שני תנאים: אין מוכשרות ואיין ראויות לאכילה, בהתאם למה שכח בהלכה הקודמת. (9) המודרך בחכית של חרס شيئا מקבלת טומאה מגבה. (10) ואני החוץ. (11) כגון שעמורים בו קויצים (כבא בתורה יט, ב). (12) הגורגורות והתבן. (13) שהרי הם עצם אינם סותמים אלא החבית המחויצה אותם והיא מקבלת טומאה. (14) מטלויות קטנות. (15) אכבעות, ואניין מקבלות טומאה. (16) מנוקדים ברובם ולא ניתקו לגמר. (17) אבל של בחמה טהורה - טמאים ואניין קויצים (כבא בתורה כ, א). (18) שגם היא יכולה לברוח אינה מהיצה בת קיימה. (19) והוא כחוש ואני ראי לאכילת אדם, וקשרו שאינו יכול לבrhoה. (20) ולפיכך אין דעתו לקחתו ממש. (21) אבל ישראל מקבל טומאה ואניין החוץ. (22) אבל כפות שלא מטעם המלך יתירוהו עוברים ושבים. (23) נפל שנולד לשמונה חדש הרין.

ג. מעט את הטעפה בפחות מפוזית מבהיר המת, בפחות מפוזית מפער נבללה, או בעצם פחות מפערויה מן המת, או בפחות מבעדרשה מן השערץ – הרי אלו חוותין; שבל אלו טהורין, ואניין חשובין²⁴ אלהו, לפיכך אין דעתו לפונתן. וכן פחות מפערויה אקלים שאין מכשרין²⁵ – אין חשובין אלהו ואין דעתו לפונתן²⁶, ולפיכך ממעטין את הטפה.

(24) וגם אינם חשובים. (25) אבל מוכשרים אינם חוותין אפילו אין דעתו לפונתם. (26) אנו מניחים, שאין דעתו לפונתם, אבל כביצה אוכלין אינם ממעטין, אלא אם גילתה דעתו להשאים במקומות זה.

ד. סתם החולון בכלו חרש ויהיה פיו לחוץ – הרי זה חוותין, לפיכך שאינו מטהה מגבו ותהי הוא טהור. ואיך להיות כלו חרש זה מואס ונקוב עד שלא יהיה ראי אפיו להקיו בו רם, כדי שלא תהיה דעתו לפונתו.

ה. היה בית מות או רבע עצומות וכיוצא בהן מעצמות המטמאות באקל, וממעט החולון של בית זה בעצם פחות מבעדרשה – אינו מועtot, שהעטם מצטרף לעצמות²⁸. וכן אם היה שם מות או בנית מבהיר המת, וממעט החולון בפחות מפוזית מבהיר מפער המת – אינו מועtot, לפיכך מטרף לפרש. אבל עצם פחות מבעדרשה ממעט על ידי כזית בשר²⁹, ופחות מפער בשר ממעט על ידי רבע עצומות וכיוצא בהן. ממעט את הטעפה בשתי וערבות³⁰ העטמיין או בgross מבית הפרס – אינו מועtot, שדבר טמא אינו חוותין³¹. עשה לבנה מעפר בית הפרס – הרי זו טהורה וממעטת; שלא אמרו³² אלא גוש כבירתו³³. נספח או נתמעט בקוררי עכבייש³⁴; אם היה בה ממש – הרי זו חוותין; ואם אין בה ממש – אינה חוותין.

א. חולון תפמייש שפטמה בלה או סתמה עד שנשאר בה פחות מטפה, אם בדרכו החוץ בפני הפטמה סתם – הרי זה חוותין. והוא שוויה דרכו שאין דעתו לפונתו. לפיכך, אם סתם החולון או מעטו באקלין שאין מכשרין³ – אין חוותין; שאף על פי שאין מקבלין טמאה והרי הן טהורין³, דעתו לפונתו⁴. הרי אלו חוותין. וכן פבן סריה – אין חוותין, מפני שדעתו לפונתו⁵. ובוואה שגדלה וסתמה את החולון או מעתתו – אינה חוותין אפיו שדעתו לפונתו שמא תפסיד הפטל⁶. היה עקרה רוחק מן הפטל ונטה ראה וסתם – הרי זו חוותין. וכן כל ביויא בזה.

(2) אף על פי שאינם מוכשרים. (3) ואמרנו לעלה (פרק י"ד הלכה ג), שאוכלים טהורין חוותין. (4) ושם המודרך כשהניהם בכונה על מנת להשאים זמן מסוימים. [ואולי יש חלק בין האול למיחיצה, אוול חוותין דעתו לפונת]. (5) מיד. (6) שורי התבואה חותרים תחת הכוטל.

ב. חבית שהיא מלאה גורגורות⁷ סריהין, שאין מקבלין הפטמה⁸, שהרי החבית טמאה¹⁰, וכן קפה שהיא מלאה פבן סריה, שאינו ראי לא למאכל בהמה ולא לטית¹¹, ולא להפקה, ומפתח בחולון: אם יכולין הגרגרות ותבן לעמד בפני עצמן בשיינטל הכללי שהן בו – הרי אלו חוותין, ואם לאו – אין חוותין¹³. עשבים המרים שאין ראיין ראיין לבהמה, ומטלניות¹⁴ שאין בהן שלש על שלשים שהיו מטנפים וקשים כדי שליא יהו ראיין אפלו לקגעה הדם מן השရיפה, ורקאיבר והבשר המרדקלים¹⁶ בבהמה טמאה ויהוא שתהיה כחולה שאינה ראייה להמקר לעוד כובכים וקשורה כדי שלא תבריח¹⁸, והעוرف טמא ששכן בחולון¹⁹, והוא שיהיה מشرط שהרי אינו ראי אפלו לתינוק לשחק בו²⁰, ועוד כובכים קבועים²¹ שהוא מסורוי המלך שאין אחר יכול להתריז²², וכן שמונה ביום השבת, שהרי אסור לטלטלו, והמלח הקערב ב��וצים שאינו ראי לא לאכילה ולא לעבדה, והוא שיהיה מטה על החרש כדי שלא יזיק את הפטל – כל אלו ממעטין בחולון, שהרי אין מקבלין טמאה ואין דעתו לפונם מפני שאין ראיין לאקל. וכן ספר תורה שבללה ויהי מטה בחולון, אם גמר שתהיה שם גינויו – הרי זה ממעט בחולון. אבל השlag והברד והכפפור והגליד והמלח – אין ממעטין בחולון, שהרי הן ראיין ומתקבלן טמאה.

(7) תנאים מיובשות. (8) במשנה כתוב סתם: "חבית של

מתוך מהדורות ונשל עם רmb"ם ג' – מוסד הרב קוק

התקרה בין כנגד האروبאה תחוריות, מפני שהטומאה אינה נמצאת באוהל, אבל המאהיל על הטומאה – טמא. (6) ואפילו אין ביחיד מכך יותר מצטרכו מוצמצם. (7) מפני שהחלהן הנמצא מתחת האروبאה מצטרף לחלק שחתת התקורה. (8) טעות-טספור, וצ"ל: "וכנגד הטומאה – טמא" (כסף-משנה), וכן כתוב במשנה שם. פירוש, כל המאהיל על חלק המשנה, מפני שהחלהן הנמצא מתחת האروبאה – טמא, מפני שהחלהן הנמצא מתחת התקורה מצטרף עמו לכשיעור. (9) פירוש, שבhalb המשנה תחת התקורה מביאר עמו לכשיעור. (10) פירוש, שגם בhalb המשנה תחת התקורה, ואם תחתון את הטומאה בגבול שבין שני השטחים האלה יימצא בכלל אחד מהם כשייעור טומאה. כך מפרש רבינו במשנתנו את דברי ר' יודיס: "אם יש יש בטומאה, כדי שתחלק ותתמא את הבית ותתמא כנגד הטומאה – טמא, ואם לאו הבית טמא, כנגד הטומאה תחורה", ובהתאם לפירושו זה, כתוב כאן בפירושו: "וימצא כשייעור תחת התקורה ותחת האروبאה". משמע מדבריו, שאם אין בhalb המשנה תחת התקורה כשבוער, אף-על-פי שביחד יש שני שייעורים, דינו כפחות מכם-שייעור. ולמה אין החלק שחתת התקורה מצטרף עם החלק שחתת האروبאה? מפני שטומאה אינה מתחפשת למקומות שאין בו פותח טפח. [זהרא] ש מפרש, שהמדובר בכליות וחיצי בתיות וחיצי זית נגד האروبאה, וכן פירש בתפארות ישראל שם]. (11) אפילו אם תחת התקורה פחות מכם-שייעור, מפני שהחלהן שנגננד האروبאה מצטרף עמו. (12) וסתם את פ"י האروبאה. מפני שאין בה פותח טפח. (13) שם משנה א. (14) שהרי רגלו חלק מהואה. (15) הטומאה אינה מתחפשת לאו-הארובה כלל, ואם-כן לא האhil בכלל עלייה. (16) וסתם ברגלו את פיה. האhil על פ"י האروبאה לבכל הבית. (17) האדם וגם הכלים שככל הבית. (18) בשעה שהניהם רגלו על פ"י האروبאה לפני שנסתם. (19) האדם, אבל כל הנמצא בבית – טמא. (20) כמו שאמרנו, שאין טומאה יוצא בפחות מפה מפותח טפח. ואף-על-פי שadsם איןנו חולץ בפניהם הטומאה (למעלה פ"ב, ה"א) – כאן רגלו חולצת. והטעם, מפני שלא האדם הוא החולץ בפניהם הטומאה, אלא הגג הסתום (תפארות ישראל יcin טו).

ב. **היה קזיות מן הפחת בפי העורב²¹ והאהיל על גפי²²**
ארבה עד שנמצא קזיות באויר ארבה, אף על פ"י²³
שאין בה פותח טפח – הבית טמא²⁴.

(21) תוספתא אהלוות פ"י"א הי"א. (22) כל מה שבבית טמא, כחכמים שם. ואין זה דומה לטומאה תחת האروبאה שבhalb הקודמת, שאין הטומאה יוצאה כשאין בפי האروبאה פותח טפח, כי שם אין או-הארובה כלל על הטומאה, אבל כאן הטומאה נשתה או-הארובה בכל הבית (כסף-משנה).

ג. **ביתה²⁵ וארבה באמצע תקרת הבית ועליה על גפיו, וארבה אהרת יש באמצע תקרת העלייה,²⁶**
והארבות מכוונות זו למלعلاה מזו, בין שיש בארכות²⁷
פוטח טפח בין שאין בהן פותח טפח, וטמא²⁸
בבביה²⁹ – כנגד הארבות²⁵ תחורה, והשאר טמא²⁶.
היתה טמא כנגד ארבות – הרי הבית בלו²⁷ תחורה.
היו בארכות פותח טפח וטמא בין פחת תקרת³⁰

(27) אף על פי שאינה מטמא. (28) שבתוכן האו-היל, מפני שהוא ממין הטומאה. (29) מפני שהיא ממין אחר אינה מצטרפת לכזית הבש. (30) חותמי או-היל וחותמי רוחב העומדים לאירוגה והם מיטמאים בגין צורת (פרק י"ג) מטומאות צרעת הלכה א), אבל לא בטומאות מת ושרץ נגבילה. (31) ואפילו כשהוא ממין אחר וגום הטומאה היא מסווג אחר לממרי. (32) חכמים, שבית הפרס טמא. (33) במצבו הטבעי. (34) שדרכם להימצא בחלונות. (35) שהם עבים ולא ינותקו מאליהם.

פרק ש"ה ע"ש'

1) יבאר דין אروبאה שהיה באמצע תקרת הבית והוא היה טומאה תחת התקורה כנגד האروبאה, אם היה מקצת המת בפי העורב והאהיל על גבי אروبאה, בית ואروبאה באמצע תקרת הבית ועליה על גבי, ואروبאה בעלייה מכוננת לאו-הארובה שבביה, אروبאה שבhocן תקרת הבית וקדרה מונחת על הארץ כנגד האروبאה וטומאה תחתה, קורות הבית והעליה שאין אליה מעוזיבה והן מכוננות וטומאה תחת אחת מהן, בית שנסדק גנו וכותלו, ואכסדרה שנסדקה. אם היה אדם מוטל על הארץ תחת הסדק.

1. **ארבה² שהיא באמצע תקרת הבית, בין שיש ב-**
פוטח טפח בין שאין בה פותח טפח, והיתה טמא³ והוא
פתח תקרת הבית – כנגד ארבה⁴ תחורה, שהרי הוא
גלי לאויר, ושאר הבית טמא. היהת טמא כנגד
ארבה בלבד – כל הבית טהור⁵. היהת מקצת
הטמא פחת התקורה ומיקצתה פחת ארבה⁶: אם
היה בארבה פותח טפח – הבית בלו טמא⁷, וכן-
כל הארץ טמא⁸; אין בה פותח טפח : אם יש
בטמא כרי שתחפליך וימצא בשיעור פחת התקורה
ובשעור פחת הארבה – הכל טמא ; ואם לאו –
הבית טמא¹⁰, וכן כנגד הארץ¹¹ תחורה. היה בארבה
פוטח טפח וכן מן אדם ורגלו מלמעלה¹² על הארץ
נעשה הכל אהל אחד¹³, ובין שהיתה הטמא
פתח התקורה בלבד או פחת הארץ בלבד – הכל
טמא, הבית וממה שנגנבר ארבה. והאדם שערב את
הטמא טמא, מפני שנעשה אהל על הטמא¹⁴. אין
ארבה פותח טפח, והיתה הטמא פחת
התקורה – זה שבעמן רגלו מלמעלה תחורה, שאין
טמא יוצאה לו בפחות מטפח¹⁵. היהת הטמא
פתח הארץ¹⁶ : אם טמא קדמה את רגלו – טמא¹⁷,
שהרי הארץ על הטמא¹⁸ ; אם רגלו קדמה את
הטמא – תחורה, שהרי רגלו מיקצת אהל ואין
טמא יוצאה לו²⁰.

(2) האלות פ"י, א, ב, ג. (3) הכלים המונחים בבית כנגד האروبאה הפתוחה מלמעלה. (4) אמנים אמרנו (למעלה פ"י"ד ה"א) שאין טומאה נכסת ויזצת בפחות מפותח טפח, אבל איןفتح קטען וזה כסותום לגמרי לטמא מה שתחתינו. (5) פירוש, הכלים המונחים בבית, בין כנגד

המאילים⁴². נפתחה המזביה מלאלה - **שעורה**
מלא אגראף, כמוו **שבארנו.**

(38) שם פ"ב מ"ד. (39) הטיט שבין קורה לקורה. (40) רgel המיטה הנטונה בחישוק מתכת עשויה כעין סנדל (ראה משנתנו, ופירוש רביינו שם) ונונתנים את הסndl בחור שברצפה, כדי שלא תזווז המטה ממוקמה. (41) ואין זה דומה לדין ארוכות שאין בהם פותח טפח שבhalbca הקודמת שהעליה טמאה, מפני "שלך דבר הנכס בעובי המזביה וממלא הפחת יוושב שם, מהתקירה הוא חשוב, ואין אומרם בו: עירב את הטומאה" (הר"י קורוקס מובא בסוף-משנה כאן. וקשה מאוד להתאים ביאור זה לפירושו של הפסודה. (42) פירוש, העיטה משנה בהלכה הקודמת, וצ"ע). ג' וראה ר"ש במשנתנו. (43) בהלכה הקודמת).

ה. **ארוכה** ⁴⁴ שפותח תקורת הבית וקדרה⁴⁵ מנחת על הארץ ומכוונת נגד ארבה, שם פעללה מאה בaczatos מון הארבה, והיתה טמאה מחת קדרה רצווחה ביןה ובין הארץ, או שהיתה הטמאה בתוך הקדרה או על גבה - טמאה בזקעת ועולה, בזקעת רילדה⁴⁶, ואין טמא אלא פגודה⁴⁷, וספיקת פלו טהור⁴⁸. היהת הקדרה גבורה מן הארץ טפח וטמאה מהת הקדרה או מחת תקורת הבית - הבית פלו טמא, וחת הקדרה טמא, שהרי הוא אהל; אבל תוך הקדרה וגבה טהור, שאין כל' חרש מטמא מגבו, והרי אויר הקדרה גלו לאיירו⁵⁰. אם היה כל' בזקעה או למעלה על גבה - טהור. היהת טמאה בתוך או על גבה - הבית פלו טהור⁵¹, שהרי הטמאה מחת הקדרה מן הקדרה, שהר' מאה קדרה, שאמ פחת הקדרה וקדרה גדולה מן הקדרה, נמצאה בין הארץ גבורה נמצאה בין הארץ ובין פעללה הקדרה ומצוין מן הארץ נמצאה ביןה ובין שפטני הארץ פותח טפח, אף על פי שהקדרה גבורה מן הארץ טפח וטמאה בתוך או על גבה או מהת הארץ - הבית הקדרה מנחת בצד אספחת הבית⁵⁴, שם פעללה נמצאה ממנה פותח טפח לשנים מן המשקוף, והיתה טמאה רצווחה מהת הקדרה או בתוך או על גבה - טמאה בזקעת ועולה, בזקעת ווועדת. היהת גבורה מן הארץ טפח וטמאה מהת הארץ או בית - מהת וקדרה, והארה השפכ אל אחד, ותוκה וגבה טהור⁵⁵. היהת הטמאה בתוך השפכ אל אחד, ותוκה וגבה טהור. היהת הטמאה בתוך השיא נוגעת במשקוף טפח; וכן מהת הקדרה טמא, מפני שהטמאה יוצאה למחפה מן הבית, השפכ אל אחד. לפיכך, אם לא היהת נוגעת במשקוף בפותח טפח⁵⁶, או שהיתה בצד המשקוף⁵⁷ וטמאה מהת הקדרה השפכ אל אחד מהת וקדרה, אבל הבית טהור.

הבית בין כנגד ארבות, ונמן דבר שהוא מקבל טמאה בין למעלה מארבת הבית בין למעלה מארבת העליה²⁸ - הכל טמא²⁹, שאין דבר טמא עלי ארבה הבית - נמן דבר שניינו מקבל טמא³⁰ על ארבה הבית טמא, והעליה טהור³¹ על ארבה הבית - הבית טמא, והעליה מהעללה מלבלה טמאים³², וכן גדיין דבר מקבל טמא טפח והטמא פחת תקורת הבית, ונמן בין דבר מקבל טמא יבין דבר שניינו מקבל טמא בין על ארבה הבית, שאין דבר אלא הבית, שאין טמא יוצאה לעליה בפחדות מטפה. היהת הטמאה פגעד ארבות ונמן דבר שהוא מקבל טמא בין למעלה בין למטען - הבית והעליה טמאין³³, שהרי ערב את הטמאה. נמן דבר שניינו מקבל טמא בין על ארבה העליה - אין טמא אלא הבית, שאין טמא יוצאה לעליה בפחדות מטפה. פגעד ארבות ארבה; אבל תקורת שנפתחה מדינין - בעיטה ארבה; אבל תקורת שנפתחה מאלה - שעורה מלא אגראף, כמוו **שבארנו.**³⁷

שם פ"י, מ"ד. (24) שלא כנגד הארכות. (25) הכלים המונחים בבית כנגד הארכות. (26) בין בית ובין בעליה. (27) כולל את העליה. (28) ונמצא הכל אהל אחד. (29) כשהנתן למעלה, טמא כל מה שבבית וגם כל מה שבעליה, שהרי הכל אהל אחד ממש, וכן הדין אם כיסה ארוכות הבית. מפני שדבר טמא אינו חוות, רואים אותו כאול אחד (ברטנורא). (30) נימוק זה נשכח גם לדין נתנו על ארוכות הבית, כਮbaoר באות הקודמת. ויצא מזה, שהכיסוי מועל להביא את הטומאה לבית ולעליה, ואני מועל לעכ卜 עליה מלחתפש לעליה. (31) ראה למעלה פ"ב ה"א. (32) שהכיסוי חוות, והרי זה אהל על גבי אהל. (33) כי שניהם נעשו אהל אחד, ונתערבבה הטומאה. (34) משמע, שאין הבדל בין בית ובין עליה, ובשנייהם נתפשטה הטומאה אפילו שלא כנגד הטומאה. שהרי ובינו אמר בפירוש "ערב את הטומאה". (35) שהכיסוי חוות. (36) בנתן למטה, העליה כולה טהור, מפני מקבל טומאה חוות, וכשנתן למעלה - העליה טהור, מפני דבר טהור אינו מעורבב את הטומאה. והבית טמא, מפני שאין הטומאה מגולה לאויר, הר' היא כמנחת תחת התקירה, ואפי-על-ידיין אינה יוצאה לעליה מפני שאין בארוכת פותח. ונראה שנגד הטומאה בעליה טמא כשנתן למעלה, שהרי מהאל על הטומאה, ואני שום דבר חוות. (37) למעלה בפ"ד ה"ב. ואם עשה את הארוכה כדי שייכנס אוρ לבית, שייעורו כבודין (ראה שם).

ד. **הפותחת**³⁸ את המזביה³⁹ עד שעיטה ארבה בתוך תקורת הבית כדי שתכinge בה רgel הערש⁴⁰, והיתה רgel הערש סותמת את הארבה: אם יש בה פותח טפח וטמאה בבית - אף העליה טמאה, שאין כל' המקבל טמאה חוות; ואם אין בה פותח טפח - העליה טהור⁴¹, ורקgel שלטפה טמאה בכלים

**הַחִיָּה וְתַחֲבֵר הַפְּדָק בְּחוֹת הַמְשֻׁקְלָת⁷⁵ - גָּלִים שְׁבַחֲצִיוֹ
הַחִיצֹּן טְהוֹרִין⁷⁶, וְאִם הַחִיָּה פְּחוֹת מִפְּאָן - הַרְיִ הַן
טְמַאיָּן.⁷⁷**

(58) שם פ"ב מ"ה. (59) טיט או נסרים הממלאים את האויר שבין קורה לקורה. (60) קורת בית כנגד קורת עלייה, וגם רחבן שווה. (61) פירוש, בין קורות הבית לקורות העליה. אבל בין קורה לו שבצדיה, אפילו פחות מטפה מפסיק ואין הטומאה עוברת (קס' ממנה). (62) תחת זאת מקורות הבית. (63) שהקורה חוצצת. (64) שהטומאה אינה יורדת ואני עולח את כל רוחב הבית. (65) כלל הוא טפה. (66) וממלאות את מהיצתא, וגוד אסיק מהיצתא" שבת קא, בידינו: "גוד אהית מהיצתא, ומשוך והעלאתך מההמיחיצה". פירוש, אם יש לנפיך מהיצחה שאנה מגיעה עד לקרען, וכן מעלים לקרען, יש לדון בה כאילו נמשכה עד לקרען. וכן מעלים מהיצחה נמכה. ובנידון שלפנינו, רואים את הקורה העלינה, ככלו היא מגיעה עד להחthonה וסתומה את הפסיק שבין הקורות ונעשה אוחל מושלם. (67) והוא-הדין כשתומאה על התחרונה (ראב"ד), שהרי אין כלום כנגדה למעלה. (68) חוספה את האלות פ"א הי"ג. (69) שבפחות מטפה אין אומרים "גוד אהית" (סוכה כה, א: לא אמרין "חובוט רמי"). (70) שאין ביןין הדבר המאהיל עלייה טפה ברוחב טפה על טפה. (71) שנתבאר דינה למעלה פ"ז ה"ד וזה ה"ה. (72) משנה שם פ"א. (73) במשנה שם כתוב סתם: "בית נשדק". ורבינו מפרש במשנה כמו שכותב כאן, ומשמע מזה, שאם לא נשדו הכתלים, דין אוחל אחד אם אין בסדק פותח טפה. (74) מפני שהסדר מפסיק, ובטומאה לא אמרו את הכלל שפחות משלשה טפחים הוא כלבוד. (75) חוט ומשקל עופרת בסופו, והבנאים משתמשים בו כדי לישר את הכתלים. ראה כלים קט. ג. [בתוספתא שם פ"ב ה"א פירשו כך דברי בית-ההلال במשנתנו]. (76) בבית-ההلال במשנה שם. (77) מפני שטופה של הטומאה לצאת דרך החלק החיצון הצריכו שיעור זה, אבל כשתומאה בחלק שהפתחה בו וככלים בצד הפנימי, סדק כלשהו מפסיק, מפני "שאין דרך הטומאה להיכנס".

78. אקסדרה שנסדקה וטמאה בצד אחד⁷⁹ - הפלים
 24. שבסצד השני טהורין⁸⁰; שנייה היא שני אלהים זה
 25. הצד זה ואיר ביגין, שנייה הסדק בכל התקורה. נמן
 26. רגלו או קנה מלמעלה על הסדק⁸¹ - עבר את
 27. ההטמאה.⁸² נמן את הקנה הארץ בצד הסדק, ואפלו
 28. כבלי גדור - איןנו מערב את הטמאה, עד שיירה
 29. גבורה טפח⁸³ פחת הסדק. היה אדם⁸⁴ מטול על הארץ
 30. תחת הסדק - מערב את הטמאה;⁸⁵ שארם חלול
 31. הוא, וכך עליון הר הוא באחן שיש בו גבה
 32. טפח.⁸⁶ וכן אם היו פחת הסדק כלים מקלפלין⁸⁷
 33. מגיחין על הארץ זה על גב זה, והיה עליון גבורה
 34. ממעל הארץ טפח - עבר את הטמאה,⁸⁸ וכל הפלים
 35. שלמטה ממנה הריו הן פכלים שתחת האחל.

(44) שם משנה ו. (45) של חרס. (46) כדין כל טומאה רצואה (ואה למעלה פ"ז ה"ח). (47) ואך-על-פי שכלי חרס אינו מיטמא מגבו, כאן מטמא כנגדו מפני שהטומאה בוקעת דרכ' הגב. וכן כשהטומאה בתוכה או על גבה, רואים אותה כאילו היא מונחת רצואה תחת הכליל, מפני שכליים נעשים אוחל לטמא אבל לא לטהר (למעלה פ"יב ה"א), ולפיכך אינה חוותה הוטמאה בוקעת וועליה ובוקעת ויורדת (כסף-משנה), וכן פירש הרاء"ש (במשנתנו).

(48) מפני שאין הטומאה הבוקעת נוגעת בצד' הארובה. (49) מפני שנג' הבית ביחד עם שלו' הקדריה נעשו אוחל אחד. (50) ככלומר לאויר העולם. (51) כך היא גirosת רבינו במשנה שם (ראה השגת הרاء"ד וכסף-משנה).

(52) וגם מה שתחת הקדריה טהור, מפני שיש לו הקדריה חוותים (כסף-משנה). והוא עצמו מביע תמייתו על דין זה, שהוא כלי נעשה אוחל לטמא, אבל לא לטהר). (53) מפני שאין כאן אוחל על הטומאה, שהרי ארובה פתוחה לחוץ בפתח טפח. חוטסת אهلות פ"י". (54) משנה אהלוות פ"י, ז. (55) המדבר בכללי שפוי צר ומתרחב לפני מטה, ופי הכללי נשאר מחוץ למשקוף, והבטן יש בו פותח טפח ונמצא תחת המשקוף (כך פירש הרاء"ד את המשנה). וגם רבינו, נראה, מפרש כך). אבל אם פי הכללי מבפנים, הטומאה נכתנת מן הבית לתוך הכללי. (56) וגובوها מן הארץ טפח. (57) במשנה כתוב "מודבקת". ופירש רבינו, שאם תעלת תהיה מודבקת למשקוף. ומשמעינו שאוחל ארעי (קדירה) שאין בו טפח, אינו מצטרף לאוחל קבוע. לכואורה לא היה צריך להשמיינו שבעצם המשקוף הבית טהור, שהרי כל-שכן הוא, מדין אינה נוגעת בפתח טפח. והר"מ מרוטנבורג מפרש, שאפשר לטעתו ולומר שמודבקת מצרפת למשקוף. מפני שאם עלה נראית כגוף אחד עמו).

ו. קורות הפתוחה ⁵⁸ והעליה שאין עליהם מעזיבכה ⁵⁹ והן מבוגנות קורה בנגד קורה ⁶⁰ ואורי בנגד אורי ובכל קורה מהן פותח טפח וביניהן אויר פותח טפח ⁶¹, וטמאה פחת אחת מהן ⁶² - פחהמה בלבד טמא ⁶³. הדיטה הטעמאה בין הפתוחות לעליונות - בין שמיין בלבד טמא ⁶⁴. הדיטה הטעמאה על גבי העליונות כנגד עד לרקע טמא. هي הקורות הטעמאות מבוגנות בנגד האורי שבין הקורות הפתוחות ⁶⁵ וטמאה פחת אחת מהן - פחת כלם טמא ⁶⁶. הדיטה הטעמאה על גבי קורה העליונה ⁶⁷ בנגד הטעמאה עד לרקע טמא. אין בקורות פותח טפח ⁶⁸, בין שהיו מוכנות זו על גבי זו ובין שהיו העליונות בנגד אורי הפתוחות, והדיטה הטעמאה הטעמאות או בינהן או על גביין - טמאה בוקעת מההין או ייורת, ואינה מטמאה אלא בנגדה רעולה, בוקעת וייורת, והייתה מטמאה בלבך ⁶⁹; לפיכך טמאה שאינה פחת פותח טפח ברום טפח ⁷⁰ - הרי היא כרוצזה ⁷¹. בית שנסדק ⁷² גאו וכתלו ⁷³ ונעשה שני חלקים, והדיטה הטעמאה בהציו החיצון שפהפתח בו - הפלים שבחציו הפנימי כלם טהורין ⁷⁴. היהת טמאה בחציו הפנימי: אם

מתוך מהדורות וגהן עם רם רמב"ם ג' – מוסד הרב קוק

השיעוריים כולם הולכת למשה מסיני", ברור שזה בו כאן. (9) התוספת היהת לפני מעלה, כזה _____. (10) כעין עליים ופרחים וכדומה, המפותחים באבני הבניין לפחות את הבית. (11) בפירושו למשנתנו מנמק רבינו, מפני שהמשקוף גבוח יותר משנים-עשר טפחים מן הארץ. ואולי גם כאן התכוון לכך, אבל קשה לישב את סגנון ההלכה ע"פ הנימוק הזה. ובסדרי טהרות כתוב, שריבינו חז"ר בו כאן מפירושו. (12) שם מ"ג, שנינו: "קנה שעיל גבי הפתח". ונראה שריבינו מקיים את הגירסאות שלפניו, אלא שהוא מוסוף ואומר, שמדובר בשקהנה הוא מצד המשקוף והואינו יוצא מתחתי ולמטה. (13) פסק הרב יוחנן בן נורי, ננד דעתה רב כי יהושע, מפני שרבי יהושע היה תלמידו של רב כי יוחנן בן נורי, כמו שאמרו בעירובין יא, ב: מעשה שהלך רב כי יהושע למדור תורה אצל רב כי יוחנן בן גורי (הר"י חגיג), מובא בסדרי טהרות' כאן).

ב. זי' ¹³ שהוא סובב את כל הבית ¹⁵ ואוכל בפתח טפח - מביא את הטמאה ¹⁶. היה אוכל בפתח פחות מטפח ¹⁷ וטמאה בפתח - כלים שפתחין טמאין ¹⁸; ¹⁵ טמאה פחקיו - אין מביא את הטמאה לביתה. ¹⁹ וכן ¹⁷ בחרש שדייא מקפת אקסדרה ²⁰.

(14) שם מ"ד. (15) ויש ברוחבו טפח. (16) בין אם הטומאה בבית וכליים מתחת החזין, ובין להיפך (ראה לקמן סוף ה"ג). (17) במשנה כתוב "שלוש אכבעות", וסבירו – רבינו שלאו דוקא שלוש אכבעות אלא כל פחות מטפח – בין יתר על שלוש ובין פחות מזה – דינו כך. ומדובר בשקהזין לעללה משנים-עשר טפחים (קס"מ-משנה). (18) מפני שסתופה של הטומאה לאצאת דרך פתח זה, ורואים אנו את הזין שבפתח כאילו הוא החלק המפתח, ומפני שהזין סובב את כל הבית – מהဖשת הטומאה גם לכל הזין. (ובהתפארת ישראל' כתוב, שהוא נאמר רק אם יש בוין שמהווים לפתח פותח טפח, אבל בפחות מטפח – לא). (19) לרבי יהושע, הנימוק "סתופה של הטומאה לאצאת" מועליך ורק לטמא את הכלים מתחת החזין, כשהטומאה בבית, אבל לא להיפך. (20) החזר מגולה לעללה, ואקסדרה היא מקורה. אם אקסדרה זו תופסת טפח בפתח הבית – מביאה את הטומאה. ואם פחות מטפח וטומאה בבית, כלים מתחת לכל הג האקסדרה טמאים, ואם פחות מטפח וטומאה בבית, כלים מתחת כל הג האקסדרה טמאים מפני שסתופה של הטומאה לאצאת דרך הפתח, שוגג האקסדרה מעליו בפתח. ואם הטומאה מונחת תחת הג האקסדרה, אינה מטמאת את הכלים הנמצאים בבית.

ג. חלון ²¹ העשוי למשמש ²² ויזן יוצא על גבי המחלון, אפלו היה ברוחב אגודל ²³ – מביא את הטמאה. והוא שיהיה גבוח מעל המלון רום אכבעים או פחות. היה למעלת מאכבעים – אין מביא את הטמאה אלא אם כן יש בו רוחב טפח. ויזן שעיל גבי החלון העשוי למאור ²⁴ – מביא את הטמאה בכל שהויא ²⁵, ואפלו גבוח כל שהויא. בנין היצוא לפניו החלון ²⁶ שהמשקוף נסמן עליו בשעה

(78) שם שונה ב. המדובר כאן באסדרה פתוחה משלוש רוחותיה, וגהה מחובר לבית (כך פירוש התוספות יום טוב) בשם הר"ם מרטונברוג במשנה, וראה תפארת ישראל שם שרחבה פירושו של הספר-משנה). (79) באיה צד שהוא. (80) אפילו אם זה חסדק פחות מהחوت המשקולה. והטעם, מפני שאפשר לה לטומאה לצאת שלא דרך החלק שהקלים נמצאים בו. (81) וסתמו באורך טפח או יותר, אבל פחות מטפח אינו מחבר את שני החלקים. (82) ודינם כאוהל אחד. (83) פירוש, שהיה תחתיו מקום חולול טפח. שאם לא כן, הרי זו טומאה רציצה, ואפילו אם רואים את הקנה כאילו הוא סותם את הסדק ואינה מתחפשת לצדדים. (84) שם משנה ג. (85) אך-על-פי שאין מקום פניו בין בין הקrukע. (86) שם. (87) כבית-ההلال שם. (88) אך-על-פי שבגדים מלאים את החלול שבין הבגד העליון והקרען, נידון העליון כאוהל, והשאר ככלים המונחים באוהל.

פרק שבע עשר

1) יבאר זיו היוצא מפתח הבית ופניו למטה והוא גובהו מעל לארץ שנים עשר טפח או יותר, זיו הסובב את כל הבית ואוכל בפתח טפח, חלון העשו לחשמייש ויזן יוצא על גבי החלון, ובין היוצא לפני החלון שהטומאה נסמן עליו, שני זיון זה על גבי זה והוא בכל אחד מהם פותח טפח וטומאה תחת החחתון, כלים או בדים שהם זה על גב זה וטומאה רציצה בינם, חבית שישובת על שולליה וcosity מן המת נתון בתוכה, שתי חיבות שישובות על שוליהן ונוגעות זו בזו וטומאה תחת מהן, שיפועו ואוהלים אם הם כאוהלים.

1. זי' ¹ שהוא יוצא יוצא מפתח הבית ³ ופניו למטה ⁴, וקיה גבחו מעל הארץ ⁵ שניהם עשר טפח או פחות מטפח ⁶ או פחית ⁷ מכאן – קרי זיה מביא את הטמאה ⁸ בכל שוהו ⁹. ודבר ברור הוא, שאין מביא אלא מדבריהם ¹⁰. וכן ¹¹ פל פיויא בהבאת הטמאה פו שאיינה באחל טפח הבריא – איינה אלא מדבריהם. היה גבוח יותר משניהם עשר טפח או שחייו פניו למטה ¹², וכן ¹³ העטרות והפתוחים היוציאות מן הבנין ¹⁴ – אין מביאין אלא בפתח טפח. וכן זיו שעיל גבי הפתח היוציא מן המשקוף ¹⁵, ואפלו היה קנה בצד המשקוף ¹⁶ ברכוב הפתח – אין מביא אלא אם כן היה בו פותח טפח ¹⁷.

(2) אהלות פ"ד מ"א. (3) פירוש, יוצא ממזוזת הפתח ונכנס לתוך חללו ('סדרי טהרות' ו'יחון איש', וכן משמעו מלשון ורבינו בפירושו למשנה, שם). (4) יש תוספה לאוthon זי' כלפי מטה, וצורתו כך ! פיה"מ שם, ובפ"ח ה"ב. (5) במשנה כתוב: "בזיז שהוא גבוח מן הפתח וכו' יטפח". (6) ררבינו מפרש, שהכוונה ממוקם הזיז בפתח עד לאرض יש שניים-עשר טפח ('סדרי טהרות'). (6) אם טומאה מונחת תחת החזין – הבית טמא, וכן כלים שתחתיו טמאים כשטומאה בבית. (7) אך-על-פי שאינו מביא אלא טפח מן המזוזה. (8) בפירושו למשנה, כתוב רבינו: "וואלו

מתוך מהדורות ונשל עם רmb"ם ג' – מוסד הרב קוק

ומביא את הטמאה לכל הכלים שתחfineו. ה' יונת
 טבליות של שיש, אפלו ובוחות מן הארץ אלף
 אפקה⁴⁹ – טמאה בזקעת ועולה, בזקעת וירחת, מפני
 שהן בקרע⁵⁰.

(31) שם מ"ה. (32) מכונים ורחבם שווה. (33) ומה
 שלמעלה מהתחתון טהור, מפני שהוא חוץ בפני הטומאה.
 (34) התחתון מציל על הכלים מתחתיו, והעליון על אלה
 שלמעלה ממנו. (35) ומה שלמטה ממנו טהור. זה פשוט.
 (36) העורף שיש בו טפה מערב את הטומאה, והכלול נעשה
 אויה אחד. (37) ומה שתחתיו טהור, שהוא הוא חוץ.
 (38) שהטומאה מתפשטה כלפיו העודף, אפילו אם הוא פחות
 מפוחט טפה, ועלה למעלה ובדרך עלייה היא פוגעת
 באוויר שביניהם וכוכסת ומטמא (הרא"ש בפירושו למשנה
 שם, וכן פירוש באילו ובא'). (39) העורף של העליון.
 (40) שהעליון מהיל עליהם. (41) רבבי יהושע, שם.
 והטעם, שבפחות טפה, טומאה מתפשטה ועליה אבל אינה
 יורדת (רא"ש שם). (42) שם מ"ז. (43) והתחתון גבוי מזון
 הארץ טפה (ראה ר"ש ורא"ש במשנתנו) (44) אבל ביניהם
 ועליון הטורים, מפני שהתחתון חוץ. (45) הטומאה
 שביניהם היא טומאה רצואה ובזקעת ועולה, שהוא אין
 ביןיהם פוחט טפה, ואך-על-פיין אינה בזקעת יורדת מפני
 שהתחתון הגובה מהארץ טפה – חוץ. (46) אף-על-פי
 שיש על גבה החלל טפה. רבינו משה מינינו כאן ביאור חדש
 למושג "טומאה רצואה", הינו שהמקומות שהיא מונחת עליו
 הוא פחות טפה על טפה, ואך-על-פי שהמקומות פחות
 מארכבע ורוחתו, וגם הדבר המהיל עליה גבוי מזון טפה.
 וחידוש הוא שלא שמענוונו בכל מקום אחר. ראה השגות
 הראב"ד. (47) שם פטו"ז ה"א. (48) פירוש, הכליל
 שהטומאה תחתון, הוא גבוי מן הארץ טפה (קס"מ-משנה).
 (49) תוספתא, שם. (50) ששיש מין אדמה הוא, ומתהבר
 ואיר מפסיק בין הטבלאות אין כOSH אחד.

ה. להחות⁵¹ של עץ שהן⁵² נוגעות זו בזו
 בקרקעותיהם⁵³ והן גבוחות מן הארץ טפה וטמאה
 מחת אכת מהן – כלים שחתה השניה טהורין, לפי
 שאינה נוגעת בחברתן בפחota טפה⁵⁴. והנוגע בלוט
 זו השניה – כנוגע בכלים שנגעו באקל המת⁵⁵. אבל
 כל הכלים שאמרנו שטמאיין את הטמאה ואינו
 חוץין, אם האהיל הפלוי על המת – כל כלים שעלו
 גבוי טماءים, כמו שבארכנו⁵⁶, וטמאין משום כלים
 המאהילין על המת⁵⁷, ואך הפלים שעלו גבוי שאין
 כנגד הטמאה⁵⁸ טماءים משום כלים שנגעו בכלים
 שהאהילו על המת⁵⁹.

(51) שם מ"ב. (52) מדובר בטבלאות של שולחן שהן
 מקובלות טומאה (תפארת ישראל' שם, בועז ב'). (53) כזה
 00 ומונחים זה הצד זה. (54) אין דין כאוהל ממש, לטמא

שמשייף – אינו מביא את הטמאה²⁷. היה בו זי' 28 – רואין את הבניון באלו איןנו, וכיו' העליון²⁹ מביא
 את הטמאה. וכך ציד מביאין כל היוזין האלו טמאה?
 שם היה טמאה מחת אחד מהן או בבית – הכל
 טמא, בין בيت בין מחת היוזין.³⁰

(21) שם מ"ב. (22) להנחי שפטים וכדומה. (23) בולט
 לחוץ כרוכב אגדול (אגודל – האכבע העבה שביד).
 תוספתא, שם ה"ז. (24) המביא את הטומאה ברוכב
 פונדיון (למעלה פינ'ה ג''). (25) פירוש, כל גביה שהוא,
 אפילו לעללה משתי אצבעות (רבינו, בפירוש המשנה).
 (26) כך מפרש רבינו, מה שניינו (אלות פ"ב ה"ג)
 "הבטה" אינו מביא את הטומאה. (27) כשהיא תחת
 הבטה. הטעם, מפני שהוא חוץ בפני הטומאה שלא תיכנס
 לחalon. (28) בולט לתוך החלון והטומאה תחת הבטה.
 (29) שהוא אליו תלוי באוויר ומאהיל על הטומאה.
 (30) פירוש, כל מקום שאמרנו לעללה שהזין מביא את
 הטומאה, הכוונה היא, שאם טומאה תחת הזין הוא מביא
 את הטומאה לבית, וכן גם להיפך. וכך רבינו מצא ברכינו
 הנמצאים במקום הטומאה עצמו – טמאים. מצא רבינו
 לנכון להציג זאת, כדי שלא יטעו לפירוש את הביטוי
 "מביא את הטומאה" במשמעות מצומצמת, הינו שהוא
 מביא את הטומאה לבית, אבל אין הבית מביא את הטומאה
 אליו.

ד. שניגן זי' זי' זה על גב זה³¹, והוא בכל אחד מהן
 פותח טפה וביניהם פותח טפה, וטמאה מחת
 התחתון – מתחfineו בלבד טמא. היה מחת טמאה ביניין –
 – בינייהם בלבד טמא. היה על גב העליון – בוגדו
 עד לרקייע טמא³⁵. היה העליון עורך על התחתון
 פותח טפה וטמאה מחת התחתון או ביניין –
 התחתון וביניין טמא³⁶. היה על גב העליון –
 בוגדו ועד לרקייע טמא³⁷. היה העליון עורך על
 התחתון פחות מטפה וטמאה תחתיהם – תחתיהם
 וביניין טמא³⁸. היה הטמאה בינייהם או מחת
 המזקה³⁹ – ביניין וחתה המזקה טמא⁴⁰, אבל מחת
 התחתון טהור⁴¹. יש בכל אחד מכך פותח טפה
 ואין בינייהם פותח טפה⁴³ וטמאה מחת התחתון –
 תחתינו בלבד טמא⁴⁴. היה ביניין או על גבי
 העליון – בוגדו הטמאה עד לרקייע טמא⁴⁵. אין בוגו
 פותח טפה, בין שיש בינייהם פותח טפה ובין שאין
 בינייהם פותח טפה, בין שהיתה בינייה הטמאה מחת
 התחתון או ביניין או על גב העליון – טמאה
 בזקעת ועולה, בזקעת וירחת, שהוא היא רצואה⁴⁶.
 וכן שמי' ריעות שהן גבוחות מן הארץ פותח טפה
 זו על גבי זו. כלים או בגדים⁴⁷ או לוחות של עץ
 שהן מונחים זה על גבי זה וטמאה רצואה ביניין,
 אם היה הטמאה גביה מן הארץ טפה⁴⁸ – הרי
 הכל שعليה מלמעלה מהיל על חלל הטפה

מתוך מהדורות ונסל עס רם ב"ם ג' – מוסד הרב קוק

(60) שם פ"ט מ"ז. (61) מדובר בחביה של חרס. (62) כמובן, במקום מגולה לאוויר. (63) ואין טפח בין שוליה לקרקע. (64) נחbare כבר, שכלי איינו חזין בפני הטומאה, ולפיכך דין הטומאה שבתווך הכליל, כאשר היא תחת הכליל ובוקעת וועלה ובוקעת וירודת ומטמא כל מה שנגנדה. (65) אף-על-פי שכלי חרס איינו מיטמא נגנו. (66) ונכנסה לתוך החביה וטימאתו. ואפלו שלא לננד הטומאה – טמא, מפני שהאורור הטמא מתעורר עם שאר האור. (67) שלא כנגד התוך. (68) וכל מה שננד הטומאה – טמא. (69) קשה לקבל הדברים כפשוטם, כי אין להעלות על הדעת כל שועבי דפنو טפח, ופירש ב"סדרי טהרות" כגון שיש לכלי שפה למלعلا, כזה, וההשה עם עובי הדופן וחכם טפח. (70) כל מה שיגע בחביה, בין כנגד הטומאה בין שלא כנגדה וכן תחת השפה, מפני שהטומאה בוקעת וועלה ומתחפש תחת האוחל כל סביבות הכליל. (71) ואפלו כנגד מקצת הזית שתחתיה (סדרי טהרות). וכן ממשמות לשון ר宾ו, שכותב: "שהרי הטומאה פשוטה בדרגות לבך". ובמשנה, מנמק ר宾ו: "לפי שהטומאה כבר התפשטה והראה (?) פועלתה וכוכו" וב"סדרי טהרות" פירש כוונת ר宾ו, כיון שנחפשתה הטומאה ע"י הדופן-האוחל, נפסקה רצינותו של החזי הזית שתחת הדופן, ונשאר פחות מכשיעור תחת אוירו ואינו מטמא. ומפירש זה יוצא, שם יש בחלק הטומאה שתחת אויר החביה שיעור מלא – גם כנגד פיה טמא. (72) זה נמשך לדין מקצתה תחת דופנה ומקצתה תחת אויריה, ויש בדופן פותח טפח, שאמרנו כנגד פיה טהור. ומתנה ר宾ו כאן ואומר, שזו דוגא באכלי טהור, שמדאוריתא הוא אוחל בגין לטמא בין לטהר, אבל כל טמא איינו נעשה אוחל לטהר מדאורייתא, ונשארה כולה וצוצה ובוקעת וועלה ומתחפש תחת דופנה. (73) והרי כולה את תוכה של החביה (סדרי טהרות). (74) והרי היא כאמור סתום שמטמא מהיליה על הטומאה. (75) תוספה, אהלות פ"י ה"ח. (76) כיסוי קבר סתום. (77) וככל כי רוס שבתוכה, שכלי חרס מהודך יפה. (78) מפני שהם מהалиים על המת, והרי החביה אינה חוזצת (ראה לעלה פ"יב ה"א). (79) שם פט"ו מ"ג. (80) ויש הבדל בין יושבות על שוליהן, ובין מوطות ופיקוחן מן הצד. בירושנות, גם כל מה שבתווך החביה שהטומאה תחתיה – טמא, מפני שהטומאה בקעה לתוכה וכמו שבירנו לעללה בחביה אחת, אבל כשביהן מן הצד הדפנות חזיצים ומיצילים על תוך הכליל. ומה בין זה לכלים ובגדים ולוחות עץ שאמרנו לעללה בהלה ד', שהעליז מeahil ואלה שתחתיו הם כמנוחים באוחל? שם מדובר בדברים המקבילים טמאה, אבל החביה של חרס איין מטלות טמאה מגבן, ולפיכך מצלות מה שבתוכן, ואף-על-פיכך אין מצלות את מה שעלה גבי החביה, לננד הטומאה ממש. (81) זה נמשך לדין מוטות על צידיהם. (82) וכל טמא אפלו באופן כזה איינו חזין, ונכנסה

גם מה שתחתיו. (55) במשנה כתוב: "טמא טומאה שבעה", ולכארה דברי ורבינו כאן מנוגדים למשנתנו, שהרי כתב למعلלה (פ"ה ה"ד) "והשלישי טמא טומאה ער", והנוגע בכלים שנגעו באוחל הוא שלישי. בכסף משנה עמד על זה ופירש, שרבינו הוכחון לנוגע בכלים שנגעו באוחל המת בעודו מהיל על המת. ובטומאה בחיבורים גם השלישי טמא שבעה, ולמעלה בפ"ה ה"ד מדבר כשלים שנגעו לאחר פרישה מן המת. ראה השלומות. ולдин עצמו, בדור שליחות השלהו השני טמא טומאה שבעה כחלק מן האוחל, והנוגע בו כנווג באוחל ואעפ"כ כלים שתחתיו טהורים, מפני שאינו נוגע בראשון בפתח טפח (ראה פירשו למשנתנו). והבדל כזה בין טומאה עצמה לטופאת אחרים, מצאו שפט"ז א': "כל המטלטלים מביאין את הטומאה וכו' ועל עצמן בכל شأن, ועל שאר אדם וכליים בפתח טפח" (ראה 'אליהו רבא' למשנתנו). (56) למעלה פ"ג ה"ד. (57) ומתראים כלים ואדם טומאות שבעה. במה בדברים אמרוים? בכלים שהם נגד הטומאה עצמה. (58) וכך מהו ההלל והחפת טומאה? במשנה אמרוים טמאים טמאים טומאות שבעה ומתראים אחרים טומאות ערabs, כ שנגעו בהם אחר שפירשו מן המת (ראה למעלה פ"ה ה"ג).

1. **ר. חביתה**⁶⁰ **שהיא יוושבת על שוליה**⁶¹ **באויר**⁶², **ובזיות**
2. **מן הפתה נתיון בתוכה או פתקה**⁶³ **בגדר אויריה** -
3. **טמאה בזקעת וועליה, בזקעת וירודת**⁶⁴, **והחביתה**
4. **טמאה**⁶⁵, **שהרי הטעמאה בזקעת מתקתית**⁶⁶ **ונטמאת**
5. **טמאה אויריה. היתה הטעמאה תחת עבי דפנעה**⁶⁷ - **טמאה**
6. **בזקעת וועליה, בזקעת וירודת**⁶⁸, **והחביתה טהורה.**
7. **ולמה הבחית טהורה?** **שהרי אין הטעמאה בזקעת**
8. **באויריה אלא בדופן, ואין כל הירש מטמא אלא**
9. **מאויר. היתה מקצת הטעמאה פתוח עבי דפנעה**
10. **ומקצתה תחת אויריה - טמאה בזקעת וועליה, בזקעת**
11. **וירודת. היה בדפנות פתוח טפח**⁶⁹ - **בליה טמא**⁷⁰,
12. **וכנגד פיק טהורין, שהרי הטעמאה פשוטה בדפנות**⁷¹; **אבל**
13. **בלבד. במה דברים אמרוים?** **בבחית טהורין**⁷²; **אבל**
14. **אם היתה טמאה או גבואה מן הארץ טפח**⁷³ **או**
15. **מקפה או בפונה על פיק**⁷⁴, **והיתה טמאה פתקה או**
16. **בתוכה או על גבה - הכל טמא, וכל הנגע בה כלו**
17. **טמא. היתה מקפה**⁷⁵ **אםיד פתילין**⁷⁶ **ונתוננה על גבי**
18. **הפתה - האקלים וה神情ין שבתוכה טהורין**⁷⁷,
19. **והכללים שעיל גבה טמאים**⁷⁸. **בחיות שהן יוושבות**⁷⁹
20. **על שוליהן או מوطות על צדייהם באoir, והן נוגעות**
21. **זו בז' בפתח טפח, וטמאה פתת אחת מיהן -**
22. **טמאה בזקעת וועליה, בזקעת וירודת**⁸⁰, **משמעותו שהרי**
23. **רציצה. במה דברים אמרוים?** **בטהורות;** **אבל אם**
24. **היו טמאות**⁸² **או גבואה מן הארץ פתוח טפח**⁸³
25. **וטמאה פתת אחת מיהן - פתת כלן טמא, שהרי הכל**
26. **אכל אחדר**⁸⁴.

מתוך מהדורות ונשל עם רמב"ם געם – מוסד הרב קוק

התפארת ישראל' במשנה). (83) אע"פ שהן טהורות.
84 מקומות נגיינן מצפין, מפני שיש בו פותח טפה.

הטומאה לתוך החבית שהטומה תחתיה, ומפני שהחביות נוגעות זו בזו בפתח טפה, נעשו כל הדפנות העליונות כואהל אחד וمبיא את הטומאה לכלום (על-פי פירוש

שיעור רמב"ם פרק אחד ליום – כ"א-ב"ז איר תשע"ו

22 אפלג פגם. כיצד? החורי שדה הקדש או הזרע
בָּה – פטור. גטול מאבקה⁷ וננהנה בָּה וכפומה⁸ – מועל.
23 24 הדש בשדה הקדש – מועל; שהאבק שלה מועל
לשדה, והרי נהנה באבק ופגם השדה. וכן אם חיש
שדה הקדש כדי להעלות אבק לעשב שגטן בָּה,
וונטול העשב – מועל.⁹ הדר במערת הקדש או בצל
אלין או שוכך של הקדש, אף על פי שננהנה – לא
מעל¹⁰. וכן המקדיש בית בניו, הדר בו – לא מועל¹¹.
אבל המקדיש עצים ואבניים ובנה בהן בית, הדר שם
- מועל, כמו שיתבאר. – מועל,

6 למדו בגיורה שווה מתרומה, מה תרומה בתלווש אחר
מעילה בתלווש. 7 האבק שנTEL נחלש מן השדה.
8 ואם נהנה ולא פgam – לא מועל. 9 שהאבק תלווש הוा.
10 מובן שהמדובר בפגם, מלמעלה בדישה. 11 מפני שננהנה
מן המחוור. 12 ואך על פי שרビינו פסק (בhalot עכורים)
פרק ה הלכה ד שהשתחזה בבית בניו לשם עבודה זרה
אשרו, חומרא יתירה היא בעבודה זרה (כסף משנה).

ו. גודלי הקדש – מועלין בְּהַן.¹² כיצד? המקדיש
שדה ורוצחיאה עשבים, אלין ועשה פרות – מועלין
בְּהַן. אבל המקדיש את הבור ריקון ואחר כה' נטמלא
מים, המקדיש אשפה ואחר כה' נטמלאות זבל, שוכך
ונטמלא יונם, הואיל ואין גודלי הקדש – אין
מוועlein בְּהַן.¹³ וכן הזבל והפרש שבחרזר הקדש –
לא נהנין ולא מוועlein. ומה יעשו בְּהַן?¹⁵ ימברוי
ויפלו דמיון ללבשה¹⁶. מעין שהוא יוציא מתוך
שדה הקדש¹⁷ – אסור להנוט במים שיוציאין ממנה
בתוך השדה, וננהנה – לא מועל. יצאו המים חוץ
לשדה – מטר להנות בהן. ערבה הגדרה בשדה
הקדש – לא נהנין ולא מוועlein.¹⁸ אלין של הריות¹⁹
הסמור לשדה הקדש ושרשו יוציאים בתוך
השדה²⁰: אם בין לבין השדה של הקדש עד שיש
עשרה אמה – הרי אומר שרשין שבתוך השדה
אסורין, וננהנה מהן לא מועל; היה האילן רוחון
יתר על שש עשרה – נהנה בהן מועל. אלין של
הקדש הסמור לשדה הריות ושרשו יוציאין בתוך
השדה²¹: אם היה בתוך שש עשרה אמה – אותן
השרשין שבתוך שדה הדיות לא נהנין ולא מוועlein.²²

יום ראשון כ"א איר ה'תשע"ו

הלכות מעילה

פרק חמישי

1) יבאר המקדיש לבדוק החבית הרואית למזבח או איפכא,
ורין קדשי בדק החבית וקדשי מזבח אם מctrופים למעילה.
1 א. אשר המקדיש לבדק הבית דבר הרואית לתקזק
2 הבדק, בגין אבן או קורה, או המקדיש לבדק הבית
3 דבר הרואית למזבח, בגין בכים ותורדים, או
4 המקדיש למזבח דבר הרואית לבדק הבית, בגין אבן
5 וקורה, או המקדיש לזה ולזה דברים שאינן ראויין
6 לא לזה ולא לזה, בגין המקדיש מרוגלים וחפץ
7 וציר או קרקע, אפלו המקדיש אשפה מלאה זבל או
8 עפר או אפר – מועלין בכלן משעה שהקדשו עד
שיפרו דברים קראים להפדותו.

9) אלא למכורם ולקנותם בדים הרואים.
3) להוציא בעלי חיים תמיימים הרואים למזבח, שאין להם
פדיין.

10 ב. כל קדשי בדק הבית עם דברים שמועלין בהן
11 מקדשי מזבח – מctrופין זה עם זה למעילה, ואם
12 נהנה בשוה פרוטה מבלם – מועל.

13 ג. אבל והאכיל את חברו או נהנה ומנהה חברו,
14 אכילתו נהנית חברו או אכילת חברו והניתו – בלא
15 מctrופין למעילה, ואם נעשה מן הכל הניה
16 בפרוטה – מועל.

17 ד. המעילה מctrופת למן מרביה.⁴ כיצד? נהנה
18 הימים מן ההקדש וננהנה לאחר בפה שניהם בהעלם
19 אחרי – הרי אלו מctrופין לפרטה ומועל.

4) באיסורים אין شيء אכילת מctrופות אלא אם אכל צוית
שם בכדי אכילת פרוס (שלוש ביצים), אבל במעילה למדו
שם (יח): מהכתוב מctrופות אפילו לזמן מרובה.
5) שלא נודעה לו הנהנה ראשוña לפני שנהנה שנייה, אבל
נודע לו בינתים אין הנהנות מctrופות.

20 ה. אין מעילה אלא בתלווש⁵ מן הקרקע, אבל
נהנה בקרקע עצמה או במחבר לה – לא מועל,

שיעור רמב"ם פרק אחד ליום – יום ראשון כ"א אידר – ספר עבודה – הלכות מעילה קכח

מתוך מהדורות ונשל עם רmb"ם געם – מוסד הרב נטען

העגל שפטוך העז³¹ הדומה ליבלה, שלא יצא להילאה.

(26) החליקו במעצה. (27) שכנאו אותם בעיר של חולין. (28) אחריו שקדצום והעבירו לרשوت הקדרש חתכו מהם במגירה חתיכות קטנות, כדי להתחאים לבניין. (29) השבבים הדקמים הנופלים כשמחליקים ומישרים את העזים. (30) פירורי עץ שהמגירה מפילה. (31) במקומות>Showcases שיצא ענף חדש (ריש"י וראב"ד פירשו: עלים הנובלים ונופלים מאליהם).

י. המקדיש עבדו – אין מועלין בו³² ולא בשערו,
אף על פי שהוא עומד להגוז, מפני שהוא מחבר
לו, וכל זמן שהוא מחבר הוליך ומשביח.

(32) עבדים דין כקרעוטה.

יא. הוליך פרות הקדרש – פודה אותו בשעת זרען.³³
ואף על פי שלא פדה – הרי הגדולין חלין³⁴, ואין
mourlin ביהן, ואין משלמיין מהן גרען וחמש³⁵,
וחיבין בלחלה.

(33) פירוש, שעה שהוא זורע את הפירות צרייך לפדותם אותם, אבל אחריו שזרעום וצמחו אי אפשר לפדותם מפני שהם חולין. (34) וזה דומה לפירות שגדלו באילן של הקדרש, שאמרנו לעמלה בהלהה וشمועלים בהם, כי האילן קיים כמו שהיא והפירוט הם תוספת על האילן, אבל פירות שנזרעו בקרען נשתנו ומה שצמיח הוא דבר חדש לגמור. ולא תנברורה דעתו של רבינו בפירות שאין דרעם כליה, אם דינם כפירות האילן או כזרעים. (35) פירוש, אם מעל בהקדש אחר אינו רשאי לשלם את הקרן והחומר מגידולים אלה. בתוספתה תרומות פרק ח הלהה א שנינו שמותר לשלם לפי חשבון כלומר, אם זרע סאה הקדרש וגדלנו סאותים ורואה לשלם מזה את מעילתו, חייב הוא לתת שתי קרנות ושני חומשיים, כדי שייחיו בתשלומיים אלה קרן וחומר נוסף על דמי הקדרש. ובינו סתום ואמר: "ואין משלמיין" ולא בירור את דבריו.

יב. שمرיהם³⁶ של הקדרש שנתן עליהם מים: ראשון
ר שני ושליש³⁷ – אסור להנות בו, והנהנה לא
מעל;³⁸ רבייעי – מתר. במה דברים אמרים? בקדשי
בדך הבית; אבל קדרשי מזבח, אף מרבייעי ואילך –
לוולים אסור.³⁹

(36) שמריין ונוהנים עליהם מים ואחרי כמה ימים המים תוססים ומקבלים טעם אין קלוש. ומשקה זה נקרא "תמד" בלשון התלמוד. (37) אחריו שהיסרו את התמד ונוהנים על השמרים מים שנייה וגס מזגה שנייה זו יש בה טעם של יין, ויש עושים כך בפעם שלישית ורביעית. (38) שאיסורו רק מדרבנן. (39) בקדושת הגוף החמורה אסור לעולם.

יג. המקדיש פרגנלת למזבח – מועלין בבל, בה
ובכיבצתה. הקדרש חמוץ למזבח – מועלין בה
ובחלביה.⁴⁰ הקדרש תורים לבדך הבית⁴¹ – מועלין
ביהן ובכיבצתן, כמו שבאנו.

(12) כרכי יוסי במשנה שם יג. נגד דעתו של תנא קמא והטעם, מפני שבתוספה מעילה פרק א הלהה ט נאמר שהנתן קמא הוא רבוי מאיר, וכלל בידינו של הלהה כרכי יוסי נגד רבוי מאיר. (13) בתוספה שם: "אמור רבוי יוסי רואה אני בقولן (פירוש, בהקדש בור וונתמא מים, ושובך ריק ונתמא יונים וכדומה) את דברי רבוי מאיר (שאין מועלם) חזין מן השדה והאלין שדרך להתמלאות. ובתוספות מעילה שם דיבורו המתייחס אבל, הסבירו את ההבדל, שהמים והיונים באו מן ההפקר ולאזכה בהם הקדרש, שכן אין חצר להקדש, אבל שדה ואילין המתמלאים מגוף ההקדש הם ממון הקדרש. (14) ככליר, זבל ופרש מבמהות הקדרש. (15) בזבל ופרש זה. (16) לשיריר לשכה (Caps) משנה). השקלים שנגבו כל שנה (מחצית השקל לגולגולת) הוכנסו לאחת מלשכות המקדש וממלאים שלוש קופות גדולות ומכס שבкопוות קונים קרבותה שם חותבת ציבור, כגון שני תמידים בכל יום ומוספים בשבת ומועדים, ומה שנשאר בלשכה אחר מלוי הקופות נקרא "שיירי לשכה". (17) מלשונו של רבינו ממשמע, שהמדובר בעין הנובע בשדה הקדרש עצמו, אבל רשי מפרש שהמעין נובע בשדה חולין והמים באו לשדה של הקדרש. (18) מפני שהוא ראייה לשום דבר. (19) במשנה שם שניינו: שרשי אילן של הדיווט הבאים בשל הקדרש ושל הקדרש שבאים בשל הדיווט לא נהנים ולא מועלם ובגמרה בא בתרוא כו: הסבירו, שהרששים שאינם מרווחים שיש עשרה אמה מן האילן, דין כאילן מפני שהוא יונק דרך אותם הרששים אבל המרווחים יותר פסק הקשר שבינם ובין האילן ולפיכם הם שייכים לקרען. עיין שם. ומכאן המקור להלהה זו. (20) של הקדרש. (21) של הדיווט.

ז. גן שבראש האילן של הקדרש, שננה אותו היען
מעזים²² ועשבים וכיוצא בהן – כל مكان עם
הכיצים²³ שבו עם האפרוחים הארכיבין לאפן אין
גנין בהן, והגנה – לא מעלה.²⁴

(22) שהבאים מקום אחר. (23) מפני שהבאים צריכים לאילן דין וכן גם אפרוחים הצריכים לאמן. אבל האפרוחים שאינם צריכים לה, שידועם לפרוח ולמצוא מונוחיהם – מותרים. (24) מפני שם בקן עצמו אין מעילה, והרי כל האיסור ליהנות בהם הוא מפני שהם זוקקים לקן.

ח. המקדיש²⁵ את העיר – מועלין בבל, בין
באיילות בין בבל גן שבראש האילנות או שביבנינה.
(25) משנה שם: "המקדש את החורש מועלם בכלו."
ומפרש רבינו שגם הקינים בכלל והטעם, מפני שבבעל העיר זכה בהם בקנין חצר וכשהקדיש את העיר כל מה שבתוכו הקדרש.

ט. גברים ששפכו²⁶ עלי הקרקע וקצאו אותו –
מועלין באוון העצים הקטנים שחתכו מעט
שקצתו²⁸; אבל אין מועלין לא בשפיו²⁹ ולא
בגסרת³⁰ ולא בנביה של עצים, והוא הגוף הקשח

מתוך מהדורות ונשל עם רמב"ם געם – מוסד הרב קוק

24 - **הרי זה לא מעיל**, עד **שיהנה בשוה פרוטה ויפגם**
באותה הגינה בשוה פרוטה בךבר עצמו. **כיצד?** **הרי**
שחתיר מטלית מבגד הקדש ותפרה בכבגו ולבשה
וניהנה בה בשוה פרוטה, והפסיד בפוג' שחתירה
מןמה בשוה פרוטה, **ולא הפסיד במטלית כלום** -
הרי זה לא מעיל, **מןני שנינה בךבר אחד ופגם**
בדבר אחר. **וכבר בארכנו**, **שנהינה ומיהנה חכרו** -
מצטרף, **ואפלו לזמן מרבה**.

(2) משנה מעילה יח. בקאים היו חז"ל בתכונות המתחכו, וידעו שהוחב קsha ואינו נוגם בשימוש קל. (3) כחכמים שם. (4) גمرا שם יח. (5) כל התנאים הכתובים כאן נאמרו בגראה שם. (6) למעלה פרק ה הלכה ד.

ב. **קדשי קדשים** הtmpים שטלש מצמראן - ב'ין
שנהינה בפרקוטה מעיל, אף על פי שלא פגם; **שהרי**
הן דומים לכוס שלב זהב שאינו נוגם, **שאין תליישת**
הצמר פולשת אוטן מלקרוב. אבל אם נפל בהן מום,
הואיל ולמכירה עומדים והגיה פוג'ת דמייקן - לא
מעיל עד **שיהנה ויפגם בפרקוטה**. **תלש מהן אחר**
שפטתו - ב'ין **שנהינה מעיל**, שאין פגם **למפתה**.
ומעליה זו מדביריהם, כמו **שבארנו**.

(7) משנה שם. (8) שם יש יותר צمر יعلا מהרים. (9) כרב פפא שם יט. ראהراب"ד וכסף-משנה. (10) משמע בין תמיימה ובין בעלה מום. וכן פירוש רשי"ם. וראה מה שכחנו למעלה בפרק ג הלכה א. (11) שם.

ג. **המעיל בקדשי בדק הבית**, ב'ין **שמעיל בשגגה** -
נתחלל¹² **הקדש**<sup>13, וזה **שנהינה אחורי פטור**¹⁴. **מעיל**
בזדון, **הואיל ואינו חיב בפרקון מעיל** - לא **נתחלל**
הקדש, אלא **הרי הוא בחותית**¹⁵, ואם בא אחר וניהנה
בו בשגגה - **מעיל**. **במה דברים אמורים?**¹⁶ **בשמעיל**
בלוד וחותיאו בתורת חילין והקנחו לאחר; אבל אם
נהינה בו ופגמו¹⁷ **ולא הקנחו לאחר** - **יש בו מועל**
אחר מועל.¹⁸</sup>

(12) פקעה קדושתו. (13) מחלוקת ר' מאיר ור' יהודה במסנה קידושין נב: , ובגמרא שם נד: אמרו שהלכה כר' יהודה בהקדש, האומר: בשוגג מתחלל, במזיד אינו מתחלל. (14) שהרי נהנה בחוריין. (15) כמו שהיה לפני המעליה. (16) שבשוגג אין מועל אחר מועל. (17) אפילו פגמו, ומכל- שכן אם נהנה ולא פגמו. (18) ראה פרק ד וה.

ד. **ואין מועל אחר מועל בקדושים אלא**
בבחמות¹⁹ **ובכל פשMISS בלבד**. **כיצד?** **בקע בקדושים**
של הקדש וניהנה בפרקוטה ופגם, **ובא חברו ובקע**
בו וניהנה ופגם - **כלם מעילו**. **נטל הקדרות ונינתנו**
לחכרו - **הוא מעיל**, אבל **חברו לא מעיל**. **שחה**
בכוס של זהב וניהנה בפרקוטה, **ובא חברו ושותה**
וניהנה, **ובא חברו ושותה וניהנה** - **כלם מעילו**. **נטל**

(40) והטעם, מפני שתנוגנות וחמורה אין ראוי למזבח וקידשו קדושת דמים, כמובן, למקרה ולקנות בדמיון דברים הראויים למובהח גםם הביצים והחלב ראויים לכך. (41) אבל אם הקדושים למזבח אין ביצתם ראוייה לכלום ואין מועלים בה.

יד. **בתנות נהנה שבלו**⁴² - **מוועלין בבחן** **בשאך**
קדושים. **ווחדרשים**, **הוואיל ונתנו להנות בבחן**⁴³ - **אין**
מוועلين בבחן.

(42) (43) שאי אפשר להם לכהנים לפשט את בגדי הכהונה כהרף עין עם גמר עבודתם ונוהנים מהם ולפיכך מתנים עליהם, בשעה שמקדושים אותם, שלא מועל בשינהו בהם.

טו. **קדשי עובדי פוכבים**⁴⁴: אם **לבדק** **הבית** **הקדישו** - **מוועلين בבחן**; ואם **קדשי מזבח** **הן** - **אין** **בבחן** **מיעילה** **מן התורה**, **שנאמר בקרבתות**: **דבר אל בני ישראל, אבל אסור להנות בבחן** מדברי סופרים. (44) שהגוי הקדושים לגובה.

טז. **כול**⁴⁵ **ומראה**⁴⁶ **ויריח**⁴⁷ **של הקדש** - **לא נהנית**
ולא מוועلين. **במה דברים אמורים?** **בשרהיך בקטורת**
אחר שעתקה תמיורת; **אבל אם הריח בקטורת**
בשתעה תימרתה - **מעיל**.

(45) אם נהנה מוקול כל הניינה שבמקדש. (46) ריח הקטורת. (47) ריח הקטורת. העשן הקטורת, מפני שעמוד הקטורת עליה בכו ישר כען התמר נקרא "תימורת", ולאחר שעלה העשן כבר נגמרה מצותו וככל בידינו: אין לך דבר שנעשה מצותו ומועלם בו. (49) שהרי טרם נגמרה מצותה הקטורת. ובcoil ומרת אין מועלים לעולם מפני שאין בהם ממש.

יום שני כ"ב איר ה/תשע"ו

פרק נושא

(1) יבאר נהנה בדבר שנוגם או שאינו נוגם, קדשי קדשים שתלש מצמרו או ע"פ שלא נוגם.

א. **יש דברים**² **שנהינה בבחן ולא יפגמו**, כגון
המשתמש בכל זהב טהור, **ויש דברים** **שיפגמו**, כגון
בגון בגדים וכלי כסף ו nichshet וברזל וכלי יצוא בבחן.
וניהנה בשוה פרוטה מן הקדש שאינו מחבר, כגון
בקרע: אם נהנה בדקר שאין בו פגם, כגון
שנשטע מש בכלי זהב של הקדש - **מעיל**; **וניהנה בדקר**
שנוגם, כגון **שלבש בגדי הקדש** או **בקע בקדושים** -
לא מועל עד שיפגמו³ **בחקדש בשוה פרוטה** **באותו**
דבר עצמוני⁴ **שנהינה בו**, **ויתפכן להנות**, **ויפגם** **ובצחצוי פרוטה**,
או **שנהינה בשוה פרוטה ופגם** **ובצחצוי פרוטה**,
אחר ולא נהנה במה שפגמו ולא פגם במה שניהנה

שיעור רמב"ם פרק אחד ליום – יום שני כ"ב אידר – ספר עבודה – הלכות מעילה

מתוך מהדורות וगשל עם רמב"ם גNUM – מוסד הרב קוק

¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸

שַׁהֲיָא קְרִשָּׁת דָמִים; וְאֵם נִתְנָה לְחֶבְרוֹ, וְחֶבְרוֹ
לְחֶבְרוֹ - קָרְאָשׁוֹ בְּלִכְדָּן מַעַל.

(30) המזכיר כשהבאה חיה, ואפשר להעמידה לפני הכהן להערכה. אבל אם מיתה או אפיליו שחתה, אין לה פדיון מפני שהיא טעונה העומדה והערכה. ראה לעמלה פ"ג העלה א.

ז. אמריו חכמים³¹, שהנוטל אבן או קורה של הקדש ונתקה לחרו - שניהם מעלי. ואם נתקה לו הגבר שהיתה פחת ידו - הוא מעל, והגוזר לא מעל. ויראה לי, שאין אלו הרקרים אמרוים אלא במעשה בזדון³², שהרי לא נתחלל הקדש. הנוטל פרוטה של הקדש על דעת שהוא שלו³³ - לא מעל עד שיוציאו אורה בחפציו או עד שיטנו אורה בתקנה. נתקה לחבו - הוא מעל, וחבו לא מעל; שאין מעל אחר מועל בשאר הקדשות, כמו שארכנרט³⁴. וכך פילוא בזיה.

(31) שניינו שם (יט): "נוטל אבן או קורה של הקדש, הרי זה לא מעל. נתקה לחבו - הוא מעל, וחבו לא מעל". ובוגרואה שם שאלו: "מאי שנא (מהו ההבדל) הוא, ומאי שנא חברו?" ומתוך שמואל: בגבור המסורות לו. ופרש רבינו, שהמדובר במועל בזדון ולא נתחללו האבן והקורה, ולפיכך שאל, למה לא מעל חברו, הרי במועל בזדון למדונו בה"ג שכולם מעלו? ומתוך שמואל שהמדובר כשהומואל הראשון נתנה לגוזר, אבל אם נתנה לאחר מעלו שניהם. ומכאן דבריו שהבלכה זו, אבל רשי"ו וראב"ד פירשו אחרת (ראה כסף-משנה). (32) ומה שאמרו: "מעל", הכוונה שעבר על אישור מעילה (ראה למלחה פרק א הלכה ג). ומה ואינו מוסיק החומש (ראה למלחה בזדון? מפני שקדשי בדק הכרחו להעמיד דין זה במעילה בזדון? מפני שקדשי בדק הבית מתחללים אחריו מיעלתו של הראשון ואין השני מועל, כמו שתתברר לכך פעמיים. (33) אבל אם התכוון לנזולו – עא"פ ששוגג ולא ידע שהוא של הקדש – מעל חברו.

(34) כמה פעמים בפרק זה.

ח. נוטל אבן³⁵ או קורה של הקדש - לא מעל, שהרי לא נתקה עדין. בנה אורה בתוך ביתו - מעל³⁶. נתקה על גבי חלון شبתקורה ולא חברה - לא מעל עד שידור פחתה בשווה פרוטה, שאין זו בניה³⁷.

(35) משנה שם. (36) אף-על-פי שלא/dr תחתית. והטעם, מפני שינוי את הקורה גם ננה ממנה הנה ניכרת. (37) הנחת הקורה בעלי חיבור אינה הנה ניכרת, שהרי אפשר לומר שלא לצרכי עצמו הנינה, גمرا שם.

ט. נוטל פרוטה של הקדש ונתקה לבן, אף על פי שלא רוחץ - מעל, שהרי נהנה בהיותו רוחץ בכל עת שירצה. וכן אם נתקה לאחד מבעל אמנויות - מעל, אף על פי שעדרין לא עשו מלאכתו.

(38) משנה שם.

הפטוס ונתקה לחבו מתקה או מקרו - הוא מעל, וחברו לא מעל. רכב על גבי הקמור וננה ונתקה בפרוטה ופגם, ובא חברו ורכב עליו וננה ונתקה ופגם - כלם מעלו. נמן החרmor לחבו מתקה או מקרו או השכירו²¹ - הוא מעל, לחברו לא מעל לפ"ט טובת הנסאי²² קרדום של הקדש - הוא מעל לביקע בו לכתלה²³. והוא סדרין לכמה²⁴.

(19) הלהקה זו היא המשך להלכה הקודמת, והמדובר בכמה טמא, ולמטה כתוב ובירוש"ח "החרmor". כל הדברים האמורים בפרק זה בהלכות ג, ד וה, הם לפי התוספותה מעילה פרק ב הלכה ט, ולא ע"פ המשנה מעילה יט: העוסקת בקדושת הגוף כמו כל שרת שבמשנה, ולפיכך שינה ורבינו וכותב: "כל תשמיש", וודעתו שההוספהiana אחת מגודת למשנה (ראה ראב"ד וכסף-משנה), ומפרש את התוספהiana האומרת: "בקע בקדורות של הקדש, ובא חברו ובעק בו, כולם מעלו" כגן ששגג וחשב שהקדורות הוא שלו ולא נתכוון כלל להוציא מרשות לרשות, ולכן גם השני מעל. ומשנינו מדברת, כשירע שאינו שלא והתכוון לאיזול, אבל לא ידע שהוא של הקדש (אם ידע שהוא של הקדש, הרי הוא מידי ואפייל קדושת דמים איינו מותהיל), ולפיכך אמרו: אין מועל אחר מועל אלא בקדושת דמים איינו מותהיל), אבל בקדושת דמים במתכוון לגוזל ע"פ שאינו יודע שהחפץ הוא הקדש, מכיוון שהתכוון להוציא מרשות לרשות הוא מעל לחברו לא מעל. וכן פירשו התוספות קידושין נה. דה אין (ראה גירסת הב"ח שם. וגם לפ"ג גירסתו אפשר לישב דברי רבינו). (20) נחלש. (21) לזמן מסוימים. שכירות דינה מכיר. (22) מימרא של רב אמי, בכבא מציעא צט. (23) שוויה של הנהנת המשאל בזה שעשה טוביה לשואל. (24) מפני שהקדורות יצא כלו לחולין ע"י מסירתו לרשות השואל. (25) המשאל בהמה שקדושת דמים עליה.

ה. בקהמת קדשי מזבח²⁶ אינה כן, אלא יש בה מועל אחר מועל עד פה פטומים. כיitz? פליש מן החתאת²⁷, ובא חברו ופליש, ובא חברו ופליש - בלאן מעלו. וכן אם נתקה לחבו, לחברו לא חברו - בלאן מעלו. ויראה לי²⁹, שדין המנהות והעופות והנכדים וכל שרת בדין הבהמה, שבלון קדשת הגוף הן.

(26) הכוונה לקדשי קדשים, שהרי קדשים קלים אין בהם מעילה לפני זריקת הדם (למעלה פ"ב ה"א). (27) לשון המשנה מעילה יט: . ראה העלה בהלכה הקודמת. (28) תוספהiana שם פרק ב הלכה א. (29) בתוספהiana אמרו: ובועלה וכו' נתנו לחברו וכור' כולם מעלו, ולפיכך אמר "ראה מעולה לכל הדברים שהם קדושים הגוף, ולפיכך אמר ר' ראה לי".

ו. בקהמת קדשי קדשים שנפל בה מום, הוזיל והיא עומדת לפדיון³⁰ - הרי היא בקדשי בפרק הבית

מתוך מהדורות ונחל עם רם רמב"ם גNUM – מוסד הרב קוק

אחרת, המפריש שקלו לחברו הרוי זה מעל. (53) משנה שקלים פרק ב, ב. (54) בשבייל המשלח. (55) בשבייל עצמו. (56) בשעה שקל. (57) השליח שקל בשבייל עצמו. (58) ולפיכך זכה הקדר בשקל וזה בשעה שתרמו הראשון. (59) פ"ב ה"ט. (60) ההנחה היא שאם לא שקל, בitudין ממשכנים אותו וגובים ממנה. ורקום מצוות מתן השקל אינה מעילה, מפני שמצוות לאו להנחת נינתנו" (קיום מצוה אינה אנאה, אלא מילוי חוב שהטילה עליו התורה. ובינו בפירושו על המשנה לפני היירושלמי שם). (61) מפני שהשקל עדרין לא היה ברשות הקדר, בשעה שקלו בשבייל עצמו. (62) מחולקת ר' יהודה ור' מאיר בקידושין נ. ופסק כר"י (בירושלמי שם אמרו שמנתו ר' מאיר שנאה, שסובר מועלם בשיריים. ויש לתמהה על רבינו, שפסק כמשנתנו, ומסיים שאין מועלם בשיריים, וצריך עיון).

יום שלישי כ"ג איר ה'תשע"ז

פרק שבועי

(1) יבהיר מי שגג ולקח הקדר ונתנו לשלה השלה מדעת עצמו. מי מעל, ודין אם עשה השלה השלה מדעת חולין

א. מי שגג ולקח הקדר או מעות הקדר וננתנו לשלה להוציאו בתורת הילין: אם עשה השלה שליחתו שליחותו - המשליך הוא שמעל; ואם לא עשה שליחותו, אללא עשה השלה מדעת עצמו - השלה והוא שמעל. כיצד? בעל הבית שאמר לשלהו: תן (לי) מאותו בשר לאוრחין, קלף ונמן לךן בקר; או שאמר לו: תן לךן בקר, ונמן לךן בשר; ואם לשלהו: הבא לי מן המלחין, והביא לו מן המגדל; או שאמר לו: הבא מן המגדל, והביא לו מן המלחין - השלה מעל. וכן כל כיוצא בו. החל השלה והביא מן המלחין כמו שאמר השולח: לא היה בלבוי שיביא אלא מן המגדל - בעל הבית מעל; שהרי עשה שליחות מאמרו, ודברים שבלב אין דברים. ואפלו היה השלה חרש או שוטה או קטע שאין לךן שליחות, אם עשה במאמרו - בעל הבית מעל, ואם לא עשה שליחותו - בעל הבית פטור. אמר לשלהו: תן לאוורחין חתיכה חתיכה⁸ של בשר, החל השלים ואמר לךן: תלו⁹ שיטים שיטים - בעל הבית מעל, שהרי געשה והשליח פטור, מפני שהוא מוסיף על שליחות בעל הבית ולא עקר השליחות.¹⁰ אבל אם אמר להם השלה: תלו שיטים שיטים מדעתו - שיגין מעלין.¹¹ נטלו האורחים שלש שלש - אף האוורחין מעלין, מפני שבל אחד מהן עשה שליחות חברו והוסיפה מדעתו. נמצא חברו חיב, וכי שגעשו דבריו ולא געקרה השלהות, והוא חיב על זה שהוסיפה מדעתו.

(2) משנה, מעילה כ, א. (3) ושינה مما אמר המשלח.

1. קנה בה חפץ³⁹ ולא משך: אם מן העובד כוכבים
2. - מעל⁴⁰, ואם מן ישראל - לא מעל.⁴¹

(39) ושילם מחירה למוכר. (40) בקנה מן הגוי, מעות קונות לדברי הכל. (41) שלא קנה את החפץ כל זמן שלא משך אותו. וסובר רבינו, שאע"פ מן התורה מעות קונות, כיון שתיקנו חכמים שלא יקנה בעלי מיסחה, הרי לא יצא הכספי מרשות המוכר (ראה כסף-משנה. ולפלו האחראונים בזה, אם תקנת חכמים מועילה לבטל דין תורה בכעין זה. וצריך עיון).

3. המוציא מעות הקדר בארכיו על דעתו שען
4. חילין⁴², אף על פי שלא הוציא בדברי חול - מעל.
5. כיצד? המביא חטאחו ואשמו ופסחו מן הקדר,
6. וכן מחר פפרה⁴³ שהביא פפרתו מן הקדר -
7. מעל. וכן אין מועלן עד שיורק קדם.⁴⁴ לפיכך,
8. הambil מנהות⁴⁵ ונסכים ולחם תודה מן הקדר,
9. אף על פי שעבר עברה - לא מעל, שאין בכך זריקת
10. דם לכפר עליו.

(42) סבור היה שהמעות חולין. (43) כגן זב וחבה וילודת שהוחווים להבייא קרבנות אחר טהרותם. (44) ואז נהנה, כי הזורקה מכפרת, מחולקת ר' יהודה ור' שמעון בمعنى היט. ופסק כר' יהודה. (45) חוץ למנה חוטא, שהרי הקטרת הקומץ מכפרת.

11. יב. נמן⁴⁶ שקלין⁴⁷ מ翦ות הקדר - כשיתרמו⁴⁸
12. התרומה ויקנו ממנה אפלוי בהמה אחת ויורק דמה
13. ימעל השוקל, שהרי חלקו באומה בהמה שנורק
14. דמה.⁴⁹

(46) משנה שקלים פרק ב, ב. (47) מחיצת השקל, שככל אדם מחויב להת לבית המקדש אחת בונה, כדי לקנות קרבנות חותכת ציבור. (48) שלוש פעמים בשנה היו ממלאים שלוש קופות מהשקלים שנצטברו בלשכה, ומה שהכניסו לקופות נקרא "תרומות הלשכה", ומהן קונים קרבנות, ומה שנשאר בלשכה נקרא "שירנו לשכה". (49) אבל לפניו הזורקה לא נהנה, כמו שאמרנו בהלכה הקורמת.

15. הפקידיש⁵⁰ שקלין והוציאו בשאר ארכיו⁵¹, בין
16. הוא בין חברו - מעל.⁵² נתנו לחברו⁵³ לשקלין על
17. ידו⁵⁴, החל ושקלין על ידי עצמו⁵⁵: אם כבר נתרמה
18. התרומה - מעל השוקל;⁵⁶ שהתרום תורם על
19. העתיד להגבות⁵⁸, כמו שbarang בשקלים⁵⁹, וכאלו
20. הגיע שקל זה לשלפה, ולפיכך מעל.⁶⁰ ואם עדין
21. לא נתרמה תרומה - לא מעל.⁶¹ ולעולם אין מועלין
22. בשירוי הלשכה.⁶²

(50) תוספתא מעילה פרק א הלכה יג. (51) צרכי חולין.
(52)راب"ד וכסף-משנה מפרשין כוונת רבינו, שאם נתנו
לחבירו וזה נהנה בו שניהם מועל. והכסף-משנה מוסר מקור
הדין בתוספתא מעילה שם. בתוספתא שלפנינו גירסת

שיעור רמב"ם פרק אחד ליום – יום שלישי כ"ג איר – ספר עבודה – הלכות מעילה

מתוך מהדורות גנאל עם רם רמב"ם געם – מוסד הרב"ם

האָתָרֹג שַׁהְבֵּיא לוֹ בְּפִרְוֹטָה אֶחָת שְׁחוֹ שְׁתִּי פְּרוֹטֹת

- שְׁנִיהם מַעֲלוֹ.

(21) משנה, שם. מחולקת תנאים, ופסק כרבי יהודה.
(22) גמרא, שם כא, א.

ה. **הַשׁוֹלֵחַ**²³ **פְּרוֹטָה בַּיד שְׁלֹחוֹ** לְקָנוֹת לוֹ בָּה חֶפְץ,

וּגְנִיפָּר בַּעַל הַבַּיִת שַׁהְיָא הַקָּדֵש קָדֵם שְׁתִּיגַע לִיד הַחֲנוֹנִי - הַשְּׁלֵיחַ מַעַל, שַׁהְיָא שׁוֹגָג²⁴, וּבַעַל הַבַּיִת
כְּבָר נִנְבֵּר, וְאַיִן הַמְזִיד חִיב בְּקָרְבָּן מַעַילָה, כַּמוֹ שְׁבָאָרְנוֹן²⁵. נִנְבֵּר אֶפְתַּח הַשְּׁלֵיחַ וַיַּדַּע שַׁהְיָא הַקָּדֵש קָדֵם
שְׁתִּיגַע לְחֲנוֹנִי - שְׁנִיהם פְּטוֹרִים²⁶ מַקְרֵבָן מַעַילָה,
וְהַחֲנוֹנִי תִּכְבַּב כְּשִׂוְצִיאָא אֶתְהָה פְּרוֹטָה שְׁנִעתְרָבָה
בְּמַעַתִּיו, שְׁהָרִי הוּא שׁוֹגָג. הַזְׁדִּיעוֹ לְחֲנוֹנִי שְׁפְּרוֹטָה
שְׁנִתְגַּנוֹּ לְהַקָּדֵש - שְׁלַשְׁתָּן פְּטוֹרִין, וְגַתְּפָס הַמְקָה
לְהַקָּדֵש.²⁷

(23) תוספתא, מעילה פ"ב ה"ג. (24) במשנה, שם כא, א -
נאמר: שלח ביד פיקח ונזכר עד שלא הגיע אצל חנונו, המונה מעל. ובינו בין כן כותב "שליח מעל", ובפירושו על המשנה שם, מפרש שהמשנה מתכוונת לנזכרו שניהם, המשלח והשליח. ראה רשי" ש, שפירש אחרת. (25) למעלה פ"א ה"ג. ומפני שלא נתחייב בקרבן מעילה, לא נתחללה הפרוטה. (26) שהרי כולם מזידים. (27) תוספתא, שם. ובמשנה-למלך כתוב, שדין זה פלא בעיניו.

ו. **וְכִיצְדִּיק יִעַשֶּׂה**²⁸ **כִּידְרֹל הַחֲנוֹנִי מִן הַחְטָא עַד שִׁיחִיה מַתְרֵר לְהַשְׁפֵּמֶשׁ בְּכָל הַמְעֻות ? נוֹטֵל פְּרוֹטָה**
שֶׁל חֲלֵין אוֹ בְּלֵי כָּל שַׁהְוָא וְאָוֹר : פְּרוֹטָה שֶׁל
הַקָּדֵש בְּכָל מִקּוֹם שַׁהְיָא מַחְלַלָת עַל זֶה ; וּמַעַשָּׂה
אֶתְהָה פְּרוֹטָה אוֹ הַכְּלֵי הַקָּדֵש, וַיַּתְּפַרְּחֵר הַחֲנוֹנִי
לְהַשְׁפֵּמֶשׁ בְּכָל הַמְעֻות . וּבָן פְּרוֹטָה³⁰ **שֶׁל הַקָּדֵש**
שְׁנִיעָרֶבֶת בְּכָל תְּכִיס, או שָׁאָמֵר : פְּרוֹטָה בְּכִיס זֶה
הַקָּדֵש - מַחְלָל אֶתְהָה³¹ **וְאַחֲרֵךְ יִשְׁתְּמַמֵּשׁ בְּכִיס . וְאָם**
הַזְּכִיא וְלֹא חָלֵל - לֹא מַעַל עַד שִׁוְצִיאָא אֶת כָּל
הַכִּיס.³²

(28) משנה, שם. (29) בעל הבית שנזכר. מדורבר כשהחנונו שוגג. (30) משנה, שם כא, ב. (31) ואינה בטלה ברוב, מפני שטבע חשוב, ודרכו חשוב אינו בטל אפילו באף'(תוספות' שם ד"ה פרוטה. וראה משנה-למלך). (32) כל זמן שלא הזיכא כל הפרוטות שכיסים, אפשר שהפרוטה של הקדש נשארה בו. פסק כחכמים, שם.

ז. אמר: **כִּיס מִכִּיסי**³³ **הַקָּדֵש, וְשׂוֹר מִשּׂוֹר הַקָּדֵש -**
מוֹעֵלִין בְּכָלָן³⁴ **וּמוֹעֵלִין בְּמַקְאַטָּן**³⁵. **כַּיְצֵד עוֹשֶׂה ?**
מְבִיא אֶת הַגָּדוֹל שְׁבָהָם וְאָוֹר : אם הַקָּדֵש הוּא -
הָרִי הוּא הַקָּדֵש, וְאָם לֹא - הַקָּדֵש בְּכָל מִקּוֹם
שַׁהְיָא מַחְלָל עַל זֶה ; וַיְהִי בְּקָטָן .

(33) תוספתא, מעילה פ"א ה"ז. (34) אם הזיכא את כולם.

(4) מכיוון שינוי, אינו שליחו של המשלח בנסיבות זה, אבל אם לא שינה אלא הוסיף, מבאר ובינו לדינו למטה בהלכה זו.ammen כל בידינו, שכן שליח לדבר עביה, ואין מהיבים את המשלח, אבל מעילה יצאה מן הכלל הזה. בקידושין מב, ב - למדיו שבאיסור מעילה יש שליח לדבר עבריה. (5) במשנה, הגירסאות: "אל היה בלבד מזה אלא מהזה", ופירשו בתוספות, כגון מהו שם כמה חלונות, ואומר בעל הבית לא נתכווני לחילוץ והשחאת ממנו אלא לחילון אחר, ונראה שם רשי" מפרש כן, ופירושים מתקבל על הדעת. ואולי גירסת אחרת היהת לפני ריבינו. (6) ומפני שנעשה רצונו וננה בזוה. (7) חתיכה כל אחד. (8) כפירוש של רב שששת, שם כ.ב. (9) קחו. (10) כפירוש של רב ששת, שם כ.ב. (11) בעל הבית מעל, מפי שנעשה רצונו. והשליח מעל, מפני שעשה על דעת עצמו ממש, והציג שפירוש זה לא על דעת בעל הבית, אבל אם לא פירש שעושה על דעת עצמו, אפשר שבעל הבית אינו מקפיד על ההוספה, ומה שאמר "חתיכה", התכוון שלא יפחוות (כסף-משנה בשם הרוי קורוקס).

ב. **בָּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים ? בְּשַׁהְיוֹ הַחֲתִיכּוֹת מִקְדֵּשִׁי**
בְּדַק הַבַּיִת ; אֲבָל אִם הַיּוֹ בְּשַׁר עַזְלָה¹² **וּבְיוֹצָא בְּ**¹³
- לֹא מַעַל אֶלְאַ הַאֲוָלָב¹⁴ **בְּלִבְדֵּךְ . שְׁהָרִי הוּא חִיב**
בְּאַסְטוֹר אֶחָר יָמָר עַל הַפְּעִילָה¹⁵, וּבְכָל הַתּוֹרָה בְּלֹא
אֵין שְׁלֵיחַ לְדַבֵּר עַבְרָה¹⁶, אֶלְאַ בְּמַעַילָה לְבַדָּה שְׁלָא
יִתְעַרֵּב עַמָּה אָסָטוֹר אֶחָר¹⁷.

(12) תוספתא, מעילה פ"ב ה"ב. (13) דברים העומדים להקטרה. (14) שהרי נהנה. (15) נימוק למה לא מעלה המשלח. (16) פלא, הלא גם בגב ובתחיה פתילות, הלו והביא ל' עיר. ראה פ"ג מהל' גניבה ואיבידה ה"ז, ובמשנה למל' שם. (17) שאסור לאכול בשער עולה וכיווץ בו. ראה ה' מעשה הקרבנות פ"א (ראה משנה-למלך שם).

ג. **הַגּוֹתָן**¹⁸ **פְּרוֹטָה הַקָּדֵש לְשְׁלֹחוֹ וְאָמֵר לוֹ :** הַבָּא
לי בְּחִצִּיה גְּרוֹת וּבְחִצִּיה פְתִילּוֹת, הַלְּךָ וְהַבָּא
בְּכָלָה גְּרוֹת אוֹ בְּכָלָה פְתִילּוֹת, הַלְּךָ וְהַבָּא בְּחִצִּיה
לִי בְּכָלָה גְּרוֹת אוֹ בְּכָלָה פְתִילּוֹת, הַלְּךָ וְהַבָּא בְּחִצִּיה
לֹא מַעַל - **שְׁהָרִי לֹא גַּעַשְׁה שְׁלִיחוֹת** בְּפְרוֹטָה¹⁹ ;
וּבְשְׁלֵיחַ לֹא מַעַל - **שְׁהָרִי לֹא עַקְרָב שְׁלִיחוֹת** ;
בְּפְרוֹטָה. אֲבָל אִם אָמֵר לוֹ : הַבָּא לִי בְּחִצִּיה גְּרוֹת
מִמְקוֹם פָּלוֹנִי וּבְחִצִּיה פְתִילּוֹת מִמְקוֹם פָּלוֹנִי, וְהַבָּא
וְהַבָּא גְּרוֹת מִמְקוֹם פְתִילּוֹת וּפְתִילּוֹת מִמְקוֹם גְּרוֹת
- **הַשְּׁלֵיחַ מַעֲלוֹ.**

(18) משנה, שם כא, א. (19) ואין מעילה בפחות מפרוטה. (20) מפני ששינה בכל הפרוטה.
ד. **נִתְמַנֵּן לוֹ שְׁתִּי פְּרוֹטֹת וְאָמֵר לוֹ :** הַבָּא לִי אָתָרֹג,
וְהַלְּךָ וְהַבָּא לֹא בְּפְרוֹטָה אָתָרֹג וּבְפְרוֹטָה רְמֹן -
הַשְּׁלֵיחַ מַעַל, וּבַעַל הַבַּיִת פָּטוֹר, שְׁהָרִי שְׁלֹחוֹ לְקָנוֹת
לוֹ אָתָרֹג שְׁשָׁה שְׁתִּי פְּרוֹטֹת. לְפִיכָּה, אִם הִיה

מתוך מהדורות ונשל עם רמב"ם גם

יום רביעי כ"ד איר ה'תשע"ו

פרק שעוני

(1) יbaar הפעלים בהקדש שפסקו עליהם מזונות אם יאכלו מגורגות של הקדש.

א. הפעלים שהן עוזין בקדש, אף על פי שפסקו עזון¹⁸ מזונות¹⁹ – לא יאכלו מגורגות של הקדש, ואם אכלו – מעלה. אלא הקדש נותן להם דמי²⁰ מזונות.²¹

(2) במשנה אמרו סתם: הפעלים לא יאכלו מן גורגורות הקדש, ופירש רשי"י אף על פי שכתחבה תורה (דברים כג, כה) כי תבא בכרכר ורעד ואכלת ענבים נפשך שבעך" היינו בחולין אבל לא של הקדש. ובכוא מציע פ"ז: דרישו רענן" ולא של הקדש. ורבינו מוסיף שאיפלו את הקדש חיב במזונוחיהם אסור להם לאכול מהפירות שהם עסוקים בהם.

ב. הדרש בראשינו הקדש – תורי זה חוסם את הפרה.²²
שנאמר: לא תחסם שור בדישו – דיש הרاوي לו.²³

(3) בוגרמא: "ולא דיש של הקדש", ואם נפרש הדברים כפשוטו יצא שהתייבה "בדישו" משמעותה דיש של השור והלא הוא של בעל הבית? ולכן פירש ורבינו "דישו" – הרاوي לו.

ג. אין מחלוקת את הקדש²⁴ על המלאכה, אלא על הטעות. כיצד? אמן שטענה מלאה בקדש במנה – אין נתני לו בהמת הקדש או טלית הקדש בשכרו, עד שמחלין אותו על הטעות, ואחר שיעשו חילין נתניון לאמן בשכרו, אם רצע, ואם וחזרין ולוקחין ממנו בהמה מתורתה הלשפה.²⁵

(4) דברים הרואים להקדש. (5) פירש, בתחילת מפרישים שכרכם מעות הקדש ויצאו המעות לחולין ואחר קר מחללים את הבמה על אותן המעות. (6) כל זה עושים לטובות הקדש, כדי שאפשר יהיה להקוריב את הבמה לתמידים ומוספים, שהרי אין מקרים קרבנות חובה של ציבור, אלא כשנקנו משקלים שנתרמו באותה שנה.

ד. בשבונין בקדש – אין לוקחין עצים ואבנים מן הkadsh, ולא בוני את הבנין על דעת שהוא קדש, אלא בונים הכל מן החליל; גנורה שמא יהנה בכלל הבניין או ישען על אבן או קורה בשעת מלאכה. ואחר שישלם הבניין מחלוקת מעות הקדש על הבניין.²⁶ ואם ארכו הגזברין לעצים לקדש לאותו הימים בלבד – לוקחין אותו ממעות הקדש; שהרי אין מתחבירין ימים כדי שבחוש להן שמא ישען אדם עליהן וימעו. (7) קונים מעות חולין או בהקפה. (8) ומשלמים במעות הלו, שיצאו לחולין.

(35) איפלו הוציא רוק מקצתם. הכסף משנה מתפלא, שהרי זה סותר דבריו עצמו בט"ז מהל' מעשה הקרבנות ה"ח. ויש להוסיף ולשאול, מה בין זה לדין שבHALCA הקודמת שלא מעלה עד שיוציא את כל הכסף? וצ"ע.

1 ח. המועל בפחות מושא פרוטה, בין בזדון בין 2 בשגגה – משלים את הקדש³⁶, ואינו חיב חמץ ולא 3 קרבן. ויראה לי, שאינו לוקה³⁷ על פחות מושא 4 פרוטה, אם היה מזיד.

(36) ברייתא, בכא-מציעא נה, ב: "וואת אשר חטא מן הקודש" (ויקרא ה, ז) לרבות פחות משווה פרוטה להיבשן. (37) ממשע, שאסור מן התורה, אלא שאין בו מלוקת (ראה כסף-משנה למלחה פ"ב הט"ז).

5 ט. הפיקיד³⁸ מיעות אצל בעל הבית³⁹ ונשפטmesh בhn 6 והוציא – בעל הבית מעיל; שהרי אין לו רשות 7 להשפטmesh בhn, ובבעל הפקדון לא הרישגו.

(38) משנה, מעילה כא, א. (39) בין אם המעות קשורות. ובין אין קשורות.

8 י. הפקידן אצל שלחני או חנני⁴⁰ ולא היו חתומין 9 ולא קשוריין קשר משגה⁴¹, הואיל והוא לו רשות מן 10 הدين להשפטmesh בhn, אם הוציאו – שניהם פטורין⁴²; 11 בעל הפקדון פטור – שהרי לא אמר לו דין השפטmesh בhn, והחנני פטור – מפני שאינן קשורין קשר 12 משגה ולא חתוםין, ובכלו השפטmesh ברשות.

(40) מי שמקיד מעות אצל חנוני או שלחני, דעתו על-מנת (41) אם היו קשוריין קשר משגה, שאינו רוצה שישתמש בהם רגיל) גיליה המפקיד דעתו, שאינו רוצה שישתמש בהם השולחני. (42) הרוי קורוקס (MOVIA בכסף-משנה כאן): מקשה על רבינו מביריתא בכא-מציעא מג, ב – שניינו: "מעל הגזב" (המקיד). ונראה שרביבינו מסתמך על משנתנו שנאמר בה סחם לא מעיל, ולא אמרו: המפקיד מעיל. ומשמע שאין כאן מעילה כלל.

14 יא. האש⁴³ שהכניתה מיעות של הקדש⁴⁴ לבעללה, 15 או שהקדיש מורישה ומota ובעל לה הקדשות בירשה⁴⁵ – לכשויcia הבעל המיעות בחפציו 16 ימעל.⁴⁶

(43) מימרא של רבא, בכא-מציעא צו, ב. (44) שהיה בידה לפני שנישאת. (45) אחר שנישאת. (46) אם לא ידע שהן נכסית הקדש, אבל לפניו אין מועל ע"פ שנכנסו לרשות ע"פ תקנת הכתמים, שהבעל זוכה בנכסית אשתו לאכול פירוטיהם. והטעם, מפני שאין רשות לזכות בנכסית הקדש, והאשה גם אין מועלת מפני שאינה מקנה לבעללה את הנכסים מרצונה אלא הכתמים הנקנו לו.

שיעור רמב"ם פרק אחד ליום – יום חמישי כ"ה איר – ספר הקרבנות – הלכות קרבן פסח קלא

מתוך מהדורות ונחל עם רמב"ם גNUM – מוסד הרב ק�

ביהן, ואמות העולם מшибין עליהן. כגון אסור בשור 34
חויר ובשר בחלב, ועגלת ערופה, ופירה אדרמה, 35
ושערם המשללה. וכמה היה דוד המלך מצער מן 36
המינים וממן העובי כוכבים שהיו מшибין על 37
החקים. וכל זמן שהיה רודפיו אותו בתשיכות 38
השקר שעורקין לפיו קאר דעת האדם, היה מוסיף 39
דבקות בתורה. שאמר: טבלו עלי שקר זדים, אני 40
בכל לב אחר פקודיך. וכן אמר שם בענין: כל מצותיך 41
אמונה, שקר רופני, עזני. וכל הקרבנות כלן 42
מקבל בחוקים הנז'. אמרו חכמים²⁴, שבשביל עבדות 43
הקרבנות העולם עומד. שביעית החוקים 44
והמשפטים זוכין הישראל לחמי העולם הבא. 45
והקדימה תורה צווית על החוקים, שנאמר: ושמרכם 46
את חקתי ואת משפטיי אשר יעשה אתם האדם וכי 47
בhem.
48

(18) סיבה, נימוק. (19) אל יזול בו. (20) על פי הכתוב במתן תורה (שמות יט, כד): "אל יחרשו לעלות אל ה' פן יפרץ בם". (21) שאמור הרי זה קודש. (22) מחייב להביא קרבן אשם. (23) שלא נתגלו טעםם. (24) פרק א משנה ב: "על שלושה דברים העולם עומד ... ועל העובודה" ופרש רבינו שם: עבותות הקרבנות.

סלקו להו הלכות מעילה בסינייא דשמייא
נגמר ספר שמיני, והוא ספר עבדה.

הלווי מינו תשע, ובפרקיו חמשה ותשעים, ואלו הן:
הלכות בית הבחירה - שמונה פרקים. הלכות כליל המקדש - עשרה פרקים. הלכות בית המקדש - תשעה פרקים. הלכות מעשה הקרבנות - תשעה עשר פרקים. הלכות תמידין ומופein - עשרה פרקים. הלכות פסולי הפקדשין - תשעה עשר פרקים. הלכות עבדות יום הcapeורים - חמשה פרקים. הלכות מועילה - שמונה פרקים.

יום חמישי כ"ה איר ה'תשע'ו
לך אזבח זבח תודה ובשם ה' אקריא

ספר תשיעי והוא

ספר הקרבנות

הלווי מינו יש. וזהו סדרון:

א. הלווי קרבן פסח. ב. הלווי חגיגה. ג. הלווי בכורות. ד. הלווי שגגות. ה. הלווי מהปฏרי כפרה. ו. הלווי תפונת.

הלכות קרבן פסח

יש בכללן שיש עשרה מצות. ארבע מצות עשה,

ה. כשלופסקין⁹ עם האמנין לבנות מקדש ובערות 1
- פוסקין עיון בך וכך אמה בך וכך סלע באמה 2
בת עשרים אצבע¹⁰, וכשמושחין¹¹ להן מה שבנו - 3
מושחין ומחשבין להן באמה גודלה בת עשרים 4
וארכע¹² אצבעות, כדי שלא יבואו לידי מעילה, 5
מןני שאין מתקדקין במשיקה.¹³ 6

(9) קובעים שכרם. (10) הינו חמשה טפחים.

(11) כshedodim. (12) באמה גדולה בת ששה טפחים.

(13) ככלומר, אי אפשר לצמצם ולמדוד בדיק.

ו. פנאי בית דין שיהיו הכהנים נאותין במלחה
ובעצים פאילת קרבנות שאוכליין בחלון; אבל לא
יתנו מלך המקדש בחלון שלחן.

ז. מלך שעיל גבי האבר¹⁴ - מועלין בו¹⁵; שעיל גבי
הכבש¹⁶ וועל ראש המזבח¹⁷ - אין מועלין בו.

(14) האבירים (אימוריים) שמקטרים על המזבח טעונים מהילה שנאמר (ויקרא ב, יג): על כל קרבן תקריב מלך. (15) בכל דבר העומד להקטורה על המזבח. בוגרמא מנהות שם למדרו דין זה מהכתוב (חזקאל מג, כד) "והשליכו עליהם הכהנים מלך והעלו אותם לה" משמע שוגם המלך נקרא עליה. (16) בתוספתא שם אמרו, שתא הקומץ מולחים על הכבש (הmealah), שבה עולמים הכהנים למזבח). (17) מפני שהמלך אינו ראוי לכלום (רש"י במנחות שם).

ח. ראוי לאדם להתבונן במשפטים התורה רקדושה
ולידיע סוף עיניהם כפי כחו. ודבר שלא ימצא לו
טעם ולא ירע לו עלה¹⁸ - אל יהיו כל בעניינו¹⁹. ולא
יהרשות²⁰ לעלות אל ה', פן יפרוץ בו. ולא תהא
מחשבתו בו במחשבתו בשאר דברי ההלל. בוא וראה
בפה הheimer תורה במעלה; ומה אם עצים
ואבנים ועפר ואפר, פין שנקרה שם אדון העולם
עליהם בדקרים בלבד²¹ נתקשו, וכל הנוגה בהן
מנוג חל - מעיל ביה, ואפלוי היה שוגג אריך
בפרקיה²²; כל וחומר למצוות שחקק לנו הקדוש ברוך
הוא, שלא יבעת האדים בהן מפני שלא ידע טעמן,
ולא ימחה מחשבתו בדרכי ההלל. הרי נאמר בתורה:
ביהן מחשבתו בדרכי ההלל. והרי נאמר בתורה:
ישמרת את כל חקתי ואת כל משפטיי ועשיתם
אתם. אמרו חכמים: למן שמירה ועשרה לחקים
במשפטים. והשמירה - שיזהר בהן ולא ירמא שהן בוחותן מן
המשפטים. והמשפטים הן המצוות שטעמן גליוי,
וטובת עשיותן בעולם הזה ידועה, בגין אedor גול,
ושפיכות דמים, וככבוד אב ואם. וחוקים הן המצוות
שאין טעמן ידוע. אמרו חכמים: חוקים חקתי לך,
ואין לך רשות להרהר בהן. וצרו של אדור נוקפו

(פסחים צג). אבל להלן בפרק ה "ב", כתוב: "הזיד ולא הקריב בראשון הרוי זה מקריב בשני, ואם לא הקריב בשני אך עפ' שוגג הרוי זה חייב כרת, שהרי לא הקריב במועדו והזהיה מזיד". הרוי שם הקריב בשני, אינו חייב כותה על הריאISON. 6) מכרת. ואינו מביא קרבן "שכל עבירה שחביבין על זדונה כרת, חייבין על שוגגה חטא חוץ משולש עבירות וכור' הפסח והמיילה מפני שהן מצוות-עה, וחטא אין מביאים אלא על שוגג לא-תעשה" (פ"א מהלכות שוגגות ה "ב").

ג. אין שוחטין את הפסח אלא בעזירה⁸, כאשר
הקדושים⁹. אף בשעת חתר הבמות לא היו מקריבין
את הפסח בבמת ייחיד¹⁰. וכל המkräיב את הפסח
בבמת ייחיד - לוקה; שנאמר: לא תוכל לזבח את
הפסח באחד שעריך. מפני המשמעה¹¹ למדור, שזו
או זורה לשוחת בבמת ייחיד אפלו בשעת חתר
הבמות.

(8) כן הוא במשנה (זבחים נו): "הכדור והמעשר והפסח קדושים קלים שחיתתן בכל מקום בעזרה", משום שנאמר (דברים טז, ו) כי אם אל המקום אשר יבחר ה' אלקיך לשכן שמו, שם תזבח את הפסח" (קדית ספר).

(9) כאמור בזבחים פרק איזחו מקוםן. (10) משנה במגילה ט: "אין בין כמה גודלה (=במה ציבורית) לכמה קטנה (=במתה יחיד) אלא פסחים" (שאין מקריבים אותו בבמת קידב). (11) זבחים קידב:

ד. שְׁחִיתַת הַפֵּסֶח - אַחֲרָ חֲצֹות¹²; וְאֶם שְׁחַטָּו קְדֻם
חֲצֹות - פְּסָול¹³. וְאֵין שׁוֹחַטִין אָתוֹ אֶלָּא אַחֲרָ תְּמִיד
בֵּין הַעֲרָבִים¹⁴. אַחֲרָ שְׁמַקְטִירִין קָטָרָת שֶׁל בֵּין
הַעֲרָבִים וְאַחֲרָ שְׁמַטְיִיבִין אֶת הַגְּרוֹת¹⁵ מִתְחִילָן לְשַׁחַט
אֶת הַפֵּסֶחים עַד סָוף הַיּוֹם. וְאֶם שְׁחַטָּו אַחֲרָ חֲצֹות¹⁶
לְקָדֵם תְּמִיד שֶׁל בֵּין הַעֲרָבִים - כְּשֶׁר. וַיְהִי אֶחָד מִמְּרָסֶ
כָּדָם הַפֵּסֶח¹⁷ עַד שְׁנִירָך דֶם הַתְּמִיד, וְאַחֲרָ פָּקָד יְרָק
דֶם הַפֵּסֶח¹⁸ אֲחָרָיו. וְאֶם גְּנַך דֶם הַפֵּסֶח קָדָם דֶם
הַתְּמִיד - בְּשָׂר¹⁹.

(12) ראה למללה הלכה א והערה ב. (13) משנה פסחים בין העربים". (14) פסחים נח: "ייאוחר דבר (=פסח) שנאמר בו "בעבר" ו"בין העربים", לדבר, אלא ("תמיד") שלא נאמר בו בעבר, אלא בין העARBים". (15) מהטעם הנ"ל ישיאוחר דבר וכו', ואך בקורתה והטבתה הנורות לא נאמר אלא "בין העARBים" (שם נט. בבריתא השניה). (16) משנה שם סא. שאע"פ שצרך לאחריו – אין זה אל למצוה, אבל אין זה פוסל בדיעבד (רש"י שם). (17) ממשמש בו מניינו כדי שלא יקרוש" (פירוש המשניות פסחים שם). נראה להלן הלכה יג והערה נח. (18) המזכיר שכבר שהחט התמיד, אבל לכתיחילה צריך להזכיר הפסח ואחר-כך – לשוחות התמיד (פרק ט מהלכות תמידין ומוספין הלכה ג – הגרא"). (19) פסחים שם. וכמברואר למעלה בסמור.

³⁸ ה. השוחרת את הפסח בזמן²⁰ ויהי לו כזית חמץ.

ושתים עשרה מכות לא מעשה, וזה הוא פרטן : א) לשחת את הפסח בזמננו. ב) שלא לזובח אותן על החםץ. ג) שלא פלין אמוריו. ד) לשחת פסח שני. ה) לאכל בשר הפסח על מצה ומרור בלבד חמשה עשר. ו) לאכל פסח שני על מצה ומרור בלבד חמשה עשר. ז) שלא יאכל נא ומבלש. ח) שלא יוציא מבשר הפסח חוות לחכורה. ט) שלא יאכל ממן מומר. י) שלא יאכל ממן תושב ושכיר.יא) שלא יאכל ממן עREL. יב) שלא ישבר בו עצם. יג) שלא ישבר עצם בפסח שני. יד) שלא ישאיר ממן עד בקר.טו) שלא ישאיר מפסח שני לבקר.טו) שלא ישאיר מבשר הגיגת ארבעה עשר עד יום שלישי. ובאור מכות אלו פרקים אלו:

פרק ראשוני¹

1) יבהיר שמצוות-עשה לשוחחות הפסח באربעה עשר בנים, ומאייזה מין יהיה והיכן שוחחtiny אוטו.

15 א. מצוות עשה לשחת את הפטה ב ארבעה עשר
16 לחידש ניסן² אחר חצות.³ ואין שוחטין אלא מן
17 הכהנים או מן העדים בלבד זכר בן ששה.⁴ ואחד
האיש ואחד האשה חיבינו במצבה זו.⁵

(2) כמו שנאמר (שמות יב, ו) "והי" לכם למשמרת עד ארבעה עשר ימים לחודש הזה ושהתו אוטו וגוי". (3) כמו שנאמר (שם) "ושחתו אותו כל קהל עדת ישראל בין העربים". ובין העربים נקרא משעה שהצל נוטה, והוא משש שעות ולמעלה (רש"י שמות שם). ובכמילתא בא: ר' אמרו הר' הוא אומר (דברים טז, ו) שם תזכה את הפסח בערב, שומע אני כמשמעותו ת"ל (שם) מועד צאתך מצרים, אמרתי יצאו (שמות יב, מא). ר' נתן אמר מניין בין העربים שהוא משש שעות ולמעלה, אע"פ שאין ראי' לדבר, זכר לדבר קדשו עלי' מלחה קומו ונעלה בצהרים, אויל לנו כי פנה היום כי נינו צלי ערב" (ירמיה', ד). (4) שנאמר שם שמות שם, ה) "שה תמים זכר בן שנה יהי" לכם, מן הcabשיהם וממן העזים תקחו". (5) הרב יהודה ורבי יוסי שלמדו כן ממה שנאמר (שם שם, ד) "במכסת נששות", ולא נאמר "במכסת אנשים", הר' שגם נשים במשמעו (פסחים צא: ורש"י שם). ולענין פסח שני, עיין להלן בפ"ב הלכה ג. ב. פ"ב הלכה ח. ופ"ז הלכה ג.

ב. ומיל שבטל מצوها זו בזדון ועבר יום ארבעה עשר
ולא הזכיר, והוא לא טמא ולא בדרכ רחוקה - חרי
זה חייב פתר⁶. ואם בטלה בשגגה - פטור⁷.

שנאמר (במדבר ט, יג) "וְהִיא שָׂרֵה הוּא טֹהוֹר וּבָדוֹר
לֹא הִיה, וְחַדֵּל לְעַשֵּׂת הַפְּסָח וּנְכֹרֶת הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מְעַמֵּיהָ".
ונראה שאף אם הקוריב פסח שני, כיון שהזיד בראשון חייב
כרת. וכן מפורש בספר המצוות (עשה נז) ו'ל': "וְיָקֵם גָּם
כֵן הַזִּיד בְּרִאשָׁון וְהַקּוּרֵב בְּשִׁנִּי הִיא חִיב לְדֹעַת רַבִּי, לְפִי
שָׁאי אַצְלֵי הַשִּׁנִּי תְּשִׁלְמֵין לְרוֹאשָׁון, וְהַלְכָה בְּכָל וּבְכָבֵב"

שיעור רמב"ם פרק אחד ליום – יום חמישי כ"ה אייר – ספר הקרבנות – הלכות קרבן פסח קלג

מתוך מהדורות גנאל נעם רמב"ם גNUM – מוסד הרב ק"ג

17 ח. ומקטירין חלבּי פְּסָחִים כֹּל הַלִּילָה³⁸ עד שיעלה
18 עמוד השחר. במה דברים אמורים?³⁹ בshall ארבעה
19 אשר להיות בשבת, שחרי חלבּי שבת⁴⁰ קרבין ביום
20 טוב; אבל אם חל ארבעה עשר להיות בחול - אין
21 מקטירין חלבּי הליל⁴¹ ביום טוב.

(38) פסחים נת: פירוש, מן התורה. אבל חכמים גרו שלא
יקטירו אלא עד חצota (פ"ד מהלכות מעשה הקרבנות הלכה
ב). (39) פסחים שם. (40) חלבּי קרבנות שקרו בשבת.
(41) חלבּי קרבנות שקרו בערב שבת.

22 ט. הפסח נשחת בשלש כתות⁴². שנאמר: ושותו
את כל קהל עדת ישראל - קהל, ועדת, וישראל.
23 ואין פותתין משלשים בני אדם בכל בית וכתת.⁴³

24 (42) משנה פסחים סד. וכל זה למצוה, אבל כדי עבר את
שהטר בכת אחת - הפסח כשר, ראה להלן הלכה יא.
(43) שם ביחיד תשעים בני אדם. שאין עדת פחותה
מעשרה, שחרי כתוב אצל המרגלים (במדבר יד, כז) "עד
מתי לעדת הרעה הזאת", והרי יצאו יהושע וככל, ונשאו
רक עשרה ונקרואו עדת. וסמכו לומר שאף "קהל" ו"ישראל",
ה במסוכם במקורה ל"עדת", הם כל אחד ואחד עשרה, שהם
ביחיד שלשים (מאיiri פסחים שם). ומפני שהוא מוספקים את
קהל עדת וישראל" (שם שלשים בני אדם) צריכים להיות
בכת אחת, או שכונת התורה לשילש כתות של עשרה לכל
כת, בזו אחר זה, וכך עושים שלש כתות ובכל כת שלשים
בני אדם להוציאו מן הספק, דממה-נפשך עשו: גם בכת אחת
וגם בזו אחר זה (שם סד).

25 י. היו הפל חמישים⁴⁴ - נכנים בתחלתה שלשים
ושוחתין, וויצאים עשרה ונכנים עשרה, וחוזרין
26 וויצאיין עשרה ונכניין עשרה.⁴⁵

27 (44) אין צורך להמ廷 עד שניים ועוד בני אדם כדי להשלים
עד למספר תשעים, אלא נכנים וכו'. (45) פסחים שם.
ומה שיוצאים העשרה בעת שנכנים העשרה, הוא כדי
シיהו ניכר שיש כאן שלש כתות, שם לא כן ראה הדבר
כאילו עשרה אלו רק נוספו על אלו שבפניהם ואין גי
כתות (מאיiri פסחים שם).

28 יא. היה פחות מ חמישים - אין שוחתין את הפסח
לכתחלה⁴⁶. [ונאם נשחו - פ"ר].⁴⁷ ואם נשחו כלון
בכת אחת⁴⁸ - פ"ר. בicut נשחת⁵⁰? נכנסה הפת
הריאשנה עד שתת מלא העשרה, ונועלן דלותות
31 העשרה ומתחילין לשחת את פסחיהן. וכל זמן שהן
שוחתין ומקורין קויאים הלוויים את ההלל.⁵¹ אם
33 גמרו ההלל ועדיין לא שלמה הפת מלתקוריב -
34 שׂוּגִים; ואם שננו ולא שלמו להקריב - משלשים.⁵²
35 ומעולם לא שלשים.⁵³

36 (46) פסחים שם. שבচোট মাঝিয়াম আই-অস্ফোর শয়িহু শলশ
כתות. (47) בדפוס רומי ובכ"י תימן ליתא. וכן נכוון שזה
כלול בהא דלהלן. (48) בדפוס רומי: "בכת אחת".

ברשותו - לוקה²¹; שנאמר: לא תזבח על חמץ דם
ובחי - שלא יזבח הפסח והחמצן קיים.²² אחד²³
השותה ואחד הזרק את הדם ואחד המקטר את
האמוינין²⁴, אם היה ברשות אחד מהם או בראשות
אחד מבני חכורה שאקלין פסח זה בזית חמץ
בשעת הקרבתו - הרי זה לוקה, והפסח פשר.²⁵

(20) שבעת שחיטת הפסח והוא בין הערכים לא היה
ברשותו חמץ" (ספר המצוות ל"ת קטו). (21) במשנה (שם
סג): "השותה את הפסח על החמצן עובר בלא-תעשה",
וכיון שהוא לאו שיש בו מעשה ואינו ניתן לשעה - לוקים
עלין. ומשמע מירושלמי פסחים פ"ה הלכה ד שאינו לוקה
אלין בכזית. (22) שם ה. (23) שם סג: "אימורין
נקראים הנחחים הנשופים מן הקרבן על גבי המזבח, והם
מרקבן פסח האליה הדבוקה בעצם העצה והhalb המכסה
את הקרב והכלויות והלבין ויתורת הכבד עמו"ן" (פיה"מ
פסחים סד): ו"אימורין" הוא מלשון אמרה, שאמר ה'
לשורוף (הקדמת הרמב"ם לפיה"מ לסדר קדשים).
(25) תוספתא פ"ד דפסחים, וירושלמי פ"ה דפסחים ה"ד.

ו. דם הפסח טעון שביבה²⁶ בגנד הייסוד²⁷. ואחר
שושופכים דמו מפשיטים אוטו²⁸ וקורעין את בטנו
9 ומוציאין את אמוניין²⁹ ומקטירין אומן חלבין כל
10 זבח וזבח לכהן³⁰. ובעל הזבח נטול פסחו עם העור
11 שלו³¹ ומביא לביתו לירושלים³² וצולחו ואובל
12 לערב.³³

(26) בנחת מן המזוק לקיר המזבח, ולא לזרוק מרוחק מן
המזוק למזבח (זבחים לד). (27) של המזבח (פסחים סד).
והיינו בשלש זוויות המזבח חוץ מקרן מזוחית דרומית שלא
היה לה יסוד, כמו בזואר במדות פ"ג משנה א.
(28) מפשיטים את ערו מעליו. (29) משנה פסחים סד:
(30) שלא יערב הלביו של זה וזה" (גמ' שם). משום
שנאמר (ויקרא ג, יא) והקטירו בלשון יחיד (שם). (31) (32) משנה
סה: "תנא, כל אחד ואחד נוthon פסחו בעורו".
ובחמים נו: "הכבר והמעשר והפסח קדשים קלים וכו'
ונאכלין בכל העיר (=ירושלים)". ועיין להלן בפ"ד ה"ג:
הפסח שיצא מירושלים ישך מיד". (33) כמו שנאמר
שםות יב, ח): "ואכלו את הבשר בלילה הזה צלי אש".

ז. המנlich אמורים³⁴ ולא הקטירן עד שלן³⁵ ונפסלו
בלינה³⁶ - הרי זה עובר בלא-תעשה, שנאמר: לא
ילין חלב חגי עד בקר. ואף על פי שעבר - אינו
לוקה, לפי שאין בו מעשה.³⁷

(34) של פסח, והיה לשאר קרבנות (ספר המצוות ל"ת קטו).
(35) הינו שעה עמוד השחר, ראה להלן הלכה ח.
(36) כלומר בלילה לנינה בלבד אינו עובר בלא-תעשה, אלא-אם-כן
פסלham לנינה. כי ישנה לנינה שאינה פולשת, כגון בראשו
של מזבח, שם לא ירדו מקטרים אותם לעולם (פ"ג
מהלכות פסולי המקדשין הלכה יא). (37) ו"כל לאו שאין
בו מעשה, אין לוקין עליו" (פי"ח מהלכות סנהדרין הלכה
ב).

כל שיעורי רמב"ם פרק אחד ליום – יום חמישי כ"ה אייר – ספר הקרבות – הלכות קרבן פסח

מתוך מהדורות ונחל עם רם רמב"ם גNUM – מוסד הרב קוק

בישראל (ביאת מקדש שם). (64) כמו שנאמר (משל יד, כח) "ברוב עם הדורת מלך" (פסחים סד:). (65) ראה למעלה הלכה זו. (66) ולא להיפך, משום שאין מעירין על המצוות, מצוה שבאה לידי אל תחמיצנה, אלא עשה אותה מיד, עיין פסחים שם. (67) מסתימת הלשון נראה שוגם ביב"ד שחול להיות בשבת עשו כן, וכדעת חכמים של ר' ר' יונה ר' יוחנן בן ברוקא, שאף-על-פי שאין זה צורך להוציא את האימורים להקטרה – הרוי זה לכבוד הקרבן שלא יסירה שבת קטו: וראה בכת"מ). (68) כלומר, את בתנו. וראה למעלה הלכה זו. (69) בפסחים סה. "מאי מיחוי קרבינו, רב הונא אמרו שמנקben (למעיו) בסכין (כדי שתצא הצואה), רב חייא בר אמר שירקא דמעיא דנפקא אגב דוחקא (הילאה הדבוקה למעיים שיצא רך על-ידי שדוחק בסכין). ורבינו כלל את דברי שניהם: "שמיסיר מהן הצואה והפרש". (70) ראה למעלה הלכה זו. (71) משנה שם סד: (72) כמו שכותב (ויקרא ב, יג) "על כל קרבן תקריב מלח" (מנחות כ. ופ"ה מהלכות אישורי מזבח הלכה יא). (73) אבל זר פסול להקטיר (פסחים סה: ופ"ט מהלכות比亚ת מקדש הלכות בד). (74) שם סד. במשנה. (75) משופין (פיה"מ שם).

טו. שלמו מלתקריב, פותחין דלתות העזרה
23 ריאצאת בת הראשונה ונכנסה שנייה. יצאת שניה,
24 ונכנסה שלישית. בمعنى רשונה בך מעשה
25 שניה ושלישית. שלמה בת שלישית וכיוצא,
26 רוחצים את העזרה.⁷⁶
27

(76) פסחים סד.אמת המים היה ערובה, וכשרוצים להדריך את העזרה היו פוקקין (=סתומין) את נקב יציאתה, והמים עולים על גודתיה ומידחין את כל העזרה, ואחריו אין היו פותחין את הסתימה והמים יורדים ויוצאים (רש"י שם).
טו. חל⁷⁷ ארבעה עשר להיות בשבת - בمعنى
28 בחול בך מעשהו בשבת. ורוחצין את העזרה בשבת,
29 שאינו אedor שבות במקדש⁷⁸ אפילו בדרך שאינו צדך
30 עבדקה⁷⁹. אedor שבות במקדש התר הוא.⁸⁰
31

(77) פסחים שם. (78) קרבן של רבבי אליעזר (שם סה). שאיסור זה אינו מן התורה אלא מדרבן בלבד, שמא יבוא להשווות גומות. ואstorו כן גם בקרען מרצוּף (ראה בפ"א מהלכות בית הבחרה הלכה י, שהעזרה היה מרופצת) שמא יבוא להשות גומות בקרען שאינו מרצוּף (פ"א מה' שבת הל' ג). (79) שאפשר להניח אצתבות או עבר עליהם ולא להדריך בשבת. (80) שלא כדעת ר' נתן, הסובר (שם) שבות שאינה צריכה לא התיר או אף במקדש, לפי שרבים חולקים עליו (כסף' משנה).

יז. אין כל אחד ואחד משלם את פסחו לביתו
32 בשבת.⁸¹ אלא בת הראשונה יוצאי בפסחים
33 ויושבין בהר הבית, והשניה יוצאי בפסחים
34 ויושבין בחיל⁸², והשלישית עומדים⁸³ במקדש
35 בעזרה. ושוחרים הפל עד מוצאי שבת, וחולק כל
36 מקדש ה"ז. אedor בפסחו לביתו.⁸⁴
37

(49) קידושין מא: "מןין שכל ישראל כולם יוצאי בפסח אחד, שנאמר (שמות יב) ושבתו אותו" אוור שמה. ובמיכילה דרשבי (יב, מז): "יכל, אם שחתו בכת אחת יהא פסול, תלמוד-לומר כל עדת ישראל עשו אותו". (50) משנה בפסחים סד. (51) תופסתא פסחים פ"ד. (52) קוראים הלוים פעמי' שנייה. (53) לא הספיקו למגורר את כל החלל בפעם השילשית (רש"י סוכה נד:), "לפי שהיה שם כהנים מרובין ומהירות במלאתן" (פסחים שם, רש"י).

יב. על כל קריאה נזקען ⁵⁴ נזקען שלש תקיעות בצחצירות⁵⁵: תקיעה תרועה ותקיעת⁵⁶. הוזל ואין לו נסכים לתקע בשעת נסוך, נזקען בשעת שחיטה.⁵⁷

(54) של החלל. שכותב (דברי הימים ב, יג) "ויהי כאחד למחצרים ולמשוררים להשמי עkol אחד להל ולהודות לה". (55) שכותב (במדבר י, י) "ותקעתם בחצצירות על עולותיכם ועל זבחיהם שלמים", ובספריו ווטא: "על עולותיכם, אלו עולות חובה. ועל זבחיהם, זו זביתה הפסח". (56) משנה פסחים סד. "תקעו הריעו ותקעו". (57) ירושלמי פסחים פ"ה ה"ה: "תמיד שיש לו נסכים תוקעים לנסכים, פסח שאין לו נסכים תוקען לשחיתתו".

יג. הפהניים⁵⁸ עומדים שורות ובידיהם מזוקני פסף ומזוקני זהב. שורה שכלה בפסף - כסף, שורה שכלה זהב - זהב. ולא היה מערבים, כדי שהיה נזקן שלהם נזקי.⁵⁹ ולא היה לפזרקין שלוים⁶⁰, כדי שלא יניחום ויקרש הדם⁶¹.

(58) משנה פסחים שם. (59) שם סד. (60) שם סד. אלא שתחתיהם עגולה. (61) יקפא הרם ולא היה לו זורקה (רש"י שם). [שכן אמרו במנחות כא. בدم חטאota הפנימיות שקרש: "וטבל והוא אמר רחמנא, והא לאו בר טבילה והזאה הוא". והוא-הדין שאינו ראוי לשפיכה]. וראה למעלה הלכה ד והערה טז.

יד. שחת השוחת⁶² וקבל הפהן⁶³, נזנו לחבירו ותחבירו לחבירו, כדי שיתעaskו לרבים במצווה⁶⁴, עד שיאגע הדם אצל פהן הקروب למזבח, שופכו שפיכה אחת בגנד כסוד⁶⁵, ומקבל מזוקן אחד מלא ואחר בך מחריר את קריין⁶⁶. ותולין ומפשיטין את בלז⁶⁷, וקורעוו⁶⁸ וממחה את קרבינו עד שמיסיר מהן הצעואה והפרש⁶⁹, ומוציא את האמורין⁷⁰ ונזנן בכליז וМОלץ⁷¹ ומקטין הפהן⁷² על גבי המזבח. וכיitz תולין⁷³ ומפשיטין? מסמורות של ברל היה קיבען בכתלים ובעומדים, שבחן תולין ומפשיטין. וכל מי שלא מצא מקום לתולין - מקלות דקים ומקלים⁷⁵ היז שם, מגיח על כתפו ועל כתף חברו ותולין ומפשיט. (62) אפי' ישראל, שהחיתה כשרה בזור (פ"ט מהלכות比亚ת מקדש ה"ז). (63) שמקבלה ואילך מצוה על הכהן ואסור

במדינה, ואם בכלי כאן וכאן אסור," וכ"ח דאמר" בגמר
שם כשיילת להה. אבל יבשה, חותך במקדש גם בכל',
שאין אישורה אלא מדרבן. ⁹⁷ אף שהייה אפשר לעשות
מערב שבת, כיון שהוא במקדש, וכן הרכבותו והבאתו מהчин
لتוחום (למעלה), וכן הקדשו (لهן הלכה יט שלא הותרת
אללא מפני שקבוע לה זמן) לא הותרו, משומם שם חוץ
למקדש. ועיין לחם-משנה. ⁹⁸ פסחים סה:

ט. שכח וילא הביא ספין - לא יביאנה בשבת⁹⁹ ;
11 אלא נותנה בין קרגני הכהן או בזמר¹⁰⁰ ומפניו עד
12 שסמביאו לעורה ומקדישו שם. ואך על פי שהוא
13 מחהמר בשבת¹⁰¹ - מחהמר כלאחר יד הוא¹⁰², ומפני
14 המצויה מתר¹⁰³. במה דברים אמורים ? כשלא
15 ההקדיש פשחו עדין¹⁰⁴ ולא אמר זהה פשח' ; אבל אם
16 ההקדיש פשחו עדין¹⁰⁵. ומןני מה התירו להקדיש פשחו
17 ההקדיש ? וקbow לו זמן¹⁰⁷, מחר להקדיש
18 בקדושים ?¹⁰⁸ הואיל וקבע לו זמן¹⁰⁹, מחר להקדיש
19 בשבת. וכן מקדיש ארם חגיגות¹⁰⁸ ביום טוב וAINO
20 הונושען¹⁰⁹.

לא דרך רשות הרבים ולא דרך כרמלית (ראה למעלה),
שהורי היה אפשר לו להביאו מערב שבת (פסחים ס"ו):
(בגמ' שם ס"ו) "אמרו, מי שפסחו טלה תוחבו בצמו."
מי שפסחו גדי תוחבו בין קרניין". (101) מנהיג בהמה
טעונה משא. ואיסתו בשבת מהה שנאמר (שמות כ, י) "לא
תעתשה כל מלאכה אתה וגוי", והוא מהמר אחריה (שבת קג):
רש"י שם, ופ"כ מהלבות שבת הולכות א"ב. (102) שאין
דרון הכבש והגדיר במלאה זו. (103) שלא לבטלו ממצוות
הקרובות הפסח. ואע"פ שהורן למקדש הוא, וכל שבוט אחר
לא התירו אם היה יכול לעשותו מערב שבת (ראה למעלה)
— כיון שעושה בשינוי הקילו בו (מאייר). (104) שם ס"ו:
(דברים טו, יט) "לא תעבוד בבכור שורך, ולא
תתגוז בבכור צאנך". ובספריו (שם): "מלמד שהבכור אסור
בגיזה ועובדיה. אין לי אלא בכור שאר קדשים מנין, ודין
הוא וכור' שאר קדשים וכור' איןנו דין שיהיו אסורין בגיזה
עובדיה. (106) אפילו שלא במקדש (ראה למעלה הי"ח).
(107) לבו בירם (פסחים שם, ופ"כ"ג מהלכות שבת הלכה יד).
(108) קרבן חגיגה צריך לקרביב ביום טوب הראשון של חג
బבאו להראות לפני ה'. (109) פסחים שם, ופ"כ"ג מהלכות
שבת שם.

ב. השותה את הפסק ונמצא בעל מום או טרפה -
 22 ג' הורי זה שותה אחר, בין בחל בין בשבת. אפללו מהא
 23 זה אחר זה שותה והולך, עד שיכלשר אחד¹¹⁰ או עד
 24 שתהשך. וידחה לשני, שהרי אנוס הוא¹¹¹.

(110) מتابאר קצת במשנה פסחים סוף פרק אלו דברים
 (כסף-משנה). (111) ציריך עיון: הרי "נמצא בעל מום",
 שבו התחיל, אינו אнос אלא שוגג, כמפורט בפסחים ע"א:
 פ"ב מהלכות שגגות הלכה י. ועוד העיר הרה"ג יעקב
 קצנבלוביגן: הרי הייד ברראשון ולא הקרייב ברראשון מקריב
 בשני, כאמור להלן פ"ה הלכה ב).

(81) כן הוא במשנה (שם סד). ואף-על-פי שאין אישור דאוריתית בהוצאה זו, שהרי ירושלים דינה ככרמלית (ערובין קא). – כיוון שזהו חוץ למקדש, לא התירו שבוט (מאיר). (82) שהיה בין העזרה להדר הבית (פ"ה מהלכות בית הבחירה הלכה ג). (83) כן לשון המשנה שם: "והשלישית במקומה עומדת", שאע"פ שתי היכיות הראשונות יושבות – זאת אינה יושבת, לפי שהיא בעזרה ואסור לכל אדם לישב בכל הארץ. ממש"כ בפ"ז מהלכות בית הבחירה הלכה ו (או ר' מהר). (84) شبירותים (ראה לעמלה הלכה ו).

יה. שהיית הפסח ו/orית דמו ומחיי קרביו⁸⁵ ו/הת חלביו⁸⁶ - דוחין את השבת⁸⁷; שאי אפשר לעשווון קדם השבת, שהרי קבוע לוzman, שנאמר: במועדו⁸⁸. אבל הריבתו⁸⁹ והבאתו⁹⁰ מוחוץ לתחים⁹¹ וחתיכת יבלתו⁹² בכל⁹³ - אין דוחין את השבת; שהרי אפשר לעשווון קדם השבת. ואם יכול לחזור יבלתו ביד' שבת - חותך⁹⁵. ואם היה יבשה - חותכה אפלוי בכל⁹⁶. שאין שבוט במקדש כלל⁹⁷. וכן צלתו וחרחת קרביו - אין דוחין את השבת; שהרי אפשר לעשווון לאחר השבת⁹⁸.

(85) ראה למללה הלכה יד. (86) אף כי אפשר להקטירם במצואי שבת – אין מותינים להם עד שתחזר, משום שהחביבה מצויה בשעתה (פסחים סח:). (87) משנה שם סה: (88) ר'יעשו בני ישראל את הפסח במועדו, ובגמ' (ס): "נאמר מועדו בפסח, ונאמר מועדו בתמיד (=להקריב לי במועדו - בדבר כה, ב) מה תמיד דוחה את השבת (שכתוב במדבר שם) "עלות שבת בשבתו על עולת התמיד ונסכה", שמשמע שתמיד דוחה את השבת), אף פסח דוחה את השבת". (89) מוחוץ לעיר דרך רשות הרבים לעוזה, שאסורה מן התורה, שלא אמרו "חייב נושא את עצמו" אלא בונושא את האדם ולא בונושא את הבמה (ראה בפיה"מ לפשחים סה: ונג: , ובפיה"ז מהלכות שבת הלכה טז). וגם העברה בירושלים גופא שאינה אסורה אלא מדרבן (ראה למללה העורה עח) – לא התורה, כיון שאין זה מקדש אלא מדרבן (ראה למעלת שבת הלכה טז). וגם להריכיבן). (90) שהוא אלףים אמה מחווץ לעיר שאיסורו מדרבן, וכיון שהוא חוץ למקדש אסור גם שבוטה (ראה למללה). וכל-שכן מחווץ לשנים עשר מיל, שאיסורו מן התורה, כמפורט בפ"ז מהלכות שבת הלכה א (מאירי).

(91) שהוא אלףים אמה מחווץ לעיר שאיסורו מדרבן, וכיון שהוא חוץ למקדש אסור גם שבוטה (ראה למללה). (93) נראה להלן בדברי רビינו שהחביבה בכליל אסורה מן התורה, ואע"פ שאין כאן מלاكت גוז (פ"ט מהלכות שבת הלכה ח) – יש כאן מלاكت "מכה בפטיש", שהרי בזה מכיריו לקובן, עיין שם עמוד סדר העורה ס בשם צפנ' בענין. (94) שאין הדרך להחזור בכך כי-אם בסכין, ואין כאן איסור אודורייתא אלא חכמים אסרו זאת משום שבוטה (רש"י עירובין קג). (95) במקדש ולא במדינה (עירובין שם במשנה). (96) במקדש. משנה עירובין שם ופסחים סח:): הותכין יבלת במקדש אבל לא

ביומה נא. שאף למאנז'ה אמר שפסח ראשון אין שוחטין על היחיד – פסח שני שוחטין על היחיד, והרי שהפסוק "יעשו אותו" אנו אללא לכתהילה. וצריך לומר שזוהי מצוה שאינה על גופו, ראה שם צה). (9) שני פסוקים נאמרו בלשון זו: א', בפסח ראשון, שמota יב, מז: "כל עדת ישראל יעשו אותו", וב' בפסח שני, במדבר ט, יב: "ככל חוקת הפסח יעשו אותו". ולפי הסוגיא בפסחים צה, א' שנזכרה לעלה – הכוונה לפסוק השני, וע' בכרך-משנה מה שכותב בשם הרב ר' אברהם בנו של רבינו.

ג. אין שוחטין את הפסח אלא על מי שראיי לאכלל¹⁰. היה אחד מבני חברו קטן¹¹ או זקן או חוליה: אם יכול לאכל בזיה – שוחטין עליו¹², ואם לאו – אין שוחטין עליו¹³; שנאמר: איש לפַי אכלו¹⁴ – עד שדריה ראו לאכל. אבל חברה של מאה ואין כל אחד מהן יכול לאכל בזיה – אין שוחטין עליהן¹⁴.

(10) משנה, פסחים סא, א. והיינו: בזיה, דלהן. (11) סוכה מב, ב: "יכול (קטן) לאכול בזיה צלי שוחטין עליו את הפסח, שנאמר (שמות יב, ד) איש לפַי אכלו", ואע-על-פי שקטן אנו בכלל "איש" – הוא בכלל "במכתשת נפשות" (מכילתא דרשבע"ר). וראה גם במכילתא (שמות פ' בא) המובאת להלן בסמן. (12) משנה, פסחים צא, א. (13) מכילתא, שמות פ' בא: "ת"ל איש לפַי אכלו, יצאו החולה והקטן שאין יכולן לאכול בזיה, שאין שוחטין עליהם". ואם "שחטו למי שיכול לאכול, ולמי שאין יכול לאכול וכרי כשר" (להלן ה"ה). (14) פסחים, שם. ו"אפיקו" זה, כן הוא פירושו: אם החבורה קטנה, בודאי שאין שוחטים עליהם את הפסח, כשהאין כל מהם יכול לאכול בזיה, שריי ביאו את הפסח לידי פסול, אלא אפיקו ישנים בחבורה מהה בניהם, שאין חששшибיאו את הפסח לידי פסול, שבודאי יאכלו – בכל זאת אין שוחטים עליהם, כיון שאין כל מהם יכול לאכול בזיה.

ד. אין עושין חברה נשים ועבדים או קתנים ועבדים¹⁵, מפני שלא תריד קלות ראש בינייהן¹⁶. אבל עושים חברה בלה נשים, אפיקו בפסח שניים¹⁷, או בלה עבדים¹⁸. ושוחטין על הקטנים שייהיו מפלו בני חברה¹⁹, לא שתהייה חברה בלה קטנים, שאין בני נני דעת²⁰. וכן²¹ אין עושין חברה בלה חולים או זקנים או אוננים²², אף על פי שהן יכולין לאכל²³; הואיל ואכליהם מעוטה²⁴, שמא לשאייר הפסח ויביאו לו לידי פסול. ואם עברו ושבתו על חברה זו – פשרו²⁵. וכן אין עושין חברה בלה גרים²⁶, שמא ידרקון בז' ויביאו לו לידי פסול. ואם שחוטו עליהן – בשר²⁸.

(15) משנה וגמר' שם. (16) וקהלות ראש מביאה לידי ערוה: (אבות פ"ג מ"ג, ופ"ב מהל' דעות ה"ז). ובגמר' שם: נשים ועבדים מסוים תפלוות (עבירה, רשי''), קטנים ועבדים מסוים פריצותא" (דמשכבר זכור, רשי''). (17) שחיל בחול,

יום שישי כ"ז איר ה'תשע"ז

פרק שני

1) יבאר שאין שוחטים הפסח אלא למנויו ועל מי שראיי לאכלו, ודין שחטו למי שראיי ולמי שאין ראיי.

1. אין שוחטין את הפסח אלא למניין². שנאמר: 2) פכטו על השה³ - מלמד, שמתמנים עליו פשהו 3) כי. ואלו המתמנים על הפסח הם הבקראים בני חבורת⁴.

4) לשם בני החבורה שנמננו עליו כשהוא חי, ולא לשם בני החבורה אחרת (פסחים סא). וראה להלן ה"ה אם עבר ושהטו. (3) וגם כתוב (שם) "במכתשת נפשות", ותוכoso ובמכתשת הם לשון מנין, כמו שכותוב (ויקרא כז, כג) "את מכתשת הערכך" (רש"י פסחים, שם). (4) כן למדו במכילתא שם מן הפסוק הזה שמדובר בשזה חי. ובמכילתא דרשבע"י: "נאמר כאן שהשחוטות, אף שהאמור כאן – שה חי ולא שהשחוטות. ובילוקוט מעין גנים כתה": "ונאמר להלן (משור עד חמוץ עד) שה חיים (שמות כב, יג), מה שהאמור להלן חי וכו'" (תורה שלמה' שם אות קיד). (5) שם סא, וא. ובעוד כמה מקומות.

5) ב. יחד שחתת את הפסח לעצמו – בשר. וזהו 6) שיחיה ראיי לאכל⁶ את בלאו. ומשתקlein שלא 7) ישחת לכתהלה על יחד⁷, שנאמר: יעשה אותו⁸.

8) בפסחים צא, א – נחלקו רבינו רבי יהודה ורבי יוסי, ופסק רבוי יוסי (שהלכה כמותו נגד רבוי יהודה) ש"יחיד יוכל לאכלו, שוחטין עליו", לפי שנאמר (שמות יב, ד): "איש לפַי אכלו", הרוי שיחיד יוכל לאכלו, מותר לשחוט לו את הפסח. (7) בבריתא שם: "יחיד יוכל לאכל – שוחטין עליו, עשרה ואין יכולן לאכלו – אין שוחטין עליהם", וב'ספרוי פ' ראה (דברים טז, ה) "רבי יוסי אמר, פעמים שהוא אחד ושוחטים אותו עליו, ופעמים שהם עשרה ואין שוחטים אותו עליהם כי עשרה ואני יכולן לאכלו אין שוחטין אותו עליהם, שלא יביאו את הפסח לידי פסול". הרוי שמדובר באכילה כולה. ורשי' שם פירש: "יחיד יוכל לאכל כזית". (8) פסחים צה, א: "ורובנן, הא夷יעשו אותו לאכל כזית". (הנאמר ב冷漠בר ט, יב לענין פסח שני) מאי עבדי ליה, מיבעי ליה שאין שוחטין את הפסח על היחיד, דכימה דאפשר לאחדורי מהדורין (= שכל מה שאפשר להשתרל שלא לשחוט על היחיד – משתדרלים)". וסובר רבינו שסוגיא זו היא לפי דברי רבוי יוסי שמחמיר לשחוט על היחיד, ואע-על-פי'ין יש להשתרל עד כמה שאפשר, שלא לשחוט על היחיד. שאליו לרבי יהודה הסובר שאין שוחטין על היחיד, אין צורך לפ██ק זה, שהרי כבר למד כן מן הפסוק "לא תוכל לשבות את הפסח באחד", וגם שיק לומר "כמה דאפשר לאחדורי מהדורין", שריי זה והוא מצד הרין. ולפי'ין למדו פ██ח ראשון מפסח שני, שכש שפסח שני אין שוחטין לכתהלה ביחיד, כן הדין בפסח ראשון, וכך כתבו ה'תוספות' שם ד"ה מיבעי, וראה בכרך-משנה. (וכן נראה

שיעור רמב"ם פרק אחד ליום – יום שישי כ"ז איר – ספר הקרבות – הלכות קרבן פסח קלו

מתוך מהדורות גנאל עם רם רמב"ם גNUM – מוסד הרב קוק

- 1 ה. שְׁחַטּוּ²⁹ שְׁלָא לִמְנֹגִיו³⁰ או לִמְיָשָׁאֵין בְּלַא אָחֵד מְהֻן יִכּוֹל לְאַכֵּל בְּנִית³¹ או שְׁשַׁחְטָוּ לְעֶרְלִים³² או לְטַמְמָאִים³³ – פְּסָולִים³⁴. שְׁחַטּוּ לְמַיְשִׁיכּוֹל לְאַכֵּל וְלִמְיָשָׁאֵין יִכּוֹל לְאַכֵּל בְּנִית, לִמְנֹגִיו וּשְׁלָא לִמְנֹגִיו, לְמוֹלִים³⁵ וּלְעֶרְלִים, לְתָהוֹרִים וּלְטַמְמָאִים – כְּשֶׁר³⁶; שְׁאָלוּ הָרָאוּין לוֹ אָוְבְּלָן בְּהִלְכָה, וְהָאָחָרִים כְּאָלוֹ לֹא חָשֵׁב עֲלֵיכֶם.
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7

(29) משנה, פסחים סא, א. (30) ברייתא, שם: יכול שחתטו שלא למניינו, יהא כעובר על המצויה וכשר, ח"ל במכסה תכוסו, שנה לעליו החתום לעכב. (31) כגון שהקרבן אינו מספיק לכל בני החבורה לכל אחד ואחד כיון (ראה למטה הח"ב), או כגון שחיו חולמים או זקנים שאין יכולים לאכול כיון. והיינו "שלא לאוכליו" שבמשנה, שם. ובגמ' שם: אשכחן שלא למניינו, שלא לאוכליו מנאין (שהוא פסול), אמר קרא (מות יב, ד) "איש לפִי אֲכֵל תְּכֽוֹסֶר" איתקה אוכלין למניינו. (32) ישראלים שלא נימולו, שאסורים לאכול הפסח, כמו שנאמר (שם, מה) "וְכָל עַרְלָל לֹא יִאָכֵל בו". וראה להלן פ"ט הח"ש שערל שאל כל כיון מבשר הפסח – לוקה. (33) שאסורים בפסח ונדרים לפסח שני, כמו שנאמר (במדבר ט, ו) "וַיֹּהִי אֱנֹשִׂים אֲשֶׁר הִיוּ טָמֵאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם, וְלֹא יִכְלְוּ לְעַשׂוֹת הַפְּסָח בַּיּוֹם הַהוּא". (34) משנה, שם. (35) ישראלים שנימולו. (36) שם. וראה להלן.

(37) פסחים סא, ב - כרב חסדא שפירש שם בברייתא, כדלהלן: נאמר בהוראה (شمota, שם) "כל ערל לא יאכל בר", "וְכָל עַרְלָל" משמע כולה ערלה (= שכולם ערלים), אבל מקצתה (= שיש בהם גם מולים וגם ערלים) – לא פסול, ושוב נאמר שם (יב, מג) "זאת חיקת הפסח", למדנו שאין הדברים אמרו אלא בשחיטה, אבל בזריקה פסולת גם מקצת ערלה. ואך-על-פי שרובashi בתרא (= מן האחוריים) סובר ש"וכל ערל" משמע אפיקלו מקצת ערלה, והכתוב השני "זאת חיקת הפסח" בא ללמד שדוקאו "כולה ערלה" בין בשחיתה בין בזריקה – אין הילכה כרבashi, אע"פ שככל הוא הילכה כתברא", משום שכבר נחלקו רבבי יהודה בין בתירא ורבנן בסנהדרין עח, א – בכעין זה שרבי יהודה בין בתירא סובר ש"כל נפש" הוא נפש כל שהוא, וחכמים סוברים "כל הנפש", ופסק רבינו (פ"ד מהל') רוצח ה"ז) כרבנן. וכמו כן כאן "וכל ערל", הינו כולה ערלה (לחמת משנה). (38) פסחים שם, לרב חסדא: "וּמְאֵי חֻמְרִיה דָרְקִיה דְלֹא מַקְבָּע פִּיגּוֹל (חוشب לאכול את הקרבן לאחר זמן אכילתוח) אלא בזריקה", ומפרש רשי" שלא מקיים פיגול אלא בזריקה וכו' בהרצאת כשר, כך הרצאת פסול. (39) על-מנת שיתכפרו. (40) שהחושב בשעת הזריקה לשם

אבל אם חל בשבת – אין שוחטין עליוין בפני עצמן, שפסח שני להם רשות ואין דוחה את השבת (להלן פ"ה ה"ח). והנה בבריתא (פסחים צא): נחلكו רביה יהודיה ורביה יויסי: לפי רביה יהודיה "אשה בראשון (= פסח ראשון) שוחטין עליה בפני עצמה, ובשני (= פסח שני) עושים אותה טפילה לאחרים". ולרביה יויסי "אשה בשני שוחטין עליה בפני עצמה, ואני צריך לומר בראשון". ולפי דעת רבינו מדורר שם כshall י"ד בשבת. אבל אם חל בחול, גם לרבי יהודיה שוחטין עליה בפני עצמה, ופסק רבינו הילכה כרביה יהודיה (קרית ספ"ר) להלן פ"ה, וראה בכסף-משנה ולחם-משנה שם). (ויתכן גם כי רבי יהודיה סובר שגם בחול אין שוחטין עליה בפני עצמה, ורבינו פסק כרביה אלעזר (שם), שאמר שאינו דוחה שבת, הרי שבחול שוחטין עליה. וזה תלי בפלוגתא שנחלקו בה רביה יהודיה ורביה יויסי ורביה שמואון בראש השנה לג, א – שלדעת רביה יהודיה פסח שני, שנאמר אשכחן שלא למניינו, שלא לאוכליו מנאין (שהוא פסול) – רשות, שנאמר "דבר אל בני ישראל – בני ישראל סומכין ואין בנות ישראל סומכיות", וכך מכך רבי אלעזר שם שכתב רבינו בפ"ג מהל' ציצית ה"ט, וראה ביאור הגרא"א לאו"ח סי' ז' ס' ק"ד) – כמו כן נשים מקריבות פסח שני – רשות ושוחטין עליוין בפני עצמן. וזהו כוונת רביה אלעזר שם שאמור במשנה, ככלומר מותר לה להזכיר פסח שני בחול, "ובראשון חובה ודוחה את השבת", אבל השנין אינו דוחה, כנ"ל. ועי' אoor שמחה"). (18) שהעבד שווה לאשה במוצות (כסף-משנה). (19) ראה למטה ה"ג. (20) ראה גודול אביהו בפ"ג. (21) משנה, שם ('אור גודול' על משניות פסחים פ"ח מ"ז). (22) מי שמת לו אחד משבעת הקרובים – ביום צא, א. (23) כלומר מותר לאכול חוץ מהמת, שכבר חלה עליו המיתה הוא אונן. והוא שמת לאחר חוץ, שכבר קודם חוץ היום הוא נדחה לפסח שני, מכבר באפסחים צח. וראה להלן פ"ז ה"ט. (24) כלומר, כל אחד מהם יכול לאכול כזית, ואך האונן מותר לו לאכול בערב (להלן פ"ז ה"ט). (25) שהר' יוכלים לאכול כזית. וכן ראייה בפ"ג המשניות, שם. (26) שהר' יוכלים לאכול כזית. וכן ראייה בפ"ג המשנה, שם: "ליפיכך אם אריע בהן פסול, פטורין מלעשות פסח שני". רוץחה לומר, אם שחתטו של הזקן והחולה מועטה. וכך מכך האונן, שמא לא יאכל דבר לגודל אביהו (רבינו בפירוש המשניות, שם). (27) שהר' יוכלים לאכול בלילה, פטורין מן מלעשות פסח שני. וראה ביאור הגרא"א רואין לשחות עליהם הדם, ואע"פ שלכת הילאה אין רואין לשחות עליהם, ואחר-רכך אריע פסול באלו האוננים או החולמים או הזקנים ונטמאו במת, שאינם יכולים לאכול בלילה, פטורין הן מלעשות פסח שני, לפי שהם שחתטו והם ראויים לעשות פסח". וראה ביאור גודול' על משניות שם, שmaps כי זה מוסב גם על חבורת של קטנים, ודלא כה'תוספות יומ-טור. (28) שם צא, ב. (29) משום שאינן בני תורה חמירו עליו לדחק ויפסלוהו על הנם (רש"י שם). ובכתבי תימן: "שמא לא ידרקו", וכן בדפוס וונייצ'יה, והוא על-פי היישולמי פסחים פ"ח ה"ז: "אין עושין חבורת של גרים, מתוקן שהן מוקולקין אין מדקקין בו והם מביאין אותו לידי פסול". ועי' ב'תוספות שם ד"ה שם. (30) נלמד מחולמים וזקנים שלמעלה (הר המורה').

כלח שיעורי רמב"ם פרק אחד ליום – יום שישי כ"ז אידר – ספר הקרבות – הלכות קרבן פסח

מתוך מהדורות ונשל עם רם רמב"ם ג'עט – מוסד הרב קרן פסח

למחות, שהרי קיימא-לן (גיטין עז): יכולהASA שתהאמור לבעה אני ניזנות ואני עושה לצרכך (רש"י, שם). (58)

ט. **שחת על ידי בנו ובטחו הקטנים ועל ידי עבדו**
11
ושפחתו הבנאים, והלכו ושהתו הן לעצמן -
12
13 **יוצאין בשל רבנן.**⁵⁹

(59) ואין יוצאין בשל עצמן (פסחים, שם).

י. **שחת על ידי אשתו ובנו ובטחו הגודלים ועל ידי**
14
עבדו ושפחתו העברים, ושהתו הן לעצמן⁶⁰ – אין
15
לך מהרי גדול מזה, ואין יוצאין אלא בשל עצמן.⁶¹

16 (60) אף כי לא מינו בפיוש. (61) פסחים, שם.

יא. **האשה**⁶² **שיהיא בבית בעלה**, **שחת עליה אביה**
17
ושחת עליה בעלה⁶⁴ – תאכל משל בעלה.⁶⁵ **היתה**
18 **נחפות ללבת לבית אביה ברجل הראשון הפmono**
19 **לנישואיה בדרכ כל הבנות, ושחת עליה אביה ושהת**
20 **עליה בעלה – תאכל משל אביה**⁶⁶. **מקאן ואילך**⁶⁷ –
21
תאכל ממקום שהייא רוזחה.⁶⁸ והוא שtabror לה מקום
22 **שתראה בשעת שחייתה**⁶⁹. וכן יתום ששהתו עליו
23
אפוטרופסין⁷⁰ – **יאכל ממקום שהוא רוזחה**⁷¹. **במה**
24
דברים אמורים ? בитום קטן ; אבל גדויל⁷² – **געשה**
25
במקרה עצמו על שני פסחים⁷³, **והפמינה עצמו על**
26
שני פסחים⁷⁴ – **אין אוכל אלא מן הנחת**
27
ראשון⁷⁵.

(62) משנה, שם פז, א. (63) שכבר נשאה ואני נחפות ללבת אביה (גמרא, שם). (64) ולא בירורה עצמה בשעת שחיתה מאיזה קרבן רצונה לאכול ("תוספות" שם, ד"ה האשה). (65) אף ברجل הראשון הסמוך לנישואיה, מכיוון שאינה נחפות ללבת לבית אביה. וכך פירוש ה'מאיר' שם את דברי המשנה "האשה בזמן שעיא בבית בעלה, ושחת עליה אביה ושחת עליה בעלה, תאכל משל בעלה", שמדובר גם ברجل הראשון הסמוך לנישואיה, ובאופן שאינה נחפות ללבת בית אביה. ודברי הסיפה "הלכה רגל רשותה בכיתה אביה רוזחה", היינו שבר עבר الرجل הראשון הסמוך לנישואיה, ופסח וזה הוא מן הרגלים שלאחר الرجل הראשון, אלא שהיא נחפות ללבת בבית אביה, ולפיכך תאכל מל אמיה שתרצה, ובגמ' מקשים על הרישא של המשנה שברוגל הראשון אוכלת משל בעלה, ובברייתא מפורש שברוגל הראשון אוכלת משל אביה, ומתרצה הגמ': לא קשיא, כאן (ברברייתא) ברודופה (נחפות) לילך (לבית אביה, מושם כך אוכלת משל אביה), כאן (ברישא של המשנה) בשאינה רודופה (אינה נחפות ללבת בבית אביה, מושם כך אף ברוגל הראשון תאכל משל בעלה, והסיפה של המשנה מירידי כמו הסיפה של הברויות ברוגלים אחרים שאים סמכין לנישואיה, והיא נחפות ללבת בבית אביה, שכן תאכל מאיזה שתרצה). נמצא שיש שלשה דין: (א) אינה נחפות – תאכל בבית בעלה, גם ברוגל הראשון הסמוך לנישואין. והיינו רישא דמתניתין, כ"ל. (ב) נחפות

עלולים, פוסל את הקרבן (שם, קרוב חסדא). (41) זקנים או חולמים. (42) ברייתא, שם עח, ב – לפי נוסחת כת"י ב' בדקדוק סופרים' שם, וכן הוא בר"ח. וכן היה גם לפני התוספות' למללה סא, א – ד"ה שחטו, עי"ש. וכן הוא בירושלמי פ"ה דפסחים ה"ב. (43) כן הנוסחא גם בפסחים סא, א (נד עד מדפי הספר) בשם רבינו (וואה בהגנותו 'טורין אבן', וב'אור שמה' וב'חzon איש'). ואעפ' שבברייתא שם מפורש: "אדם יוצא בו ידי חובתו", נראה שלפי רבינו הייתה הנוסחא שם "ואין אדם יוצא וכו'", וכן נראה מלשון הברייתא שם: "הפסח עצמו כשר ואדם יוצא וכו'". ואינו מובן: אם כשר העדר שנהנוסחא: "ואין אדם יוצא וכו'". וכעת זה מזכיר בזבחים מו, ב – בחטא ששחתה לשם חולין, שכשרה ולא עלתה לבעלים לשם חובה, וכך גם כל הזבחים שנזבחו שלא לשם – כשרים ולא על לבעלים לשם חובה (ובחבים ב.). (44) החשוב בשעת הזורקה בשביב' "חולים זקנים" שאינם יכולים כזית, אין זה פוסל את הקרבן. ומפרש רשי"י (פסחים, שם) שהפסוק "איש לפי אכלו תוכoso" (שלומדים ממננו שלא לאוכלי פסול) נאמר בשחיתה. כמו שאמרו (פסחים סא). "רבי אומר, 'תכוoso' לשון סורסי הוא, כד אדם שאומר לחברו כס לי (שהות ל') טלה זה." וראה עוד בזבחים ד, א.

ז. **מי**⁴⁵ **שהוא בריא בשעת שחיתה וחולה בשעת**
1
זריקה, או חולה בשעת שחיטה⁴⁶ **וברייא בשעת**
2
זריקה – אין שוחטין⁴⁷ **ולזרקין עליו**⁴⁸, עד **שיהיה**
3
בריא משעת שחיטה עד שעת זריקה.⁴⁹

4 (45) ברייתא, שם עח, ב. (46) שאינו יכול לאכול כזית מן הפסח (תוספהא, פסחים פ"ז). (47) כמובן, אם היה חולה בשעת שחיתה. (48) אם היה בריא בשעת שחיתה וחולה בשעת זריקה. (49) בתוספהא, שם: "בשעת שחיתה ובשעת זריקה דם".

ח. **שוחט אדים**⁵⁰ **על ידי**⁵¹ **בנו ובטחו הקטנים**⁵² **ועל**
5 **ידי עבדו ושפחתו הבנאים**⁵³ **בין מדעתן בין**⁵⁴ **שלא**
6 **מדעתן**⁵⁵ ; **אבל אין שוחט על ידי בנו ובטחו**
7 **הגדולים**⁵⁶ **ולא על ידי עבדו ושפחתו העברים**⁵⁷ **ולא**
8 **על ידי אשתו**⁵⁸ **אלא מדעתן**. **ואם שתקו ולא מהו**
9 **הרי זה מדעתן**.⁵⁹

10 (50) פסחים פח, א. (51) בשביב'. (52) שמוטל עליו לחנוך (רש"י שם). (53) מפני שסמכין עליו, ועל כرحم ימשכו אחריו (רש"י שם). (54) בעל כרחן. כמו שכותוב (שמות יב, ג) "ויקחו להם בני ביתו". משמע בעל הבית יקחנו לכל בני ביתו ואין צורך לדעתם, שהרי איןם יכולין למחות (פסחים, שם). (55) אפי' אם סמכין על שלוchan אביהם, מושם שיש בידם למחות (תוספות' שם ד"ה ע"י). (56) אף כי שפה ערבית אינה יכולה להיות כי-אם בקטנותה, שהרי היא יוצאת לחפשי בהבאת סימני גודלות – אין שוחטין בשביב' אלא מדעתה, כיוון שאין עליו לחנכה, יכולה למחות (רש"י שם). (57) מושם שגם הוא יכול

שיעור רמב"ם פרק אחד ליום – יום שישי כ"ז איר – ספר הקרבנות – הלכות קרבן פסח קלט

מתוך מהדורות ונשל עם רם רמב"ם ג'ם – מוסד הרב קוק

משל שניהם". ומקשה הגמורא מן הברייתא, דתנייא: "עבד של שני שותפים, רצה מזה אוכל, רצה מזה אוכל", ומתרצת דברי המשנה הם kmsפ"דים הבעלים זה על זה. ומפרש רשי" שאים ורצוים להנות אחד מן השני, ואם העבד אוכל מאחד הקרבנות האלו, הרי שמחצית העבד השיך לעבש שני ננהה מן הבעל הראשון. ורביינו מפרש, שקדדי זה על זה "שלא יגנבו", שככל אחד חושש שאם העבד יוכל משל שני ימושך אליו ע"ז את לב העבד ויגנבו (קסף-משנה). ובכתבי תימן, בכתב"י ארכנאל ובפתחו ווינציא, חסרות המלים "שלא יגנבו".⁷⁹ אף כי לא ברור בשעה שחיטה, שהרי בעל העבד שוחט עליו שלא מודעתו, ראה מעלה הה"ח.

יג. מי שחייב עבד וחייב בן חורין⁸⁰ – לא יאכל לא משל רבו ולא משל עצמו⁸¹, עד שיעשה כלו בן חוריין.⁵

(80) אם היה עבד של שני שותפים ושחררו אחד מהם, או אם היה לו אדון אחד וקיבלו מינו קצט דמי וshoreר קצטו באלו הדרמים, נחשב לחץ עבד וחץ בן חורין, אבל אם שחרר אותו האדון החיזו על-ידי שטר, הרי זה אינו כלום, לפי שעיקרazelנו המשחרר החיזי עברדו לא קנה, וזהו בשטר" (רביינו בפה"מ גיטין מא. וראה בפ"ח מהל' עבדים ה"ד).⁸² (81) במשנה (פסחים פז). תנן: "מי שחייב עבד וחיזיו בנ-חרוין, לא יאכל משל רבו", ובגמרא (פח). מקשה: "משל רבו הוא דלא יאכל, אבל משל עצמו יאכל, והא תניא לא יאכל לא משלו ולא משל רבו?" ומתרצת הגמורא: "ילא קשיא, כאן במשנה ראשונה, וככאן במשנה אחרת, דתנן: מי שחייב עבד וחיזיו בן חורין, עובד את רבו יום אחד ואת עצמו יום אחד, דברי ב"ה. ב"ש אמרים: תקנתם את רבו עצמוני מפסיד כלום מהרואי לו – רשי") וואת עצמו לא תקנתם, לייא שפהח אינו יכול שכבר החיזו בן חורין (שצד החירות שבעבד אסור בשפהח), לייא בת חורין אינו יכול שעדיין החיזי עברד (ובת חורין אסורה לעבד), ביטל? והלא לא נבראו העולם אלא לפרט ורבייה וכו', אלא מפני תיקון העולם כופין את רבו וועשה אותו בן חורין, וכותב שטר על חיזי דמי", ומפרש רביינו, שהמשנה שנראתה בה שהוא אוכל משל עצמו היא כמשנה ראשונה שתיקנו שעבד אצל עצמו יום אחד ואצל רבו יום אחד, תקנו גם שיצא ידי חותבת פסח ע"ז שיוכל משל עצמו. והברייתא שמפורש בה שאינו אוכל משל רבו ולא משל עצמו, היא כמשנה אחרונה (שהלכה כמותה – פ"ח מהל' עבדים ה"ז) שביטלו את התקנה שייאל משל עצמו כדי שזה לא יהיה גורם לעיכוב שחרורו, שאמרם לו לאדון מהר וshoreר אותו כדי שלא ימנע מן המצוה (קסף-משנה בשם רביינו אברהם, וכן של רביינו). וכעין זה כתוב רבנו בפ"ה: "וזאמרו לא יאכל משל רבו, וכמו כן לא יאכל משל עצמו, לפי כי עוד יתרבור לך כי הוא לא יניח עבד החיזי בן חורין וחיזיו עברד (שהרי כופין אותו לשחרורו), ולפיכך לא יאכל ממנו בשום פנים עד שיעשה בן חורין, ומה שאמר כאן (במשנה) לא יאכל משל רבו שיראה ממנו שהוא אוכל משל עצמו, זה רעת האומר מניחין אדם החיזי עברד וחיזיו בנ-חרוין".

יד. עד פה נמנים⁸³ על הפסח? עד שיראה בו בזיה?

וברגל ראשון – תאכל مثل אביה, והיינו רישא דבריתא. ג) נחפות ובשאר הרגלים – תאכל מאיזה שתרצה, והיינו סיפה דמתניתין וסיפה דבריתא. והסיף שם ה"מאר" "שכן נראה לנו בה דעת גדול המחברים (= הרמב"ם)". ולפי כל הנל, לא השם ריבינו שם דין מן המשנה, ומסתלקת קושיות הקסף-משנה. (66) רישא דבריתא, שם. (67) ברגלים שאיןם סמכים לנישואה, אבל היא נחפות לכלת לבית אביה. (68) סיפה דמתניתין וסיפה דבריתא. (69) ואם לא גילתה דעתה בשעת שחיטה, אע"פ שגילתה אביה, לפי "אין ברורה" בענין של תורה (גمرا, שם), וראה להלן בהערה ט. (70) שני אפוטרופוסין, וכל אחד מהם שחת את פסחו גם בשבייל החיטום. אפוטרופוס הוא בלשון יוון 'אבי ילדים' ('ערוך'). (71) משנה, שם. ובגמרא שם פח, א – הקשו: "שמעת מינה, יש ברירה?" (כלומר, על ידי רצונו מתברר שפסח זה הוא שלו), ומתרץ רב זира: "שה לבית מכל-מקומות". (כלומר, לאחר שהיתם הוא קטן, הרי הוא אצל אפוטרופוס בכני הבית, וכבר אמרו שם פח). ששותח אדם על בניו הקטנים שלא מדעתן" ("מאירי"). וכן הוא בפירוש ר"ח שם "שה לבית מכל-מקומות, בין מדעתו בין בעל-בדחו. תניא נמי hei (וכן גם בכתבי מינכן, אבל בגמרא שלפניו: "תנו רבנן") שותח אדם על ידי בנו ובתו הקטנים וכור' בין מדעתן בין שלא מדעתן". והסיף ה"מאר" שם: "ולא תרצו בוה מי רוצה בשעת שחיטה, שמאחר שהוא קטן אין רצונו רצון". ולפ"ז מה שאמרו "יאכל במקום שהוא רוצה", אין זה ממש על-ידי שותח והברור הדבר שותח הפסח שלו, שהרי "אין ברירה", ועוד שאין רצונו של הקטן אכן רצון, וכך במשנה על שני פסחים כאחד, שעיל-פי הדין אינו אוכל אלא מן הראשון כדרלהן, ואעפ"כ הקילו בו להתייר לו לאכול במקומות שהוא רוצה מאשר הוא קטן. (72) שאין שותחים עלייו שלא מדעתו (ראה לעלה ה"ח). וכיוון ששניהם הודיעו לו הרי הוא כנמנה על שני פסחים כדרלהן. (73) ירושלמי פסחים פ"ח ה"א. (74) לאכול משניהם. (75) ירושלמי שם, וה"ב: "תני ר' חייא, הנמנה על שני פסחים כאחת, אוכל Mai זה מהן שנשחט ראשון". ומה שמפושר בבלאי (פסחים פח): שאין נמנין על שני פסחים כאחד, ואם נשחטו עליו לא יאכל לא מן הראשון ולא מן השני (ראה להלן פ"ג ה"א) – אין זה סותר לדברי הירושלמי, כי שם בבלאי מדובר שמתכוון לאכול רק אחד מהם,マイ זה שנשחט ראשון". לא יאכל לא מן הראשון ולא האכילה, ולפי "אין ברירה", לא יאכל לא מן הראשון ולא מן השני, אבל בירושלמי מדובר שבדעתו לאכול משניהם גם מזה וגם מזה, ולכן יאכל רק מן הראשון (בית זבול' ח"א סי' כג אות ג).

יב. עבד⁷⁶ של שני שותפים⁷⁷: בזמן שמקפידין זה על זה שלא יגנבו⁷⁸ – לא יאכל משל שגיהן; ואם אין מקפידין – ממקום שיראה יאכל⁷⁹.

(76) כנעני, שהוא חייב במצבות כאשר (ראה פ"א ה"א), ולמעלה ה"ד) ורכו שותח עלייו שלא מדעתו, ראה לעלה ה"ח. (77) ושניהם ישחטו עלייו כל אחד ואחד בנפרד. (78) בפסחים פז, א – תנן: "עבד של שני שותפים, לא יאכל

שיעור רמב"ם פרק אחד ליום – יום ש"ק כ"ז איר – ספר הקרבנות – הלכות קרבן פסה

מתוך מהדורות ונשל עם רמב"ם גNUM – מוסד הרב קהן פסה

מלך או מלכה ואמר לעבדו לשחט עלייו ושהת גדי
23 וטלה - יאכל מן הראשון, משום שלום מלכות.⁴

24) שרכו יאכל מאיזה מהם שיבחר. (3) כדי לאכול מאיזה מהם שירצחה בשעת האכילה, לפי "אין ברירה" ושם בא בשעת שחיתה לא הייתה דעתו על זה. (רש"י שם). אכל מן נהמה על שני פסחים כדי לאכול משניהם - אוכל מן הנשחת ראשוני. (4) ומפרש רבינו שמושום שלום מכלות הקלו בה מפני שרעתם קלה לכטус (מאירי וכיסוף משנה). וצריך לומר לדעת רבינו שמה שאמרו "אין ברירה" - אין זה מן התורה, אלא מגזרת הכלמים, ומושום שלום מכלות לא גוזר.

ב. **הוא אמר לשולחו:** צא ושהות עלי את הפסח,
25 וקבע לו גדי או טלה, ושכח מה אמר לו רבנו – הרי
26 זה שהחט גדי וטלה ואומר: אם גדי אמר לי – גדי
27 שלוי וטלה שלוי, ואם טלה אמר לי – טלה שלוי וגדי
28 שלוי. שבח השולח מה אמר לו – שניהן יצאו לביית
29 הרשפה⁶. ואם שבח השולח קדם שזורק הדם –
30 תיבין לעשות פסח שני⁸; שבח אחר שזורק הדם –
31 פטור מלעשות פסח שני¹⁰. וכן הדין באומר
32 לעבדו¹¹: צא ושהות עלי, וקבע לו, ושכח דעבד
33 מה אמר לו רבנו. והוא שיטף לו רועה של רבו גדי
34 וטלה וליאמר לו: שהות שניהן, גדי שתתשות כמו
35 שאמר לך רבך, והרי אחד מכאן שלך על מנת שללא
36 יהי לך רבך בו כלום¹². אם עשה הרועה בך, אחר
37 בך יהי אפשר לעבד להנתנות כמו שנברנו¹³.

5) אחר שהחט השנינים (רש"י). בין שכח קודם שזורק הדם ובין שכח אחר שזורק הדם. (6) שהרי אינו ידוע איזה הוא של השולח ואיזהו של השיליח, ואני יכולים לאכולם, כי אין הפסח נאכל אלא למנויו. (7) שבשעת הזרקה לא היו שניהם ראויין לאכילה. (8) שם בגמרה מימרא של אבי: "שכח לפני זריקה דכי איזורייך דם לא הווחז לאכילה שביבן לעשות פסח שני". וכחכמים של ר' נתן (פסחים עח): שאכילה (אם לא היה הקרבן ראוי לאכילה בשעת זריקה) מעכבה את כשרות הקרבן. (9) שבשעת הזרקה היו ראויים לאכילה. (10) משנה שם ומימרא של אבי בגמרה: "ופטורין מלעשות פסח שני – שכח אחר זריקה דבעדינה (בשעה) איזורייך דם הווחז לאכילה". ואף לרבן הסוברים "אכילה מעכבת", אין זה אלא באופן שאין ראוי לאכילה בשעת זריקה. וראה לחם משנה להלן הלכה ד. והוא הדין שפטורים מלעשות פסח אחר אם יש עוד שהות ב"יד" בניסן. (11) כמובן, עבד כנעני. (12) שאם לא אמר לו כן, הרי מה שקרה עבד כנעני קנה רבו (גמרה שם). וכוונת רבינו שאמר לו בלשון המועיל שלא יקנה רבו, כגון שאמר לו: על מנת שתתאכל אתה הפסח. (13) שהחות גדי וטלה ואומר: אם גדי אמר לי – גדי שלוי וטלה שלוי, ואם טלה אמר לי – טלה שלוי וגדי שלוי.

ג. **בני חכורה שאמרו לאחד:** צא ושהות לנו את

לכל אחד ואחד.⁸³ ונמנין עלייו ומושכין את ידיהם
1 ממננו עד שישחתם. בינו שישחתם אינו יכול למשך
2 את ידו, שהרוי נשחתם עליו.⁸⁴ נמננו עליו וחזרו
3 אחרים ונמננו עליו: ראשונים, שיש להם בזיה –
4 אוכלים, ופטורים מעשות פסח שני; ואחרונים,
5 שרבו עד שלא נמצאו בו בזיה לכל אחד – אין
6 אוכליין, ותיכים לעשות פסח שני.⁸⁵

(82) כמה אנשים אפשר לנמות עליו. (83) משנה, פסחים
פט, א. (84) משנה, שם: "נמנין ומושכין את ידיהם ממננו
עד שישחתם. רבינו שמעון אומר (מושכין ידיהם) עד שייזורך
את הדם", ופסק כחכמים. (85) בוגרמא שם למדנו כן ממה
שכתבו (שםות יב, ד) "ואם ימעט הבית מהיות משה –
8 מהיותה דשה". כלומר: אם באו לימעט ולימשך – מהיות
9 משה, יתמעטו בעוד השה חי (רש"י שם). (86) ברייתא,
10 שם עח, ב. אבל אם נמננו כאחת ואין לכל אחד ואחד – אין
11 אוכליין (כל בני החכורה) (תוספות פסחים פ"ג).

12 טו. **המננה**⁸⁷ אחרים עמו על חלקו ולא ידעו בדין
13 בני החכורה – הרי בני החכורה בראשין לתן לו חלקו
14 אחר שיאלה⁸⁸ בעת האכילה⁸⁹, ובמי החכורה אוכליין
15 משלחן והוא אוכל חלקו עם האחרים שמננה עליו
16 בתבונה שניה.⁹⁰ וכן בני החכורה שרתיה אחד מדם
17 גרגון⁹¹ – רשיים להוציאו מהן⁹², ונוטני לו חלקו
18 ויאכלו בחכורתו⁹³. ואם אין זולל – אין רשיין
19 לחלק.⁹⁴

(87) שם פט, ב – במשנה. (88) שהפסח נצלה כשהוא של
ולא נצלה כשהוא חסר אבר (תוספות פסחים פ"ה, ולהלן
פ"י הי"א). (89) (כלומר, אף-על-פי שבשעת אכילה אין
9 מוציאין בשור הפסח לחברה, ראה להלן פ"ט ה"א
הערה ג – מותרים הם להחלק ולאכול כל אחד ואחד לחוד,
10 וראה להלן.). (90) (מדובר כשכולים ואוכלים בבית אחד,
11 ואין שום מהיצה מפסקת בניותם, שams לא כן – אסור,
12 שאין הפסח נאכל בשתי חברות (להלן פ"ט ה"ה). וראה
13 במעשה רוקח). (91) זולל, שאוכל הרבה. (92) פסחים,
14 שם. (93) לעצמו, ראה למעלה. (94) שם. ראה להלן פ"ט
ה"ג.

יום ש"ק כ"ז איר ה'תשע"ו

פרק נעלים

1) יבאר האומר לעבדו לך ושהות לך עלי את הפסח, ואם
קבע גדי או טלה.

2) א. **הוא אמר לעבדו:** צא ושהות עלי את הפסח, אף
על פי שדרך רבו לשחט טלה בכל שנה ורלהך ושהת
עליו גדי, או שהרוי דרכו לשחט גדי ורלהך ושהת
עליו טלה – הרי זה יאכל ממננו; שהרוי לא פרש
ואמר לו שהות לי ממן פלוני. הלהך ושהת גדי
21 וטלה – אין אוכל ממשניהם, אלא יצאו לבית
22 השרפה; שאין נמנין על שני פסחים.³ ואם היה

שיעור רמב"ם פרק אחד ליום – יום ש"ק כ"ז איר – ספר הקרבנות – הלכות קרבן פסח קמא

מתוך מהדורות גנאל עם רם רמב"ם גNUM – מוסד הרב קוק

משנה). (27) שם לא אמרו לו שישחות להם. ונמצא שמשכו ידם מהקרבן שלו. (28) שאי אפשר לצמצם ואחד מהם נשחת תחילתה. (29) כי טהרה שלו נשחת ראשונה ולא נמנה כלל על שלוחה. (30) טהרה שלם נשחת ראשונה והוא נמנה עמהם, ושלו הוא פסה שאין לו בעלים, שהוא לשריפה.

ו. אבד להן פסחים, ואבד לו פסחו, ואמר להן: אין
ובקשו ושבתו עליין³¹, ואמרו לו: צא ובקש ושבתו
עלינו, והליך ומלא ושבתו, ומצאו הם ושבתו - בלבם
אוכליין מן הראשון, והשני ישורף³³. ואם אין ידווע
אי זה נשחת תחללה או ששבתו שניהן באחד³⁴ -
שניהם ישורף³⁵, ופטורין מלעשות פסה שני. הליך
הוא לבקש והלכו הם לבקש ולא אמרו זה לך
כלום, אף על פי שהיתה בלבם שיישחות כל אחד
מזה על חברו, או שהיו שם רמייזות ודברים שאםין
הדרת בהן שבל אחד שימצא ישחות על חברו³⁶,
הואיל ולא פירושו ולא אמרו זה לך כלום - אין
אחראין זה לך³⁷.

(31) חפסו את הפסה שאביד לכם ושחתו אותו גם בשביבין.
(32) שהרי כולם נמנעו עליו, ומשנתה אין למשוך את ידיםם
מןנו. (33) כדי פסה שאין לו בעלים. (34) שודאי אחד
מהם נשחת תחילתה. (35) משומש שלא ירע איזה מהם הוא
שנמנעו עליו. (36) במסנה שם: "לא אמר להן ולא אמרו
לו", ומפרש רבינו שהיו שם רמייזות, שאם לא כן, הדבר
פשוט ואין למישהו להשמע לנו זאת (כסף משנה).
(37) ואין להם לחוש איזה מהן נשחת ראשונה, אלא זה אוכלי
משלו אף אם שלוחה נשחת ראשונה, וכן הם אוכלים משליהם,
אף אם שלוחה נשחת ראשונה (רש"י שם).

ז. שתי חברות שנתערבו פסחיהם קדם לשיחתו³⁸
- חברת זו לוחטין בפסח אחד מן התערבות
והשניה לוחטין שני, ואחד מבני חברת
אצל אלוי³⁹ ואחד מבני שני בא אצל הראשונה,
וככל חברת מהן אומרת לזה האחד שבעאים:
אם שלונו הוא הפסח הצעה - ידריך מושכות משלך
ונגנית על שלונו, ואם שלך הוא הפסח הצעה - ידרינו
מושכות משלנו ונמנינו על שלך. וכן חפסח חברות
של חמשה חמישה⁴⁰ בני אדם, או עשר חברות של
עשרה עשרה - מושכין להן אחד מפלן חברת
לחברה האחרית⁴¹, וכן הם מתנים ואומרים⁴², ואחר
כך שוחטין.

(38) והיינו מפני שאין אפשרות עדין למשוך ידיםם מן הפסה.
ומכיון שאין אפשרות נאכל אלא למנוניו, ואלו אינם יודעים על
אייה נמנעו, לכן עושיםם כדלהן. (39) במסנה שם. והוצרך
לכך משום שכותוב (שמות יב, ד) "ואם ימעט הבית משה",
ומזה למד ר' יהודה (פסחים צט). "שמתמעטין והולכין
(אנשי החברה מושכין את ידיהם מן הקרבן) ובבלד שהיה
אחד מבני החברה קיימים (נשאר)". (40) בגמרא פסחים שם

הפסח, ואמר הוא להן: ואתם שחתו עלי, ושבתו
הם ושבתו הוא - בלבם אוכליין מיה שגבהת ראשון,
והאחרון יצא לבית השרפָה⁴³.

(14) דברים פשוטים הם, ונלמדים מהם שמתבאר בהלכות
שבסמור (בסוף משנה).

ד. חברות שאביד פסחה, ואמרו לאחד¹⁵: אין
ובקשו ושבתו עליין¹⁶, הליך ומצא פסה שאביד
ושבתו, והם לךחו פסה אחר ושבתו: אם שלוח
בשחת ראשון - הוא אוכל משלו, והן אוכליין עמו,
והשני ישורף¹⁸; ואם שלוח נשחת ראשון - הן
אוכליין משלחן¹⁹, והוא אוכל משלו²⁰. אין ידווע אי
זה מהן נשחת ראשון או ששבתו שניהן באחד²¹ -
הו אוכל משלו²², והן אין אוכליין עמו²³, ושלחן
יצא לבית השרפָה²⁴, ופטורין מלעשות פסה שני²⁵.

(15) מבני החבורות (רש"י בקידושין מא): (16) חפס את
הפסח האבוד. (17) ככלומר: כשהמצוינו, תשחטו על
בשבילנו. (18) כיוון שאמרו לו שישחות עליהם, הרי נמנעו על
הקרבן זהה וכיוון ששנתה כבר אין יכולון למשוך את ידיהם
מן הקרבן, ומשום כך ההשערה ישראף שהוא פסה בלבד בעלים,
ראה רשות שם. (19) שהרי משוכן ידים מן הקרבן האבוד
לפני נשחתה. (20) שהרי הוא לא נמנעה איתם על הקרבן
השני. (21) שאי אפשר לצמצם ואחד מהם נשחת תחילתה.
(22) שהרי הוא אוכל משלו בכל אופן. (23) טהרה שלם
נשחת ראשון, ונמצא שמשוכן ידים מזה נשחת השליה
ואסורים לאכלו, כי הפסה אינו נאכל אלא למנוניו.
(24) טהרה שלוחה נשחת ראשונה והם נמנעו על שלוחה ולא על
שלוחן, וכן פסה שאין לו בעלים - בשרפָה. (25) ובכדי
רבינו יש לומר שמקע על מה שכותב למללה בהלכה ב, שرك
אם שכח לאחר הזרקה פטור מלעשות פסה שני, כמו כן
כאן מה שאמר "אין ידווע איזה מהן נשחת ראשונה או
ששבתו שניהן כאחת" אין הכוונה שבעת זריקה לא ידע,
אלא שידיעו ולבטוף נשכח ושוב לא יידעו, באופן שבני
החברה אינם יכולים לאכול לא משלו ולא משליהם.
ומכיון שבעת הזרקה היה ידווע - פטורים הם מלעשות
פסח שני.

ה. אמר להן זה ששלוחה לבקש פסה שאביד
ולשבתו²⁶: אם אהרתי - ששבתו אתם עלי, הליך
וימצא ושבתו, והם לךחו ושבתו: אם שלוח נשחת
ראשון - הם אוכליין משלחן, והוא אוכל עמו,
והשני ישורף; ואם שלוח נשחת ראשון - הוא אוכל
משלו, והן אוכליין משלחן²⁷. אין ידווע אי זה מהן
נשחת ראשון או ששבתו שניהן באחד²⁸ - הן
אוכליין משלחן, והוא אין אוכל עמו²⁹, ושלוחן יצא
לבית השרפָה³⁰, ופטור מלעשות פסה שני.

(26) לא שאמרו לו שישחות בשביבים אלא רק שיחפש את
הפסח וכשomezנו יביאנו אליהם והם ישחתו (בסוף

מתוך מוזדותות חזק

להימנות על פסח אחר, שאין נמנים על שני פסחים כאחד.
46) שאף אחד מן הקרבנות אינו יוצא לבית השריפה.

ט. חמ"ה⁴⁷ שנטערכו עורות פסחין ונמצאת יבלת⁴⁸ בעור אחד מהן - כלם יצאו לבית הרעה.⁴⁹ ואם נתערכו קבש זירקה דמן⁵⁰ - תבין בפסח שבין⁵¹; נתערכו אמר זירקה - פטורין מלעשות פסח שבין⁵². שאם הקריבו פסח שני - נמצאה זה שקריב בראשון קרבן בשער מביא חלון לעזרה.⁵³ ואם נמננו בלאן על פסח אחד⁵⁴ - נמצאה נשחת שלא למקיב⁵⁵, וזה מפני נשחת שלא למוניו.⁵⁶ ואם התנה פל אחד מהן ואמר: אם אין פסח יהיה שלמים - גם הפסח בשפיכה ודם השלמים בזורייה, והנתגנין בזורייה אל יתנים בשפיכה לכתולחה? לפיכך פטורין מפסח שני.

(47) ברייתה שם פח: ונקט חמישה והוא הרין לפחותות וליטור. (48) היא אחד מן המומין הפטולים בקרבן. (49) שכל אחד ואחד מהם בספק, שמא הוא הבעלים. (50) וכל זה כשיינו מן הסדר, והפשיטה את עורותיהם לפני שנשפכו את הדם על יסוד המזבח, שהרי הסדר הוא ש"אחר השופכים דמו מפשיטין אותו". (51) שהרי בשעת זריקה לא היו הקרבנות ראיין לאכילה מצד ספק בעל מום, ונמצא שכולם פטולים. (52) שהרי ארבעת הקרבנות היו ראיין לאכילה בשעת הזורייה, ורק אחד הוא פטול, ואין לחיבב כולם מספק. (53) אין מביאין חולין לעורה (קדושים נז), מושם שאנו מביאין דברים יב, כא) "זוחבת מבקרן ומצאנך וכור בשעריך" (רש"י שם). (54) ואין מביא על ידי כך חולין בעורה שהרי אחד מהם בודאי מהובי בקרבן הפסח. (55) שהרי מן הדין כולם פטורים. (56) וראה לעלמה פרק ב הלכה א ש"א אין שוחטין את הפסח אלא למוניו". (57) אף על פי שבדיעד יצא.

1 אמרו ש"חמשה חמשה" דוקא הוא, אבל של חמשה 2 וארבעה לא, שהרי אם יתפזרו הארבעה אלו לארבעה בחורות, ישאר הפסח החמיישי בלי אף אחד מבני החבורה של. (41) כמובן, שכל חמשת האנשים שבכל חבורה וחבורה מתפזרים לחמשת הפסחים, באופן שלא ישאר אף פסח אחד שלא יהיה בו אחד מבני החבורה הראשוניים. (42) הארבעה שבחברה החדשה חמיש: אם שלך הוא פסח זה ידי ארבעתנו משוכות מארבעת הפסחים שלנו בכל מקום שהם ואנו נמנים עמך, וכן חן חורין ואמורים לשני וכן הארבעה לכל אחד שבחברה וכן כל חבורה וחבורה רשי' שם).

3 ח. שניים שנטערכו פסחין - זה לוקם פסח אחד 4 מן הטערכות וזה לוקם לו אחד, וזה ממנה על 5 פסחו אחד מן השוק והאחר ממנה עמו אחד מן 6 השוק.⁴³ כדי שיש יהיו שתי חברות, ולאחר כך יבוא 7 אחד משליהם אצל אלו ויבוא אחד מאלו אצל 8 האחר,⁴⁴ ומתנה פל אחד עם חברו שבא אצלו 9 מחלוקת שניה ואומר: אם שלוי הוא פסח זה - ידיך 10 משוכות משליך ונמנית על שלך⁴⁵, ואם שליך הוא - 11 כדי משוכה מפסח שלו ונמנית על שלו. ונמצא 12 שלא הפסיקו כלים.⁴⁶

(43) שם לא כן, לא יוכל להתנות אחד עם השני ולומר לו אם שלך הוא הפסח הזה אני מושך ידי משל כי על ידי לך הוא מניח את פסחו בא בעליים, ולולגות עצמו על של חבירו וחבירו על שלו לפני שימושו את ידיה משלחן אי אפשר, לפי שאין נמנים על שני פסחים כאחד (רש"י שם). (44) ממשע שאפיילו שני המוניין הראשונים יכולם לлечת כל אחד לפסח של השני ולהשאר על פסחים את זה שמיינו מן השוק. (45) אבל לא יאמר להיפך: נמנית על שלו וידיך משוכות משליך, שכל זמן שלא ידו משלו, אין יכול

שיעור רמב"ם ספר המצוות – כ"א-כ"ז איר תשע"ז

33) אינם אלא קדרשי מזבח בלבד; וכי שהמיר — לוקה. 34) ובכך נתקבאו ריני מצוה זו במשמעותה.

המצוּה ה'פ"ז — האՅו שנטצטוינו שתחאה הפתמורה (בדמות החולין שהקדישה בתמורה בדמות הקדשים. הרי אף שלמעשה אינה עומדת במקומות זו של קודש, גם היא קדש, וזה אמרו יתעלה: "וְהִיא־הוֹא וְתָמֵרָה יְהִיא־קָדֵשׁ" שם, וכן). ובפרק אמור בריש משבצת תמורה (א), שאמרו יתעלה: "לֹא יִמְרְנֵנוּ" הוא מצות לא-תעשה שגתק לעשה (שם). וקיים העשה — שהתמורה קודש — מונתקת וمبטלת את הלאו). אולם: הלא ממירך לאו שגתק לעשה הוא? ורקם

יום ראשון כ"א איר ה'תשע"ז
מצוות לא תעשה קו. מוצות עשה פז.

המצוּה ה'ק"ו — האזורה שהזורה מלחהיליף את (בהתה) הקדשים (ולחתה בהמה אחרת בתהלי) וזו היא הפתמורה, והוא אמרו יתעלה: "לֹא יַחֲלִיפֵנוּ וְלֹא־יִמְרֵן אֶתְנוּ" (ויקרא כה, ז). ובכך בא לאו מיחיד במעשר בלבד. והטעם לכך מה שאמרו בספרא (פשת בתחותי), והוא אמרם: "מעשר בכל קהילה זיה ולחמה יצא? להקיש אליו: כל שם שהמעשר קדרשי מזבח ואסור להמיין — בך 32

יום שלישי כ"ג אידר ה'תשע"ו**מצוות עשה קז.**

המצוֹה הַקְזׁ – האוזי שגצטינו להיות הפתה
מטמא, ומצוֹה זו פוללת כל-דיני טמאת מטה.
23
24

יום רביעי כ"ד אידר ה'תשע"ו

המצוֹה הַקְזׁ – האוזי שגצטינו להיות הפתה
מטמא, ומצוֹה זו פוללת כל-דיני טמאת מטה.
25
26

יום חמישי כ"ה אידר ה'תשע"ו

המצוֹה הַקְזׁ – האוזי שגצטינו להיות הפתה
מטמא, ומצוֹה זו פוללת כל-דיני טמאת מטה.
27
28

יום שישי כ"ו אידר ה'תשע"ו

המצוֹה הַקְזׁ – האוזי שגצטינו להיות הפתה
מטמא, ומצוֹה זו פוללת כל-דיני טמאת מטה.
29
30

יום שבת קודש כ"ז אידר ה'תשע"ו

המצוֹה הַקְזׁ – האוזי שגצטינו להיות הפתה
מטמא, ומצוֹה זו פוללת כל-דיני טמאת מטה.
31
32

נאמר גם טעם לכך שהממיר לוקה, אף על פי שהוא
לוּמֵר שגנפֶק לעשה: "לא אָתִי עֲשָׂה וְעַקְרֵב לְאוֹרֶן".
3
4
5
6
7
כלומר: מלאו על הפטורה נכפל פעמיים: "לא יְחִילְפֵנוּ"
ו"לא יִמְרֵא אֶתְזָה" (שם, י), ובא עשה אחד – "וְקִיחָה-הִיא
ופטורתו קיינה-קדוש". הנה נתבאר מה-שרצינו. וכבר
נתבארו דיני מצוה זו במקצת פטורה, כלומר: איך
תקנים ואיך לא תתקנים ומה-דרינָה ואיך קרבָה.

יום שני כ"ב אידר ה'תשע"ו**מצוות לא עשה קז.**

המצוֹה הַקְזׁ – האוזרה שהרנו מלשנות אחת
הקדשים מקרובן לארכן. גזון שהיה שלמים, לעשותו
אשם, או אשם, לעשותו חטא – שזה וכיוצא בו
בל-חטעה, והוא אמרו יתעלה בבכור בהמה: "לא-
יקדיש איש אתו" (ויקרא כה, כ). ובא בקבלה (ערכין פרק
ח משנה ז) "לא-יקדיש איש אתו" – קדש מזבח.
וילשון ספרא (פרש בדוקוטי): "אין לי אלא בכור, מפני
לכל-קדושים שאון משגין אותם מקדש להן ששה?
תלמוד לומר: "בבמה לא-יקדיש איש אתו" – רמז
על מה-שנאמר: "אשר יבכר לה' בבהקה לא-יקדיש
איש אתו"галו אמר: כל-מה שיה לה' בבהקה לא
יקדיש איש אותו קרשאה אחרה, אלא ישאר במו ששה.
ויבר נתבארו דיני מצוה זו בפרק ה' מפטורה.
המצוֹה הַקְזׁ – האוזי שגצטינו להיות הפתה
מטמא, ומצוֹה זו פוללת כל-דיני טמאת מטה.
21
22

אגרות קודש

ב"ה, ה' סיון, תש"יד
ברוקליון.

הרחה"ג והרחה"ח א"י נו"ג מוה"ר אברהם חיים שי

שלום וברכה!

בمعנה על מכתבו מכ"ז אידר, הנה בבקשתו נשלח לו קומטרס י"ט כסלו בחבילת בפ"ע.

במיש אודות אמרת לזמן בחיריק, הנה כן נהגים כל אנשי, וכמודמה ברור שכן שמעתי אומר
כ"ק מוויח אדמוני זצוקלה"ה נבג"ז זי"ע, ושאלתי היהת אם ידוע לה cedar"ג איזה מקור או מסורת
בזה. ומה שמקשים מכללי הדקדוק וכותבים ג"כ במכתבו, הנה בד"א שऋיך להיות בפתח שם קוצר
הה"א הידועה, אבל אם תיבת זמן היא מלכתחילה בא ה"א הידועה הרי הלמי"ד יכול להיות בחיריק
גם ע"פ דקדוק, אלא שבכ"ז, הנני מփש מקור על זה אף שלע"ע לא מצאתיו.

ולקראת חג השבעות זמן מתן תורהנו וקבלתה, הבעל, הנני בזה להביע ברצתי בנוסח כ"ק
מו"ח אדמוני זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע לקבלת התורה בשמה ובפנימיות.

ביאורים למסכת סוטה דף לו עמוד א מהדור "ש"ס לובלין – מכון המאור"

הצהרעה, ו/orקה בהן באים מרה לעבר המערבי של הירדן,
ויסמירה עיניהם מלמעלה, וסרקטן מלפלטה, שנאמר "אנכי
השמרתי את האמור מפנים אשר בונבה ארים בנהו וeson
ההוא קאלזום ואשמד פריון מפעל ושרשו מתחת גנו", אך לא
ונכנסה לארץ בענין. עוד מתרצת הגمراה, רב פפא אמר, שמי⁴⁵
אזרות הוּא, חרוא דמשה, כמו שכחוב ושלוחיו את הצהרעה/
ו/orה ריחושע צרעה דמשה לא עבר, וצראה דיחושע עבר.
שונינו במשנה, ששה שבטים עללו לאייש הרים גרים, וששה שבטים
על לראש הדר עיבול וכו', וכפי שנאמר בתורה "אליה יעדמו לברך את
העם על הרגיימס בעברכם או הירדן, שמיעון ולוי ויהודיה וישראל
ויזופר ובנימין. ואלה יעדמו על הקללה בהר עיבול, ראובן גור ואשר
וחובילן זר ונפהל". בספר יהושע מסופר שבני ישאל קילימו מצוחה זו,
וכך נאמר שם, "וכל ישראל זוקני ושורדים ושפיטין עומדים מוה
ומזהה לארון נגד הכהנים הלווי נושא ארון ברית ה' בגור באורה,
חציזיו אל מול הגויים, והחציזי אל מול הר עיבול, כאשר צה משה
בעדר ה' לברך את העם ישראל בראשונה".
שואלת הגمراה מא' ייחוץ – למה נאמר יוחציו אל מול הדר
עיבול, בה' העדה, שמשמעו החיצי המזרחי, או החיצי הדיע
שהוווכר כבר במקומות אחר. מפרש הגمراה אמר רב חננא, בדרך
בסדר והשקלוקין שבוי ישראל באן ברכות וקלות, אלו בהר
גוריים ואלו בהר עיבול, רק חלוקין שמות שבטי ישראל, בסדר
כתיבתן באכני אפוד – שהו קבועים על כתפות האפוד שני בני
שםם, ולהם כתובים שמות שבטי ישראל, שהם ממשותם על
האבן הארץ, ושהם על השנויות. והוא מה שנאמר יוחציזי, כלומר,
אותו החיצי משכתי ישראל, החוק באחת מן האבניים שבפוד.
ויציא לדרכי רב הנא, סדר כתיבתן על אבני האפוד היה כה,
שמיעון לי יהודה ישבר יוסף ובנימין באחת, ראובן גור זבולון
וזנפתלי בשניה, מקשה הגمراה, מתייבר, שמי אבני טובות היו
לו לכהן גדור על בתיישין, אחת מבלאן, ואחת מבלאן, ושםות
שנויות עשר שבטים בתוכ עלייהם, שהם על אבן זו, ושםה על
אבן זו, שנאמר "ששיות משומות על האבן הארץ ואת שמות
ההשזה הנורותים, על האבן השנית כתולדותם וכו'", יש לנו ללמידה
מנימה שנאמר כתולדותם רק באבן השנית, שבשניה נכתבו
בתהלוידותם – סדר שנולדו, גור אשר ישבר זבולון יוסף ובנימין, ולא
באבן הראשונה בתולדותם, מפני שהיודה מוקדם – נכתב בה
ראשון, אף שהיודה רביעי לסדר תלודותם, ואחריו, ראובן שמען לו
וזנפתלי, סדר לדותם, וחמשים אוטיות קו סך כל האותיות של
שמות השבטים, עשרם וחמש על אבן זו, ועשרה וחמש על אבן
זו. רב חננא בו מלילאל אומר.

ומבארת הגמרא, במאן – כמו הולכת הבריטית זו שאמ' יחו' אומנות העולם שבוחעה לארץ בתשובה, יקלות. ברבי שמעון אמר לעיל שכתו' להם שיחזרו בתשובה ויקלום, ולמדנו מדבריו 'הא למדת שאמ' יחו' וחוזין בתשובה הי' מקובלן אוטן'.

משמעותה הבריטית, בא וראה בפה נשים געשו באוטו היום שעברו ישראל את הירדן. נס ראשון, עבורי ישראלי את הירדן בחרכה. נס שני, ובאו בקפיצת הדרן להר גריים וולדר עכל לאטם. ותור מושכים מיל. נס שליש, ואין כל בירה יבלחה לאטם בפניהם. ונס רבעיע, וכל העומד בפניהם מיד נתר – יוצאים צרכיו על כרכו, שנאמר 'את אמתך אשכח לאטם' והזכיר את כל העם אשר הבא בכם נו' ופירוש 'המוות' מלשון מוחמה וערירוב הגוף ומה שבתוכו. ואומר בשירתה הים "גפו עלייהם אימטה ומחד וגדי וגדי עיבור עמר' הע יעבר עם זו קנית", ודורשים, עד עבד עבד ה' זו ביה ראנונה – בשעליו ישראל ממערים בימי יהושע, עד עבד עם זו קנית' זו ביהא שנינה – בשעליו ישראל מהגולה בימי עזרא, אם כן רואים שהחדרו ביהא ראשונה וביהא שנייה, אמרו מעתה לאוין לנו' יישראלי לעשיות להם נס ביהא שנינה בכיה ראנונה, שיעלו ברגע נתיחה ולא ישתעדר לאונאותו, אלא שטרם החטא שלם עם ישראל בימי בית המקדש הראשון ונודע עליהם שלא יעלו אלא בראשות כורש. נס חמיש, ואחר כה חביאו את קאנינים שהו גבורות ארבעים סאה, ובנו את המופת, וסדרו בפסיד, הכל מבואר לעיל ובפי שנעצרו בדורה. נס ששי, וככטו עלייהם את כל דרכי התורה הזאת בא"ר רמב"ר. נס שבע, שבאותו יום הספיקו והעלו עולות ושלמים, ואלאו ושתו ושמחו מכמו שנעצרו, וברכו וקללו מבואר לעיל במסנה, וקיילו את האביבים – קילפו את הסיד מעלה האביבים, ואו וחו'ו באוטו יום ונו' – וישנו בוגל, שנאמר 'הכין שטים עשרה אבנים ותעברתם אוותם עמלם והנחתם אותם במילון', ומברארת הבריטית, בול בול מלון ומילון – הייתה חושב שלקחו איתם את האביבים לכל מקום שהחלו, פלמאות לומר מהמשר הפסוק שם 'אשר תלינו בו היליה', ודוקא למקומות שישנו בו באוטו הלילה, והיכן ישנה ובתי' 'זאת שיטים עשרה האביבים האלה אשר לקחו מן הירדן הקים יהושע בגלול נו'.'

הבריטית מביאה עוד דבר שאירועם שלם בכניםיהם לארען, תנא, צדעה שగירשה האביבים בפניהם בימי משה, וכדרלהן, לא עברה עפחים את הירדן לארען, מקשר ישראל בכנים, מקשר היה מושה, ואלא עברה עmons הארץ את הדרן, בתמייה, והא כתיב 'וישליך את הארץ לפניך ורשה את החוי את הנכני ונתת החוי מלפקך'. מתרעתה הגמרא, אcker רבבי שמעון בו לכיין, על שפת הירדן המורתי עמדו

אגרות קדש

ב"ה, ג' סיון, תש"י"ד
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מכ"ב אייר, בו כותב אודוטה הכהב ברגולו הימנית. הנה נוסף על מה שעשו
בדרכ הטעי למלאות הוראות הרופאים במקצוע זה, הרי ע"פ המבוואר בכ"מ אשר צדקה היא בחוי רגל
בקומה הרוחנית של האדם וענין הצדקה כוללתצדקה בממוניו וצדקה בגופו היינו טרחת הגוע בעניינים
דאלהבת ישראל, עליו להוסיף אומץ בשני עניינים אלו, והשיית' יוסף ברכתנו בהנוגע לבריאותו ברוחניתו
ובפרט בגשמיota.

המחכה לשוו"ט וברכה לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

נ.ב. לפלא שאינו מזכיר דבר ע"ד השיעורים שלו בנגלה ובחסידות

צוטה. פרק שביעי – אלו נאמרין דף לו עמוד ב

תוספות

-ש"

- לא בירור שחלוקין בחמש הפקודים. בולטור לא בחר שר שופטים במשם הפקודים והוא סוף
ויזור. שופטרו בישרדו אללה שמות האנשים אשר יעדמו לנו, ואליהם הוא: בחמש עני. בוחלחה
ואלה שמות. ראות שמעון לוי והזקה וישקר זבולון כאחורה מכך, בשנייה בגנוני זו
ונפתלי ג' ואשר ויזק: א' מה תיל' בטורו נסודה תיראה
הר בנהן. דילכ' גאלמא אין זה סוך דה גראז'
והדר עבל, דאלו סדר הר גראז' שמעון ולוי
ויהודה ישבר וויסוף ובנימין, ודריך עבל ראמון
גד ואשר קובלון דו ונפתלה: ברבה פלאז' כ'!
ו dredן דקאמור התהצ'ו אל מל הר עבל הצעו
קמפעש שבצחיה פטני שלוי לפטה. זקי בדקה
וליהה קהי עם האוזן בין שבי הדרים פרקלטן כל
שבען דקאי לחו. חזיא של דר גראז' שורי שט
ול מונע קהה אל קה אפער, אעט' שטבן לו'
לטשת, פהה חצוי של הר גראז' מרבהת, מונע
שוויך עטמן וברקן דמי' ועודרין ביני' גוף נו'
טוטו דקאיו ואני בס רב אשר עד בה ברכתי:
על עין, עליון על עין ואין הען על להען:
וידנו לבי'. בן ררכז עלב למנסה ואפרים: ביציר
תאורה. אונן אוננה קאי תולודות בעין.
בשותות אשר קרא לאם אביהם: בפהה. שנטיחו
עם השורה והשורה על עצמה ובש און יצ'ה:
יהודה שפְּקָדָשׁ שם שמיט בפרקיה. על הקם
ברקלקון: גנרא כלו. שם בן ארעהו אויתות קלול
בשבומו של יהודא לרבר ערברת. והאי מלאכחו
תונשיניש לארכו פטש. מלאקה אביה.
תשמשיש אבר הון. שם טוב שוחא קדר מלון
קשתו. שבתת וועיג, על שם שיוורה בחז' ופְּתָאוֹ.
לשונו ופוצעה, שהזין' והזין' מותחלפין, במו' גזעת
אנקנת שגניע אנטקנתו גברען. וגנתק עלון
ברדי שיטיגר וסדר בעטו' ועבור תהך יצ'ר'ו
פְּרִי אבירותי לש' עבק. משש זקה להיקות רעה.
ומשם זקה להדחות אבן מאיבני שאל: רוחה
ישראל אונינה. בל' שיכקה אונינה: גונת צאן
יולא. קר' צאן וויסוף דפוניגרים בעצנו בשל יוסק.
אלקנא מיקרו ישראל אונן של יוסק הדא
הדרונה: אלה תולודת יעקב יוסף. תולדות שצאנ
מיילעך בנגן ראי' לא'ת מיטוס' ואפק על פ' בן
יעצ'או בגנוני אחים. אונן עשרה שפטהו מיטוס'
בעשר אצבעתיה שער באכטנא. בארכ' נבריה
טיט. מופרש במדרש רבי תנחותא, שחתה פיו
בפי יעקב אביתו בהקבות שכלל ממש עברה
אנטונגניות. חקמים וחוזים בטוכבים וויזעט
בחכמה המלולות מעני מלות. גני מלכות
בחכמה ברורה ופי' עדות בירוק שט. ספיה
דקריא שפת לא דקעתי אשטע אשתל
אשבעה. השאל לבקמים שיתיריה לה?

לעשות צרכיו. נראה מושם הדוחציאו בלבד בישן ובאה הביתה קא דרייך נמי דעלשוט
 צרכיו נcence: **באותה** שעה באתה דרייך של אבוי. כתוב בירנו משה הדרשן
 ואין אש מאגשי הבית ושם בכיתת דמשמעו דזקן מאגשי הבית לא היה שם מבלדי דריש אחר
 שלא מאגשי הבית כלומר הילוק ומופלא מטוריה גאנשי הבית היה שם וחוז דומטו דרייךו של
 האבוי והימה קעת מנגן דנראיה לו בחלון ושמא
 מומכתייב בעיינן דמשמע בעיינן אלא א貝בל בחלון ההזה:

1. **אורטישל** נמי אידיך ואגע' דלא נדייא ליה.
2. והינימה והלא לא היה ביל לישאל על גנדו ייכס
3. מודערו לש פערעה בוו הואה עעה דדץקייזו
4. גונברדנער דמייתו מיטו מירז מהכא מיטמע דזהה
5. בפפניו דאמור רב' בא' לאילער לנדרים (ק. ס), והמודר
6. והאה מהבראו און מוקטיין לו אלא בפינוי פ' בפינוי
7. ואיפלי בעל ברוח וחויז תמהה למום והונור עלי
8. רעת חבירו מותרים לו שלא מודעת חבריו ושותא
9. אוקמייה במלחה דגיזום בעלמאן שגיממו קר מיזו
10. אל היה יכול לישאל עלי איא לא ניחא להה:
 לפערעה:
 וההי

"אללה תלודות יעקב יוספ' אלא שיציא שכבה וועו מבין ציפורני דריי. ואף על פי קנו יצאו מובנימין אחים, וככלו בקראו על שם שגאנטר "רבני גבעון בלע ובר אשבל" בלע שבלע בין האומות, "ביבר" בדור לאמו הרה, "אושבל" ששבאו אל, "גררא" שער גאנכנית, "געטמן" שנעים בוויה, "אחי וראש" אחיו הוא וראשו, "קופים וחפים" הוא לא ראה בחופתי, ואני לא ראיית בחופתו, "אארד" שירד לבין אומות העילם. איבא דאמר: "ואארד" שפיטו דומין לווור. אמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן: בשעה שאמר לו פרעה לויוקר בילדעריך לא ריים איש את ידו, אמרו איזטגניני פרעה: עבד שלקחו רבו בעשרות כסות, תמיישלו עלנו? אמר להן: גונז מלכות אני רואה פה, אמרו לו: אם כן, היא יוציא בשבעים לשון! בא נבראל וליפרו שבעים לשון, לא הוה קאגרא, הוטיף לו אזת אהיה מיטמו של חוקוש ברוך הוא לא למד, שנאמר: "עדות ביהוקה שמנו בזאתו על אוין מצרים שפה לא דערהי אשמע" ימליח כל לשנא זאишען פרעה בתריה, אדריך ליה. אישטע איזה בלשון הקדש, לא הוה קאUND מאוי הוה אמר. אמר ליה, אנדר. אנדרה, ולא גפר. אמר ליה, אישטע לי דלא ביגלית, אישטעו לו. כי אמר ליה "אבי השביעני לאמר" אמר ליה: ויל אויתשל אשבעתקה. אמר ליה: זאישל נמי אדריך, ואף על גב דלא נירא לה. אמר ליה: "עלחה וקידר אות איכיך באשר השבעעך". יהודה, מאוי הייא? רתינא, היה ר' מאיר אמר: בצעמכו יישראעל הים קיו שבטים מנצחים זה עם זה, זה אומר: אני יורט תחלה לים, וזה אומר: אני יורט תחילת לים, קפוץ וווער.

ביקורתם למסכת סוטה דף לו עמוד במתוך "ש"ס לובלין – מכון המאור"

בשני י"ד, ברכתי אביו קרא לו בנימין, והוא משלים מספר האותיות לעשרים וחמש.
אמיר רכancia בר פיניא, אמר רב שמעון חסידא, יוסף שקידיש שם טמים בפהר במשמעותו, שניחיד עם העורה בסתר, ועומד בעצמה, וכובש את יצורו, הוציאו עליו אותן אחת אחת זה, שהיאiou אחת משמו של הקדוש ברוך הוא, אך נקרא יהוסף. יהודיה, שקידיש שם טמים בפרקcia, על שם סוף, כפי שיתבאר להלן, נקרא פולו על שמו של הקדוש ברוך הוא, שהשם בן ארבעה אותיות כולל בולו בשמו.

מבארת הגמורה, יוספ' מאי' קי- – מהו קידוש השם שהיה בז' דרכ' ביב' "זוי' בחווים חות, ויבא' הביבה לעשות מל'אכט'", א' – רבי יוחנן, מל'דר שׂשיג'ים לרבר עבירה נתכוונו – שאך יוסק' חשב בתחללה לעבור עמה עבירה, ומלאכטו' הבודנה להשミニש. ז' ביא' ה' – הביבה לעשות מל'אכט', נחלו'ו' ביביארו' רב' וישטואל, חד א' – לעשות מל'אכטו' מיש, חד א' – לעשות צבירו – תמשיש נבנמ. ז' – אין איש מאושי הביבה שם בביה' גנו', וכו' א' – אפשר שפויות גדרו' ביברתו' של איזו' רישע – פוטר, שהה שר גדרו' לא היה בו איש. ז' – התאנון דבי רב' ייטמעאל, איזו' קם תורה, ותלבו' בולן. ז' – ליבנות עבדות בוביכים של'ם, ורק א' אמרה ליהן, חוליה קייא, ואינה יוכלה לילך עמהה, א' – אין לי' יומ' שמי'קן לי' יוסק' להמשיש בפ' ב' – צורת פניו של אביו יעקב, ונראתה לו' בחלון, אמר לו', ז' – רצינד שימחה שמאך מנייהם, ותקרא רועה ונונת, דרכ' בירעה ז' – זונת, יאניך הוין – שם טוב, שהוא קיר מכל הון. מ' – יתשב באיתו קשתו', א' – רבי יוחנן, מש'ום רב' מאיר, ששבה קשתו' ז' – שכבת רועה, שהיה יורה בחוץ מקשת, לאיינטן – למוקומו ז' – בכראשונה, ובמברת הגמורה את המשך הפסוק, יי'פוזו' – ו/or' ז' – מלמד מלשון נפייה ושפיכה, שהווין' והצד' מתחלפין, רעוי ז'רו', מלמד ז' – שגניע' דרי' בקרקע, ונשען עליהם, בכדי' שיתיר, והוא טרוד בעצערו, ועל ידי זה עיבור תוקף צורה, וציאאה שכבת רועע' בגין' ז' – ציטורי' יי'ו', בהמשך הפסוק כתוב, מידי א'בר יעקב'/פירושו, מ' ז' – גורם לו' שמי'קן על אבני א' – אלא א'בר יעקב' – מאבירותו ז' – וחוקו של יעקב, שנראתה לו' דמות דריונה, ומחרמת זה הנמע מהטה. ז' – מש'ם רועה אבן יישראאל', מפרש הגמורה, מש'ם רועה' מש'ם זכה, ז' – ונענשה רועה לששראל, שגאניר' רועה יישראאל – הקב'ה, שהוא רועה' ישראל האיזנה, נותג באנן את יוספ' וושדרוש פסוק זה. ז' – كانوا קוראים תיבות בצענו יוספ' מוחוביים, כלומר, ישראל, ז' – הנונגים עצמן בצענו של יוספ', כשהיה מוכבלם במרומים, הרי' ז' – שייסוף הוא הרונייה, ומיסים הפסוק אבן יישראאל' שימוש בזה גם ז' – להבוחות באבו מאירון ישראל.

תוניא, היה ראיי יוסק לנצח מטענו יב' שבטים, ברוך שיצא
מעקב אכין, שאמר אליה תולדות יעקב יוסק, תולדות שיצאו
מעקב, בוגריה היה ראיי לנצח מוסף, אלא מוחמת שיזיא ששבת
וזדעו מבין ציפורני יורי, לנווא זכה לך והפסיד עשרה נינים בוגר
עשר אכבעותיה, ואף על פי כן, יצאו אותו עשרה שהפסיד
מגנימין אחיו, ובולן נקרווא על שם של יוסף, שנאמר "ובני
בנימין, בלע ובר ואשבל גראונען אחוי וראש מומבי חופים
וזאדר וגוזו", בצלע שנבעל יוסף בין האומות, יברב' בבוד לאמו
קחיה, אשבל' שבבא אל, ער' שבר באכניות - בארץ נכירה,
יעטן' שנעם בויית, אידי' וראש' אויר' הו וראש' הו,
טומפם' וחויפם' הו לא ראה בחרופין, ואני לא ראיי בחופתנו,
ויארי' שרד' בין אמות קעלום, אבא דאמרי, אדר' שפנוי
דומין לוער.

אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן, בשעה שאמר לו פרעה
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111

ליוסף, יבלעדיך לא ירים איש את ידו וגוי, שהשליטו על ארץ

לא בדרך שחלוקין בחומש הפקודים, שמסודרין שם שמות נשיין
ישראל, אשר יערנו עם משה ואחרון לפקד את ישראל, ושם הסדר
הוא כה, ראובן שמעון יהודה יששכר ובויל' יוסף בנימין דין אשר גד
ונתכל, ברך שחלוקין באנגי אפוח, אלא, בדרך שחלוקין בחומש שני
— ספר שמוטה, בתקהלותו, ומפרשת הבריתיא באפ"ז, בני לאח בפרקון
— סדר שנולדה על אבן אחת, בני רחל אחיד מפאן ואחריד מפאן,
ובני שבחות באמצע — בנימין בתקהלה, וויסוף בסוף, ובנוי השפהות
שםן נטפלין גד ואשר, אמר צבאיין, כפי סדר שכובר בתקהלה ספר
שמוטה, על האבן השניתה, והסדר הוא כה, ראובן שמעון לוי יהודה
יששכר ובויל' באחת, בנימין דין נטפלין גד אשר יוסף בשנייה, ואלא
מאי אני מבקין במה שנאמר ב'תנו לדותם', לומר שנכתבו בשמוון
שקרוא להן אביתן יעקב, ולא בשמות שקרוא להן משה בספר
במדבר בפרשtn פהה, הדינו ראובן ולא ראנגן, שמעון ולא
שפטעוני, דין ולא תרני, גדר ולא תגר. הרי, שבין לתנא קמא, ובין
לרבנן בין גמיליין, אין סדרין כפי שאמר רב כהנא, אמרות
הגמואו תיובתא דרב כהנא תיובתא.

שואלת הגמoria, ואלא, אם כן שנדרו דברי רב כהנא, החorth שוב
השאלת מא' יוחצין' אל מול הר עיבל, שנאמר בספר יהושע.
מתרצה הגמoria תנא, חצין' של מלך הר גוריום, מrophic באנסים
מחצין' של הר עיבל, מפני שלוי — זקני שבת לו למשה עם הארון, אותו
בין שני הרים, וזה מה שנאמר יוחצין' אל מול עיבל, כלומר, אותו
חצ' המיזוח במיותו, המועט שמביביניהם. וחorth הגמoria לפרש את
דברי הבריתיא, ומקשנה, ארכבתה, מפני שלוי למטטה, בצד' להו —
נתמעטו להם אותם שבחר גוריום, שהרי שבת לו הרא מיאותם
העומדים על הר גוריום. מתרצה הגמoria חבי קאפר, אף על פי
שלוי למטטה, אף על פי כן חציו של הר גוריום מרובה, מפני שבני
יוסף הי' עמהם שהיה מרובים.

ומנין שהיו בני יוסק מרבובים, **שנאמר** "וירברור בינו יוסק את יהושע"
לאמר, מדרע מתקה לי נולדה גורל אחד וחבל אחד ואני עם רב,
ויאמר אליהם יהושע, אם עם רב אפה עלה לד הנערה", הרי לנו
שדו מרבובים. ובמאורת הגمراה אמרת הכוונה כמה שאמור לדם עליה
לך העירה" אמר לנו, לבו והחכאו עצמכם ביעירום, מקומות שאין
מצוימים אנשים. בכדי שלא תשלוט בכם עין הארץ. אמרו לנו בני
יוסק ליהושע, ורעה דיווק, לא שלטבא ביה עינא פישא – לא
שולטתו בו עין רעה, דיבתב בין פרות יוסק בן פרות אליען/
ואמר רבינו אמר, אל תהי קורא עלי עין, אלא עלי עין – שעולים
על העין ושולטים עליו, ואני העין עולה ושולטה עליהם. רבוי יוסק
ברבי חנינא אמר, מהכא – מברכת יעקב למנשה ואפרים, ניתנו
למלך שאין שלוטה בהם עין רעה, שנאמר שם ירנגו לרוכ ברכך
הארץ – כלומרו, שיחיו ברdegim, מה דעת שרים, מם מכסין עליון,
ואין העין שלטת בהן, אף וידעו של יוסק, אין העין שלטת בהן.
חוורת הגمراה לבאר את דברי הברייתא לעיל, שנינו בבריתא
חמשים וכי – פרות דרא היין – דהינו סך כל האותיות של שמות
השבטים אינו אלא ארבעים ותשע, שכןaban החנינה אלא עשרים
ואכבעאותיות, שחרי בנימין נכתב בכל התורה חסר י"ד. מותרצת
הגمراה, אמר רבוי יצחק, יוסק, הויטבו לו אotas אונת במשמו,
שנאמר עדות ביהוקה שמון, בצאתו על ארץ מצרים/, וכך נזכר
שם גם על אבני האפוד יהוסק. מתקוף לה רב נחמן בר יצחק
הר' בתולדותם בעין – שימושו שצעריך לכתבן, כי המשמות
שקרא להם אביהם שהולין, ואם כן יש לכתבו יוסק כפי שנקרא
שם על ידי אביהם, ולא יהוסק. חוותה בה הגمراה מתוויזע של רבוי
יצחק, ומתרצת, אלא, כל התזרה בועל בנימין כתיב חסר י"ד,
והכא שצעריך לכתבן כפי שקרא אביהם, כתיב בנימין שלם – מלא.

באים למסכת סוטה דף ל' עמוד א מזור "ש"ס לובלין – מבון המאור"

על ההר, כפי שנאמר ב תורה, שיבר נאמר בספר יהושע, שהו
 ?למטה עם הארון, הוא ביצד – איך יתישבו שני המקראות זה עם זה,
 אלא צריך לפחות שוכני בחונה ולוייה היו למטה, והשאך מבני
 לו, והוא למטה. רבי יאשיה אומר לשב פטוקים באונן אחר,
 שלב בן לוי חרاوي לשורת משכן לשאת את הארון, דהיינו מבן
 שלשים שנה ועד בן חמישים, היה ?למטה, והשאך למטה. רבי
 אומר, אלו ואלו – כל ישראל והלויים, ?למטה הן עופרים בין
 החרים, חצץ מול הרים, אלא שהחפכו פניהם ב לפני הר עיבל, ופתחו
 ולא עלו כלל להרים, ולאחר מכן מול הר עibal, ופתחו בכל הארץ.
 בברכתם, ולאחר מכן, הפכו פניהם ב לפני הר עibal, ופתחו בכל הארץ.
 שואלה הגמורה לרבי, אם בן פאי עלי' – איך יתפרש לפני רבי מה
 שנאמר ב תורה על' הר גורזים ועל' הר עibal, שנשמע שהו ציריכם
 לעמוד על ההרים ממש. בהרצצת הגמורה, שלרבי המיליה עלי'
 מתרפרשת בסמוך – לד'. ומה באה הגמורה מקום נושא שמציאנו שרבי
 מפרש לך תא תיבת עלי', בדרתנאי, ?וונתת על המערבת של להם
 הפנים, לבונה ובנה, רבי אומר, עלי' פירושו בסמוך – שהלובנה
 לא היתה על מרכצת החלם ממש, אלא על השלחן בסמוך להם.
 ומפרש רב כי את דבריו, אתה אומר בפניהם, עלי' פירושו בסמוך, או שמא
 אין אלו עלי' פירוש, אי אפשר לומר כן, שהרי בשאל' הכוונה
 בסמוך, שהרי הפרוכת לא היתה ממש סיבור על הארון, אלא
 מחיצת המבדלת בגדי.

שנינו במסנה, הפכו פניהם ב לפני הר גורזים ופתחו בברכתם, ברוך
 האיש אשר לא יעשה פסל מוסכה, ואלו ואלו עונין אמר, הפכו פניהם
 לפני הר עibal ופתחו בכל הארץ, ארור האיש אשר יעשה פסל ומוסכה,
 ואלו ואלו עונין אמר כי. תנ"ו רבן, ברוך בכל הארץ, ברוך בפרט –
 כל הברוכת שנאמרה בהר גורזים, כאמור גם באונן שככל את כלם,
 וגם בפרט כל אחת ואחת, שאמרו ברוך אשר יקיים את דברי
 התורה הזאת, נבללו בה כל הברוכות, שהרי בולם קיומם דברי
 התורה הם, ואמרו גם כן בפרטות כל אחת ואחת, ברוך האיש אשר
 לא יעשה פסל ומוסכה; הרוי בפרט, וכן בולם.
 בבל' אדור בפרט – וכללו בולם אמרו אדור אשר לא יקים את
 דברי התורה/הזהר/ – ואמרו גם כן בפרט, כל אדור ואדור בפני עצמו.
 וכל המצוות שבתורה נאמר עליהם שטעונים ארבעה דברים, ואלו
 זה, ללמוד, וללטה, לטעות, תרי

שבתו של בגמיין, וירד לים תחילה, שנאמר, שם בגמיין ציד
 דרים, אל תקורי ר'ודם אלא ידר ים, והוא שרוי יהודה רוגדים
 אוטם אבננים, מפניהם שרצו הם לירד תחלה, שנאמר בהמשך הפסוק
 שרוי יהודה רגמתם, לפיקד שירד בנימין חלה, זכה שבטו של
 גניטין האדייך, וגשחה אטפיין – בעל מלון לגבורה – לשכינה,
 שבית קודש הקדושים, שבו שורה השכינה, בני בחלקה, שנאמר על
 בנימין, 'בון תחפו שכון הקב"ה'.
 אמר לו רבי יהודה, לא בך הוה המשחה, אלא בר היה, שבט זה
 אמר אין אני יורד תחלה לים, וזה אומר אין אני יורד תרולה
 לים, קפין ותשון ב עמנירב נשיא שבט יהודה, יורד לים תחלה,
 שנאמר 'ביבוני בבחש אפרים ובמרמה בית ישראל' – שרואו
 לסמוך על' הר תיבר, וכחו בamonותם נה, ויהודה עד' ר'ודם אל'
 – אבל יהודה ירד לים, על ירי שטוח בו יתרבר. עלי' – על מישון,
 מפרק בקבלה – בתוכים, בספר תלמים, הושיעני אלהים כי באו
 פים עד נפש, טבעתי בינו – טיטו מצולח אין מעמד באתי
 במעמיק מים ושולות – שטוף חזקן שפטני וגו', אל תשתפני
 שבולת פם, ואל תבגע מצולח וגו', שבקש מהקב"ה שלא
 יטבע בים. וזה קידוש השם שהיה אצל יהודה, שמשבטו ירדו תחלה
 לים.
 באotta שעה, היה משה מאיר בתפלת, אמר לו הקדוש ברוך
 הו, וידידי בני ישראל טובעים בם, אתה מאיר בתפלת פנני,
 ואני זו שעה ראויה לך, אמר לפנין, רבונו של עולם, ומזה ביד
 לעשיות, אמר לו יבר אל בני ישראל ויסען, ואתה קרט את
 מטה ונטה את זך על חיים, וזה יהודה לעשיות ממשלה בישראל – מלבות
 יהודה תחילת לים, וזה יהודה לעשיות ממשלה בישראל – מלבות
 בית דוד, שנאמר, 'ויתה יהודה לקדשו' – שקדשו הקב"ה לשפט
 יהודה, להיוות ישראלי תחת ממשלהו של יהודה, מה פעם היה
 יהודה לקדשו ושיאל מטהו, משום ד'חים ראה זנמ' שהים
 ראה שקדשו שם שמיים, לירד תחלה לים, מהמתה בן נס ונבקע
 מפניהם, ולא הטבעם.
 הגמורה חוזרת לעניין הברוכות והקללות בהר גורזים והר עibal, תנ"א,
 רבי אליעזר בן עקיבא אומר, اي אפשר לירד שככל בני לוי היה
 ?למטה עם הארון, בין ההרים, כמי שנאמר בספר יהושע, מפני שבבר
 נאמר בתורה שהיה למטה על הורה, שבט לויה מאן אלו
 שנצטו לעמוד על הר גורזים, ואי אפשר לוזמר שהיה בולם למטה

המשך ביאור למסכת סוטה ליום ששה ושלשים לעומר עמי ב'

לו יוסט. –
 לאחר מכן, כשם יעקב, ובאו יוסט לבקש מפרעה שנית לו ליקים מה
 שנשבע לאביה, לקבע בארץ ישראל במערת המכבה, כי אמר ליה
 יוסף לאביה, אבוי השבעני לאמר, בקברי אשר ברוח לי באין
 בענשנה התקברני. אמר ליה פרעה ליזוסט, יול אַתְשֵׁל אַשְׁבָּעֵתך
 – לך והשאול אצל החכמים על שבועה, והתרอร אותה. אמר ליה
 יוסף לפרט, ואיתתשי נמי אדייך – אם כן, אשאול גם על שלך,
 שנשבעתך לך אלガלה שאני מכיר לשון הקודש, שאינך מכיר.
 ולכך, ואה עיל גב ר' ליא ניחא ליה לפרטה, ולא רצה בך שיעלה
 יוסף לקבעו את אביה בעל ברוח אמר ליה פרעה ליזוסט, עלה
 וקבע את אביך באחד השבעיך".
 חוררת הגמורה לפרט את הממורא דלעיל, שיהודה קידש שם שמיים
 בפרהסיא, מבארת הגמורה, יהודה פאי היא – מזו קידוש השם
 שהיה כה דתנאי, היה רבי מאיר אומר, בשעמדו ישראל על חם,
 ר' חי שבטים מנזרים – מוויבים זה עם זה, זה אומר, אני יונדר
 תחלה לים, וזה אומר, אני יורד תחלה לים, קפין

מערים, אמרו איצטגני פרעה – חכמים החווים בכוכבים יודעים
 חכמה המולות, לפרטה, וכי עבד שילקו רבו בעשרים בפה –
 שבמחריר נמור כוה מכורו את יוסט שילקו רבו לישמעאלים, תפישלה עלני.
 אמר לנו פרעה, גנני – גונני מלכות גני רוחה בון, בכחמה ונבורה
 וויפי. אמרו לנו, אם בן שואלי למולוכו, האה יודע בשעים לשון,
 בא נבריאל, וליידרו שבעים לשון, לא תה קגנמר – לא עלה ביד
 יוסף למלודם, חוסוף לו אותן אחת מטעמו של הקדוש ברוך הו,
 ולמה, שנאמר, עדות ביחסם שמו – שם הקב"ה אותן משמה
 בשמו של יוסף, עדות ליחסם שלחطا, בצתתו על ארץ מצרים,
 (שפט לא נדעתאי אשמע), שבתוחלה לא ידע להבין שפטו, ולמה,
 כל לישנא דאישטי – שישפר פרעה בחיה, אהדר ליה – בכל
 לשון שפרעה דבר עמו, החזר לו תשובה באומו לשון. אייטע
 ספר איהו – יוסט בלשון חקנש אל פרעה, לא תה קא דעת פרעה
 מא היה אמר, אמר ליה פרעה ליחסך אנטמי – למדוני שפה זו,
 אמרה – למדו יוסט לשון הקש. ולא גמר – לא עלה ביד פרעה
 לلومדה, אמר ליה ליחסך אשטע פל, דלא מנולית – הישבע לי
 שלא תגלת שאתה יודע לשון שאיני מכירה, אשטע לוי – נשבע

וורו שרי יהודיה רגונות רוגמין אותן, כך שניתנה בריתא מכילתן משל מההדר דומה
למלך בשור ודום שהוו לו שני נינים אחד גדול ואחד קטן אמר לקטן להעמידני עם הנץ
הזהמה אמר לגדול להעמידני ב' שעות בא הקטן להעמידני עם הנץ והחמה ולא הגיח גדול
אמר לו לא אמר לי אלא עד ג' שעות והקטן אמר לא אמר לי אלא עד הנץ החמה מותך
שינוי שומדים הובנו נגע אביהיך אמר לך בו ביי

מְאֵי על על בסמוך בדורניא רבי אונר ו'כו.
האי דלא מיטי מתנייניך בפרק שני
הלהם (מינע' ז) אבל שאל אמר שם היו
בלודו שעה היה
ברוך הוא ידרוי

הרבם אמר מושע גומחה אמר: **לעשות? אמר לו:** "דרבר
תרכפה לפניהם? אמר לפניו:

לעשות ממשלה בישראל, ו ישראל ממשלה? מה שראל משלוחו? משומם

לעשור בן יעקב אומר: **אי נאמר למעלה, ואילך אפשר לומר מה. ה' הא בצד? וכי נ**

למעלה, ר' יASHIKA אומר:
שאר במעלה. רבינו אומר:
חכמו פניהם בלאי חר

38 עיבל היה ואומרים קללות תלמוד לו מර הברכות
הקללות אלו ואלו הוא ואומרים ברכות ואלו
ואלו ואומרים קללות יכול אלו שבדור גויים
40 היינו עניין אחר הברכות מן ואלו שבדור עיבל
41 בטעות. אהה אומר בטעות. אהה אומר בטעות.

42 היו עגין אחר הקללות אמרן תיל עגון כל העם
43 ואמרמו אמרן אלו והוא עגון אחר הבכורה
44 והקללות אמרן הוא בצד בשעה שהיו שומרים
45 ברכתה היי הוופcin פניהם ובוי ופלוגתא דרבינו

ויהנן ריש לקש דפלייג בפרק התורה (טט ל' קב').
ארבע
 עט) השוחט את התורה לננים ולחמא חוץ
 נרנראה לר' דרבינו מודה נמי דעת כל על לבתחלה ולמוצעה על ממש ושאנוי הבא דגיררת
 טט ל' קב') Adams סידד מערכות לולם הפתנים שתים של שבע שבע ואמור רבינו רוזין את

50 דאמר על בסמוֹן וגבוי לבוגה שענמא נמי כוין דמשמע על בסמוֹן אמרוני דהאי
51 בבדו טפי לפני מלך המלכים הקודש ברוך הוא בדוראמרין בכל המינות באזות
52 רבבשים על גבי לחם התלמוד לומר על שנ' רבבשים אי על שני רבבשים יכול להם על
53 ייבוטידם של רבבשים ומונף ונמצא מקדים שני מקראות הללו אמר רבי לפני מלך ביז'

רבי

1 אושפזין לנורא. שיבת קדרי הקרים בניו בחולק, בכחשת אפרים. שקראו לסמוק
2 עלוי בחשו באמונם: רד עס אל. ייד בס על שטוח בהקה'ה. יושאל מטשווין.
3 דריוקה, שתקרכש לשלול דהן: שביב נאמר לוי למלילה. משה קרב בטורא אלה
4 יעמדו לביך גור' שמעון לוי ויזהה: שביב נאמר לוי למלילה. ספר יהושע (ט) דרכתיב
5 וכל ישראלי חצני עמידים מהה מנייה לארכן

נגיד הנקנים והילויים, אלמא בקנדים ולויים
לטפה דהה קראי לזרת לשאת את האורה
דידנו מון שלשים ועד בן חמישים לטפה
אצל האורה: אלו ואלו, ישראל ולום לטפה

14. הארדוֹן, על ברוך לאו על מנטש, דהאי מחהצָה
 15. הוואי פרכת ולא הַהִ סְכָה: ברוך בְּכָל בָּרוֹךְ
 16. בערט. כל הברכות חקלות נאמרו בחר
 17. גראדים וכחדר עיבול בְּכָל וּפְרָט, ברוך אשר יקום

בֶּשֶׁ. מִכְעָדֵת בֵּין מַצּוֹּלה וּבֶשֶׁ
שְׁבָלַת מִם אֶל הַכְּלָנָה מִשְׁעָדָה
מִשָּׁה מִאֲרִיךְ בְּחִפְלָה, אָמָר
עֲשָׂה פָּסָל וּמִסְכָּה, וּבָן בְּלֵגָה לְפָדוֹ וּלְפָדר

את דברי התורה הזאת אשר הרבה לא יקם,
 נהר בבל, וכל אחת ואחת בפרט ברוך ואורה
 ברוך אשר לא עשה פסל ומיסכה ארוך אשר
 עשה פסל ומיסכה, ובן בלגא לפסדו ולפדר

14	טוּבָעִים בְּמַעֲמֵדָה וְאַתָּה מְאַרְבָּה	לְשׁוֹטָר וְלִשְׁעָשָׂות כָּל הַמִּזְוֹעַת קְלִי טְעוֹנָה
15	רָבוֹנוֹ שֶׁל עֲלוֹם! וְמוֹה בְּגִיאָה	אַרְבָּעָה אַלְהָה וְלִמְדָתָם אֲוֹתָם וְשִׁמְרָתָם
16	אַל בְּנֵי שְׁرָאֵל וִיסְעוּ. וְאַתָּה	כְּלִישָׁוּתָם, וּקְתִיב וְלִמְרָתָם אֲוֹתָם אֲתָה בְּנֵיכֶם נוּגָן, מְרוּיָה בָּאָן אַרְבָּעָמִים לְכָל מִזְוֹעָה, וְעַל

26 אָמַרְתִּי נִמְשְׁרָא אֲרוֹד וְבָרוֹק בְּכָל וּפְרֵט, בָּרוֹק
 27 אֲשֶׁר לְמִדְרָא אֲרוֹד אֲשֶׁר לא לְמִדְרָא וּכוֹן לְלִפְנֵי
 28 וּכוֹן לְשֻׁמְרוֹ וּכוֹן לְעַשּׂוֹת, בָּכָל אֶחָד אַרְבָּעָה
 29 בְּרִיתות, בְּרִית לְבָרוֹק בְּכָל בְּרִית לְבָרוֹק

30 בפרט, ברית לאחורה בבל בברית לאחורה בפרק ט' – י' (ב' פאליטון, ע"ז מע' ז') אבע' וארע'ן. ארבע בריתות
 31 א' אפ' ש' לר' לומ' לוי' ל' לפטה', ש' –
 32 ל' לומ' ל' לעלה', ש' בר' נא' –
 33 וושמונע. ה' א' א' בע' עד שמונה לשמודו

34 וְלֹא שׁוֹתָה וּבְכִבֵּשִׂי. קַשְׁאַמְרוֹר כֶּל הַמִּצְוֹת

35 לְמִשְׁחָה גַּתְנוּ בְּלֵגָן בְּאַדוֹן וּבוֹרָק בְּכָל וּפְרָטָן וּבוּ

36 בעקבות מַאֲבָד. קַשְׁאַמְרָה לְישָׂרָאֵל גְּדֻכְתִּיב

37 זְקִינִּים (6 בְּעֶגֶר הַיּוֹדֵן בְּאֶרֶץ מַוְאָב הַזָּהָל מִשְׁהָ

23 כְּהֹזֶג וּזְוֹרָה לְמִפְתָּח, הַשְׁעָרָה
 24 בְּלֵגָן הַרְאֵי לְשָׁרֶת, לְמִפְתָּח,
 25 אַלְוָן וְאַלְוָן לְמִפְתָּח הַן עַמּוֹנָה
 26 גְּבִינָה וְגְבִינָה גְּרָבְרָבָה גְּרָבָה
 27

וגו': **שָׁמְעָרָה אֶלְהָה דָּבֵר קַבְרִיתָ נִי**, בתר
38. **אַלְלוֹת וְבְּרֹכֹת תְּמִימִית מִלְבָד הַבָּרִית וּנוּ, אַלְמָא**
39. **מַאֲ יָלְעָל בְּסֻמוֹתָה, כְּדֵם**
40. **בְּרִיתָ עֲרָבוֹת מוֹאָב בְּרֹכֹת וְאַלְלוֹת קָר בְּרִיתָ**
41. **לְבָנָה וּבָה רַבִּי אָמָר: עַל בְּסֻמוֹתָה אָנוּ אַלְמָא**

בכלל, "ברוד" בפרט, "ארור" בכלל, "ארור" בפרט, ללמד כי אומנם ישבה על הארץ, כי אם נסעה בה. ואת דברי הבהיר הזה לא גוט לה הקב"א אמר עלי קרא, דצלחה קאי בקה אירוי, ושורתם ישבות על הארץ, חי אומנם

לחומרה וכן בפרק תמיד נשחט (פ' חט ל' סג) השוחט הפסח על החמץ לא שייכא להחט
הכתוב היא וכדרפיישת ובדיעבד מקשר על בסמוך דומייא דזהיא דריך שת' הלוחם

העלויות בעלי אינון והזאת על המרבית לבונה מאי על בסמוך ורבו לטוען על נמי לתחילה בסמוך אמר והוא שלא יפרוס הלהם ועוד ודרכ' יהיב בסמוך (זהו מעה) (טט). גבי כבשי עשרה דתביב וחנק המכון אמורים על לחם הבוכרים בוליל נייל גבי בבשים תלמוד לומר על לחם הבוכרים וכו' ר' חכימא אמר מגניה הולמים בין שתה

אין עושין וכן לפני מלכי המלכים עושין כן אלא מניה ה' הצד והמנוף וההדרנה

זוטה. פרק שבועי – אלו נאמרין דף ל' עמוד ב'

-ש"

תוספות

- אברהם ושותפה ביריות, כל אחד מישראל ששליטה תולדה ומיינץ מה הוי: מוציא א-
גדודים. לפ' שלא אמר יושע עליון כל התורה אלא מינות שברשותה; ומכינים א-
תולוות. שללא אחר שהשם נזכר הקב"ה עם משה בישוב ולמדו כל התורה קרובי וזרבּר
ה' אליו מואלה מועד לאמר עזילא: אבל ל' נאמרי בסיני. בסתם עצמה תורה בסיני ולא
נתפרקתה לה, בגין בסיני צצמ'ר פ' מאמר ס' ז' בברכתה
עלילו את עלותיך זאת שליטיך ולא פרש ממן
דברים ביצד הקפורת אימוריהם ותפש ונתינה
ובכלל של עלה' ובספר קרא באחד מועדר
פרשה: ונשתלשו בערכות מואב. מפני משה
לישראל. תק' סביריא ליה ב' ישענאל, הילך
בר סיני ואهل מועדר קרא לא, ר' שמעון ס' ל'
בר' ע' עליך תני' ג' ר' ברבי ותורה אופ'ר
ארבעים ושמונה ביריות. לכל אחד של ש'

מאות אלף שליש אלפים וחמש מאות
וחמשים מבנין שדרון (שדיין) וכמברקו' שבאל עזיר
נעשה עבר על כל אחיך. זה בג'תפספקה (עמ' עז)
אייר לדברי ר' ר' ב' תורה אין לנו כל מצחה
וממצואה שלגנו ברוחו עליה מאה ביריות של ש'

מאות אלף שליש אלפים וחמש מאות
וחמשים, ורק בכל אחת שיש מאות אלף ושליש
אלפים מושג מאות וחמשים: פ' ב' עזיר, מא'
מושג ר' ר' שמעון: אין
תורה שלא בחרתו עליה
שיש מאות אלף ושליש
ברירות של ש' מאות
מאות וחמשים. נמציא
ע' ע' שאמר מושום ר'
וכיצעה שבתורה שלא
שיש מאות אלף ושליש
ברירות של ש' מאות
מאות וחמשים. מא' ב' עזיר
דר' עזיר, אבא ב' עזיר.
תורגמוניה דר' שמעון ב'
לא נאמרה אלא בנואר
עשיה פסל ומפכה" וכן,
הבא על הארץ והולד
ללים ועבד עבדה ור'
רב' רבכו לו. הג' רבנן:
గערזים ואת קללה" וכן,
דר שתהא ברכה על הדר
ה' הרי כבר נאמר "אלה
הר גערזים" וכברב' "ואלה
יכול ידו כל תברכות
קדמתן לקללה, ואין כל
קללה בלויים, אף ברכה
לשון נקודש, אף ברכה
ומה קללה אלו ואלו
: מתני' ברכת בהינן
בקידוש אומר את השם
כCarthy

רבי שמעון מוציאו והר גוריום. הבי מיסים לה בירושלמי וכן היה ר' אמר אין לך כל דבר ודבר מן התורה שאין כorrect עליה התקיעי ביריות שתים עשרה בברוך ולא ידוענו אמראי י' ובושמא בריתנו בגדר כל שבת ושבת ויב' באורו י' בכללו ויב' בפרט הדרי מיח' ביריות למלמד ולשומו ולעשה הרוי ק'ץ' ביריות וכן בהדר סני וכן בעבורות מושאב הרוי התקיעי ביריות:

ולפנותלו אושת איש וגורם לו מיהה, מטה משפט גור יתום אני יודיע לך רשותך בלב הדרשות כל קוזטוט לקלילות שיגמרו כל הרכבות חלה עד ברוך אשר נג' ואח' יפתחו בקהללה: בבבון הקדש. בברליפין קול ממשאה תני: הכיב רדרמן בענין, בברכת תמים בפידך כי במדרייה אמר אורחה שלש ברכות. שופטין הכהנים בין פסוק לפסוק ונען הנזכר

ביקורתם למסכת סוטה דף לו עמוד במתוך "ש"ס לובלין – מכון המאור"

לקיים התורה, ואם כן, מלבד ארבעים ושמונה בריתות שנכרכו עם
כל אחד ואחד שהוא יקיים את המצהה, נכרתתו עמו ברית על
ארבעים ושמונה בריתות של כל אחד ואחד מישראל, הרי, שיש
להכפיל את חשבון הבריתות, במס' מאות אלף שלושת אלפים חמיש
מאות וחמשים, שהוא מנת הפקודים בפרש פנחס.

אברהם רבי שמעון בן יהודה איש בדור עליון שאמור המשום רבינו שמעון, אין לך כל מצוה ומצויה שบทורה של אלה נברתו עליה ארבעים ושמונה ברירות, של שיש מאות אלף ושלש מאות אלפים וثمان מאות אלפים וחמש מאות וثمان מאות, וזאת בכל אחד ואחד מישראל וושם בכל אחד מאות וثمان מאות, וזאת בכל אחד ואחד מישראל וثمان מאות. ובמקרה ההגמור מאין ביניימיו – כי רבי שמעון בן יהודה, לרבי אמר רב מישעיהו, ערבה וערבה דערבא, אבבא ביניימיו – שלדעתם ובמי שמעון בן יהודה, כל אחד נשעה ערבה על שמירת המצוות של חברו, אבל לא ערכותו של חברו על כל ישראל, ואילו לרבי, כל אחד עבר גם על ערכותו של חברו לכל אחד בישראל. דרש רבי יהודה בן נחמני מתרוגמנים – מתרגם דרבינו שמעון בן קיימן, כל הפרשנה בוללה של האורים שנאמרו בהר גיריים ודר עיביל, לא נאמנה אלא בנוافך ונואפת – הבא על אשת איש. והוחוכה להקה שהרini נאמר שם 'אדור הארץ', אשר יעשה פסל ומפעכה וגנו', וגם נפרשו כפשתו על עבדה זהה, וכי אדור סני ליה, והרי הוא כופר בעקירה. אלא, וזה הפא על הארץ – אשת איש, והוא לודין בן ממו, והלך אותו הבן לבני עזרא על הארץ – מה תלמוד לומר, אם כל ממד שתאה ברכה על הר גיריים ווללה על הר עיבל, תני בבר נאמר בפרשנה כי תבא אלה עמדו לבך את העם על הר גיריים, וכובות 'אללה עמדו על הקלה' בדור עברי, אלא, להתקדים בסדור האמיה ברכח ?קללה – שקדום כל אויר קידומו לומר ברוך. יככלו יתיו כל הברכות קדומות לקללות – שקדום יגמרו כל הברכות עד ברוך אשר יקם וננו, ואחר בריך יהויר לומר הכל באורו, פלמוד לופר ראה אבנוי נזהן לפונם הימים ברכח וקללה, ברכח אהית קדמת לקללה, ואין כל הברכות קדומות לקללות. ועד למדנו מفسוק זה, ולתקיש רברח לקללה, לופר לה, מה קללה בלויים – נאמרה על ידי הלוים, אה ברכח בלויים. ומה קללה נאמרה בקהל רם, אה ברכח בקהל רם. ומה קללה בלשון הקוץ, אה ברכח בלשון הקוץ. ומה קללה בבלל ופרט – שכוללים כל התורה באורו אשר לא יקם, ומperfטם כל עבירה בפני עצמה, כמו שנותבאר, אה ברכח בבלל ופרט. ומה קללה אהלו ואלו עזני ואומרים אמן על כל קללה וקללה, אה ברכח אהלו ואלו עזני ואומרים אמן על כל ברכה וברכה.

ברכת בנים שנינו שנאמרת רק בלשון הקודש, ביצרא נאמרה. במדינה – מוחץ לביית המקדש, אומר אתה הכהן שלש ברבות – שמאפיק בין פסוק ועונים הקהיל' אמרן, ובמקרא שאין בו עניית אמרן, נמצוא שאין הפסקה בין הפסוקים והרי היא כברכה אחת.

מביאה המשנה הילוק נוסף בז המקדש למדינתה, שבמקרא אומיר הבחן את השם שבברכת הבנים

ארכע מיעות בכל מצוחה ומצויה שבתורה, ואף הבריות שనכירות עליהם, באror וברוך, בכל ובפרט, אף הם נברחו על כל אחת ואחת מהדברים הטוענים בכל מצוחה ומוצה. ואם כן, יש לנו לחשב את מספר הבריותות כי, **ארכע** ביריותו, שם, ברוך בכלל, וברוך בפרט, אrror בכלל, ואror בפרט, בחילק המצוחה של 'ל'למודו', **וארכע**, בחילק המצוחה של 'ל'למד', **חרוי** **שומונָה** ביריותו. ומכמתה הגמרא, **שומונָה** ביריות, שבכל מצוחה, למלוד ולמה, **ושומונָה** ביריותו נספורת, על כל החלק המצוחה לשם'ו' יל'ישות, **חרוי** **שיש עשרה** ביריותו על כל מצוחה ומצויה בהר גוריים ובהר עיבל. **בן ביטני**, בשנתנו המצוחה למשה בסיני, נתנו כן, באror, וברוך, בכלל, ובפרט. **בן בערבות** מואב, שאמר להם משה לישראל, מון כן בירית עמהם בירית. מפרשת הברייתא מנין שאף בסיני אמרו ברכות וקללות, **שנאמיר** בערבות מואב, לאחר פרשת הרכות והקללות "אללה דברי הבהיר, אשר צוה ה' את משׁיחָנוּ גּוֹ", מלבד הבהיר, אשר בירתה ברוחם ברוחם בירית עם בחורוב, הרי שום בחורוב בירית עמהם בירית כבוי הברית בערבות מואב, ברכות וקללות, בכלל ובפרט. (**כח'יב** **ושמרות אט דבר הבהיר תוֹאת ונוֹן**), **מניא**, **ארבעים ושמונָה** ביריות על כל מצוחה ומוצה שבתורה. **רבי שמעון** היה מוציא ממן הבריות, את הברית שבח'ר פירויים וחר עילך, מפני שהוא שם לא אמר יהושע אrror וברוך על כל המצוחות, אלא על מה שנזכר בפרשא, **ומגנִים** במקומן את הברית שנברחה באח'ל מזען **שפמְדרָה**, שלאחר שהוקם המשכן, דבר הקב"ה עם משה שם, ולימדו כל התורה כולה, ואף שם בירת עמו בירית, באror וברוך, בכלל ובפרט.

הרי, שנחליך תנא קמא ורבי שמעון, אם יש למנות בנין הבריותות את הברית שנברחה באח'ל מזען, אומרו הגמרא, **ובפְּלוֹגְתָּא דְּהַנִּי** – מחלוקת זו, תליה במחלוקת אחרת של תנאים, **דְּתַנְאָא**, **רבי ישע'אל** אומר, **בְּלִילָות נָאָמָר בְּסִינֵי** – בסיני, נאמרו המצוחות רק באופן כללי, **ופְּרִטּוֹת בְּאָחֶל מזען** – באח'ל מזען נפתחו פרשיות המצוחות, ולודגנמא, פרשת הרכבותו, נאמרה בסיני באופן כללי וסתום, "זוכחת עליו את עולותיך ואת שלמיך", ולא נתרשו שם פרשיות דיני הרכבותו, ממן דמיות, וכיידץ הקיוטר אימורייהם, ושואר הפרטיטים, ולאחר מכך, בספר ויקרא, שנשנה באח'ל מזען, רבי עקיבא אומר, **בְּלִילָות וּפְרִטּוֹת שְׁנֵים נָאָמָר בְּסִינֵי**, ואף שהפרשות לא נתרשו בתורה, אלא בספר ויקרא, מכל מקום, כבר נאמרו למשה בסיני, וחזרו **וּנְשֻׁנוּ מִפִּי הַקָּבָ"ה** למשה באח'ל מזען, **ונְשַׁתְּלִישׁוּ** נאמרו פעמי' שילשית מפי משה לישראל בערכות מואב. תנא קמא סובר רב' ישע'אל, שהتورה לא נשנה באח'ל מזען, אלא רק השלים שם פרשיות המצוחה שלא נאמרו בסיני, ואם כן, לא הייתה בירתה נספת באח'ל מזען, אלא היא אותה הברית שהיתה בסיני. ורבי שמען, סובר רב' עקיבא, שהتورה כולה נאמרה בסיני ונשנה כולה באח'ל מזען, ואף שהיא שם בירתה נספורת כמו בסיני, ורק יש לנו למנות בחשbonן הבריותות גם את אח'ל מזען. מכמתה הברייתא, **ואין לך כל דבר מצוחה ומוציא, שפטותכה**.

בטורה, **שלא נברטו עלייה**, **ארבעים ושמונָה** ביריות.

רבי שמעון בן יהודה אמר בפ' עופר אמר משום רבי שמעון, אין לך מצוחה ומוציא שפטותכה בטורה, **שלא נברטו עלייה** עס כל אחד מישראל, ארבעים ומאות ותשעים, שרי כל ישראל ערבים זה להו **אלפים וחמש מאות ותשעים**, שרי כל ישראל ערבים זה להו

בִּיאָוִרִים לְמִסְכַּת סְוִתָּה דַּף לְחֻמּוֹד אֶמְתוּךְ "שְׁסָ לְזָבְלִין – מִכּוֹן הַמְּאוֹר"

שדרין וה איננו ציריך להלמוד מגוירה שהוא אלא מהיקש, שחררי הווא **אומֵר על כהן גדול**, כי בו בחר ה אליהך מכל שבתור לעמוד לשרת גורו הווא ובניו בֶּל הַקְּיָמִים, מקיש בנוו הכהנים החדריטים, לו – **לכהן גדול, מה הוא מברך את העם בְּנֵשָׁאות בְּפִים**, כמו שכותב **וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם**, אף בנוו – כהנים הדיטים, מברכים בְּנֵשָׁאות בְּפִים, ובתי' בֶּל הַקְּיָמִים לרובות שאר ימים שאימים ראש חדש, ועובדות יודח. ולמרות שלא הוכחה ברכת **כהנים בפסיק זה, הללו ואთאך לעיל ברחה לשירות**, ונמצא שהוקש כהן גROL לבנוו הדיטם לעניין ברכת הכהנים. **ותנייא אִירָה**, שכונת הכתוב ב'ה תברכו את בני ישראל' היא, שכונת הכהנים נאמרה בשם הפטורש – י"ד ה"א וא"ז ה"ד. מבורתה הבריתיא, אתה אומֵר בשם הפטורש, או איננו אלא ביבני – שם אדנות, תלמוד לומד יומר ישבמו את שמי, ומשמע שמי' הפטורש לי' שהוא שם המפורש. יכול אמר שאוף בגובלין בן יברכו בשם יש להרשות, שנאמר באן ברכות הכהנים ישבמו את שמי', ונאמר לךן על בית המקדש לישום את שמו שם/, יש למלמד בגוירה שהוא שינה שינה שינה, מה ? תלמן מדבר בפי' הבחירות, אף באן – לעניין ברכת הכהנים, רוזא ביבית הבחירה יש לברך בשם המפורש. רבוי יאשיה אומֵר, שדרין האינן ציריך להלמוד מגוירה שהוא, שחררי הוא אומֵר בבל הפקום אשר אופיר את שמי אב� אליך וברכתך, ויש להקשות בבל מוקם סלא דעתה, וכי בכל מקום מורה להזכיר שם המפורש. אלא הכהנה שמקרא וזה מסותם מהופר הווא, וכוונתו בבל מוקם אשר אב� אליך וברכתך – השבחינה שורה, שם אופיר את שמי – שם הזכיר את שם המפורש, והובן מותקים אב� אליך וברכתיך – שהশבחינה שורה, רק ביבית הבחירות, ולכן רק שם אופיר את שמי' המפורש ביבית הבחירות. **תנייא אִירָה**, לרוש מהפסקוק ב'ה תברכו את בני ישראל', אין לי אלא שציריך לברך את בני יישאל, אך גורם, עבדים משוחרים שאינים בככל בני ישראל מפני שם אותם ציריך לברך, תלמוד לומד לךן אמר לךן שימוש לבולחה. **תנייא אִירָה**, שכונת הכתוב ב'ה תברכו' שבעת ברכת הכהנים י"ז הפענים של ישראל בוגר הפענים של הכהנים. מבורתה הבריתיא, אתה אומֵר פניהם בגננד פניהם, או איננו אלא אפליו בשעה הפענים בגננד עזיף ישראל, שאן הציבור עיריכים להסביר פניהם לעצם הכהנים. תלמוד לומד יומר אמר לךן, כדי שיסובבו פניהם ויברכו את העם, ולאחד – אך אם יש רק כהן אחד, השליה ציבור איננו קוויא לו בזון, מושום שהמקור לך שציריך לברך לאדם רם. מבורתה הבריתיא, או איננו אלא אפילו בלבידו – שיחיה שומע, אמר לךן, שימוש באדם שאמר לךן – לשני הכהנים או יותר, קוויא השליך ציבור לאחר ברכת הודהה בזונם, כדי שיסובבו פניהם ויברכו את העם, ולאחד – אך אם יש רק כהן אחד, השליה הוא זה, או מה ? להן – ברכתו של אהן דין הוא שתהיה בנשיאות כפים, ממשום שיש בה שלוש חומרות נספנות, שהיתה ברכת בזון גודל, וראש חזיש היה, ובעודת קרבתה צבור עבד, אף באן אין לך לרובות לנשיאות כפים אלא בשיש את שלושת החומרות, בזון גודול וראש חזיש ועובדות ציבור. ומהמות קושיה זו רבוי נtan אופר,

ביבטו – י"ד ה"א וא"ז ה"א, ובמדינה אומר את השם בבינויו – אדר"ג, והילוק נוסף, שטמ"רינה הហנ"ים נושאים – מגביהים את יידין בשעת ברכת כהנין רק עד בוגר בפתחה, ובטמ"ר שמכירם את השם המפורש, ועל ידי כך שכינה שורה על עצבעותיהם, מגביהים הם את יידיהם על נבי רاشון, שטמ"ר מטבח את ידו למעלה מן הצעץ – משום כבוד השם שכותו על העץ. רבוי יהויה חולק ואומֵר, שאף פזן גודול מטבח ודווי למעלה מן הצעץ, והמקור לך שטריכים הכהנים להגביה יהודים בשעת ברכתה, **שנאמּה, י"ישא אָרְן** את ידו אל העם, וברכם". גמורא. שנינו לעיל, שברכת הכהנים נאמרת רק בלשון הקדרש, ובמיאה הגמורא מקור לך, פגנו רבן, נאמר לעניין ברכת הכהנים "פה תברכו את בני ישראל", וש למלמד מפרק שברכת הכהנים היא דוקא בלשון הקדרש, מבורתה הבריתיא, אתה אומֵר שיש לברך בלשון הקדרש, או איננו – אולי אין זו כוונת הכתוב אלא שיברכו בכל לשון, ומבראתה הבריתיא, שיש למלמד זאת בגוירה שהה רבכה ברכותה, נאפר באן ברכות כהנים ב'ה תברכו', נאפר להן לגבי גוריים הרכבה היא דוקא בלשון הקדרש, אף באן ברכות הכהנים היא דוקא בלשון הקדרש. רבוי יהויה אומֵר, דין זה אין ציריך להלמוד בגוירה שהוא, שחררי הוא אומֵר ב'ה' תברכו, ומஸימות תיבת 'בה' שאין יצאים כדי רוחה עד שיאמרו בלשון הארץ. מביאה הגמורא ביריות נוספות ברכות ברכות הכהנים, **תנייא אִירָה**, שיש למלמד מהפסקוק ב'ה תברכו את בני ישראל', שברכת הכהנים נאמרת דוקא בעמידה. מבורתה הבריתיא, אתה אומֵר שיש לברך בעמידה, או איננו אלא אפליו בישיבה, אלא לומדים זאת בגוירה שעמידה, נאפר באן ברכות כהנים לשון רבך, ונאפר להן ברכות הר גוראים לשון רבכה אליה יעדמו רבך, מה להן ברכות הר גוראים יש לאמורים בעמידה, שהרי כתוב יעדמו, אף באן ברכות הכהנים היא דוקא בעמידה. רבוי נtan אופר, שדרין האינן ציריך ברכות הכהנים לשטת הלוי וכו' לעמוד לפני ה לשורתו לברך בשמו, ונמצא שהוקש כהן מברך לכחן משרה, מה כהן פשרה במקדש ציריך לעשות זאת מטה בעמידה, אף כהן מברך ציריך להיות בעמידה. שואלת הגמורא, ומשרה גופיה מנגן שציריך לעמוד, עונה הגמורא, הכתיב 'לעמוד לשרת'. **תנייא אִירָה**, שיש למלמד מהפסקוק ב'ה תברכו' שברכת הכהנים נאמרת בְּנֵשָׁאות בְּפִים – תוך כדי הגבותה י"ם. מבורתה הבריתיא, אתה אומֵר בְּנֵשָׁאות בְּפִים, או שמא אין אלא שלא בְּנֵשָׁאות בְּפִים, אלא לומדים זאת מגוירה שהוא, מה כהן פשרה ברכות כהנים ב'ה תברכו', ונאפר להן "וְשָׂא אָרְן אֶת הָעַם וּבְרַכּוּם", יש למלמד מברך, מה להן ברכות של אהן היהת בְּנֵשָׁאות בְּפִים. אף באן ברכות הכהנים היא בְּנֵשָׁאות בְּפִים. מביאה הגמורא, קשיא ליה לבי יונתן התנא, שיש לפרק גוירה שהוא זה, אי מה ? להן – ברכתו של אהן דין הוא שתהיה בנשיאות כפים, ממשום שיש בה שלוש חומרות נספנות, שהיתה ברכת בזון גודל, וראש חזיש היה, ובעודת קרבתה צבור עבד, אף באן אין לך לרובות לנשיאות כפים אלא בשיש את שלושת החומרות, בזון גודול וראש חזיש ועובדות ציבור. ומהמות קושיה זו רבוי נtan אופר,

סוטה. פרק שביעי – אלו נאמרין דף לח עמוד א

תוספות

רשות

ונאמר החל אלה יעהו ברך. תימה אדרבה אימא וגמור להן ואכלת ושבעת וברכת מה להן בכל לשון כדאמר לעיל (ז' ג'). ול' דמסטרברא לה טפי למילוי ברכה בהנים מברכת הר גייזם DSTIKIN מפורשת בהורה והברכות עצמן נמי מפורשת שההיא והיפק הקלות המפורשת אדרור האיש לרברכה אבל לשון ברכת הדzonין אינה מפורשת בהורה: **ורבי** יהודה אמר הר הוא אמר בה. אבל

לרבנן לא ממש לנו עכובות כה אלא בכלה:
קשיין ליה לר' יונתן. אינו לשון מהרייטה כלל
לשון פ"י הגמור וה"ג ה' בסייעתי ר'
ונענתן אמר איך מה להלן וכור' **ובתיתם כל**
לדימויים. תימה אכתי עבדות יהוד מחדقا לנו
איתרכבי דאייכא נישיאות בפ"ס זה אבל הימאים
יאיכא נמי עבדות עבור בגין תמייד ונראה דודאי
דרביהו הכל אמעיט בעבורות יהוד מנישיאות בפ"ס
ר' יונתן נמי איבט שיטפה נקט ולוא הוות
שאיתאות בפ"ס כל זום אלא בעבורות תמייד כדרנן
פ"ג' דסדר תמייד (ה' נב') דלאור שנגענו איברים
לגב גב בשוש ומלוח ובראו לחן ללשכתה
וניגזית מלן תחנונה דרכו ברכיה אוית הדם
רבוכו קראו עשרה הדורות שמע והזאת אם שמעו
יאמרם וברוכו את העם ג' אמרת ומ' וציב
עבורה וברכת כהנים והוא חרדי במוטפין ובתמייד
של יון הרביבה:

איתקש ברכה לשירות. לעיל קאי דקאמר

אתך כה תברכו אתך כה. 26
אתה אומר בשם המפורש, או איןו אלא בכינוי? תלמוד לומר: "וְיִמְאַר לְהָלֹן"
ל. יכול אף בגבוליין כך? נאמר כאן יישמו את שמי, ונאמר להלן? 29
להלן בית הבחירה, אף כאן בית הבחירה. ר' יאשיה אומר: איןו: 30
המקום אשר אופיר את שמי אבוא אליך, בכל מקום, סלקא דעתך 31
הוא, בכל מקום אשר אבוא אליך וברכתיך שם אופיר את שמי, 32
בית הבחירה, שם אופיר את שמי בברית הבחירה. תנייא אידך: 33
אין לי אלא בני ישראל. גרים, נשים ונבדים מושחררים מניין? 34
לכolumbia. תנייא אידך: "כה ברברכו" פנים בנדר פנים. אתה אומר פה 35
פונים בנדר עוזר? תלמוד לומר: "אמור להם" אמר הוא מר להזכיר 36
בכל רם. או איןו אלא בלחש? תלמוד לומר: "אמור להם" אמר הוא מר 37
בקטינן, לשנים קורא "בחנים", ולאחד איןו קורא "בחון", שנאמר: "אֶת־ 38
חסידיא: בקטינן, בחון קורא "בחנים", ואין ישראלי קורא "בחון", ש- 39
40

אומבר רבו שווית אומבר בהיות אמר ברכך אפי' רבו גורא בהיות שאין גורא בהיות אלא לאומן בשניין:

סוטה. פרק שביעי – אלו נאמרין דף לה עמוד ב

תוספות

1 מושלךם בתְּהִלָּה. אוחרה זו ההַבְּנִים קיירה ושְׁמוֹ את שְׂמֵחָה. תלְהִלָּה הדובר בקָרְבָּן להו
2 ברבריה זו שימת שמ[u] על עמו, ולא עשאָשָׁה צרך יישרְאֵל אלא צרך מוקם: אֲבָרֶבֶת סבְּרִירָה.
3 דאָלָז ואָנַי אַרְכָּם אִישְׁרְאָל אֲקִי כרְבָּרָה פרְשָׁוֹת לעַל (זט) מפְּרָנוֹת רכְּבָרָה
4 ליְלִישָׁרָאֵל מפְּרִיבָּנִים, מפני הבְּנָה לא למִלְכָה, בשהַוְּדוֹת ואנו אַרְכָּם רוֹדֵה הבְּנִים
5 מבְּרִיכָּם את יִשְׂרָאֵל והַקְּבָּה המִסְכָּנִים על זדָּמָם.

לפרקם. בଘונים ובמுודים: שאינו עולח בעבודת.
קוקם שישים שליח צבור צביה צור לשלות על
הדורון וורד מושות אלקא בעוד עבורה ביזו
ברך ואחר' וזרד מושות, אלטמא השאה הוא
דבירה. מעקרא דיו עקיבי בערביי. מפקון
בעבורקה, אבל רוחך זהה מפקון גם הדורון ולא
מטו עד דרבנה ברכת העבורה והונן מני.
ברכות, אם הנטחו בו. רשותה הקביעה
העבר ליפוי תחבה לא ענבה אמר אחד הפקידים
מפני הפלר, ואם אין שם כהן אלא הוא לא ישא
את פפיו של האיש הפלר דעתו בשובו למפלחו ולא
יעז להחיתיל מכךabis ששים שלום, ואם הדביטה
שהוא מלך בדרך ולא תפרח רצונו נשא את
כפי וחוור לחפהלה רשות. לשא את פפיו ולא
לא עלה גאנטה. אלא דעך וווקא, ושימש סגי
בקחי שענבר מעת רגליו לילד לציד הדודו
בעבורקה לבדה. במומה לתופע ען. שונאי בעז
ונגלי חד מקומון פכרכו באצץ עין. ואן
אוכלים משלחכם כי חפה כוותה קירשת. לעיל
מינה משתתפת עירב עין, ענבה הדרה והונן
איך מצעיא וויא יי חפה כוותה קירשת. לשון זורה
על נזרו בפירות, רותם של קידים לזרות החיטים
שהירושים בראשם כדי שזבוזאו קערות לאכול
ואלו צרי העין חם מאפרין מונות שווין
ברשותם בצעין בעיל גונט, שאורן חסמיין בזון
אין גאנטן ממוחנווינן כי במו שער גאנטן. שער
זה על רוחטן שלון פעל האו, קירחו וווחת
עליה שהציצין בזון וויזו וווחת מהסודה
אבלו היל האכלבל ווור וההשיין בגענטש עם צר עיג
ווקר הזא לשון בתקנים השוערים וויזו עין
וונחטן צו סרווק פרשו לאו לשון שעור, קמיהד הווא
משער כהה איבך היל וויד כתה: וויטרנוויל לאו
זונות. בלטנור מלונות אונר וויל היה היל, ווואה
אחד נשא מוננות וויא לטעטס מנטו לאגס
רבצון, וויאדו זה עלי' ווירגונ בלא לוי. תברורה
שלעך וווקט: טפשוות. דאנאי בימי מלאמאן ואן
בלילין לאבכ: לאו איסטי. העומקן בהכברן אוויז
הפקידים לא איגיס, אלא שאין הקרכה חזקה
עליהם לעקרו ווילים ווילא ליפוי הפקידים
לחיות תובקיכם גאנט בגדוד ניטס בידר, הילך
אינט כל ברכה, דראארויה בה תברכו פיטס
בגדי פיטס: מיטראן דושאיז. לשון בירה, שחורי
מקומ: איטשר ב עשרה. מנקוטן עלין לדוקון
העשרה עונן אמן. לא איטשר ב עשרה, לא
חשיב לברכה לחודזיזה הילך בילן עליון
ומברכין לאויהם שבדות: אירבי באפי גוץ לא
מפסקן. בין בתנאים מהיות בככל ברכה! לא
אין לדבר זוק איז

ויהי

עם שָׁחוֹרִי בְּתָנִים, אֵין בְּכָל בָּרֶךְ. פְּשִׁיטָה: אַרְכִּי בָּאֲפִי
מֵר ר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוי: אֲפִילוּ מְחִיצָה שֶׁל בָּרוּל אֵינָה מִפְסָקָת
אַבָּא כָּר בֶּר אֲשִׁי: תָּא שְׁמָע, דְּתָנוּ: נְתַבּוּ לְהֹאות לְפִינוּ
וְהָווּ

ביאורים למסכת סוטה דף לח עמוד ב מתרוך "ש"ס לובלין – מכון המאור"

ואמר רבי יהושע בן לוי, כל הנינה מצרי העין עובר בלאו,
שנאמר "אל תלחים – אל תאכל את לום רע עון וגו', כי האוכל
מןנו במו שער – Cainו שפרק מרירות בנפשו של צר העין, בן הוה
באכילתו, אכזב ושותה אמר צר העין לך לכו בול עמר" וגו'. דבר
נחמן בר יצחק אמר, שהנהנה מעורי עין עובר בשני לאוין, ואל
תלחים את לום רע עון, ב המשך הפסוק, "ואל תתאו למטעמוינו".
ואמר רבי יהושע בן לוי, אין אנגל ערופה באה אאל בא שבביל
לכפר על צרי העין, שנאמר "ענו ואמרו – זקי העיר הקורובה אל
החלל יידנו לא שפכו את הרם הוה", ומברארת המשנה לmekon, וכי
על לבנו עלתה שוקני בית דין שפכי רמים הם, ומהרו והצרכו
לומר כן. אלא כונת דבריהם היא, שלא בא הרוג הה לירני
ופטרנוהו, ולא ראנונו וחתונוהו, מבארת הגמara את דברי
המשנה שלא בא לאוינו ופטרנוהו, הדינ בלא קוזנות – שעיל די
בר הזער לחטוף ממיישחו מזון, הלה הרוגו ולא ראנונו וחתונוהו,
הינו בלא לוייה – מבלי חברה שלך עטם, וממשיך הפסוק "כבר
לעمر ישאל", שאם יש איה צר עין שפטר אותו לאו מזון, בית דין
מבאים עגלה ולבנה עלייה.

הגמרא חזרת לדון בהלכות נשיאת כפים, אמר אדא אמר רבי
שפלאי, בית הנסת שפולה תנינים, قولן עולין לדון. מבארת
הגמרא, לפי מברנן כהנים אל, אמר רבי ור' שמברכים הם
לאחיהם שבדות. משקה הגמara, אעי – וכי אלו שבשדות
מתברכים, והתני אבא בריה ררב נגמפני בר חייא, העם שאחורי
ההנינים אין בכלל ריבבה – משומש שאין הכהנים יוכלים לראותם,
וכל שכן אלו שבשדות. מתרעת הגמara לא נשי – העם
שבשדות הם בכלל ברכה מושם דאנשי – שטרודים במלاكتם
ואינם יוכלים לבוא, והא – העם שאחורי הכהנים אינם בכלל ברכה
משום דלא אנסי בכר, שכולים הם לבוא לפני הכהנים ולהתברך
בדין, ומתרוך שאיים עושים כן מראים הם שאין הברכה חשובה
בעיניהם, ולכך אינם מתברכים.

משקה הגמרא על דברי רב אדא, והתני רב שימי מבירתא
רישורי, בית הנסת שפולה תנינים מקצתן עולין לדון, ומייצטו
ומיצטו אינים עולמים אלא עזניין אמן אחר ברכת העולמים, ואילו רב
אדא אמר שכולם עולמים לדון, מתרעת הגמara לא קשייא, הא –
ברירתא מדורב שיש יותר מעשרה בחנינים, דאשתייר ביש עשרה
מלבד אלו שעולמים לדון, ובאופן זה עדיף שיש עשרה בזמנים, שאם
יענו אמן, הא – רב אדא דבר באופן נמצע דלא אישתייר ביש עשרה שיינו אמן,
ופחות מעשרה אינים שחובים לענות אמן, וכן עדיף שכולם יעלו
לدونו ויברכו את העם שבשדות.

נפא, תנא אבא בריה ררב נגמפני בר חייא, העם שאחורי
ההנינים אין בכלל ריבבה ממשוםAINS אנטוסים בכר. מקידמה
הגמרא, פישיטא שאדרבי באפי גוצי – בני אדם גבוהים שעומדים
לפני הנוכנים לא מפסיקין בין ברכת הכהנים, שאם כן אין לדבר
סוף, וכן פשטו שהלבה שלפני השליך ציבור לא מפסיקא בין
הכהנים לעם, וגם העומדים מאחוריה מתברכים, אך יש לש לדון באופן
שיש מחלוקת בין הכהנים לעם, מאין האם היא החוץית ביןיהם ואינם
מתברכים. פושתת הגמara הא שמע, אמר רבי יהושע בן לוי,
אפילו מחלוקת של ברול אינה מפסקת בין ישראל לאיכחים
שבששים, ואף העומדים מאחוריו מהיצה מתברכים בברכת
הכהנים.

איבעיא להו, העומדים באדרין של הכהנים מטהו, האם הם נכללים
בבררכם. אמר אבא בר בר אשי, תא שמע, רחנן לענן הואה
מאפר פרה אדومة, שאם נתנוון המוה להזות על כלים טמאים
שלפנינו,

משלהם – משל הכהנים תורה. פסקת הגמara, וחייבת פותה
האכזי, שני כהנים קוראים 'ב'הנים' ולכהן יחיד אין קוראים 'כחן'
ולית הילכתא בזותה דרב הסדרא, אלא גם שליח ציבור ישראל
קרא 'כחן'.

(סביר למאמרי של רבי יהושע בן לוי שבמהרש, מתאי"ה לבר"ה,
הוכן בעבורו, בו"ס מבי"ר, נחנ"ה בעיגול"ה).

אמיר רבי יהושע בן לוי, פון שחקדוש ברוך הוא בכבוד מתאות
לברכת תהים, שנאמר "שנמו אט שטיע על בל בני שיראל, וαι
ארכם" – וنمצא שללה הד שmeta שמנו על בני ישראל בברכת
הכהנים, ובברך החשיבה כאוצרבו, ולא עצור ישראל.
ואמר רבי יהושע בן לוי, כל הון שפרק ברכת הנים מתרבה,
ושאיינו מברך אין מתרבה, שנאמר יארבח מברך – שהمبرך
את ישראל מתרבן.

ואמר רבי יהושע בן לוי, כל פון שאינו עולה לדון בקשרוראים
לו לעולות, עובר בשלשה מצוות עשה, שלשה פעמים זהירה
התורה לברך את ישראל, בה תברכ' אמר לך ישםו את
שם'. רב אבא, שוחשין שמאן פרושஆו בון חולצה הו –
וכהן פסול הוא, ולכן אין עולה לדון. מבאות הגמרא ולא פליינו
רב ורבי יהושע בן לוי, הא שימוש מדברי רבי יהושע בן לוי שאינו
נפסל מלעלות לדון, מדבר דסליק לפרקם – שעולה לדון בחגים
ובמועדים, ובכך מחזיק עצמו לכחן, קא שאמר רב שחושים שהוא
בן גorsche, הוא באופן דלא סליק לדון איפלו לפיקרים.

ואמר רבי יהושע בן לוי, כל פון שאינו עולה לדון בעבורו –
קדום שישים שליחים ציבור ברכת רצעה, שוב איינו עולה לדון
שנאמר, יושא אהרן את ידו אל העם ויברכם, ורק אחר כך ויריך
משעות החטא והעהלה וחשלמים", ונמצא שבudo בעודה בידו –
בירך את העם, וש למדוריך לבב ברכת הנים, מה להלן –
ברכתו של אהרן היה בעבורו שבסמה, אף כאן – ברכת כתמים
צרכיה להויה בעבורו שבתפילה. משקה הגמara, אעי – וכי קר
הדין, והא רב אמי ורב אמי אפי סליק – על לו לאחר ברכת
עבדודה. משיבת הגמara, שרבי אמי ורב אמי מעיקרא – בזון ברכת
בעודה, הו עברי ברעיזו – עקרו רגליים למדת לדון, אך מוקומם
היה הדין מחוק מחדון ולכך לא היה בטוח התם – לדון, עד
לאחר ברכת עבודה. ובתרני ובוי אושעא בבריתא, לא שנין שאיתן
עליה לדון אלא בשילא עבר את רגלו בעודה, אבל עקר את
רגלו בעודה לעולות לדון, עולה גם לאחר ברכת עבודה. מביאה
המרא ראייה נספה לתחולק זה, ותנן נמי, שליח ציבור כהן אינו
עליה לדון גם אם הוא הכהן היהודי, מפני שחששים שתבלבל
בתפילהו, אך אם הכתה – בטוח הוא בעצמו שנושא את בפיו
וחזור לתפלתו לא בלבול, רק שאלי לעולות לדון. ותוין ב –
הקשינו על דין זה, אך יכול לעולות לדון, הא לא עקר – הרי לא
עליה לדון בעודה, אלא שתרענו שמדובר באופן דנד מוקומו
בעודה פורתא – לכיוון הדון, ומושום קר יכול לעולות לדון, אבל
כן הכא נמי יש לישב, שכיוון דעתך פורתא בעודה, יכול
לועלות.

ואמר רבי יהושע בן לוי, אין נתני בו משל ברכה לברך ברכת
המוחן, אלא לטוב עין – שונא בעע ווגמל חסר במומנו, שנאמר,
טוב עין הוא יבורך כי גתן מלחהו לדל, אל תירקי יבורך.
אל לא יברך" אחרים.

ואמר רבי יהושע בן לוי, פון שאיפלו העופות טבוריין בארי
תלאי, ואינם אוכלים משליהם, שנאמר על ערי העין, "חי הנם מורה
הרשות – שופרים בחנים חיטים על רשותם בדרך העמידים כדי
למושך העופות ולכודם, געיזו כל בעל בנק" – שהעופות רואים
שאלוי מזונות של צרי עין, ואינם רוצים לאוכלים.

ביאורים למסכת סוטה דף לט עמוד א מתקו"ש לובלין – מכון המאור"

יהיו ק"ש, וברכו את ה" – את הברכה שלפני ברכת כהנים.
 שאלנו פיליטדו את רבי אלעזר ב' שמעון, בפ"ה – בארכות
 הארכת' מם. אמר לנו, מפני לא עשי בדור הבנשת קפונדריא
 לא קירתי דרך בית הכנסת. ולא פסעתי בבית המדרש
 לאחר שישבו התלמידים על הארץ, שהעשה כן בהכרח מרוחיב
 פסיעותיו, ונראה כפושע על ראיינו עם קוץ', אלא תמיד הגעתו
 מוקדם או שישבתי מבוזח. ולא נשאתי בפי לברכת כהנים, בלא
 לבך הפלגה שלפניה.
 מבררת הגمرا, מא' בברך הכהן לפני הברכה כהנים, אמר רבי
 וורא אמר רב חדרא, שembrך אשר קדרשו של אהרן,
 וצונו לברך את עמו ישראאל באחבה. עוד מבררת הגمرا, כי ערך
 ברעה – כשהכהן עורך רגלו בברעה לעלות לדוכן, ופניו מופנות
 לתיבה, מא' אף. ובמבררת הגمرا, שהכהן אומר אז, ייח' רצון
 מלפניך ה' אלתני, שתהא ברכה זו שאיתנו לברך את עמדך
 ושישראל, לא אה בא מכם ולעוזו, עוד מבררת הגمرا, וכי מותיר
 אפיקה מצברורא – כמשמעות הכהן פניו לתיבה לאחר שגמר לברך
 את העם, מא' אמר. אבירה – הוליכו רב חדרא לרב עוקבא
 במבראות העיר, ור' רב עוקבא, שהכהן אומר אז, רבונו של
 עולם, עשינו מה שערת עליינו לבך את ישראל, אף אתה עשה
 עטנו

והה בטעות על כלים טמאים שעמדו לאחריו, או שהתכוין להזות
 על כלים שלאחריו, והה בטעות על כלים שלאחריו, הדין הוא
 שהאותו פסולה, משום שהזהאה צריכה להיות בכוחם שלפניהם, הדין הוא
 אם התוכין להזות על כלים שלאחריו, והה בטעות על כלים שלאחריו
 שבעפניו – לפניו באלבסטן, הוענו בש"ר, משום שהצדדים שלפניהם
 הם בכלל כוונתו. ויש פשוטו מכך את הספק לעניין ברכת כהנים,
 שהעומדים בעדרים שלפניהם דינם בעומדים לפניהם
 ומתברכים, אך העומדים בעדרים שאחוריהם אינם מתברכים,
 למרות שאיןם אחוריים ממש.
 אמר רב בא בר הונא, בין שופתח ספר תורה והתחילה לקרוא
 בו קריאת התורה, אסור לספר ולדבר אפי' לו בברך הלהב, שנאמר
 "זופתח" – ובשפתה עורא את הספר והתחילה לקרוא בתורה, עד
 לתיבת, מא' אף. ואין לפרש לשון עמידה אלא מלשנ' שתיקח – שהעם
 שתקה, שנאמר "וחותלתי" – המונטי לשובע דבריהם, עד שרראי
 כי לא זכרו כי עמדו מלבד ר' רב חדרא, שיש לממד שאסור
 מלשון שתיקחה. רבוי וורא אמר בשם רב חדרא, מפסק זה, אין כל העם אלא
 לדבר בשעת קריאת התורה מהבא – מפסק זה, אין כל העם אלא
 ספר תורה".
 הגمرا הוזהה לדין ההלכות ברכת כהנים, ואמר רבוי יהושע בן לוי,
 כל הכהן שלא נטל ידיו לפני עלייתו לדוכן, לא ישא את בפיו
 שאמר, "שאו יזיבם לברכת כהנים, רק לאחר שתטלו אותו והם

אגרות קודש

ב"ה, ט"ז אדר, תש"ה

ברוקlein

שלום וברכה!

לאחרי הפסק הכי ארוך נתקבל מכתבו – בלי הוראת זמן הכתיבה – (וגם מבלי ההמחאה
 שכותב אודותה).

ובעת רצון אזכיר אותו وزוגתו ובנם שי', על הציוון הקי של כי' מoit' אדמוני' זוקלקלה'ה
 בג'ים זי"ע, כא"א להמצטרך לו.

ובמ"ש אודות האפעדייק, אינו מובן מהו המהירות (איילעניש) לנתחו עכשו, האם זה דרישת
 הרופא או סתם כך הצעה בעלמא.

במ"ש אודות המצב ב�性יות – יש למצוא ידדים אשר ישפיעו להטבת הפרטים שהם העיקריים
 ומctrירים. ויהי רצון שימים אלו שבין פשׂ זמן חירותנו ושמתקרבים לקבלת התורה, חרות על הלוות
 אית' חרות אלא חירות, יוסיפו בהצלחת ההשתדלות.

ומובן גם פשׂוט, שעליו סוויס להתחל לhattuts בתקפינו האמייתי של כל אחד מישראל,
 מתאים לדבר המשנה, אני נבראתי לשמש את קוני, והוא ע"י הפצת נר מצה תורה או רמאיו שבתורה
 זהה תורה החסידות וענני – בכל מקום שידי מגעת, ובפרט שנמצא במקום שהונגע ל佗ת חב"ד
 הנה עד עתה נעשה שם דבר מועט ביותר בערך האפשרית שישנה, ולמרות שמדובר אנשים העומדים
 מבוזח, מקריםיים בכל עת מצוא שמנצאים שם פלוני ופלוני שהם "עמדו ברזל של כל ענייני חב"ד",
 ופשיטה בעניין עיקרי כהפקת המעינוי, אותה דורותים רבותינו נשיאינו בכל דור ודור, ובפרט כי'
 מoit' אדמוני' בדורנו זה, וכ"ל. ויהי רצון שיבש טוב בכל האמור, הן בעניינים הפרטיטים והן בעניינים
 הכלליים, ואין לך דבר העומד בפניו הרצון.

סוטה. פרק שביעי – אלו נאמרין דף לט עמוד א

תוספות

רש"ל

1 שם דקימא לאן בותה ומכורמה דהכי פסק רביינו הנגאל דברכל דוכתא ק"ל כ"ר ירושע בן
2 לוי ומוקשה מפ' כל גות גות עליון נ' (ב) דיריב' ר' דרא ורבה בר רב חנן וויתיב אבוי גיביהו
3 יותיבי ואבקורי שמע מינה מהרני דיריב' גודלה בקטנה ואין דיריב' בגדולה וכור' עד צבור
4 בגודלה ושלהי צבור בקטנה שיש"ע יתובחן צבור בקטנה וש"ע בגודלה אין יציאן ידי
5 והובטן תשעה בגודלה וא' בקטנה מעטרפין
6 תשעה בקטנה וא' בגודלה אין מעטרפין וה'ה
7 גודלה בגודלה דיליכא למימור דיריב' גודלה
8 בגודלה אלמא לענץ תפלה לא אמר גפללו
9 מהיעצה של בחל אין פסקה וורהא דלא דמי
10 ודיאינא דאיכא עשרה בגודלה שליח צבור עמץן
11 ואיזיד בגודלה כיוצא בה מתרך שומזאי נבי
12 הגודלה היוצא גם השבחורתה בה"ג אמרין דזקא
13 אפליל מודחנא וו' שחרוי מוצאי אפליל אויזז
14 בששדות כדיאטא במסכת רاش אשונה (ף' ה').
15 אבל היכא דעתיך לרופכין והוא לא מעטרפין
16 ההוא דפ' אין עומרין (יליכו לך נ' (ב) דאר' אללודו
17 וו' שחרוב בית מתקיש נפסקה חומת ברול בן
18 ישראלי לאיבין שבשים לא שייכא להכא
19 וההיא אמר לבני הוא שאין הפלמן מקובל חסום
20 מן שבהמ"ק קיים מירוח לענין זה אין מפסקת אם
21 יתביבו האברער עי' ברכת הבנים שמבחן בתי
22 והונטה או יוציא ש"ע יתובחן גם הוא ייברך
23 והוא יתוחת מעוזן וככל依 אבינו שבשים לא
24 תלי בהפסק מוחיא:

ברכה זו שציוינו לרוך ו/orא, מי אמר? אדרביה גורת עלנו, עשה עמו מה

והזה על הצדדין שבפנוי האתו כשרה.
בירושלמי בפרק אין עומדיין אמרה
היא אמרה העומדיין מן הצדדין בכל ברכה:
כיוון שנפתחה ספר תורה אסור לסתור אף' בדרכו
הכליה, מפסיקו מפרק קמא דברכו (ו, ח) דאמור

30 נבי נמי ריב בר שות שאנוי מושם ודוחה מאור עיניים והוח פטור מקיימה ממש דוחה דברים
31 עוסק בדבר הלהבה והזינו אך בדין בגין דבריו והליך (בגון) דברים דעל פה ואיננו
32 אומנותו אבל האגדה כרבא סבאי אל לדאמר רבא כיון שנטחה סית ובוי והאי דוחה מהדר
33 בה אבנוי צבראו بعد שעוזר לסייעו בשימוש החרורה:

ליטול יוו בשעללה לדוכן ובמודעה שודעומק מהגנת הלימוד שחרי אין לשונו משמע קר וידכם קרש וברבו משמעו תיקף נטולת ידיים ברכת הבנים דמשמעו ליה והשתא דברכת ג עבענן נטולת דעת סבור לה דמיין לה הנם אמרתת המזון והכי איתא שלשה תכיפות זו חף לאולאה תפליה שאן' הו' רצין אמרוי פ' וג' ובתב ברהינ' עירן ד' ביטים צה' ובכ' ביצ' טיטטלית ידים ברברכה דמשתע בה קרא והכא מית' לה אברכה בתנאים ועדו אי' מירוי האכ' ליטול יוו' באדרמאי' בעפ' דברכות (ף' י), ואב' (ב' י): אמר רב חייא בר רב אש' זמאנין ומג' הפלין והדר אמרלו' אונר נמי חותם דבער לאחדורי בתר מיא' לנט' לק' ש מל' מה' רקען לריב' מסבר דבא בטולת ידים תיקף לרברכה מיר' ושורר בipher' איכא למשמען בת' תיקף למזכה שהיתה חוץ מזו שהיתה בשער נקנור שאין מעורע יכול ליכנס שם אלמא' אלא הי טפי מעשרים ותשעים אמהה מקום דרישת רגלי' ישראל ומקום דרישת רגלי' הכהנים ז' אמרה:

ה מקומו ובא לפני היבנה ומתופלדי רצון שתאה ברכה זו וכור ומאיר בה עד שיאמרו
חויר פניו מואליו דרבני דאמר לעיל לאחר איזו קורא ובשכלו דבר מהקווא מרכין אשע
בעתינו אם רוץין ושליח צבור מוחלט שיש שלום והכוינים יחללו רבונו של עולם עשינו
ילוגרת רשות ויקח חרב כחן שעבד בעבודה ובכובים לא ישא את כפוי ועל מהר גאות הנפש
ולילה השב בתשובותיו דבשא בפי וקורא ראשון בהורה דרכין ודורו בתשובה חזר לקרדשו
מצאות בתרוך אהחים והריין כבעל מומן חזולקין ואוכולין ובשם שביעלי ומונם ונשא אין
אםרו או לאזהר רשות האילאה כלימה ומונש עמשות התשובה ואמר ר' יוחנן כל האמור
זה העשה בדין לאלילים אדרה אבן אחר בוגרל וכ' ו'ע' רשות מנוחה קפ'. ד' לא שימוש
53

והה לאדרי, ואף שם היה בilm הארכינן הנקה הנטו פסלה. דבוקע בוניה לטירתה, ברכבתיב (טיגל) וו והזה הטהור על הטעמי, שיחאה מתחון לו, על הצדרין שבגנוי. אדרין שיש מפונו ולהלן ולא אדרין שישנו מפונו ולא אחרו, והכי נמי העומדרין באדרין של בהן דימינו ולהלן בבל ברכבה הן דכלפנוי דמי, אבל של אחר הדמינו עא"פ שאינן אחרירין ממש כלאדרין דמי ובפתהו. ובשחתהיל.

1	בעברא רבתי כתיב: עבדו, שתקפה של לא בצל רדי, לפניהם. איזה זכות
2	עלתו דודקה בטה חארכת ביטם. כייר שָׁחַרְתָּ מִנִּים: קָפְרִירָא. לאizard דוכז דזרך
3	בכחין לבקש בפתח זה ולצאת בגדרו. ולשון
4	קפְרִירָא מפוש בברבות (ק"ס) אודםקינא
5	אזריך אייעול בהאה, עד שאני מקין סביר השרות
6	הכל אלבנט בזה ואקצרא רובי וורי שורת בטימן
7	ולא אפְשָׁעֵת על ראייש עלי קרייש. שמי יושבים
8	תְּהִמְדִידָן בְּבִתְהִמְרָשָׁל גְּבִירָעָן, והמתפרק
9	גִּילְבָּט בְּשִׁנְיָן יְשִׁבָּן וְגַבְּשָׁבָן בְּקִמְמוֹן מְרוּבָּה
10	פְּשָׁטוּתִי בָּעֵל בְּרָחוֹת והוא לשון מפשע וואלאו
11	ונראה מהפשבע על ראיישdem. לפקר צרך
12	להקדמים או שבח לו מוחזק, ולא נושא רפי
13	שבדון היה בלא ברקה. ברקה מדפרש
14	ואודיל מאי מברקה וב' עקר בעיטה. בעיטה
15	קייסר אפה' השבברא. שגונער ברובוטוי
16	המברך קמיין לציד התהבה עד שיגמור שליח צבורה

17 את עמק ישראל, לא יהא בה מבחן ועון". וכי מתרך אפיה מצה
18 רב חסידא לוב עוקבא, ודרש "רבותו של עולם: עשו מה "

רב ששת זהה מוחדר אפיה וגוניים אמר אינחו בדידיו ואנן בידין ומיצעו למיניהם ומהר אפיה
שכתבב אוי רשי לאומנוך על פה ובוין דפטור מוקרא אפללו בשעת שמיעת היה יובל
בדידיו דברים שבכתבב מיזה מוסתרבא בפיירוש ר' דפי' הותם ודוקא רב שות וכירעא בז דזרה
אפני' ליל דלא הויא אודרא דAMILIA דלא עאיסוקי בדור הר' **כל**
כהן של נטלי זיין. פריש רשי אמר ל' רבי אמר נטלי דיין שחרית ונטהר בהן אינו צרי
דפריש של נטלי זיין לפני עלותן לדרכן ממש מעשן סמוך ועדו דמיית גמור קרא און
בהנים מעתער קרא הדיא בנישאות דיבין וממען ברושלטמ' פ' דרכובת דרבבכה דמשתען
תיקף לסמיכה שחתה שנאנכו וסוכר ושות תפק נטילת ידים ררכה שען שאו יידס ורבבו
בברכין (גיטין גג) משמע והודאי רבבה אידי' ברברת מתנוין מיזו שמעניין גיטין דרבנן יתקף
בשלא נטלי זיין בחרורין אמאני נקט בז' לנטישת כביס פתקוף לך' מה שדורי ושהשער
סגןיאן וזה קאיימן דרב בהנוני ל' פריך סטיפרא דבי ר' מוקרא ואקי מישדי' ומי' מישדי'
לי' ק' ש' מה ל' ברכת הבנים איז מושש דעריך לרכח לפניה האב נמי עריך לרכח לפניה קדראמון
הרבפת סמכיה לשיחודה דארמי' ב' כל הפסטלין (גיטין גג). כל הסמכיות שזו קרא איזי
כדי מוחלך משער נקרו עד בית המטבחים לא חשיבה תכיפה ובמסכת מדרות (פי' מ' משמע
שבל אנד דה

וְיִ מודרך אפיקי מעבודאות מי' אמרה. סדר נשיאת כביסים מפי רビינו שלמה עוקר רגלו בעבורו אמר של הוודהה מפי העבורה וקווא בהנימ' אם שמים דם ואם אחד אינו קורא ש"ז והוא קדשו בו' ואחר כר מוחלטין בברכה וכשבכליה אכן אחרון מפי ברבו הרוחן הולכין לערך. מה שנותר וכו' מואריכין בז' שעשטלחה רבבה מפי שליח ברבו עוקץ' רגלו' הולכין לערך. דאמירין בפ' אין עמידני' (יליט' ז') בז' שודרג או הנפש לא יש' את כביס ורבינו גושם מאדור' דרנן בסוף מסכת מגילה (ק' ט'). אך לא עיל' כהני הומתו אל מובח' הד' בירושלים כי אם אבל כביסים וקווא ראשון בתרזה ואף זה השם לא חמורן נמענת מרפה היין' של בעיל' התשובה ונשנה אין לו לקל' לעילם הבא מופת דירין' של בעיל' תשובה וננא דבר רבי יeshu'nel הויאל (בבב' שנותר בז').

שוטה. פרק שבעי – אלו נאמרין דף לט עמוד ב

ש"

תוספות

1. **במה שהחטחחנה.** שתחביב על יינון ברכתיו ואני אברכים (מאניג': **לכוב' קשרי אגביעון**). שפושטן אבעותיהם בשמוכרין, וואחר שפוגר סוגני אגוף שלם
2. **בשער בני אדם.** קשרי אבעה הם החלילו שטופרים ופושטים בחם: אין קורא. שלית
3. **בקבר שקלווא פולמי שיזרו נזקים לזרה.** אם, של רבת הזאה, דברי כתיבים ליקוד
4. **בזילקה ובהרנו אל גונדרה בונטן לבן**
5. **בזילקה ובהרנו אל גונדרה בונטן לבן**

התקבה, יש למלמד מכאן סדר גישאותם בפ"מ
הוא, עוקר רגלו' בעבור מומכו' ובק' לפניו
התקבה מופעל לו' ר' רצון שתה' ברקה כו'
ברדיעל, ואחריך' בה עד שתתבל' און של
הזהאה פ' צבוח, ושיל' צבור קרא בקבינ'
אם ש'ם כה, ואם י'וד והוא י'נו' קרא והוא
מחוזר פ' מ' אלאי' דרבאי' דאמר לעיל (ק' ת)
לא' און קרא בקבינ', ובשוויל'ה והדור' מפי
ההוקורא מברך אשר קדרשו כ' ואוח'כ' מותחילין
בברכה, ובשללה און אח'ון מפי צבור חן
מחווירין' נ'ים וכופץ' קשריהם אם רוץין,
ושיל' צבור מותחיל שים שלום וה'בקנים
מתפללי' ב'ש'ע עשינו מה ש'זק'ת עליינו כו'
ונמ'אריכן' בה עד שתתבל' ברקה מפי שליח
ציבור ועוקרי' רג'לים וחולין' להם: עד ש'ב'לה
אפש', של ברכת התורה. וכל הדין מושם דהרי'
אל' לא מושתמע: עד ש'תכל' ס'ת' ב'מטפסחוין,
בר' של' ידו' הוגלים טרודים מלשען
הפטורה מפי תפיסיה' להפיש' את התבה
בציבור, כל זון שהוצבור בהכחין, שנ'יה דרכט
לה'בא' י'ת' מ'pit'ן ת'ה'קה בפ' הצבורה, שטר'ה צבורה
הבקנה, ופוזין' בגדים נאים' בלב' התבבה
ונמ'יזח' א'ותה' ה'ב' והשוויצ'אן' משם' נוטלין'
ס'ת' לה'ול'בו' ליבת' המפטור בו לא' י'שיטו'
ה'בקנ'ים מ'ת'ה'קה בפ' הצבורה, שטר'ה צבורה
על'עכ' ש'ם עם ס'ת', אלא מוליך' ס'ת' ל'ב'יתו
ונמ'יזח' ו'ק'ם' י'ז'אים' א'ת'רו' וא'ח'כ' ה'וא' א'ק'
ונמ'ישיט' את התבה: א'יא' פ'ת'א' א'ח'נ'יא'
mesh'ג'ל' ס'ת' י'ז'א'ת' דרכ' פ'ת'ה'ה, הרואה' לא'צ'א'
בפתח' אחר י'ז'א' וא'פ' לא' י'ז'א' ס'ת'. לי'א
פ'ת'ה'ה א'ח'נ'יא', וכן' ש'צ'א' ס'ת' ח'לה' ו'לא'
י'ז'א' הא'ז'ם בפתח' לפ' ס'ת': בר' א'ח'נ'יא' א'כ'ברה
לי'. ח'ק' ש'ש'מו' בר' א'ח'נ'יא' א'ס'רה' ל', ה'בקני'
טעמו' של דרכ': העס' פ'ה הס' א'ומ'רים. ש'רא'ו
ט'ב'רי' ג'ים מודדים ל'ק'נו' על' בר'בו'ין
לח'ראות ש'חן נ'וחות לה': בר'בו' ח' ב' פ'לא'ב'ין,
בר'בו' ח' ב' צ'א'י', בר'בו' ח' ב' פ'ש'וי'. שלש
מקראות ח'ן ב'ג' ג' ב' ב'רכ'ות': ב'ט'ב'ת'. ד'ש'ב'ת'.
שהזו' ב'ש'יאת' ב'פ'ים ק'רש' שא'ינו' ב'חל' אריך'
לח'דר' את ד'רכ' ה'עם': בר'וך' ח' ב'צ'יא'ן, א'ינו'
ב'או'ו' נ'ב'מו', וה'ז'ו' ד'רכ' פ'ריך' ו'ק'נא' י'ר'ך' ה'
מצ'ין' ד'ת'ב' ב'חו'� ע'ז'ק'א': ב'מ'ה'א ד'ת'ענ'יא'.
ש'נ'וש'א'ן' ב'פ'ים, מה שא'ן' ב'ש'א'ר מ'ק'חות
מש'ום' ש'ב'ורות' ב'א'קו'ר'ן' מ'מ'ס'ת' הע'נ'ית' ב'
ת'ר'א (ק' ט' כ' ב'ת'ר'א (ק' ט' כ')

עד שיכלה אמן מפי העבר. פירש ר' ע"ג ואמרין בפרק שלשה שאלות קו
מו) אין הבהיר רשאי לבקש עד שיכלה אמן מפי העונין ואמר ר' חסידא מפי ר'וב
העונין דכל העונה אמן יותר מודאי אינו אלא טעה מידה לענין ברכת כהנים בין דמשום
לשםעו הוא לא משמען כל וכן שעוניין והוא תר' קל' קולות העונין וקול בוגרים
הברורות לא מושגנו ואנו בקשרו לרשותם הרבה

כט

58 | [העולמים חלום חלמתי וכו'](#)

באיורים למסכת סוטה דף לט עמוד ב מתרוך "ש"ס לובלין – מכון המאור"

ואמר רבי תנחים אמר רבי יהושע בן לוי, שכasher מענינים הספר תורה בבביה אחת, אין צבור רשאין לאצאת מבית הבنت אפלדו דר' פתח אחר, עד שגטטל ספר תורה מוחבבים, ונג'ג במקומן. ושם מאל אמר שאינם רשאים לצאת עד שייצא הספר תורה ממש, ולא רק עד שינטול הספר תורה. ולא פלני, לא אמר רבי יהושע בן לוי הוא באונן ר' לאבא פיטהא אחריא לבית הבنت, שאמו רשות לצאת דרכ' הפתח השני לפני הספר תורה, משעה שניטול הספר תורה כדי לחוץיאו. ה' שאמר שמואל הוא באונן דיל'א פיטהא אחריא לבית הבنت, ואין לצאת לפני הספר תורה מארתו פתח שעודי לעצאתה בה ולן צרך להמתין עד שייא. אמר ר' בא, החכם שמואל בר' אהני אספורה לי – הסבר לו שמקור דינו של שמואל הוא מהפסוק אחריו ה' אלתיכם תלבו', תלמידים מכר יש ללבת אחרי הספר תורה ולולותה, ולא לעצאת לפניו.

מבררת הגمرا, בז'ן שחתנים מברכים את העם, מה הן – המתביבים אומרים כדי להודות לה' על ברכותיהם, ולהראות שמהם בהם. אמר רבי זעירא אמר ר' חדרא, אומרים הם שלושה פסוקים בגדר שלושת הברכות, א. "ברכו ה' מלעבון, נבורי בם עשי דברו לשמעו בקול דברו ונג'". ב. "ברכו ה' כל צבאי, משרתו עוזר רצונו". ג. "ברכו ה' כל מעשיו בכל מקומות פלאשין, ברבי נפשך את ה'".

מבררת הגمرا, במוקד רשבטה – בתפילת מוסף בשבת, שיש בה נשיאת כפים וודאים על נשיאת כפים זו. אמר רבי אשי' שואמורים הם מחדשים ואומרים על נשיאת כפים זו. שיר התמלולות, הנה ברכו את ה' כל עברי ה' העודדים בבית ה' כללות וגו'. ב. "שאו ירבכם קץ' בברכת כהנים, וברכו את ה'". ג. "ברוך ה' מצינו שובן וירושלים הלווה". שואלת הגمرا, מדוע היבאו פסוק שלישי ממקום אחר, ולימא מפני במקום הפסוק השלישי, "ברוך ה' מצינו" בברך בקהו ענייא – שנאמר חמישן לשני הפסוקים הראשונים. אמר יהודה ברהה ר' ברבי שמעון בן פי, מתוך שהחלה בפסוקים הראשונים בברכתיו של תקרוש ברוך הוא, מPsiים בפסוק 'ברוך ה' מצין' שעוסק בברכתיו של תקרוש ברוך הו, ואילו הפסוק 'ברך ה' מצין' איינו ברכה לדודו ברוך הו, אלא לישראל. מבררת הגمرا, נשיאת כפים שմברכים הכהנים את העם במנחתה דתניתא – במנחה בתעניות ציבור, מא' אמר' המתביבים. אמר ר' אחא בר עקל, אומרים שלושת פסוקי רחמים אלה, בשעת ברכת כהנים שהיא עת רצון. א. "אם ענינו ענו ה' עשה למן שמד". ב. "מקה ישאל מושיעו בעת ארה, למלה תהיה בברך אדרין וכארוח נתה ללון ונג'". ג. "למה תורה באיש נדלים, בגין לא יוכל להושא", ואתה קרבנו ה' ושם עליינו נקראי, אל תנחנו ונג'".

מה שחbatchתנו – שתסכים לברכתנו, ומיסים בפסוק, "תשיקך מה פלעון קרשך מן השמים ונ' וברך את עמר את ישראל, ואת האדמה אשר נתה לנו, כאשר נשבעת לאבותינו ארץ זבת חלב וריבש". אמר ר' רב חדרא, אין הפטנים, שידיהם פרוסות, וופשתן אצבעויהם בשעת ברכת כהנים לרשותם לבות קישרי אגביעומין בשאר בני אדם, עד שיחזורו – שיטובם פניות מן הצבור. ועוד אמר רבי זעירא אמר ר' רב חדרא, אין השליך זבור הוקרא לכדים לברך רשאי ל夸ות להם בחרן, עד שיבלה כל ענית 'אמן' של ברכת 'הטב שער' מפני הצבור, משום שני קולות אינם נשימים בחתה. ואין הפטנים רשאין להתחילה בברכה שלפני ברכת כהנים, עד שיבלה דיבור 'כהנים' מפני החון קורא אותו. ואין הצבור רשאין לענות 'אמן' על ברכות הכהנים, עד שתתבל בברכה אחרית מברכת כהנים, עד שיבלה 'אמן' מפני הצבור. ואמר ר' רב חדרא, אין הפטנים ר' רשאין להחירות צבוד בשים שלום, ואין ר' רשאין לעקור רגילים מן הדוכן וללך למקוםם, עד שיבלה השליך צבוד ברכת 'שים שלום'. ואמר רבי זעירא אמר ר' רב חדרא, אין הצבור רשאין לענות אמן על ברכת הוקרא בתרה, עד שתתבל הברכה מפני הוקרא. ואין הוקרא רשאי להתחילה ל夸ות בתרה, עד שיבלה כל ענית 'אמן' על ברכתו. ואין המטביס את הפסוקים לשאי להתחילה בתרגום, עד שיבלה הפסוק מפני הוקרא. אין הוקרא רשאי להתחילה בפסוק אחר, עד שיבלה הפסוקים מפני המתרגמים. אמר ר' רבי פתוחם אמר ר' רב יהושע בן לוי, המפטיר בגבאי אדריך שברא בתורה תחילה – מפני כבוד התורה, להראות שהיא עיקרת. ואמר ר' רבי פתוחם אמר ר' רב יהושע בן לוי, אין המפטיר לשאי להתחילה להפטיר בגבאי, עד שיגל ספר תורה ויברך בפרוכתו, כדי שיוכלו הגוללים לשמעו ההפטירה, ולא יהיה טרודים בגלליה. בז'ן הגمرا נагו לשומר הספר תורה בבית אחר ולהביאו משם לבית הכנסת, ולפני הקရיה הי' פורסים בגדים נאים על התיבה, ומניחים את הספר תורה עליהם, ואחר הקရיה הוי מוסרים מהתיבה את הבגדים הללו. ואמר ר' רבי תנחים אמר ר' רב יהושע בן לוי, אין שילך צבור שישים את התיבה בצד – מפני שהציבור בבית הכנסה היה נטול את הספר תורה ומניחו בבית המיוחד לה, ואחר קר חור לבית הכנסת ומפשיט את התיבה, והוא מפני בבוד הצבור – שאין להתריכם להעתכט בית הכנסת 82 עם הספר תורה. 41

המשךelial למסכת סוטה ליום אחד וארבעים לעומר עמ' א

השביעית בשמייה, שהרי לא מנו שמיות אלא לאחר ארבע עשרה שנה מניבנסו לארץ, ולן כתוב רחמנא "שמייה" לחדר שקריאה זו תליה בשנת השמייה, ואי כתוב רחמנא "שמייה" תוה אמיין' שקוראים בסוף השמייה, לפני ראש השנה של השמייה, שהרי מכך שבע שנים' משמע בסוף שנה, ולן כתוב רחמנא 'במושע' לחדר שוה במועד אחר השמייה. ואי כתוב הפסוק רק שאפו הוא נקרא 'מושע' ולן כתוב רחמנא 'בריש שטא' – בראש השנה, שמאם 'בשミニת' – בשנה השמיינית. כתוב בתורה 'מכך שבע שנים', במועד שנות השמטה בחג הסוכות, בבוא כל ישראל לראות את פni ה' אלהי במקומות אשר יבחר, תקרה את התורה הזאת נגר כל ישראל איזוניהם". שואלת הגمرا, אבל קני סימנים של מועד הקရיה לטה' לו. ובאמת, שככל הלשונות צריבין, ר' חי כתוב רחמנא רק 'מכיון' שבע שנים, וזה אמינו' עיננו' והינו' וזהו, ואין כתוב רחמנא – משנת הארבעים לצאיהם ממערים, שהיא שעת העזיה, ואין קראו בפרש המלה, ואף על גב דלא טרמי השנה

ברכת מחולת העזון שمبرך הכהן גדול ביום הכהפורים. גרא. שנינו במשנה שקריאת המלך היא 'בשミニין', ובפשתות הכוונה לשמיini עצמה, ומקשה הוגمرا באשמיי סלקא דעתך – הרי מבואר שהיה זה במצויא יום טוב הראשון של חג הסוכות. אמר 'בשミニת' – בשנה השמיינית. כתוב בתורה 'מכך שבע שנים', במועד שנות השמטה בחג הסוכות, בבוא כל ישראל לראות את פni ה' אלהי במקומות אשר יבחר, תקרה את התורה הזאת נגר כל ישראל איזוניהם". שואלת הגمرا, אבל קני סימנים של מועד הקရיה לטה' לו. ובאמת, שככל הלשונות צריבין, ר' חי כתוב רחמנא רק 'מכיון' שבע שנים, וזה אמינו' עיננו' והינו' וזהו, ואין כתוב רחמנא – משנת הארבעים לצאיהם ממערים, שהיא שעת העזיה, ואין קראו בפרש המלה, ואף על גב דלא טרמי השנה 13 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41

ביאורים למסכת סוטה דף מ עמוד א מתוך "ש"ס לובלין – מכון המאור"

רבי אבוחו דרש באפרתא – בדוררי אגדה הקלים להבנה, ואילו רבי
חויה בר אבא דרש בשמעתא – בהלכות, שבקוות בול' אלמא
לרבי חייא בר אבא, ואילו לגביה דרבנן אבוחו לשמעו רשותה,
חולש דעתיה של רבוי והיא על קר שלרא רצוי לשמעו. אמר ליה רבי
אבוחו כדי לפיסו, אם שלuld משל מהה דרבנן דומת, לשני בני
אדם שבאים למכור בעיר, והוא מוכר אבויים טובות, ואחר מוכר
מניעי סידיקות – כל מלאכות נשים ונערות, כגון פלבינים מהותיים
ונזינורות, על פיו זרוב האנדים קופצין בקומה מננו, וכי לא על זה
שמעובן מניי סידיקות – ואין מה שמוס מעלהו, אלא ממש שמכור
דברים ולמים שלכלום יש אפשרות לאפשרות לקנותם, אבל אבני טובות קוגנים
רכק העשירים ואין עליהם הרבה קופצים, וכך אין מה שבאלו לשמעו
אוותיהם ומה שמוס שבדרי קליט להבנה, אך דרבנן השובטים יותר והחשוף
רבי אבוחו לפיסו, שבלי יומא היה טליה רבי חייא בר אבא לרבי
אבוחו עד אושפיזיה – עד מלוחה, מושן יקרא דבי קיסר – ומפני
כבוד המלך שרבי אבוחו היה חשוף בビתו, ואילו היהו יומא אליה
רבי אבוחו לרבו חייא בר אבא עד אושפיזיה כדי לפיסו, ואפללו
חכמי לא איתותך דעתיה מפייה – לא התישבה דעתו של רבי חייא
מןיפוסו של רבי אבוחו.

מבורת הגמara, בזמנ ששליח צבור אומר ברכת 'מן רום', העם מה
הם אומרם. אמר רב, שאמרם הם 'מן רום' אנחנו לך לך, אלדין,
על שאנו מודים לך – מודים אנחנו לך על שנחת בבלנו להיות
דרבוקים בר, ולהורות לך. ושמואל אמר שאמרם הם 'מן רום' אנחנו
לך ה' אלקינו אלהי כל בשר, על שאנו מודים לך. רבי סימאי
אומר שמוסיפים הם גם י'ערנו יוצר בראשית, לפני שאמרם 'על
שאנו מודים לך'. נתקרע אמרי משמיה לרבי סימאי, שמוסיפים
גם ברכות וחוזאות לשמה תזרול, על שהחיתנו וקייטנו, לפני
שאומרם 'על שאנו מודים לך'. רב אהא בר עקל בסוף לנוסת
הקדומים, מסיים בה הכהן, בין תחינו ותחנו ותקבצנו, ותאסוף
גלוותינו לחצרות קבוצה, לשמור חוקך ולעשות רצונך בלבך
שלם, על שאנו מודים לך. אמר רב פפא, בגין שנהלכו אליה נסח
למנה הלאה ניריתו לבולו – יש לומר את כל הנוסחות.
אמיר רבי יצחק, לעולם תהא אימוט צבור אלה, שחר הבתנים
בשבעת ברכתם, עםומים בשפניהם כלפי העם משום בכור העיבור,
ווחזרויהם מופנה בפלוי שבנה. רב נחמן אמר שהמקור לך
שצעריך לראי מהציבור הוא מחייב, "ויכנס המלך דוד על גלון,
ויאמר שמעוני אמי ועמי", שורי יש להבן אם קרא להם 'אמ'ר'
למלך קרא להם גם 'עמ'ר', ואם קרא להם 'עמ'ר' למלך קרא להם גם
'אמ'ר', ואמר רבי אליעזר, כך אמר לך דוד לישראל, אם אתה
ברשותם למקומם ושענין לך, אה' והבר כי אם, ואם לאו, עמי'
אחים וכובשים תחתיה, ואני רודה אתכם במקל, ובמואר ממה שאמר
אתה והבר כי אם, שאימוט העיבור על המלך אם הם כשרים.
ברבעון אמרו שהמקור לך שיש לראי מהציבור הוא מחייב, דין
ההבחנים רשותן לעוזת בסנדליין לדוכן, וזה אחת מהתשע
תקנות שתתקין רבנן יוחנן בן זפא, ויש לביר מאי מזמא אין
הכחניים רשאין לעוזת בסנדליין, לאו – וכי אין הטעם מושם
בבדור צבור, שבשעה שמנגנים יידיהם לברכת כהנים מתרומות
בגדיהם ומתגלים סנדלייהם שללאים בטיט, וזה גנאי לעציבור, ולכן
צרכים להלוין סנדליין תחילת. אמר רב אשע, שטעם התקנה הוא
לא מפני כבוד הציבור, אלא הרים הטעם הוא, שיש לחושש שאם
יעלה עם סנדלו לדוכן, שמاء נפקחה – תקרע לו רצועה בסנדלון,
והציבור יתולצץ על כה, ותדר אויל למיינדריה – ומפני הברשה ירד
הכחן מוחזקן לקשר סנדלו בשעה שהבריו מברכים, אמרו שירד
מההDON מושם שבן ברושה או בן חלוצה הוא – וחלל הזה, ודינן
כזה שאינו גושא כפיו.

שנינו במסנה, ובמקרוש לא היו אמורים אותו כברחה אחת בו.
ברכת כהנים, אלא היו אמורים אותו כברחה אחת בו.

מבירתה הגמורה, בגעיליה ר' יומא דכיפור' שהכהנים נושאים כביהם, מי אפר הצבוי. אמר מיר ומטריא, זומר לי לה במתניתיא לנו, שאמרם שלשת פטוקים אלו. "הנה כי בן יברך נבר יואח" ב. "יברךך ה' מאין וראח בטוב ירושלים כל בימי חייך". ג. "וראח בנים לבניך שלום על ישאל".

מבירתה הגמורה, היבן – באיה שלב בברכת הכהנים, העיבור אומדן לכל הפטוקים הללו. רב יוסף אפר, שאמרם פטוקים אלו בין כל ברכה בברכה תשים שמותיכים כוגדים. ורב ששיל אפר, שאמרם פטוקים אלו בבחירתת תשים שמותיכים הכהנים. עוד מבירתה הגמורה, באיה אופן מוכרים את שלושת הפטוקים, פלעין בה רב קורי ורב זיבר, חד מהם אמר, פטוקא לבקבל פטוקא – על כל פטוק שאמרם הכהנים, מזעיר העיבור פטוק אחד משולשת הפטוקים. וזה אמר, אבל פטוק שאמרם הכהנים, אמר להו לבלחו – ואומר העיבור את כל שלושת הפטוקים.

אמר רב הייא בר אבא, כל האומדן לפטוקים אלו בשעת ברכת חנים שבגביין, איןנו אלא פועה, מושם שלא תנכו פטוקים אלו אלא לבבון שם המפורש, שמותיכים הכהנים במקיש. אמר רב חנינא בר פפא, הרע – יש סברא לך שאין לאו מארם בגבליין, דבמקדש נמי לא מבעי ליטימרנינו – לא היה רואיו לאו מארם, שהרי בלאום יש לך עבד שטברכין אותו שליחו אדוניו, ואין מאין לברכת האדון, ואך בברכת הכהנים שטברכין אותו הכהנים בשם זה, علينו להזין ולא לומר פטוקים, אלא שבמקדש אומרים לבבון הוכרת השם. אמר רב אחא בר חנינא, לחולק על רב הייא בר באבא, פרען דרבגביין נמי מבעי ליטימרנינו לפטוקים אלה, שהרי בלאום יש עבד שטברכין אותו בשם רבה, ואין מסביר פנים לרבות מורהה לו שברכתו השובה לו וחביבה עלייה, ואך באן אומרים פטוקים אלה, להראות שברכת ה' שבפי הכהנים חביבה עליינו. אמר רב הייא באחה, מירש הוה אמרנו להו לפטוקים אלה, אך בינו דחוניתא ליה לרב הייא דמן עבו. מביאה המורא אמרנו ונוף של רב אברה, על רב אבא דמן עבו, ואמר רב הייא באחה, מיריש הוה אמרנו עינותונא אנטא – בתחילת הדיתני סבר שאי עניין, כיון דחוניתא ליה לרב הייא דמן עבו, דאמר איזה למתורנן המכשיע דבריו לרבים חד מעמא, ואמר אמרויה לעיבור חד מעמא – טעם אחר משל עצמנו, ולא קפיד עליו רב הייא באבא אמרנו שבון שאני הדיתני מקידע על כה, אם כן לא עינותונא אנטא.

מבירתה הגמורה, ומאי עינותונא היטה דרב הייא באחה, שבגללה היה סבר מתחילה שהוא עניין דאמרה לה דביתחו דאמוריה דרב הייא באחו לרביתה דרב הייא באחו – אמרה אשית המתורגמן של רב אברא מה שטברכין לה, והוא עשה כן לאשתו של רב עיליה, והוא ציר לשמעו דבריו בערך כדי לדורש, והאי אריך להו לזריך ואינו ציר לשמעו דבריו בערך כדי לשמעו דבריו וקס ומשמעו כבודו של בעלה שהוא לרבי אמרנו הוא עציך ליה – הוא עשה כן משום כבודו של בעלה, שהוא לרבי אמרנו שהוא שbow בבית המלך. אולם דביתחו של רב אברא ואמרה לה רבי אברא לאשתו, ומאי נפקא לך מיהה – מדבריה, העיקר שפיעין וטיגיה ותקלטן עילאה – שעילידי שנינו מתרבבה בבוד שמיים. ותו – ועוד מצינו מענותנו של רב הייא באחה, שאימנו רבען עלייה ליטימניה בירישא – החליטו החכמים למונתו בראש ישיבה, בינו דתניתה רבי אברא לרבי אמרנו דמן עבו דנטיש ליה בעילן חובות, והוא עירק ללוות, אמר להו אמר ארא רפה – יש לכם רב גדול ממנדי דהינו רבי אבא, ועליכם למנותו. ועשה כן כדי ישערויהו לרבי אבא, ולא יצטרך ללוות.

מביאה הגמורה מעשה נסף מענותנו של רב אברא. רב הייא באחו ורב הייא בר אברא אייקלו על לההוא אתרא – נודענו לאוthon באתה שעה בשני מדרשי, וכיידר בני המקומות את שנייהם לדרוש באיתה שעה בשני מדרשי,

סוטה. פרק שבעי – אלו נאמרין דף מ עמוד א

תוספות

רשות

- בגניעלה דימתא דכיפורו מאי אמרה. לא דיענצע אמא לاء אמר בגענילאה דתונעתי כי היכא
2 אמרה במונחאתה והעניזא דוא משמע בענירא רב' בשלשה פרקים (תענית כו)
3 כל האמורם בגבולי אין אל טעה.
4 פירש ר' עזג' דאמרין' בפרק הרואה (ברכות נה) הא מאן דחויה מושם
5 סכנה התויר שמא חלום מסוכן הוא שעריך
6 רפהואה דדה אפייל שבשת התויר להעתנטה
7 תעניתה הלו. פריש ר' חי הנני כולחו רב' חייא בר
8 אבא ורבבי חיננא בגין רב פפא ורבבי אבוחו הלכטה
9 נינהו
על שאנחנו מודים לך. בערך בערך הדואה
10 פירש רב משה ראש ישיבה בן מורה יעקב
11 דקמא מודו צבור על שליח צבור קאטור שלח
12 עלי שאנו מודים לך על החודאה קאטור שלח
13 צבור ואנו איןן אמר בירושלמי פ"ק דברות
14 אייטה נמי רבי אבא בר' ובדא בס' רב מודיס
15 אנתנו לך שאנו הייבין לחוזות לך שםך תרננה
16 תשחי' כי אומרא לך וו בא' האל החודאות ר'
17 שמואל ב' בר'onganיא בשם רב' חייא החודיא ושבה
18 לשמך הגהך לך ובורה לך תפארת ייח' רצוץ
19 מלפניך ה' אלחינו ואלהי אבותינו שתמסכו
20 בהפלגנו ותוקפנו מוכיפתנו כי אהיה חז' סומך
21 גופלים וווקף בפופים מלא רחמים ואון עד
22 מלבדך בא' האל החודאות או רב' אמרו לך
23 בריהעה לך ברחהך לך כבושאך לה השתחווה כי לך
24 והכרע לבך ולשוך לך השבעה לך הגדולה
25 והגבורה וגוי העשור והכבד מלפניך וגו' ועהה
26 ד' אלחינו בכל לך ובכל נפש לך משותחים כל
27 עצמותיה תamarohnה ה' מי מכם בא' האל
28 ההודאות ממר רבי יוזן נהגnek אמר רבן בלזון
29 ואית' דאמר או הדוא או הדיא או הדיא:
30 **שמעא** תפוק רצעה בסנדול. פירש ר' חי שמע
31 מינה ומתרין לבנס בעין הקבשת בסנדול
32 ובגעניל דלא אסרו אלא שלא לעלות לדוכן
33 בסנדול ורבי היבאי כמו מן מפרק שלישי דמיגליה
34 (דף כד) האמור אמר עזבר לפני ההייבא בסנדול
35 אף ייחס לא יעדור אלמא דפאללו לפני ההייבא
36 מוהר לעבור בסנדול והכי מיסק בהדייא בפרק
37 הרואה (ברכות דף סג) אמר רב' בא מה ביטו
38 אקבנידרא קפיד אישש ארקוקה ואמנגע לא
39 קפיד איניש אוף בית הבנטש קפנידרא אסור
40 וויקקה ומגעל שרוי
41 יועל לך מישל לתה הדרבר

וּכְלָ

1

לא על זה שמדובר מינו סידקיות? כל יומא תהה מלוחה ר' חייא בר אבא ל' אמרו עדר אוישפזיה, משום יקרא דבר קיסר. והוא יומא אליה ר' אבחו לר' חייא בר אבא עד אוישפזיה, ואפילו הכי לא אorthותב דעתיה כייניה. בפונן ששליח צבור אומר מזרם, העם מהם הם אמרים? אמר רב: "מודרים אנחנו לך ר' אלחינו על שאנו מודרים לך", ושמואל אמר: "אלתו כל בשער, על שאנו מודרים לך". ר' סימאי אמר: "יזכרנו יוצר בראשות על שאנו מודרים לך". ברדכע אמרי משפטיה דר' סימאי: "ברכות ותודהות לשביך הנורול על שהחייתנו וקייתנו, על שאנו מודרים לך". ובכך בר יעקב מסכים בה היכני: "בן תחניינו ותהננו, ותבקצנו, ותאסוף גליותינו להזכיר קרש, לשמר חוווק ולעשות רצונך בלבך שלם, על שאנו מודרים לך". אמר רב פפא: היילך נימרינחו לכולהו. אמר ר' יצחק: "עלולים תהא צבר עלייה, שחררי בתנים פגיהם לבני העם ואחרוריהם בלבינו שכינה. רב חמוץ אמר: "ויקם הדור המליך על רגלו ויאמר שמיוני אני ועמי" אם אחוי? לפה עמי, ואם עמי? למה אחוי? אמר ר' אלעוז: אמר להם דוד לישראל: אם אתם שומעים לי אחוי אתם, ואם לאו עמי אתם, ואני רוחה אתכם במפקל. רבנן אמרי מהכא, רתנן רבנן אין הפתנים רשאין לעילות בסגולתו לדוכן, והו, אחת מפתעת תקנות שרתתקון רבנן יותן בו באין. מאה טעמא, לאו משום בכוד צבורי? אמר רב אשין: לא, התר שפמא נפסקה לו רצעה בסוגלו ונדר אויל למיקטריה ואמרי בן גרשום הוא בחליצה הוא: ובמקודש ברכה אחת כו' וככל

ביאורים למסכת סוטה דף מ עמוד ב מトוך "ש"ס לובלין – מכון המאור"

ומברך עליה – על הקראית שמנת ברבות, מברך על התורה ברכבת של אחריה, הינו אשר נון לנו תורה אמת, ועל העבודה שנוגה מברך ברכבת רצעה, ועל החוריה מברך ברכבת מודים, ועל מחלוקת העזון מברך אתה בחורנו וגוי ברוך אתה ה' מלך מוחלט לעונתוינו וכו', ועל הפקדש מתפלל והותם אשר בחר במקדורש, ועל הבקנינים ועל ישראלי מתפלל והותם הבהיר בעמו ישראל, ועל ררושלים מתפלל מברך מתפלל והותם הבהיר ברכבת מוקדש, וועל הבקנינים הבהיר בירושלים, ומברך ברכבת נספת שקרתא ותשאר הפלת. גמורה. שנינו ממשנה, השzon הכנסת גוטל ספר תורה גודל נרואה הכנסת, וראש הכנסת גוטל ליטגן, והסגן גודל, ונמצאו השzon הכנסת גוטל ליטגן, והסגן גודל כהן גודל, והסגן גודל השzon הכנסת מכביד את ראש הכנסת בפני הסגן והכהן הגודל הגודלים ממנה, וראש הכנסת מכביד את הסגן בפני הכהן גודל הגודל ממנה, ולכארה שטעת קייגת, שהמשינה סתמה כדינה שחולקין קבוע לתלמיד במקום תרב – שמורת תלמיד קטן לחולק בכבוד לתלמיד גודל בפני הרוב, ואין בקר וגאי לרוב. אפר אבוי שיש לדוחות, שבאמת אסור להולק בכבוד לתלמיד בפני הרוב, אך אם נשנו לנו בולה מושם בפוזו דבלון גודל הוא, שרוצים להראות בכבודו שיש כמה מעלה מהתחווין. שנינו במשנה, ובهن דROLE עופר ומכלול וכוריא וכו'. מקשה הגمراה, והאמיר מרד שמנפני בכבוד השכינה אין לשבת בעורה, ואין יותר ישבח בעורה, אלא למלכי בית רוד בלבד, שהליך להם הכתוב בכבוד להראות של מלבותם שליהם, שאמר ניבא הילך רוד וישב לפנוי ה' בעורה, יואמר כי אני וכו'". מתרצת הגمراה, קראמיר רב הסדר על קושיתו הגמורא בהמשך, שיש להעמיד שקריתאה היהת בעורות נשים, שלא התקדשה בקדושת העורה, ודינה בשאר הדר הבית, ומותר לשבת שם, הבא נמי יש להעמיד שקריתאה היהת בעורות נשים. מיטבי, שנינו ברייתא שבירורה ותיכון קוריין בו – בספר תורה את פרשת המלך והוא הדר בפנויים. וביראה, שלדעת חכמים הקראית היהת בעורו, ואילו רבינו אליעזר בן עזקב אומר, שבחר הבית היו קוראים בה שנאמיר לגבי קראית התורה שקרה עזרה בראש השנה, שעוזרא והוציא ספר תורה

1 מבירת הגמורא, וכל בקה לפה אמרים זאת כברכה אחת, ומבראת
2 הנgrams, לא ישי עוני עוני אמן במקדרש, ואין שם במאה להפסיק בין
3 הרכבות, ומיליא והמשע בברכה אחת.
4 מביאה הגمراה ברייתא בעניין זה, פנו רבנן, מען שאין עוני אמן'
5 אחר הרכבות במקדרש, אלא עונים ברוך שם כבוד מלכותו וכו'
6 שאמר בתפלת עזרא בבביה שני, "קומו ושבבו את ה' אלתיכם מן
7 העולם ועד העולם" – שככל ברכה במקדרש יש לטיסים בתיבות אלה,
8 בגין 'ברוך ה' אלקיך ישראל' העוד והשר הפסוק, ימדוזם על כל ברכה
9 וממשיכה הבריתית, ומגען שעל כל ברכה ובברכה שאומר שליח צבאות
10 ציבור, אומר העזיר תחה – ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועוד/
11 שאמר [יירכו שם בבורך], היינו שעונן אחריו ברוך שם כבוד
12 מלנותו לעולם עד, והשר הפסוק, ימדוזם על כל ברכה
13 ותחללה, בא ללמד, שען כל ברכה ובברכה שאומר שליח צבאות
14 פון לו תחללה – יענו היבירו ברוך שם וכו'.
15 ביום היכירום, לאחר שגומר הכהן גדול את עבותות היום, הוא קורא
16 בתורה ומברך עליה שמונה ברכות, ומשנה זו מבארת את סדר
17 קריאת המכון הגדול בברכותיו.
18 משנה. שנינו לעיל שברכות בון גודל אין נאמרות אלא בלשון
19 הקודש, ומבראת המשנה ביצד הוא סדר קרייתו וברכותיו. פון –
20 שימוש בית הבקשת שהיה סמוך לעזרה בהר הבית, נintel את הפסח
21 תזרת, ונתנה לו לראש בית הבקשת החשוב ממנה שעל פי
22 חתכים כל עניין בית הבקשת, וראש בית הבקשת נתנה לפון של
23 הכהן גדול, והשנן נתנה לבון גודל, ובון גודל היושב שם עופר
24 מקומו ומכלול את הספר תורה.
25 וקויא המכון גדול את הפרשה הראשונה שבאתרי מות, שמבראת
26 את סדר עבותות יום היכירום, לאך בעשות – וכמו כן קורא את א'ר
27 בעשור' שבפרשת אמרה, מותך הספר תורה ומענה בירקו ואומר לנמצאים
28 היכירום, גוזל את ספר התורה ומענה בירקו – א'ר מוסר לנמצאים
29 שם למרות אני עתיד לクリות פרשה נוספת בעל פה, אין זה מושם
30 שאינה כתובה כאן, אלא יתר מטה שקריתוי לפניכם ברוב באן,
31 ואומר כן כדי שלא יוציאו לעל ספר התורה, ויאמרו שהוא קורא –
32 בעל פה מושם ששחר ספר תורה. ובעשות' שבחומש הפקודים –
33 שבתוב בספר במדבר קורא הכהן גדול בעל פה, מושם שפרשה זו
34 חרוכה היא, ולא יספיק לגלול עד אליה בשעה שמתרגמים הפסוק,
35 והוא גאי לצייר להמותן בשתייה עד שיגולו להם.

המשך ביאור למסכת סוטה ליום שניים ורביעים לעומר ע' ב

20 ומקושית הגמורא יש להוכיח דבר אחר, אמר רב פיר, שמע מינ' מה שאמורה הגמורא שמא ריבוי הובל הוא מפני שהול מעים הם,
21 שהאי פאן דנטיש ובליה – אדם אשר צרכיו מרוביים, דבר זה מייד
22 שחולוי מיעים הוא – שהוא חוליה מעיים. ומוסיפה הגמורא למא'
23 נפקא מינ' – מה תועל לוידייתו שהוא חוליה מעיים, עונה
24 הגמורא, כדי שלימור בנטש ויבקש תורפה להולחו, טרם תחמיר
25 מאר. עוד מינו שנהלכו בביור הפסוק 'דאנגה בל' איש ישנה', שרבי
26 אמר שנטש שארקון חוץ הורגים אנסים רבים וועשיין אשפות
27 אמר כי אמי ורבוי אפי, חד אמר של הלשון אשפטו רבתו בפסוק
28 מלמד שנטש שארקון חוץ הורגים אנסים רבים וועשיין אשפות
29 חד אמר שהדר לפרט את הדאגה, הוא על ידי ישנה מדרתו –
30 שישיחתנו לאחרים וביברו יתן לו עצה על דאגתו.
31 ידי ישיחתנו לאחרים וביברו יתן לו עצה על דאגתו.
32 שנינו במשנה, ואתם היוציאים למחלמה אי אתם בן אל מא מובטח
33 לכט נצחונכם, כי' אלתיכם הוהול עמכם להלחם לכם' וזה מינ' מה
34 אמר ב', שואלת הגמורא, וכל בקה לעונה – מפני מה נקתה התורה
35 את הלשון כי' ז' וכוי הולך עמכם, בלשון הילכה, ולא נאמר כי' ז' כל
36 אליכם עמכם, עונה הגמורא, מני שטחים וכל גינוי להחות
37 הברית, שביהם כתוב את שם ה' ואת הכנוי 'אלוק' הינו

1 חד אמר, 'שופך' שמו האמי, וילטה נקרא שמו בספר שמואל
2 'שופך', מונח שט羞 – מבכה וופיה גבה בשופך. וחד אמר,
3 'שופך' שמו האמי, ולטה נקרא שמו בדרבי הימים 'שופך', מפי
4 שבל הרואה אותו נשפך לפניו בקריות – שהיה שופך דמים רבי.
5 כמו כן, מצינו שנחלה רוכב ושמואל לגבי דרשת הפסוק האמור בנביא
6 לגבי חילות נובודנצרה. נאמר עליהם 'אשפטו' בקרבר פתוח גולם
7 גבורים'. ובכיוואר מקרה זה הנחלה רוכב ושומואל ואמר לה שנחלה
8 כהה רבוי אמי ורבוי אפי, חד אמר של הלשון אשפטו רבתו הנאמר בפסוק
9 מלמד שנטש שארקון חוץ הורגים אנסים רבים וועשיין אשפות
10 אשפות ערים והאמיר של חללים מהמות ויריק החץ, ולמלך
11 שגבירים היה. ושם האמר של לאו גיזנורים, ומה שהרגו רבים כל
12 כהה, והמן שאומנין בקרב היה, כלומר, מומחים ובעלי תכסיים,
13 ולא גיזנורים. חד אמר לזרם המשך הפסוק 'בולם גבומים' שגום היה
14 גיזנורים. חד אמר, שטעים שנטען שארקון מותך שאוכלים הרבה מהמות
15 לרומו שטעה שטעה צורביהם מותך שאוכלים הרבה מהמות
16 גיזנורים עוזני אשפות אשפות ערים רבי. שבל זבל
17 מצריכם. למדך שגיזנורים הם. ושם האמר שאוכלים גיזנורים,
18 ורובי הובל הוא מני שחולוי מעיים הם ואינו מהמת גיזנורים,
19 פלמוד לזרם המשך הפסוק 'בולם גבומים'.

ביאורים למסכת סוטה דף מא עמוד א מトוך "ש"ס לובלין – מכון המאור"

⁵⁶ שלוש ספרי תורות, וכן ראה באחת מהן מעניינו של יום – פרשת
 השבעה, אחת מהן קורא בה פרשה של ראש השנה, ואחת מהן
 קורא בה בשל חנוכה, ומוכח מכך שאין חוששים שוראיו לעול על
 הספר תורה הראשית. מישיבת הגמara, שם קוראים תלתא גבריא
 בתלתא סיפרי, ובול אחד קורא בספר תורה אחר, ובאותו זה לפא'
 פג'מא לספר תורה הראשית, אך כאן שוראיו נור' גבריא בגרמי סייפרי,
 ואינו קורא בספר הקודם, איבא החש פג'מא לספר תורה הראשית.
 שנינו במסנה ומקברך עלייה שנינה ברכות כו'. תנ' רבען לבאר
 ברבותויו של הכהן גדול (ברכין) על התורה אשר תנן לנו תורה
 אמרת, בירך שמקברין בבית הנכסות לאחר קריאת התורה, ועל
 העובודה מברך זרחה/ עיל התזראה מברך מודים, ועל מוחילת עז'
 מברך אתך בחורתנו וכורך ברוך אתה מלך מוחל ולעונתו;
 וברכות אלו מברך בטיקין – כי נוחתם אשר בחר במקדש/, ועל הבקנים
 המקדש בפני עצמו, והותם 'הבותר בכחיהם', ועל ישראלי מתפלל
 בפני עצמן, והותם 'הבותר בעמו ישראל', ועל רשותיים מתפלל
 בפני עצמה, והותם 'הבותר בירושלם'.

⁷² שנינו במסנה שהכהן גדול ברכה נוספת נספה שנקראת 'השא'ר
 תפלה'. תנ' רבען, על מה שנינו במסנה 'השא'ר תפלה' מבארת
 הבריתה שא הוא ברכה אחת שיש בה, 'תchanah רנה ובקשה שעמד'
 ישראלי צדרכין ליוועש', וחותם ב'שומע תפלה'. ממשיכה
 הבריתה, שמפאן ואילך – לאחר שגמר הכהן גדול לקרוא הפרשה
 וברכותיה, כל אחד ואחד מההנמעאים שם מביא ספר תורה מתוק'
 בירתו לעורה וקוראו בו, וכל בקה' ל'פה עוזים כה, כדי לתראות
 חזותו – יופיו של ספר תורה לרביבם.

⁸⁰ משנה. פרשת הפלגה, שנינו לעל שנאמרתו דודוקא בלשון הקודש,
 ביצד הוא סדר ומין אמריתה. במזא'י יום טוב הראישון של חנ'ם
 בשמעני – בשנה השמנית שא בומזאי השנה השבעית, עז'ין
 לו למך בימה של עז בעזורה, והוא ישב עלה. וקוראה זו היא
 מן התורה עזמאמר 'מקין' – לאחר שבע שנים במעוד וגוי תקרה את
 התורה הזאת נגד כל ישראל באניהם וכו'.

⁸⁶ חנ'ם – שימושו היה בקבת שיחת מנור לעורה החדר הבויה, נטול ספר
 תורה וגונתנה לרואש בית הבנות החשוב ממנה וראש בית הבנות
 גונתנה לפג'ן של הכהן גדול החשוב ממנה והפג'ן גונתנה לבן פדר,
 ובכן גודל גונתנה לפלג', וחלוף עomed ממקומו ומקבל הספר תורה,
 וקוראו בשחא יושב. מספרת המשנה שאנירעס הפלג' עמד
 מישבעתו וקבל הספר תורה, וכך כשהוא עז'יד משום כבוד
 התורה, ושבחוו חכמים על כה. ובשגען בקריאתו ל'לא' תיגל
 להת עז'יך איש נבר'ו' ולגו עז'יו דמעות, משום שマーואה ה פסל
 אותו מהמלכות, שהריה ווורעו של הורדוס שהיה עבד. אמרו לו
 הנוכחים שם, 'אל תתריא אורייפס שנדייח אווק מהמלכות, שמトוך
 שאמך מיישראלי אהנו אהנה, אהנו אהנה אהנה'.

⁹⁷ וקוראו המלך מתקינות ספר 'אהה נברבר' עד 'שמע' ישראל וגוי',
 בספרות יאתהן, ו'שמע' – וקורא פרשת 'שמע' כדי שיקבלו
 עליהם על מלכותם, ומגדל עד פרשת 'היה אם שמע' עז'
 בספרות עקב, כדי שיקבלו עליהם על מלכותם. מגדל וקורא פרשת
 'עשר תעשר' בספרות ראה, ומשם מגדל וקורא פרשת 'בי תבל'ה
 לעשר' בספרות כי TABA, וקורא פרשיות אלו מושם שהוא זמן
 אסף, ומוהרים לתה מהנות ענימס ולהפריש תרומות ומעשרות.
 והוור לאחורי וקוראו ופרשת הפלג' – אשימה עלי מלך' בספרות
 שופפים. ומגדל וקוראו וברכות ובללוות בספרות כי TABA, כדי
 שיקבלו עליהם הברכות שבחן דודול מברך אוטן לאחר קרייאתו ביום
 הכהנורים, וס' הפלג' מברך אוטן לאחר קרייאתו, אלא' שנונן –
 שמברך ברכה של רגילים – מקדרש ישראל והזמנים, תחת – במקום

"זינקרא בו לפנ' הרוחב אעד לפנ' שער המים". בכל אופן רואים
 שלפי חכמים קראו בעזורה, ועל קושיה זו אמר רב חכדא שיש
 ליישב, שכונת הבריתא שקוראים בזורת נשים.
 שנינו במסנה וקורוא הכהן גדול בפרשו' 'החרי מות' ו'אך
 בעשור', מקשה הגמara ורמייה, ששווינו שמפלין בגביה – מותר
 למפטיר בנבניה לדרג מפרשה לאין מדרליין בטורה מפרשה
 לפרשוה, ואיך כאן מדרג הכהן גדול מפרשת 'החרי מות' לפרשוה 'אך
 בעשור'. אמר אבוי שקוריה זו לא קושיא, משום שבקאן שנינו
 שאין מدلיגת תורה, מדורר בדילוג קטן שהוא בברי שפסוק
 התרוגמן מלתרגם, והוא גנאי ליבור שיטוקו ויתמינו לקורא, ואילו
 כאן במשנתינו מדורר בדילוג קטן שהוא בברי שלא יפסוק
 התרוגמן מלתרגם, שתורר בידי התרגומים של הפסוק האחרון של פרשת
 'אחרי מות' גולל הכהן גדול בפרשוה 'אך בעשור', ומיר' בוגאי
 המתרגמים ממשיך הכהן גדול בפרשוה הדודשה, ובאופן זה אין
 ליבור ומותר לדרג.
 מקשה הגמara, והא עלה – על המשנה שם קתני בבריתא, מדרלנן
 בגביה ואין מדרלנן בתורה, ועוד פמה מדרלנן בנבניה, עד ברי שלא
 פסוק התרוגמן, ומשמע מפלל הדברים דבטורה בלא ובלל לא
 מдолיגים. אלא אמר אבוי, לא קושיא משום שיש ליישב בענין אחר,
 שבמשנה כאן מדרג הכהן גדול מפרשה לפרשוה בענין אחר, ששתי
 הפרשיות בענין יום הכהנורים, ובפzn – בבריתא שמובא שר אסור לדילוג
 בתרורה כלל, ובנבניה מותר לדרג בידי התרגמן, מדורר
 בשני עניינים – שמדרל מגען לשמעו ולהבין עניין אחר. ובקריאת
 דבר אחד, ממהר לצעת ממנה לשמעו ולהבין עניין אחר.
 התורה שנעה להלמד לעם את מצוות התורה, הששו שלא יבין
 המשמע פסוק אחד ויצא מכך קלקל שיעבור עליו ולא יקיממו, ולכן
 אסרו לדלו מעין ואפלו אם אין בך כדי שיפסיק התרוגמן,
 אך בנבניה שאין חחש זה מותר לדרג מעין אם אין בו כדי
 שיפסוק התרוגמן. וההניא בתריזן זה, מדרלנן בתריזן או פשיין ענייני,
 לפשרה דודוקא בענין אהה, ובנבניה מותר לדרג אפלו בשני ענייני,
 ובאן ובאן – בהרורה ובנבניה מותר רב בברי שלא פסוק התרוגמן,
 ואין מדרלנן מגביא לבנייא, משום שהוא מלבל דעת השומעים יותר
 מראי, ובנבניה אשל שנים עשר מדרלני מנביא לבנייא, ובכל שלא
 רילג למפרע מסוף הספר לתחייתה.
 שנינו במסנה גויל הכהן גדול את התורה ונגיעה בזיכון ואומר
 יותר ממה שקראיו לפניכם כתוכו כאן, ובעוור שבחומש הפוקדים
 קורא על פה כי', מבארת הגמara, וכל בקה' ל'פה הזכר לומר כן, כדי
 שלא להוציאו לעו על ספר תורה, שלא אמרו שפרשה זו שהוא
 קורא בעל פה אינה כתובה בספר תורה, והוא ספר משובש.
 שנינו במסנה ובצער שבחומש הפקודים קוראיו הכהן גדול בעל
 פה, שואלה הגמara, מודיע החוץן לקורא בעל פה, ולביבה –
 שיגולו לספר תורה לפשרה וזה, וילקייר מותון הכתב. אמר רב הונא
 בר יהודא אמר רב בף ששת, שאינו יכול לגולול הספר תורה, לפי שאין
 גוללן ספר תורה בצבור מפני חבר בבוד הצעיר. שואלה הגמara, וליקיר בו מותון הכתב
 ספר תורה אהרניא שגולול בפרש' בעשור, וליקיר בו מותון הכתב
 שאפונ האינו ציר לגולול הספר בצדורה. רב הונא בר יהודא אמר
 ליישב, שאין להוציא ספר תורה אחר קר' שום שגמו של ספר
 תורה ראשון, שלא יאמרו שנמצא פסל בראשון ולכך הוציאו ספר
 תורה אחר, ובפי שמעון בון ל'קיש אמר ליישב, שאין להוציא ספר
 תורה אחר, לפי שאין מברכין ברכה שאינה ארוכה – משום שהכהן
 גדול יצטרך לברך גם על הדסר תורה נשני, וזה ברכה שאינה ערוכה.
 מקשה הגמara על טירוץ של רב הונא, ומוי' חישין ל'קפא – שאם
 יוציאו שני ספרי תורה, יאמרו שהספר והראשון פסל הוא, והא אמר
 רב' יצחק נפחא, ראש טבת שחל לחיות בשפט, מביא

סוטה. פרק שבעי – אלו נאמרין דף מא עמוד א

תוספות

רשות

בתב רחמנא הרבה הוסיף. תימה השתה דכתיב בחג הסוכות במועד למה ולעד לא
לכבודו אלא מזק שבע שנים שנת השמיטה בא באל ישראל ליראות ואנא ידענא
דלאו והינו מורה דאו באים ליראות ויל' אם כה אמין בחג הבוצת להבי
אייטעריך בחג הסוכות מיזה במועד לא היה ציר ונראה לדתבי איטעריך מושם דרבנן כל
ישראל ליראות ממש מעמידה מאתחלתא ודומען ביום
ראשון קמ' ל' במועד דמשמע בערך במועד ואונז
ביבא כל ישראל רמשמע מאთחלתא דמועד לא
בימי ב' או בום י' אלא במצואי יוט' הראשון
אבל פ' שי' תמה ד' דומאי טעמא ביום בום
ראשון לא תיקון בימה אינה דוחה יוט' בגין
ונוריתר הקטוב לרקומה מאתחלתא דמועד קיראן
באל בימה מינל דבימה מעכבה להבי מסתרב
דרפי' ונראה דחוין בזין הימה מעיט' בין של
פרקים ובוחלו של מועד לא הו עשי' שם בין
אל מא מקמינ' אותה ומובהרין הפרקים יהוד ואם לא
בונ' אורחה מעבר יוט' נראה דרבניתה לא דוחה
אבלו קובל' של מושם.

ויקרא כ. ב'. בסוף עזרא כתיב. קתני מילא ר' רבנן עקרו היה ר' ברבי של' יפסוק התורתם והוא שפרשת שור או בשב ברוכה לפרשנה אתנית מות, ולא גם מר' התורה במקומן לתרגם עד שהזהאר ארך בקשוש ומויחל בשפהistik זהה, וער' פה מיליטן, בכאן: בכאן: בענין אחד. מיליטן בדורו. בוגן מנג' דרמייהו בענינו דיריב נטה, הלך מגדלין בגין ר' ברבי של' יפסוק תורתם אין מגדלין – בשני ענינים, שזה בענין יום הכהנים וזה בזאת את אחוריו ובפרשה אחוריה, שאין הדבר שהאות נמשך אחר עזון אחור זכרן קמלטור לאזאת ממעו לשימוש ולחכין דברי עזון אהוד. והלך תורה השמונות הולמתה בה ומשלמיין יותרת הבבורה, ופסוק אהוד של' לא ביכן בו אשר הוא שוכן וטוב ערלו' וקמברון ובאה חרודה על קה, לך אהן מגדלין מענקן לנוין ואפל' לו התורתם בפסוק, אבל בכבאי שפדי דמי. והחדרתנו, ובככאי, בשני ענינים, ובכל שב' בענין אחד: ובככאי של' שמי אש' מגדלין. ואלה גהיגתא להרבה ר' רבנן האמן מוס

שְׁנִים עַשֶּׂר מִדָּלָגִין, וְכֹל בָּבֵד כִּי: וְכֵל בָּקָד לְהֹרֶה? שֶׁלְאָ פָה": וְלִכְרְבָה לְפֶפֶר וְלִיְּנָה סְכָר תּוֹרָה גְּצֻבָּר, וְלִיְּנָה שֶׁלְאָ רָאשָׁן, ר' שְׁמֻעוֹן בֶּן לְפָגְמָא? וְהַאמְרָר' נִצְחָק וְקֹרָא אַתָּה מְעַנְיָנוּ שֶׁל יוֹם סִפְרִי, לְפָאָ פָגְמָא. חֲדָגָן רָנוּ רְבָבָן: [מִכְרִיכִין] עַל וְעַל מְחוֹלָת עָזָן, הַתְּקִינָן. עַל וְרוֹשָׁלִים בְּפָנָיו עַצְמָן, עַל וְרוֹשָׁלִים בְּפָנָיו וּבְקָשָׁה שְׁעַמְךָ יְשָׁאָל צְרָרָה מְבֵיאָ סְכָר תּוֹרָה מְתוֹךָ בְּפָרְשָׁת הַמֶּלֶךְ, בְּצִידָן? מַזְעִירָן בְּפִמוֹה שֶׁל עַז בְּעֹורָה, וְהַוְיָה גָדוֹל נְזָנָה לְמָלָךְ, וְהַמְלָךְ וְשַׁבְחוּהוּ תְּקִימָים. וְכַשְׁגִּינוּ אֶל תְּהִירָא אֲגִירִיפָס, אֲחִינוֹן וְשְׁמַעַן" יְהֹרָא אֶם שְׁמַעַן" תְּהֹרָא שְׁגַם כָּל הַפְּרָשָׁה. בְּעַד שְׁגַםְרָא בְּלַהֲרָה. בְּגַלְים תְּחַת קְהִילַת הַעֲזָן: גְּרִיבִי, וְאֵי בְּתָבְרָה רְחַמְנָא" שְׁמִיטָה". וְאֵי בְּתָבְרָה" בְּמַעַד". וְאֵי בְּתָבְרָה" בְּמַעַד" רְחַמְנָא" בְּתָבְרָה" הַרְבָּתָה" לְבָבָם עַשְׂרֵת עַשְׂרֵת יִתְכַּהֵל לְעַשְׂרֵת

הרמותה ומעשרותו. ואע"ג שפרשת המלך מפסקת בין עשור לבי הכהלה, קורא את אלה ייחד שלא להפסיק במשמעותו, ואע"ג קורא פרשות המלך. וא"י מושם דיש בכאן ולוג בהתורה בכדי (תל) יفسיק התוරוגון, אין לפולך תורוגון ואין מוגמגanim איהו: בזיהו'ב אחר מלכא פרשה באצטדיון (ויל' טח) נברך עליה' שמונה ברבות: המלך בבראה. אשר קרייתו של מלך. מקדש שיראל ולהונינים מברך תחת ברכות של מוחילת דעון שביעיכ' גמ' ארכבי. כל הסענין היללו מץ' שתת השעה והחג הובוט ובמושע: נימנשו מלחשתו. מעתה ברעניא והלאה: שבערבות מואב נקירה פרשה זו ואע"ג דלא מוריין בשטחה, שלא לנו שמעין עד לאור שבע שבעש ושבע ששליך דבר אמר' (קוז'טן) וזה ערךינו פ' י': בפ' שבטה: סבור ר' יה' של שמינית. דהא מזע שבע בטוטו שנגה שמען: ריבиш שטא. שבכל גוראו מזע ברכתי' גיל' (ז) אל' גוועז'ה ד' וחeshב געיג' ז' שבטה.

פושה, פרק שביעי – אלו אמרינו דף מא עמוד ב

דש"

תוספות

- מאימת דתחליל מודע. ומיהו בירוט לא, שאין תקון הבקה דירה לא את השבת ולא יוציא
ו妄תומול נמי לא באבדין לה דתקא לה עזקה, והוא טעם מאפרש בגין ירושלמי פ"ג.
בשבטה מגלה, דתקא הנקול מאחרין בשקל הדורות בשבת, ואנכר מיפוי הבקה, ובעהה
מאתמול דתקא לה עזקה אנטיבורר בלעדי לפלבי בית דוד. אבל לא מלכיב בית
חeshmona'i אפס' לא פלאן אטרא. בקדושין בערך נפה
אנו: אנדרה. בקה של גנופה, דאגע' דאמו
מיישראל אין ראי למוכות שעבר קהה וילא
מלתאה: נתעוזו הידינו. שהחגיגות הרדינן את
בעלי הרין וגנטקללו המעשיות. שההגדלים ראו
עובי ערבה ולא מהו בקסם מיפוי חנופה? אין
אדם שיבול יולד בהר בעשי' גזרול'ם מעשיש.
שמחוון של אלוחו בעובי ערבה למלדו ההורות
את מעתיקיהם ונמאנ' בצלן עברון: בילין. לשון
בלתקה פשי' (אלס קיט), שמוטאותה לשעותין
תוריה, ופלגא. אה דריש קלי' דאמר ליה' חניגיטו
עלש' תנבען לומר לו ראייתך בראות פני' גורו;
פליגיא אקרבי לי דאמר לא להניעו תנבען אלא
לאים עלי' ליה' עוזו שחווא רגיל'ן לאות
מלאלבם: אה' עוזו כי אארם. בשובאנו עלי'ם
סיטרין לא יועילם שועטה' ניאדר רימוחו להנינה
תגביא. שאמר בזבואה שקר על לולת' זבינה ובלי'
הקרש שבלו עמו, بعد שיטים ימים אני משיקם
אל החקוקים הזה,ammen פיעשה' ה/ קנופה היה זו
שקהה לו לומר בזביא שקר אהנה נבא:

הרבנן, ונתקללו הפעשים, ואין אנשים יכול לחייבו לרשות ר' יהודה בר מערבא ואיתמיא ר' שמעון בן פוי: מותר מהנאמר: "לא יקרא עוד לנבל נדרך ולכלי לא יאמר שען", שמעון בן לקיש אמר, מהחכמים: "בראות פניו אלהים ותרכזני". לי: מישל של יעקב ויעשן, למה הדבר הדומה? לאדם שויומן קש לחורגנו, אמר לו:طعم התבשיל זה שאני טעם בחבישיל כי: רעד ליה מלפआ, מיסתփ ולא קטיל ליה: אמר ר' אלעורה: ביא אף לעולם, שנאמר: "וְחִנֵּנִ לְבִ יְשָׁמוֹ אָف" ולא עוד אלא ר' ר' לא ישעו כי אסרים. סמין א' עוב"ר גויה"ם ביר"ו ניד"ה אדרס שיש בו חנופה, אפילו עופרין שבמוציא אפנין מלילין אותו, אוקה יקברו עמיים עיניהם לאםום, ואין "קוב" אלא קללה, לא "לאום" אלא עופרין, שנאמר לילאים אמאם". אמר ר' נזונה נופל בזיהובם, שנאמר: "הוי האמורים לרע טוב ולטוב רע" באבל קש לשון אש ומשש להכח יופחה. ואמר ר' אלעורה: כל פירוז, ואם איןנו נופל בירדו נופל ביר ביר בוני, ואם איןנו נופל ביר ר' זיאמר ורמי אהמן בן עשה ח' יקס ח' את דרביך", וריבחים: "

אזריך קירין ביה (קדושים וך עז) הדינו דקרא בגי' נשיאותו ושרותה במלטה ודארשין שם עלי' מלך מוקב אזריך מדסמן משימות לאCKER אזריך שם' דבענן בחודש מוקב אזריך קצת בגין אמו מישראאל אבל מלך וחורה ונשה על' מוקב אזריך תשים עלי' מלך דקיפיד קרא בגי' מלך עד שייא נמוש מוקב מושיע מאבוי ואמו מישראאל והוא והנהופה שמילך בדורות שלא כדרין חורה והוחזק ברכ' נדי שלא יוביל למחותה היה לך' לשוחק ולא להחזק והו עונש החגופה בדרכ' עבירה שמהוניך לחבירו מחייב ריאתו מפני ואינו הושע על' ריאת ה'קבר' והעשה עין שלמעלה באילו אינה רואה בירושלמי דעתה יהוסין בגמורא אין בדורין מן המובה בטיב שם תשים עלי' מלך אין לי אלא מלך מנין לרבות שטורי הרים ובגאי' גזקה וצופרי דיניך ומבחן בפרטות' תל' מוקב אזריך תשים עלי' מלך כל שתשיםו עלי' לך' וזה אלא מן חברוון' שבאו לך'

כט מהונחן לגבי חבריה. יש לפреш שלא במקום סכנה אבל במקום סכנה מורה כי הויזא דרך אובייבת הנדרס (ו' ב'). עללא אויל לאעניא ודרישאל לו בהזיהה תרי בגין וחאקי קיד שחתה: לחבירה אמר לה לעילא יאות עבדי אמר ליה אין ופערע בעית השוויה כי איתא לקמיה דרבבי יהונתן אמר ליה ולטמא חזי אהוקית די עובייר עביבה אל' רבבי יהונתן נפשך הצלחה:

הדרן עלך אלו נאמרין

ביאורים למסכת סוטה דף מא עמוד ב מתקן "ש"ס לובלין – מכון המאור"

ולכ"י – רמאי חורש רעת לא יאמר שהוא שׂעַץ – אוזן נדריב שהכל פונים אליו, ויש לדיקק מפלל הדברים, רביעולם היה שרי להחנוף לרשותם, ורק לעתיד לבוא יהיה אסור להחנוף להם. רב שמעון בן לקיש אמר, שהמקור לכך שמורת להחנוף לרשותם הוא מבהא, שיעקב אבינו החנוף לעשו ואמר לו, כי על כן ראוי פניך בראשות פני אליהם, ותרצני".

ופلينגא רבבי לו – ביאورو של רבינו שמעון בן לקיש בפסוק, נחלה על ביאورو של רבוי לו, שיעקב אבינו לא החנוף כלל לעשי, אלא בא לאיים עלייה. ואפר רבוי לו, משל שעקב ועשי בפסוק זה לפה תדבר דומה, לאדם שמיון את חבריו, והפיר חברו בו – במומין, שמקבש לחורגן, אמר לו האורה למומין, טעם פבשיל וזה שאני טובען, בתבשיל שפטעמיטי בובית הפללה, אמר המומין לעצמו, מסתור שרגדם השטעים מתבשיל המלך, רעד לה מלבלא – המלך מכירנו וחבירו, ומתקן קר מיסתפי – חרוש הרוץ לא קטול ליה. ואך כאן יעקב אבינו איים על עשי רמז לו שהוא רגיל לראות מלאכים שעוזרים לו.

הגמר מביאה מהנה מורתה של רבוי ליהו, בוגנות החנופה. אמר רבאי אלעזר, כל אדם שיש בו חנופה, מכיר אף –icus לעולם, שנאמר יתנapi לך יישמו אף. ולא עוד אלא שאין תפלהו של החנוף נטענת, שאפר בהמשך הפסוק לא ישע – לא תתקבל שועתם, פיא אקרים – כאשר יבואו עליהם טורפים.

(סתמן למאמרי רבוי אלעזר בעניין החנופה, א"פ עופר, גיהנ"ס בר"ר, נר"ה גז"ח). ואמר רבוי אלעזר, כל אדם שיש בו חנופה, אפיילו עירבון שבעמיע אמן מקלין אותו, שנאמר אונר לישע צrisk אהה, יקובו עמי, יעמדו לאומים, ואין ביאור קוב' המוחרבר בפסוק אלא לשון קלה, שנאמר בפרשת בעלם, מה אקוב, לא קפה אל – כיצד אקללם, וה לא קללים. ואין אלא עופרין, שנאמר על יעקב ועשיו כשהו בשתן אמרם לילאים יאמין".

ואמר רבוי אלעזר, כל אדם שיש בו חנופה נופל בניהלן, שנאמר "הו יחו הנינים, התאמים לרע – לאדם רע שהוא טוב, ולטוב רע וננו", מה כתיב אחיו בעונשן, "לבן באבל קש לשון אש, וחשש להבה ורפה וג'", הרי שנופלים באש הגיגנים. ואמר רבוי אלעזר, כל הפהנין לפכיריו בסוף נופל בידו של הרשע שהחנוף לה, ואם איןנו נופל בידו נופל ביד בנו, שנאמר "יאפר רנינה העניא" לתיננית ביד בנו נופל ביד בנו, והיתה זו משלש העדויות, ואין אדם בצל לומד לתכיריו מעשי גודלים ממשיך, מותוך שלא מוחל בראשים הכל למזר מעשיהם, ונעשה כולם עובי עבריה.

ביאורים למסכת סוטה דף מב עמוד א מתקו "ש"ס לובלין – מכון המאור"

לצרכיהם ולמחסורם, וכל מערומייהם – כל מי שלא היה לו בגדים ללבוש, קליבישו אותו מן חלש מן הכלחמה, וילבושים גם מבגדיהם שליהם, גינעלים – נתנו להם מענלים, ניאכילדום וישקוטם ויסכום בשמן, ווינקלום – הנהיגו ונשאו בחמוץם לבול – את החלשים שלא יכול ללבת, ניאכיאום אל יירחו שהיתה נקראת עיר התטרים, אצל אחיהם אל יירחו והישבו שומרין ונו", הרי שאחיהם בני ישאל מירתמים ונוהגים בחמלה באחיהם שבויי המלחמה.

אבל אתם, על אובייכם הגויים אתם הולכים למלחמה, שאם הנוצחו על ידיהם ותפללו בידם בשבי, אין מוחמיין עליים אלא יגהנו בהם באכזריות מרובה, לפיקך אתם מוחרים, אל ירך לבבכם אל תיראו ואל תחפו וגנו" ממאורעות המלחמה.

ומperfetta המשנה את ארבעת האזהרות שהשניעו לעוזחים, אבל ר' ובבכם – שלא ישרב לבבכם מפני צחלה – עצקת הסוטים שהם עושים כדי להפיחיכם ולהטיל וורך לבבכם, יצחצוח – השוחות החרבות וכלי המלחמה. אל תיראו – אל יREL מוך ופחד בלבבכם, מפני הצפת גריין – הקשת מגניהם, ושפעת הקלפין – ריבוי חלות המלחמה. אל תחפו – אל תמהרו להימלט מכך – תקיעת הקינות שהם חוקים בהם כדי להפיחיכם. אל פערצ' – אל תפחדו ותשברgo, מפיע קול האזוחות אשר הם ממשיעים כדי להפיחיכם.

ועליכם לזכור כי ה' אלהיכם החולך עמכם, ואל תבטחו בגבורותכם כמו הגויים, שהם פאין ובתוים בנצחונו של בראש רם, ואתם באים ובתוים בנצחונו ובכבודו של פקום, ועליכם להשיב ליבכם אלו ולבטחו בישועתו. שורי הפלשתים אשר לדחמו בישראל, באו ובתוים היינו בנצחונו ובכבודו של גלית הפלישתי, ומה היה סופו, לפוף נפל בחרב על ידי דוד, וינפלו עמו רבבים מבני עמו, בידי יהודיה וישראל, וכן מצינו בבג' עטפון אשר באוי ובתו בנצחונו של שוכן שר עברו של הדורען מלך ארם, מה היה סופו של שוכן, לפוף נפל בחרב בידי דוד ויחוסתו, וינפלו עמו רביבים מבני עמו. ואתם בני ישראל, אי אתם בן – אין ומהגונכם ומהשבחתכם כהוגיים, כי ה' אלהיכם החולך עמכם לחלקם לכם וגנו" זה מחנה הארץ – מהנה ישראל, שנושאים עימם הארץ שבראי לוחות מונחים בתוכו, והוא מסיע להם במלחמותיהם ונורחים.

גמרה, שנינו במסנה, יודבר אל העם בלשון הקודש. מבררת הגמרא מאן אמר, כי נידר שמהפטוק שהכהן חייב לדבר בלשון הקודש, מבארת הגמara כי קאמ' שגאנטר בפרש משוח מלחמה זרב', ולחן במעמד הר סיני, ודורשים דבריו בלשון קזענ', שהרי עשרה הדברים נאמרו בלשון הקודש, אף כאן המשוח מדבר בלשון הקזענ'.

במשנה מבואר, שדווקא משוח המלחמה אומר את דברי החזוק לעם, מביאות הגמara את המקור לכך, תנן רבנן, יונש הפטון ורב' אל העם, מבררת הגמara, ואיפא בchan דרול – שמא בchan שיריצה יכול לדבר את דברי החזוק לעם, תלמוד לומד בהמשך הפשטה זרב' ר' בchan השוטרים – שהשוטרים מדרים לעם דבריו וווק נוטפים מלבד הכהן, ומסמיכות הפסוקים יש למדור שמה השוטרים במתוועה – שמונו לתפקיד זה, אף בchan במתוועה – שהחטנה לך, ולא כל chan שיריצה, שואלת הגמara, ואיפא בchan דרול, שהרי הוא ממנונה לבוהנה גדולה. ומתרצה, שהכהן צריך להיות דומיא דשותר, מה שוטר מהווע ששי שופט המונגה על גביו והוא מורה לו לרודות את הצורך לך, אף בchan צריך להיות ששי מונגה על גביו, והוא הכהן גדול, אבל הכהן גדול אין ממנונה מעלי. שואלת הגמara, הרי chan גROL נמי, האיפה מלך שהוא ממונה על גביו. ומתרצת,

"ויהי הוא בשער בנימן, ושם בעל פרקיות – ממשנה שלא יזאו מהעיר אל היכדים, וושמו ר' רמייה הבניא בין חנינה לביא להיות עליהם, ויאמר (ל') ר' רמייה שקר אתה זובר, אני נופל אל עלי הפרדיים ונו". ובתיב "ויתרף ר' רמייה בירמייה ויביאו אל השרים, ויקטעו השרים על ר' רמייה והכו אותו ונתנו אותו לבית הכלא", הרי שירמייה נפל בידי נכדו של חנינה לביא השker, שהחניף לו.

ואמר רב' אלעוז, כל ערדה שיש בה חנופה – שאינם מוכחים זה את זה, מאפקה בקדח, שנאמר "כפי עדת חנוף גלמור", וגלמור" הוא מלשון נהרה, שנון בפרק חנוף קורין לעניהם גלמור. מבררת הגמara, פאי פירוש גלמור, ומודיע נהרה נקראה כן, ומבראות, ש' גלמור' והוא לשון גלמור' – מברלת זו מבעה. ואמר ר' ובבגילה לא מבצעה גולת, ודבר זה הנלמד בגירה שהוא מחותיבה גלמור' – בתריב הבא לגבי עדת שוחה ש' גלמור' כי עדת חנוף גלמור', ובתיב החט לביב גלות" אמרת בלבבך מי ילך לאת אלה, ואני שכלה נלמורה גולת וסורה וגנו". אמר ר' רמייה בר אבא, ארבע ביאות שלרשעים אין מקבלות פני שבינה, כת ליצים וכת חניפים, ובת שקרים ובת מספר לשון ר' רע. והמקור לך שפת ליצים אינה מקבלת פני שכינה, דרבנן רק שפת ליצים. בר' רע, פרשה זו מבררת שהקדוש ברוך הוא "צישך ר' רע מלחיות את ליצים". והמקור לפת חניפים שאינה מקבלת פני שכינה, דרבנן "כפי לא לניינו חנוף ניכוא". והמקור לפת שקרים שאינה מקבלת פני שכינה, דרבנן אמר הקדוש ברוך הוא ז' דרב' שקרים לא יובן לנדר עיני. והמקור לפת מספר ר' שון ר' רע, דר' רע שאינה מקבלת פני שכינה, דרבנן "כפי לא אל חפץ רע שון אפת, לא נירוד רע" ופירוש הפסוק הוא, לא חפץ רע אתה משום שצדיק אתה ה' לך לא יגור במגניך – עמר ר' רע, פרשה זו מבררת בבבלי לשון הרע, כפי שכותב בהמשר' כי אין ביפוי נוכנה וכו'.

הדרין ערך אלו נאמרין

משמעות פרק שמיני

פרק זה, עוסק במהלך של מלחמת ישראל עם הגויים, והמשנה שלפנייה, עוסקת בדברי הכהן מושוח המלחמה לעורכי המלחמה, בעת צאתם מוגבל הארץ. כמו שנאמר "והיה כאשרם בקרבתם אל המלחמה ונשח הכהן ודבר אל העם, ואמר אליהם שמע ישראל אתם קרבנים היום לערצם על אובייכם אל הולך עטפון והם שבחתם, כי ה' אלילים הולך עטפון להלוםיהם והמשנה העם בעת יציאתם למלחמה, בשעה ש' פטור את דברי החזוק אל העם הולחים, בלשון תקוויש תה מרביה, ש' אמר, ותיה בקרבתם אל המלחמה' בזאתם את גבול הארץ, יונש הפטון לומר את דבריו. ומבראות המשנה, 'הכהן זה בchan מושוח מלחמה אשר נשח במיוחד להפкар זה. ומה שנאמר בפסוק זרב' אל קאמ', וזה קוא בלשון הקזענ'.

"אם אליהם שמע ישראל וגנו" אתם קרבנים' העם בתקופת מלחמה, שעליו לצוות את העם בעת יציאתם למלחמה, בשעה ש' פטור את דברי החזוק אל העם הולחים, בלשון תקוויש תה מרביה, ש' אמר, ותיה בקרבתם אל המלחמה' בזאתם את גבול הארץ, יונש הפטון לומר את דבריו. ומבראות המשנה, 'הכהן זה בchan מושוח מלחמה אשר נשח במיוחד להפкар זה. ומה שנאמר בפסוק זרב' אל קאמ', וזה קוא בלשון הקזענ'.

"אמ' אליהם שמע ישראל וגנו" את מבראות המשנה, על אובייכם הגויים ולא על אובייכם איזוביכם" מבראות המשנה, על מלחמת שבת יהודת על שבת היהודים. מלחמה שבת שמעון על שבת גניטין הסמור לבגבלו, ולא במלחמות שבת יהודת על שבת אל'יבוב. ובתיב שנאמר במלחמות פחק בן רמilio מלך ישראל עס Achro מלך יהודה, "זוקומו האנשימים מבני אפרים אשר בקבו בשימות קודם לבן, וויתרפו בשינה" שבו במלחמות עימותם, לדאג

סוטה. פרק שני – משוח מלחמה דף מב עמוד ב

דש"

תוספות

- מאה** פפי חור אנגאני, בירושלמי בפרק החולין אמרה חביבך את שם (שהיא) מתעברת והוחרת ומubahרת את שם אין האשה מותעה מיini בינו לבין רבקה ורבקה רבקה אמרה לך אל לא שחשוטרים ממשמעיןך רבקה לעם: אל לך לגבבך, אל תזרא ואל תחפו ואל תעצץ. ארבעה אוזרות בגנער ארבעה דרכים שחשוברי ובקבים קיז עושין לאים, מגניפ בתריסין ובקריעין בקרונות וחוץ בוקלים ורומסן בזאלת סטינון וזרוקם, אבל חזיתן הרקמות ושפעתן קליגסן תן עשר המלחתן ואנן לאים: גנלו שפיט, בחשפה ביר. בחרה לבר עלי, שהואה נגרה, אח פשלוניה ונדר אל. משמע עלי, שהואה נגרה, ידקה ליה ליפער ווילטם אמר אנדיך ווילט. ואיגר' גדרך אמר ואם איני אוכל לו והבמיין מבל מקום פתית פוי לרעתו והקצתה: דוד קדר קאפר ליה וגנאי בק. ואין פתיית פה לרגע העוא, שאמר: "ה' איש מליחמה". אמר הקרוש ברוך הוא: הרני מפליל עלי יד בון איש, שנאמר: "נידוד בון איש אפרתוי הוה". אמר ר' יוחנן משום ר' מאיר: בשלשה מקומות לברו פיו לאחורי רישע, אהדר ברו לכם איש וויר אל", ואיך אמר: אם יכול להלחים אתי ורבני". ואיך, דקאמר ליה לדור: "הכלב אובי כי ואהה באל במקלהות". דוד גנוי אמר ליה "אהה בא אלי בתרב ובתנית ובכירות?", הדר אמר ליה "ואנבי בא אליך בשם ה' צצאות אליה מערבות ישאל אשר ממעירות פלשתיות: בתרב ערפת. שם האחתה ערחה (ויה, ויה), ובתיבר קדרה אשר יבורי הדרה. והיא ערפה בראם ליקון שנגנו עליה שפיטל עזיפין אותה. הדרקה עזקה בבהקה פיטים בגדער ערפה: בבריטות. חמי בתושין פה ופדרון ולחתת ישבי. בלט בספר שמואל כי: גני שוניה. ששהה לסתומה לאפרת מעם, שלא נגזרה והבקינה עיר. פיט שניה, דלעיל מניה בתיבר ותשאקה קולן ותבקינה: אברע דפעית. שיין בביות מושת עיגין: חמי, לשון הצה, והדרעה הקתוב שלא סר בבחז בגורותה שבחיה דורה. שנילסם גבור במוחה בתיבר שבד. ספר שמואל כי וכתיב שופר בדרבי דליקים (ו): אשפטו בקרף פרי. בחילות של בוכבצער בתיבר, ואידי דקסט פלטגטך דרכם השמואל בקרשות דקראי נקט לה: פיטן שאופנים. אבל עינם גבוריים: של בצל מחותה שאוכளין קרבבה: שמע מעת. מוקאמו שטעו האמור חולין מעיסים הם: ליבור בנטשה. לקבש לו רפאות טקס יכבר חילוי עילאי: דאהר כלב איש נשנה. סחנה: סחנה מעדתו. ישתחא לאדרור: וכל בר למתן: אמר לך, ומה היא הבקחה הוה שוחטינון כי ה' אלילם הוהול ולא אמר כי ה' אלילם עוקם, ומה היא הבקחה והבקחה רעל מעתה. ואחרים: "אלאם אי אתם בון כו" וכל בך למה? מפני שהשם וככל בוניו

באים למסכת סוטה דף מב עמוד ב מתקור "ש"ס לובלין – מכון המאור"

בפסוק נאמר 'ונלטה שמו מנור', הני רב יוסף, ומה שלא נאמר
אלית הוי' אלא מנור, בא לרמו שhabbel דשין בバイותם את אטנו
בננה – כדרישת הענבים בוגת. בתיב על גלית, שהיה ממעוזות
פלישיטים, וקדרין – והקרי של תהה זו היה ממעוזות פליישיטים,
ומבארת הגמורה תני רב יוסף שנקט הפסיק תהה מעוזות, כדי
לרמנו, שhabbel הערו באטנו – באו על אמו קדם שנולד.

כמו כן, בכתבתה שמה של אמו של גלית, מצינו וולקינס, שבמקומם

אחד בלב שמה דהה 'הרפה', ובתיב במקום אחר, ששם היה

'ערפה'. ובварיאו דבר זה, נחלהך רב ושומואל, חד אמר, 'הרפה'

שמה האמיתית, ולפחה נקרא מגnilת רות שמה ערפה' לרמו שhabbel

עופרין אוניה מאטיריה – שהפרקיה את עצמה לנזנות בדור הרבמה,

פנימ בגנד ערפה. והוא אמר, 'הרפה' שמה האמיתית, ולמה נקרא

שמה בנביא שמו אל 'הרפה' לromo שהפרקיה עצמה לנזנות, קר

שhabbel דשין אוניה בכיאתן החריפות – חיטים כתושים, שנכתשו על

ידי דישה מרובה.

ומבארת הגמורה ראייה לכך שחויטים כתושים מכונים 'הריפות', בין

הוא אומר על האשאה אשר הסתירה את יהונתן ואחיהם, 'ותח'

האשה ותפרוש את המסק – הוילון על פני הפאר שבו הסתתרו

ותשתח עליו על המסק שפרשוה 'הריפות' – חיטים כתושים, שדרר

לשוטחים כדי ליבישם, ומכאן ש'הריפות' הן חיטים כתושים, כי אוטם

רגלים לפירוש ליבישם. ואילו בעיטה איטה מהכא, שנאמר במשיל,

שאף 'אם תחתו' – התוחן עד דק את האילו – השוטה במבהטש

כדי להסרי את שתותו ממנה, ותכתש אותו בתוך – במקחש, לא טטר, לא טטר מאיזולתו. ומכאן

ש'הריפות' הן חיטים כתושים, שאלו דרך להכחש מכתש.

הגמורה מבארת את הנאמר בנביא על מפלת בני ערפה בגין דוד

ועבדיו. 'את ארבעת הגיבורים האלה יולדו – נולדו להרפה אם

גילה בנט ווילו ביד' דוד וביד' עבדיו' מבארת הגמורה מאי נינויה

אללה שולדו לה, אפר רב חכמא, שמטותיהם הם סוף, ומדון,

גלויה, ושבוי בונוב, התונרים באורו פקר. נאמר בפסוק דעלעל, עיפלו

ביד' דוד וביד' עבדיו, מבארת הגמורה, הסיבה שנפלו ביד' דוד היא

רבתיב יתשק ערפה לחמותה, ולא דבקה בה, ורות דבקה בה,

אמיר רבינו צחיק, אפר הקדוש ברוך הוא, יבאו בני הגשוכה –

שהיא ערפה יופלו ביד' בני רות קרבוקה בענעם. דוש רבא על בני

ערפה הגיבורים, שבScar ארבע רמעות שחויריה ערפה אל

חמותה בעת שנפרדה, ובתה ערפה ורות ערפה גבורים

אשר נלחמו בישראל. וברור זה נלמוד ממה שגאנטם בעת הפרידה

מנעמי 'וְתַשְׁאָהָה קֹזֶל וְתַבִּינָה עֹז' הר' שבכו פעם שנייה, נוסף על

מה שזכרנו כבר באומר פרק קדום, ושתי בכוות מושת עניין,

הן ארבע דמעות, ובוכות והו כתה לארכבעה בנים גיבורים.

בריבב על חנינו של גלית הילשון 'ח'ן ח'נ'ת' שהוא לשון מחותצת,

וקדרין – ואילו והורי הוא עין ח'נ'ת' שהוא לשון עין, שממנו

עשוויה ידית החנית. מבארת הגמורה, אמר רבינו צחיק, שהלשון

ח'נ'ת' בא למלה, שעירין התיאר של גברות לילית לא הגוננו – אני

ממחה ל'ח'נ' שבחו – אפלו את ח'נ' שבח גבורתו של אוטו ר'שע.

ומכאן – ממה שהנביא לא יירש אפלו את מוחצת דולתו אנו

למדים, שאסור לסתור בשבחן של רשותים ולפיך תיאר רק את

מקצת גודלה. שואלה הגמורה, אם כן, ולא לפתח ביה בלא – מדוע

תיאר הנביא את מוקצת שבחו הרי יש אישור בדבר. מתרצת הגמורה,

שמתרת המקרא היהת לא אורויע שבחות דדור שלחם עם גלית

ונצח, למורת גבורתו העצומה.

שנינו במסנה, ורק מצינו בפני עמו אשר באו ובטחו בנצחונו של

שוכב בו. מבארת הגמורה את שמו וגבורתו של שוכב, והשינויים

שמצינו בכתיבתו. בתיב בספר שמו היה ש'בר', ובתיב

ברברי הימים שמו 'ש'וק', ובварיאו דבר זה נחלקו רב ושומואל,

ברברי הימים פירושו, שיוצא מבין הרבה הרכבה אנשים.

שםעו רבבי מערבי המלחמה – את כליל המלחמה, מי ראי
לධישאר במלחמה, מי עליו לחזור. ותירזו לביהם כל הדואים
לחזרה, שהם הבונה בית והונטו כרם והונשו אשוה והירא ורק הלבב
משיככה הבריתא לבאר את חלקם החשן של דברי הכח, במלחמה
– בתחליתה של המלחמה, מה הוא אומר אל ר'ך ל'בכם – אל
ישבר לבבכם מפחד המלחמה, 'אל תחפו' – אל תמןרו להימלט, 'אל תעריצו'
מאימת המלחמה, 'אל תחפו' – אל תישרו את מוחליך המלחמה. ומבארת
זהו ר'ך ל'בכם עוזן על מנת להטיל
מיוחדות ש'עופר' בזבבים הנלחמים בהם פנוי ש'עופר' בזבבים
מוחרים בארכבע, ואלו הדברים, מנגנון – מקרים בתריסים, ומופיע
– תוקעים בקרנות וצוויח בקולם על מנת להפחיז, ורומסן בצלחת
סוטיסים ובודරותם להשמע קול דrole.
שנינו במסנה, פלשותם באו בנצחונו של גלית בו. מבארת
הגמרה, מי הוא גלית, כייד נלחם בשישראל ומה היה סופו. מבארת
הגמרה מודיע נקרא גלית, אמר רבינו יוחנן, מפני ש'עופר' בזבבים
– בעוזות פנים לפניהם תקדוש ברוך הוא, ובביבול לחם בו. שנאמר
ש'עופר' גלית לשישראל, ב'בו – בחרו לךם איש וירד אל' להלחם בו.
ומבארת הגמורה, ואין איש' אלא קדוש ברוך הוא, שנאמר
בשירות חיים, 'ה' איש מלחמה' – וכתשובה לדבריו תקדוש ברוך הוא
ברוך הוא על לילית, הריעי מפלו והו גול ד'ון אט' – וזה
שהיה נער ולא הגיע לכל איש, יונא אמר 'ירוד בן איש אפרתי היה'
– מושיבי בית לחם אשר בארץ אפרה.
אמר רבינו יוחנן משום רב פאר, בשלשה מקומות – שלוש
פעמים ל'בד' פיו לאו' ר'שע – רם גלית בדרבו את מפלתו
העתידית. אוח, במאה שאמור לשישראל, 'ב'רו לךם איש וירד אל' –
וממזה שאמור לשון זירד אל' ולא מלחם תאי, משמע שיגבר
על. ואיך – פעם שנייה, بما שאמור לשישראל, על אותו אש אשר
תבררו 'אם יוכל להלחם אתי והכני וכו', הרי שתחילנה נקט את
האפשרות שניצות. ואיך, רק אמר לךם גלית לדור בשעה שבא
להלחם עימה, 'הכלב אנטבי בעיניך כי אתה בא אליו במקלות'
אשר דבם מכם את הכלבים, ומה שאמור לדלול השון 'בא אל', משמע
ש'עופר' על ידי ר'שע. שואלה הגמורה, הרי זירד דוד ש'עופר' היה
'אתה בא אל' בחרב ובכנית ובכידון, הרי גם דוד נקט את
הלשון 'בא אל', ואם כן אין זה לשון כישלון, שהרי דוד ניצת.
מתרצת הגמורה, דוד תרד אמר לך' מה – הושopic ופירש את דבריו במאה
שאמור 'אנטבי בא אליך בשם ה' צבאות אלה' (ישראל) מערבות
ישראל אל' אשר הרפה' – ובו זה האנץך. ולפיך דוד סמרק את דבריו
על כלחו של דוד, ואין בדררו הטעות חולשה.
נאמר בגלית 'וינש הפלשטי אל מלחנה ישראל השם והערב/
מבארת הגמורה, אמר רבינו יוחנן, מהו השם והערב, שמטרתו של
גלית היהת ברי' בבלן לשישראל מקרים ש'עופר' שחרית וערבית
שבוכותה הם ניזולים מאובייהם. עד נאמר בגלית, 'וירחאנט
ארבעים יומ שפנעה בך' – לחרף ולגופך ולבטלים ממעותך, אמר רבינו יוחנן
ארבעים יומ שפנעה בך תורה שהתחדרה נתנית התורה ממערת
הדרבות, לפיך היה לו כח להתייצב ארבעים יומ.
נאמר על גלית 'וינש הפלשטי אל מלחנה ישראל השם והערב/
הגמורה, מאי בנים – מודיע כונה בר. אמר רב, מפני ש'עופר' –
מנוקה מכל מום, שהיה גופו נקי ממומ של כירור. ושומואל אמר
מפני שהוא בינו – אמר רב' יוחנן – בין ארבעת אהו. דבי ר'ב
שלא אמר, מפני שהוא עשי בחוץ רב' בבן. רב' יוחנן אמר,
מן שבאו על אמו מהה פליישיטים בכת אחות, ולפיך היה בר – בן
מאה פפי – מנפים, ותדריא נאנאי – וירק אחד היה אביו האmitt.
ו'איש הבנים' פירושו, שיוצא מבין הרבה הרכבה אנשים.

ישעה פרק כו ט-טו

ט נפשי אoitיך בלילה אfirothi בקרבי אשחרך כי פארץ משפטיך לארץ צדק למדרו ישבו תבל: י יתנו רשות בלטמר צדק בארץ נכחות יעול ובליראה גאות יהוה: (פ) י יהוה רמה ירע בליחווין יהזו ויבש קנאתי-עם אפי-אש ציריך תאכלם: (ס) י יהוה תשפט שלום לנו כי גם כל מעשינו פעלה לנו: (ס) י יהוה אלתינו בעלינו ארנים וולתך לברכך נכרי שמן: ר מותים בליחוו רפאים בליקמו לבן פלדת ותשמים והאנדר כל זכר למז: ט יספת לגוי יהוה יספת לגוי נכברת רחמת בל-קצ'אי-ארץ: (פ)

רש"י

כמו (ברא' לו) הנה כמה אלומתי וכמו (רות א) הנה שביה יבמתך שכלו לשון עבר אף זה ה' נסתלקה יד גבורתך מעל צrik ביראו קנאת עם בטובה שתיטיב לעמך אף בעצמן יראו משפט נקמתך שתאללם האש: (יב) תשפות. תכין וכן שפות הסיר (מ"ב ד') וכן לעפר מות תשפני (תהלי' כב) ויש לפתח את قولן ל' שימה תשית שלום לנו: כי גם כל מעשינו הרעים: פעלת לנו. נגדים לקחנו מידך בכל חטאינו: (יג) בעלונו. נעשה לנו אדונים ונגשונו: שםך. שם אלהות נזכר לאמר כי אלהינו לבך הוא אלהים: (יד) מתים בליך. הלא פקד עלייהם כבר ותשמיד' באמורי פיך כענין שנאמר כי מהה אמהה את זכר מלך (שםות יז): (טו) יספת לגוי. לישראל יספת להם תורה וגדולה וכבודו וכל כמה שישפת להם נכבדת. שהם מודין ומשבחין לפניה על כל הטובה הרי בטובתם כך עושים ישראל לפניה קילוס וכבוד ובצד להם:

מצודות ציון

(ט) אויתיך. מל' תאהו: אשחרך. ענן דרישה כמו שוחר טוב (משל אי): תבל. כן נקרא מקום המושב: (י) יוחן. מל' חנינה וחסד: נכחות. ענן ישותה כמו נוכחים במבין (שם ח): יูล. מל' עול: (יא) יהוזון. ענן הסתכחות כמו ואתה תהזה (שםות יח): קנאת. ענן נקמה: (יב) תשפות. ענן ערכיה וסדרו כמו שפות הסיר (יחזקאל כד): (יג) בעלונו. ענן אדוין ומושל כמו אם בעליך עמו (שםות כב): זולתך. כמו בלעדך: (יד) רפאים. הם המתים שנרפו ונחלשו ע"י המיתה וככל הדבר במ"ש: פקדת. ענן צוואת הפורענות כמו יפקוד ה' על צבא המרים (ליעיל כד): ותשמיד. ענן כליזון: כל זכר. שום זכר וכן לא תעשה כל מלאה (שםות כ) ור' של שום מלאכה: למזו. להם: (טו) יספת. מל' הוספה: כל. כמו בכל ותחסר הבב'ית:

הקנה שיקנא ה' לעמו כי אז לא יוכל לחשוב שבא במרקחה כי יראו מעט עם נושאים מעמים רבים: אף אש. ר' לא אף יראו משפט נקמתך שהאש תאכל צrik והם הצרים לישראל וכאליו צרו למקומות: (יב) תשפות וכו'. ר' לא אתה ה' תערוך לנו שלום בין רע הלא הכל אתם פעלת לנו ולא באו במרקחה ואם כן הואיל והכל בידך וצווי לומר ואויים אנו לשלום: בלבד בן. אבל לא שמענו אליהם כי בך בלבד נCKERו אליהם (יא) ר' מה לשף עמק: (יד) מתים. כי אמרנו ואין בהם חיות: בלבד גוי. לא יכולו לקיים בלב יקומו. לא יכולו לסתור עמק פעם אחר פעם עכ"ז הווע כבודך ולא מרו בך ואף כי הרוחקתם מקומות ללב גולה בכל קצות הארץ לא זו ממן:

מצודות דוד

(ט) נפשי אoitיך. נפשי תחאה לך בלילה היא עת שמחבת הדם פנויה מהחבות הטרודות: אף רוחבי בקרבי. ר' ל' כל עוד שרוחבי בקרבי אחר ואדרוש לך: כי כשר וכוי. ר' ל' כי אמרתני גם המשפט לטובה היא כי כאשר יבוא משפטי בארץ או ישבו למדרו צדק ועבבו הרושע מפחד המשפט הבא: (י) יוחן רשע. ר' ל' וכי מהדיין שיוון הרושע האל בלם צדק אף מיראת המשפט: בארץ נכחות יועל. עם כי הוא בארץ ששבו לעשות נכחות ונוסרו בעבר המשפט הבא הנה הרושע הזה לא כן יעשה כי יאחז דרכו לעול עוז: ובול ריאה. ואינו מסתכל בגאות ה' ר' ל' חושב שבא במרקחה ולא מעשה ה' מהה שמתגאה לשלם גם גמול: (יא) ר' מהה ידע. כשרומה ידע כי יחשבו להכות ברשעים הללו אינם מסתכלין שרומה ידע כי יחשבו למקרה: יהוז. لكن יראו חשיבות ישראל ויבשו אז בראותם הקנה שיקנא ה' לעמו כי אז לא יוכל לחשוב שבא במרקחה כי יראו מעט עם נושאים מעמים רבים: אף אש. ר' לא אף יראו משפט נקמתך שהאש תאכל צrik והם הצרים לישראל וכאליו צרו למקומות: (יב) תשפות וכו'. ר' לא אתה ה' תערוך לנו שלום בין רע הלא הכל אתם פעלת לנו ולא באו במרקחה ואם כן הואיל והכל בידך וצווי לומר ואויים אנו לשלום: בלבד בן. אבל לא שמענו אליהם כי בך בלבד נCKERו אליהם (יא) ר' מה לשף עמק: (יד) מתים. כי אמרנו ואין בהם חיות: בלבד גוי. לא יכולו לקיים בלב יקומו. לא יכולו לסתור עמק פעם אחר פעם עכ"ז הווע כבודך ולא מרו בך ואף כי הרוחקתם מקומות ללב גולה בכל קצות הארץ לא זו ממן:

איוב פרק א ז'כ

וְעַד וְזֹה מְרַבֵּר וְזֹה בָּא וַיֹּאמֶר כִּשְׁדִים שָׁמוֹ שְׁלֹשָׁה רָאשִׁים וַיִּפְשְׁטוּ עַל־הַגְּמֻלִים וַיִּקְח֊וּ וְאֶת־הַנְּגָעִים הַפּוֹ לְפִירְחָבּ וְאֶמְלָטָה רַקְיָאַנְיָ לְבָדִי לְהַגִּיד לְדָךְ: יְהִי עַד וְזֹה מְרַבֵּר וְזֹה בָּא וַיֹּאמֶר בְּנֵיךְ וּבְנוֹתֶיךְ אֲכָלִים וְשְׁתִים יְיָן בֵּית אֲחִיכָם הַבָּכוֹר: ט וְהַגָּה רוח גְּדוֹלָה בָּאָה וְעַבְרָה הַמְּדָבֵר וַיַּגַּע בְּאֶרְבָּעָה פְּגָזָה הַבָּיִת וַיַּפְלֵל עַל־הַנְּגָעִים וַיִּמְוֹתוּ וְאֶמְלָטָה רַקְיָאַנְיָ לְבָדִי לְהַגִּיד לְדָךְ: כ וַיַּקְמֵם אַיּוֹל וַיִּקְרַע אֶת־מַעַלָּו וַיָּגַן אֶת־דָּאשָׂו וַיַּפְלֵל אֶרְצָה וַיִּשְׁתַחַוו: כָּא וַיֹּאמֶר עָרָם (צִתְיָ) יְצָאתִי מַבְטָן אַמִּי וְעַרְם אֲשָׁב שְׁמָה יְהָה נָתַן וַיְהָה לְקַח יְהִי שֵׁם יְהָה מְבָרָךְ: כְּכָל־זֹאת לְאִיחְטָא אַיּוֹל וְלְאַיְצָן תְּפָלָה לְאֱלֹהִים: (פ)

איוב פרק ב א'ג

א וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹא בְּנֵי הָאֱלֹהִים לְהַתִּיצְבּ עַל־יְהָה וַיָּבֹא נַס־הַשְּׁפָט בְּתֶכֶם לְהַתִּיצְבּ עַל־יְהָה: ב וַיֹּאמֶר יְהָה אֶל־הַשְּׁפָט אֵי מִזְהָה תָּבָא וַיַּעֲנֵן הַשְּׁפָט אֶת־יְהָה וַיֹּאמֶר מִשְׁתַּבְעֵת בָּאָרֶץ וּמִתְהַתְּלָךְ בָּהָה: ג וַיֹּאמֶר יְהָה אֶל־הַשְּׁפָט הַשְּׁמָתָה לְפָנֵךְ אֶל־עַבְדֵי אַיּוֹב פִּי אֵין בָּמָה בָּאָרֶץ אֲישׁ תָּם וַיַּשְׁרֵר יְהָרָא אֱלֹהִים וַיַּרְא מְרֻעָה וְעַדְעָה מִחְזִיק בְּתָמָתוֹ וַיִּסְתִּינוּ בָּו לְבָלָעוֹ חָנָם:

רש"י

(כא) מבטן אמי. האדמה אשר לוקחת משם אוامي ממש: וערום אשוב שם. לא בבטן הוא מדבר ומה שמה אל מקום תשובתו ועל שהוא מוכן לכך ולא חיליף החוק לשוב כי אם אל העפר לפיקך לא הוצרך להזכירו: (כב) תפלת. לא שום שמן ותפלות נתן על הקב"ה כמו ירמיה נא ובנביי שומרון ראיית תפלת: ולא נתן. להטיל תפלת ועלול אל הקב"ה כמו ש"א י"ח נתנו לדוד הרבותות וליתנו האלפים: (ב) אוי מזוה תפוא. איה מקום שתוכל לומר מזוה אני בא: (ג) מהזיק. אורוז כמו שמות ד' וישראל ידו ויזוק בו מהזיק באזוניقلب (משל כי): ותסיתני בו. הסיתני לבולעו כל לשון הסתה אינו אלא לשון המשכה שמשיך את האדם לעצמו:

מצודות ציון

(יז) ראשים. החלקים כמו וראש אחד בא (שופטים ט): ויפשטו מל' התפשטות ושתיחה: (יט) מעבר. מפתח: פנות. זויות: (כ) מעילו. שם מלבוש מה: ייגז. ותלש כמו קrhoHi וגזי (מיכה א): (כא) יצתי. כמו יצאתי באלי': (כב) נתן. עניינו האמרה על הדבר וכן נתנו לדוד רבבות (ש"א י"ח) ויתכן שהוא מל' שם יתנו צדקהה (שופטים ה): תפלת. עניין דבר גרעש שאין בו טעם וכן ובנביי שומרון ראיית תפלת (ירמיה ג): (ג) וערונו. והוא: ותסיתני. מל' הסטה ופתוי: לבלו. להשחיתו כמו בעל ה' (איכה ב):

(כא) ערום וגוי. ר'יל כמו שיצאתי מבטן אמי ערום מבלי עורש כן אשוב אל הקבר זולחם וכואמר מה לי להתרעם על אבן הבנים והעושר הלא י' נטן לי והוא לך את שלוי ומזה ליה להתרעם עליו: שמה. ר'יל אל מקום הדיעות המוכן כל וללא הוצרך לפרש כי מוכן הוא מאליו וכן על כל המעשה שם (קהלת ג): (כב) בכל זאת. עם כי באו עליין צרות תכופות הוה על הוה מ'ם לא חטא להתרעם אחר ה' ולא אמר עליין דברי תפלת: (א) ויהי הימים. היום המוכן לשיבואו בו מלמדיו הזכות והחוoba: (ב) אוי מזוה. איה המקומ אשר תאמר מזוה אני בא: (ג) ועドני. עם כי הוכה שבר על שבר עודו אווז בחמיותו: ותסיתני. דבר בלשון בני אדם ור'יל קרtagת עליון להשחיתו בחנן מבלי עון כ"א לנסתו:

מצודות דוד

(יז) כshedim. חיל כסדרים חילקו עצמן על שלשה חלקיים ופשטו עצמן בעבור הגמלים לקחת כדרון שוללי המקנה אשר יתפזרו מסביבו לאסוף המקנה: ואות הנערמים. מהה רועי הגמלים: (יח) עד זה. כמו בעוד זה: אוכלים. היו אוכלים וכי: (יט) ויגע בארכבע פינות. עם כי בא מעבר אחד הקיף את כל הבית מסביב: על הנערמים. מהה בנוי ומשרתיהם ולא זכר הבנות כי כ"ש הוא היה הנקבות מהה תשושי כה ביתור: (כ) ויקרע. בעבור הצער והאבל: ייגזו את ראשו. תלש שער ראשו וקצר בדבר המוכן: וישתחוו. אל ה' לבך על הרעה: (כא) ערום וגוי. ר'יל כמו שיצאתי מבטן אמי ערום מבלי

ולטספה ביאור הלא י' נטן לי והוא לך את שלוי ומזה ליה להתרעם על אבן הבנים והעושר הלא י' נטן לי והוא לך את שלוי ומזה ליה להתרעם עליו: שמה. ר'יל אל מקום הדיעות המוכן כל וללא הוצרך לפרש כי מוכן הוא מאליו וכן על כל המעשה שם (קהלת ג): (כב) בכל זאת. עם כי באו עליין צרות תכופות הוה על הוה מ'ם לא חטא להתרעם אחר ה' ולא אמר עליין דברי תפלת: (א) ויהי הימים. היום המוכן לשיבואו בו מלמדיו הזכות והחוoba: (ב) אוי מזוה. איה המקומ אשר תאמר מזוה אני בא: (ג) ועドני. עם כי הוכה שבר על שבר עודו אווז בחמיותו: ותסיתני. דבר בלשון בני אדם ור'יל קרtagת עליון להשחיתו בחנן מבלי עון כ"א לנסתו:

ד נאמנים על הירק חי, ואין נאמנים על המבשלה, אלא אם כן היה לו דבר מעטן; שכן דרך בעל הבית להיות מוציא מלפסו.

ה אין פוחתין לעניים בגין מהצאי קב חטפים וקב שעורים. רבי מאיר אומר: חצ'י קב. קב וחצ'י בפסמיין ובכרים גורגות, או מנה דבללה. רבי עקיבא אומר: פרם. חצ'י לג יון; רבי עקיבא אומר: רביעית. רביעית שמן; רבי עקיבא אומר: ט"ז. פרדי שיכפרם ויקח בהם מזוןathy שמי. רבי אבא שאל: פרדי מצליל – אמר פרדי הצעה – נטול מהצעה וגנות מהצעה. היה לו דבר מעט – ו מה זה או אמרה בטהנים, ובלויים ובישראלים. היה מצליל – נטול מהצעה וגנות מהצעה. היה לו דבר מעט – גנות לפניהם, והן מחקין בינהם.

פירוש ברטנורא

ד נאמנים. העניים על הירק זו לומר של מעשר עני הוא, דרך חייב במעשר מדרבנן: דבר מועט. נאמנים אף על המבושל, דפעמים שבעה"ב שכח מלערר ומ夷ר מן המבושל מתקח והקדירה: מלפסו. הקדרה או הפרור שMbpsל בה:

ה אין זהותין לעניים בגין: כשהלן מעשר עני בגין אין נהנין כל עני ונען מושער וה כתיב (דברים כ) ואכלו בשערך ושבעו תן לו כדי שביע: דבללה. התנים כי שם לא מברם מבדלה, ושוב און מברם מבדלה, להכי תני נהנה דבללה, ומהנה הוא משקל מהא דינרים והדרין משקל שהה מעשר ומשקל המעה ט"ז גורגי שעורה: פרם. חצ'י מנה, ובכל המדרות האמורות במגנין הילכה כת' ק ולהילכה כאבא שאול,

ואלא נאמרו דברים הללו אלא למלוק מעשר עני בגין, אבל המהלך מעשר עני בתוך ביתך כי רצונו לא נתנו בו חכמים ישועה: ג' מודה זו. דאן פוחתין לעני אמרה בכחנים לם ישראלים, כל אחד מהם שמלוק מעשר עני בגין מהצעה, וגנות מהצעה. היה מצליל. שאון רוצה להקל לעניים שבאו כל מעשר עני שבדוי, וזה להאל ממנה לקרובי העניים: נטול מהצעה, ומגען לעריך קרוביהם: וגנות מהצעה. לא נטול מהצעה, לא רוצה להקל

משניות מבוארות – קהתי

א' בא שאול: פרדי שיכפרם – העני, ויקח בקבם מזוןathy שמי סעדות – ליום; והוא שייעור "כדי שבעו", לקיים מה שנאמר: "יאכלו ושבעו", כפי שהזכרנו לעמלה (בהקדמה למשנתנו), וכן כל השיעורים שנימנו במסנתנו "כדי שבעו" הם. במה דברים אמורים שאין פוחתים לעניishi משייעור פרדי שבעו? במחלק מעשר עני בגין (בשדה). אבל במחלק מעשר עני בחruk ביתך, מחלק להם כרצוני, ואפיקו צוית, שאין אדם מצווה ליתון לעניishi כדי שבעו אלא בשדה, ממשום שאינו מוצא שם ליקח (לחשון עוד). אבל בעיר יש הרבה שנוגנים לו (חותמת; רמב"ם; מפרשים).

ב' אור מונה ו'

משנה זו היא המשך המשנה הקודמת, והוא מוסיפה למדרנו בעניין חלוקת מעשר עני.

מודה זו – שקצבוה חכמים בחלוקת מעשר עני, כפי שהשנינו במשנה הקודמת, אמרה בטהנים, ובלויים ובישראלים – שכ' אחד מהם, כשהוא מחלק מעשר עני בגין לא יפחota מהשיעורים הללו (רמב"ם, ועוד), ככלומר שגם הכהנים ולויים, המתפקידים מමורות מהרשות הגדולה (רמב"ם, ועוד), ייפתחו מן ומעשרות חביבים לחות מתבאותם מעשר עני לעניים ולא ייפתחו מן המידה הקצובה, כפי שהשנינו במשנה הקודמת (עיין "משנה וASHONAH"). ריש מפרשים. שכונת המשנה אינה לנוטן אלא למקבל, ופירושה: מידה זו אמרה בכחנים עניים ובגליים עניים ובישראלים עניים ולויים שמשנתנו באלה להשמי, שכונתונם מעשר עני לכהנים עניים ולויים עניים, אף על פי שהם מקבלים גם תזרומות ומעשרות, אין פוחתים להם מהשיעור האמור לעיל "כדי שבעו" (חותמתות יומ סוב'). ויש אמורים, שהחידוש הוא, שאר על פי שאין שייעור לרתרומה ולמעשר שמקלים להם, יש שייעור למעשר עני הנינתם להם ויח' אלblk. אבל הרא"ש מפרש, שמשנתנו באה דזוקה להשמיינו, שמידה זו או אמרה בכחנים לעין תרומה, בליליהם לעין גנש, ובישראלים לעין גנש, וכשיעור פוחתים מכב (רמב"ם). הקב הוא ששית הסאה, ארבעה לוגים, כשייעור שעבורו עלי עני, וההלו שמש עני, גנות לכל עני שייעור עלי מן המעשר כדי שבעו. שנאמר (דברים כ"ב): "ואכלו בשעריך ושבשו". וכמה הוא כדי שבעו. דבר זה בא המשנהו למד.

ב' אור מונה ד

משנתנו מוסיפה למד בעניין נאמנות של עניים עמי הארץ.

ג' נאמנים – העניים, על הירק חי – לומר שהוא של מעשר עני, שהירק חי במעשר מדרבנן. ברם, בפה פטור (עיין למלعلا א, ד). **ו' אין נאמנים –** העניים, על המבשלה – על הירק המבושל לומו שהוא של מעשר עני, אלא אם כן היה לו – לעני, דבר מעט – מעת ריק מבושל, שאן נאמן לומר שהוא מעשר עני; שכן דרך – בעל הבית להיות מוציא מעשר עני מלפסו – מאילפסו, כלומר מקדתו, שלפעמים שוכח בעל הבית מלערר חי ומעשר מן המבושל דבר מועט. יש מבראים הטעם, שכארש בעל הבית לוטק יrik לצרכו, אין מוציא ממנו מעשר עני שהוא חי, לפי שהוא מועט, ולא כדאי לו לעני לטפל כמעט הירק ולבלשו, וכך מבשל בעל הבית את כלו גנות לעני ריק מבושל. אבל אם יש לעני הרבה ריק מבושל, אין נאמן לומר שהוא של מעשר עני, שאין דרך בעל הבית לבשלו תחיליה כשהוא הרבה ("מלאת שלהמה").

ב' אור מונה ה

משנתנו עוסקת במעשר עני. ויש הבדל בין מעשר עני ובין שאר מתנות עניים, שיש בהלן לעניים, אלא הנינין בעצם באים ולוקיטים אונן, כמו שלמדו בפרק הקופומים, אליו מעשר עני, בעל הבית מחלקו לעניים. והיד און מה מלוק? והובוט כותב (כל מתנות עניים, ו' – ב' בבל השדה שעבורו עלי עני, וההלו שמש עני, גנות לכל עני שייעור עלי מן המעשר כדי שבעו. שנאמר (דברים י"ב): "ואכלו בשעריך ושבשו". וכמה הוא כדי שבעו. דבר זה בא המשנהו למד.

אין פוחתין לעניים בגן – כשמחלקים מעשר עני בגין, אין נותנים לכל אחד מהעניים פוחת מחייבי קב חטפים וקב שעוניים – כלומר שאם נותנים חיטים אין פוחתים מחייבי קב, ואם שעוריים אין פוחתים מכב (רמב"ם). הקב הוא ששית הסאה, ארבעה לוגים, כשייעור שעירים וארבע כיביצים (כ-2 ליטרים). **רבי מאיר אומר: חצ'י קב –** שערום. **קב וחצ'י בפסמיין –** מין חיטה (עיין שמות ט, לב: "ווחחתה והכוסתה"), **בקב גורגורות –** התנים יבשות, או גננה דבללה – תנאים דרבוטה, הניכרות במשקל, צוריכם להחת מנה. היינו משקל מהה דבללה. **חצ'י לג יין –** הלוג הוא רביע הקב, שש ביצים (כ-½ ליטר). **רבי עקיבא אומר: רביעית –** הלוג יין. **רביעית שמן –** כשייעור ביצה וחצ'י. **רבי עקיבא אומר: שמינית –** הלוג שמן. **ושאר כל הפרות –** כמה מחלקים מהם לעניים בגין? אמר

ו אין פוחתין לעני הועבר ממקומות למקום, מכבר בפנדיין מארבע סאין בסלע. אין – נותנין לו פרנסת לינה. שבת – נותנין לו מזון שלש סעודות. מי שיש לו מזון שמי סעודות לא יטל מן התמחוי, מזון ארבע עשרה סעודות לא יטל מן הקפה. ורקפה נגנית בעשויים ומתחלקת בשלה. ח מי שיש לו מאתים וזה, לא יטל לך, שכחה ופה ומערש עני. והוא לו מאותים חסר דינר, אבל אלף נותנין לו באחת – הרי זה יטל. והוא ממשכני לבעל חובו או לכתבת אשתו, הרי זה יטל. אין מחייב אותו למפור את ביתו ואת כל תושביו.

פירוש ברטנורא

מהזה והצעע לצורך קרוביו היה לו דבר מועט, ככלומר שלא נשאר לו כדי לחת לבן אחד מן העניים שבאו כשיור הקצוב לעיל במתניתין, נתן לפניו מה נשנאר בידו וזה מחלקים ביניהם:

ו' מכבר פופידין, כבר הנember בפונדרין כשהחטים ניכרים ארבע סאים בסלע. וארבע סאין הן כ"ד קב', אבל סאה היא ששה כבן והסלע הוא ד' דינרים וכל דינר ששה מעין נמצוא הסלע כ"ד מעין, كب לכל מענה, והמעה שי פופידין, הרו המכבר הנember בפונדרין הוא חצי קב. אבל מפני שהחטני רגצה להשתכר ליציאת האפייה והחטמי יא אפשר שסביר המכבר שהוא שמכירים התבאה בשוק ארבע סאים בסלע לפיך לא יהוה המכבר הנember בפונדרין אלא רבע הקפה בלבד. וכשהמלחקים בתואה שהוא און פוחתן וחצי קב, אבל בשורותנו לו כבר פכו לא זורה אלא רבע הקפה שם שש בצמץ. והכי מפורש בפרק ב' פרשנות לתיה: מזון שלש סעודות. שחייב אדם לאכול בשבעת שלש סעודות: לא יטול מן התמחוי, לפי שהחטמי מתחשל כל יום, והכל שמשמים בו את התבשיל נקרא המחו: לא יטול מן הקפה. לפי שהקפה מתחלקת מערב שבת לע"ש: נגנית בשניים. לפי שמשכנים על ההצבור, ואין עושים שררה על ההצבור בחות משניים: ומתחלקת בשלשת. לפי שהוא כרמי ממנות וידי ממנות בשלה:

ח' מאותים קם לו ריבנן שאלו מספיקים לשנה אחת לסתות ולמנונות: או לכתבות אשתו. ואיפלו היה ישבת החתו: ואית כל תושביו. כלים יפים שימושם בהם בשבותה וברגלים. ומי מיל' שבא יטול לקט שכחה ופה ואינו מטל ממה שביד גנאי, אבל אם מטל מקופה של זדרה או אין מינחן אותו ליטול אפילו לקט שכחה ופה עד שסביר כל תושביו:

משניות מבואות – קתתי

– מהקערה שמלחקים ממנה מזון לעניים, כמו שבארנו לעיל. מזון ארבע עשרה סעודות – מי שיש לו מזון לארכע עשרה סעודות, שנון מספיקות לו לכל השבוע, לא יטל מן הקפה – המחלוקת מעות צדקה בכל ערב שבת לעני העיר, כמו שבארנו לעיל; החשבון של ארבע עשרה סעודות לשבעת הוא כדלקמן: שלש סעודות בכל יום, אחת עשרה סעודות לשבעת ימי החול, שתי סעודות בכל יום, אחד בימי ואחת בערב (פרט למוציא שבת, שלא לקרו רקו בחשבונו, מושם שאוכל במנחה סעודת שלישית). והקפה נגנית בשנים – שני גבאי צדקה גבים את המעוטה לקופה, שאין עושים שרה על הצדקה הימני התנאים בכל קהילה של ישראל: א) קופה (של הצדקה) שבאייה היו מחזרין על הצדקו מדי שבוע בשבעו ווגבים מכל אחד ואחד בסוכם הקצב עליו. "קופה" והינו לד דל שלו יוספסם לתוכו והוא מחלקים מנתה דרך לעני יוספסם בכל ערב שבת, והוא נגני כדים סיספק לו בין עירין בין לעני עיר אחרת (בבא מציע לא, ב). ושני מוסדים צדקה היו בימי התנאים בכל קהילה של ישראל: א) קופה (של הצדקה) שבאייה היו מחזרין בכל דיל שחי יוספסם לא כה סכום הקצב עליו. "קופה" ומי יומם יומם לאילן אורחים, התנדדים מכם מכם, כדי לספק איזורי מונוטוני לחבשה ימים. ב) תמוזו, והוא כינוי כדים צדקה, שהי מחלקים ממנה בכל בוקר על הבתים וווספים כל מני מאכל ואנודות כף, כדי לספק איזורי האוכל לתמחוי. – משנתנו באה להלמד, מהו שער המון הימין לעי מתחמי, וכי אין זכי להנחות מן התמחוי או מן קופה. כן בא המשנה למד בכמה אנשים נגנית זדקיה, ובכמה היא מתחלקת לעניים.

אין פוחתין לעני הועבר ממקומות למקום – גבאים המחלקים מזון לעניים גנודדים ממקומות, נותנים לכל אחד לא פוחת מכבר בפנדיין מארבע סאין בסלע. ארבע סאים הן שעירים וארבעה קבים, שהאה היא ששה קבם: הסלע הוא אויבעים ושמונה פונדרינים. נמצא שקב ניכר בשני פונדרינים, וכיirc הנKENITY בפונדרין מדרחה חצי קב חיטים, כשיעור שניינו לעיל משנה. אבל הוא והחנוןינו צרי לנכות הוצאות תהינה ואפייה, הרו אי אפשר שימיכר כיirc חצי קב חיטים בפונדרין, כפי שניכרת התבואה בשוק, לפיך לא תהא המכבר הנember בפונדרין אלא מרובע הקב (כשיעור 6 ביצים). תבואה לעני, וועליו לטחון ולא פוחת אין מחייב קב, אבל כשנותנים לו כיirc אפריה, אינה אלא מרובע הקב (כשיעור 6 ביצים), והוא מזון שני שטי סעודות (שיעובי ח). ב) – אם העני נשאר ללוון במקומו הזה, נוגנין לו פרקפת לינה – מטה, כדים וכסתות. שבת – אם נשאר לשבותה שם ביום השבת, נוגנין לו מזון שלש סעודות. מי שיש לו מזון שלש סעודות – שחיבר אדם לאכול בשבת שלש סעודות. מי שיש לו מזון שמי – כתובתה מהנכדים הללו, הרי זה יטל – מתנהו עניים וצדקה, שהויל ונכסי ממושכנים הרו הוא חשוב עני. אין מחייב אותו

באור משנה ח

לאחר שלמדו במשנה הקורתה, מי אינו רשאי ליטול מן התמחוי וכן מן הקופה. מוסיפה משנהנו למד מי רשאי ומה אינו רשאי ליטול מתוך עניים וצדקה. מי שיש לו מאתים זוז – הינו מאתים זוז – והוא הדין צדקה, שכירעו חכמים, שכחה ופה ומיעשר עני – והוא הדין צדקה, לשיערו מזונות ומלבושים (ריש). שמאתיים דינר מספיקים לו לשנה לצרכי מזונות ותשעה דינר (רמו לבך): קרו לו מאתים חסר דינר – מאה תשעים ותשעה דינר (רמו לבך): בגימטריא "צדקה". אבל אלף – בני אדם, נותנין לו באחת – בשעה אחת כל אחד דינר, וכל שכן אם אדם אחד נתן לו אלף זו, הרי זה יטל – מוחר לו לקחת. קיו ממשכני לבעל חובו – היו לו אמון נכסים במאתים זוז, אלא שמיישן אותו לבעל חובו, שאם לא ישלם לו את ההלואה שלו מanno יגבה מהם את החוב, או לכתבת אשתו – שכחוב לאשתו, שאם יגרשנה או ימות תגבה כתובתה מהנכדים הללו, הרי זה יטל – מתנהו עניים וצדקה, שהויל ונכסי ממושכנים הרו חשוב עני. אין מחייב אותו

שבירושלמי פירוש הסיפה הוא, שאם לאחר שנטל מזנה לקרים, לא נשאר לו אלא דבר מועט בשביב העניים שבאו, נתן לפניויהם מחלקים ביניהם (וכן מוגדר ברטנורא ובשנות אלהו).

באור משנה ז

ונסף על "מתנהו העניים" הניתנת מהיבול, מצוא על כל אדם מישראל לתצת דקה לעניים, איש כפי השגת ידו, שנאמר (דברים טו, ז-ח): "לא תאמץ את לבך ולא תקפין את ייך מחקך אביך. כי פתחה תפחה את ייך לו". פתחה תפחה – בין עירין בין לעני עיר אחרה (בבא מציע לא, ב). ושני מוסדים צדקה היו בימי התנאים בכל קהילה של ישראל: א) קופה (של הצדקה) שבאייה היו מחזרין על הצדקה מדי שבוע בשבעו ווגבים מכל אחד ואחד בסוכם הקצב עליו. "קופה" זדרה ומי יומם יומם לאילן אורחים, התנדדים מכם מכם, כדי לספק איזורי מונוטוני לחבשה ימים. ב) תמוזו, והוא כינוי כדים צדקה, שהי מחלקים ממנה בכל בוקר על הבתים וווספים כל מני מאכל ואנודות כף, כדי לספק איזורי האוכל לתמחוי. – משנתנו באה להלמד, מהו שער המון הימין לעי מתחמי, וכי אין זכי להנחות מן התמחוי או מן קופה. כן בא המשנה למד בכמה אנשים נגנית זדקיה, ובכמה היא מתחלקת לעניים.

אין פוחתין לעני הועבר ממקומות למקום – גבאים המחלקים מזון לעניים גנודדים ממקומות, נותנים לכל אחד לא פוחת מכבר בפנדיין מארבע סאין בסלע.

בשעה שארכע סאים הימין נקבעו בסלע. ארבע סאים הן שעירים וארבעה קבים, שהאה היא ששה קבם: הסלע הוא אויבעים ושמונה פונדרינים. נמצא שקב ניכר בשני פונדרינים, וכיirc הנKENITY בפונדרין מדרחה חצי קב חיטים, כשיעור שניינו לעיל משנה. אבל הוא והחנוןינו צרי לנכות הוצאות תהינה ואפייה, הרו אי אפשר שימיכר כיirc חצי קב חיטים בפונדרין, כפי שניכרת התבואה בשוק, לפיך לא תהא המכבר הנember בפונדרין אלא מרובע הקב (כשיעור 6 ביצים). תבואה לעני, וועליו לטחון ולא פוחת אין מחייב קב, אבל כשנותנים לו כיirc אפריה, אינה אלא מרובע הקב (כשיעור 6 ביצים), והוא מזון שני שמי – כתובתה שם ביום השבת, נוגנין לו מזון שלש סעודות. מי שיש לו מזון שלש סעודות – שחיבר אדם לאכול בשבת שלש סעודות. מי שיש לו מזון שמי – כתובתה מהנכדים הללו, הרי זה יטל – מתנהו עניים וצדקה, שהויל ונכסי ממושכנים הרו חשוב עני. אין יטל מן התמחוי.

ט מי שיש לו חמשים זוג, והוא נושא ונוטן בהם – הרי זה לא יטול. וכל מי שאין ציריך לטול ונוטל – אין נפטר מן העולם עד שיצטרך לבריותו. וכל מי שאין ציריך לטול ולא אין ציריך – אין מות מן הוקנה עד שיפרנס אחרים משלו; ועליו הבהיר אומר (רимה ז): "ברוך הבבר אשר יבטה בה" ויהי מבטהו". וכן דין שני דין אמרת לאמתו. וכל מי שאין לא חגר, ולא סומה, ולא פפת, ועשה עצמו באחד מהם – אין מות מן הוקנה עד שהיה באחד מהם, שאומר (דברים ט, כ): "צדק צדק תרדף". וכל דין שלקח שחרד ומיטה את הדין – אין מות מן הוקנה עד שהיה באחד מהם, שאומר (שמות גג, ח): "ישחרד לא תתקח, כי השחרד יעור בפקחים" וגלו.

סליק מסכת פאה

מסכת דמאי

פרק ראשון

א הקלין שבגדמאי: השיתין, והירימין, והערידין, ובנות שות, ובנות שקמה, ונובלות התרמלה, והגפנין, והנצפה;

פירוש ברטנורא

ט מי שיש לו חמשים זוג ובו. רחמיין רעכדרן בגין מאמחים דלא עברין; וכל מי שאין ציריך לטול ולא אין ציריך לטול יתפרק מאמחים. אבל אם אין מעשה דיו מספקן לו ומפרק עצמו בחוי צער קרבון למיטה על זה אותו כל הצורך לטול ואינו נוטל הרו והשוקך דמים ואסרו לרוחם עלי עלי נשפה לא חיים כל שכן על אחרים:

מסכת דמאי

א הקלין שבגדמאי. שחקלו חכמים על הפירות הללו הנכרים במתניתין שלא לעשן דמאי, לפי שחוקתן באים מן ההפקר ממש דלא חשבי, ואית

משניות מבוארות – קהתי

רעה תבאונו". ואומרו: "צדק צדק תרדוף" – קלומר שהפסוק, "ודורש רעה תבאונו" הוא ראייה על מי שעשה עצמו היגר או סומה וכור, והפסוק "צדק צדק תרדוף", הוא ראייה על דין שדן דין אמרת לאמתו. וכל דין שלקח שחרד ומיטה את הדין – שעשה עצמו כאלו איינו רואה את האמת ומחייב את הוכאי, או אפילו כשהוא מזוכה את הוכאי מהמתה שחרד ("חותמת יום טוב"), אין מות מן הוקנה עד שיעני כהות – שמאבד אויר עניין, שאומר: "וישחרד לא תתקח, כי השחרד יעור פקחים" וגלו – הגרא"ג גורס במשנתינו: "וון דין שדן דין אמרת לאמתו. וכל דין שלקח שחרד ומיטה את הדין. איינו מות מן הוקנה עד שעניין כהות, שנאמר: "כי השחרד יעור פקחים" וגלו. וכל מי שאין לא חיגר ולא סומה... ועשה עצמו כאחד מות. איינו מות מן הוקנה עד שריהה כאחד מות, שנאמר: "וזודרשו רעה תבאונו", ונאמנו: "צדק צדק תרדוף" – קלומר שהפסוק המסייע את משנתינו מובא לראייה על דין שדן דין אמרת לאמתו, כמו שבארנו, והוא מובא בסוף, כדי לסייע את המסכת בדבר טוב ("שנות אלהו").

מסכת דמאי

באור משנה א

כבר הזכרנו בפתחה למסכתנו, כי "דמאי" הוא כינוי לתבואה ולפירות של עמי הארץ, שם החדשין על המעשווים; והולקה התבואה ופירות עם הארץ חיב איפוא לעשרות מונים "דמאי", חתנקת וחנן כהן גודל שהבאו עליל. משוננו מונה כמה סוג פירות שהקלין בהם חכמים לעניין "דמאי", קלומר שהליך פירות אלו עם הארץ, אני יזכיר לעשווים. והלכו מאמורים בירושלמי בטעם הדבר: אחד סובר שהחטטם הוא משם שפирתו אלו אינם חשובים ולכן אין עמי הארץ חזרדים עליהם שלא להפריש מעשרותיהם; ואחד סובר משם שרוב הפירות הללו אינם באים אלא מן הפקה, והפקר פטור מן המעשרות. ברום, לדעת הסובר משם הפקה, לא רק "דמאי" פטור מן המעשרות אלא גם טבל ודאי (כגון אם אמר עם הארץ ללוקה, שלא הופרשו מעשרותיהם) פטו, ולא נקטה משנתינו "דמאי" אלא משם שסתמנו עוסקת בעניין "דמאי". ויש מפרשין, שאםם הטעם הוא ממש שפирות אלו אינם חשובים וווכם הפקר ואנכם נשמיין, אבל לא הקלו בהם לא לעניין דמאי, כי יש בהם שני ספקות: ספק באים מן הפקה, והפקר פטור מן המעשרות, ואיפוא אם באים מן המשמר, טמא הופרשו מעשרותיהם (פיירש המשניות לגורוב'ם: ברטנורא).

הקלין שבגדמאי – הפירות המפורטים להלן הקלו בהם חכמים

– את העני, למפזר את ביתו – דירתו, ואות כליה תשמשו – כליו היפים שמשתמש בהם בשבותות ובתגמים, כדי שיירדו לו מאתיים דינר ולא יטול מותנו עניין. במה דברים אמרו? כשהוא בא ליטול לקט שכחה ופה, ואינו נוטל מקופה של צדקה, קלומר שאינו נוטל אלא מתנות עניין בצענע; אבל אם בא ליטול מקופה של צדקה אין מושים לו ליטול אפילו לקט שכחה ופה עד שימכדר כליו היפים ויקנה אחרים פחותים מהם (ותבב' הל' מתנות עניין ט, י).

באור משנה ט

ט שיש לו חמשים זוג, והוא נושא ונוטן בהם – מתנות עניין וצדקה, שמישים דינר העושים וווחים שווים יותר ממאתיים דינר שאינם עשיים (ירושלמי). וכל מי שאין ציריך לטול – צדקה, ונוטל – ומוצא גול את העניין, אין נפטר מן העולם – יש גורסים כאן: אין מות מן הוקנה, עד שיצטרך לבריות – מחמת עוני. וכל מי שאין ציריך לטול – צדקה, אין נוטל – אלא כי בזמנים רבי שיפרנס אחים בדורק מלacakתו, אין מות מן הוקנה עד שיפרנס רבי ליתן צדקה; וועלוי הפתוח – מושל – שיעזר לו ה' שבסוכו ימי יכול ליתן צדקה, ויהי ה' מבטהו – וממושיך הכתב "הרוה כען שטול על מום ונע וובב וטל שחשותו..." קלומר שיפרנס אחרים עץ הנותן פורי לבני אדם ("חותומות אנשי שמי"). וכן דין של דין אמרת לאמתו – בלי כל נתיה עצמית, שבוטה הוא בה' והוא מפני איש, אף עליו נאמר: "ברוך הבבר אשר יבטה בה' והיה ה' מבטהו" – אליאן פפס – חזון היינו ברגלו אחד, ופיסח היינו בשתי סומה, ולא פפס – חזון היינו ברגלו אחד, ופיסח היינו ה', רגלו; ויש שנים גורסים "פיסח", לפי שהציג ופיסח הם היינו ה', אלא ש"חיגר" לשון המשנה ו"פיסח" לשון המקרא, ושניהם משמעם בין ברגלו אחת ובין בשתי רגליו ("חותומות אנשי שמי"); מכל מקום מי שאין לא חיגר ולא סומה וכדומה, ועשה עצמו באחד מהם עד שהיה באחד מהם – בעל מום ממש, שאומר: "צדק צדק תרדף – גמיש תחיה" וגלו. יש גורסים: שנאמר (משלי יא, כ): "וזודרשו

וביהודה: האוג, והחמי שביורה, והכבר. רביה יהודה אומר: כל השיתין פטורין, חוץ משל דופרה; כל הריםין פטורין, חוץ מרים שקמוניה; כל בנות שקמה פטורות, חוץ מן הפסיפות.

פ'ירוש ברטנורא

בזה תרי ספיקו ספק אים מן ההפקר ופטורים מן המערש, ואפילו אם התמצא לזרם שבאים מן השמור והיבטים במעשרותם נטהשרו. רדמאן הם התובאות והפירות הנלקחים מעמי הארץ שהודים על המשערות. והחבר הלוקח פרות מעמי הארץ צריך להפריש מהם תרומות מעשר ומעשר שוי בלבד אם היא שנת מעשר שנ, אבל תרומות גודלה לא נשדו עמי הארץ עלייה לפני השיא במצויה, וכן לה שעור שתחנה אחת פומרה בכל הכרז והכל מודרים בה. ומעשר ראשון ומעשר עני א"ז לחזיא מן הדכאי א"ע שעני הארץ חדשים עליהם, לפי שיכל בעל הפרות לומר לו יאו לעני הבאים לטל המשערות הכא ראה שאין פרות הילו מעשרים ומול, רק"ל בכל רוכבא המוציא מחייב ריכא לא ליטיר הכרז, שהאכל מל כל שללא הרומו ממן מונתו בחווה חיב מורה ומהם אסורה מחייבן לה לרוחמות מעשר, מעשר שוי נמי כיד שלא לאabalו בומווא ולא שלא לאבלו החן לירושלים: השניהם תנאים נדרשות: החירמיין, פ' הערוך פולצרא"ק בלע"ז, וועזרין, בערכו ווער"ז וכוב"ש: התאנן בנות הנדרשות ממלשלש שונם שלוש שנים, ומתרדלים בעיריהם: ובנות שות. התאנן המורכבה בערונות: נזבלות שותה. תרומות שנאמנים מחבשין אילין ותולשין אותן ומונחים מתבשילים: הנצפה. צל"ש שקורין איפער"ל בלע"ז: האוג. פרי אודום שקורין לו בלע"ז קורניאולאי"ו, ומכו"ם אודום שהוא אייל שעשויה מכמין אשבלות אודומות וקורין לו בערכו סטמא"ק. ולא היה זה הערך שacob בזיהוה: וזהו, בתහלה לא הרה חין שבחרונה מהחומי לפי שחו מבאים ממו נכסים וככל החומץ שבחרונה לא היה בא אלא מן החמד לפיק החומץ שבחרונה פטור. אבל לאחר שבטלו נכסים החומרם בא מדיין החומץ חייב דרבאיי אף בהרודה כמו בשאר מקומות: והכבר. בדור ג' (שנתו ט) תרומות ירושלמי כוסבר בולאנדר"ו בלע"ז: דופרא. שטען פרוטו עני עפums בשעה. ידו בלשון יון שנינו: שקמונה. שם מקום: המוטבפו. שנתקבש באלין עד שנתקבש מאללה. שכ אללו חשובים זה וווקוט שאין מן ההפקר. ואין להכה כר"י.

משניות מבואות – קהתי

הה שווה ארבעה סלעים, הרי הוא נונן חמישה, שנאמר (ויקרא כו, לא): «ואם גאל יגאל איש ממושר, חמישתו יוסף עלי'». (ב) בסוף כל שלוש שנים, הינו בשנה הרבעית ובשנה השביעית לשמייה, בעבר הפאה, חיב אדם לעבר מושורו כל התזרומות והמעשרות שהשאה אצלך במשן שלוש השנהו; אם יש לו תרומה וחומרת מעשר – נונן לכחן, מעשר ואישון – נונטו ללו, מעשר עני – נוננו ונני. ברום, אם שנארו בדור פירוט מעשר שני, הרוי הוא חייב ב鞠רטם על העולם, ומשליכם לים או שורופם (טוב"ב), שנאמר (דרוב' כ, דר' ר' יביבאי): «מ'קזה שלש שנים תוציא את כל מעשר תבואותך וגו'» וכן נאמר (שם כו, דר' ר' יביבאי): «שי תלהל לעשׂ אויל מעשר הבזוקא בשנה השלשית... ואומרת לפני ה' אל-היך בערתו הקודש מן הבית וגוי, ודרכו: «בערתו הקודש – זה מעשר שני».

(ג) מי שמת לו אחד מן הקרוביים שהוא חי להחabal עליהם, כל זמן שהמת מטל לבניו, וכן לאחר קברתו של סוף ימי, נקרא און, וואמור לו לאבל מעשר שנאמר בפרשת ודיי המעשר (שם שם, יד): "לא אכלת בαιוני מגנו," ומפניו: "אכלתי מן המעשר השני בהיוון; ומכאן, שמעשר שני אסור באכילה לאן."

(ד) פירוט מעשר שני שנגנו לירושלים, אסור להוציאם שם, שכבר קלטו אותו מהחיצות העיר. וכן פירוט טבל שעכו בתוך ירושלים ואחר כך הפרשו מהם מעשר שני לחוץ לירושלים, שוב און רשותים לפדוון, אלא כייבט להחוין ולאלכו בירושלים, שהואיל והשני היה בתוך פירוט הטבל, כבר קלתו מהחיצות מהליכת עלייה עשויה להיות כהירה (ב- 92).

(ח) פירוט מעשר שני אסור לאבד מהם אפיקלו מوط בדרכיהם, וחיבטים להעלותם כולם או דמי פידויים לירושלים (רמב"ם ה'ל' מנער ש' א.ט.).
 (ט) אין וגותמים מפירוט מעשר שני לעם הארץ שייכלום בירושלים. לפי שמאזהו

לאכלם בטהרה, וחוששים שם עם הארץ יאכלם בטומאה (מעשר שני ג, ז).
ז מעות שפדו בהן פירות מעשר שני, אין מחללים אותו על מעות אחרות, בין

המוח של כנס עלי מעתה של כנס (פומת לאנדים של שנ' מלכים, היינו שטי מדינות שונות, שמתרחൾ סלע בסלע, אם עברו של השמי יורת גבורה), בין של נחושת על לישׁ ולבשויו, כמו של רחם על לישׁ ולבשויו, כמו של רחם על רחם.

מי עבר וחייב הרי אלו מחייבים, כלומר ש晦ות הראשונות נעשו חולין, וקדושת מעשר עוברת על השניות (ובמ"ס המכונן שני ד, ח).
(ח) אין מחייבים שיטין משיטין שני עלי ברכות החטאים בירושלים: וכי שיטר וחייב

חייב להעלות את הפירות לירושלים ולאכלם שם (מנשר שני א.ה; רמב"ם הל' מנשר שני ד. ז).

הַקְרָמָאֵי – מעשר שני של דמאי, **אֲזִין לוּ חֶמְשָׁ –** אין הבעלים צריכים להוציא חמוש על הקרכן, כשהם פודים אותו, כדי להעלות את דמיו לירושלים, לפי שרוב עמי הארץ מעשרים הם, ולא הופרש אלא מספק; הalcך קרכן שמעכב ב迈向ר שני של וראי שהוא מן התורה, מעכב גם ב迈向ר שני של דמאי שהוא מדרבנן; אבל חמוש, שב迈向ר שני של וראי איינו מעכב, שכן אם הבעלים נהנו את הקרכן ולא נתנו

לענין "דמאי", שהולוקח אוטם מעם הארץ פטור מלעלושים, מהתעלומים
שהזכרנו לעמלה (בהקדמה למשנתנו): **השְׁלִיחַתֵּין** – התאנינים הראשונים
היצאו מתחת הרים (וירושלם). שאנין מתבשלא יפה ונוסרו
מהאלין נשון בוט, ו**הַרְכָּןִין** – פרי אלין הסנה; ויש גודסים:
והודים: מכל מקום הכוונה היא לפרי של מין אלין בעל ענפים קווצניים
(הפרי נקרא בערבית: דום). ו**הַעֲזֹרְדִּין** – בנוסח אחר: והועזרדים
– פרי שיח בר משפחת הווודניים; פרוחי השיח לבנים ופירותיו דומים
לחפוחים קטנים, ובנותו שְׁלָק – מין תנאים גורעות ובנותו שְׁקָמָה
– פרי עץ השקמה; ויש מפרשים: תאנינים הדומים לפרי השקמה,
וְנוֹבְלָוֶת הַתְּמִרָה – התמרים הנושאות מן האילין קודם בישולן,
וְהַגְּפָנִין – מין ענבים שאטמים מתבשלים יפה; ויש מפרשים: מין ריק
יריתני הרומה לשבת, ו**הַגְּפָה** – פרי הצלף. וביהודה – בארץ
יהודה: **הָאָג** – הוא עץ נומר (סומק) שפוחיו יירקם, ויש בו
חרמים המשמשים לעיבוד עורות, ופירותיו הם אשכליות אדומות,
שאנים חשובים ביהודה. **וְהַחֲמַץ שְׁבָהָזָה** – שלא היה בא מן
הין שהחמיין אלא מן התמר מהשרח חרצינן ווגים של ענבים בכם, ו**וְהַכְּפָרָבָר**
הוא משקה הנעשה ממשרת חרצינן וגום של ענבים במים, ו**וְהַכְּפָרָבָר**
– היינו "גד" שבמקרא ("כובוע גדר" – שמות טז, לא). **רַבִּי יְהוָה**
אומר: **כִּל הַשְׁלִיחַתֵּין פְּטוּרִין – מִדִּין דָמָאי,** שהולוקח אוטם מעם
הארץ פטור מלעלושים, חזץ משל דופרה – מין תאננה שעשו
פירות פעםיים בשנה, באביב ובקיין, ואך השיתין שלה תנאים טובות
זה: **כִּל הַרְכָּןִין פְּטוּרִין – מִדִּין דָמָאי,** חזץ מרימני שקמונה
– הרימים הגדולים בשקמונה; **כִּל בְּנֹת שְׁקָמָה פְּטוּרֹת – מִדִּין**
דמאי, חזץ **מִן הַמְּסֻטְפּוֹת** – מבנות השקמה מוסטפות, ששותה
באילין עד שמתבעו. ושמכארים ש"סתף" הינו ציצעת פרי השקמה,
שלל דייך הוא מהר להבשיל; כל הפירות הללו חשובים המ
וחזקתם שאטמים באים מן הפקר, והلك חיביכם הם במעשיות מושם
דמאי. ואין הכלקה כרביה יהודה.

בבאור משנה ב

משנתנו עוסקת במושר שני של דמאו, והוא באח לאלה, שהואיל ומערש שני זה לא הופרש אלא מסקך, לפיכך הקלו בו החכים לבי' הדינים ולכאן הנוגנים במושר שני של וראי, וזה:
 א) הפודה מושר שני של דמי לירושלים, הרי זה מוסיך וחומש על הר, היינו מושם בחזרה שהוא בע מוכם הקרן (ונקרא "הוֹשֵׁב", לפ' שהוא החקל החמישי) מוקדם והתוישם יירא, ובפאתה היבטי "הוֹשֵׁב בְּכָתָרֶיךָ", בגון שאם

ונזותנו לעם הארץ ויאכל בונגדו; ומחללים אותו בסוף על נחשת, בסוף על נהשת ונחשת על הפרסות, ובכלב שיחור ויפנה את הפרסות; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: עוזלו הפרסות ויאכלו בירושלים. ג הולקה לירע ולברמה, קמה לעוזות, שמן לנער, שמן לסוד בו את הכלים – פטור מן הדמאי. מביב ולחין

פִּירֹשׁ בְּרַטְנוֹרָא

בדרבנן, חומש דלא מעככ בעוריה יאיכל; ואין לו ביעור. בסוף שלוש שנים שחייב לבער כל מעשרתו כרכבתיב (ובירם כ) בערהי הקרשמן הנקנו רבן ברמאו, ונaccel לאונז. דמעשר שי של דאי אסדור לאון דרכבתיב (שם) לא אקלתי אונז ממן, וממעשר שי של דמאי לא גוזו כי: זונקס לירושלים יווץ. נפדה וגאנכל חוץ לירושלים, מה שאן אין בודאי שהמחזיות קלותות ואין יוביל לפדרות ולחומרה לאחד שנכטן, ובדמאי לא גוזו: ומואבדים מעוטטו בדריפט. אם היה מעהר שי של דמאי בדריפט במקום גודרי חיה ולסתיט, אפללו היה דבר מועש וכילול להביאו לאלא טורה ובלא הפסד איינו הוושט ולמנה אותו לאיבר בדרך במקום שהוא ש. ורכב' פ' פריש שם בשעה שמיליך מעהר שי של דמאי בירושלים נאבד ממו מעט בדרכ אינן הוושט וליה, מה שאן אין בודאי שצורך שיעלהו כלו זו דמיו ולא יפנד ממו כלום בדריפט: וונתיגט אוטו לעם הארץ, לאכלו ברושלים ואע"פ שהואה חשור לאכל טמאה, מה שאן אין בודאי שאין מוסרים אותו לעם הארץ לפני עגנון והואכל טהור: ונaccel בגנער. נגנד מה מהןעם לעם כחולן, ללחק מגנסו ואוככל טמאה, מעהר בירושלים: ומחללים אותו בכף עלי כף. אם יש לו סוף מעהר שי של דמאי והוא צרך לו יכול להללו על כל מה שאן אין בודאי שאין מהללו בכף עלי כף אלא בסלעים של שי מלכים שוביל להללו וה על זה הא השני הריך אבל של מלך אחד לא דלאו דראך חילו הוא, ובdatum שרי: בכף עלי נשחת. אפלו של מא מודרך, אבל שי דאי מודרך אין, שי לא מודרך לא: ויזהו וידרא את הפירות. גוטסן, ולא גוטסן וכלב שיזהו ופדרה. והק' וכילול להזור ולפדרה את הפירות אם ירצה דברי ר' מ', וכח' א' אין ימול להזור ולפדרותם אלא מעלה הפירות לירושלים. והלכה ברכמבע:

ג חולק לזרע, לך תבואו לזרעה פטור ברמאו, דאייל בבל ואיז אסור לזרע: ולבחמתה, לך מתחלה להאכלי בהמה טהור מן הדמאי. אבל לך מוחחה לאדם וממלך עלה להבמה חיב לעשר ברמאו: וכן מה ברמאו: כוב הוא סוף המקום שכשוו עולי בבל ומשם ולהלאן בששו עלי מזרים ולא בסשו עלי בבל, ולא נחחיבו ברמאו אלא האירות שיכשוו עלי בבל בלב, הילך מבוכ ולחין פטור מן הדמאי ולא דרישין שנמא מפירות הארץ שיכשוו עלי בבל והלכו לשם, שהוקת הארץ חייב וחוקת הארץ ישראלי חייב עד שירעד לך שהוא פטור: חלה עט

אשניות מבווארות – קהתי

(במוקום : ובלבד שיחוור...), כלומר והוא רשאי לחזור ולפדות את הפיירות. **רביעי מאיר** – שמקל במעטשר שני של דמאי וסובר, שמותר להחל מעותהו על מעות אחרות, וכן מעות על פירות, לחזור ולפדות את הפיירות. **וחכמים אומרים** : **יעלו הפירוט ויאכללו בירושלים** – אף במעטשר שני של דמאי, לאחר שחילל מעות על פירות, איןנו רשאי לחזור ולפדות את הפיירות, אפילו היה דעתו מתחילה לחזור ולפדותם (לפי הפסיקת הרשאן), אלא חייב להעלותם לירושלים.

באור משנה ג

ללא גורו כלכמים שיהא חיב במעמדו משומש דמאי.

ההילוקט – תבואה מעם הארץ, **לעָרָעַ** – שם זרעה, בין דבר שזרע כליה בין דבר שאין דערו כליה (מושפחת), **וְלֹבֶבֶתְמָה** – או להאכילה לבחמה, **קְמָה** **לְעוּרוֹתָה** – או הלווק מקה לעבר בו עورو, **שְׁמַן** – לבן – להדרקה, או **שְׁמַן** **לְטוֹרֵךְ בּוֹ** **אֶת הַכְּלִים** – לשםם מן החלה והריה, **פְּטוּרֵם** **מִן הַדְּמָאי** – מלהפריש מהם מעשרות דמאי, שאף טבל וורי הנלקח לשימושם אלו אינו חייב במעשרות מן התורה אלא מדברי סופרים; הולך בדמאי לא גוזר הכתמים. בכבלי אמרו (חולין ג ב): "לא שנו (שהילוקח תבואה בהחמה פטור מן הדמאי) אלא שלקחה מהחילה בהחמה אבל לקחה מתחילה לאדם ונמלך עליה לבחמה, חייב לעשר אפילו בדמאי. והוא הדין בשאר הדברים שנימנו במסנתנו. **מְקַיֵּם וְלֹהֲלֹן**, **פְּטוּרֵם** **מִן הַדְּמָאי**" – כזיב היא אכזיב יהושע יט, כת: **שְׁוֹפְטָם**, לא צפונית לעצם, וממקום זה ולהלן, וכזיב בכלל, לא כבשו עולי בבל, ולכן פטוריהם שם מלusher דמאי, שלא גוזר חכמים עלי הדמאי אלא במקומות שכבשו עולי בבל, אבל המקומות שכבשו עולי מצרים ולא כבשו עולי בבל נידים בחוץ לאץ, ופרטיהם פטוריהם מעשר של דמאי. בירושלמי מבואר, שאף טבל ודאי פטור מעשרות במקומות הללו, אלא הוואיל ומסתנה עוסקת בדמאי, נקט התנה "פטור מן הדמאי". **חֲדֹמֶתְס** כתוב, שאין חוששים שמא פירוט ארץ ישאל הם שהביאום לשם, שפיריות חוצה לארץ חזקם שהם פטוריהם מעשרות עד שיודיעו שם היבים, ופיריות ארץ ישראל חזקם שהם היבים עד שיודיעו לך שם פטוריהם. **חֲלַת עַם הָאָרֶץ** – החלה שהפריש עם הארץ מעיסתו לך; **וְהַמְּדֻמֵּעַ** – תרומה –

את החומר, היפות מחולמים, ומותר לאכלם בתורת חולין, במשער שני של דמאי שהוא מדרבן, אף לתחילה אין חיבים בו. **ו אין לו בעור** – אין חיבים לבער מעשר שנע של דמאי בזמן ייעור המعروשות (כמו שביארו בהקדמה למשנהו), שכן הכלמים פטרוו מדין בעור. **ונאכל לאונן** – מעשר שני של דמאי מותר באכילה לאונן, שלא גוזרו הכלמים על דמאי לובי אונן. **ונכנש לירושלים ויווצא** – מעשר שני של דמאי, אף על פי שנכנס לירושלים, מותר להוציאו משם ולפזרתו חוץ לירושלים. ויש סוברים, שאף מעשר שני של דמאי, אם נכנס לירושלים אסור להוציאו ממש (רומבי), היל מעשר שני ב, ט, אלא כוונת משנתנו בפסקה זו ל"טבל" של דמאי שעבר בתוך לירושלים, שומרות לפודת מעשר שני שלו שהפרישו מהזמן לירושלים, מה שאינו כן בטבל ודאי (כמו שביאנו בהקדמה). **ומאבדין את מיעוטם בדרבים** – מותר לאבד מיעוט מעשר שני של דמאי בדרכים (רומבי). בירושלמי מבואר, ש"מיעוט" היינו פחתה מכגrogenות. יש מרפרשים: מי שיש לו מעט מעשר שני של דמאי, מותר לו לאבדו מפני טורה הדריכים להעתחו לירושלים, מה שאינו כן במועשר שני של דאי עיין בוטנזא. **ו נזננו לעם הארץ** – לאכלו בירושלימים, אף על פי שיש לחושש שם אי-أكلנו בתומאה. לדעת הרמב"ם מוסכמה פיסקה זו על "המייעוט" שנזכר לפני כן: ומאמבדין את מיעוטו בדרכים, ונותנו – כלומר ונוטן את מייעוטו – לנעם הארץ: אבל הרבה אסור לעט הארץ אף ממעשר שני של דמאי (היל מעשר שני, ג, ט). **וילאכל פגנדי** – בוגד מה שננתן לעם הארץ יאלל מפיירוטו בטורת מעשר בירושלימים. **ומתחללים אותו בפסך על בפסך** – אם יש לו כסף מעשר שני של דמאי והוא זוקן, לו, מותר להחללו על כסף חולין שיש לו במקום אחר; הכסף הראשון יוציא לחולין, וקדושת המעשר החלה על הכסף השני. כיכון מחללים נחשה על נחשה – מעות נחשת על מעות אחרות של נחשת, וכן גם בפסך על בפסך – מעות כסף על מעות נחשות, **ונחשה על הפרות** – מעות הנחשות יכול הוא להחל על הפרות, ובלבך שחקור וקידחה **את הפרות** כלומר שמותו לחזור ולפזר את הפרות על מועות, וכבלבד שייה דבducto בשעה שיחיל המועות על הפירות היה בדעתו להעתלו את הפירות ('חותמת' או 'חומר' להזכיר את הפירות לירושלים, שוב אין רשאי לחזור לפזרות, אלא חייב להעתלו את הפירות ('חותמת' יומם טוב); **"תפאות ישראל"**). יש גורסים: ויזהו וופדה את הפירות

— פטור מן הדמאי. חלה עם הארץ, והדרמאן, והליקות בכיסוף מעשר שני, ושירות המנחות — פטורין מן הדמאי.
 שמן ערב — בית שמא מחייב; ובית היל פטורן.
 ד הדמאי מערבען בו, ומשלחתפני בו, וمبرיבם עליון, ומפרישין אותו ערום, בין השמות. אך אם הקדים מעשר שני לרשותן, אין בקד כלום. שמן שחנדי סך באצבעותיו, חיב בדמאי, ושהפטור נוטן באמר — פטור מן הדמאי.

פירוש ברטנורא

הארץ. שתקן לו גבל חבר ורוצה ליתנה לחבר פטור מלער: וזה מודמע. הכל לכאן חבר פטור מלער דמאי, והליך כבכוף מעשר. שלקה דמאי בעשרות של מעשר שני, בין בעשרות מעשר שני של דמאי בין בעשרות מעשר שני של דאי פטור מלער: ושירות המנחות שהקוץ מזוהה להנחים ולא חישין שם הביא עם הארץ דבר שאין מוחוק: שמן ערב. שמן זית מעורב עם מור ואולדות ובשמש:

ד מערבען ער. עברו החומין והזרות: שחופי מבראות ואע"ג דלא ילה, מנו דאי בעי מפרק לנכסה הי עני וחוי לה דהא תנן מאכילן את העניות דמי החטא נמי חוי ליה: ומברכין עליון. ואע"ג, ואכל בעבורו דלאו עני האה מנ דאי בעי מפרק לנכסה והוי עני וחוי לה: ומפרישין אותו ערם. כאשר לא להפריש מעשר ומיעשר שני יכול להפריש משם תרומות מעשר והוא ערום וראה מונך קדרוש (ברוס כ) וליכא: בין השמות. של עבר שבת, דסק השבחה מעשר ואישן את הרדא: ואם הקדים מעשר שני לראשון. השבחה מעשר שני און בקד כלום. מה שאן בן ברואו דרנן בכל מצורך לאישון. השבחה מעשר שני של דמאי קודם שהפריש מעשר ראשון כי לטלול תרומות מעשר שבו און בקד כלום: וזה גנו הוא וסיבה בשתיו: ושהפטור. אשר צוינו שם בז' הא אם הקדים מעשר שני לרשותן אינו יכול להתרות: הגדרה. האורוג: חייב בדמאי. שעיל גנו הוא ונטו וסיבה בשתיו: ושהפטור.

הצמר במסוק נוטן על הצמר הי בסמוך לסוך בו את הכלים ופטור מן הדמאי:

משניות מבוארות — קהתי

לעשות שיתוף מבוי, מהטעם שהזכרנו לעלה; מה שאין כן בטבלDOI ודי, שהאליל והוא אסור באכילה אין מערבען בו ואין משתתפין בו. ומברכים עליון — מי שאכל דמאי מברך עליו ברכת המזון (רבב"ס); ויש מפרשים, שמברכים על כוס יין של דמאי ברכת המזון (ויש"ש); מהרי' בונטלי' צדק(ו) וירושי' מפרש, שמברכים על דמאי ברכת "המוציא". וממנין עליון — ברכת היומן, כמו שמשינו במסכת ברכות (ג, א): אבל טבל ודאי שאכלו באיסור, אין מברכים עליון ואין מזומנים עליון, שיש בהזה משום "ובוציע ברך ניאץ ה'" (תחליט י, ג). ומפרישין אותו ערם — מותר לאדם להפריש מן הדמאי את המעשרות גם כשהוא ערום, לפי שאין עשו דמאי טען ברכה; אבל טבל ודאי שעישרו טען ברכה, אסור להפריש מן תרומות ומעשרות ערום (תרומות א), בין השמות — מפרישים מן הדמאי את מעשרותיו אף בערב שבת בין השמות, מה שאסור בטבל ודאי, כמו שמשנו שבת בז' (ז): "ספק החסה ספק אין החסה אין מעשרין את הודה... אבל מעשרין את הדמאי". קא אם — רוב המפרשים אינן גורסים כאן "חא אם" אלא ואם הקדים מעשר שני לרשותן, אין בקד כלום — ההלכה היא שאסור לשנות את סדר הפרשת המעשרות, ושינויו (להלן מעשר שני ה, יא), שהמקדים מעשר שני לרשותן אינו יכול להתרות, הינו לומר ויודיע המעשר בשעת ביעור המעשרות, כפי שנאמר בו: "ככל מצוחך אשר צירינתני" (ברוס כ, יג); משנתנו באה ללמד שאם הפריש אדם מעשר שני מן הדמאי קודם שהפריש ממנו מעשר ראשון כדי ליתת מזונו תרומות מעשר לכהן, אין בקד כלום, שאין זה מעכב וידיו. שמן שחנדי — הארג — סך באצבעותיו — כדי לדריך עוז האצבעות, שלא תזיק להן האriegה, חיב בדמאי — במעשרות דמאי, שהרי השמן נבלע להנתו בגופו, וסוכה דינה כתהיה, ושהפטור נוטן באצטראר — השמן שהפטור את הצמר נוטן בצד, כדי לרככו, פטור מן הדמאי — ממעשר של דמאי, שירינו כשםן לסוך בו את הכלים, שמשינו לעלה (במשנה הקודמת) שפטור מלערשו משום דמאי.

באור משנה ד

בפרק הקודם שניינו: "מכוכב ולהלן פטור מן הדמאי", ובאוינו שם שאין חושים שמא הובא הפריטה מהמקומות שכבשו עליון בצל שיחיבם בדמאי, לפי שהזקם של הפריטה שהם מקומות שנצמצאו בו. משנתנו באה למד, שיש פירוט שהזקם במעשר של דמאי אפילו במקומות שלא כבושים עליון בצל, לפי שהזקם שלהם מפריטה הארץ שהחיקו בה עליון בצל.

שנתערבה בחולין של הארץ ואין בחולין מה חליקים כגדג התרומה, שבכגון זה נעשה הכל "מודמע" שדינו כתרומה (מלשון מלatak וודמען — מהליקות בכיסוף מעשר שני, בין בכיסוף מעשר שני ודי, ושייר הי' המנחות — של עם הארץ, שדין הנחה הכל לכאן; ובית שמא מחייב; בין בכיסוף מעשר שני של דמאי בין בכיסוף מעשר שני של דאי, ושייר הי' המנחות — של עם הארץ, שדין הנחה שמקטרים ממנה קומץ על המזבח, והשייריים נאכלים לכחניים; כל אלו פטורין מן הדמאי — ממעשר של דמאי. בירושלמי מובאות שתי דעות בטעם הדבר: יש אמרים, שבשעה שגוזו חכמים על הדמאי, לא גוזרו על הדברים הללו; ויש אמרים, שאימת קודשים על הארץ ואני נוטן לךן דבר שאינו מוחוק, הילך ודאי עישרם. שמן ערב — מן המפותחים בlashim, שנלקח מעם הארץ, פיטרין מן הדמאי — לעשו משום דמאי, לפי שימושיהם בו ליסיכה; שייר הי' מחייב — אותו מדין דמאי, לפי שאינו עומד לאכילה אלא ליסיכה בלבד, ולא גוזרו עליו משום דמאי. יש מדברים הטעם, שהאליל והוא מעורב בששים הרי זה תערובת דמאי, ועל תערובת דמאי לא גוזרו חכמים.

באור משנה ד

משנתנו מונה דברים שאסור לשוטט בטבל ודאי ואילו בדמאי מותר לעשותם, הויל ועובד עמי הארץ מעשרים הם, והתיו חכמים את הדמאי לענין באכילה. הדמאי — שלא חוקן, מעירבין בז' — עירובי תחומיין ועירובי חצורות "ערבו תחומיין" הינו שמייחב בערב שבת מזון כדי שתיש עדות בסוף, "חוחם שבת", שהוא אלףים אמה ממקום משובו, כדי שייה אמור לול לילכת משם בשבת עוז אלפים אמה. "ערוב חצורת" הינו שכל הדיריות של חצורת נותנים בערב שבת מזון בביתו של אחד מהם, ומונרבים על ידי כך את כל הירושיות שלהם לרשות אחת, כדי שייה מותר לכל אחד להוציא מביתו לחצר זו להכניס מהחצר לבת; משנתנו באה איפוא למד שmortar לערב במזון של דמאי, הויל והוא ראו באכילה לענין (ההן ג, א), ומלשפטבן בז' — שייתופי מיבורות. מבוי הוא מזון המוקף מחייצות, והחצורות פתווחות לתוכו, אין בני החצורות רשותים להוציאו מביתו או להכניס מזון המובי להצורות, אלא אם כן הינו בערב שבת מזון מסוות באתמת מן החצורות, שעיל ידי כך זאת נותנים בערב שבת מזון בביתו של אחד מהם, "שתחוף מכוריו" המתיר להוציא מזון מהחצר לבת מזון מהחצר, וזה שירינו במשנתנו, שאף במזון של דמאי מותר

כ ר ק ש נ י

א ואלו דברים מתעדשים רמאי בכל מקום: הדבלה, והתמרם, והחרובים, הארץ, והכמzon. הארץ שבחוץ לארץ – בכל הפשומש מפונו פטו.

ב' המקובל עליו להווות נאמן – מעשר את שהוא אוכל, ואת שהוא מוכר, ואת שהוא לocket, ואינו מתרארח אצל עם הארץ. רבי יהודה אומר: אף הפתראה אצל עם הארץ, נאמן; אמרו לו: על עצמו אינו נאמן, כיצד יאה נאמן על של אחרים?

ג המקבל עליו להיות חבר – אין מוכר לעם הארץ לה ויבש, ואין לזכה מפורסם לה, ואין מהארה אצל עם

פ'ירוש ברטנורא

ב אלו דברים. אפילו מוכיח וולגן את קיומו של שמארכ' ישראל בא דמיבורי שאין דומתו אלא בא רץ' ישראל: כל המשמשו ממנה פטור. אפילו הארץ ישראל דמוכר טפי ולא אווי לאלהלפי באחריו של אי'. אבל שאור דברם הנכירים במתנהון אכן ירושלים לאוינו שבחאה לאצט. אבל ה兜ו השמי שרבב לוושא מסודר אשיר ביוזמא בהו שעשר ברבדו שומרה ישראלי היה:

ב להוות גאנטן. מפרות רוקענותו: על עצמו אינו גאנטן. שרי הוא אוכל דבר שני מותוקן כשהוא מתחאה אצל הארץ; ור' סבר שאין
תירחיה אונטערין בהר. אוי לאללה בה (הרבנן).

ג להזות חבר. לעין מהורתו גנדי ומשקם שלו מהורות. ואפיו תלמוד הכם אינו נאמן לעין מהורה עד שיקבל עליו דברי חברות.

אלא א' היה זון יושב בשינה. ומוקבל עליו דברי חברות צורך להרגיל עמו שלשים ימים ואח' ב' דחו גנדי ומשקם שלו מהורות. ואין קיבל דברי חברות בפחתה משלשה חברים, אלא א' היה המקביל תלמוד הכם שאון צורך בניו שלשה, ולא עוד אלא שעחרם מקללים לנויה: זה והובש. אכן מוסדים מהירות לעם הארץ, שאסרו לנרכס טומאה להחולן שבארץ ישראל; ואין לוקח ממנה לך. אבל ביש לוקח ממנו שלא הוכיח לרקל טומאה כל' מן שלא בא

אשניות מבואות – קהתי

ומוכר בכיתו עד שיביא עדים שהוא נהוג לעשר הכל, **כיצד היה נאמן על של אחרים** – כיצד נאמינו על מה שאכל אצלם הארץ שהתחarra אצלו שהוא מעורש, והרי חשו עם הארץ להגיש כל דברם שיאנו מעורשים. ויש גורסים: "כיצד היה נאמן על אחרים" (בלי תיבת "של"), ופירוש הדברים: **ען עצמו איןנו נאמנים – כיון שהתחarra אצלם הארץ, איןנו נאמן לומר שמה שאכל אצלו היה מעורש, מפני שהוא נוגע בעדרותיו (רמב"ם); ואם איןנו נאמן על מה שהוא אוכל, כיצד היה נאמן על אחרים – שהוא לא יאכל אחרים דברים שאנו מעורשים?** – ואין להרבה הרבה יותר

באור משנה ג

לאחר שלמדו במשנה הקודמת דיני המקובל עליו להיות "נאמן" למשוערת, מושבנתו ללמד דיני המקובל עליו להיות "חבר". שנוסף על דקדוקו המעשרה ובמצוות אחרות, הוא מדקך גם בענייני טהרות, והינו שנזהו מטומאה ואוכל חולין בטהרה. "חבר" נקרא גם "פירוש", לנראה על שם פרישתו מכל טומאה ומכל מקום טמא. הרמב"ם בפירושו למשנתנו כותב: "חבר" נקרא "תלמיד חכם", וכן יקרו לתלמידי חכמים "חברים", ואולי נקרו כך משום שהברתם זו לה תרבה אגמינה, כי היא הכרה לשם טמא". כן כובע הראב"ם (ולכדו מתמא"ה) משבכ רשותה שטמא... והוא אכן על הטהרה עד שיקבל עליו דברי "ברורה". בבלב רומו שבזכות טמא... והוא אכן על הטהרה עד שיקבל עליו דברי "ברורה".

mobata@bezeqint.net (בכורות ל, ב): "haba lo kabel debari 'chiburim' ואפללו תלמיד חכם ציריך לקבל (דברי ברורה) (בפני שלושה שולשלה 'חבירים' ואין יושב בשיבחה (ואש ישבת החכמים)). אין ציריך לקבל בפני שלושה החברים. וכן יושב בשיבחה (ואה ישבת החכמים). בא שאלו אמרו: אף תלמיד חכם אין ציריך לקבל בפני שלושה מרורים, ולא יותר אלא שאורחים מקבלים לפניו...". הראב"ם פוסק: "תלמידי חכמים הרי הן בחזקת טהרה, נאמנים, ואינם ציריכים לקבל בדברי החברים. אבל משחרור בית המקדר השагו כהנים סלסל (מעלה וושיבות) בעצם

שלא יהו מוסרים טהרות אפילו לתלמידי חכמים עד שיקבל עליו דברי ברורה" (להלן, מתמא"ה משבכ, ג). וזה המש דבורי ברורה? על כל כך נלמד במשנתנו.

המקבצל על לחיות חבר – המќפיד על דיני טומאה, ומאלילו ובגדיו בחזקת טהרהם, כמו שבארנו לעללה (בוקדמתה למשנתנו), **אינו מוכר לעם הארץ לח ייבש** – לא דברים לחים ולא דברים תנאים, לפי שם הארץ בחזקת טמא הוא מטמאם, ואסור לנו רום טומאה לחולין בארץ ישראל. **ואינו לוחך מפנוי לח** – דברים לחים, שבחזקת טמאם הם. אבל בדברים יבשים מותר לו לקחת אצלו, שאון אוכלים מקבלים טומאה אלא אם כן באו עליהם מים או משקדים אחרים, שהם מכשירים אותו לקבל טומאה, ונאמן עם הארץ לומר

ואלו דברים – המפורטים להלן, אם נלקחו מעם הארץ, מעתשרין דמאי – חיבים במעשרה של דמאי, **בכל מקום** – אפילו מכוב להלן, שחזקת שבאו מהקומות שכבשו עליוقبال: **הגדלה** – עיגולים ואנים דראות ודרקובות, **והתמים** – מין תמים שאין כמורים אלא בארץ ישראל (רומיים), **והחרובים** – מין חרובים מושרים וגאים מאד (שם), **הארץ** – מין אוזו לבן מאד (שם), **והכמוץ** – מין צמח חבליין, שזרעו משמשים חבליין לפת, וגידולו באין ישראלי היה מיוחד במינו. **הארץ שבחוץ לא-ארץ** – הגדל בחוץ לאין, כל **המשתקש ממנה** – אפילו בארץ ישראל (שם), **פטור** – מענש של דמאי, לפי שהוא ניכר ולא בכווא להחליפו באוזו של ארץ ישראל. ברם, דבילה ותמים וחרובים וכמוון שמחוץ לאין חיביכם בדמאי בארץ ישראל, לפי שיש מהם מינים בארץ ישראל הדומים לשחן הארץ יוכווא להחליפם; ומשנתנו מנהת ברישיא את המינים החשובים, שימושו סחרות יצוא לארכות השכונות, ולכן יש לעשרם מושם דמאי בכל מקום. יש מפרשים: כל המשתקש ממנה – אפילו לדבר אחר שאינו ניכר כל כך, כמו שעשו ממנו פת, אף על פי כן פטור מдумאי ("מלاكت מלחת")

באור משנה ב

משנה זו בא להלמדי, מה צורך עס הארץ לקלב עלייו כדי שישה נאמן על המעשורת. **המקובל עכלו לחיות נאמן** – עם הארץ המקובל עליו להיות נאמן על המשוררת, שלא היה פרוטו דמאי, מушער את **שהוא אוכל** – ציריך הוא לקלב על עצמו לעשר כל מה שלוקה מעמי הארץ לאכילהו, ואין צורך לומר את שהוא יכול מפירות שדורתי, **וזאת שהוא מוכך** – מפירות שדורתי, **זאת שהוא לוכך** – על מנת למכוור, **וAINO מתחארם אצלם הארץ** – החשוד על המשוררת, שלא יכול ואישתא אצלו; וציריך שיקבל עלייו דברים אלו ברבים, היינו בפני שלושה אנשים (בכורות ל, ב), וכשיעידו עדים נאמנים לקבל דברים אלו ברבים ושהוא רגיל בהם תמיד, הרוי זה נאמן על פירושו לומר מועשריהם הם (רומבי). **רבי יהודה אומר:** **אף מתחארם אצלם הארץ, נאמן** – כלומר מתחילה אינו נאמן עד שיקבל עלייו שלא יתארח אצלם הארץ, אבל אם עבר והתחארה, אין מפסיד בזה את נאמנותו. **אمرו לו** – חכמים: **על עצמו איינו נאמן** – עדין אין נאמן על עצמו, כלומר על מה שהוא אוכל או

הארץ, ולא מארחו אצלו בכסותו. רבוי יהודיה אומר: אף לא יגדל בהמה דקה, ולא יהא פרוץ בנדרים ובשחוק, ולא יהא מפמא למותם, וממשש בבית המקדש. אמרו לו: לא בא או אלו לבלל.

ר' הונתומים, לא חיביו אוthem חכמים להפריש, אלא כדי תרומה מעשר ומלחה. החותונים אין רשותן לשאיין למפור את הדמאי. אלו הן הפשפיעין במדה גסה? פגון הפשטנות ומוכרי תבואה.

פירוש בריטנורא

עליו משקה. ונאמן עם הארץ לומר הפורות הללו לא הוכיחו אבל אין נאמן לומר הוכיחו אבל יתארה אצלנו: ולא מאחרה. לעם הארץ: אצלו בכסותו. דastos עם הארץ טומאות המורה מטומאות עם הארץ עצמו וڌיישן שם שבה עליון אשתו נהר ובנדי עם הארץ מדרס לפירושים. אינני לך אמרו לא מאחרו אבל יתארה בכסותו ורשותן שמיינן במלען כובל לולוד טפי מגע בסותה: אף לא יגדל בהמה [דקה] בארץ ישראל שלא ירעו בשדורות אחרים: ולא יהא פרוץ בשחוק, ושחוק וקלות ראש האדם לעורה: וממשש. תלמידי היכרים בבית המקדש: לא בא כדי תרומות מעשר. שהיא דבר מטהה אבל לא דהנתומם. נתחום חבר שלקה הבאה מעם הארץ שהוא דמי לא חיביו אוthem חכמים להפריש: אלא כדי תרומות מעשר. שעשרה שחייא דמי לא חיביו אוthem חכמים במעשר שני טהורו מורה שציד אלכל בירושלים. וווקה בשער חבר שלוחה פיריש מעשר שני, אבל אם מוכר לעם הארץ חייב להפריש מעשר שני קודם שמברור החזוניות. שמכבים מעת מעת בחנות, אין רשאין למיבור את הדמאי, הוואיל והמשכרים הרבה עליהם מוטל תוקף: אין נמי פגני שרגילן למיבור להינוקות של לא יאללו התנקות דבר שאינו מותקן: כל המשפיעין. שמוכרים בשפע הרבה ביריה: רשאין למיבור את הדמאי. דרך המוכרים הרבה ביריה לחסוך על המורה ולכך נקראו משפיעין שעשיין מודה גסה. ומשום הכל לא דטילו עליהם להפריש את הדמאי אלא על הולקה מותם: טיטנות. גם ההורחים הגדלים והקונים הבואה מבעל הרבואה ואורה להוניגים במדה גסה:

משניות מבוארות – קהתי

להפריש – מן התבואה שלקווחו מעם הארץ, שהוא דמאי, אלא כדי פרומרת מעשר – אחוז אחד מכל התבואה (1/100), ו**וחלה** – מן העישה (1/48), וליתנן לכחן. אבל מעשר שני לא חייבות להפרישו, והולוקח ציריך להפריש. התעם מיבור בכבלי, לפי שהו נאלצים תחת לחץ פקיד השלטון למיבור את הפחת בזול, והוא מושתכנים מעט; הלא הטוריחות חכמים מספק להפריש מעשר שני ואכלו בירושלים (יומא ט, א). ודוקא שמכורים לחבור, שהולוקח יפריש מעשר שני;

אבל אם מוכרים לעם הארץ, חייכים להפריש מעשר שני קודם שיכרו. **החנונים איןן לרשותן לקופר את הדמאי** – אל חייכים להפריש גם מעשר שני; ושני טעםים נאמרו בעניין זה: (א) הוואיל והחנוןינו מוכר בקמענותו ושכרו מרובה, לפיכך הטילו עליו חכמים לעשר הכל ולמוכר דבר מתוקן. (ב) שלא יתן לתינוקות, הרגילים לנוקן אצל החנוןינים, דבר שאינו מותקן. **כל הפשפיעין במדה גסה** – המוכרים בשפע, הרבה במוכר אחד, רשאין למיפור את הדמאי – לפי שדרכם להת מידת גודשה ואינם משכרים הרבה, לכן לא הטילו עליהם חכמים להפריש את הדמאי אלא על הלוקח מהם. **אללו הן הפשפיעין במדה גסה?** פגון הפשטנות – המוכרים לקמענאים (וישא), ומוכרי תבואה – סוחרי התבואה שאין דרכם למוכר אלא בכמיה גסה, בירשותם אמרו כלל: "ווכר משתכר – מוכר מופריש. וכך משתכר – זוקח מופריש".

שעדין לא הוכיחו לקבל טומהה. ברם, אין נאמן לומר שהוכיחו אבל לא נטמאו, לפי שאינו בקי בדרדרקי טהרות וטומאות. **ואין מתרחט אצלו עם הארץ** – אפילו אם עישר פיריותו, semua ייטמא אצלו, ולא מארחו אצלו – אין מארח את עם הארץ טמאם בקסותו – כסם הארץ לביוש בגדיו, לפי שבגדים עם הארץ טמאים טומאת מדרס, semua ישבה עליהן אשתו נידה, ככלומר שמטמאים את האדם בגע או במשא אפילו איןנו נוגע בהם באופין ישיר, ובזה חמורים בגדים עם הארץ עצמוני, שהוא יכול להזיהו וזה. **רביה הוקה אמר:** **אף לא יגדל בהמה דקה** – שאסור לגדל בהמה דקה בארץ ישראל, לפי שדרוכה לרעות בשדורות אחרים, ולא יהא פרוץ בנדרים – שלא ירבה לנדרו, שספפו לבוא לידי חילול נדרו, ובשחוק – שלא ירבה בשחוק, שוחוק וקלות ורשות מוגלים את האדם לעורה (אבות ג, יג). **ולא יהא מטמא למתרים** – שלא לצור, וממשש בביה המקדש – והוא משמש חכמים כדי ללמד מהם; כל הדברים הללו אף הם ממירות הפרישות. **אמרו לו** – חכמים לרבי יהודה: **לא בא אללו לבלל** – חברות, שאין עניינים אלו נוגעים כלל לעניין טהרונות.

באור שנה ד

משנתנו מוסיפה ללמד בעניינים שהקלו בהם חכמים לגבי דמאי. **החותונים – האופים שלהם "חברים", לא חיביו אוthem חכמים**

אגרות קודש

ב"ה, אי סיון, תש"יד
ברוקלי.

שלום וברכה!

בmeaning על המברק שנתקבל זה עתה, ותוכנו תמורה במאד... ויתבונן בעצמו כשהשי' כאן ונדבר ע"ד הכוונה להחותונה בין שאר הדברים הי' ג"כ העניין שביחד עם הוצאות החותונה של כל זמר עניינים של אכו"ש וכוי יכנס בזה ג"כ הדפסת ספרו של רבנו הוזקן מייסד חסידות חב"ד ונשיא כל חסידי חב"ד

עין יעקב – מסכת סוכה

רשות

דרף כה עמוד א. והניה פנים =
**לנטירנו"א. והוшибם בחשך —
ברק שהחמה לוקה אינה מאירה
כל קר. מפני **שמלומדים**
בਮכותיהם — כל מני פורעניות
הbabain בעולם יש להם לישראל
ולדואג ולומרו: לא בא סיימון זה אלא
בשבילנו יותר משאר אומות, מפני
שהן רגילים ללקות יותר מכולם.
משל לסופר — מלמד תינוקות.
ודרצועה בידיו — להכות. מי דואג
— אי זה מהן ירא — שרגיל
לקות. **ЛОקה במורה** — בבורק,
בשחמה במורה. **באמצע הרקיע**
בחוץ היום, בשעודה בראש
כל אדם. **לשך** — עשוי מנוצה של
עוזים, והוא דומה לשחור. **חיצי**
דרעב — משחרין פנים. **לקה**
ככניתו — בשקייתו. **פורענות**
שוהה לבא — כדרך שוהה
בדרך שמייר הסימן לבא. **ויש**
כיציאתו פודענות ממהרת לבא —
בדרכך שמייר הסימן לבא. **ויש**
אומרים חילוף הדברים — לך
ככניתו ערבית — פורענות
ממהרת לבא, שהסימן בשם שאין
לו שהוא לשמש ביום שסמן
לשקייתו הוא — אך אין שאין שהות
לפורענות לבא ביציאתו. **שחרית**
— פורענות שוהה לבא, בשם שיש
לחמה עד שהות ביום. **אללה** —
שרalla המליך בעדה, כגון
סמאלי שהיא שר של עשו. **אל דרכ**
הנים אל תלמו — לעשות
בכמעשים, ומשתעשו רצונו —
“אמונות השמיות אל חחתו”

בדרכם כה עמוד א. **תנו רבנן**, בזמנן שהנַּחֲחָמָה לوكה שלפעמים מסתירה הלבנה מעט מאור המשמש והרי זה נראת כמו שהמשש לוקה, הרי זה סימן רע לכל העולים בולו, מישל למה הדרב דומה למלך בשיד ודם שעה סעודת לאברהם והנitch פנים לפניהם, ובאמצע הסעודה בעם עליהם ואמר לעבדו טול פנים מפניהם והושיכם בחושך, כמו כן כשהחומר לוקה ואני אמרה כל כך הרי זה סימן שהקב"ה מועס על העולם. **תניא**, רבי מאיר אומר, כל ומין شمאות לוקין הרי זה סימן רע לשונאים של ישראל, [ליישנא מעיליא, והכוונה לישראל עצם] מפני שטפלומדרין במפותיתן, שהם רגילים ללקות יותר מכלום, מישל לסופר - מלמד תינוקות שאפה לבות הספר ורצואה בידו להכות, מי הוא, מי שריגל ללקות בכל יום יום והוא דואג, ולכך ישראל צricsים לדאג יותר מכלום.

תנו רבנן, בזמנן שהנַּחֲחָמָה לוקה, הרי זה סימן רע רק לעובדי בובקים, אבל אם הלבנה לוקה הרי זה סימן רע לשונאים של ישראל, מפני שיישראל מזמין סדר חודשים ושנים ללבנה - לפי הילוך הלבנה, ויש להם שניות עמה, ועובדיו בובקים מונים שנים לחמה - לפי הילוך החמה. אם לוקה החמה כשהיא במורה - בבוקר, הרי זה סימן רע ליושבי מורה, ואם לכתה החמה כשהיא נמצאת במערב הרי זה סימן רע ליושבי מערב, וכשלכתה החמה בחוץ העולם כשהיא נמצאת באמצע הארץ ועומדת בראש כל אדם, הרי זה סימן רע לכל העולים בולו, ואם ארעו שפנויו של חמה אדומים ודומין לדם, הרי זה סימן שחרב בא לעולם, שעל ידו נשך דם, ואם פניו של החמה דומות לשック שהיא דומה לשחר, הרי זה סימן שחיזי רעב באין לעולם, והרי הם משוחרים פנוי הבורייה, ואם פניו רעב ב**יחיד באין לעולם**. ואם לכה החמה בגניטו - בשעת השקיעה, הרי זה סימן שהפּוֹרְעָנוֹת שׁוֹתָה בא, כמו שעבר כל היום ולא נראה שם סימן פורענות עד סמוך לשקיעתו, כן יעברו זמן ורב עד שתבוא הפורענות, אבל אם כבר ביציאתו - בשעת הזורחה להקה, הרי זה סימן שהפורענות מפחחת בא, בדרך שהסימן מירא לבוא, ניש אומרים חילוק דברים שאם לך בכניתו ושקיעתו ערבית, בשם שאין לחמה עוד שהות לשרת ביום, אך אין פורענות שהות להמתין אלא מיד הוא בא, ואם ביציאתו לזרוח הוא לוכה שם שיש לחמה שהות הרבה כל היום, אך הפורענות שותה לבוא, ואין לך כל אופחה ואופחה שלוקה שאין אלתיה והוא שר של המליך בעדה [כגון סמלי שהיה שר של עשו] לוקה ונענש עטפת, כמו שנאמар בה' אמר ה' אלך גונם מצרים ייבבל אלהי מצרים אעשה שפטים. ובזמנן שיישראל עוזני רצונו של מקום אין מתראין מכל אלו הסינים, שנאמר בה' אמר ה' אלך גונם אל תלמדיו ומאותות השמים אל תחתו, כי יחתטו הגוים מהמה', ודורשים עובי בובקים יחתטו מאותות השמים, ואין ישראל יחתטו מאותם באותו זמן שעושין רצונו של מקוםaines והולכים בדרך הגוים.

המשך מהעמוד הקודם

לדורותיהם, ותיכף כשהבא לכטיר קס"ד לאחר התשלומיון וכמה הסברות בזה, הרי רואה שהתחילה עניינים מוזרים וענין הנ"ל בכלל. ולפלא שגם עתה מפרשו בעניינים שהם לא בדרי דין ואינו רוצה לבארו בענין שהי' ציל מושכל ראשון שלו.

והשיית יורחו ווילכו בדרכ השרה והמאושרה בשבילו ובשביל כל ב"ב שיחיו.

ברכה לקבלה התורה בשמחה ובפנימיות.

ב"ה, כ"ח אדר, תש"יד
ברוקליון.
שלום וברכה!

בmeaning על שאלתו מАЗ שאינו רוצה ללמידה ושואל אם לлечת לנחל של פא"י וכו'.

הנה לדעתו לימוד עוד שנה בישיבת תומכי תמימים בלוד במסירה ונטינה המתאימה, ומה שכותב שאינו רוצה, הנה הוא די מבוגר להבין אשר השכל צריך להיות שליט על הרצון ולא הרצון על השכל, אשר בגישה כזו יכול בחילוך בלימודו וכעבור השנה וירצה לעבוד בחקלאות או להסתדר באופן אחר יכתוב לי עוד הפעם. מובן שככתביו שנה אין כוונתי ארבעה חדשים עד תום שנת תש"יד אלא לשנה פשוטה היינו לערך י"ב חדש.

בטח אומר אחר התפלה בכל יום בקר איזהCAFיטלעך תחלים אשר גם זה אחות הסגולות שינחו השיעית בדרך הטובה לפניו בשמיות וברוחניות גם יחד.

בברכה,

בשם כ"ק אדמוייר שליט"א

מצחיר

ב"ה, כ"ט אדר, תש"יד
ברוקליון.
שלום וברכה!

נתקבל מכתבו משבוע העבר ונעם לי ליקראתו בו אשר בהישיבה בה מדרך נמצא "כל מה שצריכים באשי'ל ובחינוך רוחני" אשר בודאי הودעה אחרתית כזו נעשית לאחרי התבוננות בהמצבי בהישיבה ובהנדיש והעיקר בחינוך אברכים בזמןנו זה ובפרט שכותב שהוא המדריך הרוחני והאהראי על שקיית הבחרורים בתורתנו הק', ואם כמרז'יל (שבת לא, סוף ע"א) הרי בכל הזמןים אם יראת ה' היא אוצרנו כי ואם לא מוטב שלא העלית, הרי בדורנו יתום זה ראו ורואים גם בענייبشر ולאalter אמריתית פסק דין,

ולכן לפלא ה' בענייני סיום מכתבו בו כותב שהabricים לומדים גمرا חומש דיןים ואין מזכיר דבר ע"ד חובות הלבבות.

ותקומי שואלי אין זה אלא השמטה בכתביה אבל לא חסרו בפועל וכיודע שבענייני חינוך חסرون אפילו במשך זמן קצר יכול להעשות מעות לא יוכל לתתקן וחסרוון לא יוכל להמנות, ובודאי ראה ג"כ במוחש אשר אם בשנים מლפנים ה' קס"ד לומר שיש להסתפק בלימוד המוסר, וה欽יחו החיצים והפועל ממש אשר אברכים בעלי שכל והבנה מוכחה שייהי הלימוד שלהם גם הלימוד דחויבות הלבבות באופן שכל ומה טוב בהדריך דריבוי האור ולא בהתבוננות דחשת החשך אשר זהה דרכה של תורת החסידות וכיום שכותב שלמד חסידות אורה אשר גם שורתי אלה המעטים בכמות מבהירים את העניין די צרכו והשיעית יכולו להעמיד תלמידיו יראי אלקים באמות אשר אז חכמתו מתקיימת.

בברכה לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

קידושה אביה בדרך כ' וקידושה עצמה וכו' — ואם אמר אייפילגו רב ושמואל בכחיו גונאי נפלנו בקידושה אביה גודרא, כמה דבריש פלגי בקידושה אביה ואחר כר קידושה היא עצמה! ולש' מורה: רודיא לא פלייגי בקידושה אביה לחור, דבוחזיא מורה שמואל דאיינה מוקדשת, דאמוין: העמד אשה אוחות פניה כמו שהיתה קדם שקדושה, חורי היא נוגרת לפניו, ואין קידושי האב קידושן. אבל עתה, שקידושה אף היא עצמה — ליכא חוקה דפנוייה, דממה נפש אשא איש היא או משום קידושי אביה, או משום קידושי דיריה, וליכא הא סברא. משום הדבר פלייגי שמואל.

[אלימא] בתוך שעשה וכרי — מתרח פירוש רשי' משמע דבדוקה בתוך שעשה מעצואה בוגרת, וממשום היב פירק: בהא למיאו וכו'. ואנן רנאיה, דלעומט לא תבורח לבגרו רתך שעשה. אלא מיריע דבאה לא פנויו אחר שעשה, ולא גנסין השתא דוא דרבגרה. ותוספות ישננא.

ושמאול מאי שנג מנוקה — ואם אמר לר' שמואל נמי תקשי, דעד אין אנקמר רב דמצערנא נמי בוגרת הויז — אללא משום דליך חוקה דגנורות, בדריש בקונוטס. אבל אי והויא חוקה דגנורות — מודה רב דאוקמא אוחזקה. חביב נמי מיקוח, אייכא חוקה דשלפוי ויש לומז': דלבך נמי קשה, וגוט שמואל — משום דפרק ליה חבריא טפ.

כל שלשה ימים וואי — לא גרטסן: הרשותין, דהא פלייב האמורא (ביבא בררא צא), ואיבא למאן דאמרו שלשה ימים הרשותין — ואיא, מבן ואילך — ספק. ואיבא למאן דאמר שלשה ימים האמוראים — דראי חומץ, ומוקדם ספק. ואיבא למאן דאמר שלשה ימים הרשותים — וראי חומץ, ושלשה ימים האמוראים —

[ארדבה] העמד מקחה על חוקתו ואימר לא חסר — לשון אדרבה קשה, דזהה לה לימור לחומראו ומיה, הכא איכא לפרטין היב שרפין עללה קדשים, אבל גביין ליקמן אין שייך לישב קר. ותוספות ישננא.

ה' נמי: חֶרְבִּי בָּגָרְתַּה לְפִנֵּיךְ! - הַשְׁתָּא הוּא דְבָנָה, - הַחְטָם פְּרֹתִי לְרַעֲיוֹתָה, הַכָּא חֶרְבָּא לְרַעֲיוֹתָה. וְשַׁמָּוֹל, מַאי שְׂנָא
זָן את החביטה להפריש עלייה תרומה והוללה, ואחר קד' נמצאת
דְּנָא, מַיְמָן וְאַיְלָד - סְפָק, וְרַמְּמַן חֲבִיתָ אַפְּקָוָה; מַאי שְׁנָא דְרַכְא
פְּפָקָק? ואמר רב חנינא מסוריא: מאן חָנָא חֲבִיתָ - רבִי שְׁמֻעוֹן
אַתְּ מְשֻׁוָּן. דְתַנְיָה: כָּל טְהָרוֹת שְׁנַעַשׂ עַל גְּבוּי לְמַפְרָעָה, בֵּין בִּשְׁוֹת
טְמִיאָה. וְרַבִּי שְׁמֻעוֹן אָוָרָם: בְּרִשְׁוֹת דְרָבִים - טְהָרוֹת,
טְבָל לְמַפְרָעָה! - שְׁנָא הַחְטָם, דָאַיכָּא לְמִימָר: העמָד טְבָל עַל
אֲדַרְבָּה הַעֲמָד יָן עַל חֹזְקָתוֹ, וְאִימָר לְאַחֲרֵי - בְּרִי הַחְמִיא
דְּיָא בָּגָרְתַּה לְפִנֵּינוּ. - הַשְׁתָּא הוּא דְבָנָה - הַכָּא נַמְּיָא
לְרַעֲיוֹתָה, הַכָּא חֶרְבָּא לְרַעֲיוֹתָה הוּא דָאַיכָּא. נַמְּיָא בְּתַנְיָה,

א- בדורותה בגורת – בעפרה נמי בגורת – אמן בתנאי – נמי בתנאי – הרה בדורותה שבדקה
בתרא (עוז), איכא לדמן דאמר כל שלשה ימים הראשונים שאחר הבדיקה שבדקה
מזהונקן זה, מבאן ואילר – ספק, והוא רומרה לייסר לוריין, וחוור וויתרומ, דשמא בר
שמאחאה חומץ – הרי הוא בחוקת ואוי זומץ, ואם עשהה באחורה שלשה ימים רומרה על
משולשה ימים, וזה שמנצאת חומץ – בידוע שלשה ימים ישים שנטקללה. מבאן ואילר –
וחזקינן ליה בהחר פשרה ריאשונה שההונגוו בחוקת שלם, דחקני, כל תורה שעשע על
ברשות הרבים טהורות, ואוי מוקה על בריך בתווילתו השלימווobar בעבטים סאה, וכא
ולא אמרין משמעה דסיליק יידי מלבודון החמיין, ואמר רבינו נמי – גרס. ברשות והדר
ואיא נדייה (א), דלא דמי לא פסק סוטה, והחתם יש גלים לדבר. אבל לפער – זה שניתקן

שניות נוגנין ונ – אם באת לנשא לאחר. **גנרא** – שם גברא קים לה ביחסן
ובכמצעיא מיחסת קדרה לה, ובויל את השלהין, אבל איתהנה דלא קים לה ביחסין, אמא
אף על גב דקדשה עצמה – לא בטלה את השלהין, ולא סמכה על קידושין, דסברא
דילמא שליח משבח מירוח מה. לא איבת ליה – בבטה אם נשא למיחס כל דהה, ולא
בטליה לשלהיות דשליח, ואיפלו מקדשה
לగורין, והוא דקדים קדרה – סבר: דילמא לא
משכח אל אי משכח – לא בטליה. וקידשה
היא בערד – בויזום. והרי היא בונרת – ברקינה
לדעת אם ירצה מושות זאב להיות קדרה
קידושין, ומצענה בונרת בו ביזם. הדרי בונרת
לפניטי – וקידושה קידושין – שמא בשקייטה האב
חוישין לקידוש שנדים – שמא בשקייטה האב
געירה היהת, וכדרומו קידושין. אין ניא בארכ ששה
וחושם שבון גערות לבונרת, דאמרין: אין בין
געירות לבונרת אלא שעשה השדים בלבד.
בשבהיא סימני גערות – אינה שוה להיות
בוגורת אל ששה הויס, ומיעם שדייא
מאנדרת לבונר, וימינעה ניכרים בודהי, בדנון
במסכת נהה (מ"א) פגה, בחול, וצמל. בהא אמר
רב הדרי בוגרת לפנינו – הא כל אARTH ששה
וחושם בחוקת ענרת הדאי, עד שעשי צבויו
בגורה. וכו' בדנקנה בפנאי, ואיתהנה בונרת
מי יימר צבאי נמי בונרת הדאי? ודילמא
בוגורת הא דרבגניה לא לאחර ששה – חדרים.
וזה ודאי ומשלמלוא לה ששה החדרים – בונה
להו זכי' תימא בערד הזא דיליכא הא טפי איכא
דא אלא בלבד קאמרא לא גוט, דמיהיכא תיסק
אלעטני למירר הקבי? מי אמרו אין בין גערות
לבוגרת חותם משחה החדרים. דקירות בונרת
רמשלים שית – אכבה בדורק והיא בערב, והוים
זהו היא בחוקת שבונר. מדרשותא בונרת
בגשטי נמי בונרת – שכבל הוים זוד בחוקת
שဟיבא. על נגץ – בבלים שתהביבלו. בין שהו
ברשות היריד – שפק טומאה טמא בו. בין
שגעשו ברשות הרבים – שפק טומאה טהור בו.
טבאות – דלאו ספק הווא, אלא ודאי. אלמא,
אנדרין: כשעת מעזאתן מזחיקין ליה מעיקרא.
הכא נמי ניא: מדרשותא בוגרת – צבאי נמי
בוגרת, שכבל היום היא בחוקת שבתאיו תרתי
ליוציאת – טמא על חוקת, והרי חסר לפניך.
הכא – גבי קידושי האב, הדרי לריעוטה הזא
דאיכא: הדרי בוגרת לפנינו. אבל אם באת לומר
העמד אשא על חוקתה – יומא דמשלים שית
לאו חוקת בוגרת ולאו חוקת גערות איתה בה
שהווים הדיא עשויה להשתנות. היה בוק את
ההתיבת – תמיין, שלא תחמיין. והניח אומה
ההתיבת להיות מפריש עלייה והולך, כלומר
להיות סומך עליה בהפרש תרומותיו, שכבא
לשחות מהא לוגין לטבל במקום אחר, אומ� הרוי
שבי לוגין בהתיבת פלונית תרומה על מהא לוגין.
הלהל, וכן עשה תדי. ואורך נמצאת חונין,
ואין דעת מאכתי החמיצת. וכל רוחמה שסמרק

שנִי מֵינִין זוֹ. בְּלֹא שָׁלֶשׁ יִתְמַרְךְ וְדָאִי — גַּרְגִּין, וְלֹא גַּסְגִּין הַרְאָשָׁוֹנִים. אַמְרוֹרָא פְּלִיגִי בְּהָבָה
וּמִצְאָה יָן — זְהִי וְבָחָקָת יָן וְדָאִי, וּבְלֹטְבָּלִים שְׁתָהָרָה תְּרוּמָה בְּהָבָה
הַזְּמִינָה וְלֹא הַתְּהִרְמָה, וְאַיכָּא לְמַאֲן דָּמָרָה: בְּלֹא שָׁלֶשׁ יִתְפְּנִי
מִקְסָם חָדָר — אַינְהָ תְּרוּמָה, וּמוֹתָרָה לְוִידָּס אִם יַתְּקַנֵּה מְטֻבָּלה, דָלָה הוּא
וּדְמַגְןָמָג בְּפָהָרָה
מִשְׁלָשָׁה וּלְמַפְרָעָה סְפָק, וְחוּרָה לְאַיסָּר לְוִידָּס, וְחוּרָה וְתוּרָה. מַאֲן שְׁנָא — בְּבִי מְקוֹד
גַּבְּרִי, אֲפִילּוּ בְּרִשות הַרְבִּים — טְמָאוֹת. אַלְמָא: לְאוֹ סְפָק דָוָה, דָאִי סְפָק הוּא —
מַחְזָקָן לִיהְיָה מַהְאִי שְׁעָתָה בְּחַקְתָּה חָדָר וְדָאִי, וּמַאֲן שְׁנָא —
גַּבְּרִי בְּחִיטָה דְקָנָה: מַכְאָן וּלְחָלָב סְפָק
תּוֹלִין — כָּל סְפָק תּוֹמָאָה לְרַבְּשָׁן בְּרִשות וְדִירָה תְּלִין, כְּדָמְפָרָשׁ טֻמָּא שְׁמַעַתָּא קְמִין
עַל יְדֵי בְּחִיטָה זוֹ. דָמְרָיוֹן מְדַרְשָׂתָה הַחֲמִיא — מַעֲשָׂרָה גַּמְיָן חִוּמָה, וְהַכְּנִיָּה גַּמְיָן

קידושין. עשרה יוחסין – פרק רביעי דף עט עמוד ב – מtower מהדורות "אבן ישראל – (שטיינזלץ)"

ריש"

מי מוציא מיד מי – הכותב נכסיו לאחרים ולא שיר כלום, דיקימא לן (בבא בתרא קמボ).
 בשיבוב מוען מנתנו מונגה, אם עמו. דוגל דעתיה, מدلאל שר' מידי – דמצחא
 מהמות מיתה היה. ואם בריא היה – מנתנו מונגה. ובעשו הוא אומר שכיב מרע הדית,
 וכן אמרו: ברי היה, מי מוציא נכסים ממד מ"ז הוא מוציא מידי – אם עמו והחיקוק
 בנכסי, ואין ררך להביא ראה היה שכיב
 מרע, ואיפלו הוא ברי עבשו בשעת חותה –
 לא אמרינו מודחתה בארי – מעירך בעשע
 מונגה נמי ברי. רבי נתן אמר אם ברי הוא
 עכשיש בשעת זורה – עליל להבאי ראייה.
 ואיל מיטי – מהזקון ליה כי השותה, והוינו
 כרב. ושומואל אטמר ברבי יעקב – דלא איזול
 בתר השותה, אלא אמרינו: שמא בשעת מונגה
 שכיב מרע הדית. התם ב' – ובין דספיא הוא
 אמרינו: העמד מוכן על חזקה מוחזק בה
 קדום. והעמד מוכן על חזקה מוחזק בה
 העמד הנוץ על חזקה – והתיו נערת? ינמא
 דמשלים שית אין בה לא חזקה נערת ולא חזקה
 בגורתו, שהוים היא שעומדת להשתנות. כי מפקא
 נשפה מוחזקה זו, השהייה ספק. מי איכא לפ"ז
 מי פבקין לה מוחזק והבה נערת בזום משלים
 שית? במכחשות – וזה דקונני הרוי בוגרת
 לפניו – במכחשות לאביבי. לומר: בבר בוגרתי
 מאהמאל. בולי עלהא ביליל לה – קפידא והוא
 דקpid עלייה, אמרה: אבל תלמידים נמדדה חכמה
 בקס, שדים למסרו על חמתותם, ולהתדר
 ספק את אש. ואוי מדרבנן בייליל לה – חכמה
 בקבא רבה – שפכו לו הקמה תיריה, ולומר: על
 ביתתו להתריך ספק, ולומר: מודהשתא בגורת –
 עצפרה נמי בוגרת? אמא קפיד – הא רב
 במכחשות קאמר, והאי דעדב עבדא בותיה –
 במכחשות קאמר, והאי דעדב עבדא בותיה –
 במכחשות עבד. אלוא ואיב אין מכחשות פלייג
 ההאי – בשאנן מכחשות עבד שעבדא.
 משנה אין ציריך להבאי ראה לא על האשא
 – יהיא מיהוסת, שכבר ברדקה שנשאה, ולא
 על הבנים – כדורקי בוגרא: בקטנים וברוכים
 אחריה. ובחזקת אמן אין, ואין צרכט ליחס על
 ידי עדיב. מביא ראייה לעל הבנים – יהוו בני
 אותה אש. ואין ציריך להבאי ראה על האשא
 – השהייה מיהוסת, לפני שכבר ברדקו אחריה
 בשנאחא כאן. מביא ראייה לעל האשא – יהוא
 מיהוסת, ואינו מביא ראייה על הבנים – יהו
 ברוכין אחריה. מטה ואיל נגה – שאן כאן
 שם הובחה – מביא ראייה על האשא שודא
 מיהוסת, ועל הבנים שמאותה אשה היי.
גמורא – בולן – דקנין מנונת: אין ציריך
 להבאי ראייה על הבנים. ברוכין אחריה –
 נרבכן עצלה. תען רבן: שאן אש במדינת
 היהם מביא ראייה לעל האשא ואין ציריך להבאי
 ראייה לעל הבנים – וטסיס ואיל, אבל בזום
 אמרו – בקטנים, ולא בגודלים.adam הביא
 ראייה לעל הגודולים שאן ברוכין אחריה האם – אין
 מביא ראייה על הקטנים. באשה אחת – שאמא
 האשא אחת נשאה. אבל אמרה: שמי נששי דה
 ומזה האשא. ואיל בזום של זו – מביא ראייה
 על לייה שודא מיהוסת, ועל הבנים שם בניה, על
 הנוראים ועל הקטנים. ואיפלו ברוכין אחריה –
 בשםונה בונה של חותרה יוו גולגן.
 לא

ווחן אין מוציאין מידו אלא ראייה – ואם חאמו: בין דתנא דהוא מוציא מידי איפלו
 והוחזק בדים, אלא ראייה – כל שכן דאין מוציאין מידי יש לוור הדא קא מושמע
 לא בדראיה מיהא מוציאין, והוה אמר צוין דלא רבב "בדומלה עיל לרלווח ב" – איפלו
 בראיה לא מפקי בו. ותוספות שונין, מ"ל איכא לממייר העמד הגווע על חזקו – פירוש:
 והתיו נערת ינמא ומשלים שית; והי הדמי עשויה
 להשתנות, ואם כן אין בה חזקה נערת ולא
 חזקה דברgotו וובנו יצחק פירש' דרגילות זו
 לבא בפרק, ואון שמייך קדוק דערות. **אלא** –
 הכא מי מפקא גושה דחזקה – אי מספקין לה
 בעשות? הרוי הווע אין לה חזקה מושם דבר, לא
 מענערת לא מאבורות, שהרי היום עשויה
 לחשוטו –
במכחשות – פריש בקונטור שמקחשת
 אביה, ואומרת בגרותי החטם –
 מתאמולו, ולא דק, וזה דקומה דמשלים שית
 איזו. ואיל סלק דטרון לא פליג אמא קפיד
 כי עבידי רבי יוסף בר מישא עבדא במכחשות
 דהא שומואל נמי מודה לרבר דאייה מקודשת?
החטם – דוכלי עלהא בחקמת בראים קומיי, מאן דקא
 מפיק נפשיה מוחזקה – חוי עלהה לאיתו ראייה. אבל
 הכא – מי קא מפקא נפשה מוחזקה דקמייה? ינמא
בחני תנאי, קידשה אביה בזרך וקידשה עצמה בעיר,
 ותיריה ראייה בונרת. **תנא דרא:** חרי היא בונרת לפליגין,
 ותיריה איך, חויישן לקדושים שניהם. מאיל לאו – חד
 ברוב וחדר לא שמאלא? – לא, אידי ואידר בשומואל, קאן
במכחשות, קאן – בשאןן מכחשות. – **ונגמיא**
מדומתניא לא, פליגין, אמוראי נמי לא פליגין?
ותספרא? הא רב יוסוף בריה דרב מנישא מדוויל עבד
 עובייא בותיה דרב, ואיקפיד שומואל, ואמר: בולי
 עלמא ביליל ליי בקבא ואטיא, והאי מודרנן פיליל ליי
 בקבא רבה? ואיל סלקא דעתך לא פליגי – אמא קא
מקפיד? דילמא כי עבר עוכרא במכחשות! – אמר
 לייה קר ומוטרא לרב אשוי חבי אמר אמייר: הילכטא
כחותה דשומואל. ורב אש אמר: הילכטא כחותה
דרב. ווילכטא כחותה דרב. **משנה מי שיציא הוא**
ואשתו למדנית הס, ובא הוא ואשתו בוננו, אמרו:
"אשה שיציא עמי למדנית הס – חרי הוא זו, ואילו
בוניה – אין ציריך להבאי ראייה לא על האשא ולא
על הבנים. מבהיא ראייה על הבנים,
ואינו מביא ראייה על האשא על האשא. "אשה נשאתי במדנית
הים חרי היא זו, ואילו בוניה – מבהיא ראייה על האשא,
ואין ציריך להבאי ראייה על הבנים. "מבהיא ואילו בוניה"
רבען: "אשה נשאתי במדנית הס" – מבהיא ראייה על
האשה, ציריך להבאי ראייה על האשא ועל הבנים. **גמורא**
ציריך להבאי ראייה על האשא ועל הבנים –
אמר רבה בר רב הונא: וכוון – בכרוכים אחריה. **תנו**
רבען: "אשה נשאתי במדנית הס" – מבהיא ראייה על
האשה, ציריך להבאי ראייה על האשא ועל
ראייה על הדרולים, ואין ציריך להבאי ראייה על
הקפניהם. **במה דברים אמרוים – באשה אחת,** אבל
לא
בשתי נשים – מביא ראייה על האשא ועל הבנים, על הגודלים ועל הקטנים. אמר ריש לך:
לא

למעשה כרב, ואיקפיד עליו שמואל, ואפר, וכי לבול עולם פיוili
 ליה בקבא וושא – נמודדה החכמה במידה קטנה, וכן אין רוצחים
 לסמר על דעתם להתייר שפק אשת איש, ותאי מדרבקון – ורק חכם
 זה בקייל ליה בקבא רבבה – נמודדה לו חכמה במידה רבה, שמתוך
 בך סומר על רוב חוכמותו, ופסק שאינה צריכה גט מקידורי האב.
 ומוכיחה הגמורה: אוי פלאן דעקה לא פלי – ואם תעללה על דעתך
 לומר שרוב ושמואל לא נחלקו, אפאי קא מקפיד שמואל על רב
 יוסף, דילמא כי עבד עזבדא – שמא והמעשה שם היה במקחתהו,
 והרי שמויאל מודה בהוה שהיא נאמנת. אלא מוכח שרוב ושמואל
 נחלקו באופן שאינה מכחישה את האב, ובזה פסק רב מנשיא כרב,
 ולכן הקפיד שמואל.

הגמר פסק את ההלכה במחלוקת רב ושמואל: אפר לך טר
 זומרא לרב אש, הci אמר אפיקר, תילברא בזותה דשםואל –
 ההלכה בשמויאל שקידורי האב וקידורויה חלו מספק. ורב אש
 אפר, היילברא בזותה דרב – ההלכה כרב שלחו קידורי עצמה.
 ולמסקנא, תילברא בזותה דרב – ההלכה כרב:

משנה

במשנה לעיל (עה): הובאו דיני נאמנות של אב ואם על בנים, משנה
 זו דנה בנאמנות האדם על יהוס אשתו ובניה מי – כהן שיצא הוא
 ואשתו למדינת הים, ולהארך זמן באה הוא ואשתו ובניו לבאן, ואמר
 acha שיצאת עמי למדינת הים תרי היא זו, ואלו בניה/, כלומר
 שהיה מיחסת שאינה פסולה ואף בניה מיחסת, אין ארך לחבאי
 ראהה על ידי עדים לא על קאשה שהיא מיחסת ולא על הבנים,
 ממשום שקדום שנשא את האשה בדרכו את יהוסה, וממליאל גם בניה
 מיחסתים. אבל אם חור ממדינת הים רק עם בניו, ואמר מתח אשתי
 ואלו בניה שנולדו ממנה ומהיחסים הם, מבייא ראהה על הבנים שהם
 בניה של האשה שמתה, ואני מביא ראהה על האשה, שהרי קודם
 נשא אותה בדרכו את יהוסה.

המשנה מביאה את הרין בשניא את האשה במדינת הים: כהן
 שבא ממדינת הים עם האשה ובנים, ואמר אששה נשאת במדינת
 חיים, ותרי היא זו ואלו בניה/, מביא ראהה על האשה שהיא מיחסת,
 שהרי אין לנו ראהה שבדרכו את יהוסה קודם שישאה, ואני ארך
 לחבאי ראהה על הבנים, כיון שגם היא מיחסת מיליא גם הם
 מיחסתים. ואם אמר נשאת אשה במדינת הים ומתח ואלו
 החורדים עמי הם בניה, ארך לחבאי ראהה על האשה המתה
 שהיתה מיחסת, שהרי איןנו יודעים האם בדרכו במדינת הים את
 יהוסה, אין צורך לחבאי ראהה על הבנים שהם מה האשה שמתה,
 ועוד שם מיחסתים, שהרי עלייה הווא מביא ראהה:

גמרא

אמר רב בר רב הונא, בכוilon – בכל האופנים שלא צריך לחבאי
 ראהה על הבנים, מדורכ' בנים הברוכים אחריה ונבדקים בה, ואז
 מוכח שהיא אמתם.

הגמר מביאה בריתא לסייע לדברי רב הונא: תננו רבנן, כהן
 שבאים אשה ובנים, ואמר אששה נשאת במדינת לם, הרי היא זו
 ואלו בניה/, מביא ראהה על האשה, ואני ארך לחבאי ראהה על
 הבנים. ובבריתא הבריתאית, שהគוננה שטוי יישום ואחת מותן
 הנדרלים שאינם ברוכיים אחריה, והוא אין ארך לחבאי ראהה על
 הבנים רקטיטים שכרכוכים אחרים, ומפרשת הבריתאית, גמלה דרבנן
 על הבנים הקטניים, רוקא באופן שהיא אומר שנשא רק אששה אחת
 במדינת הים. אבל באופן שנשא במדינת הים שטוי יישום ואחת מותן
 מותה, והוא אומר שהבנים הללו הם בגין האשה והויה, מביא ראהה
 על האשה ועל הבנים בין על תרדיילם ובין על רקטיטם, ואף
 שהקטניים ברוכיים אחריה, אנו חוששים שהוא הם בגין האשה
 השניה, ואחר שאמם מותה, האשה השניה גידלה אותם, ולכן הם
 ברוכיים אחרת.

הגמר מבוארת, שהחוקה שהקטניים ברוכיים אחריה אמת אינה
 מועילה לכל הדברים: אמר ריש לקייש,

שנהליך תנאים בבריתא, לגבי אדם שכתחב בשטר שנוטן את כל
 בכיסו לאחרים, ולא כתוב בשטר מה היה מצבע בשעת הנתינה,
 והמקבל טוען שהיה בראיה והנותן טוען שהיה שכיב מרע. ומוברת
 הבריתא, מי מוציא מיד פיי את הממן. ואומרת הבריתא, אם
 המכבים לתפס את הנכסים, הוא – הנוטן מוציא מידם בללא לחבאי ראהה
 מוציאים מדו – אינם יכולים לתפוס את הנכסים בללא לחבאי ראהה
 שהיה בראיה בשעת הנתינה, דברי רבינו עקיב. דברי נוטן אמר, שאם
 עבשוו הנוטן בראיה הוא, אלו מוטל לחבאי ראהה שהיה שכיב מרע
 בשעת הנתינה, ובלי זה אינו נאמן, כי יש חזקה שכמו שעבשוו הוא
 בראיה קר היה שכיב מרע בשעת הנתינה. אם עבשוו שכיב מרע הוא,
 אליהם – על המכבים מוטל לחבאי ראהה היה בשעת נתינה
 הנכסים, ובלי זה אינן נאמנים, כי יש חזקה שכמו שעבשוו הוא
 שכיב מרע קר היה שכיב מרע בשעת הנתינה. נטמא – נאמן, שכיב דאם
 שרב ושמואל נחלקו במדינת תנאים, נטמא – נאמן, שכיב דאם
 שהולכים אחר חזקה דהשתאות, סבור רבינו עקיב נטן אמר שמדובר שהחולכים
 אחר חזקה דהשתאות ודרים את הנוטן לפוי מצבע עבישי, ושמואל
 דאם שלא הולכים אחר חזקה דהשתאות ואף אם עבשוו הנוטן בראיה
 שלא הולכים אחר חזקה דהשתאות ואף אם עבשוו הנוטן בראיה
 מסתפקים שהוא חזקה דהשתאות והוא שכיב מרע.

וזוחה הגمرا: אפר לך רב – רב יכול לומר, אנא דאמרי – אני
 אמרתי את שתיי אפלו רבינו עקיב, ועוד פאן לא קאמר רבינו עקיב
 שלא הולכים אחר חזקה דהשתאות אלא הטעם – במתנה, משום
 דאייבא למפר – שיש לומר העperf קפמו על חיקתו כפי שהיא עד
 עתה, ובין שהיא ביד הנוטן לא מוציאים ממנו, אקל הכא – לגבי
 קידורי הבית, מי גויא – וכי נובל לומר העperf גוף על חיקתו
 הקודמת שזיהה נערה, הרי מדורב ביום שנגמרו ששת חידשי
 הנערות, ובימים והיא עשויה להשתנות ולהיות בוגרת, ואין לה
 לא חזקה נערות לא חזקה בגורות, ולכן אף רבינו עקיב יסביר
 שהולכים אחר חזקה דהשתאות שהיא בגורות, ושמואל אפר – יכול
 לומר, אנא דאמרי – אני אמרתי את דברי אפלו לרבי נוטן, ועוד פאן
 לא קאמר רבינו נטן את דבריו אלא הטעם – במתנה, משום דברוי
 אלאי בא חיקות בראים קיימי – הם עומידים. ולכן, פאן דקא פליק
 נפשיה – מי שמוסיא עצמו חיקוקה ושהוא בראיה. לפיכך, כשהיא עלה לאחתיו
 ראהה – מוטל עליו לחבאי ראהה. מודרב בזונת להרואה והוא
 טוען בשעת הנתינה היה שכיב מרע, הוא ציריך לחבאי ראהה.
 שהרי יש חזקה שלא בדרכו. אקל הכא – לגבי קידורי הבית שאנו
 מסתפקים האם בבוקר היתה נערה או בוגרת, מי קא מפקא נפש
 – וכי היא מוציאיה עצמה פונזקה דקפיה – מה חזקה הקודמת
 שהיתה נערה, הרי יש נערות רבות שאין מביאות סימני בוגרות
 בגיל יב' וחוץה. ובין שאין חזקה, ולא מעמידים אותה על חזקה
 דהשתאות, נשאר ספק האם קידורי אביה חלו או קידושה.

הגמר תולא את מחלוקת רב ושמואל במדינת תנאים אהרת:
 נטמא בחייב הני – נאמר שנחליך רב ושماויל במדינת תנאים אהרת:
 אלין. שננוון בבריתאות, קידשה אביה בפרק ז' ואחר קר קידשה את
 עצמה בעלה, ואחר קר נמעא שהריה היא בונרת. פאן חרा –
 בבריתא אחת שニינה, שקידושי אביה בונרת לנטני, ומתני
 שהולכים אחר חזקה דהשתאות ובעת הרי היא בונרת לנטני.
 איך – ובבריתא אחרת שננוון שטוי יישון – חווישם לדרודיש
 שטויים. ואומרת הגמר: פאן לאו – האם לא קר הוא שער –
 שבריתיא אחת קר, וחד – ובריתיא אחת בשמואל, וזהו הגמור:
 לא, אידי ז' אידי – שתי הבריתאות הם בשמואל, אלא שפאן –
 הבריתא הראונה מדרבת במקחתהו – כשחבת מכחישה את
 האב ואומרת שהביאה סימני בוגרות קודם קידושה, וsuma'im
 לדרביה. ובאן – הבריתא השניה מדרבת באופן שאין מכחשתו –
 שהבת לא מכחישה את האב, ובוואן זה צריכה גט מופק.
 מכח תירוץ זה, הגמר שואלת על מחלוקת רב ושמואל: גויא –
 נאמר מדרמתניתא לא פלי – שאם הבריתאות לא נחלקו, אמרו
 גמי לא פלי – גם רב ושמואל לא נחלקו, והריב רב יוסף ביריה דרב –
 שמכחשת, ושואל מדבר באופן שלא מכחשתו. משיבה הגמר:
 והספרא – וכי תוכול ל絲ר ולומר כה, הריב רב יוסף ביריה דרב –
 גמישיא מדורויל ושם מקום, עבד עזבדא בזותה דרב – פסק ההלכה

47 הטהורים לחזקת הטהרה של העיטה, ומוחמת בן איגרע לה רוכא
 48 – נחלש הרוב, והעיטה טהורה. ורבנן סוברים, שכשהולכים אחר
 49 הרוב, **קיוטא קפאנן דיליאן דמי** – הימיעות מותבטל ודומה כמו
 50 שאיןו, ונותר לנו צד לטמא מצד רבו והתינוקות, וצד לטהר כי יש
 51 לעיטה חזקה טהרה, ורוכא (–רובי) ותוקה רוכא עדיף, ולבן העיטה
 52 טמאה.

53 ואמר ר' לוי קייש מושם רבי אוושעיא, דין זה שהעיטה טמאה מוחמת
 54 שרוב התינוקות מטפחים באשפה, זו היא חזקה ששורפן עליה –
 55 על פיה את הטרפה, והוא בונת חכמים שאמרו 'מטמיאין'. ורבי יוחנן
 56 אמר, אין זו חזקה ששורפן עליה הטרפה, בין חזקה ואינה עשו
 57 דין וראי אלא ספק, ודינה בדין תרומה שספק נטמאה שאינה
 58 נאבלת ואני נשפט, והוא בונת חכמים שאמרו 'מטמיאין'. נמצאים
 59 שרבי יוחנן וויש לקיש שנחalker האם שורפים תרומה על פי
 60 החזקות הם לשיטתם ב��באיור משנה זו.
 61 מלשון רבי יוחנן אין זו חזקה ששורפים עליה תרומה, ממשע
 62 שיש חזקה ששורפים. שאלת הגמרא לאלו אין זו חזקה יש לפ' רבי
 63 יוחנן שטורפני עליה – על פיה את הטרפה.
 64 משיבת הגמוא: בﬁתנו, עיטה שהיתה בﬁתך הפית ושרצים טמאים
 65 ואפרדים טהורים מטפלין שם – מפלים שם חתיכות מוגוף,
 66 ומבאאו חתיכות מבשרם בעיטה, ולשסתפק אם החתיכות הם
 67 מהשרצים או המעדניים. אם הוחזק הבית שיש בו רוב שרצים
 68 ומיעוט אפרדים, העיטה טמאה, ואם הוחזק הבית שיש בו רוב
 69 אפרדים ומיעוט שרצים, העיטה טהורה. ובחזקה זו אמר רבי יוחנן
 70 ששורפים על פיה את העיטה אם הדיא תרומה, מושם שהחזקת
 71 שחבתית הוחזק, היא חזקה י'רובי דעתיא קמן, כלומר שהוא רוב
 72 שאנו רואים אותו והוא לפניו שיש בבית רוב שרצים.
 73 הגמרא מביאה בריטיא לסייע לדברי רבי יוחנן: **תניא בותיה דרבי**
 74 יוחנן – שינו ביריתא כרבבי יוחנן, הדין הוא, שספק טומאה שנמציא
 75 ברשות היחיד טמא, ואם נמצוא ברשות רביבים טהור. וזה דוקא
 76 בספק שאפשר לרברא, אבל אם הספק הוא בﬁר שאן בו דעת
 77 להישאל, בין ברשות היחיד ובין ברשות הרביבים ספיקו טהור.
 78 ומהDIST שבריתיא, **שנין דברם אין חכם דעת לישאל** – שלא מעורב
 79 בספק בן דעת שנוכל לשאלו אם נתמא לו לא, ואשאום חכם
 80 שדים בﬁמה – כמו שיש בﬁהם דעת לישאל – אבל יש בן דעת
 81 שנוכל לשאלו אם נתמא לו לא, ומוחמת בן היה הדין שאם הספק
 82 נמצוא ברשות היחיד ספיקו טמא, ואם הספק נמצוא ברשות הרביבים
 83 ספיקו טהור. ואלו הם **תנויק**, ועוד **אחררת** – ווין נספ. מבארת
 84 הגמרא: הדין של **תנויק**, **הא דלאךן** – הוא מה שאמרנו לעיל,
 85 שתינויק שנמצא ליד עיטה, העיטה טמאה, ואך שאפשר לרבר
 86 ולשאול את התינוק אם הוא ייפח באשפה ונטמא, עשוחו חכמים
 87 כיש בו דעת לﬁישאל, שבrsaות הייחד טמא וברשות הרביבים
 88 טהור. שואלת הגמרא: **יעוד אחררת פאי היא** – מהו הדין הנוסף
 89 שעשוחו חכמים כמו שיש בו דעת לﬁישאל. משיבת הגמרא: **עיטה**
 90 של תרומה הנמצאת בﬁתך הפית, ותרנגולים ומשקדים טמאים
 91 נמצאים שם בבית, **ונמיאו**

לֹא שָׁנוּ שְׂהוֹלִים אַחֲרֵי חֻקָּה שֶׁהַקְּנִים בָּרוּכִים אַחֲרֵי אַמְּם, אַלְאָ
 2 בְּקָרְשֵׁי הַגְּבָל – שָׁאֵם הַבָּבָבָן, הַחֻקָּה שֶׁהָמִים בְּנֵי אֲשֶׁר
 3 לְדַעַת שְׁהַבְּנִים אִים חַלְלִים, וּבְכָלִים לְאָכְלָל בְּתְרוּמָה, אַכְלָל
 4 בְּיוֹתְסִין, לֹא מוּעָלָה חֻקָּה זו, וְאֵי אָפָר לְהַשְׁיאָה עַל פִּי זֶה אֶת
 5 הַבְּנוֹת שְׁבָם לְכָהַנִּים. וּרְבִי יוֹחָנָן אָמָר, שְׁחֻזָּקה זו מוּעָלָה אַפְּלִי
 6 בְּיוֹתְסִין.

7 הַגְּמָרָה מְבָאָרָת שְׁרַבְיָה יוֹחָנָן לְשִׁיטְתוֹ בָּمְקוֹם אַחֲרָה: **וְאַזְדָּא –** וְהַלְּ
 8 רְבִי יוֹחָנָן לְמִצְעָמָת, דָּאָמָר רְבִי חִיאָה כְּרָא אָמָר רְבִי יוֹחָנָן, מְלָקָן
 9 אֶל פִּי הַחֻקּוֹת – עַל אַסְטוֹר שְׁנָקְבָּעָל פִּי חֻקָּה וְלֹא עַל יְיִי עֲדִים.
 10 וּסְפָּקְלָוּן וּשְׁוֹרְפָּן עַל פִּי הַחֻקּוֹת. וְאַנְיָ שְׁוֹרְפָּן וְתְּרֵמָה עַל
 11 – דָּבָר שְׁהַחֻזָּקָה שָׁהָא טָמָא וְנָגָע בְּתְרוּמָה, לֹא שְׁוֹרְפָּים אָתָה. וְכַיִן
 12 שְׁאָמָר רְבִי יוֹחָנָן שְׁסָמוֹכִים עַל הַחֻזָּקָה לְגַבְיָה נְפָשָׁת, כֵּל שְׁכָנָ
 13 שְׁסָמוֹכִים עַלְיהָ לְגַבְיָה יוֹחָנָן.

14 הַגְּמָרָה מְבָאָרָת אֶת שְׁלֹשָׁת הַדִּינִים שָׁאָמָר רְבִי יוֹחָנָן: הַדִּין
 15 הַרְאָסָן שְׁמָלָקָוּן עַל הַחֻקּוֹת, הַוָּא בְּרִבְיָה יְהוּדָה, דָּאָמָר רְבִי יוֹחָנָן,
 16 אֲשֶׁר שְׁהַחֻזָּקָה נָהָר בְּשְׁבִּנְתִּיחָה – שְׁרָאוֹה שְׁבִּינְתִּיחָה שְׁלַבְשָׁה
 17 בְּגַדִּים שְׁנָהָגוֹת הַנְּדוּת לְלִבְשָׁה, וְהַתְּרוֹ בְּבָעָלה וּבָאָה עַלְיהָ, בְּעַלְהָ
 18 לְזָקָה עַלְיהָ שְׁהַחֻזָּקָה שָׁהָא טָמָא וְנָגָע בְּתְרוּמָה אָנָי, וְאֵיךְ
 19 עַדְיָם שְׁהָיָה נָדָה.

20 הַדִּין הַשְׁנִי שְׁפָּקְלָוּן וּשְׁוֹרְפָּן עַל הַחֻקּוֹת, הַוָּא בְּרִיבָּה בְּרִבְיָה חֹזָא,
 21 דָּאָמָר רְבִחָה בְּרִבְיָה הַנְּאָא, אֲשֶׁר שְׁדוּיו יְחִידָה עַם הַנְּיָקָן וְתִינְקָות
 22 שְׁגָדְלָוּ – וְשָׁגְדָלָו אָוֹתָם בְּתַךְ וּוְתוּה הַפִּוּתָה, וַיְשַׁחַק שְׁהַאֲיָשָׁה
 23 וְאֲשֶׁר הַסְּמָן בְּעַלְהָ וְהַתְּרָאָה, וְהַתְּרָאָה וְתִינְקָת הַסְּמָנָה. אָם בָּא הַאֲיָשׁ
 24 עַל הַאֲשָׁה בְּעַדְיָים וְהַתְּרָאָה, שְׁפָּקְלָוּן וְהַלְּזָקָה עַל וְהַ
 25 הַבְּתָה, שְׁוֹרְפָּן וְהַלְּזָקָה. וּמְבָאָרָת הַגְּמָרָה מְעָשָׁה שְׁסָקְלָוּן עַל פִּי
 26 חֻקָּה: אָמָר רְבִי שְׁמָעוֹן בְּנֵי רְבִי שְׁמָעוֹן בְּנֵי יוֹחָנָן מְזָוָּם בְּרִ
 27 קְפָּרָה, מְעָשָׁה בְּאֲשָׁה שְׁבָאת לְרוֹיְשָׁלִים וְתוֹנִיק מְזָקֵבָה לְהַלְּזָקָה,
 28 וְהַנְּדִירָה – גִּדְלָה אָוֹתָה בְּחֻקָּת שְׁהָאָה בְּנָה, וּבְשָׁגְדָלָבָא עַלְתָּה,
 29 וְהַכְּבָאָום לְבִתְיָה דָּיָן וּסְפָּקָלָם. וְלֹא מְפָנִי שְׁידָעָו שָׁהָא בְּנָה וְדָא,
 30 פָּנִי שְׁהָיָה בְּרוּךְ אַתָּה, וְהַחֻזָּקָה שָׁהָא בְּנָה, כְּדָבָרִי רְבִי יוֹחָנָן
 31 שְׁטָקְלָוּן עַל הַחֻקּוֹת.

32 הַדִּין הַשְׁלִישִׁי, וְאַנְיָ שְׁוֹרְפָּן דָּרְמָה עַל הַחֻקּוֹת, וְהַכְּדָבָרִי רְבִי יוֹחָנָן
 33 לְהַלְּזָקָה, דָּאָמָר רְבִי שְׁמָעוֹן בְּנֵי לְקָרְשָׁן, שְׁוֹרְפָּן עַל הַחֻקּוֹת, וְתְּרֵמָה
 34 תִּנְקָות, וּרְבִי יוֹחָנָן אָוֹתָה, אַנְיָ שְׁוֹרְפָּן עַל פִּי הַחֻקּוֹת.
 35 וּרְבִי יוֹחָנָן וּרְשָׁלֵךְ לְקִשְׁתָּאָרוּ לְפָטָעָמָיו – הַלְּבָוּ לְשִׁיטְתָּם בָּמְקוֹם
 36 אָחָר. דָּתָנִין, תִּנְקָק שְׁמָמָא בְּרִשות הַיְהִיד בְּאֶדְעָה וְחַכִּיתָה שְׁלַבְשָׁה
 37 בְּאֶק מְהֻיעָה בְּרוּךְ, רְבִי מְאִיר מְפָתָחָר אֶת הַעִיטָה, שְׁאָיָה טָמָא
 38 מְוֹתָנוֹת גְּנִיעָת הַתִּינְקָות. וְתִכְּמִים מְפָמָאָין אֶת הַעִיטָה, פָּנִי שְׁדָרְכָוּ שְׁלַבְשָׁה
 39 תִּנְקָוק לְפָטָמָ – לְהַתְּעַסֵּק בְּאֲשָׁה שְׁמָצִים בָּה נְבָלוֹת וְרַצְצִים
 40 וְנַטְמָא מִהָּם, וּמְאִי פָּעָמָה דָּרְבִּי מְאִיר שְׁאָיוּן חַוְשָׁה טָמָא. וְהַיָּוָן בָּה – וּשְׁאָלָנוּ עַל
 41 מְשָׁנָה זו, וְמְאִי פָּעָמָה דָּרְבִּי מְאִיר שְׁאָיוּן חַוְשָׁה טָמָא בְּעִיטָה.
 42 הַשְּׁבָנוֹן, קְסָבָר רְבִי מְאִיר שְׁאָיוּן רְבִבָּה תִּנְקָוק מְפָטָחָן
 43 וְמְיֻיעָתָה תִּנְקָוק אַיִן מְפָטָחָן בְּאֲשָׁה, וְאֵךְ שְׁהַלְכִים אַחֲרַ הַרְבָּבָן,
 44 הַמְּיֻיעָת אַיִן בְּטַל לְגָמְרִי, וְעוֹשֵׂה, שְׁהַעִיטָה בְּקָוֹת טָהָרָה הִיא עַוְמָתָה,
 45 שְׁהָיא טָהָרָה כְּמוֹ שְׁקוּדָם שְׁהָיָה בְּאַנְיָקָה הַתִּנְקָוק, שְׁהָיא טָהָרָה, וְלֹכֶן
 46 אָמָרִים סְמָךְ מְיֻיעָתָה לְתִזְקָה – צַרְפָּת אַתָּה מִיעָט הַתִּנְקָוקָוּת

אגרות קודש

ב' יח' אייר תשתי'ו

ברוקlein.

שלום וברכה!

הריה"ח הווע"ח איי"א נו"ג עוסק בצד' מורה"ר שלמה חיים שי'

... בהנוגע לשאלת הנסיעה למירון בל"ג בעומר, הנה כיוון שנהגו בכוגן דא בשניים שעברו, אין
 כדי לבטל הענין ולתת מקום ללימוד פירושים זהה, ומהם פירושים שאנשים רצויים, אבל לאידך גיסא,
 אין מהכרח שתשען כל הישיבה וככל הר"מ והר"י וכו'. פלא שכותב שיבטלו שבועם מן הלימודים
 כי הרי בכוגן דא לא הכמות עיקר אלא האיכות.

תוספות

שא אלא בקדשי הגבול — לפירוש רשי, הא דאמרין דהמגנি כרכין — הינו זוקא לתהרומה, שם הוא בחן היביא ראייה על האשא — אין ציריך להיביא ראייה על להאכליין בתהרומה. וקשה לדושמען ומכל מקום ציריך שיורכו לחאכליין בתהרומה. ובפרק י"ה באשא שנחארמללה" (תורתות כה,ב) אמרוין: האמור "בני זה וכחון הו" — נאמן לחאכליין בתהרומה, ואינו נאמן לחישיאו אשא. אלמא לא בעיין שידור כרכין אורהו, ושיש לומר: דבר תנא האו, ולפיו. ורבינו תם פירש: דבר סבר כמאן דאמר (שם כה,ב): אין מעלין מתרומה ליחסין, ולכך נאמן לחאכליין ראייה — בicon זה בדרכו הו. ומונגיין דרכא סברה במנין דאמר (שם) מעלין מתרומה ליחסין, והכא הבוי פירשו: לא שוו אלא בקדשי הגבול, וולשיאת בפ'ם, ולהשiao אשא. אבל לייחסין — לא, למונר, לסקול עלי יהוד, אך אמרו "הה הבב ואהו" — לא מהימן, הינו דאס. ואידוא רבי יוחנן לטענימה, דאמ'ו: סוקלין ושופרטם על החזקות. ולפירוש הנקוטרא אבל לייחסין — בוגן לויל מושמש בנז גבי המובוז לא מהימן, הינו דאס. ואידוא רבי יוחנן מיתרי ראייה: סוקלין ושופרטן על החזקות, וככל שבן דאנמן ליחסין. שדרבו של יוניק לטפח — פירש הקוטרט טפח באשפזה. ואם תאמרו: בicon שדרבו לטפח באשפזה. שדרבו לטפח באשפזה ובעק בידו — דהשתא שהתניין אינו דאי טמא, אם כן אמר נקט תניין שנמצאי בערך העיינה? ליניקט שנגע בעיטהו וועוד קשא: ואידאן בוהוסטהא (ובטרות רק ג עין שם) מפני מה אמרו שהתניין טמא — משום דבשים נודו מגופפה וונשוקת איזו, והכא מפש ממשום דטומפץ באשפזה? לך פריש רביינו חמא, שהתניין דאי טמא, כדרפרש בוהוסטהא. ולכך נקט שנמצאי בערך העיטה ובעק בידו — דהשתא ספק הוא אם נטלה מן העיטה טמא את העיטה, או שמא אדם טהור נכנס לשם ונטל את העיטה נתן לתניין, ובאה פלייגי רבי מאיר ובבון. רבי מאיר מטהה, דתלין באדם טהור. וושונשין ביה, ואינו יעד אם התניין נטל או מטהה פירש: והוי רוב במאן דליה. ויש לנו שנטלת. ובכ' הא גוונא פלייגי בוהוסטהאגב יbin התניין שנמצא בערך הקבר ושהונשין ביה, ואינו יעד אם התניין נטל או מטהה פירש: והוי רוב מטהה והבאים את הכתובים מטהמאן. סמוך מישעת לוחקה ואיתערע לה רוכא — פירש: והוי רוב במאן דליה. וקשה דבריש פרק בהרא דביבות (קיט,א) אמרין, גב' האשה השלח בעלה למוריית הדס וווערטה עונו השמעה האשה שמת בעלה, רבי מאיר אומר: לא תנשא ולא מתיבונת, לפי דרכו נשים אמתבערת ווועלות, ואיכא למיר שערעה שעלבא עמו לדלה, והיא האשא נשארה פטורא מן היבוט. מיעוט דאמ' רבי מאיר: סמוך מעיטו לחזקה, השהי מאר דאמ' רבי מאיר: סמוך בערעה דעשאזרו הדבבים אף ברשות החירות ספיקו תהור — דהא ברשות החירות ספיקו תהור — בלא ברשות החירות ספיקו תהור, וזה עדו שאחיה היבוקין בעלה למוריית הדס ולא היה לו נbam, חזקה להה פלאג ופלאג. בלאו, דמיינטיא חזקה השוביין בגדר איזון רוב דבשים וווערטער לילויל, והה פלאג ציריך לומר כה, דאם לא כן — קשא אליבא דרבנן. דהא רבנן אמר הדס גבי הך בעלה י"ה. ואם כן — אמר קאמר הכא רבי יוחנן אליבא דרבנן: אין זו חזקה שוערוף עלייה תהרומה? בס' העלמה, וקשה לאיזון גב' שעיני דרבנן אין זו חזקה. ומיאק אמר הכא רבי יוחנן אליבא דרבנן: אין זו חזקה. ובטעמא במאן דליה, רוכא וווערטער דבב' מיטמא שם, ומיאק אמר קאמר רבי מאיר נקורו בזקוחה וקזקה לייטם כשליך בעלה למוריית הדס ולא היה לו נbam, חזקה להה פלאג ופלאג. בלאו, דמיינטיא חזקה השוביין בגדר איזון רוב דבשים שיש דעת לישאל, וכל ציריך לומר כה, דאם לא כן — קשא אליבא דרבנן. דהא רבנן אמר הדס גבי הך בעלה י"ה. ואם כן — אמר קאמר הכא רבי יוחנן אליבא דרבנן: אין זו חזקה שוערוף עלייה תהרומה? בס' העלמה, וקשה לאיזון גב' שעיני דרבנן אין זו חזקה. ומיאק אמר קאמר הכא רבי יוחנן אליבא דרבנן: אין זו חזקה. ובטעמא במאן דליה, רוכא וווערטער דבב' מיטמא שם.

רבבי יוחנן – אמר ר' מתמאן דרבנן – יהלום. במי שיש דעת לשאל – וקימא לנו (נדה דב) בראשות היחיד שפקט טמא. בדברר שכן בו דעת לשאל קימא לנו (שם דאייל בשותה הייחיד שפיקט טהור).

קידושין. עשרה יהוסין – פרק רביעי דף פ עמוד ב – מותך מהדורות "aben ישראל – (שטיינולץ)" רשות'

נקורים = ב'יקורו'ש בלווע, שגקרו תרגנוגלים בעיטה. תולין – אם עיסחה זו של חתומה היישען שמא שור התרגנולין ממשקן הטמאים ובעוד המשקה טפהה ברוטמיום נקרו בעיטה. ומדאכמר שני דברם הלו עשות כמי שיש בדעת ליטאל, ושנינו באחות מון תולין – מכל הדתוק תולין. בירבי – גדול הדוח, רבי יהושע לא' שם – ובأدודים נמי היה לו לפשח לחולך בין צלולים עכברים. משקן צלולין וחוץ ליבלאן.

שכבהה של תינוק – דמות קלטורה פניה. משנה עם שי' נשוי – מיפוי שעונת קלה, והשנתון נהווה להחפות ולא תירא ומחברתך – שאף היא העשה ממורתה. עם שי' נאנשיט – שפער: דבר זה שמע ברבי, ופירושו לא' במשקים לבנים, אבל במשקים אדרומים – אם איתא ממשמותו, שרואן – אישו משמותו, מללא מוך דנקר מידע ידע. אמר רבי יוחנן: דבר זה שמע ברבי, ופירושו לא' שפער: לא שננו אלא במשקים צלולים שבבואה של תינוק נבר בה, אבל משקים עכרים – לא. משנה לא' ותינתק אדרם עם שי' נשים, אבלacha אהית מהויהרת עם שי' נשים. רבי שמיעון אמר: אף שמתינויה רעם שי' נשים. בומן שאשתו – איש אחר מותיחד עם שי' נשים, בומן שאשתו – ווישן עפחים בפנורך, מבני שאשתו משמורתו. מותיחד אדרם עם אמו ועם בתו ווישן עפחים בקרוב בשר, ואם הנגידו – זו ישנה בבסותה וזה יישן בכסותו. גמרא מא' טעמא? – תניא רבי אליזה: הוזל ונשים דעתן קלות עליהם. קנא הני מלוי? אמר רבי יוחנן מישום רבי ישמעאל: רמו ליחוד מן התורה מנין – שנאמר כי יסיתך אחיך בו אפסך. וכי בן אם מסית, בן אב אין מסית? אלא לומר לך: בן – מותיחד עם אמן, ואסור לחתיחד עם כל ערויות שבתורה. פשיטה דקראי במא' פרחים? אמר אביי: לא מיבעייא קאמרא; לא מיבעייא בן אב רסני ליה, עניין לה עצות עזות. אלא אפליו בן אם, דלא סני ליה – אימא צייתי ליה, קא משמען לנו. גמוא מתניתין דלא באבא שאול, דרניא: כל שלשים יומן יוצא בחיק ובקברך באשה אהית ושיין אינש, אבל לא באיש אחר ושיין נשים. אבא שאול אומר: אף באיש אחר ושיין נשים. – אפליו תמייא סדרים: מעשה באשה אהית שחי לה שבעה בנין ואב לאו – עד ימיות בן אחר. לא שתקה וותת ההוא מעשה דהיא איתתה, בדאייה בוכה, ואמרו לה: אלתביבן סבריה לה ברבי יצחק, דאמר רבי יצחק: "מה יתאונגן אדרם חי גבר על חלמאו" – אפליו בשעת אננות תביר עזירתה. – ורבנן אבא שאול, – סבריה לה ברבי יצחק, דאמר רבי יצחק: "מי יתאונגן אדרם, יצרו מתרגר עליו. – ואבא שאול: כי כתיב הוה – במלדי חכמים על מודתו פתני ורכ' קאמרא:

מה יתרעם על מודתו, וכי גבר על חטאוי? ריו חיים שעתהי לו. – ורבנן: כי הוה מעשה דהיא איתתה, דהוה עובדא ואפיקתייה. אבל אשיה אהית. אמר רב יודה אמר רב: לא שננו אלא בכשרים, אבל בפרוציאים – אבל כי עשרה נמי לא. הוה אמר רב: לא שננו אלא בכשרים, אבל בפרוציאים – אבל כי עשרה נמי לא. הוה מעשה והוציאו עשרה במתה. אמר רב יוסוף: תרע, דמייפרי כי עשרה וגנבי כשווא ולא מיבקספי מהדר. נימא מספי לע: מוסרין לו שמי תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך. תלמידי חכמים – איןיש דעלמא – לא! – שאוי תלמידי חכמים, דיעין עשרה ונמי ענה. ואש איש היהת. דמחייב עשרה ונמי כשרות – שנא לאשותו ונמצא שם שמי נמק בלטלה.

כשרות – שיש בה משוי עשרה. מוסרים לו – בית דין. מי שנקא לאשותו ונשתורה, והוא מעלה להשתקה – מוסרין לו בית דין שביעורו עשר והוא מעליה להשתקה – אפלילו לרבי שמיעון מני, עם שי' נשות ואשתו עמו דושרי, אבל עם אשיה אהית – אפלילו אשיה עמו אסורי. קשה מהודא דפרק "אין מעמידין" (עבירה וזה כה) גבי הדתך: לא תהייחד אשיה עמודם, וביע עליה בגמרא: بما עוקני אילמא בחד – ודוכחות

רבי' שמעון אומר אף איש אחד מתייחד עםשתי נשים בומן שאשתו עמו – משמע דרבנן באפליל אשיה עמו אסורי עמו. אפלילו לרבי שמיעון מני, עם שי' נשות ואשתו עמו דושרי, אבל עם אשיה אהית – אפלילו אשיה עמו אסורי. קשה מהודא דפרק "אין מעמידין" (עבירה וזה כה) גבי הדתך: לא תהייחד אשיה אהית – ובישרائيل מי שרוי והתנן לא תהייחד כו' וסיק באשתו של נבר עמו. נבר – אין אשיה ממשמותו, מללא מוך לה הדם בלבו – אישו משמעו – משמע דאפיילו רבנן גמי ראייא, ובאה אתה ממי ראייא זרכיל לרבי שמיעון איטו עמו. אך רנא ראה אשיה עמו זרכיל והבי גרטניא: אסורי לא' בשאן אשיה עמו זרכיל והבי גרטניא רבי שמיעון אמר אף אשיה חד מתייחד עם שי' נשות ובוון אשיה עמו – ישן עמץון בפונדקאי נשים. ובוון אשיה עמו – אשיה חד מתייחד עם שי' נשות ובוון אשיה עמו – אשיה חד מתייחד לררבנן. ואתאן אפליל לררבנן: ואפליל עם אשיה אהית כ' הודי מעשה דהיא איתתה דודזה עברדא ואפיקתייה – פריש רבו הנגן אל מעשה באשה אתה שודיה בוכה ומותאננת על קבר בעלה, ההה שם אדים אחד שודיה שמרת הליה אחיה, וזהו לו המלך לשומרו. ובשורה אציג הילוי לא פסיה אורחה, ושמעה לה. וכשהרו אציג הילוי לא מצעאו וידה מטער מאד מפחד והמל. האשה באלא מוקמו. ואפיקתייה לבעליה, ותוליה. הרוי לך שאפליל בשעת אננות נתברר ירצה עלייה. אף הקונטרס פריש שי' לשונת. בלשון אחד גנטו: ורבנן – כי הוה עובדא דהיא איתתה והוה שוד ואפיקתייה. והבי פירשו לרבנן, אפליל ברבנן – סאמונת וועשן עצמן באילו נושאינו תנין מתה ויזאנ – לעבריה. כי הוה עובדא דהיא איתתה והוה דודזה עבירה, ואפיקתייה לתינוק חי בחזקת מתה לעשות עריה עם הולך מהר. ועוד פריש לשון אחר: דלא גרטין "רבנן" אל הכל ממלתיה דאבא שאול, והבי פירשו כלמור מה יירען אל חטאוי – דיוי חדים שנותיה לה. כי הוה מעשה דהיא איתתה, בדאייה בוכה, ואמרו לה: אלתביבן הסדרים: מעשה באשה אהית שחי לה שבעה בנין ואב לאו – עד ימיות בן אחר. לא שתקה וותת המהו – וכן עשרה מדתותם. והיא אוורי כה מחמות שנותאנגה על מותה. ולהיא פירשו לא' גרטין "הודה עובדא ואפיקתייה". מילון

מה יתרעם על מודתו, וכי גבר על חטאוי? ריו חיים שעתהי לו. – ורבנן: כי הוה מעשה דהיא איתתה, דהוה עובדא ואפיקתייה. אבל אשיה אהית. אמר רב יודה אמר רב: לא שננו אלא בכשרים, אבל בפרוציאים – אבל כי עשרה נמי לא. הוה מעשה והוציאו עשרה במתה. אמר רב יוסוף: תרע, דמייפרי כי עשרה וגנבי כשווא ולא מיבקספי מהדר. נימא מספי לע: מוסרין לו שמי תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך. תלמידי חכמים – איןיש דעלמא – לא! – שאוי תלמידי חכמים, דיעין עשרה ונמי ענה. ואש איש היהת. דמחייב עשרה ונמי כשרות – שנא לאשותו ונמצא שם שמי נמק בלטלה.

מנקה מעין – חיים בודקין את אשיה, ונמצא שם שמי נמק בלטלה. לאתורי'

משיבה הגمرا: אמר אבוי, הפסוק בדרך לא מיבעיא' קאמר, לא מיבעיא' – לא הצורך הפסוק להו היר' שכפ' האב מסית את אותו רקסני ליה – שהרי הוא שונא אותו, כי שניהם יורשים את אביהם ואינו רוץ שחאהיו יירש עמו וימעת מוחלכו בירושה, ולבן הוועז עיין – מייעץ ליה עצות רעות, ובודאי לא ישמע לו לעבור אלהים אחרים, אלא אפללו בן האם לא בקי ליה – שאנו שונאו כי לא ירוש עמה אמא צייתי ליה – יש לחושש טמא יسمع להשתה שלן, קא משען לו הפסוק שבתבן אמר, להו היר' שגד ממן אסור לקיבלה את ההסתה.

במשנה מבואר שאסור לאיש להתייחד עם שתי נשים, הגمرا מביאה בריתא שלכאורה חולקת על המשנה: נטלא מטנירין לא באבא שאול, רתני לא ענין כבורת וולד שמת סמור לילדתו, כל שלשים ויום הראשונים לילדתו, יצא לכבורה נשיאה בחיק ולא במיטה, משום שאין צריך לבכורה, ונפרק באשה אחת ושני אנסים בלבד ואין צריך רבר' רבי אנסים, אבל לא באש אחד ושתי נשים, מכיוון שבשיצאו לקוברו מוחץ לעיר יכאו לאיסר יהוד. אבל אשול אושר, מותר לקוברו אף באש אחד ושתי נשים, ואין בו איסור יהוד. ומבוואר שאבא שאל נחלה על משנתינו שאמרתו שאיש אחד אסור להתייחד עם שתי נשים.

הגمرا דוחה שאון הכרח לומר מר שמשנתינו נחלה עם אבא שאול: אפללו הייא – אפללו נאמר שהמשנה היא באבא שאול, יש להליך שבעת אנותות תבר' יצירה – במנן שמותו לפניו לבו נשבר ואין לו יוצר הרע, ולמן מותר באותו החזון להתייחד עם שתי נשים.

ובגון החלקים על אבא שאול, קבורי לה רבבי יצחק, אמר רב' יצחק, על הפסוק (איכה ג לט) מה יתאונין אדם כי נבר על חטאיהם, שדורותם מכאין, איו תועלת יש לאדם בגיןנותו, הרי כל מן שהוא חי צריך הוא להתגבר על יצירה, שהרי אפללו בשעת אוניותם של זדים יציר מוגבר עליו, ולמן אסור להתייחד עם שתי נשים גם בשיזעאים לקבר את הנפל. אבל שאול הסביר בשעת אנותות יוצר של האדם נשבר, מבאר את הפסוק באופן שונה, כי כתיב ההוא – פ██וק וה במתנייעם על מדויטי בתי – לעניין מי שמתלין על המאוורות שעוברים עלי, וכי אמר, מה ותערעם על מדויטי – מروع יתلون אדם על המאוורות שעוברים עלי, וכי נבר על חטאיהם – האם צדק הוא שלא חטא לה, די' חיים שנטמי לו אף על פי שחטא, ומה לו להתлонן.

הגمرا מבארת מה רבנן משבים על סברת אבא שאול: ובגון סוברים שאון שבזום שלבו שbor אין לחושש לעבירה, יש להחשש שייעשו עצםם באלו מוציאים מת, ויצאו לעבירה, כי הוא מעש רתיהו יצחא – שהיה עם אשה אחת, דתוה עבדא ואפיקתא – שיעאה עם תינקה הדוי לבית הקברות באומרה שהוא מת, כדי לעבור עבירה עם האיש שעלה, וזה לו להתلونן.

שנינו במשנה: אבל אשה אחת מתויחדת עם שני אנשים. הגمرا מבארת שדין זה לא נאמר בכל האנשים, אלא בשני בשרים, אבל לא שנו שאשה מתויחדת עם שני אנשים, והוא ר' יודה אמר רב' בפראוצים אפללו כי עשרה נמי לא – אפללו עם עשרה אשים אסורה להתייחד, בין שניים מותבאיםים מתה, וכן מעה באשת איש שרצו לחטא עמה, והוציאו עשרה פריצים במתה מהעיר שיחשוב שהוא מותה, וקלילו עמה.

רב יוסף מביא ראייה שפרוצים אינם מותבאיםים מה מותה: אמר רב יוסף, תרע שכנן הוא הדר שעובד עבריה אינם מותבאיםים מה מותה, דמיחררי כי עשרה וגנבי בושרא – שהרי עשרה בני אדם מתחברים לגונב קורה בביבה שצרכו עשרה אנשים לנוואה, ולא מיבכט מתקדר – ואינם מותבאיםים מה מותה.

הגمرا מביאה משזה לסייע לר' יטמא מפעיע ליה, שנינו (סוטה ז), שודם שאשתו נטהרה עם אחר וקנאה לה, ובירך להעלותה לירושלים כדי להשקותה מי סטה, מוקרן לו שמי לילדי חקמים שליבו עמהם, מפני שהושווים טמא יבא לאליה ברורה, והוא אסורה לעליו עד שתיבדק, ואם יבוא עלייה, הדברים לא יידرك אותן, ומצען שם שמים נמחק לבטלה. ומוקית הגمرا, תלמידי חכמים אין – כן מוסרים לו, אבל אין יש דעלמא – סתום אנשים לא מוסרים לו, ומבוואר בדברי רב שרך תלמידי חכמים מצילים מיחוד.

דוחה הגمرا: שאני – לגבי סותה הטעם שונה, ומוסרים לו תלמידי

תקורין נקורין – סימני נקבים שנוצרו על ידי ניקורי התרנגולים בעיפוף, ושפק האם בשיקרו בעיטה היה ישב וממשקים והעיטה נטמאה, או שפיהם היה ישב והעיטה טהורה, תולין, והיינו לא אבלין את העיטה, ולא שופין אותה. ואף שהתרנגולים אכן בהם דעת להישאל, עשויו חכמים בדבר שיש בו דעת להישאל, שהעיטה טמאה מספק אף ברשות היחיד. וממה שהובא דין זה בבריתיא יחד עם הדין של תינוק המתפתח בעיטה, ממשם שגם בדיון של תינוק, העיטה טמאה רק מספק, לדברי רבינו יוחנן.

הגמרה מבארת את הבריתיא של התרנגולים טמאו את העיטה לו, לא שנו בבריתיא שהושווים שהתרנגולים טמאו את העיטה על ידי המשקים שבפיהם אלא במשקים לננים שהובע אינו ניכר בעיטה, האבל במשקים אודטם, העיטה טהורה, משום דאם איתא דנקר פידע זרע – אם אכן התרנגול ניקר בעיטה בשפיו רטוב מהמשקים, היה צבע המשקה ניכר בעיטה, ובין שלא ניכר בעיטה הצעב האודם, ודאי שהעיטה טהורה.

שאלת הגمرا: ודרלא – שמא יש לחושש שהתרנגול ניקר ובעליתינו עייח – ומשקים נבלעו בעיטה, ולמן לא ניכר בעיטם. משבה הגمرا: אמר רב' יוחנן, דבר זה שיש השילוק בין משקים לבנים לאודמים שפצע ברכבי – רב' יוחשע בן לוי שהוא גדול הדור, מובן, ופירושו של דין זה לא שמע מרוב. וכבר יש פרש, לא שנו שבמשקים אודמים העיטה טמאה, אלא במשקים אללים עד שביבואה – קלסתר פניו של תינוק נבר ביה – במשקה, ולמן אף במשקים אודמים חושים שנבלעו בעיטה, בין שניים אכזריים – מלוכבים בעיטה, ואם התרנגול היה מנקר בעיטה שימושיים בפיו היו המשקים ניכרים בעיטה, ובין שניים ניכרים, ודאי שהעיטה טהורה:

משנה

משנה זו עוסקת באיסור יהוד איש עם אשה: לא ותיניך – ישחה ביהירותו אדים עם אשה אחת, או עם שתי נשים, שמא יבואו לידי עבריה, שהרי דעתן של נשים קלה ושתיהן יתפתטו לעבירה, אבל אשה אחת מתויחדת עם שני אנשים, כיון שהם מותבאיםים מה מותה וליא יבואו לידי עבריה. רב' שמעון אומר, אף אם אחד מתויחדת עם שני נשים בפונדק – מלון אחד, מפני שאשתו שמנצצת עמה טהורתתו. אמו וכן עם בתו לא ניכר עם בטה ולא חושיםшибו לדי' עבריה, וכן יושן עמהם אפילו בקדורוב בשר – שבשרים נוגע זה בזורה, ואם הבן והבת הגדילו, לא יושן בקדורובبشر, אלא ישנים במטה אחות בשוו – האם ישנה בכיסותה, זה – הבן יישן בכסותו, וכן האב עם בתו:

גמרא

שואלה הגمرا: מי טעמא שאיש אסור להתייחד עם שתי נשים ואשה מותר להתייחד עם שני אנשים. משבה הגمرا: תנא דבי אליהו, הואי נישם דענן קלות עלייה, והן נוחות להתפותות לעבירה, שתיהן יכולות להתפותות ואין אחת מזקינה משבירתה.

המשנה מביאה דין נוסף, בדי' יהוד עם קרובותיו: מתויחד אדים עם אמו וכן עם בתו לא ותיניך – שבשרים נוגע זה בזורה, וכן יושן עמהם אפילו בקדורוב בשר – שבשרים נוגע זה בזורה, ואם הבן והבת הגדילו, לא יושן בקדורובبشر, אלא ישנים במטה אחות בשוו – האם ישנה בכיסותה, זה – הבן יישן בכסותו, וכן האב עם בתו:

הגمرا מבורת את מקור איסור יהוד. שואלה הגمرا: מנא העייל שיאסור לאדם להתייחד עם אשה האורה לך. משיבה הגمرا: אמר רב' יוחנן, שיאספער בענין מסות רב' יטמא אל, רמו לאיסור יהוד מן התרורה מעני, ובבבון מסות רב' יטמא אל, וקשה, מروع נקטה התרורה רוזאך 'מן אמר' וב' ריק אה שעוזא 'מן אמר' אמר' בטענה ר' יטמא מפטת. אבל סבתקד' אהיך 'מן אמר' אמר' בטענה ר' יטמא מפטת, וכך שהו צפיט ואותה ר' יטמא מפטת. אבל לומדר לך שהובן מוציא אצלamo כי בון מתויחד עם amo בסתרו, ומושום קר מצוי יותר שישית, ולמורים שאסדור להתייחד עם כל שאר העיריות שבטורה, שהרי הוצרכה התרורה לגלות שבן מותר להתייחד עם amo. הגمرا מבורת מה הפשט של הפסוק. שואלה הגمرا: פשיטה דקראי – פשטו של המקרא בענין מסית לעבודה זורה, במא בתריב – מروع נכתיב בו 'מן אמר'.

יוסף מיהודו, ותא – הלא אמר רבה שם בעלה בעיר אין חוששין
משום יהודו, ורב יוסף היה עם אשתו בבית. מחרצת הגמורא: **שאני**
שונה רב בפי מוסמך לשיביגניטה **חויאו נויסקא** ביה – אשתו של
רב יוסף הכהירה אותו ובולת ברית לה, וליבנה גס בו ורגילה עמו,
וכוכלים הם לבוא לידי עיריה.

הגמרא מביאה דין נוספים בענייני יהוד: אמר רב **בחננא**, מקום
שיש בו שני חדרים האחד לפנים מהשנין, אם **אנשיים** נמצאים
טבוחין – בחדר החיצוני שיש לו פתח לצאת החוץ, **ונשים** נמצאים
בפניהם – בחדר הפנימי – אין חוששין ממשום יהוד, ולא חוששים שאחד
דרך החדר החיצוני, אין חוששין ממשום יהוד והוא תירידם שאותם
מהאנשים נכנס לחדר הפנימי והוא תירידם עם הנשים, בין שדרכם של
האנשים לצאת לחוץ ולא להכנס לפנים. ואם אשזה תיכנס לחדר
חיצוני אין בהו אישור כי אשזה אתות מורתת להתייחד עם הנשים.
תנא אייפא – בבריתא שנינו להזכיר, שבשהאנשים בחוץ והנשים
בפנים, חוששים ליהוד, שהוא יונסן לא ריגישו שנכנס לשם. אבל
ויתריהד עם הנשים, וחבריו לא ריגישו שנכנס לשם. אבל
בשהאנשים בפנים והנשים בדורז, לא חושים ליהוד, מפני שאין
אישור אם אשזה הנשים תיכנס לחדר הפנימי עם האנשים, ואף אם
אחד מהאנשים יצא לחדר הפנימי שם הנשים, הוא חושש
שאיש נסוף יצא ויראה אותו עם הנשים לא יחתה.

אמר אפיי, **השתא** – מעתה, אמר רב **בחננא** כי – שבשהאנשים
בפנים ונשים בחוץ חוששים ממשום יהוד, **ווננא מותניא אייפא** –
ובבריתא שנינו להזכיר, لكن **אנא געacid לחויאו** – אנו נוגג
להחמיר ולאסור בכל האופנים, בין אם האנשים בחוץ והנשים
בפנים ובין אם האנשים מבפנים והנשים מבחוץ.

הגמרא מביאה את הנוגנות האמוראים למןעו עירובו בין אנשים
לנשים, בשחייו מותקבצים אנשים נשים להופעה או לרשותה: **איי**
היה **דייר גולפי** – מorder שורות של קנקנים מחורס בין האנשים
לנשים, כדי שאם ירצה אחד לעبور מכアンן לשם ישמע רעש
מחנקנים וימגע ממנה לעבור לצד השני. **רבא** היה **דייר קנה** –
סדר שורות של קנים בין האנשים לנשים, כדי שאם ירצה אחד
לעבור לצד השני ישמע קל הקנים וימגע ממנה לעבור לצד השני.
אמר אפיי, **סקבא דשתחא ריגלא** – חולשתה של השנה דיא בזמנ
ההג, שאו מתקבצים האנשים והנשים לשמעו את הדרשא של
הרבי, ומהתערבים זה עם הדמדרים ונותנים עיניהם זה וזה.

הגמרא מביאה דין נסוף בעניין החתגורות על יציר התאורה: מעשה
ב**בחנוך שבוייתא דאתאי** – בשביות שהbabאים **לhedradua**, אפקינויו
לבי רב **עומס חירדא**, ואשקלו **דרגא מוקפייו** – ונטלו את הטלטם
שעליהם בו עליליה כדי שלא יullah להם אף אדם. **ברדי דקא חלפה**
חרא גנייהו – בשערבה אחת מונן לפני פניה פתח העליה, **פאל נחויא**
באפומא – נכנס אור גדור מהפתח מרוב יפה. כשראה זאת,
שקללה רב עמרם לרוגא – נטל רב עמרם סולם **דרלא** הו **יקלון כי**
עשרה למילאי – שלא היה יכולם אפילו עשרה בני אדם לרהורמו
מרוב כבודה, ו**וליליא לחדריה** – והרימו לבדה, שמרוב חקשת התאורה
אור כה רב, **סליק ואיל** – ועליה בסולם כדי לתובעה לעבריה. כי
טמא לפלאן דרגא – כשהגיעו לאמצע היטלום, **אייפשח** – פיסק
רגלו לעמוד על מקום כדי לתתגרר על ציריה, ו**טמא קלא** – הרים
קוולו וצעק נורא **בי עמרם** – פרצה אש בビתו של עמרם, כדי
шибאוו בני השכונה לבבות את הדלקה, ומחרמת הבושה לא
יעבור את העבריה. לשמע עקרותיו **אותו רבנן** – הגיגו חכמים
לבתו כדי לבבות את הדלקה, וברשוואו שאון שם אש הבינו
שקרו להם כדי להינצל מהעבריה. אמרו לה רבנן, **פיפתין** –
בישת אוננו, שיאמרו שתלמידי חכמים ותאותם לעבריה. אמר
להו רב עמרם לחכמים, מוטב **תיבפפו בי עמרם בעלמא תרין** –
עדיף שתתבבשו בעולם הזה, ולא **תיבפפו כייה לעלמא דארצי** –

ל**אטרוי ביה** – להתרות בעבוק שלא יבוא עליה. 1
הגמרא מביאה דין נסוף בעניין יהוד אשזה עם שני אנשים: אמר רב 2
והויה אמר רב, לא **שנו** אשזה מותיחודה עם שני אנשים, אלא 3
ב*עיר*, אבל **ב*עיר*** אסורים להתייחד עד **שחוו שלשה** גנשין, מוסמך 4
שבשניהם וחוששים **טמא** **יאטראך אדר** מוקם **להשחטיין**, וצטריך 5
להתרחק מחבריו, **ונמצא האחד** שנתר עמה מותיחוד עם **הערוֹת**. 6
הגמרא מביאה את המשנה לגבי סוטה לסייע לדברי רב אלו: **ייןמא** 7
מקיעו ליה – לדברי רב אלו, שנינו במשנה, מוסכים לו **שנ** 8
פלטמי חכם שליכו עמו ועם אשתו, מפני שחוששים **טמא** **יבא** 9
עליה בזרכך – ומדייקת הגמורא: **תורי ואהו** – שני תלמידי החכמים 10
הוב

- הבעל, **הא תלטא** – הרוי שלשה שרך שלשה מותרים

 11
להתייחד עמה בפרק, ושווים אסורים. 12
דוחה הגמורא: **חתם** – לגבי סוטה הטעם שצריכים שנים הוא כי 13
תכי דיניהו עלייה ספחה כידי אשם **יבוא עליה**, שניהם ייעדו על זה 14
בפני בית דין. 15
הגמרא מביאה מעשה לענין דין יהוד בבשדים: 16
רב ורב **וחורה הו קאילו בארכא** – היו הולכים בדרך, והו **קאולא** 17
היה אנתא קמפניו – ותולכת לפנים אשזה, אמר ליה רב **לה רב** 18
והויה, דל **ברעיך מקמי גיינטס** – מorder ללבת כדי שנקדמים את 19
האשה ולא נלך אחריה, שלא נבו*אילידי* עבריה וינפלול בגיחנה. 20
אבל **ליה ריב יודדה**, והא **מר הו דאמיר בכם שפר דטיכ** – 21
שננים בשרים מותרים להתייחד עם אשזה. אמר ליה רב, מי **ימיר** 22
רבכשרים בונז אונא ואה – מי יאמר שהחטכו*ונז* נז – ממי חטכו*ונז* נז – 23
איל גונן פאי – מי הם הבשרים מותרים להתייחד עם אשזה, בונז 24
רבי **חנינה בר פפי ותבכין רבי צדק** ורב כהנא, שבאו לידי נסין 25
ולא נכסלו. 26
הגמרא מביאה די נסofs בדיני יהוד: אמר רב, מילקי מכת 27
מודדות אדם שעבר על איסור יהוד, **וינטראן על תהייחד** – אשת 28
אש שנחיה בה אינה נסורת לבעלתה, שאנו תולים שלא זינתה. 29
אמר רב **אש לא אמץן** – לא אמרנו **שמליקים אלא ביזהו** תחא מוציא 30
אל ביזהו דאסת איש לא מילקים אותה, כדי **שלא תחא מוציא** 31
לען על בניתה, שאמרנו שוינטה ובניה מומרם. 32
מור וטרא נחלק על דברי רב אשי, **פער ווטרא מלקי** – היה מלכה 33
אשר איש שגת ייחודה, וטבריא שיא להקה שערבה על 34
איסור ייחד וזה ולא מחמת שוינטה. אמר ליה רב **ונחון פטרתשיא לריב** 35
אש, מר נמי לילו ולבירוי – תנаг גם אתה במר וטרא להקלות 36
ולהברין, ולא עצא לען על בניתה. אמר ליה רב איש, עדין יש 37
לחושש לחושצת לען, **שמא אייכא דשמע בהא ולא שמע בהא** – 38
יהיה מי ששמעו שלקתה ולא שמעו את ההכרזה שלקתה רק על 39
יהוד. 40
הגמרא מביאה דין נסוף לענין מלכות בעבירות זנות: אמר רב,
AMILIKA UN L'AL MOBACH HEMASHUA – את מי שיצאה לעלי שמעה לא
טובה שהוא עובר עבירות, **שנאנטרא** (שמואל א' ב' כד) שעלי הכהן
הוכיח את בניו **אל בני יי לא מובח השמוייח**, ומהמלחים אל בני
משמע שיש איסור לעשות מושעים שטעמו לא טובה. מספרת
הגמרא: **מר ווטרא** בשהלהקה אדם שיצאה לעלי שמעה לא טובה,
היה מותיב לה **אפסירה על בתפיה** – מניח אפסר של בתפיה על
כף הלוקה, **וינקר ליה** – והיה מCKER לא לוקה פסק וה **אל בני** –
כגון להוציאו שהוא לוקה על לאו. 41
הגמרא חזרה לדיני יהוד: אמר רב, **אם בעלה של האשה נמצוא** 42
בעיר שהיא נמצאת בה, אין חושש מהבעל ולא תובא לידי עבירה. 43
עימה, משום שהיא מותיב לה **אפסירה על בתפיה** – מניח אפסר של בתפיה על
דין נסוס: אמר רב יופק, בחרור שהפתחה שלו **שטוחות לרשות הריבים**, 44
אין חוששין משום איסור יהוד, ומותר להתייחד בו עם האשזה. 45
הגמרה מקשה על דין בעלה בעיר: **רב בי כי איקלע לבי רב יופק** – 46
זונמן לבית רב יופק, בחרור **דרכא ריפטא** – לאחר שאכלו לחם
בעלית הבית, וירדו רב יופק ואשתו לבית, אמר להו רב יוסף 47
לאנשי הבית, **שקלוי דרガ מותבי ביבי** – קחו את היטלים שעמדו 48
תחת רב ביבי בין הعليיה לבית, כדי שרב ביבי לא ירד מהעליה 49
יתריהד עם אשתו של רב יוסף. ומקרה לוקה פסק וה **אל בני** – 50
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60

מלקין על היחסו – פירוש בקבנרטס: דמייר בפניה, דה כי מוקי לה בסמור, ואין אוסרים על היחסו – מيري בהיחסו את איש. וקשה: דאמ' אין כל צערדים קתני, רישא בפניה סופא באשת איש: ונראה להרש: דיספה נמי מיר בפניה, ולא סורה להכח משום ונונה, ומזה, קשה: דתנן בפרק קמא כדברות (יג,ג) היהת מעוררת, ואמרו ליה מה טיבו של עבור וזה מאיש פלווי ובון הוא. רב' יהושע אמרו: אינה נאמנת, ופרק עלה בגמרא מהא דאמר רב הכהן: אין אוסרין על היחסו ומני' מעלה עשו ביחסין, ולפי מה שפירשתי, דמייר לא סורה להכח – לא משני גמוא החם מידי, והא מבוי ליחסין, ואיפיל ה כי אמרו דין ואין אוסרין ריש למלה דלעלים מיר לייחסין, והא דמשני החם מעלה העש ביחסין – שאוי חותם דיאינה, ממש דמותה היא שנבעלה. והא דקאמר דין ואין אוסרין – היינו ממש דיאינה מורה שבבעל.

בעל בער אין חושש לה ממש יהוד – פירוש בקבנרטס: אין חושש להלקות, משמע מתוך פרישות – אין איסור מהא איכא. וקשה: דאמ' אין מא פטור בסוגר על יסוף דקאמר: שkolו דרגא ביבוי האמר רבתה בעלה בער אין חושש לה ממש יהוד ומאי קושיא נדה מליקת ליבא – איסורא מיה איכא ונראה להרש: אין חושש כל ממש יהוד, ואיפיל איסורא ליבא.

סקבנא דשא גיגאל – פירוש: ריעוע של מותה שננה ליהוד ולעבירה. כלומר: מותה הרגל ושיקן: ברחותא אגשים ונשים לשמוע הדורשה, וחונן עין הד והה. ויש אמרו לך נהגו לתהנתה לאור פה ואחר טוריה אבוי

לאטרוי' ביה – שם יבא עליה – אין מים בודקין אותה. לא שני – דאם: אהה מתהירות עם שני אנשים. שם צחוך אחד לנקי – ובו להתרחק לעצויות. גנחו עליה סחר – אם יבא עליה, והידו לפניו בית דין, ולא ימוש עליה מגילה. דלי' ברעד – מהר לכלכת, שנקדמנה. בגין אין – בתמיה. רב' חנינא בר פפי וחביריו – רב' צדוק ורב הגרן בפרק קמא (קדושים מא). מלון על היחס – מרדות ואין אוירין – אשא איש על בעל, מהמת יהוד. לא אמר – דמליך. אהה מוציא עלי – שיאמרה: רואה שוניתה לcker ולקלוקה, והאידיג לאיכא מיתת בית דין למקטליה. מז' ווטרא בלקי – על יהוד אשא אש, וכבריה עליה שלא זטבה אלתיחידה. עלי לא מובא המשמע – מי שיזא קול עלי שהוא עבר עברות – מלון אמר. דלא טובה השמעה – לאו הו דכטב בינוי עלי – לאו טובה השמעה. אפסרה = יש כאן, על לא טובה השמעה. אפסרה = *קסטשר*. ואיך לה – קרא לבנו אל בני' לחודש שעל לאו זה לא זטקה. בעלה בער אין החושן לה משם יהוד – להקלות. דמסתפי בוגעל, השטא אורה. שקוין דרין – שאכלו בעלה. שקוין דריך מאה מותה ביבוי האמר רבתה ואיש: לא אמר אלא בירחון פנויה, אבל ביהוד דראשית איש – לא, שלא תהא מוציא לען על בוניה. מז' זוטרא מלקי ומכרי. אמר ליה רב נחמן מפרהטיא לר' אש: קר נמי לילקי ולרכזוי – אמר ליה: איבא דשמע ברא, ולא שמע באה. אמר רב: מלון על לא טוכה השמעה, שנאמר אל בנו כי לא מובא הטעמה. מז' זוטרא מותיב לה אפסירה על ביהודה, ומקי ליה: אל בני'. אמר רבה: בעלה בער – אין פטינה, ולא ירגשו בו חבריו. אנשים בפנים וחוץ גבאים – החושין טמא בנים האחד ונסים בחוץ – והתיירם עם גבאים. איבא – אנשים ונשים בחוץ – השודזינאים אין לדם דרך לנפשם, ואיך יתיחוד האיש אחד עם גבאים? אבל הפניים יש לדם דרך לחוץ, הילך אנשים מטה ונטה בחוץ – החושין טמא יצא אחד בפם ונשים בחוץ – ורשותה טמא בנים האחד מהם, והתיירם עם גבאים. איבא – אנשים ונשים בחוץ – און מיטנייא איבא – אונ גבעיד לחוכרא. אבוי דיר גולפי, רבא דיר קנטה. אמר אבון: סקבנא דשא ריאיל. הנה שבוייתא דאתאי להרעדיא, אסוקויהו לבי רב עמרם חסידיא, אשקלו דראגא מקפיהו. בחרדי דראגא חלחפה דרא מגינו נבל נהרא באיפומא, שקליה רב עמרם לדראגא דלא והוא בבלין כי עשרה למיליא, דלייא ליהודיה, סליק ואיל כי מזיא לפלאג דראג איפשח, רמא קלא: נורא כי עקרים! ארטו רבנן. אמרו לה: כסיפתינו! – אמר להו: מטבח תבספו כי עקרים בערמא הרין, ולא מטבחו מניה לעלמא דארת. אשבעיה דינפק מיזעה, נפק מיזעה כי עפודא דנורא. אמר ליה: חוו, דאות נורא ואנו בישרא, ואנו עד פניא מינך. רב' מאיר הוה מתליצין בעורכי עבירה. יומא חד אידמי ליה שפן באיתתא בחרך ניפא דנוראה, לא הוה מברא – נקט מצרא וקא עבר. כי מטה פלא מצרא – שבקיה, אמר: או לאו דראג ברכיעא "ההרו ברכיעא" – שווייה לדרכך פרטורי מיע. רב' עקיבא קהה מותליצין בעורכי עבירה. יומא חד אידמי ליה שפן באיתתא בראש דיקלא, נקטיה לדיקלא ריבתא, לא הוה מברא – נקט מצרא וקא עבר. כי מטה פלא מצרא – שבקיה, אמר: או לאו דראג ברכיעא וקסליק ואיל, כי מטה לפליה דרכילא שבקיה, אמר: או לאו דמיכורי ברכיעא "ההרו ברכיעא" עקיבא ותורתה" – שווייה למקוד פרטורי מיע. פלמי'ו תוה ווניגל לימיר בז' וואיא: גרא בעיניה דשיפן. יומא חד מעיל יומא דיכפורי תוה, אידמי ליה בעניא, אהא קרא אבבא, אפיקו ליה ריבתא. אמר ליה: יומא כי הארנאנ פולי עלמא גואו ואנו אבראי? – עיליא, וקרבו ליה ריבתא. אמר ליה: יומא כי הארנאנ פולי עלמא אתקפא ואנו לחראי? אתיו אוטובו אתקפא. הוה יתיב מלא נפשיה שיזנא וכיבי עלה, והוה קעביד ביה מולי דמאיס. אמר ליה: אידמי ליה שפן – והוזיא יציר הרע. בחר ניאס דמברא – לצד השני שמעבר המים. לא הוה מברא – ספינות המעbara. נקט מצרא – חבל מותח משפט הנדר אל שתו, ואוחזון בו לאב על דף קער המתעלם ברוחב הנדר. שבקה – ודצ'ו לובי מאיז. אהתא – על השלון אובלון. ומי = *זילץ' המוציאין ליה ומאזין.

קידושין. עשרה יהוחסין – פרק רביעי דף פא עמוד ב – מותר מהדורות "בן ישראל – (שטיינזלז)"

היב שפִּיר – שב כהונין, שלא תמאנסנו. הבו לי כבָּא – מוגו לי בוס. אבלו = שוטיר בלבד. השילך בתוכו את כייחו, ליה היזואהמן מן והיראה. נהרו בה – גערדו. ש.קה = הוא הוזק עצמו במתה. ש.קה = הלקית, כמו שקל, שמעו ר' אמורי פלומו קפל נברא – המשמעו לאנשי ביתו קול קיל ציאן מבהוץ, ואומרם: פלומו קפל גברא. עיק – פלמה, סכבור שבאים עלינו נשgi המלך להרגו. משא – נהבא בבית הכסא החוץ לעיר. חוויה – שטן פלמוני דמוצער. מאן טעמא אמרת הבוי – למלה הורגתן לקללי. אלא חמי נמא – לדוחוך מעלי, שלא נגש המלך להרגו. מטה – מהריה וקדה, ומה ריא מירר הרע? קשנה נפהה – בתבשיטה, קושטו בשמשים ואפרסמן. חלא וקפה – ערבה לפניה ונשנהה פעם שנייה. אנא חרותה – שם זונה נירכת בעי. הרהרי מיט – שחזרתי הימים הלום. דריש צויצרא – ענק קען שנובגה הדקל. שווו = קפץ, קא ותיב בנוויה – לחתמי את עצמו. אשה חרטם – צרכין סליחון. במאה הרטם – מאור שאישה הרהה מה שעברה, וזה זו סליחת? והיא שותה בגין – מיד. ואיך על פי שביהיר – בון שהיא לאיסור נוכבזה – צויכחה סליחת. כל ההוריות – שיש להם לב לדורות – ידו על זה שאינו מחייבין, יש און שיאוותן. מתייחר עם אוחתו – לפוקים, אבל אונטו מידי ביהיר אליה ביריה, וזה עס אונט – או עס בטו – דלא תחף יצירה עלייהו. דאתה ביהר הרע. יומא חד שמעתנייה דביהו, קשטה נפשה חלפה ותנייה קפהה. טעמא קאמיר הבי? יומא חדא תהא קא גרים בננייה, קשטה נפשה חלפה ותנייה קפהה. אמר לה: מוא את? – אמרה: אנא חרותא, דהדרי מזומה. תבעה. אמרה לה: אמרי נרוליה לךך רומנא דריש צויצרא. שווה, אול אתייה ניקלה. אמרה לה: אוני נרוליה פגניא, קליק וקא יטבר בוניה. אמרה לה: הבוי והכוי תהא מושעתה. אמרה לה: אנא הווי. לא אשכח פה, עד דיבכה ליה ספנין. אמר לה: אנא מירא לאיספרא אפונין. כל דמיו של אונטו צדיק היה מטענה, עד שמות באויה מיתה. דתנייא: אישת הfram וו' יסלח לה" במאה הפתוח מודבר – באשה שעררה בוניר, ושמע בעלה והפר ליה. והיא לא ידרעה שחרר לה בעלה, ותיה שותה אין מיטפהה לאלה. רבי עקיבא כי תהה מתי לחאי פסוקא תהא בכini אמר: ומה מי שנטפביון לאכול בשיר חור ועלה בידיו בשיר טלה – אמרה תורה: צרכיה פפירה ופליה, מי שנטפביון לאכול בשיר חור ועלה בידיו בשיר חור – על אחת בפה וכפה. פיזיא בדרכך אתה אומר" ולא דע ואשם ונשא עונו". פשורה רבי עקיבא מגע לפסקה תהא בוכה: ומה מי שנטפביון לאכול שופן ועלה בידו חלב – אמרה תורה "ילא דע ואשם ונשא עונו", מי שנטפביון לאכול חלב ועלה בידו חלב – על אחת בפה וכפה. אסי בז' יהודה אומר: "ילא דע ואשם ונשא עונו" – על דבר זה כל הווים. מתייחר אדים עם אפומ". אמר רב יהודה אמר רב אס: מתייחר אדים עם אוחותו, ודר עס מיטי יהאי פסוקא תהא בכini אמר: מטה מיטנטביון לאכול חלב ועלה בידו חלב – אמרה תורה עם בתו. כי אמורה קפיה דשומואל אמר: אסור להתייחר עם כל עיריות שבתורה, ואפלו עם ביהמת. תנון: מתייחר אדים עם אמו עם בתו יישע עיריהם בשיר, ותויבתא דשומואל! – אמר לך דשומואל: ולטעמיה, הא דתנייא: אוחותו ותמוותו ושאר כל עיריות שבתורה אין מתייחר עיריהם אלא בעדרם. בעדרם – אין, שלא בעדרם – לא. אלא תנאי היא. דתנייא, אמר רב מאיר: זההרו כי מפני בתה. אמר רב טרפז: האדרו כי מפני בלתי. לא גלע עליו אותו תלמיד. אמר רב אבוחו משותם רבבי תניא בון גמליאל: לא היו מומי מועטים עד שונכשله אותו תלמיד בחמותו. "אפלו עם ביהמה". אפיי מכלליה מבולה דברא, רב ששית עס בכסותו וכו'. וכפהה? אמר רב אדא בר רב פהנה לפוס נהרא, חזיה דרבנן וקא גרעס וקמיא באיה. רב חנן מונחדעא איקעל לרוב פהנה לפום נהרא, חזיה דרבנן וקא גרעס אמר רב ר' בא: מתייחר אדים עם שחיי יכਮות, ועם שחיי צרות, עם אשה ומכותה, עם שנותה, בת השענין – בון שיתם עשרה יומין ויום אחר. אפא דאמורי: תנין – בת שיתם עשרה יומין און אחר, תנין – לא שוו אלא שאינה נושא לאמוד לבני עירם, גמיה". אמר רבם בר פפא אמר רב חסריא: לא שוו אלא שאינה נושא לאמוד לבני עירם, אבל בזשה לאמוד לבני עירם – אסור – נוצר אלבשה. רב אחא בר אבא איקעל לבי ר' חסריא דתנייא, שלליה לכת ברתיה אותוביה בביבה. אמר לה: לא סבר לך מיר דמקרא? – אמר לה: עברת לך אדרוב, אמר ר' יהודה אמר רב ואיביקא רב אלעוו: אסור לאדם שיקרש און בתו בשחיא קפנין, עד שטנדיל ותאמיר "בפלוני אני רואה". ר' אמר רב יהודה אמר רב ואיביקא רב אלעוו: אין מושטמיש באשה! – אמר לה: אנא באיך דשומואל סבירא לי, דאמיר שומואל: מיר נמי עבר ליה אדרשומואל, דאמיר שומואל: און מושטמיש באשה!

אומר – דורש מהפסקוק (ויקרא ה י) זלא רעד ואשם ונשא עזוני,
שאדם שעשה בשוגג מעשה שורא באיסור ברת, בגין שאכל
חתיכה שהיא ספק שומן ספק חלב, ציריך להביא קרבן אשם תלוי.
ואף כאן בשורה רבוי עזיבא מיע לפסקוק זה היה בפה ואומרו, וזה
פי שנטפזון לאכול שונן המותר באכילה עילאה ברו לאכול חלב
האסור באכילה, אורה התורה זלא רעד ואשם ונשא עזוני, ציריך
להביא קרבן אף שלא נתקין לאיסורה, פי שנטפזון לאכול חלב
ועליה בדורו החלב, ומיצא גםם מוחשנתו היהיטה לאיסור וגם עשה
מעשה אישתו, על אחת בפה ובפה שהוא ציריך כפרה ולסיליה.
מסיממת הגמרא: איז'ן זה יהוד אופט, מה שלמדו מהפסקוק זלא
זדע ואשם ונשא עזוני, שאף חטא בעליה הוא חטא וציריך
כפרה, על דבר זה רדו כל הטעוים – יצטערו כל הרואים להצערת:
שנינו במשנה (לעל פ): מתייך אדם עם אמו או עם בתו. הגמרא
דנה בדיין יהוד עם קרובות: אמר רב יהוד אפר רב אפיק, מתייך
אדם עם אחיו לפרטם, ולא באופן קבוע, ורק עם אמו ועם בתו
איפלו באופן קבוע, ולא חוששיםшибואו לדידי עבירה, בין שאנשי
נכسط הנוללה ביטלו את זכר העירות מקרובות. כי אמරת קמיה
רישמואל – כאשר אמר רב יהודין זה לפני שמואל, אפר לו
שמואל, אסור להתייחד עם כל העירות שפתורה בגין אחיו או
ובתו, ואפלו עם בפה אסור להתייחד.
הגמרה מקשה על שמואל: הנה במשנתינו, מתייך אדם עם אמו
עם בתו, יושן עמהם והבן הקטן עם אמו, והבת הקטנה עם אביה
בקירוב בשר – כשהבשים נוגע בה בוה. ותויבתא דשמואל – וקשה
על דברי שמואל, שלפיו שמואל אסור איפלו להתייחד עם בתו,
ובמשנה מבואר שמותרים איפלו לישן בקרובبشر. משיבה
הגמרא: אפר לך שׂמואל, וילעטמיה – ולשיטוך והמקשן שאחיה
סובר שמוטר להתייחד עם קרובות, יקשה מהא דתניא, אחיו
וחמותו ושאר כל עליות שפתורה, אין אדם מתייך עפיהם אלא ורק
בערים שעומדים שם. ובמוכר שבעירין אין – שורוקא בעדים מותר
להתייחד, אבל שלא בעירין לא, ואיך אתה והמקשן סובר שמוטר
להתייחד עם קרובות. הגמרא מישיבת את הסתירה בין המשנה
לבריתאי: אליא תניא ריא – נחלקו בזה תנאים, אם מותר אדם
להתייחד עם קרובותיו.
הגמרה מביאה בריתאי גוספה הסוברת שאסור להתייחד עם
קרובותם ואמו: דתניא, אמר רבינו מאיר لأنשי ביתו, הוויה כי
שפנין בתי – שיימו לבכם להיות עמי בשאנני נמצאים עם בתיהם,
את הייחד עמה. וכן אפר רבינו מטרפזון لأنשי ביתו, הוויה כי שפנין
בלתי של אלאי הייחד עמה. מספרת הגמרא: ליילן עליו – על רבינו
טרפזון אותו תלמיד על חומרה זו. אמר רבינו מאיר בשם רבי חנינאי
בן גמליאל, לא קיו – עברו ימים מעתם, עד שנכשל אותו תלמיד
בחמותו וuber עמה עבירה.

הגמרה מביאה מעשים בעניין יהוד עם בהמה: לעיל הובאו דברי
שמואל שאסור להתייחד אפלו עם בפה. מספרת הגמרא: אבוי
כליליה מכלה דברא – כשהיה חולך ללימודו בביתו בשודה הדה
מגורש את הבמות מהשדה, כי שלאי הייחד עמהן. וכן רב ששת
מעבר ליה מצרא – היה מעביר את הבמות לעבר השדי של
השדה, כדי שלאי הייחד עמהן. מספרת הגמרא: רבנן מגנידעא
איילע – והוזמן לרוב קהנא לפום נזרא – בשפט הנחה. וזאת –
ראח את רב כהנא דרביב ונא גרטס וקומייא בפה קמיה – שהיה
יושב ולומד בהמה עומרות לפניו. אמר ליה רבנן, האם לא סבר
לה מר שאסור להתייחד אפלו עם בפה. אמר ליה רב כהנא, לאו
אדרעתאי – לא שמתה ליבי שעומה בגין בהמה מהמתה שהייתי
ש��וע בלמודי.

הגמרה חזרה לעיקר דין יהוד: אמר רבא, מתייך אדם עם שתי
יבמות – שתי נשים הנשואות לשני אחים, וכן עם שתי אירות – שתי
נשים נשואות לאותו איש, וכן עם אשה וחמותה, וכן עם אשה
ובת בעלה שנולדה לו מasma אחרה, שבכל נשים אלו שווארות זו
ולו והאתה לא תחפה על חבורתה, אלא אדרבה תשפר את קלונה,
ומימלא אין חשש לעבירה כשתהיזן יהוד. וכן מתייך עם אשה

תיב שפיר – שב כהונן, ואל המאים אותונו. אמר ליה השטן, הכו ל'
כפא – מזגו לי כוס, יתכבד ליה בפה – נתנו לו כוס, אכפָר – השתעה
ושדרה ביה ביה – החליר לתוך הכלב את ליהתו שהזיא מהרייה.
בשראו זאת בני הבית דבורי ביה – גערו בו, שכא ומיית – עשה
השען את עצמו במו, שמעו בני הבית דבורי קאמפָר – שיצא קול
שאומרים פלומו קפל גברא פלימו קפל גברא – פלימו הרג אדם,
פלימי הרג אדם. ערך – ברח פלימי מפחד המלבות שהרגוה
ומשא נפשיה – והחביב עצמו אחריו, גפל קפיה – לפני פלימי ועשה עצמו
תריה – החלך השען בכתה הכה פל אפיה – כאשר ראה השען שפלימי
שוב במו. כי דתניות דתניה – גילה לו שהוא השען, אמר ליה השען
מכנער, געל ליה נפשיה – מודע אתה ריגל קלפני ולומר
לפלימי, מא טעמא אמיהת הב – מודע אתה ריגל קלפני – איך אומר
גירא בענין דעתן. אמר ליה השען, למיא פר רחמנא
מעתה כדי ששוב לא תחטיאני. אמר ליה השען, למיא פר רחמנא
גנער ביה בשפטן – התפלל שהקדוש ברוך הוא יגער בשתן.
הגמרה מביאה מעשה מעין התרפה להנצל מהחצר הרשע רבי
חניא בר אש הזה כל ערדון דתניה נפל לאפיה – בכל פעם שנפל
על פניו באמירת 'תחנן', היה אפר דתניה צילונו מיאר רעך. ומא
חד – יום אחד שמעתניא דתניה – שמעה אותו אשתו, אמיה,
פדרי הא בפה שמי דפירוש ליה מניא – הרי כבר כמה שנים שהוא
פורש ממנה מחמת וקנה, ומיא טעמא קאמפָר הבי – מודיעו הוא אומר
בנ, הלא אין לו יציר העט. ולכן עשתה מעשה לבודקו מיצור הרע.
יומא חדא הזה קא גירס בוניתה – יום אחד שרבר דווייא בר אשי
למד בינתינו קשטה נפשיה – את עצמה, וילפה ותנית קמיה –
עברית פנוי שוב ושב. בשלום לבו שעוברת לידו אשה, אפר לה,
פאו את – מית. אמיה לה, אנא – אני רבודתא ונסנה ידועה
בעיר דהדרי קיומא – שוחרת היום לבאן. געה רבי חייא בר אשי
לעברית. אמיה ליה אשות, איטוי נחלה לך רומא דריש צויתא
– הבא לי את הפרי שבענף שרברא הדקל, שור אל אתייה נחלה
– קפוץ ודרל והביא לה את הפרי. כי אטא לבריתה – בסבא לבתו
תוה קא שניא דביתה תניא – היהיטה אשתו מסיקה את התנותו,
סיליק וקא טוב בוניה – עליה והתיישב בטור התנור כדי שימות.
אפריה ליה אשתו, מאה הא – מודיעו נכסת לתנור. אפר לה, וכי
ויהי תוה מעשה – קר וכrk היה המשאה, שחטא עם וודה. אמיה
לייה שמי – עד שנתחנה לו סימנים שאוכן היהיטה ואתה. ואידין
לא נודה דעתו של רבי חייא בר אשי, אפר לה, אנא מיאר לאיבורא
ארכוי – אף שזו היהיטה את, מכל מקום הוכחוני לשעת איסור,
ואני ציריך בפה על כוותני. וכל ימיו של אותו צדוק ורבי חייא בר
אשי היה מתענג, עד שלסבוף מות אוטה מיתה – מות עוני.

הגמרה מביאה בר יתא שצערך פברה אף על בונת עבירה בעלי
מעשה עבירה: דתניא, על הפטוק לגבי אשה שנדרה נדר ובעליה
הפר לה (במדבר ל יג) 'אישה הפס וו' – בטל לה, מרבית
הבריתאית, בפה הכתוב מרב, הלא בעלה הפר לה את הנדר
ומודיע ציככה בפרה. משיבה הביריתאית, מדבר באשה שנדרה בנויר
– קיבלה על עצמה נוררות, ושם עלה שחרר לה
וממילא היא מואתורה בכל איסורי הנורר, והוא לא ידע שחרר לה
בעל, והיתה שותה יון ומطمאה למטמות, שדברים אלו אסורים על
הנור והיא הוכחונה לאיסור, ומשמעו הפטוק שהיא צריכה
כפרה על מעשיה, אף שלאי היהיטה בזה איסור.

מספרת הגמרא: רבי אקינא כי תה מפי לראי פסוקא – כשהיא
מגייע בימורו לפסקוק וה'אישה הפרס וה'סלח להה', הוה בפי –
היה בוכה, אטיה, ומה מי שנטפזון לאכול בשר חורי ועליה בדור
לאכול בשר טלה שהוא מותר, באשה זו שנרכונה לדבר איסור
ולא עליה בידה, ואמיה הורה שארקה פברה וסיליה, מי שנטפזון
לאכול בשר חורי ועליה בדור בשר חורי, ומי שאך עשה את
מעשה האיסור, על אחת בפה ובפה שהוא ציריך כפרה ולסיליה.
הגמרה מביאה דרשעה מעין זו על פסקוק אחר: ביזא בדריך ארחה

האומנות, ולא עשירות באה מון האומנות שעוסק בה, אלא הצלחו
56 באמנותו להיות עשרה, הכל לפי כובתו – מזולג.
57 רבי שמעון בן אלעזר מוסיף ואומר, וברי ראיית מיטיך היה עוזף שיש
58 להם אומנות שהם עוסקים בה, ואפילו שאין להם אומנות הן
59 מהטרנסין שלא בצע, ותמיד יש להם את צרכיהם. והדברים כל
60 וחומר, וכך לא החווית והעופות לא נבראו אלא לשלפנין, ואני –
61 האדם נבראתי לשפטש את קני – הקדוש ברוך הוא, ואם קר איננו
62 דין – האם לא ראייה הוא שאטפרם שלא בצע, והרי אני חשב
63 יותר מזה. אלא – שהסבירה שהאדם מתפרק בעזר היא, משום
64 שחורעתי מעשי – עשרתי מעשים רעים, ולכן קפהחוי – קירצתי את
65 פרטתי שאני צריך להעצער על זה.
66 אבל גוינו איש אדרני אומר מושן אבא גוינו, לא למד אדם אה
67 בנו אומנות שיבול להכשיל בגול מאחרים. ואלו הם האומנים
68 חפר – בעל חמור הנושא משאותו. פטול – בעל גמל הנושא קרון.
69 קדר – בעל קרון. פטון – מנהיג ספרינות בים. רעה בחמותו, וחגנו –
70 בעל הנושא למוכר מזון. שאוונון של אלוי דיא אפנות של
71 ליקיטים – שודדים, שאלו המסובבים בגול, וכן פעמים נשברים הם לבני אדים
72 עצים ופירות מן הכרמים בגול, וכן עופאים נשברים הם לבני אדים
73 ועוברים על התנאי שישבו בינהם. הרועה בהמותיו מעבירין
74 לרעות בשדות של אחרים, והחגנו נהוג לערב מים בין ואבנים
75 קטנות ביחסים.
76 רבי יוחה חולק ואוטר ממשו של אבא גורי, הכהן רופין רופין
77 רשותם, מפני שהם מרגלים בגינויו.
78 ולכללון – מי שאומנותו בגמלים רופין בשရין, מפני שנמצאים הרבה
79 במדבויות שהוא מקום סכנה של גודרי חיות ושודדים, ומתרך קר
80 ירים לנפשם ומשברים להם להקדוש ברוך הוא.
81 הפגון – מי שאומנותו בהנחת הספינה, רופין חסידים, שיראים
82 מאה, מפני שהם מוקם סכנה יותר מהמדבר.
83 טוב שברטאטם, אף הטוב ביותר, ליהגט – סופו שיירש גיהנם,
84 מפני שאינו מ捨ר לבו לקדוש ברוך הוא, כיון שאינו ירא שיחיה
85 חוליה, שאוכל מאכלים בראיים. ועוד, מפני שפעמים הורג נפשות
86 על ידי רפואה לא נבונה, ופעמים שבידיו להצלע עני, ואני מצילו
87 מפני שאין לו סוף לשלם לו.
88 והבשר שברטאטם – איפלו השותה המומחה ביותר, שותפו של
89 עמלק ועשה כמעשי, שחיי באות לידי טפקי טריפות
90 והוא מאכיל את הקוניים כדי לא להפסיד ממו. ו...
91 רבי נהוראי אומר, פגון אני כל אומנות שבעולם ואני מלמד את
92 בני אלא רק תורה, מפני שאין אדם יוכל משכלה של התורה בעולם
93 תהוי ומקירן – עיקר החברון קניתם לו לעולם הארץ. ואשר כל אומנות
94 אין בו כמו תורה, שהרי בשארם פא' לירוי קנה או לירוי קנה או
95 לירוי יסוריין ואני יכול לאקססן במלאכתו מחמתו ואתה, תרי הווא מות
96 ברעך, שחיי אין לו מוחיק להחרפנין. אבל התורה אינה כן, אלא
97 משפרתו מפל רע בעשרות – בעשרותו ואך שבא לידי זקנה או
98 יסורים ואני יכול לעסוק בה נותנת לו אחרית ותנוחה בזקנותו
99 שאוכל ממן שכחה שעסוק בה בעשרותו. והוראה זו, שחיי
100 בעשרותו מהו אופר – מה נאמר עליו (ישעיהו מ לא), יקנו ה'
101 ויליפיו ב' מה יעלום אבר בנסרים יוציא ולא ייעשו ילכו ולא ייעפו,
102 והיינו שבחשכמה לה' בעשרותו יתן לו ה' הטספת כה. וזקנותו
103 מהו אומר – מה נאמר עליו, יוד' יונתן בשיכ' דשנים ורעננים
104 יהי' (תהלים צב טו), והיינו שאף בזקנותו שאינו יכול לעסוק
105 בתורה עוד ייבר פירות ואכל מסחר לימוד התורה שלמד
106 בנערות.
107 ואני הוא – הפסוק אומר באברהם אבינו יאברהם זקן בא בימים וה'
108 ברך את אברהם בבל' (בראשית כד א), והיינו שאברהם נתברך אף
109 לעת זקנותו מוחמת שהיה עסוק בתורה, שחיי מציינו שעשעה –
110 אברהם אבינו את כל התורה בולה עד שלא – עד לפני שניתנה
111 התורה, שאמר (בראשית כו ה) ערך אשר שמע אברהם בקלי
112 וישמר משפטתי מוצאים חקמי ותורתני, הרי שקיים את כל מצות
113 ח'. בסוג האומנות שעסוק בה, שלא עניות באה צן

הכל לשם שמים – דין זה אסור להשתמש באשה לא נאמר
1 בשעה נחת רוח לאמה שאני מחייב את נבדתי אצלי כדי
2 לעשות נחת רוחה אמרה אני מחייב את בתה שהיא נבדתי, ולא
3 לחיבת אישות:
4

משנה

המשנה ממשיכה בדייני הרוחקה מעירויות, באנשימים ואופנים
5 מסוימים: לא למד אדם רוק – שאינו נשוי סופרים – לא יריגל
6 את עצמו להיות מלמד תינוקות של בית רבנן וכן לא תלמד אשה
7 סופרים. רבי אלעזר אומר, אף מי שאין לו אשה לא למד סופרים.
8 רבי יוחה אומרת, ולא ישנו שני רוקון בטלית – (בגד) אחת, שמא יבואו
9 לידי משכוב כוות, ותקבים מתרירים לרוקן לרעות בהמה, וכן לשני
10 רוקונים לישן בטלית אחת, משום שישראל לא נחשדו על משכוב
11 כוכר ובהמה:
12

גמרא

הגמרה מבארת טעם הדיין הראשון שנבmensה שלא למד רוק
16 תינוקות, מבררת הגמורא: פאי טענא. איליא טעם האיסור ממשום
17 נוקין – שחזורוק יבואו למשכוב כוכר עם התינוקות של מלמד, והחגנא,
18 אמרו לו רבנן לרבני ורוהה שאין לאסור שני רוקונים לשין בטלית
19 אחת, שלא תחרשו ישאל על משכוב כוכר, ולא נחשדו על משכוב
20 עם תרבוקה, מבארת הגמורא: אלא העטם שרוקן לא למד התינוקות
21 ממשום אהירטא דינוקי – שאמוריהם של התינוקות מצוית אצל
22 המלמד מאחר שמבייאות את בניהם לבית הספר ויש לחוש
23 שהרוקן יתגרה בהן. ומה שאשה לא תלמד תינוקות, העטם ממשום
24 אהירטא דינוקי – מהמתה שוחששים על אבות התינוקות:
25

שבSEMBIIM את בניהם לבית הספר יבואו לעבריה עמה:

שנינו במסנה: רבי אלעזר אומר אף מי שאין בו לו אשה לא למד
26 ספרים:
27 אבניא לא רוחה עתה כל, ואף שהיתה לו בעבר אשה ומורה אסור למד,
28 והויסוף על תנא קמא שאסר רק באופן שלא נשא אשה מבני. און.
29 דיליא כוונת רבי אלעזר לאסור אף באופן שהוא נשא אלא שאינה
30 שורה אלי. הגמורה מביאה ראייה לפשט את הספק: תא ש מע, אף מי שיש לו
31 אשא ואינה שריה אגלו לא למד ספרים:
32 שנינו במסנה: רבי יוחה אומר ר' ל' א רעה כו' רוקן בהמה ולא
33 ישנו שני רוקון בטלית את טעם של חכמים: פאייא, אמרו לו חזק
34 בריתיא המבוארת את טעם של חכמים של שני רוקונים לשין בטלית את משום
35 לרבני ורוהה, אבל אבניא שאסר רק באופן שלא נשא אשה מבני.
36 של לא נחשדו ישראל על משכוב כוכר, ואנו מתרירים לרוקן לרעות
37 בהמה משום שלא נחשדו על משכוב עם תרבוקה:

משנה

המשנה ממשיכה בדייני הרוחקה מנשימים למי שאומנותו בערכי
42 הנשים, ועובדת לענייני אומנות נקיות שלמד אדם את בנה כל
43 שאפקוי עם הנשים לצורך פרנסתו והנשים צדיכות לה, לא יונח
44 עם הנשים אפלו עם הרבה, מפני שליבו בס בין רוגיל עמיהן ודין
45 יחפו עליו. ולא למד אדם את בנו אנו אופנאות בו שמאבו לחתוך
46 עם הנשים.
47 מביאה המשנה סוג אומנות שראייא לאדם למד את בנה: רבי
48 פאר אומר, לעולם ילמד אדם את בנו אומנות נקייה – מחשש
49 עברית, וכך שאין בה טorth, ואל אמר בלבו אומנות זו ואני –
50 משירה, אלא יבקש רחמים ותפקל למי שחויר ותגנאנם שלו –
51 לחדורש ברוך הוא, מפני שאין אומנות מסוימת שאין בה עניות
52 ועניות, שבכל אומנות יכול להעשיר ממנה וככל להענין ממנה,
53 ואין הדבר תלוי בסוג האומנות שעסוק בה, שלא עניות באה צן

הכל לשם שמיים – ועל זו אנו סומכין השתה, שאנו משתמשים בכך. **לא** למד רוק
סופרים – פרוש: התלמידים. רוק הוא אדם פניו של נושא אהשה מעולם, ותרגום של
ובחרום כשל יישלו"ו הוא: רוקים (ישעה ט). **ולא** רעה בהמה – מפני שיש לו תאזה
ויתר מאיש אחר שנשא אהשה.

לא היהוד עם הנשים – פירש בקבונטוס: ואפיו

עם נשים והבה. ודוקא רוכב, אבל אל אש
אחר מותה. וקשה להרב רבינו משאה: דאמר לעיל
(פ.א.): אשים מבוגנים ונשים מבוגנים המששין
משום חירות. ממש דאיתו להתייחס עם נשים
הסביר להכלי עלמאו לבן נראיה לא: לא תיתיר עט
הנשים – אפילו אשתו עמו, דשרין לעיל (פ.ב.).
ברין הדור רוכב – איך החשא טפי. **אלא**
הכל לפ' זכות – פירוש: לפי מוחל. דברי חז"י
מוניין לאו בדעתה תלייא מליטה אלא במלוא
תליה מילטה.

הדרן על עשרה יהוחסין

ולבוי יהורה: לא נחשדו ישראל על משכוב זבור ולא על הבבחנה. משנה כל שעסוקיו עם
הנשים – לא יתיר עם הנשים. ולא ילמד אדם את בנו אומנות הנשים. רבוי מאיר אומר:
לעוֹלָם יַלְמֵד אֶת בָּנָיו אֲוֹנוֹת גִּנְחָלָה, וַחֲפָלָל לְמַיִּשְׁרָעָיְשָׁר וְתַגְכִּיסָּם שְׁלָלָה. שָׁאוֹן
אֲוֹנוֹת שָׁאוֹן בָּה עֲנוּיוֹת וְעַשְׂרוֹת, שָׁלָא עֲנוּיוֹת מִן הָאֲוֹנוֹת,
אַלְאָה הַכָּל לְפִי בָּכוֹתָה. רבוי שְׁמֻעוֹן בֶּן אַלְעֹור אָוֹרָר: רָאִית מִפְּרִיךְ חִיה וְעֹור שְׁשִׁי לְהַמְּשָׁא
אֲוֹנוֹת? וְהַן מִתְּרִגְנִסֵּן שְׁלָא בְּצָעָר. וְהַלָּא לְנַבְרָאוֹ אַלְאָ לְשָׁמְשִׁין, וְאַנְיִנְבְּרָא תַּלְשִׁישׁ
את קוֹנִי – אַנְיִן דִּין שַׁאֲחַפְרְגָּס שְׁלָא בְּצָעָר? אַלְאָ שְׁהַרְעָעִי בְּעַשִׁי וְקַפְחָתִי אֶת פְּרִגְמָתִי.
אַבָּא גּוּרִין אִישׁ צָדִין אָוֹרָר מִשּׁוֹם אַבָּא גּוּרִיא: לְאַלְמֵד אֶת בָּנָיו חִמָּר, גִּפְלָה,
סְפָן, רֹוּחָה, וְחִנּוּנִי – רֹפֶן בְּשִׁין, הַסְּפָנִין – רֹפֶן חֲסִידִים, טוֹב שְׁבָרְפָּאִים לְגַיהֲנָם, וְהַפְּשָׁר
רְשָׁעִים, וְהַגְּמָלִין – שְׁבָרְפָּחִים – שְׁוֹתָפוֹ שֶׁל עַמְלָק. רבוי נְהֹרָא אָוֹרָר: מִנִּיחָ אֲנִי בְּלַא אֲוֹנוֹת שְׁבָעָלָם וְאַנְיִ
שְׁבָרְפָּחִים – שְׁוֹתָפוֹ שֶׁל עַמְלָק. רבוי נְהֹרָא אָוֹרָר: מִנִּיחָ אֲנִי בְּלַא אֲוֹנוֹת שְׁבָעָלָם וְאַנְיִ
מַלְמֵד אֶת בָּנָיו תֹּרֶה, שָׁאָרָם אָוְיכָל מִשְׁבָּרָה בְּעַלְמָם הַזָּה וְהַקְּרָמָה לוֹ לְעֹלָם הַבָּא,
וְשָׁאָר כָּל אֲוֹנוֹת אַיִּן בָּן, וְשָׁאָרָם בָּא לְרִדי וְקָבָה אוֹ לְרִדי יְסָרִין, אַיִּן בָּא
לְעַסְׂוק בְּמַלְאָכָתוֹ – הַרְיָה הָא מִת בְּרָעָב. אַבָּל הַתּוֹרָה אַיִּנה בָּן, אַלְאָ מִשְׁמְרָתוֹ מִפְּלָעָ
בְּגַנְעָרוֹת, וְנוֹתָנָת לוֹ אֲחֶרְתִּית וְתָקוֹה בְּגַנְעָרוֹת. בְּגַנְעָרוֹת מַהוּ אָוֹר – "וקוֹן ה' וְחַלְפָוּ כָּה",
בְּקוֹנוֹתָוּ מַהוּ אָוֹר – "עָזָד יְנוּבָן בְּשִׁיבָה", וּבָן אָבָרָהָם אֲבָנָי"וּ אַבָּרָהָם קָנוֹ...
וְהַ בָּרֶךְ אֶת אָבָרָהָם בְּפֶלֶל". מַצִּינוּ שְׁעָשָׂה אָבָרָהָם אֲבָנָי אֶת בָּל הַתּוֹרָה כְּולָה עד שְׁלָא
נִתקְבָּה, שְׁנָאָמֵר "עַקְבָּ אֲשֶׁר שְׁמַעַם אָבָרָהָם בְּקָלִי וַיִּשְׁמַרְמֵר מִצְוֹתִי חֲקֹתִי וְתָרוֹרִי".
גִּמְדָּא תְּנֵי רְבָנָן: כָּל שְׁעָסְקִי עַם הַשִּׁשִּׁים סְרוּ רָע, בְּנָן הַצְּרוּפִים וְהַפְּרִיקִים, וְתָקָוֹתָן,
וְהַרְכָּלִין, וְהַגְּרָדִים, וְהַפְּרִירִים, וְהַכְּבָדִים, וְהַכְּבָדִים, וְהַכְּבָדִים
כָּלָה, וְלֹא כָּהֵן דָּרוֹל. מַאי טַעַמָּה – לֹא מִשּׁוֹם דַּוְיל אֲוֹנוֹת הַיָּה. תְּנוּ
רְבָנָן: עַשְׂרָה דְּבָרִים נָאָמְרוּ בְּגַנְעָר: מְהַלֵּךְ עַל צִיוֹן, וְוַחוֹדָה, וְעַנְוֹן צִרְחָה,
וְעַנְוֹן רָעָה, אָוְיכָל רַקְבָּה וּמוֹצִיאָה קַמְפָעָה, וְחַשְׁׂרָעָל הַעֲרָיוֹת, וְעַל הַגְּלָל, וְעַל שְׁבִיכּוֹת דָּמִים.
דָּרְשָׁ בָּר קְפָּרָא: לְעוֹלָם יַלְמֵד אֶת בָּנָיו אֲוֹנוֹת גִּנְחָלָה. מַאי קְיָא? אָמֵר רָב יהורה:
מחטא

אל מלאתה שהואה עשה לעבלה: טהרת ואופת. ואומין (שם) ביריה דידא. והויביל – מרבין קשטי בטעמים לנשים.
והחספין – גנישים אציכו לון בשביב נשים. וגנער – אומן המקוֹן דם, על שם שמרגע את הדם. הבודק – מעבר להםعروת ללבוש ולנעול. והבל – מכם מרחצאות. מחל – על צידו ורוחו נפה ונתלה ווישב – שלשות סימני גאותה, אבל אין זו דומה לו, ובכלל הוא חילוק מודתת הבהירין. נתלה ווישב – אינו ישב אלא אם כן נסמן או לאחרורי או על צידיו
דרך גאותה. ובשביל שהבריות מושרין נפשן לידי הוא מוגאה. ועינו צרא – במונונו להוציאו כלום, מפני שהוא מלודם לאכלה המקיים, ואינו מלודם להוציאו. ועינו רעה – נונן
עיפוי בבראים שיזלה, ויזו צרכין לו. אבל דרביה – שמולמוד לאכלה עם כמה אשים בכל יום. ומוציא קיטיא – מותך שמאלבל יפה להלום נקי ובשער שמן שמעניות את הובל.
שבכל אדם מכין לטעדת הקוחה מאבל בריאה. וחושד על העירויות – מותך שהנשים גוזלות מבעליהם גוננותו לו. ועל שיפיכות דם –

1 מהטא דתלמיותא – מהט תלמידית, *ברושדייר
 2 בער, שחפותה עשויה תלמידים,
 3 שרotta שורה, כלולמת של מחרישת. שעבורת
 4 מן העולם – שבטילה מן העולם, בין שייא נקייה
 5 בין שייא מאסיה יש בה צורך, ואם לא למדמה
 6 זה – לימדנה אחר. אשר מי שייא את חורי
 7 – יילדי, ואת לדי, באומנות נקייה, ובש' =
 8 שאין עניות מן האומנות ואין עשירות מן העולם, אשי מי שייא
 9 מוכר בשמיים. כי קביעה
 10 בסודה, סבל נושא משאות. כל אומנות – אין
 11 לנו מתן שכיר לאחר זמן, אלא שכיר המוצה להם
 12 בשעתון, אבל תורה מתן שכיר דבר הבא מאלי
 13 לאו מים, ואך לזרלה ולזקן שאינו יכול
 14 לעסוק בה עכשו – אוכבלן הדורות. שנאמר
 15 עד יובן בשינה – יצמחו צמה, ויתהיר שכן
 16 לעת שבתון, "דשיט וועננעם יהו" וג'.

**הדרן על עשרה יוחסין
ומליקא לה מסכת קדושין**

1 מהטא דתלמיותא. פניה, רבי אומר: אין לך אומנות שעוברת מן העולם, אשי מי שייא
 2 את הזרו באומנות מעוללה, אווי לו למי שייא את הזרו באומנות פגומה. אי אפשר לעולם
 3 בלא בפס וכלא בורסקי, אשי מי שייא אומנותו בפס ואוי לו למי שייא אומנותו בורסקי. אי אפשר
 4 לעולם בלא זקרים ובלא נקבות, אשי מי שייא זקרים ונקבות. רבי מאיר
 5 אומר: לעולם ילאר אדים לבני אומנות נקייה ובקלה, ויבקש רוחמים למץ שעהשר והងכים
 6 שלג, שאין עניות מן האומנות ואין עשירות מן האומנות, אלא למי שייא שעהשר שלג, שנאמר
 7 "לי הכסף ולי הذهب נאם ה' צבאות". רבי שמעון בן אלעד אומר אם ראי מיציך. פניה,
 8 רבי שמעון בן אלעד אומר: מימי לא ראי צבי קיזי, ונאר סבל, ושותל חנוני – ודים
 9 מהפרנסים שלא בצער. והם לא נבראו אלא לשיטשיג, ואני נבראתי לשיטש את קוני מה
 10 אלו שלא נבראו אלא לשיטשיג – מהפרנסים שלא בצער, ואני שנבראתי לשיטש את קוני –
 11 איינו דין שאחר הפרנס שלא בצער? אלו שהרעות את מעשי וקיפחתי את פרנסתי, שנאמר
 12 "ענוזחים חטו". רבי ברוראי אומר מימי אין כל אומנות וכו'. פניה, רבי ברוראי אומר:
 13 מגיח אני כל אומנות שבעולם ואני מלמד את בני אלא תורה, של כל אומנות שבעולם אין
 14 עמדת לו אלא בימי לזרלו, אבל בימי וקונתו הרוי הוא מוטל ברעב. אבל תורה איה פן,
 15 עמדת לו לאדם בעת יהוזה, וויה נחתת לו אהירות ותקוה בעת זונתו. בעת ולידתו מזו אומר
 16 "יקו ה' יחלפו כה עילו אבר באנדרס", בזקנותו מהו אומר "עוד ינובון בשיבה דשיגום ורעננים יהו".

הדרן על עשרה יוחסין ומליקא לה מסכת קדושין

агорות קודש

ב"ה, ט"ז איר, תש"יח
ברוקין
שלום וברכה!

בمعנה למכתבו מה' אייר, בו כותב שנטקbel לצערו חב"ד ולעתים לומד דא"ח ושותע שיחות.

אבל פשוט, שלא זהה דרך לימוד תורה"ק באיזה חלק ממנה שייהי, שייהי הלימוד לעתים (ראה ירושלמי סוף ברכות: העשרה תורה עתים כו') ז.א. בדרך שלומדים דבר המזדמן במרקחה ובມילא החתפקידות בזה, מהיכי תיתי. ולא בלבד שנוגע זה ללימוד חלק תורה זה, אלא נוגע ללימוד ולהצלחה בכל שאר חלקי התורה איזה שייהי וכפסק ר' זיל, כל האמור שמצוות זו נאה וזו אינה כו' (עירובין סד, א) שאע"פ שמצוותה היא כמו שמצוות הראשונה, ובמילא מובן שדבר ה' היא, אלא ששבילו אינה נאה ומתאימה (יעוין שם הבהיר הדבר). ותקותי שע"פ מכאן ולהבא יקען שיעור גם בלימוד תורה החסידות, וכהוראת רבנו הזקן בעל התניא (פוסק בנוסתר תורה) והשולchan ערוץ (פוסק בנגלה דתורה) קבועות בזמן והעיקר קבועות בנפש, ועי"ז יתוסף לא רק בהנוגע לחסידות אלא גם בהנוגע ללימוד הנגלה.

במי"ש אודות לימודו בעtid, עליו להציג פרטי הדברים לפני שלשה מידידי, והשיותית יתנת להם הרעיון הנכון איך ליעצמו.

ובודאי יודע משלשת השיעורים דחומרה תħallim ותניא הידעים וכע"פ ישמור עליהם מכאן ולהבא.

ברכה לבשוייט בכל האמור,

בשם כי' אadmoyir shelit'a
מצחיר

אלא בשביל לשפטני, ואני גבראי לשותש את קוני – הקדוש ברורו
 הו, ואם כן הדברים כל והומר, ומה אללו שלא בבראו אלא לשפטני
 מתרנסים שלא בצער, ואני שבראי לשותש את קוני – את
 הקדוש ברור הוא, אני צריך להיות הדין שאתפנסים שלא בצער.
 ואם כן מודע באמת האדם על פרגותו יותר מהחוויות, אלא מפני
 שערוי תחת משען, וכןן קומפלטי – קיצרתי את פרטתי שאני
 צריך להעתיר עליה, שאנמר (ירמיה ה כה) 'ענותכם החטו אלה
 וחטאיהם ממענו הטעוב מכם', משמע שהעונות גרמו לאדם
 שייצרך לעמל לפרגותו ומהונטי.
 שנינו במשנה: רבי נהוראי אמר מגני אני כל אופנות וכו' שבועלם
 ואני מלמד את בני אלא תורה, שadsם יכול משכברה בעולם הזה
 והך קיימת לו לעולם הבא:

הגמר מאביה בריתיא שדברי רבי נהוראי מובאים בה באופן
 שונה: תניא רבי נהוראי אומר, מגני אני כל אופנות שבעלם ואני
 מלמד את בני אלא תורה, מפני של כל אופנות שבעולם ואני
 לו – לא מועילה לו אלא בימי יידתו – בעירותו כאשר יש לו
 בח לעובה, אבל בימי זקנותו שבר אין לו בח לעבור הרי הוא
 פוטס ממלאתו ומילא הוא מוטל ברע, אבל התורה אינה כן,
 שהוא עדרת – מועילה לו לאדם בעת יידתו – בעירותו, ונותנת
 לו אהירות ותקנה בעת זקנותו, שהרי שבר התורה מגיע לאדם
 לאחר רימם, וגם כשאינו יכול לעסוק בה מפני זקנותו או חוליו,
 אבל בשבר מה שעסוק בה מוקדם.

וכן מבואר בפסוקים, בעת יידתו מהו אומר (ישעיהו מ לא) יקנוי
 ח' ינעלטו בת צעלו אשר בשרותם רוצו ולא יגעו לבוכו ולא יעפוי,
 הרי שבעזרותם שיש להם בח ועובדים בתורה הם יקבלו שבר,
 ובזקנותו מהו אומר (תהלים צ ב ט) 'עד יגבע בשייב דשנים'
 ו'עננים וכו'/ הרי שאף בעת שיבתם הם יצמיחו צמח ויקבלו שבר
 על התורה שלמדו בעירוותם:

הדרן על עשרה יהסין ומליקא לה מסכת קידושין:

מתפקידו – מעשה רכמה העשו כתלים של מחriseה.
 רבי אופר, אין לך אופנות שעוברת – שבטילוחן אין הועלם, שבכל
 האומניות יש צורך, אך אישרי מי שראה את הרוי שראה את
 בניו, שעסקים אופנות מעליה, והוא לו למי שראה את הרוי ובנו
 אופנות פנמה. וממשיכה הבריתיא שכון מנהג העולם, שהרי אי
 אפשר לולך לתפקידים בלבד – מוכר בשמות שהוא שעבודה
 מעולה, וביאל ברוקי – מעד ערונות של בחמות שהוא שעבודה
 פגומה, ושניהם נצרכים שישיו בעולם, אך אישרי מי שאופנות
 בפסם, שזכה לעסוק במלאכת מעולה, אין לו מי שאופנות בויסקן,
 שעסוק במלאכת פגומה.

וכמו כן בשאר עניינים שבועלם, שהרי אי אפשר לולך לתפקידים
 בלבד ובירם ובירם אין לו מי שלא וכבה ובנו נקבות.
 שוכה ובכוי ובירם מסים – מחד ערונות ובן אדם לבבו שאומנות
 מסימנת הבריתיא: רבי מאיר אמר לועלם לממד ארם לבנו אופנות
 בקיה – מה שיש עוסקת בה, ואל יקח שדרפים ותחלפ למי שעוזר
 משירה את העסוק בה, אלא יקח שדרפים ותחלפ למי שעוזר
 והגנטים של – ולהקדוש ברור הוא). מפי שאין עניות באהן
 האומנות ואין עשירות באהן האופנות שעסוק בה, אלא הכל
 שיר למי שעוזר שלו שאנמר (חנוי ב ח) לי הבקף ולוי הנקב נאם
 ח'ocabot, שהועשר שיר להקב"ה:

שנינו במשנה: רבי שמעון בן אלעזר אומר האם ראית מיטיך חיים
 ועוף שיש להם אומנות שהם עוסקים בה, ואיפלו שאין להם
 אומנות דין מתרפרנסין שלא בעעה, ותמיד יש להם את צרכיהם:
 הגמורה מאביה ביריתיא שדברי רבי שמעון בן אלעזר מבוארים בה
 יותה: תניא, רבי שמעון בן אלעזר אומר מיטיך לא ראיyi צבי שהוא
 קניין – מיבש תנאים בשודה, וארי שהוא סכל – נושא משאות,
 ושועל שהוא חנוי – מוכר בחנות, ואיפלו שאינם עוסקים
 במלאכה הם מתרנסים שלא בצער. והם – החיים הללו לא בבראו.

אגרות קודש

ב"ה, י"ט איר, תש"ח

ברוקlein

שלום וברכה!

מאשרים בזה קבלת מכתביו מימי כח ניסן (ב' מכ') א, ח, יא, יב איר.

במ"ש אודות הנהגו עם פלונית תי' וכי' וכי'ב – כבר ידועה הוראת רבותינו נשיאינו שהעיקר
 בכgon דא הוא הבאות העניים לידי פועל בדרכי נועם. אבל אין זה אומר כלל, שיש לוותר על הדברים
 הנוגעים בירוש ובייב, וביחוד בשיטה החינוך, שכל תנועה ושינויו מגע לעשריות תלמידים ותלמידות
 – העומדים לבנות בתים בישראל ולהעמיד הבתים באופן מתאים לחינוכם. וד"ל.

ובנוגע אליו לעצמו, כבר כתבתי מוקדם, שאשרי חלקו שהשגהה עליונה העמידתו על חלק
 היפה, ביסוס והתפתחות מוסדות רבותינו נשיאינו במדינה... והרי הנשיא – וצדיקים בכלל – דומים
 לבראשם שאין בהם בטרוניא עם השלווחים שלהם, ומעוררים ר"ר' ומשיכים הכהות בכדי שהשלוחים
 יכולים למלאות שליחותם בכ"ט טוב, וכ"ל.

בברכת הצלחה בעבודתו בקדש ולבשו"ט בכל האמור.

בשם כ"ק אדמור"ר שליט"א
 מזכיר

בבא קמא דף ב עמוד א תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז וחדר" (ליום חמישי)

דיאקא לאבות אל תולדות שאין מפורשות בתורה, אלא אין נלמדות מהאבות האמורים. ומסתפקת הגמרא: האם תולדהתינן** של אבות אלן בינו**ציא בךן**, ואף התולדה מהויבת בתשלומי הנזק כמו האב, או שתוולדותיהם לאו**ציא בךן**, ואין דין דין האבות.**

mbaretha gamra atzadi hasefek: לעבג'i astor malacha b'shetbat tannin
(שבת עג), אבות מלאות שבת, מנינים הוא ארבעים חסר את
ובכלומר ליט מלאותו, ומפרק ששנה המשנה אבות' מבלל (ומשמען
דיאקא לאבות אלו תולדות. ושם וראי שתולדותיהם בינו ציא בךן,
וינו דין האבות. شهر לאי שנא אב מלאה שחביבים על שגונתו
קרבן חפאתה, ולא שנא תולדה שחביבים על שגונתה חפאתה. וכמו כן
לא שנא אב שחביבים על דונו פקילה, ולא שנא תולדה שחביבים
על זדונה סקללה.

שואלת הגמרא: ומماחר שדין התולדה כדין האב, מאי איבא – מה
ההבדל בין אב לתולדה, ועודוע הם שונים בהגדותיהם.

משיבה הגמרא: יש נתקאה מיה' בין לב לתולדה, משום דאיילו עבד
(עשה) שנאי אבות בשוגג בחרוי חרדי ביצה, כלומר בהעלם אחדר, אי
נמי אם עשה שתי תולדות של שני אבות שונים בחרוי חרדי, מתייחס
חטא את אל חרדי וחרדי – על כל מלאה בהפני עצמה. ואולם אליו
עבד בחרדי אב ותולדה דיריה ותולדה של אב זה, לא מתייחס אלא
חרדי – חטא את האב בלבד, והואתו מתייחס אף על התולדה בפני
עצמה. נמצוא שלענין חילוק חטאות נבדל האב המתולדה.

משיבה הגמרא לשאל, לרבי אילערא דמחייב גם את תולדה במקומות
אב, וגם אם עשה אב ותולדו בהעלם אחד וחיב שיתים, נמצוא שאין
שם הבדל בין אב לתולדה. אם כן לשיטות אמרי קרי ליה לאב 'אב',
ואיפרי קרי ליה להחולדה ('תולדה'), הלא הינו זך הם.

משיבה הגמרא, אף שאינם חולקים בדיניהם, מכל מקום הם נבדלים
במשמעותיהם, שכן קרי להרונה במשben תשבא – כל מלאה חשובה
שהיתה במסבנן קרי ליה אב מלאה/, ואילו קרי רלא הו במשben
תשביבא – כל מלאה שלא היה חשובה במסבנן קרי ליה תולדה/.

ובאייה הגמרא מקום נסוף שמצוינו בו אבות ותולדות:

גבוי טומאות תנין (כלים פ"א מ"א), שלשה אבות הטומאות הם, א.
השרין אחד משמות השרצניים המוחכרים בפרשת שמני וקורא יא כת
לו טומאות, מטמאת נבלתם את כל הנוגע בהם. ב. ותשבבת וגע
הויצאת מגופו של אדם מטמאת את כל הנוגע בה.

המסכת שלפנינו עוסקת בעיקרה בחזיב התשלומי ניקין על אדם או
מןומו שהזיקו את גופו חבירו או מונו. במשנה שלפנינו מפורטים
ארבעת סוגים המוקים הכתובים בתורה, הנבראים וזה מה בתוכנותיהם
ובhalbוכותיהם, והם הקרוים 'ארבעה אבות ניקין'. מכל אחד מבאות
אלו מעתיפים אופנים נוספים הקרוים 'תולדות ניקין'

משנה

ארבעה אבות ניקין כתובות תורה. א. השור. ב. והבœה. ג. והבœה
– לדעת רב זה הוא אדם המזוק, ולදעת שמו אל זו היא השן. ד.
וההבער האש.

מפרשת המשנה את הצורך שבתבנית כל ארבעת אבות אלו בתורה,
ומודע אי אפשר לומר הרבה מחייביו. שכן יש בשור חומרה יתרה שאינה
קיימת במובעה, ואילו בכתב שור בלבד, לא היה בידינו למדוד ממנה את
חויבו של המבœה. על כןऋיך בחרוי המבœה, שכן יש בשור חומרה יתרה שאינה
ולא תרי המבœה בחרוי השור, שכן יש מבœה חומרה יתרה שאינה
קיימת בשור, ואילו בכתב מובœה להבדי, לא היה בידינו למדוד ממנה את
חויבו השור. על כןऋיך להכתב גם שור.

ולא זה וזה (השור והמובœה) החמורים ממש שיש בון רוח חיים,
בחורי האש שהוא קל מהם לפני שנין בון רוח חיים. לפיכך אי
אפשר למדוד וחיב אש משור ומובœה, ועל כן הוצרכה להכתב גם הוא
בתורה.

ולא זה וזה שור מובœה ואשו החמורים ממש שדרבן לילד ולתינוק,
בחורי האש שהוא קל מהם לפני שנין בון רוח ילדים. לפיכך אי
באצלן. לפיכך אי אפשר למדוד וחיב בור מכל שלושת האבות
האחרים, וווחצר לחכתב בפני עצמו.

מסימנת המשנה: על אף כל הhilokim האמורים בין אב, מכל
מקומות יש לארכעתם הכוונה משותפת ומהיבת אוטם בתשלומי הנזק,
שכן ה cedar השׂוֹה שָׁבֵח, שדרבן לטעו, וחיב שְׁמַרְתּוּ עֶלְך. ולפיכך
כל דבר שיש בו הכוונות אלה, בשתיוק חבר הטעוק לשלים לנייק את
תשלומי הנזק בטיבב הארץ.

גמרא

מודיקת הגמרא: **מדקפני** במשנה 'אבות ניקין', **מבלל** (ומשמען

אגרות קודש

ב"ה, י"ז אדר, תש"ח

ברוקlein

שלום וברכה!

מאשר הנני קיבל מכתבו מיום ג' והקודם, בו מודיע אשר קיבל הנירות שלו והכל עבר ביה
 בכ"טוב.

ובודאי למותר להאריך ברמיזות העניין, כשרואים שהשי"ת מסיר טroidות ודאגות צריך להבין
 הרמז, אשר ביכולתו ובמילא גם מזכותו וחיבורו להתעמק בלימוד תורתנו תורה חיים בהעמקה
 הדרושא ובלשון התניא התקשרות והתחברות שמקשר דעתו בקשר אמיתי וחזק מאד ויתקע מחשבתו
 בחזק וכי ויאנו מישיח דעתו כי שזו ג"כ הצנור והכלי להוספה בברכת השהי"ת מכאן ולהבא חן
 בגשמיות וחן ברוחניות

בבא קמא. ארבעה אבות נזקין – פרק ראשון דף ב עמוד ב – מהTOR מהדורות "אבן ישראלי – (שטיינזלץ)

הנץ

וтемא זו. מי שSEG עבמתו חוי אב דוחטמא דמתה עצמוני אבוי הטעמואה אויא והפוגע בו
חווי אב הדוחטמא וטטמא ארכס וככלים דרא כתיב כל אשר יגע בו הטעמוא דטמא וגוי (כבודר
טו) והאי קרא בטעמא מות בתיב ומושמעו דטטמא ארכס דרא כתיב ודוחט השוגוע ווי... קרא
שי. תולדות דשכט היי אכבות תולדות דוחטמא לא חוי אכבות והאי חולדות דונקן
מי אקרון חולדות פיזיאן בךן לא שךן אב
לש תולדה האם הוינק משלם אל דלאן לא צ'ש
פונו כי. ולעומן מפרש מלימיה דרכ בפפא
בשביעתי. הקן. לנונת השן. לאכבל. רעל.
דרישקה לשבור את הפליטים באחלה חננה אט ארכס
בכם עטס ניגת. אלמא נינקה בזקוק דברוי קבלת.
גבאים בוכובים. והאי מלוף הויא. בתמיה דה
אל גאנטער מדרבי קפלחה לא חיבר ולא פטור ארא
ללו מילטה והוא דבל דיבר דביבן נינקה בךן
האו אלא. להבי אצטיריך ואומר דתמיין
בי חיל הנקראם פון מהה למומעד דבשורה
בתיב ותחז אט כטפ' דלא משלם אללא חצי נוק
ובבעוד קרבב שלם שלם שור תחת השור
דמלשים נוק שלם הימ' בזקוק תלישה דומנא
דרישי אצקה בון בענעה ובונן שאחנה הבקפה
ההן בון שיזה וונגה דהתקם ודאי לא משלם
שם בוליה נוק מושס איזן דרכה בךן לא קה
בלעלים לשמור מוקבר זזה. זה אלבל מוחרת.
אנאותה הוא: אטבא בלה מוערת חיא. אפלילו
בחדרלה ומשלם נוק שלם: תא. וקרי ראמ
בריביך בה נינקה אלקא מושפרת ניני קרי נינקה
ובחסם נינקה ליגי רוחנא אין גון תפוח לאן
מוועדר: נינפה. שדוחפה בנונפה והויה בכוונה
רביצה. שראתה כלים בהדר וહלה ורכבה
עליןין דרי לשברך בעיטה. שבעיטה ברגליה
ושברקה את הפליטים ואהכי חיוו תולדה דרכו
דכונטן להוינק פון גון ואין נינקה להלעקה פון גון
ואין היוקן מוציע פוריד והלעך הו יגון דבל
איימת דלא הוועקה בבד' יג' פעימים בךן איה
משפטת נוק שלם: מאי גאניה קרא ליה אב
דרכטיכ בוי גאנ נינפה נמי כתיב כי גווק שור אטש
אט שור רעה. ובון נונפה בתיב נמי אב
סור נינפה ניניה הוא. ולא דוחפה הגוות: פטח
מקתוב בונפה. כי גווק שור אט שור רעהה
ופסום בונפה. או גונד עבידי שור נחח הו לא
בתיב כי גאנ נאנך ההוא אגנטה ליטר. דרכ
נגנפה לאו דוחפה הנגה דייא אללא נינקה קרא
ולאכיא למירם ואכטיר נינפה והוא כטיריה ז
האי אנגינה דרכוינן דוחפה הנגה דרא נינקה
אשרון דרכוינן האי עבי ארכס. כסחשור נונח
ארכס כתיב כי גאנ שור אט איש גאנ נינקה שור
בשוער בוניב. כי גאנ שור אט שור רעהה
היא דראית להא מואלא. שיש לו דעת לשמור את
גאנטער הרכב גו. יה. נינקה ורבותה השור לרבע
פייציא בךן דאליו אב
תולדות אוכליין ומשקון
טמא הכא כיאי אמר רב
ש מהן לאו בייציא בךן
ההן ווישן ודרגל קרא
ההה אלא בךן שנאמר
דרני ברול ויאמר בה אכר
עmins יונפה מאי ואומר
קובלחה לאו וילפין ת'יש
טמא הוי גילוי מילחא
הוא אללא כהו דהימא
ויעיר הימ' בתולשה אלבל
הת היא ת'יש בכור שוו
מאי הריא נינפה נשכה
גונף האי נינפה נינפה
טסיסים בנינקה לומדר לך
הה מאי שנא גבי ארכס
כיבתומה דרכטיכ פ' יג'ו
רב ב' כי יגח בהחוכה דלית
לטא אגב אורחותה קמ'ל
המלה ומועדר להחמה לא
דרלה דשין היא לא ישן יש
ולחיזקה רבעיצה ובעיטה
וילקה מציע היי אין גוינו
יוציא בךן דאמיר רב ב' פפא
שונא קרא דכונתו להוינק
גונטן להוינק ומונז'
ה' דקרו ורא בתיבי רתיא
זומר משלמי רגאל הרשור
הוא אומר באשר יבער
גאנל

דריאוֹן אב מטמא אדים וכליים. גיטר וארטשין אדים ובגדים שלשון זה המשמע מטמא אדים לטמא באגדים ואית' והוא טמא מותען כליל מותכת ביציאן בו דחיבר והרי הוא בחול אלמיא ישותן מוקן ביציאן בהן ולי' לאטמי איננו עושה ביציאן טמא שואתו כליל מותכת אין עושה כליל מותכת אוור ביציאן בו כום שמדורך רת' בריש מוגני' דאלהות:

מתקבצ' אחר פיז'א בו במו שמודוקך ר'ת בראש מותני ר'אהלות:

ומכוא מות תולדותינו לאו ביז'א בהן דאיילו אב
 מומפוא אדים וכבים וαιלו תולדות אוכלו ומישון
 מומפוא אדים וכבים לא מומפוא הכא מאי אמר רב
 פפה יש מון ביז'א בהן וש מון לאו ביז'א בהן
 תר' ג' אבות נאמרו בשור הקון והשן ורוגל קרן
 מגן זר' ר' כי יכח אין נג'יה אלא בקרן שנאמר
 ונעט לו צדקה בן בענזה קרי בחל ואמר בה אמר
 ה' באלה תנכח את ארים נו' ואמר בכור שורו הדר
 לו וקרני ראם קרני ברכם עמיים נג'ח מא' ואמר
 וכי פיא דברי תורה מדרכי קבלה לא לפינן ת' ש
 בכור שורו הדר לו והאי מילף הוא גילוי מילרא
 בעלמא הוא דנג'יה בקרן הו אלא מהו דתיכא
 כי פילג' רחמנא בין פס למועד ה' מ בתולisha אבל
 במחותברת אימוא בולה מוערת היא ת' ש בכור שורו
 הדר לו וג'ו' תולדת דקון מא' היא נג'פה ישכה
 רבייצה ובעיטה מא' שניא נג'יה דקורי לה אב דכתיב
 כי יכח נג'פה נמי פרtab כי יוג'ה קאי נג'פה נג'יה
 היא דתניא פחה בגיןפה וסימן בגיןפה זנימה
 זו היא נג'פה וזה היא נג'יה מא' שניא גבי אדים
 הרוב כי יכח ומוא' שניא גבי בהמה ובריבב כי יוג'ה
 אדים דאות ליה מולא פרtab כי יכח בהמה דלית
 לה מולא בתיב כי יוג'ה ומולא אגד אורה קמ' ל'
 רמולע לאדםתו מועד להבמה ומועד להבמה לא
 הו מועד לאדם נשיכה תולדת דשן היא לא שנ יש
 הנאה להזיקה היא אין הנאה להזיקה רבייצה ובעיטה
 תולדת דרוגל היא לא רג'ל הזיקה מצי' תען גונז
 מצי' אלא הולודתין לאו ביז'א בהן דאמר רב פפה
 אה'יא אילימה ואכפי שניא קרן דכוונתו להזיק
 וממונך ושמירתו עליך תען נמי בגיןה להזיק וממונך
 ושמירתו עלייך לאו ביז'א בהן דאמר וכי קאפר
 רב פפה אשון ורוגל שנ' ורב הכא בתיב רתניא
 ושלוח זה הרגל וכו' הוא אומר מישליך רג'ל השור
 והטהור ובגער ו' החש' בקרן הוא אמר באשר בער

לפרק חולותינו לאו ביז'א בהן דקאמטר
 רב פפה אה'יא **אבל** במקהברת איקיא בולא
 מענחת הדא. לשלם עוק שלם אפיקו בפסים
 ראיישה ואית מידי קריין יא מקוללה דידי
 בתולשה או משאר אבות התנין מליד ליקון ג'ת
 ח' קרן עידיא דקוניון לרקון דהינו למיד פלאגא נוקא
 ומוקא קמיי אבל למיד פלאגא נוקא קנסא דאית
 שימור קמיי אבל מיד פלאגא נוקא קנסא דאית
 ליה טמים שורדים בוחקת שימור קמיי לא אתא
 גראן מבלחו פר' אטירון לר' קראן (שם) כי שידת בור
 בגיןו אתי בולחו לר' מקרן דקאמטר אבל מימפר
 שבן מעדין תהיילון זר' קראן להזיק משא'ב'
 בגיןו דקאנת שמורי קמיי ויל' דלמיד פלאגא
 דקאנא קנסא הא דקאמטר אבל במקהברת איקיא
 בולח מונחת היאו יישלים נוק שלם בפסים
 ראיישה לאו משום דאייטיריך קרא לאשמעין
 דאין מעדת אלא הדמא והצרך לאשמעין
 להbicר ראייה מן דמסוך ודוחה ראייה נמי נמי בכלל
 נג'יה שלא פעה למור בזקינה הינש בולולשה
 דמייא דקאנת ברול דקאנת אבל במקהברת דרכו
 להזיק מותחים ומולא מבור מוחה מבאות
 לחיבור לכתולשה נוק שלם:
ומלחמת אגב אורחה קמל. ואפיקו לרב פפה
 דאמר לךן בדור שענזה ד' ד' ר' ר' ז' ז' ז' ז'
 ז' דמוועד לאדם סקנא לא תורי מועד בתקופה
 קהינט דקאנא שגבג' ג' ביני אדים שור דבוקה
 מועד לדבקה אבל בגד נוח שור דבוקה
 ממי' מינימ' תורי מועד לבול אבל זא' זאג' דלבול בתקופה
 זונבל לא תורי מועד לאדם זאג' דלבול בתקופה
 הורי מועד אפיקו לר' פפה בראיאת הטע וו' ז' ז'
 מונטס פ' דראק מועד לאדם שתקה מועד לבול
 זונר בו בתקופה וושאי מועד לאדם הורי מועד
 לבתקופה דבורה דבתקופה לאו חורה היא אבל
 מועד לבול חורה מזאקס לאו הי' זונר לאדם
 דבורה דאמץ חורה היאו **באוש'** בער הגאל.
 פי' ריח' במו' נדכין די אבן גל' (נורא ו' שהשנ' דוקה לאבן שישי':
 הא

ובא עלייו בבח אבל בוניגפה היי משמע שטבצאו עמוד ודרחו בקרקיו לישנא אקורניא אית להה מזלא ואינו נוח לךמייתו בענימיה דההיא און גאנט אוניה קטיל. קרא מותלה הנינה באדם ומיניה בענימה דמשען נוחה היא הנקה מהו מותה מן האדים משמעינו דההיא העזאה לאגבי אדים נגה אדים ומוט דינו בתם אט הא כופור דבטם החורוו אדרם בטיב פוקל ישקל השור ובעל השוער מיניה הינטו קומנו שטבצאל את האכופר דמי נרגע ליירשו ולא מיניה ממש דאמירין בפ' דסנוגדרין (רכ' טו) על רצינותו אוקה הוגרין מייה מושך לדבוקה ומונעד לחזור את האדים משפחתי לה בשלא עמד בידין עד שצונח שלש פעמים שללא נקסל מיך ברשותה קרא אונז'וקון פצאי. דבל שעזה היא מלהבת ואם יש בלום תחת רגילה היא דורךת: **תני אין זוקון פצאי.** הלך תולדה ריבערת חזי נוק בקרק: **תני שנא קער.** דמאניב דרכוונו להזוק כ' ושל'ו. את בעיר

רעהו' (שמות בא לה), ואם כן גם ראותה להקרה 'אב'.
 מתרצת הגمرا, **הא נג'פה**' האמורה בפרש שור השוק שור, **גניחה**
 בקרן **הייא**, ולא דוחפה בגוף, אלא שאם היא נוגחת באדם הרי היא
 קרויה **גניחה**, ואם היא נוגחת בשור הרי היא קרויה גם **גניפה**.
תתנייא, **פְּתַח** הכתוב בשור תם **בלשׁוֹן נִגְיָה** - 'כִּי יָגוּשׁ שׂוֹר אֲשֵׁן,
 וּסְפִים בְּשׂוֹר מַעֲדָה בְּלֶשׁוֹן נִגְיָה - או נזרע פִּי שׂוֹר נִגְחָה הוא' (שם לו').
 ולא כתוב 'כִּי שׂוֹר נִגְחָה', ומה טעם שינה הכתוב בלשונו, לומר **לה**,
 זו **היא נג'פה** זו **היא נג'יחת**, ודין אחר להן.
שואלת הגمرا, מא נג'א נג'בי שור שנגה אָדָם דְּכַתֵּב בּוֹ 'כִּי יָגוּחַ',
ומאי נג'א נג'בי שור שנגה בְּחַמָּה דְּכַתֵּב בּוֹ 'כִּי יָנוּפַ'.
משיבת הגمرا, אָדָם דְּאִיתָה לְהָנוֹלָא - **שִׁישׁ לְדֻתָה לְשֻׁמָּר עַל גּוֹטוֹ**
פְּתַח בּוֹ 'כִּי יָגוּחַ'. שכן משמעות נג'יחה היא שהשור בא עלייו בכח
 ובכוונה תחילת על מנת להרעיל לו, ואילו נג'יפה היא בדרך אקרים,
 שהשור מוצא עצמו וחרפו בקרניו. לפיקר אדם הודיע להשרמר אין
 חרפו להנוק על ידי השור אלא באזון של נג'יחה, ולא בג'יפה. אבל
בְּחַמָּה דְּלִילָתָה לְהָנוֹלָא, ואני יודעת להשمر, **בְּתוּבָה בְּ 'כִּי יָנוּפַ'**,
 שכן דרכה להנוק אף בדרך אקרים של נג'יפת הקרן.
מוסיפה הגمرا, ומולא אג'ב אודרחה קא משמען – ממה ששמעה
 הכתוב בלשונו בון נג'יחה האמורה באדם לבן נג'יפה ואמורה בהרבה,
למדנו דְּשָׂוֹר שָׂנְعָה מַוְעֵד לְגַבֵּי חַרְיגָת אָדָם עַל 'דִּי שָׂנְגָה אָדָם
שלשה פעמיים, אָפִילוּ שְׁמָעוֹלָם לְאַנְגַּח בְּהַמָּה קְהִי מַוְעֵד גַּם לְגַבֵּי
בְּחַמָּה, ואם נג'ח אותה הרי הוא יותר בקלות מאשר אדם, ועל כן אם
 האמורו מלמדנו שהבחמה מתחה יותר משור בהורג בהרבה. ואולם שור
 ההורג השור להרוג אָדָם כל שכן שהוא מושך להרוג בהרבה. לא **הוּא**
שָׂנְעָה מַוְעֵד לְגַבֵּי בְּחַמָּה עַל 'דִּי שָׂנְגָה בְּהַמָּה שְׁלָשָׁה פְּעִמִּים, שכן ששמעה
מוֹעֵד לְגַבֵּי אָדָם, ואם המיתתו אינו מושך כודין שור המועד, שכן
 להריגת אדם נדרשת נג'יחה חזקה יותר מאשר להריגת בהרבה כאמור.
חוורת הגمرا לדין המבואר לעיל, **שְׁנִשְׁכָּה רְבִיעָה וּבְעִתָּה הַזֶּה**
תולדות קרן, ומקשה: **הַלְאָ נִשְׁכָּה תּוֹלְדָה דְּשֵׁן הִיא**, שכן הבחמה
 נשחת בשיניה.
מתרצת הגمرا: **לֹא תּוֹלְדָה שֵׁן הִיא, מִשּׁוּם שְׁנִיגְנָה יְשִׁישָׁה לְתִיחִקָּה**
 באכילהה את הפירות, אבל **הָא נִשְׁכָּה אַין נִגְיָה לְתִיחִקָּה**.
עד שואלה הגمرا: **רְבִיעָה וּעִיטה תּוֹלְדָה דְּשֵׁלָה** **הִיא**, שכן היא
 רובייצה על ידי בפיפת רגלייה, וכן בועשת הוא ברגלה, וממדוע תאמר
 שכן תולדה קרן.
מתרצת הגمرا: **לֹא תּוֹלְדָה רְגֵל חָן, מִשּׁוּם שְׁנִיגְנָה הַיְקָה מְצִוִּי**, שכן
 היא מוחלבת בכל שעיה, וכל מה שנמצאת תחת רגלייה נדרס ממילא על
 ידה. אבל **הָנִילָה וּבְעִיטה וּבְעִיטה אַין תְּקוּן מְצִוִּי**, ועל כן תולדות קרן חן.
חוורת הגمرا לדין דברי רב פפא שהובאו לעיל: **אלָא 'יְשִׁיחָן'**
שְׁתּוֹלְדָות קְרָן לֹא בְּיֵצֵא בְּהָרָן דָּמָרְךָ בְּפָפָא, אַחֲרָךָ – עַל אַלְוָן
תולדות אמר כן. **אַיְלָמָא אַחֲרָנִי** – עַל תולדות אלו של קרן, הלא אין
 שום סיבה לכך בין בין קרן עצמה, שכן **פָּאֵי שְׁנִיאָה אַב נוֹקִין שְׁלָמָן**
קְרָן דְּבוֹנְתָוּ לְחִיקָה וְהַוָּא מְפָנָה, וכן **חוּב שְׁמַרְתָּו עַלְהָה הַרְבִּי**
תולדות נִפְיָי שִׁבְחָן אֶת כָּל הַתְּכִנּוֹת הַלְלוֹת, שכן **כְּוֹנְתָן לְתִיחִקָּה**,
וּמְמֻנָּה, שְׁמִידָרָן עַלְהָה.
מסיקה הגمرا: **אַלְאָ תּוֹלְדָה דְּקָרָן בְּקָרָן**, ומונסה לפרש, **כִּי קָמָרְךָ בְּ**
פְּפָא יְשִׁיחָן לֹא בְּיֵצֵא בְּהָרָן אַתְּ תּוֹלְדָות שְׁן וּרְגֵל אָמָרְךָ.
מברורת הגمرا מוהמת מוהמת תולדות קרן מונסה, והאמים יתכן
 להעמיד בהם את דברי רב פפא, שואלה: **שְׁנִיאָה תְּכִנּוֹת הַלְלוֹת הַלְלוֹת קְרָן**,
חַיָּה בְּתִוְרָה. הלא **עַיְלִי מִלְּתָא בְּעַלְפָא** הוא **דְּנִינָה בְּקָרָן** הוּא,
 ואני מלמד אלא על פירושה המילולי של נג'יחה, ושפיר יש לומדו
 אף מדברי קבלה.
משיבת הגمرا, **אַלְאָ מָה שָׁאן הַבְּרִיטִיא מִסְתַּפְקָת בְּכָתוּב הַרְאֵשׁ**
 והוא מושם דמותו **דְּתַחְנִיא** – עדין יש לומר שמדובר נג'יחה בקרן תולשה
 וכקרני הבROL שעשה צדקיהו קרויה נג'יחה. ואם כן **כִּי פְּלִינְגְּ רְחַמְנָא**
 – מה שחייבת התורה **בֵּין נִגְיָתָה חַצִּינָה לְבֵין נִגְיָתָה**
מוֹעֵד חמ'יח'ת נוק שלם, ה'נִילָה תולשה ונג'חה בה. **אַבְלָא אַמְגָדְבָה בְּקָרָן** שלמה
 קרן תולשה ונג'חה בה. **אַבְלָא אַמְגָדְבָה בְּקָרָן** שלמה חמ'יח'ת נוק שלם.
אַיְמָא כְּוֹלָה מִוְיָנָה דְּהָא, ומיד בנג'יחה הראשונה חמ'יח'ת נוק שלם.
 לפיקר והוספה הבריטיא, **פָּא שְׁמָעַ, בְּפָרְכָּר שְׁוֹרְךָ הַרְבֵּל לוּ וּגְרִעִי**
 ראמ' קרניין בדים עימים ניג'ם/, שאף נג'יחה בקרן מוחברת קרויה נג'יחה.
 וגם בה חילקה התורה בין דין תם לדין מועד.
מפרשת הגمرا מהן תולדותה של החקן: **תּוֹלְדָה דְּקָרָן מֵאַיִלְהָא**,
גִנִּיפָה – היזק הבחמה על ידי דוחיפתה בגופה את הדבר הנזוק, נשייה,
רְבִיעָה – שראתה כלים בדרך הולכה ורבעה עליהם בגופה כדי
 לשוברם, ובעיטה ברגליה בכלים ושביריהם.
מתקשה הגمرا, **מֵאַיִלְהָא נִגְיָה יְשִׁיחָן** שיר את איש או את אשא/, וכל מזיק
דְּכַתֵּב מפרש ב תורה 'כִּי יְשִׁיחָן' שיר את איש או את אשא/, וכל מזיק
 שנכתב בתורה נחשב לאב נזוקן.
והרי נג'פה נִפְיָי בְּתִיב בְּפִירּוֹשׁ בְּתִוְרָה, 'כִּי יְשִׁיחָן שיר איש או שוד

לכל אחד מהם יש חומרא שאינה בחבירו. אם כן אף אם יכתוב רק זישילח' יבוא שניות ויתחייבו מכתבו זה, אך לא כן כי מנחיו מפקת – אינה מהם תוציא מכלה חיב. הרו שניהם שווים, ובבעל ברחנן עליינו לחזיב את שניהם.

מרתצת הגמרא תירוץ אחרת: אכן גם אם היה נכתב זישילח' בלבד הינו למדים ממנה גם שן וגס רגלי. אך ארכטיריך להכתב גם זיבעיר, מושם שלולא נכתב פלאקה דעתך אמריא, עני מיל' שחייבת התורה על שן ורגל, אך הוא יובי דשלוח שלחוי ושילוחה בעלה לרעתה בשדה אחרמי, אבל אם איזילא הבהמה קפיא לא תחתיב. קא משמע לו זיבעיר ששן ורגל חייבת גם כשלובם מאילין וזהו.

חוורתה הגמורה לא דברי רב פפא שיש תולדות שאין באבותיהם, ודינה האם יתכן להעמידות בתולדות שנ: תולדת דשן מא דיא, נתתקפה בפגולות לנטאותה ומוטורן בר הפליטה, ותינופה פרורות לתנטאה על ידי שהתגלגה עלייהם כדרך סוסים וחמורים. וכל אלו תולדות שנ דין משום שהזיהיק בא על ידי הנזאת הבבומה. אם כן, מאן צניא שנ דריש הענאה לחזיקון, וממנעה, ושמירתו עלייה, הרי דני תולדות נמי ייש הענאה לחזיקון, וממנעה, ושמירתו עלייה, ומהודע שתנהנת דין מדין האב. אם כן לא יתכן להעמידת דברי רב פפא בתולדות שנ.

מנסה הגמרא לפרש את דברי רב פפא באופן אחר: אלא תולדת דשן בשן, וכי קאמטר רב פפא תולדותיהם לאו כיוצא בהן, אtotלדה דריגל אמרן בן.

זרחה הגמרא פירוש זה: אף ברגל לא יתכונו דברי רב פפא, שכן תולדת דריגל מא ריא, הזיקה בגונפה דרך היולוקה, בשערת דרכּ היולוקה, בשלוף ובמשא שבאמתחותו שעילתי, בפרומפאי ורסון שביבה, בוגן ועמונין שצפנארה. אם כן מאן צניא רגל דריגול צנור, וממנעה, ושמירתו עלייה, עני תולדות נמי תזקון פצעו, וממנעה, ומודיעו ישנהת דין מדין האב.

רב פפא תולדותיהם לאו כיוצא בהן אtotלדה דריגל ברגל, וכי קאמטר מבירתה הגמרא לפרש באופן אחר: אלא תולדת דריגל ברגל, וכי קאמטר רשותה הגמרא: הרו לא יתכן לפרש כן את דברי רב פפא. שכן לא פפה. שואלת הגמרא: תולדת דבור, והאם יתכן להעמידה בה את דברי רב פפא. שואלה הגמרא: תולדת דבור מא נינו ומהין. אילימא אב נזקין של בור הוא בדור בעומק עשרה טפחים שיש בו כדי להמית את הנופל בו, ואילו תולדת היא בדור בעומק תשע טפחים או פחוט מוך שאין בו כדי להמית אלא רק כדי להזיק.

זרחה הגמרא: הרו לא יתכן לפרש כן את דברי רב פפא. שכן לא המשעה טפחים ברגליך בדורותה בדורותה בדור, ולא עשרה טפחים ברגליך בה, וכשם שבור עשרה בדור קרא, שכן עהמת יהוה לו, אמר רחמניא בתורה הוא בור עשרה בדור, וקיים לו לרבנן, שrok עשרה טפחים של עומק הדור בפרשנותה. וקיים בלב עבדי, אבל עבדן ועשה מיתה, אבל תשע טפחים, נזקין בלב עבדי, אבל מיתה לא עבדי. ומאחר שהכתב מדבר בשור וממור שנפל לו בדור שיש בו עשרה טפחים ומתו, אך בור תעשה שנינוקו בבור, והחומר שאינו מפרש בכתב, אין אלא תולדת.

זרחה הגמרא תירוץ זה, סוף סוף שניהם אבותם, שכן בור זה של עשרה הוא אב לימותה, ובור זה של תעשה הוא אב לנקיון, שהרי שניהם מתחייבים מותוך דיקוק הכתב האמור. שכן מימותה היה לה משמעו שבור עשרה שהוא ראוי להמית חיבים על מיתה השור, אבל בפחות עמוק וכאן חיבים על מיתה השור אלא על זוקיו בלבד. נמצא שבין בור עשרה למיתה ובין בור תעשה לנוקים מפושטים בכתב, ושניהם אבותם.

מנסה הגמרא להעמיד את דברי רב פפא באופן אחר: אלא מה שאמר רב פפא תולדותיהם לאו כיוצא בהן, אמר כן אtotלדה בור שהן אבגנו ספכינו וטשאו שגנינו בראשות הרבים והזיקו בני אדם שנתקלו בהם. זרחה הגמרא, אבנו סכינו ממשאו אל לובי דמי – באיה אופן הם אמרו. אי לא פקרננה והפקירנו והנינים ברשות הרבים, הלא צניא לרב, וכן לשטמאל שנחלה בדין רומה שייא באסמרק, קני בו, ולא יתכן לומר עליהם תולדותיהם לאו כיוצא בהן, שהרי הם דומים למורי לבן של בור עצמו, ואין שם סיבה שישנהה דין מדין האב.

הניל עד תפמו'. והש נקראת גליל, משום שלפעמים היא מגולה ולפעמים היא מכוסה. ומماחר שנזכר בה לשון 'ב'עיר', אף 'זיבעיר' שנכתב בפרשנות נזקין מונקי שנ. מבארת הגמרא את דברי ר' רגלה, וזהו רגלה. בין הוא אוטר, ממשלו רגלה שיזליח את עיריה מהתרש ברגל, והוא רק משום דכתיב רחמניא ממשלו רגלה השוד וחטמו'. אך בלאו הבי בהכרה יש להמנידו ברגל, שams לא כן במאי מוקפת לה – בדומה תעמידנו. הלא אי בקראי, היר כבר כתיב חיבור קרן בתורה, שנאמר כי גוף שר איש, מבואר לעיל, ואילו בשן, הלא בבר בטיב חיבור שנ ב תורה, שנאמר זיבעיר בשדה אחר. אם כן מה הזכרה הדרישה להוכחה שושיליח' וזה הרגל ממנו שנאמר ממשחו רגל השור והחמור.

מרתצת הגמרא: איטמיריך הכתב האמור למד שושיליח' זה הרגל, משום דפליא דעקה אמריא להעמיד אידי ואידי ובו זישיליח' ובו זיבעיר אישן, וחוצרכו שניהם להכתב משום דהא ובו זיבעיר מודבר בשן דפליא קראנא – באכילה המכלה את למזרי את גופו הדבר הנזיק, והא ושילוח מדבר בשן דלא מפליא קראנא – באכילה שאינה מכלה למזרי את גופו הדבר הנזיק, והא את גופו הדבר הנזיק, בגין שאבלה פרות מוחרבם לרקען, שסוף הערווה לחזרו ולצומושוב לאורור אכילה. קא משמע לו הכתוב, שהזיכרה שחיבה התורה גם מקום שלא מתחלה הקרן לגומי. אך גוף החזרו להזיכר רגלה השור והחמור זישיליח' וזה הרגל.

שואלת הגמרא: והשנא דאקורמןיא את הזישיליח' ארכן, שכן דלא מפליא קראנא מילו שהוא חייבת. הלא מוביער שהוא המוקר לחזיב דריגל, משיבת הגמרא: יש לה לשון דלא מפליא קראנא ולא שנא לא מפליא קראנא שהיא חייבת, שחרי לא נאמר בה זיבעיר, אף שנ לא שנא מפליא קראנא ולא שנא לא מפליא קראנא, ובשוני האופנים היא חייבת.

אמר מר, זיבער זו השן, וכן הוא אומר באשר ובער הניל עד תפמו'. מקשה הגמרא: וכי טעמא שובייר בשדה אורי והש נזר רוק משום דבקב רחמניא באשר יער הניל עד תפמו', אך בלאו הבי בהכרה יש להעמידו בשן. שams לא כן במאי אקורמןיא לה, ובדומה תעמידנו. הלא אי בקראי, היר כבר בטיב בתורה את חיבור בכתב בו גוף עיריה, ואיס, ואילו ברגל, הלא בבר בטיב חיבור בכחוב ישלח את עיריה, ואם כן למה צריך להוכיח מיכאשר עבר הגליל, זיבעיר' וזה השן.

מרתצת הגמרא: איטמיריך הכתב האמור למד שזיבעיר' וזה השן. משום דפליא דעקה אמריא להעמיד אידי ואידי ובו זישיליח' ובו זיבעיר ארכן, וחוצרכו שניהם להכתב משום דהא ובו זיבעיר מודבר ברגל דאוייל מפליא ושוחלכת מאיליה בלא שילוחה הבעליהם, והא ושילוח מדבר ברגל דשלוח שולוח' ישלחו בעליה להלך בשדה אררים. קא משמע לו הכתוב, שהזיכרה גם ברגל הולכת מלאיה.

שואלת הגמרא: והשנא דאקורןיא שהעמידו את הזיבעיר אישן, דריגל רגלה לא משמע אלא רגל שילוחה בעלה. דאולה מפליא מילו לאו הזרה שילוחה שילוח' לא שנא דאל מפליא שהיא חייבת, שחרי לא נאמר בה זישיליח', אף רגל לא שנא שילוחה שילוח' לא שנא אוללה מפליא היא חייבת.

מקשה הגמרא: ולכתח רחמניא ורק זישיליח' ונלמד ממן גם לשן וגס לרוגל, ולא בשי לכתבו זיבעיר', דהרוי זישיליח' משמע ומשמעם גם שן. משמע גס מן משום דכתיב (דברים לב כד) יושן בהמות אשלה בם. מותרצת הגמרא: אי לאו קרא ותירה של זיבעיר, תהו אטיא אוו הא. או רגאל שתייהן חייבות, אלא אחת משתיהן בלבד, שכן רוגל מהלכת כל שעיה, ושן פטורה. שן חייבת משום דיש הענאה לשינויו ורגל פטורה.

זרחה הגמרא תירוץ זה: מפלדי (היר) שנ ורגל שקולין הן זה זה, שכן

לעבנומח אובל לא בלחלה וקשה קהו המכilia רבקא
ויל שטפנעה פירוט לההאטה מכל קומות קרי לה
דפשיטה דורך אירוי באכילה דמיכלא קראנא:
או שיחל ולא בעי ובינער יוש לומו דקהה אומינע
ווקרא אשליח שלחו דקלטנקן: **דומין זדרלען**
אית נזמא איפכא דהה דמקשין לוחזקאה הנ'ג'ה
אסיסטרא אובל בקמונען לא ואומור רית' דקמהה היא
בוחנה לא שעא איסיסטרוא ולש בעטונגא:
שען בהמות אשלח בוב. איג'ץ אנטיקון געלמא
וכספרי פרשות האזינו בדורות שיש לון
ערס גאנש נושאש מפיקות דודו בשיכחה שהיא
טלדה דרכון מיל מוקס אירוי גמי בחריות געת
קדרכוס ואובל לנטאנון בדמלטערמןין וועל בחרות
שונ דקהה ברא זהה בבל דבל:
איגצטריך און אמיגא ה'ם היכא דשלוח
שלחו. וא' תאייש השטאה קה
פרוני לעיל עטאנע צרבת דודמא אכשר בעז
האילא בעז אונטער מאקומה והשתא לאיבע
שנונו דבליעל וויל הדוק בבריהא אדאיל לא
איגמור ושילוחה קהה מפקון מכארש יעבז הגל וכט
האיו גונא איבך בריש איזוח שרע כב' דף סא:
ת' בתה ולא ט' בתה. תימה דב' הפעלה
(לעטן דף ו' ושם חנן מה בור יש בו בדי'
ה'קמיט עשרה פון' פוקען דיטטם בור יש בו זי'
'ב' בתה ועד שעה דהכא דריש מוקהמת
ה'קיה לו ענוד דבסמווע פריך סוף סוף זה אב
שור משבען כט בין הוזק איב' יי' ודרשין שוד
לא ארטה להה לה למעט גמי ארטם מאזקון עכ'
ראואה לפרש סטטס בור עמווק רהבה ואיריכי בור
ה'קמיט קיזה לו ראי לא בתה בור קהה אמיינא כל
ט' בתה בקיטיל ואיפילו אין בו בורי להקמיה וא' בתה בור
קוזה אמיינא דוקא בור ולא שייח ומערחה דז'ויז
בקהה הו וא' ה'קמיט רהיה וו'ה'כ' פריך
ט' בתה ולא' 'בתה בקיז' וטסיק סוף סוף
ה'קיה לא למיהה זהה אב לא בתה בור קהה אמיינא כל
אי בתה בקיזיא אלאל מפק' מסקרא מוקהמת
ה'קיה לו דבענען בורי לקמיה וקיט לחו' לבקען
ה'קיז' בור י' בור ט' גמי היי סטרא דה'י אב
ונזקון פון' דיש בו בורי להזק ומקל מוקט לא
מנעטען ארטם מאזקון דוקא דונטעל שעה שר לא
ה'קיה אל בא בור ובורושלמי קרש דקהה לה
ה'קמיטכ' יי' פ'הה איש כי ברכה איש בור מה
ה'קיה בור דוד אלאל דוד לריהה זחד בור
ה'קיה בור שער לא לא אטרא: **בון**
ה'קיה בון ביש מאויל הינו בור. וא' היה קא ברא יהה
ה'קקון וו' נ' בור ש'ה'קיה בור תורה לבלבו לא
ה'קיה ויל דרכם ממש דקקע טלים הי'קון
אל' הא' או'רניא ז'ריהה:
ת'ק'ה'ז' א' בקיזיא דה'ק'ה'ז' בור שער לא לא אטרא:

הכל, הינו שן שפנימים מגונה ופעמים מוקפה ובעיר ישבו יישען אוחזין גלל
ריע השון נברעת לאמאך ונעשה כל במו גליל ארים וגלו בקהה אידי אידי. ושלח
ובעיר תרוניזה אשן ושלח איה לזרוביה הeka דלא כליא קרא נון שאללה
ערובה וסוטו לוחור ולעומזה אבל לא בקהל והינו קרא רמכליא קרא דמשמעו
ובעיר שטבר לבגורי ואי קשא הדיא מצץ

למייר אידי אידי אשן הא דמקלאן קרא והא
דלא מקליא ובש' ליבתו חד להקיא דלא מא מקליא
דליך ובס' דמקלאן תרוני או מונאי קרא
וזיא הא עטוי לדקפא דמקלאן אבל לא מקליא
לא האלבר איפא למימר וראי אידי אידי אשן אי
לאו דרבב רוקנא משליח רגל הוועס טה גל
לא שא כו, דהא לא בתבי בה ובעה דה שנ
לא שא כו, דהא אל בתב בה וועליאו לא
או קא או רגל מושב דתוקה צזוי, אבל שנ לא
או שנ מושב רשותה מהאה להזקיה, אבל רגל לא
מכרע. שנ רגל שוקlein דה שנאן חבור מוקה
שורי בשיניק של דהו פטנקה. דלא ליטי מיניה
מוקולת הוה אמיאן כתמי מיל האב דרשותו איזו
הא שנין שנין שנין אנטיריה. היה והער דאי מוקה
מוקולת הוה לרווח בשודה בירוי אבל איזא ממלא
אל, קמ"ל, ובער ובוין דנקא לו שנ דממלא
ובוכר תראין רגל ולפה מזינה; נהבקה בבלול
לענטה, והפלתו או טיפה פריטה להעטה
שטלולגה עצמן בדר טויב וחומרם הדינט
ודומיא דע שיש קאנא להזקיה; ואיל שא שנ.
מהפרק דא קוקטת מלתייה דרב פפא בזולדה
ושו וילג' כל היזיך דרכ הולוך שלא בכוונה הי
תוולדה ררגל דהיזיך קצע ואין בונטו להיזיך
ובשערה. שנדקוק כלים בשעה וגרתון
ושברחתן, מא שא גל. דמיתיב והיק מצי כו;
אם עשרה, בור עמווק יטפחים דינו אב דבקך
דרבו ליהמתו: וזה אם לאוק. דאמ געל שור בבור
תשעה ומאת פטור בעל הבור ואם הוק החיב ואב
הוא דהא מוזיק ודקרא נפקה מתקיב והמתה
הזה לו דרמשמע בור עשרה דבר מקטיל הדוא
חיב בקייתת השור הא ביציר מהביב לא
וילב דהא בזינקן מותייב לישען אונריאן סוף
סוף זה אב למייה זהה אבל לאוקן דיבי דפק
לו מקריא בור עשרה לימייה נפקא לו בור ט
לעזקן דתביב ופפל שפה שר או במו משמע
כין מת ובין הוק בעל הבור של מיל והמת אמת
השור אמרו רבנן בבור תשעה פטור דלא מחמת
הborות מת דאין בו כדי להזכיר אבל הוק החיב
דבור תשעה בר ליקון הזה, אבניא או סבינוי
שעניזון בשורת הרכבים. והנקלל בון גני אדים
וזהיזון להם: דאטפנוגה, השופקון ונתון בראשות
הרבוט: בין ל' ב' פון ל' לשוטא, דפליני בפרק
הפנייה את הבד לפקון ור' חונא זיין
הקדמייז אברו בתקלה שהשקר נפקא לו
מכור דתביב בי היכי דיבור חזיקא בהר' דיא
הדיין הפקר בז' אוקטובר לפקון בפ' שור שבקה אהת
הפרה (וח' מט: ו) שעיל עסכל ברייה ותפיחה בא
לו א' בל הפללה שהקורה חביב

בבא קמא. ארבעה אבות נזקין – פרק ראשון דף ג עמוד ב – מתרוך מהדורות "אבן ישראל" – (שטיינזלץ)
הוּא כוֹתֵב בְּשׂוּגָן

ב' עז"ל

מִשׁוֹרָה למלונה. הינו קrho דש ורגל פטורין ברהיר' ובאבנו וכיסינו אין כלקל בין תומות לשובערת דלא שירך חילק אלא בעבלי חיים ואית' הדוי בוגר מושר מה לשור שבן בח' וחכומותו להזוק ומקשרות' דאי מבור ושור מפה הצה ולקונג גבי הצה השווה דקאמר אבני לאויראי אבנו וסיפינו לא גראס אי לר' דאמר כויל מושר לו למדנו הינו שור דלאב א'ש דבכמה הצה אונן בקרפ'יש אבל קשה בון דמנבו נטע ליליקטער בוזה כלים בבור ולקון בנטנעה נטע (כח) מוניב בוזה רב כלים גבי נשבר כהה ופְּמַונֵּךְ. לאו זונק גבי בור דלאו קומז האז ובן גבי אש דפשיטא דאס חיליך גדריש של בקייר באש של אחר דרכיב:

- לְמַדְנוּ הַיּוֹן בָּר וְאֶלְךָ
הַיּוֹן שָׂוֹר מַאֲשָׁנָה בָּר
וּמְמוֹנֵךְ וּשְׁמִינּוֹתָו עַלְּדָעַן
וּמְמוֹנֵךְ יְשִׁמְינּוֹתָו עַלְּדָעַן אֲשֶׁר
קָאָמַר רַב בְּפָא אַתְּוֹלָה דְּבָר
דְּאָמַר מִבְּעָה וְשַׁן הָא אָו
לְבָבָר דְּאָמַר מִבְּעָה וְהָא אָוֹר
אִיתָּא בֵּיהֶה וּכְיַתְּמָא אָב
אַרְם מַעְזָר לְעוֹלָם בֵּין עַר
הַכּוֹי דְּמַיִּי אֵי בְּחַדְיָ רַאֲוָל
דְּבִינְיָה בֵּין לְבָבָ בֵּין לְשֻׁמְנוֹת
הַמִּבְּעָה מִבְּעָה וּכְיַקְאָמַר
תּוֹלְדָה דְּאָשׁ בָּאֵי בְּיוֹהָ אָז
שְׁהַעֲזִין בְּרַאשׁ גָּנוֹן וְנַפְלָה בָּוּ
אֵי בְּחַדְיָ רַאֲוָל קָא מַזְקָי
אַחֲרָמַעְזָר בְּבֵן מְמוֹנֵךְ
אַחֲרָמַעְזָר בְּבֵן מְמוֹנֵךְ וּמְמוֹנֵךְ
דְּאָשׁ בְּאָשׁ וּכְיַקְאָמַר רַב
הָא אַזְקָמָנָא תּוֹלְדָה דְּרַגְנָה
דְּרַלְבָּתָא גָּמְרִי לְהָ וְאַפְּמָא
בֵּן הַעֲלִיהָ וְהָא מִבְּעָה בְּעַיְלָה
צְרוּרוֹת מְגַוְּפָה מְשִׁלְסָם אָז
מִבְּעָה לְהָ לְבָבְ פָּא
לְהָ אַפְּמָא קְרִי לְהָ תּוֹלְדָה
הַמִּבְּעָה וְהַקְּבָעָר בּוּ: בְּמַא
אַרְם וּשְׁמָאוֹל אָמַר מְבָעָר
הַכְּבָעָן בְּעַיְלָה שְׁוֹר שְׁמָאוֹל אָמַר
אַזְקָמָנָא בְּעַיְלָה שְׁמָאוֹל אָמַר
רַב יוֹסֵף אַיְלָן אִתְּבָלִישׁ
מַדְרָא
מַאי מַעֲמָא לֹא אָמַר בְּשְׁמָאוֹל אָמַר לְדֹ מַי קְתָּנִי נִבְעָה וּשְׁמָאוֹל
לְדֹ מַי קְתָּנִי בְּעַזְמָה מְכִידָי קְרָא לֹא בְּמַר דִּיקָי וְלֹא בְּמַר דִּיקָי רַב
תְּנָא שְׂוֹר וְכָל מִילָּ דִּישָׂר וּשְׁמָאוֹל נִמְיָה הָא תְּנָא לְהָ שְׂוֹר אָמַר
וּמִבְּעָה לְשִׁנוֹ וְהָבִי קְאָמַר לֹא רַאי תְּקַנֵּן שָׁאַי הַנָּא הַלְּזָקָן בְּרָא
לְשָׁוֹרָה בְּלֹבְרָה:
מִידָּה

卷之三

בבא קמא דף ג עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום שישי) רז

שואלה הגמורה: ומאהר שאין תשולומיים שווים לתשלומיי רgel, **אמ"א**
קורי לה לצורות תולדה דרבך.

56 מהרעת הגמורה: צורות קריים תולדה דרגל משום שעלייהם **לשלים**
חזי נוק זה מן העליה ומכל נכסיו החמייק, ולא בקרן תמה שאינה
משתלה אלא מגנוו של השור המזיך.

57 מקשה הגמורה: **והא מבעיא בעי והסתפקן רבא** בדבר ות. **רביעי רבא,**
חזי נוק איזרות, מגנוו של הדרבר המזיך בלבוד הוא משלם, או מן
העליה משלם.

58 מהרעת הגמורה: אף **שלרבא מבעיא ליה** בדין זה, אך **רב פפא**
פשיטא לה שהוא משלם מן העליה.

59 ושבר שואלה הגמורה: **לרבא מבעיא ליה** בדין זה, לפי העד שני
משלים אלא מגנוו אפאי קורי לה לצורות תולדה דרבך.

60 משיבת הגמורה: צורות קריים תולדה רgel לענין **לפוטרה ברשות**
חרבם כרגל, שאינה חיבת אלא ברשות הניקך ברגל.

61 שנותנו במשמעותו, **הבעה הבהיר בו;** שואלה הגמורה: **טאי מבעה,**
משיבת הגמורה: רב אפאי, מבעה זה אדם, ושמואל אמר,
מבעה זה החן.

62 מפרשת הגמורה: **רב אפאי, מבעה זה אדם, משום דרבנן** (ישעה כא
יב אפאי שמר, אטה בקר ובם לילת, אם תבעין בעי, שבו אידי.

63 ובעיר הוא לשון שאלה ובקשה. הרי לנו כי מבעה השוני במשמעותו
ועל כן גם את המבעה השוני במשמעותו הוא מלשון גiley, ועל כן יש לפרש על
ושmailtoל אפאי, מבעה זה החן, משום דרבנן (עבדיה א ז א'יך
נחותו עשו בכו מצעדי).

64 מפרשת הגמורה: **טאי מטעמץ – מודי משמעתו של כתוב זה,** בדמתני גם
רב יוסוף, איידין ארתקבש עשו אתןלו מטמודה – אך נבלש עשו
והתגלו מטעמוני. הרי לנו כי מבעה השוני במשמעותו הוא מלשון גiley, ועל כן יש לפרש את המבעה השוני במשמעותו בשן, שהיא לפחות מוגלה ולפעמים
מכוסה.

65 שואלה הגמורה: **רב מאי מטעמא לא אמר בשמואל ש'םבעה** והוא
מלשון גiley, כמשמעותם מדברי הכתוב בערבית.

66 משיבת הגמורה: אמר לך רב, מי קתני במשמעותו 'גבעה' כלשון גבער
האמורה בכתבוב הנ"ל, הלא 'מבעה' נאמר בה, שאינו לשון גiley אלא
לשון בקשה.

67 שואלה הגמורה: **טאי מטעמא לא אמר רב ש'םבעה** והוא
לשון בקשה האמורה באדם, כמשמעותם מדברי הכתוב בישועה.

68 משיבת הגמורה: אמר לך שמואל אין לשון המשנה מכונה למורי לשון
'בעיר' האמורה בכתבוב הב"ל, הלא מבעה נאמר בה, שאינו לשון בקשה
אללא לשון גiley.

69 ושוב שואלת הגמורה: **מבריך קראי לא במד ר' ירין ולא במד ר' ירין –**
מאחר שבין לרוב ובין לשמואל אין לשון המשנה מכונה למורי לשון
הכתובים האמורים, רב מאי מטעמא לא אמר בשמואל, הלא אף
לשיטתו אין מדויק לשון 'מבעה' שבסנה.

70 משיבת הגמורה, הכרחו של רב להעמיד את מבעה באדם ולא בשן,
משום שהוא כבר נכללה באב הרואה השני במשמעותו, שכן בבר **תני**
שור, וככלולים בו **בל מילוי דשור,** שהם קרע, שנ, ורגל.

71 שואלה הגמורה: **ומדרע שמואל גני לא יפרש כרב, הלא הוא כבר בתנא**
לייה שור במשמעותו, ואף שנ נכללה עמה.

72 אמר רב יוחנן לרשות שיטת שמואל על פי דברי רב יהודית, את המשך
בלבד, ולפיכך יש לרשות שפה בעיה בא לחיזוב שנינו.

73 מפרשת הגמורה: והבי קאמה, לא ראי חקון שאין חנאה להיזיק, ועל
בן קל יותר לשומרה, בגין חנן שיש חנאה להיזיק, ומאהר שהיא
לחוטה לא יכול קשה לנכילה לשומרה מאכילה, והרי הוא בעין אונס
על אכילהה. לפיכך אילו נכתב בתורה חיזוב קרע בלבד, לא היה בידינו
ללמוד ממנו חיזוב שנ.

74 **ואי דלא אפרקינחו לאבנו סכינו ומשאו אלו וудין הם שלו, אלה**
כבר נחלקו רבו ושמואל בדין זה. אי לאטמאול דאמיר אף על פי שהם
מנומו בולם וככל תקלחה שהיא ממונו מבورو למדרגן, הרינו תולדה בזה.
ואי לר' דראפר' בולם וכל תקללה שהיא ממונו משוויזו למןנו, תניינו
תולדה שזה.

75 **מסיקת הגמורה: כל תולדה בו יש לה להחיב בדין זה, שהרי מא**
שנא בוד שבן תחולת עשייתו לעז – שמתחלת בירושתו בירושתו
הרבים הוא עמד להזיק, והוא ממוּת, והוחתם ברשותם הריבים עמידת
סכינו ומשאו נמי, תחולת עשייתו, והוא ממוּת, ושמירתו אללה, חני אבנו
לעז, והם פטומן, ושמירתו אללה. על כן יש להם להתחייב בבור
עצמוני, ולא יוכל שעלהם אמר רב פפא באופן אחר: אלא תולדה דבוד
גבור, וכי קאמיר רב פפא תולדותיהם לאו ביצועה בהן, אטולדה
הטבעה אמר כן.

76 **ודוחה הגמורה: אלא טאי עיה [Mahon] תולדות מבעה, אי לשמואל**
האמר מבעה זו שני, הא אוקטמא לעיל [עמדו] א שדי תולדה דשן
והוא בדין שני לב בדור, ממשום שהוא דומה לשן בכל הכותנותיה. ואילו
לרב דראפר' מבעה זה אדם החמייק, מאי אבות ומאי תולדות אית
כיתה, הלא כל נוק שנעשה על ידי האדם הוא אב,

77 **וכי תימא, אף של אדם החמייק והוא נוק שעשה האדם כשהוא גייר,**
ותולדה של אדם החמייק הוא בשזוק ערו יישן, וחתן [להלן בו]
אדם מעד לעולם, בין ער בין שני, ולעולם הוא חיב על נוקו, ואם
כן, אף אם אין אלו תולדה, מכל מקום דינו בדין האב, ולא יתכן
להעמיד בו את מה שאמר רב פפא תולדותיהם לאו ביצועה בדין].

78 **מנסה הגמורה לתרץ: אלא אפיקו ורוק הפה? בגינו וליחת החותם**
שהזיק האדים בהם, שהם תולדות אדם החמייק, עליהם אמר רב פפא
תולדותיהם לאו ביצועה בהן.

79 **ודוחה הגמורה: ביחסו וגינוי אלו חיבי דמי –** באיזה אופן הזיקו. אי בחד
האולן קמוק – אם בדרך הילוכם הזיק הלא בזו של האדם הזה,
והלכה בדין שכחו בגופה, ואם כן וראי שתולדות אלו הן ביצועה בהן,
ואילו הזיק על ידי שחאלק בחם בתר דגניה ולאחר שנחנו על
הארץ, הלא בין לר' בין לשמואל שנחaldo באבנו סכינו ומשאו שלא
הפקרים, קניינו פור, שכן והוא מפרק אדים את ביחסו ונמי, ולאחר
שחלקיהם לדבורי הכלם בזאת. והרי תולדות בורן בזאת ביצועה בדין
לעיל.

80 **מנסה הגמורה לפרש את דברי רב פפא באופן אחר: אלא תולדה**
הטבעה במעטה, וכי קאמיר רב פפא תולדותיהם ביצועה בהן.

81 **אטולדה דאס אמר כן.**

82 **ודוחה הגמורה: תולדה דאס מאי ניהה. אלילמא אבנו סכינו ומשאו**
ששנתין בראש גנו, ונפללו ברוח מצויה והזיק, היבי דמי – באיזה
אופן הזיק. אי בחד דאולן קא מוקי – אם הזיק בדרך הילוכם, קניינו
אש. מאי שאן אש דבכח אחר שחלש תחלש וזהק על ידה, והיא מטנה, ושמירתו אללה,
אותה יש לחושש שחלש וזהק על ידה, והיא מטנה, ושמירתו אללה,
הני אבנו סכינו ומשאו שנפללו והזיק על ידי הרוח נמי בכח אחר של
הרוח מעורב ביחס, וממונח, ושמירתו אללה. ואם כן יש להם להתחייב
כמו אש, ולא יתכן לומר על עלייהם תולדותיהם לאו ביצועה בהן.

83 **מסיקת הגמורה: אלא תולדה דרב גמל הייא ברגל, ואילו באש, וכי קאמיר רב פפא**
תולדותיהם לאו ביצועה בהן, הא אוקטמא – הרי הסקט
עליל [עמדו] שתולדה דרב גמל הייא ברגל.

84 **משיבת הגמורה: דברי רב פפא תולדה שדי תולדה דרב גמל הייא ברגל,**
שאמת הדרבר. שאמת הדרבר. שאמת הדרבר. שאמת הדרבר. שאמת הדרבר.

85 **ושיבת הגמורה: אם תולדה שדי תולדה דרב גמל הייא ברגל, לאו ביצועה בהן?**

86 **משיבת הגמורה: לאו ביצועה בהן?**

87 **משיבת הגמורה: לאו ביצועה בהן?**

88 **משיבת הגמורה: לאו ביצועה בהן?**

89 **משיבת הגמורה: לאו ביצועה בהן?**

90 **משיבת הגמורה: לאו ביצועה בהן?**

91 **משיבת הגמורה: לאו ביצועה בהן?**

92 **משיבת הגמורה: לאו ביצועה בהן?**

93 **משיבת הגמורה: לאו ביצועה בהן?**

94 **משיבת הגמורה: לאו ביצועה בהן?**

95 **משיבת הגמורה: לאו ביצועה בהן?**

96 **משיבת הגמורה: לאו ביצועה בהן?**

97 **משיבת הגמורה: לאו ביצועה בהן?**

98 **משיבת הגמורה: לאו ביצועה בהן?**

99 **משיבת הגמורה: לאו ביצועה בהן?**

100 **משיבת הגמורה: לאו ביצועה בהן?**

101 **משיבת הגמורה: לאו ביצועה בהן?**

102 **משיבת הגמורה: לאו ביצועה בהן?**

103 **משיבת הגמורה: לאו ביצועה בהן?**

104 **משיבת הגמורה: לאו ביצועה בהן?**

105 **משיבת הגמורה: לאו ביצועה בהן?**

106 **משיבת הגמורה: לאו ביצועה בהן?**

107 **משיבת הגמורה: לאו ביצועה בהן?**

108 **משיבת הגמורה: לאו ביצועה בהן?**

109 **משיבת הגמורה: לאו ביצועה בהן?**

110 **משיבת הגמורה: לאו ביצועה בהן?**

להבחין מוהפסוקים אם 'מבעה' הינו שן או אדם המזיך, מודע פירש
שמעואל ש'מבעה' הוא שן ולא פירש כרב שהיינו אדם המזיך.
אמור לך שמואל, אי פלא דעתך כרב ש'מבעה' הינו אדם, יש
להקשות, הא קבנוי בבר בטפאת ליקמן (טו), 'שׂור המזיך ישׂור המזיך
ברשות הנזיך והאדם', ומודע בתבה המשנה פעמיים לאדם המזיך,
ובהברכה 'מבעה' אינו אדם המזיך.

שואלת הגמרא: **ולתני ברייש** – ומודע אכן לא בתה המשנה לאדם
המוני במשנה כאן. משיבת הגמara, **בנוקי פמן קפירי בונקי גוטו**
לא קפירי – משותינו מדברת בណקים גועשים על ידי מומו של
האדם, ולא בנוקים שעושה האדם עצמו.

שואלת הגמרא: **רב נפי קא קתני אדר בסיפא** – לרב ש' מבעה' היינו
אדם, אף עלייו יקשה כמו שהוכח שמואל, שהרי כבר אמר אדם
במשנה לקמן, ומודע נכתב פמעים.

משיבת הגמara: **אמר לך רב, ההוא אדר שנטבח בסיפא, לפחشبיה**
בביחי מעדין הוא דארחא – לא הוזכר אלא כדי למןתו עם שאור
המוניים המודעים שהזוכרו כולם באותה משנה, אך עירק דין נכתב
במשנה כאן.

הגומרוא מבארת לדעת רב הדושר המשנה בטעם שאין למלמוד זה
 מזהו; ומאי – וביציר נפרש לדעת רב מה שנאמר במסנה' לא' **ה' השור**
 כהורי המבעה וכו', הבי קאפר, לא' ראי – אין דין **השור החמור שבן**
פשלים את הפוֹר אס נהג אס ומת, בראי – בדין **האדם הקל שאין**
פשלים את הפוֹר, ולכן אין למלמוד לחביב על נזקי אדם הקל מנזקי
 השור החמור, כי שמא החומרא הגורמת חיוב הקופר היא הגורמות
חיובי הממן; ולא ראי **האדם החמור שבן חייב בארכעה דברים –**
 שארם החובל בחבירו ממשל מלבד הנוק אף צער רפואי שבברשות,
בראי השור הקל, שאין בו ארבעה דברים הלו וAINו ממשל אלא
 נזק בלבד, ולכן אין למלמוד לחביב על נזקי השור והקל ממנה שחביבה
 הרהורה על נזקי האדם החמור, כי שמא החומרא הגורמת חיוב
הארבעה דברים היא הגורמת את חייב הנזק [ה].

שואלת הגדירה: ומה שנאמר בהמשך המשנה הא"ר ח'ו'ה ש'ב'חן
שדר'בו ליה'זק, ולדעת רב' ש'זר' הדינו בגל נזקי השור ואף קרע, יקשה
וברב' ש'ר'בו ליה'א – רוי הילכו רבבו ליה'זק.

מתרצת הגמרא: המשנה מדברת בבמיאדר שבר נגה שלש פעמים.

מקשה הגמרא, כי מיוזך ריבבו להלך, הרי מכל מקום אין טבע השור בכר. מתרצת הגמרא, בין דאיידר – בין שנגה שלש פעמים ונעשה מעוד, מעתה אורהיה הוא – דברו להלך ואף שאין בטבעו כן.

מקשה הגמרא עדות: ולדעת רב שמעבעה היינו אדים, קישה וכי ארם ריבבו להלך. מתרצת הגמרא, המשנה מדברת בישן, שאינו נשمر מלוחיק, מקשה הגמרא, עדין קשה וכי לען ריבבו להלך, מתרצת הגמרא, בין דביריך ופשית – בין שדרכו לבוכך ולפשות את רגליך בתוך שנתהו, אורהיה הוא – נחשב זה כמו שדרכו לשבר כלים שבצד

⁹⁶ מרגלותיו.

⁹⁷ מקשה הגדירה עוד: ומה שנאמר בהמשך המשנה 'וְשִׁמְרָתָן עֲלֵיכֶם'

הרי לשון זה שיר על מmono של האדם, אך לדעת רב שמבעה' הינו
הרי דבר אחד יתנווה ונשׁוּבְּנָא... ונשׁרְבְּנָא... ונשׁוּבְּנָא... ונשׁרְבְּנָא...

¹⁰⁰ ואם היה אין שפנונה מפניהם – שמורות עצמן מושלת עלייה,

¹⁰¹ מישיבה הגדולה: וילטער – והרי אף לדעתך שמכאן יש לדוח ביכח

¹⁰² ש'םבעה' אינו אדם, מכל מקום יקשה, הִא דתני קרנא בברייתא

אַרְבָּעָה אֲבוֹת נָוִיכָיו, וְאֶרְם אֶחָד מֵהֶן, וּמִסְיִימָה גַם שֶׁם הַבְּרִיתָה ¹⁰³

¹⁰⁴ ה'צד השווה בהן שדרבן להזיק ושמירתן עלייך, ויקשה הלא **אדם**

לכט שהוב שווה ברכבת א. פ. נ. הובוטם בד' אמת יסודורה נו¹⁰⁶

107 עליון

ולא ראי תחש – ואינה דומה המכונת השן שאין בוגנותו להזיהה, בראש
הקרן – בתכונות הקרן שבוגנותו להזיהה, ולבך אין ללמידה קרן משן,
שים לומר שהמכונת השן שאין בוגנותו להזיהה היא הסיבה שהחיבים
עליה, ואין ללמידה ממנה להזיהב על נוקי הקרן שאין בה סיבת זה.
מקשה הגמורא: והרי הסברא היא להיפר, שכן אין בוגנותה להזיהק
הסבירה היא שאלך יהודה פטור מלשללים, ואם כן קנייה וילאו כל וחותם
הוא – וכי אין ללמידה קרן משן בכל וחומרה ומה שאין בוגנותו
להזיהק חיב, קרן שבוגנותו להזיהק לא כל שבן שחיב.
מתרכזת הגמורא: איזצטראך – הוצרכה התורה לכתוב קרן, שכן סלאק
דעתך אמרניא, שכן שהקרן בוגנותו להזיהק פטור, מידי דתוה עבד
ואתמה – כשם שמיצנו בעבד ואתמה שהוזיהק, שהרי עבד ואתמה, לאו אף
על גב דבוגנותו להזיהק אפיילו הקי פטורי – החם לא פטור האדרון על
נקחים אף שהיחסים נעשו בכונה, ולכאורה זהו טעם הפטור מושום
שמעוקיים בכונה, הכא נמי לא שנא – אף כאן בקרן היה מקום לפטור
משום שמייקה בוגנותו.

רב אש דוחה הראה מעבר ואומה: אמר רב אש, אטו עבד ואמה לאו טעמא רבה אית ביהו – החם אין בהם טעם גדול לפטור הארון על נזקיהם, שכן יש להשוו שטמא קניינו – יביעו רבו, וכל העבד וירלק גדרישו של חבירו, כדי לחיבר את אדוננו, ומצעיא זה מהיבאת רבו מהא פנה בכל יופי, ולאחר פטרו הכתמים את הדואן מושלים בדי שלא עשה כן, מה שאנין לנו בקרן שאין שיר טעם זה, בה הסברא אומרת שבין שכובנותו להזיק יש יותר לחיבתה משן, ואפשר למורה בכל וחומר משן.

אלא אכן הסבירו הופכות הם, ופרק' **חכמי** – וכך מפרק' התנא שאין
לلمוד והזה מודה, לא ראי הקרו שבעונתו לטעון, בראוי השן שאין
בונונו לטעוק, ולכן אין למלמד שן מקרן, ולא ראי השן שיש הנאה
להריך, בראוי שברנו שאין בראאה לטעוק, ולכן אין למלמוד קרבן משן.
הגמרה וחורה לדברי רב יהודה בהמה שפיריש המשנה לפי שמואל,
שר' שור' האמור במשנה הינו קרבן ומבעה הינו שן, ומקשחה הגمرا:
ורג'ן פאי – מודיע לא נכרת במשנה, וכי **שעיריה** – החסירה אותו
המשנה בלא להזכיר. מתרצת הגمرا, במשנה לקמן (ט) נאמר
בשעירוק חב **הפיוק** לשלם תשולמי נוק, וכוונתה בוה **לאתהי** –
לרבות רג'ן שלא כתבה כאן. מקשה הגمرا, **ולוינגייה בחריא**
ומודיע אכן לא כתבה המשנה בפרק' רג'ן.

מכה קושיא זו רוחה רבא לביור והומבר באופן זהה: **אלא אמר**
רבא, תנא שור לרנלו ומבעה לשינו – 'שור' האמור במשנה הדינו
 רגאל, ומבעה חינו שן, ו**ולכדי קאמבר** המשנה בטעם שאין ללימוד זה
 מזה, לא **ראוי הריגל** – אינה דומה תבונת הרגל **שוויה טניין**, **בראי**
חישן – כתובות החש **שאין** חיקקה מצוי כל כה, ולכך אם לא היה נאמר
 בתורה בפירוש לחיבע על החש לא היה אפשר ללימוד לחיבע מהרגל
 החמורה שהזקן מצעו. **ולא ראי החש שיש חנאה לתהיין**, **בראי הריגל**
שאין חנאה לתהיין, ולכך אין ללימוד רגאל משן החמורה.

מקשה הגמורה: **ובכן פאי** – מודע לא נזכר במשנה, ובו **שייריה** – השAIRה אותו המשנה בלבד לא להזכיר. מהרצת הגמורא, **'בשחויק חב הפוך'** האמור במשנה ל�מן, בא **'אתויי'** – לרבות קהן. מקשה הגמורה, ול**תנייה בחידיא** – ומודע אכן לא כתבה המשנה בפירושך. מהרצת הגמורא, **במעדון טחיחלוונ קמייר,** **בתפין ולבסוף** מעודין לא **קמייר** – והמשנה כאן מדברת באותם נזקיין שמותחים מועדים מועדיהם הם, ככלומר **شمשלמים מתחילהם נזק שלם.** אך קאן שיש בה דין תם ומועדי, **שבשלש הפעמים הראשונה שנוגה משולמת חיז נזק,** ורק אחר שהועודה לנוגה שלוש פעומים משולמת נזק שלם, אין המשנה מדברת בהזק זה, והוחזר רק ברמזו במשנה ל�מן.

בבא קמא. ארבעה אבות נזקין – פרק ראשון דף ד עמוד ב – מותוך מהדורות "אבן ישראל" – (שטיינזלץ)
הנזכר בישעיהו (בש"ג)

-2-

1 תנין אודם שמירת גותם עליו. והאי דקוניג ושמירקון עילך אשארא איאא מבעה זה
2 השם שופר אודם מקומו לדח'ר ובא אחר ונפנפו כליז' חיב הושפכן: בקורה אש
3 החקלאות. במושב שוחט שורף דבר היחסים בגו נפתח שעה ובל מיש רקב מים תעעה אש.
4 בគנים שבכובעיהם את האש בשענותן מים על האש נשימים במניע בעבורות רתירותו
5 סופא דראדי היכי הוא להוציא שם לעציך בו

6 הודיע שマー לאייר בשתתאדים מן העולם: מ'
 7 חביב פט' בעי. לשון רבים דילוחי מושמע
 8 ריבועה אפיקים קאי שון מבעבעין את האש:
 9 הביביא אש חביב. מלטען שחשאש כביעת המים
 10 ובוד ואינוא מבה ום

ש **הוּא דְּכָרְתִּיב אֵלֶיךָ**
קְרֹבְיוֹם פְּרוֹשֵׁי קַמְפֵרְשֵׁי אֵלֶיךָ
הַמִּזְמָא תְּנָא שָׂור דְּרָאִית
בְּזִים זְמִינְיוֹ רְבָנוֹת בְּזִים

ב) ניק צער וריפוי שבת

ה) והו מאכלהי האש:

א) אבות נזקון שומר חם

ב) בפרק הושאל בכבב מצעען (ור' עד) פרשה

ו) רוח חיים אבות. קרי לתקופ דרבינו ברראן שיטר תפ. חייב בפשיעתו והושוא לירב אפללו

ז) ואנטיס ושורן ונושא שבר חיברים בגנינה ואקיה וכ"ש בפשיעתו ובולחו כתמי בקנין

ח) בפרק הושאל בכבב מצעען (ור' עד) פרשה

רשותה נאבקה בשומר הרים שנגיה שומר שבר
שלישית בשואל הילך אבות נינו ולקון ביע
מא נינו ותולחות נזק ההובל בבריחו נזק לו
מה שורא שווה עכשוי פרחות מכתילה צער
ומודרני ממנה אדם השומן ידו ליליאץ עץ רב

רואה ליתן ברי שוייצץ לו ע"י סס דלית ליה
 צער בולי האין ורישיון שבת ובשות' בולחו ליף
 מקריא בפרק החולב (לטמן דף רה) וכדין דכתיבי
 אבות נינהה בל קה"ר או אשעניא הוא עצמו
 השלים אכם באומות אכם

**שׂוֹר מֵהַ לִ שׂוֹר דָּאוֹק
סֵם אֲדִי אִירְיִ נִזְקֵ הָוָא
וּזְוֹלָנוּלְוָשָׁא שְׁבָר וְהַשּׁוֹכֵר
הַרְמִזְנֵן בְּנֵי צְדָקָה דְּרוֹבָּה**

דקה מבעה רגמאנַה דיבר קפּני ובור לא מייר
בונזק אָדָם דְּרַחְמָא פְּרוּרָה לְגַמְרָה לְקַמְנָה
(ך' ג') שׁוֹר לא אָדָם חִמּוֹר לא בְּלָס וְאָדָם
דאַזְיך שׂוֹר דִּיקָא בְּתִיב דְּקָרֵי לְיהָ אֶבְדְּבִיב
וּמְבָה נֶפֶש בְּהַקְהָה לְשִׁלְמָה נְשִׁלְמָה אָדָם דָּזְיך

שָׁר בּוֹ, וְכַנְּן דָּלָא דִמְיָה חִזְבָּנוּ לְהַדִּי תְּנֵי לְהַזְּבָּרֶת:
בְּתְּרִתְמָה: אֲדָם דָּאֵיק אָדָם. בְּגַנְּן דָּבָרִים דְּחַזְבָּל
בְּחַבְרוֹ וְלִקְמָה פְּרַךְ הָא ד' שְׂמָרְן דָּר.
אוֹשְׁעָיאָה, אֲדָם דָּאֵיק שָׁוֹרָוֹתָה, וְתַחַתָּן. רַבִּי
אוֹשְׁעָיאָה: בְּבָתְרַת דָּמָנִי הַזָּקָבְרִים ד' שְׁמָרְן
שְׁוֹמְרִי לְהַרְנָא לְהַזְּבָּרֶת.

דראא ליריה באיפרוא
ערם

44. הווק דרמיילא תשלייטי פפֿל. אם האפֿצעת תחמא
ברודו הנטבֿה: תשלייטי אַרְגָּזָה וְחוֹמָשָׁה.
45. 46. ומוכְרָה: גִּנְגֶּה. שְׁמַלְמָלָעֵפֿ עַצְמָו אַגְּנוּ מְשֻׁלָּם
47. 48. יְשַׁלְמָשׁ עַנְמָס וְהַיְנָטָקָס אַמְדִינָק בְּפַרְמָזָה (לְקַמְן דְּסָדָה) פְּרַט לְמַרְשִׁיעָה אַחֲ עַצְמָתָה: גִּנְגֶּל.

48 כתיב באנט (וברים בו) ובפתחה כתיב שמלת בן בק' ישך כמנור הבהירות בכוורת
49 מושפע. קורותה: פְּרִמָּע, תְּרוּמָה חֲזֹלֶן, וְמַנְפֵּחַ. אין לעץ בוכמן גִּישֵּׁן (וְרַב) מְפֵרָשׂ מְפֵאִי
50 ק' זו וזק' קמנון בתבר בוגורה (ויקרא כ) מכה נפש בתקופה שלמה וונפוך את היהן לילא
51 שבוי, וטפטען. שמיגיע שְׁרֵץ בתרומות בזק' אַפְּסִיךְרָה מִגְּרָה. המוזה מעצמו וגזרן דלא
52 בידיהם וורי לי בא גירז ואנברין בפרק מונזה (לקמן רף סג) לטוען טענה אַפְּרָה בעבב וטוען

53 טענת גב ולא בוטון טענת גזין שוריין והוא חיבר בכוונה דראטה לדרה ביהירא. שומר
54 גזין ביהירא אתקא לדרה והגנון גומונא אתקא לדרה באיסוקא:
עדים

ואַמְּלָא מבעה זה המים. פ' בון ודקרא לא במר ולא במר ואית היקן בתיב מים
בהתורה ר' מושלח חון והוא אומר (אירוב ה) ושולח מים על פניו וחוץ וא"ג
דישיל בערלה בבהקה אירוי ממים נמי משתחען מיניהם מד' אפקה רוחקנא בהקה בלשון
שליח ולעיל דכען במאן יוקמינו לה לא מעז ווקמינו במים דרי נמי מוקחת במים איתן
לאוקסומי מילדי דשור מוכתב בשיירה וא"ת והנ'.

- 1 מים הדר אדי דומשליל עלייה ברקען דומא וגבוח
- 2 ראשון ברו הווא ואיבך שעוי גרבא בטלמא הווא
- 3 ב' אמרמן דההנשטיין (סנזרוין דר' עוז) ו' לדמיינר
- 4 ברכות שעוי קומבל' בערך שעוי נמי היי' אונ' קבר

הראש רבי פריבר הצעה
מואי הצעה וההבער וככ
הכי ארבעה שלשה הוא
בדרכו או ברכו פלי מאי
בזמן חיטים אללא דיללא דבר משני ספרי מאי

ביהוב ממס נבעו, ואית ב' בתבר נמי נבעו לא
מיטוקאנו מתנייהן במיס דמי קני ביבעה כקדיק
לעליל ור' (רב) גביה שן ו' לדלא שרין לאושעריא אללא
גביה שן דילטני נבעה שהשען עצמוני נבעה דטבינה
משמעות מגלה ודריך אחר שראה מבסהו אбел

שְׁלָשָׁה עשל אבנות נזקן. ודיינים יב דשוכר
בשומר שכר הייא או בשומר הדם הווי.
שְׁמֹר חומר והשואל. שמර הדם כבורי מבל

הבר **בראשית יג:ט** וְאֶת־בָּשָׂר וְאֶת־יְלִדָּה וְאֶת־בָּשָׂר
16 גּוֹנִי אֶדְם תַּנֵּא אֶדְם דָּאַמְּן
17 שָׁוֹר אֵי הַכְּיָ שָׁוֹר נְמִי לִתְּ
18 דָּאַזְׂקָ שָׁוֹר וְלִתְּעִ שָׁוֹר דָּאַ
19 אֶדְם בָּאוֹסִים שָׁוֹר נְזָבָן
חוץ מִן הַפְּשִׁיאָה שָׂוֹל חַיִּב בְּכָל חַזְקָה
בְּנִינָה וְאֲבִיהָ וְפֶטֶשׁ בָּאוֹסִין? בְּךָ לֹא בְּבוֹה
הַסְּרִיר וְלֹא בְּסְרִיר שְׁבָתָה פְּשִׁיאָה.

20 משלם ארבעה דברים א' ליתני נמי א' בוט בשור הקרן החשן חרנול
21 שור מה לי שור דזוק ר' ר' ר' דגניא לה לבול מלך בשור מבו תעא דמתני; וערדים וממפני פריש ר' ב' דאכילה
22 דמשלים והוא שומר חם' ול שלים על פי עדרים וממפני דל' לא שין

בכוננו באשר נקס ולא באשר עשה דאפרשר
בזורה ור' מפלש ולא אץ' טעמא דגבי
ממון מהיבין ללו בק' דגביה מקומו עונשין מן הדין
וזאת דאפרער במכות דה' הרוג ואן גרארים
החיון משמש ודקהם אין עונשין מן הדין: מנפה.

³ **הַמְמוֹנָא** הַזֶּה לְרִנֵּי הָאָקְעִינִי לִיהְוֹ שֻׁמְרֵחַ וּבְשֹׂאֵל וּבְחִיּוֹתִים
27 שֶׁם רַע וּתְפִטְמָא וּתְפִרְמָא
28 עֲשָׂרִים וְאֶרְבַּעָה וְרַבִּי אָוֶן
29 הַעַד בְּמַמְנוֹנָא קְפִירִי בְּקָוָן

ככל אלא רק בלבב ובונן שהזדה מעצמו דמזהה בקנס פטור מרתקין אשר יוציאו אלי

נמי אב הוא דרבנן והסביר את הולאה אשר צויל (ירוקה זה) אונם ונתפקת. בתייה חמשים בתורתם של עתושים דרכיהם חמשים בטה: מזיאר טה רע, קרבת ונשען אותו מהא כסוף ובריטם לא קם ליה בדרקה מניה. קטעמו קומען ונמתק לא בתייה בדרדא ואפ' היה אבות ששבכלם לימיון שעטבבו בין נער שזוקך בו רלא מקומסיה ולא קידי דנא מונצן ליה בר ממיין זיין. משפטם אלא קען לתניינן הנא ליה שופר גאנז והשואל. דרכיהם געמי ניגעה בשיר בונן שעשן עון.

טענה גזלה בוגרין וזה דקוט הכא והחשואל לאו וזרקן וזה לא משבחת ביה חנפער לא און
העם עיג' דהשענא טוענן בענין גבב שענגן הייננו מירוח מעירקאי כי אונ

בבא קמא דף ד עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (יום שבת קודש) ר' יא

55 אבות של המשנה 'מבעה' שהוא אדם דאייך שור.
56 מקשה הגמרא: א' כי שחקל רבוי או שעיא נקי האדם לשנים, שׂור
57 גַּם לִתְנֵי תְּרֵי גַּוֹּן שׂוֹר – אף את נקי השור היה לו לחلك ולכטוב
58 שני אופני נקי שור, ליתני שׂור דאייך שׂוֹר, וליתני שׂור דאייך אָדָם.
59 מתרצת הגמרא, הָא מַאי – מה דמיון הוא זה, בשׁלְמָא בזקיי אָדָם
60 מובן שיש לחקל בינויהם, שכן אָדָם דאייך אָדָם משללים ארבעה דברים ונספּ על
61 דמשלים, ואילו אָדָם דאייך אָדָם משללים ארבעה דברים מום הטעיה אָשׁ.
62 הנתקן, צער ריפוי שבת ובושת, ובין שאון החובבים שווים יש לתהות כל
63 אחד מהם בפני עצמו, אָלֶא שׂוֹר, מה לִי שׂור דאייך שׂור מה לִי שׂוֹר
64 דאייך אָדָם, הלא אָרְיוֹ וְאָרְיוֹ – וזה גַּעֲקָה הַוָּא דְמַשְׁלָם, ולרך אין
65 טעם לחקלם.

66 מקשה הגמרא: והא שׂוֹר הַפָּמָס וְהַשּׁוֹאָל נֹשֶׁא שְׁכָר וְהַשּׁוֹכָר, דָּאָדָם
67 דאייך שׂור הוּא – שאף הם אופני אדם דמיון ממוֹן, וְלִתְנֵי רַבִּי
68 אוּשְׁעִיא אָותָם בפִּנְךְ עַצְמָם, וּמְדוּעָה לא נִכְלָלוּ בְּמַבָּעה' שהוא אָדָם
69 שהוּא קָמָן כְּמוֹ שְׁנוֹבָרָא עַלְיָה, מִתְרָצַת הַגְּמָרָא, גַּעֲקָה בְּכָל מַבָּעה'
70 תְּזִקָּא דְבָּרוֹם – לאותם נזקים שעשאים בידיהם ממוֹן, וְלִתְנֵי רַוְּקָא
71 רַמְפִּילָא – ושנה בפִּנְךְ עצמוֹ לאותם נזקים שלא גַּעֲנָו בְּיָדֵיהם ממוֹן,
72 אלא שנעשה ממילא, והם ארבעת השומרים, שהוּא קָמָן בהמה שלא
73 שמרו בראו.

74 ברייתא נוספה: גַּעֲקָה רַבִּי חַיָּא עָשָׂרִים וְאֶרְבָּעָה אָבוֹת גַּוְיִקְיָוִן, ואלו הם,
75 וְאַנְּתָלְשׁוּמִי בְּפֶל – גַּבְעָה החביב לשלים פִּי שנימ, ובו וְתַשְׁלְמִי אֶרְבָּעָה
76 וְחַמְשָׁה – אם גַּבְעָה אוֹ שָׁה וְטַבְעָה אוֹ מִכְרָה, שְׁמַשְׁלָם אֶרְבָּעָה
77 וְחוּמָה, וגַּעֲקָה המשלך קָרֵן בְּכָלָה, כְּנֻן שְׁלָא הַעֲדָוָה עַלְיוֹ עדִים אלָא
78 הַזְּהָדָה עַצְמָהוֹן, וְדָוְלָא, וְהָוּ וְעַדְים זָמְפִּין – עדִים שההידו לחביב את
79 הַנְּתָבָעָה, ובאוֹ עדִים אחרים והזומו את עדותם, שהוּא קָמָן הַזְּמָמִים
80 לְשָׁלָם לְנַתְבָּעָו אָתוֹ מִמְּנוֹ שְׁרַצְוֹ לְחַיְתָה, וְוְעַזְוָגָם גַּעֲנָה בְּתוּלָה
81 שְׁמַשְׁלָם חַמְשִׁים כְּסָף, וְוְתַמְפְּתָחָה גַּעֲנָה בְּתוּלָה שְׁמַשְׁלָם אָף הוּא
82 חַמְשִׁים בְּסָף, וְהַזְּמִינָא שָׁם רַע עַל אֲשָׁה בְּתוּלָה שְׁלָקָה לְאַשָּׁה, שְׁלָא
83 מַעַזָּא לְבָתוּלִים, וְטְוַהְמַטְמָא תְּרָמָה, בְּגַעַן שְׁגַע שְׁרַץ בְּתְרָמָה
84 כְּהָן, וְאַנְּסָרָה הַתְּרָמָה בְּאַכְלָה וְמַעַזָּא שְׁהַפְּסִידָה מִהְכָּהָן, וְזַהַמְּדַבֵּעַ
85 – מַעַרְבָּה תְּרוּמָה בְּחַולִּק, שְׁבָרָק כְּבָלָה, נִאָה וְתַמְפִּיךְ לְבַעַלְיָהם, וְצִירָבִים
86 לְמִוּכָרָם לְכָהִים בּוֹלָה, וְיָאָה וְתַמְפִּיךְ לְעַבְודָה וְרָהָה, שְׁשָׁבָרָק בְּיַדְוֹ בְּתוּרָה
87 יְן חַבְרוֹ לְשָׁמָעָבָד עַבְודָה וְהָאָסָרָה בְּהַנְּאָה, וְעַדְיָה תְּלִיפָּר שְׁמָנוֹמָרָבִי
88 אוּשְׁעִיא בְּבִבְרִיאָה הַקוֹּדָרָה, הָא – הַרְיָה יְהָדָעָשָׁרָם וְאֶרְבָּעָה.
89 מבררת הגמרא: רַבִּי אֲוֹשְׁעִיא, מַאי מַעֲמָא לֹא תְּנֵי הַנֵּי – מַדוּעַ לֹא
90 שְׁנָה לְכָל אַלְוָה. מבארת הגמרא, רַבִּי אוּשְׁעִיא בְּמַמוֹן אַקְמִירִי – דיבר
91 רק בחביבי ממוֹן, כלומר באותם שְׁמַשְׁלָם עַלְיהָם כְּפִי מִזְרָחָה, אָךְ
92 בְּקָנְפָא לֹא קְמִירִי – בְּחוּזָבָן שְׁמַשְׁלָם יוֹתֵר מַכְפִּי שְׁהַזְּקָק, שָׁאַנְיָן
93 מושום הפסוד הממוֹן שהוּא קָרֵן אלָא מושום קָנֵס שְׁקָנָה הַתוּרָה, וכְּגַעַן בְּפֶל
94 וְאֶרְבָּעָה וְחוּמָה, לא דיבר בהם.

95 מקשה הגמרא: עֲדֵין קִישָּׁה, גַּעֲקָה המשלך קָרֵן, גַּוְיָלָן, דְמַמְוָנָה הוּא,
96 לִתְנֵי – היה לרבי אוּשְׁעִיא לשנותם. מתרצת הגמרא, הָא קְמִינֵי לְיהָ
97 רַבִּי אוּשְׁעִיא בְּכָל האבות שְׁמָרָה חַפְּסָם וְהַשְׁׁזָאָל, וכְּהָם בְּלָלִים אָף
98 חַזְבִּי גַּבְעָה וְגַוְלָה, שכן אם השומר חַנְמָם שְׁגַבְבָּה אוֹ גַּזְלִי מִזְרָחָה,
99 נִפְטָר בְּכָר בְּשִׁבְעָה, וְאֵם לאחר מִנְן מִצְאָה שְׁקִירָה וְהָחַפְּצָה בְּידָה
100 צְרָר לְשָׁלָם עַלְיוֹ כְּפִי מִזְרָחָה, שָׁאָם טָעָן בְּתַחְלָה שְׁחַחְפָּג נִגְבָּב
101 שְׁמַשְׁלָם כְּפֶל וְאֵם טָעָן שְׁנֹגָלה משְׁלָם קָרֵן בְּלָדָן גַּזְלָן. הרוי שנכלל
102 בשומר חַנְמָם יְכוֹנֵה הַגְּנִיבָה וְהַגּוֹלִיהָ.

103 מקשה הגמרא: וְרַבִּי חַיָּא גַּמְיָ – אף עַלְיוֹ יְקִשָּׁה כֵּן, הָא תְּנֵא לִיהְיָה כְּבָר
104 בְּכָל האבות שְׁמָרָה חַפְּסָם וְהַשְׁׁזָאָל, וּמְדוּעַ לְכָתוּב עַד לְגַבְבָּן
105 גַּוְלָן בְּפִנְךְ עַצְמָם. מתרצת הגמרא, רַבִּי חַיָּא תְּנֵי מַמְוָנָה דְּאָתָא לְדִידָה
106 בְּחַיִתְרָא וְקַטְנִי מַמְוָנָה דְּאָתָא לְדִידָה בְּאַיסְפָּרָא – כתוב בפִּנְךְ עַצְמָם –
107 אָוֹן שְׁבָא מִזְרָחָן תְּבִירָו לִיְוָה בְּהַיּוֹתָה, וכְּגַעַן שְׁמַרָּה שְׁקִיבָּל לִיְדָוָה הַחֲפִּצָּן
108 לְשָׁמְרָה וְלְאָחָר מִכְן תְּחַבֵּבָה בְּגַנְגִּיבָּה אוֹ גַּוְלָה, וכְּתָב בְּפִנְךְ עַצְמָוֹן אָוֹפָן
109 שְׁמַתְחִילָה בא הממוֹן לִידָו באיטוֹ, גַּעֲנָה גַּבְבָּן וְגַוְלָן.

הָא גַּמְיָ בְּמִשְׁנְתִי, תְּנֵי אָדָם שְׁמִירָת גַּוְפָּוּ עַלְיָן.
1 רב מורי מקשה שיש לפיש 'מבעה' באוֹן אחר: מַתְקִיף לְהָרְבָּר מִרְיָן,
2 וְאַיְשָׁא שְׁמִירָה האמור במישנתי זו הַפְּלִימָן, שאם שְׁפָר מִיכְיָא לְשָׁוֹת
3 הַרְבִּים וְעַבְרָה בְּהָמָר, וְעַבְרָה בְּלִי בְּמִים, חיִיבָּה שְׁפָר
4 מִוחְשִׁיבָה הַיּוֹק וְזֶה לְאָבָן בְּפִנְךְ עַצְמָמוֹן. וְמַעֲזָנוֹ בְּפִסְקָה לְשָׁוֹן 'מבעה' עַל
5 הַמִּים, בְּדָרְכִּיבָּה יְשִׁיעָה סְדִיבָּה: מַי בְּתִיב – וְכִי נָמָר בְּפִסְקָה 'פִּים נְגַעַן' בְּלִשְׁונְךָ.
6 מִתְרָצַת הַגְּמָרָא: אֵי חַבִּי, מַאי – כייד נָפְשָׁה מִתְרָצַת הַגְּמָרָא
7 שְׁמִירָת גַּבְעָה וְהַבְּעָרָה, וְהַלְאָה הַבְּעָרָה אֲשֶׁר תְּנֵי
8 תְּהִבָּר דֶּרֶי בְּתִיב 'תְּבִעָה' בְּאָשָׁה דְּבָתִיב – שְׁמָה שְׁנָאָמָר 'תְּבִעָה'
9 בְּפִסְקָה 'מִים תְּבִעָה אֲשֶׁר' בְּתִיב, בְּלִשְׁונְךָ וְלִשְׁונְךָ תְּבִונָה
10 וְפִרְוּשָׁה הַפְּסָקָה בְּמִים שְׁמַבְעָתָה אֲוֹתָם הַאֲשָׁה, וְנָמָעָה שְׁלָוָה עַל
11 הַאֲשָׁה, מִבְּעָד עַל הַמִּים.

12 מַתְקִיף לְהָרְבָּר וְבִידִיבָּר, וְאַיְשָׁא – ואולי נָמָר שְׁמִירָת גַּבְעָה זֶה הַאֲשָׁה, שְׁהָרָי
13 נָתָבָר דֶּרֶי בְּתִיב 'תְּבִעָה' בְּאָשָׁה דְּבָתִיב – שְׁמָה שְׁנָאָמָר 'תְּבִעָה'
14 בְּפִסְקָה 'מִים תְּבִעָה אֲשֶׁר' בְּתִיב, בְּלִשְׁונְךָ אֲשֶׁר, וְשִׁלְשָׁם עַל
15 תְּבִונָה.

16 מִתְרָצַת הַגְּמָרָא: אֵי חַבִּי, מַאי – כייד נָפְשָׁה מִתְרָצַת הַגְּמָרָא
17 הַמִּבְּעָה וְהַבְּעָרָה, וְהַלְאָה הַבְּעָרָה אֲשֶׁר תְּנֵי
18 אָבָה אָחָד, וְפִרְוּשָׁי קְמִפְּרָשָׁ – וּמִיהְוָה שְׁמַבְעָה הַבְּעָרָה הַזָּהָר
19 לְמִזְרָחָה שְׁמַבְעָה אֲבּוֹת נִזְיקִין, וְהַדְּלָשָׁה הַזָּהָר. אֵי
20 חַבִּי יְקִשָּׁה מִזְרָחָה וְהַבְּעָרָה אֲבּוֹת נִזְיקִין, וְהַלְאָה שְׁלָשָׁה הַזָּהָר.
21 רַבִּי תְּנֵי אֲבּוֹת נִזְיקִין, וְאַיְשָׁא שְׁמִירָת גַּבְעָה אֲבּוֹת נִזְיקִין, וְהַדְּלָשָׁה
22 שְׁתָא שְׂדָר זְאִיתִי בִּיהְרָתִי – שְׂדָר זְאִיתִי רַבִּי תְּנֵי רַבִּי
23 אֲבּוֹת נִזְיקִין, הַשְׁנָה וְהַרְגָּלָה, אֵי חַבִּי רַבִּי יְקִשָּׁה מִזְרָחָה
24 וְזָהָר שְׁנָה בְּחַנּוֹן רַבִּי רַוְּקָא, אֲשֶׁר מִזְרָחָה אֲשֶׁר, וְזָהָר
25 אֲרַתִּיתִי בְּתִיב, וְתַזְעִיק – וְעוֹד יְקִשָּׁה, מַאי – כייד נָפְשָׁה
26 בְּחַרְיָה דָּאָשׁ שְׁאַן בְּרוֹחִים, וְהַדְּלָשָׁה הַמִּשְׁנָה
27 יְתַכֵּן לְוֹמֶר לא הרוי האש כהרי האש, וּבְהַרְבָּה 'מִבָּעה' האמור במשנה
28 אַינוֹ אש:

*
29 הַגְּמָרָא מוּבָא בְּבִירוּתָה תְּמִוּנָה אֲבּוֹת נִזְיקִין וְנוֹסְפִּים: תְּנֵי רַב אֲוֹשְׁעִיא,
30 שְׁלָשָׁה עַשֶּׂר אֲבּוֹת גַּוְיִקְיָן, ואלו הם, הארבעה שְׁוֹרְמָרִים, שְׁהָמָן: (א)
31 שְׁמָרָה חַפְּסָם, שְׁחִיבָּה עַל הַפְּשִׁיעָה בְּלָבֶד, ובו וְתַשְׁלְמָא שְׁחִיבָּה אֲבּוֹת
32 האונסִים, (ג) נֹשֶׁא שְׁכָר – שְׁוֹרָם עַבְרָה שְׁמַרְבָּה שְׁמִירָתָה, וְזַעְלָבָר
33 אֲקָעָל גַּבְעָה וְגַבְעָה אֲרַבְּיָה אֲרַבְּיָה וְאֲרַבְּיָה אֲרַבְּיָה
34 לְהַשְׁתָּמֵשׁ בו בְּשָׁרָבָר. וְעוֹד חַמְשָׁת הַתְּשִׁלְמָוִים בְּחוּבָר, שְׁהָמָן
35 נֹעַק – שְׁמַלְלָם עַבְרָה וְרַבִּי יְקִיפִּי מִזְרָחָה, וְזֶה אֲצָעָר – שְׁמַלְלָם עַבְרָה
36 הַצְּעִיר שְׁצִיעָרָה, וְזַקִּיפִּי – שְׁמַלְלָם כְּפִי מה שְׁמַעְתָּה מִזְרָחָה, וְזֶה אֲצָבָעָה
37 שְׁמַלְלָם עַל מה שְׁמַתְבָּטָל הַמִּלְאָכָתָה מִזְרָחָה, וְזֶה וּבְוַשְׁתָּ –
38 שְׁמַלְלָם עַבְרָה הַבוֹר הַכּוֹרִיר בְּלִשְׁונְךָ וְאֶתְלִיפָּר.
39 שְׁהָמָן וְזֶה יְהָרָה וְזֶה וְזֶה וְזֶה וְזֶה וְזֶה וְזֶה
40 מִבְּרָתָה תְּמִוּנָה: וְתַנֵּא דִידָן מַאי טְמָעָא לֹא תְּנֵי הַנֵּי – וְהַתְּנֵא שְׁלָא
41 מִשְׁנְטוּ מִדוּעַ לְאָשָׁה כְּלָה, בְּשֶׁלְמָא לְשֶׁמְוֹאָל לְשֶׁמְוֹאָל מִזְרָחָה
42 שְׁנָה, וְלֹא הַזְּבָר בְּמִשְׁנְטוּ מִדוּעַ כְּלָה אָדָם המזיק, יְשִׁלְמָה שְׁמִירָה
43 קְמִירִי – בְּנָוקִים שְׁנָעָשוּ עַל דִּידָן מִמוֹנוֹ שְׁלָמָה שְׁמִירָה, אָךְ
44 בְּנָוקִי גַּוְפָּוּטָא לֹא קְמִירִי – בְּנָוקִים שְׁעַשָּׂה אָדָם דָמָן וְבְלִי
45 המשנה. אָךְ לֹא לְרַבִּי קְמִירִי – שְׁיכָתָבָה גַּמְבָּה אֲבָתָה כְּלִילָה
46 וְלִתְנֵי – תְּהִנָּא כְּמִשְׁנְהָה הַזְּבָר בְּלִשְׁונְךָ רַבִּי אוּשְׁעִיא.
47 דָמָן – התְּנֵא כְּמִשְׁנְהָה הַזְּבָר בְּלִשְׁונְךָ כְּלִילָה 'מִבָּעה' דָמָן
48 המזיק, וּכְלִילָה בְּזֶה לְכָל נָזִיק האדם, שהמאות שְׁהָרָבָר
49 מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: וְלַרְבִּי אֲוֹשְׁעִיא נָמִי קִישָּׁה כֵּן, מִדוּעַ מִנְהָה שְׁלָשָׁה עַשֶּׂר
50 אֲבּוֹת נִזְיקִין, הָא תְּנֵי לְיהָ מִזְרָחָה אֲדָם – תְּהִנָּא אֲדָם
51 בְּלִי מִזְרָחָה שְׁהָרָבָר – כתוב בפִּנְךְ שְׁמַרְבָּה שְׁוֹרְמָרָבָר
52 אֲוֹשְׁעִיא מִחְלָק את נָזִיק האדם לשְׁנִים, תְּנֵא בְּאָבָתָה שְׁוֹרְמָרָבָר
53 אֲדָם דָאייך אֲדָם – אֲדָם שְׁהָזָק אֲדָם, וּמִן כָּל הַחֲמָה תְּשִׁלְמָוִים
54 שבְּחוּבָר, נֹעַק צער ריפוי שבת וּבְוַשְׁתָּ – בְּכָל הארבעה

агорות קודש

ב"ה, י"ד איר, תש"ח
ברוקליין.

הנהלת ישיבת תומכי תמימים דלוד

הנהלת בתים ספר למלאה

ה' עלייהם יהו

שלום וברכה!

במענה למכתביהם מהי וט' איר - המהירים - עם המצורף אליהם.

א) בהנוגע לשלווח מכתבי אפיל (מגבית) לאנ"ש בכל קצוי תבל, מובן שעיליהם להתדרב באותו המדיניות שישם מוסדות אנ"ש וביחד בארצוה"ב - באופן שלא יבלבו אחד לרעהו.

ב) אודות עובdot תלמידי בי"ס לחקלאות בשנת השמיטה - עניין מסגרי' נכוון, משא"כ מכניתה עדינה, בטח קשור זה בלימודי חשבון וכוכי מיוחדים הדורשים זמן רב.

ואפשר לא למכניתה זו כוונתם, ואז יבררו בהזמנות הבאה. בכלל אופן - עכ"פ חלק מהນ"ל יש לספרחים לבב"ס לנגרות.

מקום המסגרי' וכוכי - עליהם להתייעץ על אתר.

כבקשתם נשלח המכתב מהיר דחוף, ומחכים לבשו"ט, וגם בפרטיות בהנוגע לפרשת היום דפסח שני.

בברכה לבשו"ט,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

א. קוינט
מציר

ב"ה, י"ד איר, תש"ח
ברוקליין.
שלום וברכה!

נסר לי ידיעות אודות כי ואופן סדר חייו. ומובן שמצטער אני באם הידיעות מתאימות, כוונתי, שסיפרו לי אשר מרבה הוא בתעניות וכן שאף שב"ב שי' מבקשים אותו ומפיצרים, לשאל דעת רופא בהנוגע לבריאותו, איןו שם לב לדבריהם ואינו מלא הורתה רופא ואפלו איןנו רוצה לשאל עצת רופא.

והנה בודאי לモטור להאריך על החיזוי שנטוטוינו, ונשמרתם ממד לפשוטיכם, ולbaar דברי המורה הגדול הוא הרמב"ם בספריו ד' החזקה הלכות דעתו, שאי אפשר שיבין וישתכל בחכמוות והוא רעב וחולה וכוכי (כי צרייך) שייהי גופו שלם לעבד את ה' (יעוון שם סוף פרק ג' וריש פרק ד'). ובעניין בריאות חורי התורה נתנה רשות לרופא, וכמו שנספקנו כמה דיןיהם עפ"י בשיע' הלכות שבת והלכות יום הכפורים וכוכי וביחד בהנוגע לתעניות הרי דעתו פסק הדין של רבני הזקן בעל התニア - פוסק בנסתור דעתו - והשולחן ערוך - פוסק בנגלה דעתו - אשר בדורותנו אלה, ע"י ריבוי צמות יכול לבוא לידי חולי או מיחוש חייו, ולכן אסור להרבות בתעניות, יעון דברים מבהילם באgorת התשובה אשר לו פרק ג'.

תקוטי אשר שורותי אלה המעתות בנסיבות תפיקנה אשר כי ישנה הנהגתו ככל הדורosh, יברker אצל רופא וימלא הורתו של הרופא לפרטיהם. והשי"ת יחזק את בריאותו ויכול לבשר טוב בכל הנעשה אליו עמו.

א.

הוד ב"ק אדמו"ר מראנא ורבנה שניואר זלמן – אדמו"ר הוקן – בעל התניא והשׁו"ע

- ג. נהנו לומר קודם הבדלה שבבית¹⁶ הגה אל ישועתי גנו¹⁸ ליהודים היהת וגנו¹⁹ כום ישועות אשא
- 2 נהנו²⁰ הפל לפיטין טוב²¹ ואין חובה בברבר:

חלק ב סימן רצוי דוני הבדלה על היין טעיף ג
מתוך שולחן ערוך אדמו"ר הוקן עם ביורוי הלכה, הוצאת קה"ת

ביאורי הלכה

שבביתה הכנסת¹⁷.

ח] לטמן טוב - נהגו לומר פסוקים אלו אף במווצאי יומתוב²¹, ולכן גם מי שմבדיל ביום א'²², אומר פסוקים אלו שאינם שייכים דווקא למווצאי שבת²³.

ג] נהנו לומר - המנהג, שאת הפסוק ליהודים היהת וגנו²⁴ ואמרם כל השומעים - והمبادיל חוויד אחריהם, ויש שנางו לומר בלחש את כל הפסוקים ביחד עם המבדיל¹⁵.

ד] הבדלה שבבית - נהגו לומר הפסוקים גם בהבדלה

ציוונים והוספות

מאומה, ועוד שאיננו אומרים "יתן לך" קודם הבדלה כי-אם לאחריה - אין שייכים טעםם אלו.

15) כן הוא בראשית מנהגים שהוגה ע"י ב"ק אדמו"ר (נדפסה בקובץ 'התקרחות' גליון רי"ב ובכ"מ).

18) ישעה יב, ב"ג: הגה אל ישועתי אבטה ולא אפחד כי עז ווקרת יהה ויה לי לישועה: ושהבם מים בשווון ממענייני הישועה.

ובליקוטי מהרי"ח סדר הבדלה כתוב: משמעו עוד במהרי"ל שפסוקים אלו עד ליהודים היהת אורה' אומרים כל השומעים ואח"כ מתחיל המבדיל בעצמו ואומר ליהודים היהת אורה וכי ע"ש, וזה הפך מנהיגינו שפסק ליהודים

לאחר פסוק זה מוסיפים גם: לה' הישועה על עמק ברקמך סלה (תהלים ג, ט). ה' אבאות עפננו משגב לנו אלהי יעקב סלה (תהלים מו, יב). ה' אבאות אשורי אדרם בטח ברק (תהלים פד, יג). ה' הושיעה המליך יעננו קראני (תהלים כ, י). (סידור).

היתה אורה עונן ואומרים כל השומעים בקהל רם.

19) אסתר ח, טז: ליהודים היהת אורה ושםךה וששן ויקר. לאחר פסוק זה מוסיפים: "בן תחיה לנו" (סידור).

מנג' ב"ק אדמו"ר נ"ע היהו מבדילין על הדין -

20) תהילים קטן, יג: פוץ ישועות אשא ובשם ה' אקלא.

ואדמו"ר נ"ע היה אל ישועתי וגוז". ואם היו מבדילים על

21) במטה אפרים ס"י תרא ס"י כתוב שאין אומרים הפסוקים, אבל הפט"ג ס"י יצא משב"ז סק"א כתוב לא אמרם,

שכ"ב. היה אומר גם ברכת "המבדיל" (רשימת היום ע' רצב).

וכ"ה מנהג ב"ק אדמו"ר (אבל לא ביז"ט שחיל במווצאי שבת כשבבדילים בסדר יקנחו"ז שיש באמירת הפסוקים משום הפסוק).

מנג' ב"ק אדמו"ר: ב"ק אדמו"ר לא אמר כל הפסוקים

בצמו בהבדלה שבבית הכנסת (יתכן שהוא משום שלא יצא ידי-חוותו בהבדלה זו ולכך לא אמר הפסוקים, אמן את הפסוק ליהודים וכו') היה אומר.

16) אמירת הפסוקים בבית האבל: רבים נהגו שם האבל

בדיל בעצמו אינו אומר הפסוקים (ראה הניסמן בס' נתעי גבריאל אלבולות פרק קי"ח העורה יח), מכל- מקום יש אומרים

שאם עושין הבדלה בגדיר שבת אומרים את הפסוקים

ברגיל, וכן נהג ב"ק אדמו"ר בימי אבלו (נתעי גבריאל שם).

17) כך נהג ב"ק אדמו"ר.

בערך השולחן ס"ח כתוב: ולמה אין אומרים אותו בבחכ"ע

כדי ללמד להמן שאין זה מהבדלה, ועוד דכין אדרנו

22) שלא הבדיל במוצב'.

מקודם יתן לך" הרי כבר אמרו הרבה הפסוקים לסמן טוב.

23) ודלא כליקוטי מהרי"ח סדר הבדלה שאומרים הפסוקים

ע"ב. והנה ביום שאין מבדילים באופן קבוע בבית הכנסת, כי-אם

אל רק בשמתחיל השבוע.

בישיבות ובשבותות גדולות וכיו"ב כך שהמן אינו לומד

שולחן ערוך רבנו הוקן הלכות שבת – לפि לוח "רב יומי"

³ לה ויורדין ממנה בסולם לחצר ועובדים לרשות הרבנים הר'

¹ מרופסת ארוכה שלפני העלוות ועומדת בחצר ועלין לה

⁴ מסולם ובמי העלוות יוצאיין לה דרך פתחיהם הפתוחים

² בסולם ובמי העלוות יוצאיין לה דרך פתחיהם הפתוחים

ג בור שבחצר של בני החצר והמרפסת בשותפות ומקיפותו
 חוליא גבוח י' וסמכה למרפסת אעפ' בני החצר
 משתמשים בו בשלשל וברוקח שזרקון דלי למעלה מן
 החוליא ומשלשין אותו לבור ובני מרפסת משתמשים
 בשלשל בלבד אעפ' אסורים זה על זה למלואות בDALI
 שכבת בכיתו או בעליות או להביא המים בכלים קלים
 להצניעם שמה ואין נותנים אותו לבני המרפסת הוואיל וגום
 להם תשמשו בקשה עי' שלשלן עי' טפחים ואפילו אם הבור
 מלא מים עד גבוח החוליא סמוך למרפסת אסור מஸוס
 גזירה שמא יחסרו המים בשכבה וישמשו בו כבתיחה אבל
 אם היה הבור מלא בדבר שניינו ניטל בשכבה הרי הוא
 לעומת או תול גבוח עשרה מהচצר וחוץ עשרה למרפסת
 שנוננים אותו למרפסת אם אין מופלג מכונגה ד':

ד היתה מצבה גבוח ד' טפחים לפני המרפסת אין המרפסת
 אסורה על בני החצר אפילו תול ועמור הסמכה לה
 שכן שעשו לפניה המרפסת גילו דעתם שטילקו עצמן
 מהחצר:

ה זיון היוצאי מן הכללים והם בני החצר והעליות
 בשותפות כל שהוא למטה מעשרה הרי זה נחשב
 מהחצר ובני החצר משתמשים בו וכל שהוא בתוך י' טפחים
 העליונים הסמכים לעליה אנשי עלייה משתמשים בו
 והנשאר בין עשרה התחתונים עד תחלת עשרה העליונים מן
 הזיזים היוצאים שנייהם אסורים להשתמש בהם בכלים
 שבתו בכתמים אלא אם כן יירבו יחד בני החצר עם בני
 העליות:

חלק ב' סיון שנה מה הם הדברים השוררים בחצר שאיןם אסורים:

א בור שבין ב' חיציות ואין בינהן פתח או חלון שיוכלו
 לערכ או שיש בינהן ולא יירבו אין מלאין ממנה
 בשבת שהרי רשות שניהן שליטה שם אלא אם כן עשו לו
 מחיצה עשרה טפחים למעלה מן המים להיכר הפרשה בין
 רשות זו לבין שבמחיצה זו אומרים גוד אהית למטה עד
 קרקעית הבור כמו שנתבאר בסימן שניה הואיל ויש בה
 היכר וזוכרו שלא יבואו לטלטל מהחצר לחדר במקום אחר
 שלא במקום מילוי מים שבמים בלבד היקלו לומר גוד
 אחית מטעם שנתבאר שם אבל יכול החצר שמהלך על גבי
 הבור איןנו נידון משום מהיצה לפי שאין בו היכר כלל
 הוואיל ולא נעשה בשביבן.

ואם מהיצה היא כולה בתוך המים צריך שייה טפח יוצא
 ממנה למעלה מן המים כדי שתאה ההפרשה בינהן ניכרת
 ואם היא יכולה למעלה מן המים צריך שייה טפח ממנה
 משוקע במים למנוע הדלי מליל' ולהצוב מים מורשות
 היכרו ואף שג עכשו הולך הדלי מתחת מהיצה לרשות
 היכרו אין בכך כלום שקל הוא שהקלו חכמים בהם שלא
 להזכיר בהם מהיצה גמורה להבדיל בין מים לגומי
 אלא שייה נראה כמודדים ולא יהא נראה שזה דוללה
 מרשות היכרו אלא כאלו כל אחד דוללה מרשותו.
 וכן אם הניחו על פני הבור קורה רחבה ד' טפחים זה מלא

להוציאו לה כלים ששבתו בעליות בניי הועלות אסורים
 אותה זה על זה הוואיל והוא משמש לכלום וכולם פתוחים
 לה כמו הบทים לחצר.

אבל אין צורך לערכם בניי החצר שאף שהם עירבו לרשות
 הרבים דרך החצר אינם אסורים אותה עליהם הוואיל ואני
 פתוחים לה אלא למרפסת וסתם מרפסת גבוח עשרה וכל
 גבוח עשרה רשות בפני עצמו הוא ומוחלתת מרשות
 שאצללה.

ומכל-מקום אם ורצו לערכם בניי החצר כדי שוגם הם יהיו
 מותרים להוציאו לחצר כלים ששבתו בעליותיהם יכולם
 לערכם על ידי הסולם שמחזר למרפסת שהוא נידון כפתח
 כמו שנתבאר בס' שע'ב והרי הן כב' הוצאות ופתח ביניהן
 שאם ורצו מערבים יחד ואם ורצו מערבתם כל אחת לעצמה
 ואף שהсолם תורהفتح עליו אף-על-פי-כן אין העליות
 חשיבות כפתחות לחצר לפי שהсолם אין תורהفتح עליו
 אלא להקל שיכולים לערכם על ידי סולם שבינהן כמו
 על ידי פתח האבל לא להחמי.

במה דברים אמרוים בניי המרפסת דהינו בניי הועלות אינם
 אסורים בחצר כשיירבו הם יחד מהם מותרים במרפסת
 שלהם והרי זו רgel המותרת במקומה שאינה אסורה שלא
 במקומה כמו שנתבאר בס' שע'ח אבל אם לא יירבו כיון
 שהם אסורים במרפסת שלהם הרי זה רgel האסורה במקומה
 ואסורה שלא במקומה עד שיירבו שם כמו שנתבאר שם:

ב אם יירבו בניי המרפסת לעצמן ולא יירבום בניי החצר
 ויש בחצר תל או עמוד שהוא של בניי החצר ושל בני
 המרפסת בשותפות ושניהם משתמשים בו בחולם אס הוא
 גבוח עשרה מפרקעת החצר ואינו נומך עשרה מרפסת
 נותנים אותו לבני המרפסת שהם מותרים להשתמש בו
 בשבת בכלים ששבתו בעליות ולא בניי החצר בכלים
 שבסבתו בביתם לפי שלהם הוא תושביו בנחת כיון שהוא
 תוך עשרה להם ולבני החצר תושביו בקשה שאין דרכ
 להשתמש בו בחצר אלא לכתף עליו משוי כבד וכיוון שבגו
 עשרה איןנו ראוי לכיתוף משוי אלא בקושי וככל שהזוה
 תושביו בנחת ולזה תושביו בקשה נותנים אותו זה
 שבנהה.

במה דברים אמרוים כשהוא סמוך למרפסת אבל אם הוא
 מופלג מכונגה ד' טפחים כיון שאינה יכולה להשתמש בו
 אלא עי' זריקה באוויר ברוחב ד' טפחים ה'ג' תושביו
 בקשר ולבן אסורים זה על זה ושניהם אסורים בו בכלים
 שבסבתו ביתם עד שיירבו.

ואם הוא תוך עשרה לשניהם או יותר מעשרה לשניהם אם
 הוא מופלג מכונגה המרפסת ד' נותנים אותו לחצר
 שתושביו לה בנחת יותר מלמרפסת ואם אין מופלג ד'
 שנייהם אסורים.

ואם הוא תוך עשרה לחצר וייתר מעשרה למרפסת נותנים
 אותו לחצר בכל עניין אעפ' שאין מופלג ד' מכונגה
 המרפסת:

50 סמוך להלונו ואין חבריו יכול להשתמש בה בשבת על ידי
 51 זריקה באירר מפני שהוא אסורה על חבריו.
 52 אבל חורבה האמצעית כיוון שהיא רוחקה משניהם ואין
 53 לשניהם בה אלא תשמי' עיי' זריקה באירר ברוחב ד'
 54 טפחים אין אסורים זה על זה ושניהם מותרים בה בשבת
 55 אפילו שלא עירבו יהה.

56 ואם שלשתן סמכות לבתים כוגן שהאמצעית היא כנגד
 57 החותמים כג' רגלי הקנקן כל אחד מותר בחורבה שאצלו
 58 והשלישית הקורבה לשניהם שניהם אסורים בה לפי שיש
 59 לשניהם בה תשמי' נוח בשלוש סמוך להלון ואסורים זה
 60 על זה.

61 וחורבות אלו אף על פי שיש להם בעלים מותרים בני
 62 חזרות הסמכות להן להשתמש בהן ואין הבעלים אסורים
 63 עליהן הואיל ואין דרים בהם ודירה בלא בעלים אינה
 64 אסורה כמו שתבאר בס"י שע"א:

65 ד' בית הכסא שבין ב' בתים וכל אחד נפנה לו מביתו או
 66 אפילו עומד בין ב' החזרות וכל אחד נפנה לו מחצרו או
 67 הוא של שניהם לפי שהוא כחזר יחיד אסורים לפנות לו
 68 לחתלה בשבת בשופטות ולא עירבו של שניהם והזואה היא
 69 ככלים שבתו בית ואסרו להוציאם אפילו מהץ להצער
 70 עד שירבו יחד או יעשו לו תיקון:

חלק ב' סימן שעו בור ובאר שבין שני חיצרות:

71 **א** שתי דיווחות של עליות זו כנגד זו הפתוחים לחצער
 72 קטנה שאין בה ד' אמות על ד' אמות שאין שופכין לה
 73 מים בשבת אלא א"כ עשו בה גומא מחזקת סאתים כמו
 74 שתבאר בסימן שנ"ז והעליות שבדיוטה זו עשו גומא בחצער
 75 סמוך למרפסת של汗 והדיוטה שכנגדה לא עשו אם עירבו
 76 ב' הדיווחות עם בני החצער כולן מותרים לשופך בחצער על
 77 סמך גומא שעשתה דיווחה אחת לפי שgomaa אחת מתרת
 78 אפילו לאף דיווין שחצער מטעם שנתבאר בסימן שנ"ז.
 79 ואם עירבו לעצמן ולא עירבו עם בני החצער שם אסורים
 80 להוציאו לחצער כלים שבתו בעליות כמו שתLEAR בסי' שנ"ז אבל
 81 שע"ה אעפ"כ אותה דיווחה שעשתה גומא בחצער סמוך
 82 למרפסת שלה מותרת לשופך מימה במרפסת שלה ומהים
 83 יורדים ממרפסת לגומא הסמורה לה לפי שלג גزو על כחו
 84 בחצער שאינה מעורבת כמו שבתו בשניהם א"כ אותה
 85 דיוטה שלא עשתה גומא סמוך למרפסת שלה אסורה
 86 לשופך אפילו במופסת שלה שיירדו המים ממנה לחצער
 87 ולgomaa שכיוון שהgomaa אינה סמורה למרפסת שלה וצריכים
 88 הימים לילך בחצער עד שיגיעו לגומא יש לחוש שם יחוoso
 89 על קלקל החצער וויליכו המים בידם לחצער ולgomaa בכלים
 90 שבתו בעליות.

91 וכן דיווחה הב' לא עירבו העליות שבה ביהד שם
 92 אסורים במרפסת שלם בכל כלים שבתו בעליות מפני
 93 שאסורים זה על זה והרי זו Regel האסורה במקומה ואסורה
 94 שלא במקומה דהיינו בחצער כמו שתLEAR בסי' שע"ה ולכן
 95 אותה דיווחה שעשתה גומא אפילו אם עירבה עם בני החצער

13 מצד זה וזה מללא מצד זה שהקללו במים לומר פי תקרה
 14 יוריך וסותם משתרי רוחתיה וכאלו פי התקירה הוא מהחיצה
 15 יודעת עד קדקעית חברו וכאן אין לחוש שהיא נראה שזה
 16 דולה מרשות חברו לפי ששייררו חכמים שאין דלי מהלך
 17 יותר מד' טפחים וא"כ לא יחזוב מים מצד הב' של הקורה
 18 שהוא רשות חברו ואף שהוחזב מתחת הקורה ושם ורשות
 19 שניהם שולט אין בכך כלל כולם שהקללו חכמים במים ולא
 20 חשו אלא שלא יחזוב הדלי מצד הב' שזו נראה לעין
 21 שהוחזב מרשות חברו שולט שם ואין נראה כחיזב מרשות חברו
 22 שרשונות חברו שולט שם וממנו מה שמדובר מחרבבים והולכים
 23 מצד זה של המחיצה או הקורה לצד הב' ולהלה דולה אותם
 24 שם.

25 וכל זה למלאות המים ולהכניםם לבית או אפילו ישתחם
 26 בהם בחצער אלא שדולה בDALI ששבת בכית אלב אם שבת
 27 בחצער אין צורך שם ויקון לבור למלאות ממנה לחיצרות
 28 שהרי כל החיצרות רשות אחד הן לכלים שבתו בתוכן
 29 אעפ"י שלא עירבו כמו שתLEAR בסי' שע"ב:

30 **ב** ואם אין חברו קרוב לב' החיצרות אלא ורק מכל אחד
 31 ד' טפחים כוגן שיש שביל קטן בין כתלי ב' החיצרות
 32 והbor בתוכו אם אין שם חצר פתוחה לו בפתח גמור אלא
 33 ממש ממנה דרך חלונות הפתוחים לו מושתי החיצרות אם
 34 יש מן החלונות למים י' טפחים שתמשיכם מילוי זה הוא
 35 תשמש בקושי שניהם מותרים למלאות ממנה בשחת ואין
 36 אסורים זה על זה אפילו הוא בבור עין סי' שע"ה.
 37 אבל אם החיצרות פתוחות לשביל רשות שניהם שולט בו
 38 והרי הוא בחצער כחיזב מרשות חברו או עד שירבו.

39 במה דברים אמורים כשהשביל הוא רשות היחיד אבל אם
 40 הוא כרמלית כוגן שמפולש בשני ראשיו לכרכמלית אפילו
 41 אם חברו מופלג מכתלי החיצרות ד' טפחים אסור למלאות
 42 ממנה א"כ מקיפטו חוליא גובה עשרה כמו שתLEAR בסי' שע"ב
 43 ש[ן]"ד:

44 **ג** שתי חיצרות וביניהן ג' חורבות שאין בעלייה דרין בהן
 45 ומוקפות מחיצות הן מכל רוחותיהן והרי הן רשות
 46 היחיד גמורה אלא שהן פרוצות זו לזו (במיולן או ביותר
 47 מעשר אמות) ויש לכל אחת מהחיצרות חלונות פתוחים
 48 לחורבה שאצלה הרי כל אחד מותר באותה שאללה
 49 להשתמש בה דרך חלונו עיי' שלשול וזרקה הואיל ואין לו
 50 בה תשמש גמור בחול שאין לו פותח פתווחה לה אלא חלון
 51 אין פרצת המחיצה אסורה.

52 ומותר להשתמש בכלל וחבריו אין אסורה עליי ואעפ"י
 53 שגם חברו משתמש בה בחול שזרק דרכ' אויר שלו בפרוץ
 54 עד תוך חורבה זו, מכל מקום כיוון שהחברו אין לו בה אלא
 55 עיי' זרקה באירר ברוחב ד' טפחים ויתר אין יכול לאסורה
 56 עליי ונוננים אותה לו שיש לו בה תשמש נוח בשלוש

אומרים שאסורה לשפוך אפילו בעילות מושם גוירה שם
יחוסו על קלוקול הע寥ות וישפכו במרפסת האסורה להם
להוציאו להם מע寥ותיהם:

שנו דין ב', עליות זו כנגד זו הפתוחות לחוץ

1 אינה מותרת להוציא לחוץ כלים ששבתו בעילות ואעפ"כ
2 מותרת לשפוך מהעלויות על מרפסת שלה והמים יורדים
3 לגומה הסמוכה לה אבל דיויטה הב' שלא עירבה לעצמה יש

34 סיבה אחרת כלל זולת המשם", לכן "ציריך הוא
35 תמיד להשמש ואני דבר נפרד בפני עצמו, שהרי
36 בלילה ששמש המשך הולך מתחת לארץ hei' כלא hei'
37 היזו". וכך גם נבראים: היה שאין להם שם
38 סיבה אחרת זולתו hei', ונבראו "מאין המוחלט
39 ממש", "על כן הם צריכים תמיד אל מקורם
40 להתחווים מאין, כמו היזו שציריך כל רגע
41 להמאור".

42 וזה ש"אברהם hei' עומד וצווה בשם hei' אל-
43 עולם", כלומר שהיי' מכרייז ומפרנס לככל בא
44 העולם שאף לאחר שברא הקב"ה את עולמו לא
45 נעשה העולם דבר נפרד בפני עצמו, כי אין לו שם
46 מציאות "עצמאות", נפרדות מלאכות. וזהו "אל-
47 עולם" - שאלקנות והעולם "כולא חד", פירוש,
48 העולם לא נעשה "ענין [מציאות] בפני עצמו",
49 מאחר שככל קיומו תלוי תמיד בחירות האקליט.

50 [והנה, זה שהנבראים הם "התפשטות הארץ וזו
51 מאוועו יתברך" - הדיק בזה הוא "מאוועו יתברך",
52 כלומר, הנבראים אינם התפשטות ממהותנו ועצמותנו
53 ית' וק' מהחיקות האלקית הנמשכת מאוועו ית' לברווא
54 ולהחיות את הנבראים, אשר חיית זו עצמה אינה אלא
55 רק הארץ זיין ממהותנו ועצמותנו ית' (ונמעא
56 שהנבראים הם אך בבחינת "הארה דהארה" ממן ית').

57 וזה שמשיך:]

58 שהAIR ממן ית' בשעה ברצונו לברווא העולם.
59 זה שהנבראים הם "התפשטות הארץ וזו
60 מאוועו יתברך", הכוונה בזה היא, שגם מקורם של
61 הנבראים הוא רק "האור" של הקב"ה, דכאשר עליה
62 ברצונו ית' לברווא את העולם המשיך הקב"ה מאתו
63 ית' "אור" אלקי, ואור אלקי זה הוא חיותם של כל
64 הנבראים.

65 ליתר ביאור:

66 על פי תורה הסוד, המשמעות הפנימית של

לקוטי תורה

1 עניין התבוננות שבתפלת הוא, איך שהוא ית'
2 אל עולם, ולא אל העולם.
3 עיקר התבוננות בתפלת - שעיל יהה מעוררים
4 מהשינה את בחינת "אברהם" (האהבה לה') - הוא
5 בעניין שכותב באברהם: "ויקרא שם בשם hei' אל-
6 עולם". ולכואורה תמורה: הרי hei' לו לומר "אל-
7 העולם", היינו שהשיות הוא אלקיה של העולם,
8 ולמה נאמר "אל עולם"?

9 אך ביאור העניין הוא, כי "אל העולם" משמעו
10 שהקב"ה הוא הא-ל של העולם, היינו שקיימים עולם
11 שהוא "מציאות יש" ודבר בפני עצמו, והוא יתרך
12 מהי' ומקיים אותו ושולט עליו.

13 [אבל האמת היא:]

14 שאין העולם עניין בפני עצמו.
15 לפי האמת, גם לאחר שהקב"ה ברא את
16 העולם, לא נעשה העולם מציאות "יש" בפני עצמו
17 ודבר נפרד מלאכות, מאחר שהוא ציריך למקומו
18 תמיד שלא תחבטל מציאותו - "כי התהוו
19 העולמות אינה כמו פעולה גשמיית הנפעלת מכיה
20 האדם, שהוא יש מיש [הינו שפעולתו היא בדבר
21 שכבר יש לו מציאות קודם הפעולה, כמו אומן
22 העולה כליל מהתיכת כסף - שהומר הכסף קיים גם
23 לפני עשיית הכלין רק שהאדם משנה את הצורה
24 על ידי הכה שלו", ולפיכך לאחר שהאדם סיים את
25 פעולתו, שוב אין הדבר "ציריך עוד לכיה הפועל,
26 מאחר שגם מתחילה hei' יש גמור".

27 [אבל התהווות העולמות (אינה "יש מיש", אלא)
28 היא התהווות ובידיה "יש מאין", ולפיכך העולמות
29 והנבראים אינם דבר נפרד מלאכות -]

30 אלא שאין בחינת התפשטות הארץ וזו מאוועו
31 יתברך, כמו זיין השימוש.
32 מציאות העולם אינה אלא כמו הארץ והזיו
33 המתפשט מן המשם, אשר לפי "שאין לזרו המשם

42 עצמו כלל (שהרי באור השימוש לא נמצא כלום מעצם
 43 חומר כדור השימוש) אלא אור השימוש הוא רק הארה
 44 חיונית בלבד (כמו "אפשרין").

45 مثل נסף ל"המשכה" ללא השפעה של עצם
 46 הדבר אלא באופן של "אור": צורת אדם הנראית
 47 במראה (הנקראת "שפיגל"). כמובן, בצדוח שבמראה
 48 אין כלום ממהותו ועוצמותו של האדם, ודמותנו
 49 הנראית במראה אינה אלא "הארה" חיונית בלבד.

50 ככלו של דבר: בהמשך "שפע" יש מ"מהות"
 51 ה"נשך" ממש, משא"כ בהמשך "אור" קיים ורק זיו
 52 בלבד.

53 וכן הוא בנמשל, שהחיות האלקית שנמשכה
 54 מאמת ית' כדי להחיות את כל העולמות והנבראים,
 55 אינה "המשכה" באופן של "שפע" (שנאמר שמהותו
 56 ועוצמותו ית' "נשך" ונמצא בהמשכה זו), אלא היא
 57 רק זיו והארה בלבד ממנו ית', הימן "התפשטות
 58 חיונית" של אלקות.

59 לסייעו: בהגנת אופן המשכת החיים האלקית
 60 ממנה ית' בשביל בריאות וחתחות העולם, יש
 61 שלשה עניינים: (א) מהותו ועוצמותו ית'. (ב) החיים
 62 האלקית הנמשכת מאמת ית' באופן של "הארה
 63 (ג) מההארה מתהווים נבראים שכלי מציאות
 64 וכיום אינם אלא מהארה זו.

65 ועתה יביא ובינו משל הדומה יותר לעניינו -
 66 שיש בו מעין שלשה עניינים הנ'ל.

זהו שמיישך:

68 ולמשל, כמו בח הצומח רוחני אשר בארץ,
 69 שמננו יצמיח עשבים ואילנות ופירות.
 70 כידוע, צמיחה עשבים ואילנות ופירות אינה
 71 מכח הגרעין הנזרע והנטוע בארץ (בלבד), שהוא
 72 אין כל ערך ודמיון בין הגרעין הנטווע אל הפירות
 73 הגדל ממנו, וכן אל האילן עם הענפים והעלים
 74 שלו; וכן גם במיני זרעים וירקות, שאין להם
 75 דמיון לגרעין שלהם. ואף במיני תבואה שבהם
 76 הפרי דומה לגרעין, מכל מקום, הצמיחה היא שלא
 77 בערך לזרעה, שהרי מגרעין אחד צומחים מאות
 78 גרעינים;

79 כמו כן טעם הפירות ומראתו וכו' אינם מן
 80 הגרעין עצמו, וכמו תפוח מתוק, שמתיקות התפוח
 81 הנרגשת לחיך לא הייתה כלל בגרעין, ורוב זרعني

¹ מאמר רוז"ל בעשרה מאמרות נברא העולם, ושל
² הכתוב "בדבר ה'" שמנים נעשו וברוח פיו כל צבאים"
³ היא, ש"דבר ה'" הוא הכה והחיות האלקית
⁴ שהמשיך הקב"ה ממהותו ועוצמותו ית', וממנה
⁵ היא "התהות כל העולמות עליונים ותחונים
⁶ מאיין ליש וחיותם וקיומם", הינו שלכל נברא
⁷ ונברא יש חיים אלקית ("דבר ה'" מיחודה
⁸ המלווה בזיהויו ולקיומו;

⁹ ו"דבר ה'" זה הוא רק זיו והארה" בלבד
¹⁰ מהותו ועוצמותו ית', כביבול (כמו אור וזיו
¹¹ השימוש המתפשט מן השימוש) שהארה ממנה ית'
¹² כשללה ברצונו לברווא את העולם.

¹³ - ויסוד זה, שהחיות האלקית שמננה היא
¹⁴ התהות וקיים כל הנבראים היא "זיו והארה"
¹⁵ בלבד, נותן לנו הבנה עמוקה יותר בעניין אחידות
¹⁶ ית' (כיצד "בידייתו ית'" כל העולמות וכל
¹⁷ הנבראים אינם תופסים מקום כלל), כפי שיבואר
¹⁸ בפרטיות להלן.

¹⁹ להבנת החידוש שבדבר - שאופן "המשכה"
²⁰ החיים האלקית ממנה ית' הוא רק כמו אור וזיו
²¹ המתפשט מן השימוש - יש להקים ולבד אש
²² ב"המשכה" המתפשט ממוקדה יש שני אופנים,
²³ הנקראים בלשון החסידות "אור" ו"שפע":

²⁴ דוגמא ל"שפע" במשמעות: המורה ומשפיע מים
²⁵ מכליל אחר, כך שהמים שהיו בכלי הראשון, הם
²⁶ עצם "נשפעים" ונמשכים אל הכליל השני ללא כל
²⁷ שינוי בmagnitude.

²⁸ ודוגמא ל"שפע" בהשפעה ווחננת: רב המוסר
²⁹ לתלמיד סברא שכליית, הרי הסברא שהוא "משפיע"
³⁰ לתלמיד היא אותה סברא עצמה כפי שהיא מובנת
³¹ בשכלו של הרוב [ואף אם הדבר אינו מוגלה (ו"משפיע")]
³² לתלמיד את כל העומק שבסברא (כפי שהוא מבין את
³³ הדבר לעצמו), מכל מקום הרי הוא מוסר לו על"פ
³⁴ "חלק" מסוימים מאותה סברא עצמה כפי שהיא מובנת
³⁵ בשכל הרוב].

³⁶ אך לעומת השפעה באופן של "שפע", יש
³⁷ "המשכה" מהמקור באופן של "אור", הינו באופן
³⁸ שלא נשך שום "חלק" או "מהות" מן המקור, אלא
³⁹ ישנה "המשכה" של הארה חיונית בלבד.

⁴⁰ مثل ל"אור" במשמעות הוא אור וזיו השימוש
⁴¹ המתפשט מן השימוש, שאינו חלק מוגף כדור השימוש

זו מואמה ממהות ועצמות הכה הצומח - והרי היא
כעין האור והזיו המתפשט מן המשם שאין בו
מואמה ממהות המשם עצמה.

והארה זו נתעבה ונתגשה כל כך עד שנעשה
פרי גשמי, בטעמים נרגשים לחיך, מתיקות וכו',
מה שאין ערך זה נמצא ברוחני כלל.
מאחר ש"התפשטות" הכה הצומח היא רק
הארה בלבד" ממקורו ואין בה מואמה ממהות
ועצמות מקורו, لكن יכול להתחווות ממנה פרי גשמי
שאינו ממהותה וערוכה של הארה זו כלל, שההארה
היא כה רוחני ואילו פרי הוא גשמי וייש לו טעמים
גשמיים הנרגשים לחיך.

כלומר:

שם שהמשמעות "הארה" ממקורה היא באופן
של "שינוי מהות" (שהרי אין בהארה ממהות
המקור כלל), כך גם ההתחווות מההארה היא באופן
של "שינוי מהות", ש"נתעבה ונתגש התחווות
מןנו, עד שהוא בראיה יש מאין, פרי ועשב גשמי",
הינו שהארה זו יכולה לירד כל כך מדריגות עד
שיכול להיעשות ממנה פרי גשמי (שהוא "מהות"
אחרות).

[לסייעות:]

המשל המכוען בייחוד לכך שהנבראים הם
"התפשטות הארה וזה מאלו ית" הוא פרי המתחווות
מכה הצומח הרוחני שבארע, כי צמיחה זו היא על ידי
הארה בלבד מכח הצומח (ולא ממהות ועצמות הכה
הצומח) והארה זו יולדת ומתקצת דיבוי מדיניות
("מתעבה ומתרגשת") כדי שיתהווה ממנה פרי גשמי;
והיות שכל מציאות פרי הגשמי וטומו היא רק
מהארה זו, הרי פרי הוא כמו "התפשטות" של הארה
זו.

וכך גם במשל: החות האלקטי המכוי את כל
הנבראים היא ורק הארה **בעלמא** המתפשט ממנה ית'
(ולא "המשכה" ממהותו ועצמו ית'), והארה זו
יולדת ומתקצת כל כך ("מתעבה ומתרגשת") עד
שיכולה להתחווות ממנה מעיות גשמי - וכל
מעיות הנבראים אינם אלא מהארה זו (ותלוים בה
תמיד לקיום) ועל כן הם רק כמו התפשטות וחיו של
הארה זו.

ד"ה תחת אשר לא נבדת פרק א

גינה (לא זו בלבד שאין טעם ערב לחיך, אלא
אף) אינם נאכלים כלל.
וזам כן, על כרחך שצמיחת הפרי אינה מן
הגרעין בלבד, אלא היא כעין בראיה יש מאין
מה"כה הצומח" שהטבע הקב"ה בארץ במאמר
תדשא הארץ" וכו', שבכך ניתן לארץ כח להצמיח
עשבים אילנות ופירות מאין ליש תמיד מדי שנה
בשנה.

[ואונן העמידה מהכה הצומח אינו מעכמת הכה
הצומח אלא מהארה בלבד, וכמו שמשיק:]

**שובdae פרי הנצמה שהוא גשמי אינו ממהות
ועצמות הכה רוחני הצומח.**

אמנם, אף שצמיחת הפרי היא מכח הצומח
שבארץ (כנ"ל) - הרי בודאי אין הכוונה שגוף
הפרי הצומח הוא "ממהות ועצמות" הכה הצומח,
שהרי הכה הצומח הוא כה רוחני, ואילו פרי
הצומח הוא פרי גשמי עם טעם גשמי (הנרגש
לחיך).

כלומר:

זה ברור שצמיחת הפרי מה"כה הצומח"
שבאرض אינה שמהות ועצמות ה"כה הצומח"
היא המתפשט להצמיח פרי - על-דרך עניין
ה"שפע" (שנתבאר לעיל), שהוא המשכה מ"מהות
وعצמות" המשפייע - כי בהמשכה באופן של
"שפע" בהכרח שהשפעה תישאר כמהות
המשפייע עצמו;

וכמו במשל הניל - מרוב המלמד סברא שכליית
لتלמידו, שהסבירה הנ מסרת לתלמיד ונכנסת
במוחו היא אותה מהות שכל כמו שכל הרוב עצמו
(אף אם אין בה את העמוקות כפי שהוא אצל הרוב);
ואם הכה המתפשט מכח הצומח (שהוא כה
רוחני) הוא התפשטות ממהותו ועצמותו של הכה,
לא הי' שיק שתהווה ממנה צמיחה גسمית (שהרי
הגשמי והרוחני הם שני הפקים).

אלא בחינת הארה בלבד המתפשט מעכמת
 ומהות הכה רוחני הצומח.

אלא, על כרחך צריך לומר, שהכה המתפשט
מכח הצומח להצמיח פרי הוא "הארה בלבד"
מהות ועצמות הכה הצומח הרוחני, ואין בהארה

ב.

הוד כ"ק אדמו"ר מראנא ורבנן דובער – אדמו"ר האמצעי

שער תשובה

העליזנות ומפסולת החסדים לגזל ורציחה מפסולת³⁷
 הגבורה כיצחק שיצא ממנו עשו ולתאות ניאוף³⁸
 מפסולת החסד כישמעאל כידווע דאולעו"ז ואדם³⁹
 מקדש עצמו מעט מלמטה מקדשין אותו הרבה⁴⁰
 מלמעלה הינו שמעוררים אותו לדרכי החיים והטוב⁴¹
 כנ"ל ולפ"ז הרי כל עיקר הבחירה שנק' העלה בח"י⁴²
 אתדל"ת שגורם אטדל"ע באוטו אופן ממש כנ"ל הכל⁴³
 אינו אלא מצד האדם לבדו אלא שמעוררים אותו לכך⁴⁴
 וא"כ מהו עניין שכיר ועונש לצדיק ורשע שהרי משום⁴⁵
 זה צדיק ורשע לא אמר כדי שהיא שכיר ועונש בעניין⁴⁶
 הבחירה שתהיה מצד עצמה דוקא ולא הכרחית כמו⁴⁷
 מצד התעוורות שלמעלה. אלא שצורך לומר דודאי⁴⁸
 העיקר הוא הבחירה שמצד עצמו דוקא ומה⁴⁹
 שמעוררים אותו מלמעלה לדרך זה הינו דוקא לדרך⁵⁰
 זה שהוא רוצהليلך בה מסיעין אותו מלמעלה⁵¹
 בהתעוורות תמיד לחזק לבבו שליך בה ברוב עוז⁵²
 ותעצומות אבל אם לא היה לו רצון מעולם לילך בדרכ⁵³
 זה אינם מעוררים אותו מלמעלה כלל וכמאроз"ל הבא⁵⁴
 לטהר מסיעין אותו הבא לטהר דוקא שנותן נקודת⁵⁵
 לבבו ליטהר יש לו הרבה מסיעים מלמעלה⁵⁶
 בהתעוורות רוח תשובה תמיד כנ"ל ולהיפך הבא⁵⁷
 ליטמא שנותן נקודת לבבו ליטמא ברע הרבה פותחין⁵⁸
 לו שעריו טומאה לעוררו ולהזקנו בתמידות וכמו⁵⁹
 הרהורים רעים שנופלים לו תמיד בלתי בחירה כנ"ל⁶⁰
 ונמצא הרי העיקר תלוי בתקלת נקודת הרצון שבבלב⁶¹
 אם לטהר או לטמא וזה עיקר הבחירה ומליינלה אין⁶²
 המשכה אם לטוב או להיפך רק לסייע ולהיזק הרבה⁶³
 יותר וכענין עבירה גוררת עבירה מצוה גוררת מצוה⁶⁴
 וכамארם אדם מטה מא עצמו מעט דוקא כאשר מטה מא⁶⁵
 עצמו מעט אז מטה מאים כו' ולהיפך מקדש עצמו מעט⁶⁶
 דוקא כו' וד"ל וזה אילו צדיק ורשע לא אמר שלא⁶⁷
 יהיה הכרחי בהטיה נקודת לבבו לטוב ורע ויבטל⁶⁸
 הבחירה (ולפ"ז מ"ש בטרם אצורך בבטן ולהיפך ברשע⁶⁹
 מרחים כו' גם זה אמרת אדם צדיק הוא בבטן נקודת⁷⁰
 לבו לטוב ולהיפך ברשע לכך על תחולת הויה צורת⁷¹
 צדיק ורשע לא קאמר) וד"ל.⁷²

שער הבחירה. ראה נתני לפנין. יג"פ

גונגטרס קפן בעניין בחירה

(ז) ולהבין זה הנה אנו רואים שיש לכאותה סטי' על עיקר העניין היוצא מכל הנ"ל בעניין²
 הבחירה שניתן לאדם שנק' העלאת מ"ן אם לטוב או³
 להיפך בכך אופני הנ"ל א' שגורם המשכת הג' קווין⁴
 דאצ'י במל' והב' שגורם המשכת שפע המל' בעולמות⁵
 אם לחסד או לדין ושניהם אמרת כנ"ל הלא מצינו בעניין⁶
 התשובה שאינה תלוי' בחירה כי גם אם אין⁷
 התעוורות בחירה באדם כלל למעשה הטוב ולסור⁸
 מרע יפול בלבו התעוורות מלמעלה ממילא ומאליה⁹
 שלא היא היכנה זהה כלל כמו"ש עד יערה علينا רוח¹⁰
 מרום וכידוע בעניין השיבנו ה' אליך ואז דוקא¹¹
 ונשובה וכענין הב' ק' שמכרות בכל יום שוכן בנימ¹²
 עי"ז מתעורר כ"א וא"כ מה שע"י רוח ממורום אח"כ¹³
 עושה טוב ומואס ברע הוא למעלה מן הבהיר והטעם¹⁴
 למורי ורוח ממורום זה הנה ודאי שהוא נמשך מלמעלה¹⁵
 מעלה הדינו מקו הימין דחסד דאצ'י בעולמו' והוא¹⁶
 הב' ק' שבא בכל עולם עד נשמות שבגופי' כמו"ש בזוהר¹⁷
 ושורשו מחייב' הרחמים שככל מהו'ג ונק' גבורה¹⁸
 שבחסד ובמ"ש במ"א בעניין תקון חוץ בעניין הנוטן¹⁹
 לשכוי בינה דעתיש בגדפה כי' וכמו ימינו תחבקני²⁰
 חסד לעורר את האהבה בבנ"א וכמו ימינו תחבקני²¹
 וכאהרן כה"ר וכabhängig אוחבי מחייב' חסד דאצ'י²²
 שמשיך אהבה בלב כנ"י ויצחק גבורה דאצ'י משיך²³
 יראה בנסיבות דב"י' וلهיפך יכול להיות המשכה²⁴
 מלמעלה פסולת כה הדין שבקו השמאלי שנשתלשל²⁵
 למיטה בנוגה בבי"ע והוא מעורר לאדם רוח רעה לילך²⁶
 בדרך עקלתו להאבדו בכאර שחת גם לצדיקים כרוח²⁷
 רעה שנמשך לשאול כו' ומכ"ש בראשים כמו' שמצינו²⁸
 בכמה מעשיות בכתובים כפרעה שהכחיד לבו וכאהב²⁹
 שנפתחה ברוח שקר וכה"ג אנו רואים שליך אדם בדרכ³⁰
 הרע בלתי בחירה כאילו מלמעלה דוחפים אותו והוא³¹
 שנתעורר בתעוורות פתאום לרצונות רעות לגזל³²
 ועריות וכה"ג או להרהור שاري עבירות בלתי חפץ³³
 בהן בחירה כאילו מלמעלה דוחפים כרונם אמרת אדם³⁴
 מטה מא מעט מלמטה מטה מאין אותו מלמעלה³⁵
 הרבה והן כתרים דקליפה שנמשך מפסולת גבר'³⁶

ג.

הוד כ"ק אדמו"ר מרנא ורבנה מונחן מענדל – אדמו"ר ה'צמץ צדק'

מאמרי הצע"צ תרי"ד-תרט"ו

15 צמצום וקטנות אבל בחיה עמידה הינו כשהם מודת
 16 מתעללי בשכל שזהו בחיה יותר גבוה והוא כאשר
 17 מלמטה בחיה נצחים שזהו למעלה מbachyi עומדים איזי
 18 מקבלי מהו"ב אז מלמעלה ג"כ ויגבה צבאות שם
 19 ג"כ בחיה עמידה שלמעלה מישיבה וממשיכי ע"י
 20 עמידה ג"כ מהו"ב, והוא סומך לכל הנופלי זוקף לכל
 21 הכהופי כי יש נשמות שנק' נופלי נשמות שנק' מדרגה
 22 שלהם למטה ויש שנקר' כפופי והינו שהascal מלובש
 23 במדות והוא כשהוא כורע [כורע] בברוך וכשהוא זוקף
 24 זוקף בשם וזהו ע"י התבוננו כי ב"ה צור עולמים איך
 25ascal העולמות הם רק מב' אוטרי י"ה ומהו ג' אוטרי
 26 לגבי כלות הדיבור וכלות הדיבור לגבי מחשבה וכן
 27 הוא גבוה מעל גבוה ועייז מגיע הביטול איך שכולא
 28 קמי' כלל חשבי.

אתם נצחים

1 זזהו אתם נצחים לפני הו' שזהו בחיה ביטול שלהם
 2 קודם ר"ה שמתעללי כלות נש"י עם תוו"מ
 3 שלהם למעלה, והוא ג"כ מ"ש שם מחותב עציך עד
 4 שואב מימייך שזהו ענין עה"ד טו"ר לבור בחיה עה"ד
 5 טו"ר וזהו ענין חוטב עציך על חלקיים קטנים לבור
 6 בירורי נוגה עד שואב מימך שם בחיה מים עליונים
 7 ייח"ע וכמ"ש ושאבתם מים בשושן, והוא ענין הקמת
 8 העול אתם נצחים שמקים על מbachyi בירורי נוגה
 9 להיות לו תענג ורצון למילוכה, וכמו"כ למעלה ויגבה
 10 צבאות במשפט כי הנה איתך במדרש כשדן את ישראל
 11 דין אותן בעמידה וכשדן אואה"ע הוא דין בישיבה, והענין
 12 הוא כשהאדם ישב איזי הראש הוא נמרך וכשהוא
 13 בעמידה איזי הראש הוא גבוה למעלה והינו זה ג"כ
 14 כשהוא בחיה ישיבה שהascal מלובש במדות בחיה

ה

הוד כ"ק אדמו"ר מרנא ורבנה שמואל – אדמו"ר מודור"ש

תורת שמואל – תרלב'

14 האלו להיות ית'ה, ובתקיצו משינתו אז מתחפלא בעצמו
 15 מה שיוכל להתחבר בחלים כר' והינו מפני שכשניעור
 16 משינתו אז תשוב אליו גiley או רוח הנפש בפרטיו כל
 17 הכהות כו', ועד"ז הוא ממש בחיה הדעת באלקות שיש
 18 לנשימות דאצ'י כמאמר איזוב מבשרי אהזה כו'
 19 וכדיאתה באדר"ג דכל מה שנבראו בעולם ברא באדם
 20 כו' כי האדם הוא עולם קטן ומה אדם יכולים להשיג
 21 בכלות העולם והינו מה שאנו רואים שהעולם הם
 22 כמו גוף גדול והם חיים וקיימים, והרי חיות זה הוא
 23 מאוא"ס ב"ה השופע להם בכל עת ובכל רגע והשכלה
 24 זו היא מושגת לכל אך כשהיא מתקשרות בנפשו שיהי
 25 נקשר ונרגש ממנה ממש כאלו רואה וזה הנק' בחיה
 26 דעת.

ויקח לו יעקב מקל לבנה

בש"ד פ' ויצא תרלב'

1 ואע"פ שא"א לארות אלקותו ית' בעין הגשמי מ"מ
 2 הוא ע"ד שהאדם יודע ומרגש את נפשו אשר
 3 בקרבו ומהי' אותו, הגם שהנפש ג"כ א"א לראות את
 4 מהות הנפש איך ומה היא, מ"מ הוא מרגיש את נפשו
 5 ע"י שראה את החיה של הגוף שזהו מהנפש לכן
 6 ב策ת הנפש מהגוף נשאר הגוף כאבן דום, וגם
 7 בעורנו כי אינו דומה להיות נפשו בכל עת, וכמו כאשר
 8 ישן האדם שאז מסתלק חיota הנפש מן הגוף ולא נשאר
 9 רק קיסיטה דחויטה הנה אז כל הכהות והחוושים אינם
 10 נגילים עד"מ כה השכל והראי' והشمיעה שהרי בחלום
 11 מתחבר שני דברים שרחוקים זה מזה בערך, ובשעת
 12 השינה נדמה לו שהוא נכון ומתישב, והינו מפני שאז
 13 אינו מאיר השכל שיוכל להבחין שא"א לשני דברים

ה.

הוד ב"ק אדרמור"ר מירנא ורבנה שלום דובער – אדרמור"ר מוהרש"ב

שיעורים בהמשך המאמרים – תער"ב

את הגוף ללא התחלקות ותפיסה באברים, ובמו³⁹ שנתבאר לעיל פרק נ"ה, מצא אור וחיות הנפש אין⁴⁰ חילוק בין גוף נס לגוף דק ונדרשת רק הינה כללית של⁴¹ הגוף לקל את הנפש (שלכן בגוף בהמה שאין הינה⁴² כללית, הנפש אינה מתגלית), אך אין זה משנה מהו סוג⁴³ הגוף, גס או דק, דבש שבסוג אחד אין חילוק בין⁴⁴ איברים הנשים לאיברים הדקים שהרי הנפש נמצאת⁴⁵ במוח ובעקב שברגל באותה מידה (מצד כללות החיות),⁴⁶ למרות שיש הבדל גדול מאוד באיכות בין המוח שבו⁴⁷ سورים הכוheiten הנעלמים של השכל כמו ראייה, שמיעה⁴⁸ וכו', לבין העקב שברגל שבו سورים כוחות נומדים כמו⁴⁹ כוח התנועה, כיוון שמצד מהות החיות, המוח והעקב⁵⁰ שניים חיים מהנפש בשווה, בניגוד לשפע המשנה את⁵¹ המשכה בין האברים השונים, כמו כן אין חילוק⁵² בהמשכת הנפש בין גוף נס לגוף דק בו, הרי שהפעולה⁵³ של הנפש בגוף היא שלא בבחינת התלבשות ותפיסה⁵⁴ בו.⁵⁵ כיוון שאם היהתה נחפתת ומחלבשת, היהתה משתנית⁵⁶ הפעולה לפי הדבר (הבר) בו נחפתת.

לפני שיבאר הרבי נ"ע בהרחבה יותר, מהו ההפרש בין⁵⁷ אופן הפעולה של 'אור' לבין אופן הפעולה של 'שפיע',⁵⁸ מקרים לבאר כי עיקר החילוק ביניהם הוא בעצם⁵⁹ האצלות והמשכחות מעוצמות ית':⁶⁰

והנה עיקר ההפרש בין אור לשפע היינו בין אור פנימי⁶¹ לאור מקרית, מתחילה מאופן המשכחות והאצלות,⁶² פנימי המשכחו מן העצמות הוא בבחינת מוצאות⁶³ דבר וואור מוקף המשכחו הוא בבחינת אין שלא נוסף⁶⁴ דבר על עצמותו ית' בו,⁶⁵ והיינו דתחלת אופן ההמשכה וההתגלות שלם מן⁶⁶ עצמות הנה האור פנימי נמצא (נمشך) מן העצמות⁶⁷ בבחינת מוצאות דבר וואור מוקף נמצא מן העצמות⁶⁸ בבחינת אין בו.⁶⁹

כלומר, הנקודה העיקרית בהבדל בין אור לשפע היא לא⁷⁰ רק הפעולה שלהם, אלא אופן המשכחות מהעצמם. אור⁷¹ פנימי ('שפיע') נمشך באופן של מהות דבר, כמו למשל עצם⁷² הנפש שהיא פשוטה ונמשך ממנה כוחות מוגדרים⁷³ ופרטיים כמו שלל וכו', שלכן הם נשאים גם אחדי⁷⁴ הסתלקות הנפש. ואילו אור מוקף ('אור') נمشך באופן⁷⁵ של האריה מהעצם ולא ממשות דבר, והיינו, האור מוקף⁷⁶ עניינו לגלות שיש עצם ולא לבטא איזה עניין פרטיו.⁷⁷

פרק נג. תוכן הפרק: אף שאין עניינו של האור המקיף לפועל,¹ הוא פועל בעולמות באופן מקיף, וזה ההבדל בין עצם² האור (והרצון) להתפסות.³ אמנים עדין ציריך להבין כיצד מגדרים את האור (בניגוד⁴ לשפע), בכך שאינו בא לפועל פעולה כל שהוא דהלא⁵ במקרים דאור וזו השמש ואור וחיות הנפש שהם⁶ משלימים לעניין האור הרדי נס וזה הוא כדי לפעול שהרי⁷ אור השם שענוו "להאר את הארץ"¹³², וכן הנפש⁸ עניינה להחיות גilioי מן העצם בו,⁹ אלא בבחינת גilioי מן העצם בו,¹⁰ שהרוי נתבאר לעיל פרק מ"ח דבניגוד לאור שנבראו ביום¹¹ הראשון, שהקדוש ברוך הוא גנוו לצדיקים כיוון שהוא¹² אור שעוניו גilioי העצם אור והמשם אין עניינו לתאר את¹³ העצם כראם לפעול פעולות האור בו,¹⁴ הרי שהוא השם¹⁵ אין בבחינת גilioי מן העצם בו,¹⁶ הרי שהנפש¹⁷ את הגוף,¹⁸ וכמו כן למעלה בamodel, שנתבאר שהמשל לאור (בניגוד¹⁹ לשפע) הוא האור המקיף, הלא נודע שגם האור מקיף²⁰ פועל פעולות בעולמות בו,²¹ כפי שייתבאר בפרק הבא,²² ואם כן מהו ההפרש בין האור מקיף להאור פנימי בו.²³ אך העניין הוא דתנה המובן מהמשלים הנזכרים לעיל של²⁴ אור המשם וחיות הנפש דכל שהוא בבחינת אור גם מה²⁵ שפועל דבר אין זה כמו פעולה השפע, ככלומר עיקר²⁶ ההבדל בין אור לשפע אינו שփע פועל פעולה ואור²⁷ אינו פועל פעולה, אלא שאופן פעולה שכחינת שפע הוא²⁸ בבחינת תפיסא ותלבשות, מהישאינ'ן פועלות האור²⁹ אין בבחינת תפיסא ותלבשות.³⁰ וכמו באור וזו השמש אף שטורת האור היא "להאר על הארץ", אין פועלתו באופן של תפיסה ותלבשות³¹ במקבילים, וכך שמדובר במאמר הקודם שגם כאשר יש³² עננים מAIRה השם לאו שום הבדל, כיוון שאינה³³ נתפסת במקבילים, וכן בארץ היא מAIRה בארמון המלך³⁴ ובמקומות השוואת, אף שענינה ומטרת בריאותה³⁵ היא להאר את הארץ.³⁶ ובן הוא נס בין אור וחיות הנפש מהיה את הגוף, אף³⁷ שטורת גilioי הנפש היא להחיות את הגוף, הוא מהיה³⁸

באותן המשכיה מההארה, בשפע נמשכת מהות דבר מההארה, בבחינת מציאות, ובאור נמשכת ההארה באופן מكيف, בבחינת אין. וmbia הרבי נ"ע דוגמא להמשכיה שפע - המשכיה מהות וממציאות דבר, אך מקום של הארה בלבד: ובמו בהשפעת של, פניות השבל שהוא לעצמו מה שהרב לומד לעצמו, הוא משל לעניין עצמי, וחיצונית השבל השיך אל המקבל מה שהרב לומד בשביל למד את התלמידים, הוא משל להארה בלבד, (וכמו כן דוגמא נוספת לשתי הדרגות בעניין השבל - עצימות והארה, בתוך האדם עצמו: עצימות המוחין - השבל הטהור שאין עניינו להשפיע על המידות, הוא משל לעניין עצמי, והמוחין השיכים אל המידות - שענינים הוא להשפיע ולשנות את המידות, הוא משל לעניין של הארה בלבד, עניין זה נתבאר לעיל פרק נ"ח), שוה עצמי וזה אינו עצמי, ומכל-מקומות הרי החיצונית הוא מהפנימיות בו' - השבל שמלמד את הזולות הוא אמן חיצונית בלבד, אך הוא נמשך מפנימיות השבל כמו שהוא לעצמו. וכמו כן בדוגמה השנייה, המוחין השיכים למידות נמשכים מעצמות המוחין. (ובל זה - המשכיה השפע - הוא בדבר שככלתו הוא בחינת הארה בלבד, כמו עניין של של, גם בדרגת המוחין בעצם' הוא אינו עצם הנפש ממש אלא הארה ממנה, כי במה שהוא עצמי ממש, הנה נם מקצת מן העצם הוא עצם ממש בו'). - כפי הביטוי המובה בחסידות בשם הבעל-שם-טובי¹³³: "העצם כשהאתה תופס במקצתו אתה תופס בכללו", שכשוחזים בחילק מהעצם אוחזים בכללו. וכמו הנשמה שהיא 'חלק אלה ממעל ממש', כשהיא מתגלית הרי זה גילוי עצמות הבודא ממש. אבל כשאנו עוסקים בהמשכיה שפע, אף שמודגש כאן שענינו המשכיה מהות דבר ולא רק הארה, זו המשכיה מהות דבר מתוך הארה ולא מתוך העצם. נמצא אם כן, שדרוגת השפע היא למטה מדרגת האור. כי אף שפע הוא המשכיה מהות דבר מתוך הארה בלבד, העצם ממש אלא המשכיה מהות דבר מתוך הארה בלבד, ואילו האור, אף שהוא רק הארה הוא מהעצם ללא צמצום המראה ומגלה את העצם (אף שאין בה מהעצם ממש). וההוכחה לכך שפע הוא המשכיה מהות דבר אבל מתוך הארה בלבד, היא מכך שגם היה השפע המשכיה מהות דבר מתוך העצם, היה נמשך כל העצם, כי - כנזכר לעיל - בחלוקת מהעצם יש את כולו. ובגנון אחר: גם השפע וגם האור אין עניינם המשכיה

וכמו האור הגשמי, שההפרש בין מקום חשוב למקום מואר הוא לא שנוסף משחו במקום אלא רק בגiliovo, כאשר המקום מואר - החפצים שבו גליוים, וכאשר המקום השוק החפצים אינם גליוים. הינו, עניין האור הוא לגלוות משחו שכבר קיימים ולא להויסף משחו חדש. וזה נס בן מה שהוא בא לפועל וזה אינו בא לפועל, - ההבדל באופן האצלתם מעצמות ית' מתבטא במה שהתבהר לעיל, שהאור פנימי עניינו לפועל והאור מكيف אין עניינו לפועל. דהאור פנימי מפני שבכלות עניינו הוא לפועל ולהאייד את העולמות, ככלומר, מטרת האצלת האור היא לפועל ולהאייד את העולמות, על כן תחולת מציאות מעצמותו הוא שנמצא בבחינת מציאות דבר בו', דבר פעול שיך בשוא במציאות דבר דוקא בו', כיוון שפעולה עניינה לפועל דבר כל שהוא, צריכה להיות מהות הפעולה לפי מהות הדבר אותו רוצים לפועל, ולכן כאשר הקודוש-ברוך-הוא רוצה לבוראו עולמות מוגדרים ומוגבלים, צריכה להיות פועלות בריאתם על-ידי כוח מוגדר ומוגבל, וזה עניין השפע. והאור מكيف הוא נמצא מעצמותו בבחינת אין ואינו מהות דבר מוגדר לפי שאין עניינו לפועל באופן תלבשות והתחלקות כיראם הוא בבחינת נiley מון העצם בו'. והוא המוכן מהמשל דור ושפע, דשفع הוא בדבר שהוא בבחינת מהות וממציאות, ועל כן חמלה והגilioי מהות אין רק בבחינת אור, בבחינת אין, כיראם שנמשך מהות דבר מה ולא רק הארה, אלא שמיד מודגש הרבי נ"ע: רק שהוא בבחינת חיצוניתו בלבד. ככלומר, המשכיה שפע היא אמן המשכית דבר מה (ולא בבחינת אין), אבל יחד עם זאת, ביחס לעצם היא המשכיה מהחיצונית בלבד. והינו, דבר מה שפע אינה הוזת העצם עצמו, אלא המשכית דבר מה מהחיצונית וההארה בלבד. ולמרות שהשפע עניינו המשכיה מהות דבר, נקרא נס בן הארה, מפני שהחיצונית הנמשכת בשפע היא רק הארה בלבד מהפנימיות, והינו שהפנימיות היא עצםית וחיצונית אינה עצםית אלא הארה בלבד, ומכל-מקומות הוא מהות הפנימיות בו', למרות שהשפע נאצל ממהות הפנימיות, זו הארה כיוון שגם המשכיה החיצונית בלבד. ככלומר, ההבדל בין שפע לאור, אינו בכך שפע הוא המשכיה העצם ואור הוא המשכיה הארה, שהרי גם המשכיה השפע היא מההארה בלבד. אלא ההבדל הוא

אבל החיות המצטירה על-ידי גוננים וסמננים הוא רק דמות בלבד בו, ועל זה נאמר "כדמותנו", ויעיין שם בחנשלה הדרגות של 'בצלמנו' ודמותנו בכמה אופנים¹³⁶, ומשם משמע גם לעניינו - הכוחות הרוחניים הנמשכים בנסמה, דעתין השפע (הכוחות המוגבלים שבנסמה) יכולים להיות באותו אופן כמו למעלה, וכפי שהתבאר לעיל שהשפע הוא מהות דבר שנמשך, ואילו עניין האור (הכוחות העצמיים שבנסמה) יכולים להיות רק באופן דמותה והשערה דלמעלה בלבד. עיין מה שתתברר עניין זה בעבודת הנשמה לקמן פרק 24 "בצלמנו בדמותנו" - דחתוך האברים הוא באויה "בצלנית ממש כמו אברי האדם, וזה נקרא "בצלמו", שבת פרשת תא"

בעבודה היהו הנבדה שג'פ טעם ודעת ובחינת רעד' הו"ע בצלמותם, והנעבדה שג'פ טעם ודעת וזה בצלמוני ריא בדמותיהם. כדי להניע צלים ודמותו הוא נעד' כמו בצלמוני ובצלאם גוף האדם מעתה והוא מוכת שחוותנן או שמצויק נור האדם בפרט האברים שבגוף ורגלו וגופו בארכס ורחבם והקופס בערך כהו שהוא גוף האדם בחותם האברים ומודתם, ומוציאים בו גם הרוחניות והחיות של האדם שנדמה כאלו אותו הצלם רואה ונוראה פיים צחובות שעושיות זו מומני צבעים שמדויים למראה אבל הוא זו, והרי ציריך ואבריהם ר'ז' משותה ממש לאברי האדם ביחסם ובמידה שלם, וזה נק' צלים להוות כמו שהוא עצם הדבר וכו'. אבל מה שקרה בו הרוחניות והחיות ה'ז' דמותה בלבד לגבי חיוט האדם שריין אין בו מוחיתות כלל ואין לו שער כלל ולחיות האדם כר', משא'כ האברים ה'ה' בבחינת צלים שריין הם כציריך לאברי האדם ממש וכו'. ויעיין שם המשך הביאור.

1 עצם, אלא שהאור הוא בוחינת אין הנשارة אין, והשפיע
2 הוא בוחינת אין הנשאית מהות דבר.
3 ויעיין מה שנטבادر ב'אור התורה' בהביאור דוישובו¹³⁵
4 בעניין מה שנאמר בפסוק בצלמוני בדמותנו - שהאדם
5 נברא בדמות וצלם של מעלה, ומכל-מקום יש ריחוק
6 הערך בין האדם למטה לבין האדם העליון בכivel,
7 שהוא עלי-דרך-משל צלים האדם שעוזין ממתכת או עין
8 שמציריים דמות אדם ממש עם ידים ורגלים, מעץ או
9 ממתכת, ומוציאים בו גם חיות, עלי-דרי צבעים
10 וסמננים שמדמים כאילו הוא רואה. ועל זה נאמר
11 "בצלמוני בדמותנו" - דחתוך האברים הוא באויה
12 "בצלנית ממש כמו אברי האדם, וזה נקרא "בצלמו",

הוד כ"ק אדמו"ר מרנא ורבנה יוסף יצחק – אדמו"ר מוהרי"ץ

ספר המאמרים ה'תשי"י

השגת אלקות בתפלה – מהיצוניות הכליל דחכמה, התעוג מאלקות – מ"הבל העליון", והגilio בתוספת וריבוי אור פניו. ולכן צ"ל העבדה בשמחה, להמשיך עצמות אוא"ס למטה. ביטול ועונה – כלים לשמחה העליונה, שכל הטוב שבו, אין זה מכח עצמו אלא ירושה מאבותינו, כענותות משה רבינו

עם היהות ששהשגה ותפענאג באים פאחד, דכארשר משיג אלקות ומקתגון בו היטב בקהלות הדעת הרי הוא מתקיון על עליידיך עליידים, מפל מקום הגה הם באים מפקורים קינדרים, דשהשגה הגה קדור חצבה הראשון הוא מבקינת חיזוניות הפליל דהמקה דאצילות, וכמו גדורל העשב מהפליל קרווחני שאינו בערך כלל, ומפל מקום הגה גדורלו הואה גדורלו הוא מהפליל קרווחני, וכמו באנשמת אברחים דחסד דבריהה הוא מחסד דאצילות, וכן מהשגה שלו מבחןת החקמה הרי זה באין-ערוך דלאן

5 ח) דהגה כשם שעיל-ירידזה שהאדם כולל מתקתונים
6 ומעליזנים יש לו יתרון על הפתקתונים, הגה
7 כמו כן על עליידיך עליידים שהאדם כולל מעהליזונים ותתקתונים,
8 הגה יש לו יתרון על העלייזונים, ולא זו בלבד שיש לו
9 הkowski לקלבל הפענאג להחטנג על הני, הגה הטעם מה
10 ממש פגנית הפענאג הפענאג העליין, דהגה הטעם מה
11 שהעבורה אריכקה להקיות בשמייה דזקא. דהגה בעבורה
12 דתפלה יש ב', עניינים, שהשגה קאלית, והפענאג
13 שמתענג על האלקות, וشنיגיהם אינם באים ממקור אחד,

וזאך גיט אפ"ג, און רעכענט זיך מיט קיין זאך ניטה,
רמי שהוא ביטל בעצם הנגה הכספיות והחוויות שלו
הס ברקיות יותר ומארים יותר, וכך שופטן דכל
הטוב שלו אינו מצד עצמו כי אם בירושה לנו
מאכחותינו, כמו מה שהוא מאמין בה, ודברוק באקלות
ברקבות אהבה ובה, הרי האמונה שלו אינה מצד
ההכרה שפכير אלקות רק שהוא בא לו בירושה
מאברהם אבינו עלוי-השלום שהיה מאמין בראשון
שפטח הארץ דאמונה ואהבה ובה בכספיות גוף,
והוא ראש לכל הפלמים⁴, שאצלו היהת האמיה
בבחינת הפה שהכפר את בוראו, והיהת האמונה גם
בן בבחינת הפה, והורייש את האמונה לבני אחורי,
אשר בן הוא גם בתקנות ואלה באלקות, והוא אהבה
מסתרת שיש בכל אחד ואחד מישראל, הרי זו בירושה
לנו מאבותינו, כמו בן היוש מאביו עשר גדול ורוכש
רב, הרי אין זה שבא לו בינו לבין כדים אנסטול
ומסתפק מן המוקן שהוריישו אביו, ומכל מקום אין
בירושה מתיישבת כי אם אצל בן לא אצל אחר, משום
דברא פרעה דאבותה⁵ ואחסנינה דאבותי ברית ודריליה
הוא, הינו שהוא ענין עצמו אצל הבן, אבל עם זה
הגה וזה מה שבא לו מהאב, כמו בן הארץ ותקנות
באהבה ובאהם שפאים בירושה, והם בנסמות ישראל
דוקא, דברא פרעה דאבותך והוא בהם עצמי ממש,
אבל אין זה כלל עצמו כי אם בירושה מהאבות,
ומשם זה הוא הענוה, שאינו מחשב עצמו לשום בר
מעלה ומרוגה משום זה מאחר שאין זה מכה עצמו,
וזהו דעתך "זה איך משיח ענו מאייד מכם הארץ אשר
על פניו הארץ", ועם היהת שידע את הטוב שלו ואשר
הוא גביה במעלה מכל אדים, ומכל מקום היה ענו מכל
אדם, והוא מפני שידע אשר כל ענייני מעלה והוא אשר
בhem הוא גביה במעלה ומרוגה מכל אדים, הוא מה
שנתן לו מלמעלה, כמו שכתוב "ותרא אותו כי טוב
הוא"⁶, ואיתא במקרא ובה "טוב שמוי", טובי
שםו, בשעה שנולד משה נתמלה כל הבית אורה,
דכל זה הוא מה שנתן לו מלמעלה, וחשב דאלו היה
אלו הפתחות אל אחר היה גם בן במרוגה ומעלה זו,
ואפשר דאחר אם היה לו כתחות אלו היה מגלה את
הפחות יותר, ומשום זה היה ענו מכל.

(5) דברא קרעא דאבותה: ביונת אלם רפ"ב: אמרו חכמים בראשו, וראה תוס' ד"ה מקמי בימות ג. א.

(6) טוב הוא ואיתא: ראה אור התורה להצע ע"ס שמות ע' ס' ואלך.

אמר "וأنبني عفر ואפר", כמו כן הגה בכל אחד ואחד
ההשגה באקלות הוא מבחינת חיצונית הכל דחקמה,
אבל הטענו שמתבעג בנפשו על האקלות הרי זה
 מבחינת הכלים הקיימים, וזה דווקא מעורר בחינת
 פנימיות ועצמיות הטענו, ועל יידיהם ורבי אויר, ועל כן
הגלייה להיות העברה בשמחה, שהרי ענין העברה
 הוא להמשיך בחינת גלי אלקות שגמיש תוספת
 מהשכה מבחינת עצמות אויר איז-סוף שנמשך וועל ידי
 ורבי אויר איז הוא גלוי למטה, וההתקוערות עצמות אויר-איז-סוף וועל
 אויר איז-סוף זהו על ידי שמחה דווקא, להשגה מצד
 עצמה היא מגיע ורק בשרשאה ומוקורה בחינת חיצונית
 הפלים, רק השמחה ותענוג ששמחת על אלקות ומתענג
 בנפשו זהו שmagיע בחינת עצמות אויר-איז-סוף ועל
 יידיהם דווקא הוא גלוי למטה, וכיידיע שארין⁷
 נקה לרים הקדש על ידי שמחה, לא רק על-ידי המזונה
 בלבד כי-אם על-ידי שמחה של מצוה, להיות שהשמחה
 מעורר בחינת פנימיות הטענו דלב אדם הארץ
 שעל-ידי-הזה דווקא הוא בחינת תוספת ורבי אויר להיות
 הגלוי למטה, דהכל לשמחה העליונה הוא בחינת
 בטול דווקא, ובמקום שיש בטול הוא גליו שמחה
 העליונה, מה-שאין-ב-הרגשת כי-אם כלים לשמחה
 השמחה, כי-אם בטול והענוה הם כלים לשמחה
 העליונה, דהגה ענוה אינה אלא השפלות מצד פחדות
 הנטש שאינו מזיא טוב בנפשו או שהוא חס-שולום
 בדרכ לא טוב, כי-אם השפלות הענוה הוא מצד העדר
 הרגש עצמו, שאינו מחשב את עצמו למציאות גם עם
 כל הטוב שלו, דעתו יתו טוב וישראל בחורה ומצאות
 ובעבורה בכספיות נפש, הוא אינו בחשיבות עצמו
 להיות בעני עכמו באיזה מעלה ומרוגה ממש וזה
 כלל, ואין זה מה שאינו יודע מה טוב שלו, כי-אם הוא
 יודע שהוא טוב וישראל בכל דבר, ומכל מקום אינו
 מחייב טיבותה לנפשיה שהוא באיזה מעלה ומרוגה,
 וسبת בדבר הוא מפני בטול בעצם, רמי שהוא ביטל
 בעצם אינו עוזה כל מה שהוא עוזה ממש איזה
 דבר, הינו דلسבת דבר הרגשת עוזה מה שואה עוזה
 כי-אם מפני שאינו בהרגשת עצמו בעצם, על כן לא
 ייחס את עצמו משום דבר, ע"ר שטעלן זיך פאר קיין

(3) וכיידיע שהאריז"ל: ראה תור"א תולדות ס"ה ויחפרו עבדי יצחיק.

(4) ראש לכל המאמינים: ראה שה"ש פ"ד על הפסוקathy מילבנן: מראש אמנה זה אברהם.

ג. טובה לנפשו (לעצמיו). ד. לא יעזור את עצמו משום דבר. ו. בן הוא ריגל של אביו.
ז. הירושה של אביו הוא יורש ושלו היה.

במ"ת היו גילויים מופלאים, ولكن הראה פעלה הזאת עצמית מפני גודל היראה, וביטול פנימי מצד העונה

14 השגה באלקות, ומהינו דהשגתם אינה נחשה להשגה
 15 כלל, ובפרט לגביה השגת משה שאינה נחשה למאומה,
 16 גם העובדה שליהם בינם ולב אינה נחשה לעובדה
 17 כלל, ורק יקימו התורה ומצוות בפועל ממש, וגם זה
 18 יהי' במסירות נפש הן מצד עצם והן מצד הסביבה
 19 שלהם, ובכל זאת יעדרו בנפשו. וראתה עצם גל הקורת
 20 רוח ומשמחה העילוונה שנעשה מזה למעלה, וככאמור
 21 "ונחת רוח לפני שאمرתי ונעשה רצוני", הנה ראייה זו
 22 שעלה עגינה, וכן במתן תורה ר"ז ראייה קעム' את עצם
 23 גל הפלאת הגליים העילוניים, הנה "זינועו" בהזנה
 24 עצמית דבטול פנימי הבא מצד העונה.

25 ליל שני דוג ושבנותו, ה"ש"

3 רז"ה "זינוע העם זינועו", דיןנו نوع אלא זיע, שהוא
 4 ההזנה עצמית הבא מפני גל היראה ופחד,
 5 רעם היהות דבראייה יש בה הפענוו יותר מכך בכל
 6 החושים, וסתענוו שבראייה פועל המשכה וקרוב,
 7 במעמד דהה סיני שהיו גלוים מפלאים בשמחה גדרלה,
 8 הנה ראייה זו פעלה הזנה עצמית להזנה הבטול דעתנה,
 9 דהבטול דעתנה הוא בטול פנימי יותר, הדמי "זה איש
 10 משה ענו מאי מכל האדים אשר על פניו האדמה",
 11 ממשה ראה ספרו של אדים הראשון וראה דור ודור
 12 ותקנייו דור ודור ופרקין, וראה אשר בעקבות משיחא
 13 יהי' דור צזה אשר אנשי הדור ההוא לא יהי' להם

23 אלקה¹²⁰, אפילו בחומר הגוף לא שייך דבר קטני.
 24 כנסתםجيد שלدم הקטן ביותר בעקב שברגל, או
 25 כשרדם העצב הקטן ביותר באכבע הקטנה שברגל
 26 - זה עלול להביא לסכנה בחיה האדם. מכל-שכנ שלא
 27 שיר דבר קטני בנפש, ובפרט לא באלקות.
 28 ז. הבעל-שם-טוב נ"ע אומר¹²¹, כל מה שאדם
 29 רואה וכל מה שהוא שומע, יש בו משום צו והוראה
 30 מסוימת מן השמים בעבודת הש"ית, אלא צרכים
 31 להבין מה שרואים ומה ששמעים, ולא לטעת
 32 חלילה במשמעות הדבר ששמעו או ראו. ההבנה
 33 האmittית במשמעות הדבר ששמעים ורואים, בא
 34 עלי-ידי ישות אדם תלמידו.
 35 ח. ישות אדם תלמידו הוא מה שבאדם נעשה
 36ascal Moor, וnofelim לו הסברים שונים על מה
 37 Shikola להיות המשמעות בעבודה מהה שראה
 38 ושמע, וכן מגיע האדם להבין את ההוראה מן
 39 השמים בעבודת ד'.
 40 ט. הבעל-שם-טוב נ"ע אומר שהדרך הבטוחה
 41 ל'ישות אדם תלמידו, היא: א) עלי-ידי פרק תהלים
 42 לבב-של habitats. ב) עלי-ידי עשית טובה ליהודי
 43 בתרחה בגופו לא רק במומו. ג) וعلي-ידי אהבת
 44 ישראל בנסיבות נפש.

45 שבירני של פסח בטמודות היום

ספר השיחות – ה"ש"ת-תש"א בלה"ק

1 ד. היום – אומר הו כ"ק אמרoir הרה"ק –
 2 כשחייתי בהתחלה הארץ בחדר הספרים – החדר בו
 3 נערחות ה"יחסות" – שמעתי בחדר האוכל מתנהל
 4 ויכוח חזק בין בנותיך – אומר לי אבי – חנה ומושקע.
 5 עניין אותו מאי לשם תוכן היכוח. כשהתקרבתי
 6 שמעתי שchanah אומרת שאחרון של פסח הוא חג כמו
 7 כל החגים, ואילו מושקע אומרת שאחרון של פסח
 8 איינו חג כמו כל החגים, והראיה לכך שלחדלות נרות
 9 לא מברכים שחחינו. וכרגע נזכרתי על האירוע של
 10 אחרון של פסח הרכבה.
 11 ה. לעיתים קרובות מאי, מזכירים דברים קטנים
 12 ביפור, על אירועים גדולים וחוובים. קורה שזכרון
 13 האירועים מביא תועלת גדולה ברוחניות.
 14 ו. לאמתנו של דבר, הרוי המאמין בהשגה
 15 פרטית בכלל, ומישודע העניין של השגה פרטית
 16 כפי שהבעל-שם-טוב נ"ע¹¹⁹ מסביר, לא שיר אצלו
 17 העניין של דבר קטני ומקרי. מקורות משמעות זהה
 18 דבר של מקרה,ומי שחווש שישנו ח"ז דבר של
 19 מקרה, הוא כופר בעיקר. אין דברים של מקרה, הכל
 20 הוא בהשגה פרטית ומפורטת ממש על כל פרטיו
 21 ופרטיו פרטיו. כן לא שיר העניין של דברים קטניוניים.
 22 כל דבר קטן הוא דבר גדול מאי. מבשרי ונפשי אחזו

(118) ראה לעיל שיחת ט' אדר שני במלון.

(119) ע"פ איזב יט, כו.

(118) וזה לעיל שיחת פורים סוף שיחת א.

19 התחלת טובה בהצלחה רוחנית וגשנית ליסד ישיבות
 20 קטנות מכיניות לישיבה גדולה בשם הקדוש תומכי
 21 תמיימים ויגדל תורה ויאדר.

22 תודה לדידי שי על אשר הזכירני לכתוב תודתי
 23 וברכת לי היישש החכם הנודע בעל מזרות תרומות מר
 24 בראנדעיס שי بعد כל פעולותיו הטובות בעדנו להוציאנו
 25 בעזה"י מן המיצר אל המרחב.

26 השicity'ית יחזק את בריאותך יידי שי יאריך ימיו
 27 ושנותיו בטוב ובנעימים שיוכל להתעסק בתורה ועובדת
 28 ובחזקת דרכי החסידות כחפצו הטוב מותך בריאות
 29 הנכונה.

30 יויאל למסור ברכתי לדידי גיסו ר' ר' שי תוכמאן
 31 שיחזק השicity'ית בריאותו ויעזר לו בהדרוש לו בגשם וברוח,
 32 ועם זה יעורר נא יידי אותו שיתענין בתורו מעשה לטובת
 33 החזקת הישיבות ואשר יזכיר את צור מחצבתו, ובגלל
 34 זאת י מלא השicity'ית מshallות לבבו לטובה ולברכה.

35 יידי בנו הנعلا והכי נכבד ר' פרץ שי הגיד לי אשר
 36 יידי גיסו מר ישראל נח שי - ל"ע - חולה, ובקשתו
 37 שיפורש גינוי בשלומו וימסור לו את ברכתי שישלח לו
 38 השicity'ית רפואה, ובודאי מילא דבר השליחות כראוי,
 39 ואתענין לדעת מצבו בהוה.

40 והנני יידי הדוש'ש מכבדו וمبرכו.

אג"ק מורה ר' זך ר'ך

агорות קודש

ב"ה, ועש"ק ייט אד"ש, ת"ש
 נויארך

ידיidi עוז, הרה"ג הנכבד והנעלה,
 משכיל על דבר טוב, וויה איה מווה"ר
 דוד מאיר שי

1 שלום וברכה!
 2 בمعנה על מכתב יידי נפשי מיום י"ז לח"ז, נהניתי
 3 במאד מכל האמור במכבתו, ודעתך אשר מוכרת הדבר
 4 לסדר את תכנית העבודה בפלאן מעובד ומסודר. והנני
 5 מבקש את יידי שי שיואל נא לכתוב לי הצעתו בזה, כי
 6 בהכרותו הטובה בהענינים בודאי יהיה לי הצעתו לעינים
 7 בעבודה הכבירה בעזה"י בהחזקת היהדות והרכבת
 8 הتورה ביראת שמים במדינה.

9 - מיום בואי עד היום - עברו ועוברם רק בכדי
 10 בעקאנט צו ווערן עם מצבם של ענייני הכלל והפרט, ורק
 11 דבר אחד המשמש את לבבי השבור והנני לבשר מזה
 12 לידיidi כי ת"ל סדרתני ישיבה בשם אחיכת מימיים, וביום
 13 שלישי העבר כבר ישבו ללמידה בסדר, תחת השפעתם
 14 והנהלתם של יידיidi האהובים והנחמדים הרבנים הר"ר
 15 ישראל שי דזוייקא באסן משפייע בדאי"ת, והר"ר מרדכי שי
 16 מענטליך ראש לימודיים ומשגאג. ניתן השicity'ת שהتلמידים
 17 שי יצלו בלילהם ויהיו יראי אלקים חסידים ולומדים,
 18 ויחזור ויתן השicity'ית אשר התיסודות אחיכת מימיים תהא

агорות קודש

ב"ה, כ"ט אדר, תש"יד
 ברוקלין.

הרה"ג והרה"ח א"יה נו"ג קו"ר מווה"ר שלמה שי

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו מיום הבahir לייג בעומר הילולא דרשבי' אשר פתח הצנור דפנימיות התורה עד
 שגם ינוקא דברייו למדו ולימדו בזה (עיין ג'ב הקדמת הקונטראס ל"ג בעומר תש"י קונט' ע"ח).

ונהניתי לקרות במכבתו אשר לומד הוא לימודי קדש עם התלמידים בבית ספר למלאכה, ומובן
 שבזה צריך להיות השתדלות יתרה כיוון שאיזה שעות ביום ילמדו לימודים אחרים, ובמיוחד בשעות
 העיקרים בלימוד הקדש צריך לחדרם רוח יראת שמים תורה ותורה תמיימה באופן שיספק גם
 על שאר הימים, אבל לאידך גיסא הרוי לפום גמלא שיחנה ועיף מרז"ל שהקב"ה אינו מבקש אלא לפוי
 כחם, בודאי ישפייעו לו תוספת כח להצלחו בכל הניל' וגדול זכות ענן היותר נעה זה להמשיך לו ברכה
 והצלחה בזה גופא וכמרז"ל שכר מצה מזויה וכן תוספת ברכה והצלחה בענינו הפרטאים.

המחכה לבשוי'ט מהצלחתו בכל הניל' והתקדמות בכל הענינים.

פרק ה' משנה ה'

עשרה נשים נעשו לאבותינו במצרים ועשרה על חיים. עשר מנות הביא הקדוש ברוך הוא על תפוצרים במצרים ועشر על חיים. עשרה נסונותנו את הקדוש ברוך הוא במדבר, שנאמר: וינפו אתי זה עשר פעמים ולא שמעו בקול:

נקודות מושיחות קודש

של שבת, כמโบรา בתניא⁸ לגבי חטא המרגלים (האחרון מבין عشرת הנסונות⁹) :

בתחילה לא רצוי ישראלי להיכנס לארץ בטענה "כי חזק הוא ממוני"¹⁰, שלא האמיןו ביכולת הקב"ה (חסoshлом) לכבות את הארץ. אך לבסוף שינו את דעתם ואמרו "הננו ועלינו"¹¹. ומקשה שם (בתניא) - כיצד חזקה אליהם לפתע האמונה ביכולת הקב"ה שורה לא הראה להם משה ובינו שום זאת

ומופת הדשים שיוכחו את יכולת היה' לכבות את הארץ ? וմבאר, שישראל הם "אמינים בני מאמינים", ורק שה"סטרא אחרא" אשר נתלבשה בגופם, הגיביה את עצמה "בחוצפה בלי טעם ודעת". אך כאשר שמעו דברים קשים, שקצף היה' עליהם "וזהרעים בקהל רעש ורוגן, עד מתי לעדה הרעה הזאת" - "ונכנע ונשבר לכם בקרכם", "ומילא נפלת הסטרא-אחרא ממישלחתה וגבהותה וגשות רוחה, ושישראל עצמן מאמינים בני מאמינים". זהה אפוא הסיבה לשינוי שהתחולל אצל בני-ישראל שאמרו לפתע "הננו ועלינו".

משמעות העניין היא: כאשר מופיעה אצל היהודי הנגאה בלתי-רציווה אין זה דבר טבעי; אדרבה, מצדطبع נפשו קשור היהודי עם תכלית הטוב; ענין חיצוני בלבד הוא שמנוע אותו מלקיים את רצונו היה'. לכן, כאשר דבר החיצוני זה מתבטל ונעלם (בחטא המרגלים היה זה על ידי "שקצף היה' עליהם ורעהם בקהל רעש"), מילא מוגלהطبعו ורצוינו האמתי של היהודי.

מעתה נובין את דברי התנא - המביא גם את הסיפה של הפסוק, "ולא שמעו בקולו" - למלעילותא:

הסיבה שבבני-ישראל ניסו את הקב"ה לא הייתה שהם לא הכירו, חלילה, במצבות היה' (בודוגמת פרעה, להבדיל), שאמר "לא ידעתי את היה'" ; אלא מפני ש"לא שמעו בקולו": בני ישראל ידעו שזהו "בקולי", קולו של הקב"ה, רק שהיה חסר אצלם ה"שמעו" (ה"דרעהערן") "שמעעה מלשון הבנה וקליטה"¹².

לכן, כאמור, ברגע ש"הרעים בקהל רעש ורוגן, עד מתי לעדה הרעה הזאת" - מיד "ונכנע ונשבר לכם בקרכם" כי נתגלה רצונם האמתי.

(*יתורת מינחים - התוועדות תשמ"ג*, כרך ג, עמ' 1704)

עשרה הנשים שנعوا לאבותינו במצרים ועשרה על תפוצרים מה שבנו ישראל לא נפגעו מעשר המכות שבאו על המצרים, וכdeclative "והפלה היה בין מקנה ישראל ובין מקנה מצרים", וכן², "למען הדבר אשר יפלה היה בין מצרים ובין ישראל"³. וקשה⁴ אם הדברון מטעם הקידימה המשנה "עשרה נשים שנعوا לאבותינו" כן, מודיע הקידימה הקב"ה על המצרים⁵; היה לה, כמובן, לכתב את הדברים בסדר התרוחשות תחילת המכות ולאחר מכן הנשים שנعوا לאבותינו?

ויש לומר בביור הדברים :

מצד הנגגת העולם על-פי טبع ("סדר ההשתלשות") לא היה מקום לחלק בין המצרים לבין בני-ישראל ("גנוף למצרים ורופא לישראל"⁶). ואמנם, זו היהת טענתה של "מידת הדין" - הללו עובדי עבודה-זרה והללו עובדי עבודה-זרה⁶!

כדי שכך-זאת תתאפשר הבדלה זו בין המצרים לבני-ישראל היה צורך בהtaglot או רוד נעללה, שלמעלה מסדר החשתלשות. הארה זו היא היסוד לעשרה הנשים שנعوا לאבותינו - "עס" מלשון הרמה⁷. הקב"ה הגיביה את ישראל למלعلا מסדרי הטבע ולכאן המכות לא פגעו בהם. הגיביה זו שהגביה היה את בני-ישראל, היא ההכנה לייצאת מצרים, שענינה העיקרי הוא "שבירת" קליפת מצרים ועל-ידי זה - ביטול שעיבוד מצרים.

לפי זה, מובן מודיע הקרים התנא "עשרה נשים" ל"עשרה מכות": כדי שהמכות שהביא הקב"ה על המצרים אכן ימלאו את יעוזן, צריך היה להקדים להן את ה"נשים", דהיינו להגביה ולהללו את ישראל למלعلا מהטבע; רק אז יכולו המכות לפגוע במצרים (ולא בישראל), "לשבר" את המצרים ולפרק את עולם מעל צוארם של בני-ישראל. (ליקוטי-شיות, כרך ד, עמ' 2020)

יש להבין: כדי להוכיח מהפסקוק ש"עשרה נסונות ניסו אבותינו וכו'", דהיינו לתאנא את חילוקו הראשון של הפסוק ("וינטו אותו זה עשר פעמים") ולשם מה הביא גם את סיוםו ("ולא שמעו בקולו") המבליט את הפרק שבחן של ישראל?

יש לומר שادرבה, סיום הפסוק אינו עניין של גנאי אלא

1) וארה ט. ד. 2) בא א. ז. 3) כן פירשו הרמב"ם, רבינו-יונה ומדרש-شمואל. 4) תוו"ט. 5) זוהר חלק-ב לו, א. 6) ראה זוהר שם קע, ב. מכללה בשלה יה, כת. 7) תורה-אור ימרו ע. ד. 8) פרק כת. 9) ראה פירוש רע"ב. 10) שלח יג, לא. 11) שם טו, מ. 12) ראה רש"י מקץ מב, כג.

מעמד הר סיני והיה מסור ונחthon לחקי התורה, זכה למעמד נס זה.

שְׁנִי כַּוְיִהְיוֹ בְּנֵי־רָאוּבֶן בֶּכֶר יִשְׂרָאֵל תּוֹלְדָתֶם לְמִשְׁפָחָתֶם לְבֵית אֲבָתֶם בְּמִסְפֵּר שְׁמוֹת לְגַלְגָּלָתֶם כְּלִזְכָּר מִבֵּן עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמֵעָלָה כֵּל יֵצֵא צָבָא: כִּי פְּקֻדִּיהם לְמִטְהָה רָאוּבֶן שְׁשָׁה וְאֶרְבָּעִים אֶלָּף וְחַמֵּשׁ מֵאוֹת: פְּנִי לְבָנַי שְׁמְעוֹן תּוֹלְדָתֶם לְמִשְׁפָחָתֶם לְבֵית אֲבָתֶם פְּקֻדִּיו בְּמִסְפֵּר שְׁמוֹת לְגַלְגָּלָתֶם כְּלִזְכָּר מִבֵּן עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמֵעָלָה כֵּל יֵצֵא צָבָא: כִּי פְּקֻדִּיהם לְמִטְהָה שְׁנָה וּמֵעָלָה כֵּל יֵצֵא צָבָא: כִּי פְּקֻדִּיהם לְמִטְהָה גַּד חַמְשָׁה וְאֶרְבָּעִים אֶלָּף וְשָׁשׁ מֵאוֹת וְחַמֵּשׁ: פְּנִי לְבָנַי יְהוּדָה תּוֹלְדָתֶם לְמִשְׁפָחָתֶם לְבֵית אֲבָתֶם בְּמִסְפֵּר שְׁמָתָה מִבֵּן עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמֵעָלָה כֵּל יֵצֵא צָבָא: כִּי פְּקֻדִּיהם לְמִטְהָה יְהוּדָה אֶרְבָּעָה וְשָׁבָעִים אֶלָּף וְשָׁשׁ מֵאוֹת: פְּנִי לְבָנַי יְשָׁשָׁכָר תּוֹלְדָתֶם לְמִשְׁפָחָתֶם לְבֵית אֲבָתֶם בְּמִסְפֵּר שְׁמָתָה מִבֵּן עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמֵעָלָה כֵּל יֵצֵא צָבָא: כִּי פְּקֻדִּיהם לְמִטְהָה יְשָׁשָׁכָר אֶרְבָּעָה וְחַמֵּשׁ אֶלָּף וְאֶרְבָּעִים שָׁבָעָה וְחַמֵּשׁ אֶלָּף וְאֶרְבָּעִים מֵאוֹת: פְּנִי לְבָנַי וּבוֹלֵן תּוֹלְדָתֶם לְמִשְׁפָחָתֶם לְבֵית אֲבָתֶם בְּמִסְפֵּר שְׁמָתָה מִבֵּן עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמֵעָלָה כֵּל יֵצֵא צָבָא: כִּי פְּקֻדִּיהם לְמִטְהָה שְׁבָעָה וְחַמֵּשׁ אֶלָּף וְאֶרְבָּעִים שָׁבָעָה וְחַמֵּשׁ אֶלָּף וְאֶרְבָּעִים מֵאוֹת: פְּנִי לְבָנַי יְזָקִין תּוֹלְדָתֶם לְמִשְׁפָחָתֶם לְבֵית אֲבָתֶם בְּמִסְפֵּר שְׁמָתָה מִבֵּן עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמֵעָלָה כֵּל יֵצֵא צָבָא: כִּי פְּקֻדִּיהם לְמִטְהָה אֶפְרַיִם תּוֹלְדָתֶם לְמִשְׁפָחָתֶם לְבֵית אֲבָתֶם בְּמִסְפֵּר שְׁמָתָה מִבֵּן עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמֵעָלָה כֵּל יֵצֵא צָבָא: כִּי פְּקֻדִּיהם לְמִטְהָה אֶפְרַיִם מֵנֶשֶּׁה אֶרְבָּעִים אֶלָּף וְחַמֵּשׁ מֵאוֹת: פְּנִי לְבָנַי יְזָקִין תּוֹלְדָתֶם לְמִשְׁפָחָתֶם לְבֵית אֲבָתֶם בְּמִסְפֵּר שְׁמָתָה מִבֵּן עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמֵעָלָה כֵּל יֵצֵא צָבָא:

פרק ב' במדבר

א וידבר יהוה אל-משה במדבר סיני
באותל מועד באחד לח'רש השני בשנה
השנית לצתתם הארץ מצרים לאמר: כ שאו
את-ראש כל-ערת בני-ישראל למשפחתם
לכית אחים במספר שמota כל-זכר
לכל-לadies: מבן עשרים שנה ומעלה
כל-זיה צבא ישראל הפקדו אתם
לצבאותם אתה ואחרון: ואותם יהו איש
איש למטה איש ראש לבית-אבתו הוא:
לו ה ואלה שמota האנשים אשר יעדו
אותם לרואין אל-זchor בונ-שדיור: לשמעון
שלמייל בונ-צוריידה: להודנה נחנון בו
עמנגדב: ליישבר נתנאל בונ-צוחר: כל-בולן
אליאב בונ-חלן: לבני יוסף לאפרים אל-ישמעע
בונ-עפיהוד למנשה גמליאל בונ-פרהצור:
לבנימן אבידן בונ-גדעון: לדין אחיעזר בון-
עמיידה: לאשר פגעייל בונ-עברן: ולגד
אלסף בונ-יעזאל: לנפתלי אחירע בונ-עזון:
ט אלה חביב קריי קרואני העדה נשאי מפות
אבותם רashi אל-פי ישראל הם: (שרה ז) ויקח
משה ואחרון את האנשים האלה אשר נקבעו
בשמות: ואות כל-העדה הקהילו באחד
לחדר השני ויתילו על-משפחתם לכית
אחים במספר שמota מבן עשרים שנה ומעליה
לכל-לadies: כאשר צוה יהוה את-משה
ויפקדים במדבר סיני: ט

²² נקודות משיחות קדש ~ (לעומת ויז'ון ד גות, 111)

כל יצא צבא בישראל (א, ג)

כמב' ה'אור ה'ח'רים' (פסוק כ): "לא קיה אחד מכל הקבאים לכלל הספר שלא קיה ראוי לצאת באבאו, אלא כלן גבורי מה . . וזה נס שאינו בעבורם". קשיהו ר' ברכות באדרון הנפלאות יתברך על ידי קיומם תורתו, והוא מתחילה מעל לחקי הטבע; ומפניין שעם ישראלי עמד עדין פחת הרשם של

למישׁון העדרת ולא־יהיה קאָצֶף על־עדרת בני ישראל וישמרו הלוּם את־משׁמֶרת משׁבוֹן העדרות: ויעשׂוּ בני ישׁראל כָּל אֲשֶׁר צוֹה ידוֹה אֶת־מֹשֶׁה כִּי עָשָׂו: פ

– נוררות מישיות קודש ~ (לקוטי שיחות ג' עמ' 111)

פְּקֻדִים לְמַטָּה רָאוּכָן שָׁהָה וְאֶרְבָּעִים אֱלֹהִים וְחַמֵּשׁ מִאּוֹת (א, כא)

יש להעיר, שבקל שבט יישנו מס' המתחולק לחמשים. ולבאורה אין זו תועעה שכיחה כלל, ואירוע עיון בטעם הדבר. ואי מושום 'שְׁרֵי חַמְשִׁים' – הרי יש גם 'שְׁרֵי עַשְׁרוֹת' ו'שְׁרֵי מִאּוֹת'. ולח'ער מ"חמשים א'יש ר'צ'ים לפנ'יו' (шиб טו, א), המורה על חסיבותה של קבוצה זו.

שלישי ב וירבר יהוה אל-משה ואל-אהרן לאמר: ב איש על-דגלו באחת לבית אבותם ייחנו בני ישׁראל מנגד סכיב לאלה-מורע יחנו: וחתנים קדרה מורה הנל מהנה יהודה לצבאותם ונשיא לבני יהודה נחשות בְּנֵי עַמִּינְדָּב: וצבאו ופְּקֻדִים ארבעה ושבעים אלף ויש מאות: ה וחתנים עליו מטה יששכר ונשיא לבני יששכר נתנאל בְּנֵי צָעֵד: וצבאו ופְּקֻדִים ארבעה וחמשים אלף וארבעה מאות: מטה ובוילן ונשיא לבני ובוילן אליאב בְּנֵי חַלּוֹן: וצבאו ופְּקֻדִים שבעה וחמשים אלף וארבעה מאות: בְּלַהֲפֻקְדִים למתנה יהודה מאה אלף ושמינים אלף ושתית־אלפים וארבעה מאות לצבאותם ראשנה יפעו: ס הגל מהנה ראובן תימנה לצבאותם ונשיא לבני ראובן אליעזר בז שדייאור: וצבאו ופְּקֻדִים ששה וארבעים אלף וחמש מאות: וחתנים עליו מטה שמיעון ונשיא לבני שמיעון שלמייאל בְּנֵי צוריישדי: וצבאו ופְּקֻדִים תשעה וחמשים אלף ושלש מאות: ומטה גדר ונשיא לבני גדר אליטף בְּנֵי רועאל: וצבאו ופְּקֻדִים חמישה וארבעים

ה פְּקֻדִים למיטה מנשה שניים ושלשים אלף ומאות: פ ה לבני בנימין תולדתם למשפחתם לבית אבותם מטה בְּנֵי חמשה ושלשים אלף וארבעה מאות: פ ה לבני דן תולדתם למשפחתם לבית אבותם מס' שמות מבן עשרים שנה ומעלתה כל יצא צבא: ט פְּקֻדִים למיטה דן שניים ושלשים אלף ושבע מאות: פ ה לבני אשר תולדתם למשפחתם לבית אבותם מס' שמות מבן עשרים שנה ומעלתה כל יצא צבא: טו פְּקֻדִים למיטה אחד וארבעה מאות: פ מ בני נפתלי תולדתם למשפחתם לבית אבותם במס' שמות מבן עשרים שנה ומעלתה כל יצא צבא: טז פְּקֻדִים למיטה נפתלי שלשה וחמשים צבא: טז פְּקֻדִים למיטה אחד הפקדים אשר פקד משה ואהרן וגשייאו ישׁראל שנים עשר איש איש־אחד לבית־אבותיו הו: מה וידיו כל־פוקדי בני־ישראל לבית אבותם מבן עשרים שנה ומעלתה כל־יצא צבא בישראל: מה ויהי כל־הפקדים שיש־מאות אלף ושלשת אלפיים וחמש מאות וחמשים: ט וחלוים למיטה אבותם לא התקדו בתוכם: פ מה וירבר יהוה אל־משה לאמר: טז את־מטה לו לא תפקד ואת־ראשם לא תשא בזוז בני ישׁראל: ואת־הפקד את־הלוּם על־משׁבֵן העדרת ועל־בל־בליו ועל בל־אשר לו הפה ישׁאו אתי המשׁבֵן ואת־בל־בליו והם ישׁרתו וסביר למישׁבֵן יחנו: ט ובנסע הרמשׁבֵן יורידו אותו הלוּם ובחנת המשׁבֵן יקימו אותו הלוּם ותאר הקרב יומת: ט וחנו בני ישׁראל איש על־מהנהו ואיש על־דगלו לצבאותם: ט וחלוים יחנו סכיב

מגנד סביב לאחלה מזען ייחנו (ב, ב) ~ נקודות מישיות קודש ~ (קוטי שיחות ג' גמ' 8)

הפרק בין מחנה ישראאל לאשכנז היה מל, אלפים אמה,
כדי שייכלו לבא שבת (רש"י), ומטעם זה היה רחוק מיל
גם בימות החל. לומר לך: פרקה מקידחת הקידחת בין
היהודים לבין הקה"ה (בין מחנה ישראאל לבין האשכנז) ביום
השבת צריכה להמשך גם בימות החל; קדשת שבת צריכה
להופיע על הערבדין דחל' של ימות השבעה.

בכיע ג « ואלה תולדות אהרן ומשה בזום דבר
יהוה את-משה בתר סיני: » ואלה שמות
בני אהרן הכהן | נרב ואביהו אלעזר
ויאיתמר: « אלה שמות בני אהרן הכהנים
הmeshichim אשר מלא ים לכהן: » וימת נרב
ואהביהו לפני יהוה בתקרכם אש וריה לפני
יהוה במדבר סיני ובנים לא-הייו להם ויכהן
אלעזר ויאיתמר על-פני אהרן אביהם: פ
וירבר יהוה אל-משה לאמר: « קרבן אה-
מpta לוי והעمرת אותו לפני אהרן הכהן
וישרתו אותו: » ושמרו את-משמרתו ואת-
משמרת כל-הערת המשכן: ושמרו את-כל-כל' אהל
את-עבדת המשכן: ונתה את-הילים לאהרן
מושעד ואת-משמרת בני ישראל לעבד את-
עבדת המשכן: ונתה את-הילים לאהרן
וילבנו נתונם נתונם הפה לו מאית בני ישראל:
ואת-אהרן ואת-בניו תפקד ושמרו את-
כהנות וזהר הקרב יומת: פ « וירבר יהוה
אל-משה לאמר: » וואי תעזה לקחת את-
הילים מתחך בני ישראל תחת כל-בכור פטר
רchrom מבני ישראל והוא ל הילים: » כי לי
כל-בכור ביום הפתה כל-בכור הארץ מזרים
הקדשתי לי כל-בכור בישראל מארם עד-
בחמה לי יהו אני יהוה: פ

אֶלְף וָשָׁשׁ מֵאוֹת וְחַמְשׁוֹם: ט בְּלִ-הַפְּקָדִים
לְמַחְנָה רָאָבוֹן מֵאת אֶלְף וְאֶחָד וְחַמְשׁוֹם אֶלְף
וְאֶרְבָּעָמִאות וְחַמְשׁוֹם לְצַבָּאתֶם וְשָׁנִים
יִשְׁעָיו: ס וְנִסְעָ אֲהַלְ-מוֹעֵד מַחְנָה הַלוּיוֹם בַּתּוֹךְ
הַמְּחַנָּה פְּאַשְׁר יִתְּנוּ כֵּן יִשְׁעָיָה עַל-יְהוּדָה
לְדִגְלִילָהָם: ס ח הַגֵּל מַחְנָה אֶפְרַיִם לְצַבָּאתֶם
יִשְׁמָה וְנִשְׁיָא לְבָנִי אֶפְרַיִם אֲלִישְׁמָעָ בְּזַעַמְהָוֹד:
ש וְצַבָּאוֹ וּפְקָדִיהם אֶרְבָּעָמִים אֶלְף וְחַמְשׁוֹם מֵאוֹת:
כ וְעַלְיוֹן מַטָּה מַנְשָׁה וְנִשְׁיָא לְבָנִי מַנְשָׁה גַּמְלִיאָל
בְּזַפְּרָה-צָוָה: כָּא וְצַבָּאוֹ וּפְקָדִיהם שָׁנִים וְשָׁלְשִׁים
אֶלְף וְמֵאוֹתִים: כְּכָמְטָה בְּנִימָן וְנִשְׁיָא לְבָנִי בְּנִימָן
אֲבִיכָן בְּנִגְדָּעָן: כָּא וְצַבָּאוֹ וּפְקָדִיהם חַמְשָׁה
וְשָׁלְשִׁים אֶלְף וְאֶרְבָּעָמִות: ט בְּלִ-הַפְּקָדִים
לְמַחְנָה אֶפְרַיִם מֵאת אֶלְף וְשְׁמִינִית-אֶלְפִּים וְמֵאתָה
לְצַבָּאתֶם וְשָׁלְשִׁים יִשְׁעָיו: ס כ הַגֵּל מַחְנָה דָן
אֶצְפָּנָה לְצַבָּאתֶם וְנִשְׁיָא לְבָנִי דָן אֲחִישֻׁר בָּן
עַמְיָשְׁדִי: ט וְצַבָּאוֹ וּפְקָדִיהם שָׁנִים וְשָׁשִׁים אֶלְף
וְשָׁבָעָמִאות: ט וְהַחֲנִים עַלְיוֹן מַטָּה אֲשָׁר וְנִשְׁיָא
לְבָנִי אֲשָׁר פְּגֻעִיאָל בְּזַעַרְנוֹן: כָּא וְצַבָּאוֹ וּפְקָדִיהם
אֶחָד וְאֶרְבָּעָמִים אֶלְף וְחַמְשׁוֹם מֵאוֹת: ט וְמַטָּה
גַּפְתָּלִי וְנִשְׁיָא לְבָנִי גַּפְתָּלִי אֲחִירָע בְּזַעַרְנוֹן:
וְצַבָּאוֹ וּפְקָדִיהם שָׁלְשָׁה וְחַמְשִׁים אֶלְף וְאֶרְבָּעָ
מֵאוֹת: ט בְּלִ-הַפְּקָדִים לְמַחְנָה דָן מֵאת אֶלְף
וְשָׁבָעָה וְחַמְשִׁים אֶלְף וְשָׁשׁ מֵאוֹת לְאַחֲרָנָה
יִשְׁעָיו לְדִגְלִילָהָם: פ ט אֱלֹהָי פְּקוּדִי בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל
לְבֵית אַכְתָּם בְּלִ-פְּקוּדִי הַמְּחַנָּה לְצַבָּאתֶם שָׁשָׁ
מֵאוֹת אֶלְף וְשָׁלְשָׁת אֶלְפִּים וְחַמְשׁוֹם מֵאוֹת
וְחַמְשִׁים: ט וְהַלּוֹם לֹא הַרְפָּקָדוֹ בַּתּוֹךְ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּאֲשֶׁר צֹוָה יְהוָה אֶת-מִשְׁׁה: כ וַיַּעֲשֵׂו
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל אֲשֶׁר-צֹוָה הַזֹּה אֶת-מִשְׁׁה
בְּזַוְּחָנָה לְדִגְלִילָהָם וּבָנְסוּעָוּ אִישׁ לִמְשַׁחְתָּיו
עַל-בֵּית אַבְתָיו: פ

למְשִׁפְתָּחַת הַקְהָתִי אֶלְעַזְפּוֹ בְּנֵעֲזִיאָל:
 וְמִשְׁמְרָתָם הָאָרֶן וְהַשְׁלֹחַן וְהַמִּנְחָה וְהַמִּבְחָת
 וְכָלִי הַקְדֵּשׁ אֲשֶׁר יִשְׂרָאֵל בָּהֶם וְהַמְּסֻדָּה וְכָל
 עֲבָדָתוֹ: **וְגַנְשִׁיאָ נְשִׁיאָ הַלְוִי אֶלְעַזְרָוּ בְּנֵאָהָרָן**
 הַבְּחָנוֹ פְּקָדָת שְׁמִירִי מִשְׁמְרָתַת הַקְדֵּשׁ: **אֶלְמָרְדָּן**
 מִשְׁפָתַת הַמְּחָלֵל וּמִשְׁפָתַת הַמְּוֹשֵׁא אֶלְהָה הַם
 מִשְׁפָתַת מְרָרִי: **וּפְקָדֵיהם בְּמִסְפֵּר בְּלִזְכָּר**
מִבְּנֵי-חֶדֶשׁ וּמִעַלָּה שִׁשָּׁת אֶלְפִּים וּמִאֱתָימִים:
 לְה וְגַנְשִׁיא בֵּית-אָב לִמְשִׁפְתָּחַת מְרָרִי צְרוּאָל
בְּנֵוֹאָכְחָיל עַל יְרֵךְ הַמְּשִׁפְטָן יְחִינָּיו צְפָנָה:
 וּפְקָדָת מִשְׁמְרָתַת בְּנֵי מְרָרִי קְרָשִׁי הַמִּשְׁבָּנוֹ
 וּבְרִיחָיו וּעֲמָדָיו וְאַדְנָיו וּבְלִבְלָיו וּכְלָעֲבָדָתוֹ:
 וּעֲמָרִי הַחֶצֶר סְבִיב וְאַדְגִּינָּתָם וַיִּתְדַּתְּם
 וּמִתְרִיאָתָם: **הַהְנָגִים לְפָנֵי הַמִּשְׁבָּנוֹ קְרָמָה לְפָנֵי**
אָהָל-מוֹעֵד | מִזְרָחָה מִשָּׁה | וְאָהָרָן וּבְנֵיו
שְׁמָרִים מִשְׁמְרָתַת הַמְּקֹדֵשׁ לִמְשְׁמְרָתַת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְהַגָּרְקָבָן יוֹמָתָה: **כְּלָ-פְּקוּדִי הַלְוִי**
אֲשֶׁר פֶּלֶד מִשָּׁה וְאַחֲרָיו עַל-פִּי יְהוָה
לִמְשִׁפְחָתָם בְּלִזְכָּר מִבְּנֵי-חֶדֶשׁ וּמִעַלָּה שְׁנָים
וּעַשְׂרִים אֶלְף: ס

~ נקודות משהות קודש ~ (לקוטי שיחות יה' נמ' 15)

מִבְּנֵי חֶדֶשׁ וּמִעַלָּה (ג, ט)

וְהִיא הַשְׁלִימָה אֶת הַמְּנָנָן (רש"י)

מִבְּאָר בְּחִסְידָות שְׁפָפִירָת הַמְּלֹכוֹת מִשְׁלִימָה אֶת כָּל
 הַסְּפִירָות בְּכָךְ שֶׁהִיא מִמְשִׁיכָה אֶת אָוָם גַּם בְּעוֹלָמוֹת
 בְּרִיאָה-צִירָה-עֲשָׂה: אָבֵל אַין זֶה מִלְחָה (שְׁהִרְיָה הִיא
 מִתְלָבֵשָׁת בָּהֶם וְאַין חֲבוֹשׁ מִתְרַעַם), אֶלְאָ מִכְמָ אָוֹר
 הַסְּפִירָות שְׁמָאיָר בָּהֶם. אֶאָךְ בָּאָן:

יָכְבָּד נוֹלֶדֶת עַם הַגְּנִיסָה לְמִצְרָים, אֶאָךְ יִמְיָרָה קְרִי
 לְפָנֵי גְּנִיסָה זוּ.

שְׁשִׁי וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מִשָּׁה פְּקֹוד בְּלִבְכָּר זֶכְרָל
 לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל מִבְּנֵי-חֶדֶשׁ וּמִעַלָּה וְשָׁא אֶת מִסְפֵּר
 שְׁמָתָם: **וְלִקְרָת אֶת-הַלְוִיִּם לֵי אֲנִי יְהָה תִּתְהִ**
כְּלִבְכָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת בְּהִמְתָּה הַלְוִיִּם תִּתְהִ

~ נקודות משהות קודש ~ (לקוטי שיחות יה' נמ' 29)

וְאֶלְהָה תּוֹלְדוֹת אָהָרָן וּמִשָּׁה (ג, א)
 שֶׁפֶל הַמְּלֹמד אֶת בָּן חֶבְרוֹ תּוֹרָה . . . בְּאֶלוֹ יַלְדוֹ (רש"י)
 אָמָרוּ רַנְלָל "הִי לוֹ בְּנִים בְּיַלְדוֹתָו, יְהִי לוֹ בְּנִים בְּזַקְנָתוֹ הִי לוֹ פְּלִמְדִים בְּיַלְדוֹתָו, יְהִי לוֹ פְּלִמְדִים בְּזַקְנָתוֹ".
 וּהֲנִיגְנָה, שְׁדִין "הַזְּלָה" וּרְקִניתָ בְּדִין הַזְּלָה גְּשָׁמִית, וּמִשְׁעָסָק
 בְּהַשְׁפָעָה עַל הַזְּלָה חַבְבָּלָה לְהַמְשִׁיךְ בְּכָךְ גַּם בְּהַגִּיעָו לְעַת זְקָנָה
 - עַלְיוֹ לְלִמְדָד תּוֹרָה עַם פָּלָמִידִים, לְאָרָב עַוד יְהוּדִי וְעַוד
 יְהוּדִי לְתּוֹרָה.

חַמִּישִׁי ד' וַיֹּאמֶר יְהָה אֶל-מִשָּׁה בְּמִסְפֵּר סִינְיָה
 לְאָמָר: **שְׁפָקֵל אֶת-בְּנֵי לְוִי לְבֵית אֲבָתֵּם**
לִמְשִׁפְחָתָם בְּלִזְכָּר מִבְּנֵי-חֶדֶשׁ וּמִעַלָּה תְּפִקְרָם:
וַיִּפְקַד אֶתְכֶם מִשָּׁה עַל-פִּי יְהָה בְּאָשֶׁר צָוָה:
וַיְהִי וְאֶלְהָה בְּנֵי-לְיִלְלִי בְּשְׁמָתָם גַּרְשָׁׂוֹן וְקִחָתָה
וּמְרָרִי: חַמִּישִׁי שְׁמָוֹת בְּנֵי-גַּרְשָׁׂוֹן לִמְשִׁפְחָתָם
לְבָנֵי וְשָׁמְעֵי: שְׁוּבֵנִי קְהָת לִמְשִׁפְחָתָם עַמְרָם
וּוְצָהָר חֶבְרוֹן וְעַזְוַיָּאָל: כְּבָנֵי מְרָרִי לִמְשִׁפְחָתָם
מְחָלֵי וּמְוֹשֵׁא אֶלְהָה הַם מִשְׁפָתַת הַלְוִי וּמִשְׁפָחָת
אֲבָתֵּם: כְּלִגְרָשָׁׂוֹן מִשְׁפָתַת הַלְבָנִי וּמִשְׁפָחָת
הַשְּׁמָעִי אֶלְהָה הַם מִשְׁפָתַת הַגְּרָשָׁׂי: כְּפָקְדֵיכֶם
בְּמִסְפֵּר בְּלִזְכָּר מִבְּנֵי-חֶדֶשׁ וּמִעַלָּה פָּקְדֵיכֶם
שְׁבָעַת אֶלְפִּים וְחַמִּשְׁ מְאוֹת: כְּמִשְׁפָחָת
הַגְּרָשָׁׂי אֶחָרִי הַמִּשְׁבָּנוֹ יְחִינָּיו יְמָה: כְּבָנֵי
בֵּית-אָב לְגַרְשָׁׂנִי אֶלְיָסְפּ בְּנֵלְאָל: כְּה וּמִשְׁמָרָת
בְּנֵי-גַּרְשָׁׂוֹן בְּאָהָל מוֹעֵד הַמִּשְׁבָּנוֹ וְהַאָהָל מִכְסָהוֹ
וּמְסֻדָּה פְּתָח אֶהָל מוֹעֵד: כְּזָקְלָעִי הַחֶצֶר וְאֶת-
מִסְדָּה פְּתָח הַחֶצֶר אֶשְׁר עַל-הַמִּשְׁבָּנוֹ וְעַל-
הַמִּזְבְּחָה סְבִיב וְאֶת מִיתְרוֹן לְכָל עֲבָדָתוֹ: ס
וְלִקְרָת מִשְׁפָחַת הַעֲמָרָמי וּמִשְׁפָחַת הַיְצָהָרִי
וּמִשְׁפָחַת הַחֶבְרָנִי וּמִשְׁפָחַת הַעֲזִיאָלִי אֶלְהָה הַם
מִשְׁפָחַת הַקְהָתִי: כְּבְמִסְפֵּר בְּלִזְכָּר מִבְּנֵי-חֶדֶשׁ
וּמִעַלָּה שְׁמָנִית אֶלְפִּים וְשִׁשְׁ מְאוֹת שְׁמִירִי
מִשְׁמָרָת הַקְדֵּשׁ: כְּמִשְׁפָחַת בְּנֵי-קְהָת יְחִינָּו עַל
יְרֵךְ הַמִּשְׁבָּנוֹ תִּמְנָה: כְּבָנֵי **וְגַנְשִׁיא בֵּית-אָב**

הפטיך וכפוייה את ארן העדרת: ונתנו עליו כסוי עור תחש ופרשו בגדר-כליל תכלת מלמעלה ושם בדיו: ועל שלחן הפנים ופרשנו גדר תכלת ונתנו עליו את-הקדשה ואת-הכפת ואת-המנקית ואת-קשות הנפק ולחם הפטיך עליו יהה: ופרשנו עליהם גדר התולעת שני וכפו אותו במכסה עור תחש ושם את-בדיו: ולקחו גדר תכלת וכפו את-מנרת הפטール ואת-גניתה ואת-טולקיה ואת-רנחתה ונתנו את-בל-בל שמנה אשר ישורתו לה בהם: ונתנו אותה ואת-בל-בליה אל-מכסה עור תחש ונתנו עלי-הפטום: ועל עליו גדר תכלת וכפו אותו במכסה הזחוב יפרשו גדר תכלת וכפו אותו במכסה עור תחש ושם את-בבל-בל כלי השרת אשר ישורתו בךם בקרש ונתנו אל-גדר תכלת וכפו אותם במכסה עור תחש ונתנו עליו גדר ארמן: ונתנו את-הפטום ופרשנו עליו את-בל-בל אשר ישורתו עליו בהם את-המיחת את-הפטולנת ואת-היעים ואת-המזרקה כל בלי המזבח ופרשנו עליו כסוי עור תחש ושם בדיו: וכלה אהרון-זיכיו לכפת את-הקדש ואת-בל-בל הקדש בנסע המחנה ואחרי-כך יבוא בני-קהת לשאת ולא-יגעו אל-הקדש ומתו אלה משא בני-קהת באח' מועד: ופקודת אלעור באהרן הכהן שמן הפטール וקטרת הפסמים ומנתת הפטיך ושם המשחה פקעת בל-המשכן ובבל-אשר-בון בקדש ובכלי: פ זידבר יהוה אל-משה ואל-אהרן לאמר: אל-תקרתו את-שבט משפחתי הקהתי מתוך הלוים: פ זואת עשו להם וחוץ ולא ימותו בשפט את-קדש הקדשים אחרן

כָּל־בֶּכֶר בְּהִרְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: מִכִּינְפָּךְ מֹשֶׁה
כִּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֲתָּנוּ אַתָּה בֶּכֶר בְּבָנֵי
יִשְׂרָאֵל: מִזֶּה כָּל־בֶּכֶר וְכֵר בְּמִסְפָּר שְׁמַת
מִבְּנֵי־חֶדֶשׁ וּמַעַלָּה לְפֶקְדֵּיהֶם שָׁנִים וּעַשְׂרִים אֶלָּפְתִּי
שְׁלֹשָׁה וּשְׁבעִים וּמְאתִים: פְּנֵי וַדְבֵּר יְהוָה
אֶל־מֹשֶׁה לְאמֹר: כִּי כָּה אַתָּה־לְלוּם תַּחַת כָּל־
כָּל בְּבָנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת־בְּהִרְמַת הַלְּוִים פָּתַח
בְּהַמְּתָם וּהַוּלִי הַלְּוִים אֲנִי הוּה: מִזֶּה וְאֶת־פְּדוּעַי
הַשְּׁלֹשָׁה וּהַשְּׁבעִים וּמְאתִים הַעֲדָפִים עַל־
הַלְּוִים מִבְּכָר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: מִזֶּה לְקַחְתָּ חִמְשָׁת
חִמְשָׁת שְׁקָלִים לְגַלְגָּלָת בְּשֶׁקֵּל הַקְּדֻשָּׁה תְּקַח
עַשְׂרִים גְּרָה הַשְּׁקֵל: מִזֶּה וְנַתְתָּה הַפְּסָף לְאַהֲרֹן
וּלְבָנָיו פְּדוּעַי הַעֲדָפִים בָּהֶם: מִזֶּה וַיַּקְרֵב מֹשֶׁה אֶת
כְּסֵף הַפְּרוּזִים מֵאַת הַעֲדָפִים עַל פְּדוּעַי הַלְּוִים:
מֵמִائָה בֶּכֶר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְקַח אַת־הַכְּסֵף חִמְשָׁה
וּשְׁשָׁים וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְאֶלָּף בְּשֶׁקֵּל הַקְּדֻשָּׁה:
וַיִּתְּנוּ מֹשֶׁה אַת־הַכְּסֵף הַפְּרוּזִים לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו
עַל־פִּי יְהוָה בְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אַת־מֹשֶׁה: פ

נוכחות משיחות קורש ~ (איזה ד' תינוי מופיע?)

כח את הלוים מחת כל בכור בבני ישראל (ג, מה)
עכזרת השרות לה נועדה מלכתחלה לבוכרים, ו-
נכנסו פחפיים; הרי שיכולה להיות עבודה זו גם א-
שלא נועד לה מלכתחלה. למןך: גם מי ששיך ו-
לעובדות שבט זבולון, התפקידו בענין העולם, יכול
לעובדות שבט לוי, שרות לה. ובלשונו הרמב"ם: "ולא
לויב בלבד, אלא כל איש... אשר נדקה רוחו... נתקדש
קדשים".

שכיע ד א וידבר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן
לֵאמֹר כ נְשָׂא אֶת־רָאשׁ בְּנֵי קְהֻת מִתֹּךְ בְּנֵי לְיִזְרֵר
לִמְשְׁפָחָתָם לְבֵית אֲבָתָם כ מִבְּנֵ שְׁלָשִׁים שָׁנָה
וּמְעָלָה וְעַד בְּנֵי חֶמְזִים שָׁנָה בֶּל־בָּא לְצָבָא
לִיעֲשָׂות מְלָאכָה בְּאַחֲלָמָיו מִזְעֵד כ זוֹאת עֲבָרָת
בְּנֵי קְהֻת בְּאַחֲלָמָיו מִזְעֵד קָרְשָׁה הַקָּדְשִׁים כ וּבָא
אַהֲרֹן וּבְנֵיו בְּנֵסֶע הַמְּחֻנָּה וְהַוְּרָדוּ אֶת פְּרַכְתָּ

~ נקודות מישיות קודש ~ (ຈກוחי שיחות יה עט' 24)

נשא את ראש בני קהת (ד, ב)

שלשה מנינים הם בפרטתנו, בוגד "סגלה מכל העמים", "מלך כתנים" ו"גוי קדוש". מנין בני ישראל, שבטא את חשבונותם הטעית לתגביהם אמות הרים. מנין בני לוי, שנמנן בפניו בטול – בוגד "סגלה מכל העמים". מנין בני לוי, שנמנן בפניו עצם להיותם בגדר מiquid של שומרי משמרת קדש – בוגד "מלך כתנים" (שורדים). מנין בני קהת, בהם נאמר "קדש הקדשים" – בוגד "גוי קדוש".

מפטיר זו ידבר יהוה אל-משה ואל-אהרן לאמר: **וְאֶת-כָּרְיוֹתָו אֲתִ-שְׁבַּט מִשְׁפָּת הַקָּהָת מִתּוֹךְ הַלְּוִים:** טו'את ועשו להם ויהו ולא ימתו בנטיהם אר-קדש הקדשים אהרן ובניו יבאו ישמו אותם איש עלי-עבדתו ואל-משואו: **וְלֹא-יָבֹא לְרֹאֹת בְּלֻע אֶת-הַקָּדֵש וְמִתּוֹן:**

פפ

קמ"ט פסוקם, חלקה י סימן.

בעת הגבתה הספר תורה ואמרות זו את התורה – אין מנהגו להראות באצבע. * מנהגנו: מגביה הספר תורה ולאחריו שمراה אותה לקהיל חורן ומניה על הבימה וגוללה בעצמו. והוא יושב על הספסל ואחר כורך המפה (= חוגר באבנט ועוטף במועל). * כשהמגביהין הספר תורה להראות הכתב לעם, כל אדם ישתדל לקרוב עצמו **לבימה כדי שיוכל לקרוא מה שכותב בספר תורה בעת הגבתה הספר תורה, ויאמר:**

וְזֹאת הַתּוֹרָה, אֲשֶׁר-שֵׁם מֹשֶׁה לְפָנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

יע' היהים היא **למוחאים בה, ורמבה מאשך.** דרכיה דרכינעם, וכלניתה שלום. אריך ימים בימינה, בשמה אלה עשר וכבוד. **יְחִיפָץ לְמַעַן צָדָקָן, יְגַדֵּל תּוֹרָה וְיִאֲדוֹר:**

מדיקים לגול ספר תורה נגד התפר, שמדובר בתפר יהיה באמצעות הספר תורה מבוזן. * האבנט חוגרים בתחילת שליש התהтонן של הספר תורה.

לא יתרחיל המפטיר להפטיר עד שיגמר הגולל לגולל הספר תורה, כדי שגם הגולל יוכל להבין ולשמעו ממנו, שחובה היא על הכל לשמעו ההפטירה כמו הפרשה בספר תורה.

ברכת ההפטירה לפניה

בָּרוּךְ אֱתָה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחר בְּנֵיכָאִים טוֹבִים וָרָצָה בְּדִבְרֵיכָאִים הָנְאָמָרִים בְּאַמְתָּה בָּרוּךְ אֱתָה יְיָ הַבּוֹחֵר בְּתוֹרָה וּבְמֹשֶׁה עֲבָדוּ וּבְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ וּבְנֵיכָאִים הָאָמָת וְצַדָּקָה:

ובני יבאו ושמו אותם איש עלי-עבדתו
ואל-משואו: **וְלֹא-יָבֹא לְרֹאֹת בְּלֻע אֶת-**
הַקָּדֵש וְמִתּוֹן: פפ

♦ ♦ ♦

חזי קדיש

ויתגדל וויהקdash שם רבא. אמן בעלמא די ברא ברעותה ומילך מלכותה, וצמיח פורקנה ויקרב מישיתה. אמן בתייכון וביויכון ובתיי דכל בית ישראל, בענלא ובוון קרייב ואמרו אמן: אמן יהא שם רבא מכיך לעלם ולעלמי עולם. יתבהה, ווישתבה, וויתפאה, וויתרומם, וויתנשא, וויתהדר, וויתעללה, וויתהכל, שם דראש בריך הוא. אמן לעלא מן פל ברכתא ושירתא, השבחתא ונחמתה, דאמירן בעלמא, ואמרו אמן: אמן

♦ ♦ ♦

חוובה הוא על הכל לשמעו הפטורה כמו הפרשה בספר תורה. לפיכך, לא יקרו שנים והפטורה כאחד בקול רם שני קילות אין נשמעים, ויש נוגדים מטעם הידועם, שלא לסמוך על שמיעה בלבד, אלא הם עצם קורין הפטורה ושומעין הברכות מפני המפטיר. ומכל מקום, צריכים ליזהר שלא יקרו בקול רם אלא בנהת (מליה במליה עם המפטיר).
שולחן ערוך אדרמוי'ר הוקן, חלק ב סימן רפ"ד סעיף יא

עטרת מרים

וישמו להם ראש אחד וזה מלך המשמש ועליו מונרכאי בראותם
תגונה על אל ארם כי גדור וס
ירושלים קבון ישראל אשר הפתץ
ההאל במקורה ובויט עלי השדה;

אתם בני יהודה ובנימין אמרו
לאחיכם כי עשרה השבטים שרים
עטמי במוחכם עם מי מורתיה לתוכם
אך קקיתאים או לא עמי, וכן אמרו
לאחותיכם נש עשרה השבטים
רהורם: ד אמר אל המדיים שבדור
ההבא ריבו אמר ברעו אש להשיכם
לולדך טוביה כי מעתה יהיא לא
אישתו כי סרחה מעלה ואני לא
אישה להזמין לה ספיה ותסר
ונוניה מפניה ונאנפה בשימים
סבון שריה מעתה שמעוז ודרקה:
ה אם לא פשוע דרכה פן
אפשרנה מנגינה ושמיטה ורעה
וחגנתה עצמאו אותה בבל לבל
וילכה ביום הולדה ושמתייה
כברבר הפרק לכל כמו הפורה
ישתלה אשים אותה הארץ ציה
שםיה והמותיה בaczma: ווואר
בביה אף על תארקים שערכם לא
ארחים שילכו פולח קירבנין ונונאים
הרפה עכרי עכורה זהה: וכי גונת
אתם פלותה האמה סרחה מעלה, האם
שהרחה אותו הוכייה הורותם
עשתה מעשה בישה וכלייה כי
אתם אמורה אלכה אחריו מהאכבי

בברדי – גנים נטני הגותים ל' לחמי ומילוי צבאי ופשלין שהקווה גם בגדדים שמנן לסוד ושוקוי ומשקים – להחנען כמו יון וחלב: ח' לבן הויאל כרך חשה הנג'ישׁ טוֹר אַתְּ-דָרֶךְ בְּסִירִים בְּקָצִים וּנְגַרְתִּי אֲתִי

הפטורה לפשרה במדבר לקריאת איזבור

ילשנים מקרא ואחד תרגום

הוושע פרק ב

ב אֵתְהִיא מָסֶפֶר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּחֹל
הַיּוֹם אֲשֶׁר לֹא-יָמַד וְלَا יָסֶפֶר וְהִיא
בָּמְקוֹם אֲשֶׁר-יָאמַר לָהֶם לֹא-עַמִּי
אַתֶּם יֹאמֶר לְהֶם בְּנֵי אֱלֹהִים: כִּי נִקְבְּצָא
בְּנֵי יְהוָה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יְחִדוּ וְשָׁמוֹ
לְהֶם רַאשׁ אֶחָד וְעֹלָן מִן-הָאָרֶץ כִּי
גָּדוֹל יוֹם יְרַעַל: גַּם אָמַרְתָּ לְאַחֲיכֶם
עַמִּי וְלְאַחֲתֶיכֶם רַחֲמָה: דָּרְבוּ
בְּאַמְּכָם רַبּו כִּי-הִיא לֹא אֲשֶׁרְתִּי וְאַנְכִּי
לֹא אִישָּׁה וְתִסְפֵּר זְנוּנִיהָ מִפְנִיהָ
נְנָא-פּוֹתִיהָ מִבֵּין שְׁדֵיהָ: הַפְּנִים-אֲפְשִׁיטָנָה
עַרְפָּה וְהַצְנְתָה בְּיּוֹם הַוְלָדָה וְשְׁמְתָה
כְּמַרְבֵּר וְשְׁתָה בָּאָרֶץ צִיה וְהַמְתִיה
בָּצָמָא: וְאַתְּ-בְנִיה לֹא אֲרַחַם בִּירְבּוֹ
זְנוּנִים הַמָּה: כִּי זָנַתָּה אַתֶּם הַזְבִּישָׁה
הַזְרָתָם כִּי אַמְלָה אֶלְכָה אַחֲרֵי מַאֲהָבוֹ

ברור כי תנים נתני הנותנים ללחן
בגדים שמני לאו ישיי' ומשקדים

שי למורא

(א) אשר לא ימוד, שלא יוכל להיות מודירם. במקומות אשר יאמבר לדרם, במקומות אשר רה נאבר עלייהם. לא עמי אתה, לפי משעניהם הרעים רה נאבר לך. בני אל חי, שחביבים לו כבאים, יותר מעם. (ב) ראש אחר, מלך השמשת, ועליו מן הארץ, וועל פארון גלותם. כי גדור יום יורעאל, כי יום גדור וכבר היה

הפטורה לפרשת בם
ולשנים מקרים
חוועש
ב אָחִיה מְסֻפֵּר
הַיּוֹם אֲשֶׁר לְאֵיכֶם
בָּמְקוּם אֲשֶׁר-יָאַמֵּן
אַתֶּם יֹאמֶר לְהַם
בְּנֵי יְהוָה וּבְנֵי־יִעָּד
לְהַם רָאשׁ אֶחָד
גָּדוֹל יוֹם יְרוּעָאֵל
עַמִּי וּלְאַחֲתֵיכֶם
בְּאֶמֶת רַبּוּ בִּיהְרָה
לֹא אִישָׁה וְתַכְתִּיב
וְנִאֱפֹופִיה מִבֵּין שְׁנָיו^{שְׁנָיו}
עַרְפָּה וְהַצְנִיתָה כְּבָשָׂר
כְּמַדְבָּר וְשָׂתָה כְּבָשָׂר
בְּעַמָּא: וְאַתְּ בְּנֵי
וְנוֹנִים הַמִּהְהָה: כִּי
הַזְּרָתֶם כִּי אִמְרָה
יְהוָה קָבוֹץ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הַפִּיצָּם
הַקְּבָ"ה בְּפִיאָר וּרְעִים עַל פִּינִי
הַשְׁוֹרֶת. ג) אָמְרוּ לְאַחֲיכֶם עַמִּי,
אַתֶּם בְּנֵי יְהוָה וּבְנֵי־יִעָּד, אָמְרוּ
לְאַחֲיכֶם בְּנֵי עִשְׂרָת הַשְׁבָּטִים, שָׁם
עַמִּי בְּמוֹצָם, אֲף עַל פִּי שְׁהַלְבָּעָן
בְּגַלְוָה לְפָנֵיכֶם, וּשְׁוּבוּ לְקִיּוּם
הַתּוֹרָה, וּלְאַחֲתֵיכֶם רִיחָמָת,
וְלִפְנֵים שְׁבָּעַרְתָּה הַשְׁבָּטִים, אָמְרוּ
לְתַנּוּ שְׁחָם ח' עַלְיהָ. ד) רַבּוּ
בְּאֶמֶת רַבּוּ כִּי אָנוּ שֶׁבּוּ הַכְּבָיא
לְדִבְרֵי הַתּוֹלְחָה שֶׁאָמַר בְּתַחַלְתָּה,
וְאָמַר אֶל הַצְדִיקִים שֶׁבָּהוּ, עַשְׂוֵוּ
מְרִיחָה עַם בְּלָלוֹת הַצְבָּה, שִׁגְךָרָאת
אַם "לְבִנְיָה שָׁם הַפְּרִיטִים
שְׁבָצָבָר. כִּי הִיא לֹא אֲשָׁתָּה, כִּי
סְרִיחָה מַעְלָה. וְאַנְבֵּי לֹא אֲשָׁתָּה,
וְאַנְיָעַל לְחוּמָין לְהַצְרִיכָה וְהַסְּרִיר
וְנוֹנִיהָ מִפְנִיָּה, שֶׁלָּא תִּצְבְּעַד וְעַד
אֵת פְּנֵיהָ לְהַנּוֹת אַחֲרָה. בְּלֹוּמָה,
שֶׁלָּא עַשְׂוֵוּ עַד מַשְׁעִים רַעִים.
וְנִאֱפֹופִיה מִבֵּין שְׁדִידָה, וְלֹא
חִילָשָׁם בֵּין שְׁדִידָה מִינִי בְּשָׁמִים
לְהַלְלָה בְּנֵי אֱפִים. בְּלֹוּמָה, שִׁקְרָיו^{שִׁקְרָיו}
מִינִי עַכְדוֹת וּרוֹת מִבֵּין הַעֲרִים.
ה) כֵּן אָפְשִׁינְהָה עַרְמָה, כֵּן
אָפְשִׁינְהָה מִפְּקַשְׁתִּיחָה. כְּלֹוּמָה
אָסְלָק שְׁבִנְיָה מֵהֶם. בְּוֹם חִוּלָה,
כִּיּוֹם שְׁמָאוֹתָה בְּמִצְרָיו. בְּלֹוּמָה,
כְּפִי שְׁהָיוּ קָדָם שְׁקָבָלָוּ אֶת הַתּוֹרָה
בְּמַדְבָּר, הַפְּקָרָלְל, כְּמוֹ הַמְּרָבָּה.
וְשְׁתָה בְּאָרֶץ צִיָּה, אֲשָׁם אָוֹתָה

ארץ שומקה. (ו) **ואת בנייה,** הם הפקידים של האבhor. כי בני נזונים הפהה, שהם ממשיכים לטעוז ברכוי אכזתייהם. (ז) כי זונחה אפרם, כללות האומה סרחה מעלה. **הכישות,** עשותה מעשיי בושה. **הורתם,** מי

שי למורה

עטרת מרים

שחרורה אולם. אחריו מארביה, אחריו האמונות שחיו לישראל ברייתם. ושלקוני, תני ושאר משקימים. ח' שע' סוגר בגדה. כמו "הבר קשופות" (שעה התה). בפירושים, בקומות. כמו "סודות קבבם" (חומר א'). ט' אל איש הראשון, אל בעל הראשון, בלומה, להקב'ה. י' עשו לבעל, והם עשו מהפה ותיבב קשופים לעבדותיהם שקראה בעל'. יא) ולקחותי דגנ' בעתו, בעתו גמר הבשל של דרגון, אכח אותו מהם על ידי ברד וארכבה כבירה לה' ולא הצלתנו והצלתו גנו', ואסיר את האמר והפשיטם שנטתי לה' לכטotta את ערוהה, כי מותו הצאן לא יירה צורה, והפשיטם ליק' בשדרה. והשבתי, ואכטל. יד') והשמוני, עשה שפהה ארנה, מל'ון "אתנן", ונענני מותה בתנאי. ושםם לעלה, עעשה את הפרדסים מקום הפקר בעירה. ואכלתם תית השדרה, כלומר, האובך יכח הכל. טו) אשר פקטר ליהם, אשר פמיד הרהה פקטריה, כלומר, אמן בלבה לשוא מפטיה, בוגר, ובלבו בוגרות. ודברתי על לבת, איהם אותה מצער הפלות שבללה. יי) ונמתי לה' את בריחיה מישם, כלומר, בעודה פמבר ובגלה אמן לה' פרנסים ונערחות. ואית עפק עכור לפתח תקות, ואית עפק הפלות שם עכורים שם, אמן לפתח תקתקה, שמתוךו אותו ארות תנן לב. ואכלתם חית השדרה: טו ופרקתי עלי' ואשר נתנו לי מאהבי ושותפים ליעזר ותאנתה אשר אמרה אתנה המה לי את ימי הבעלים אשר תקטר להם ונתר עזמה וחליתה ותלאד אחורי ספרא, שנאמר שם "ויתשר רבורה" (שפטים א'). וכן שרית רוד "וירבר רוד לה' את דברי נשיה הוצאה" (שמואל ב' כב'). וכיום עלותה מאין מזרים, שורה "או ישר משה ובנו ישראל" (שמות ט.א). יח) תקראי אישי, תעבורני

גרה בול חובל ללבבנו וגנתובותיה שהיתה חולצת בנים לא תמציא: ט ודרפה אה' מהבלת מרים ואשרו ולא חובל לבקש מלה עורה. ולארתיגן אמת ובקשות שבאשר חבש אותם ולא תמציא ואמרה או האמר אליה ואשוכת אל-איש הראשון אבטח בה' כי פאו בשירה בבחוץ בו כי טוב לי היה אז מעיטה: יה' לא לא דעה לא שפה על לה' לעצם כי אני נטה לה' לה' הדע' ותירוץ עבי תמי והיזכר השם וכפה הריבתו לה' וזה עשו אותו לבעל' אל'ון הויל' וכו' עשרה אשב ולקחו דגנ' בעתו שאבאי אוכיה לחתוי ותירוץ במו'ר' במנ'ר' במו'ר' והשלטן אסיד מלה צמרי ופשתי שמייה לה' לבאות אה' עיריה י' מותו הצאן ולא יירה לה' צורה והפשיטם תלהה ולא היה לה' נבר ללפ羞: יב' עטה קשאדי צמר ופשטי אנגל' אט' נבלת' בעורה ומישיה הרעים לעין מאהבה' וככל אתה ואיש לא-יציל'ה מידי' ג' והשבתי אכטל כל'מוש'ה שמחה חגה ימים שפוקים לה' בא' בס' שלמי חגיה, ח' שע' ראש הריש ושבטה וכל' מוערת מקבעים, והם ראש השנה ויום הקבושים וישמי עזירה: יד' והשמוני געשה שפהה מוקם גבנה ותאנחה איש' אמרה אתנה לשון אהן ייה הפלות לי' אשר תנוטל מאהבי ושותפים הפרדסים לער' מוקם החק' ואכלתם תית השדרה: טו ופרקתי עלי' ואשר ופרקתי עלי' אט' עלי' אה' ימי' הבעל'ים אשר מקמר להם לשלם הנבול לשי' רוב הימים ותעד נבנה וחלותה קשחה עזמה בקסיטה ומל'ת' אדרי מאהבה' ואות' שכחה נסירה: טו ל' הנגה אן' מפתחה והלכתי' מפליה' אפה' אותה וולבנית' הדרבר של העם, הם נחלות' ורברט' על' לבת' לשפה לא-הכתה: יו ונמתי לה' אה' ברמיה מישם את ארץ' בטהילה ואת-עט' עכ'ר' שמו לנאי קרא לו

שי למורה

עטרת מורים

שם לשבח לפתח תקונה ועננה התנו ושויה שמה לא ותברך על הנפלאה פיען געולה הפסים שנישעו עՓם גטמים קזומטם בעית בפוש החאי ובעה נבעה הפוך שטיח שלמה וכורום צלותה מאירז'מצרים שירת משה על שם סוף: יח ותיה ביום להו נאמ' להו נא תקראי איש ליישן אשיות ולא-תקראי עלי עוד בעלי שם משוחה לשם עברת גוללם: יט וטראטני אטן בלטס לחשר אטן שמות הבעלים מפיה שטוויטים אויהם אף ביל פניה ולא-יזכרו הבעלים עוד בשם כי עכotta הטעלים כבבם לבער: כ וברטוי להם בריות ביום ההוא עם-חיתת השדיות עם-עופ השם ורמש האדרמה שאשבה פזון בו העול וקשת וחרב ומלהמת אשبور אטט אלטן מונ-הארץ כמו שאמר וכחתו טריטום לאחים (ישעה יא) וו-שכבותם לא וארשטייך ל' בטח: בא וא-רשטייך לי לעולם אחה אומך להויא ארוסתי ער עולם ולא אטט עד קד וא-רשטייך לי בזדק לובוט משותה קין וגמישפט בעבור האדרקה והפשפט שטעשן ז' ובחדר וברחמים או אנטג אחים: בכ וא-רשטייך לי לעולם וא-רשטייך לי בצדק ובמשפט ובחסד האמונה שאמנתה בינויה להבטחות שלדי נביא ווועת אהיה או פשיג השעה גדרה:

את-ברמייה מישם וא-עמיק עבור לפתח תקוה ועננה שמה כימי געורייה וכיום עלוותה מאירז'מצרים: יח ותיה ביום להו נאמ' להו תקראי איש ולא-תקראי עוד בעלי ט וטראטני את-שמות הבעלים מפיה ולא-יזכרו עוד בשם: ברית ביום ההוא עם-חיתת השדיות עם-עופ השם ורמש הארץ וו-שכבותם לא וארשטייך לי בזדק ובמשפט, שא-רטייך ז' לא וארשטייך ז' לא עולם, שחיי ז' לא לפיך אמר בנדרו "וא-רשטייך לי לעולם". והארושים השגיים בשחויזים מקבל לא הי בזדק ובמשפט, שרי בטוב שחיי ברכם מחלל שרותות ונושאים נשים נבריות והו פוכשים אותם ללבדים, לפיך אמר בנדרו "וא-רשטייך לי בזדק ובחסדים", שרו בתקשה, כמו שפטוב "שפט עד ה' אל-חד" (דברים ה, עפ"ד). כב וא-רשטייך לי באמונה, בשדר האמונה, שא-מונת גוללה לבקשות של עלי ידי ובאי ווועת אה' השניה גוללה לדעת אה'.

לאחר שימושי ההפטרה יאמר המפטיר ברכות אלו

ברוך אתה יי' אל-הינו מלך העולם, צור כל העולמים, צדיק בכל הדורות, האל הנאמין האומר וועזה, המדבר ומקים, שבך דבריו אמת וצדקה: נאמן, אתה הויא יי' אל-הינו נאמנים דבריך, ודבר אחד מדבריך אחר לא ישוב ריקם, כי אל מלך נאמן ורחמן אתה. ברוך אתה יי', האל הנאמין בכל דבריו:

רחים, על ציון כי היא בית חיינו, ולעלוביთ נפש הוועיש ותשמה במחאה בימינו. ברוך אתה יי'. מישמך ציון בבניה:

שְׁמִיחָה, יי אֱלֹהֵינוּ, בָּאֵלֶּיהוּ הַנְּבִיא עֲבָדָה, וּבְמִלּוּכֹת בֵּית דָוד מְשִׁיחָה,
בְּמַהְרָה יָבוֹא וַיָּגֹל לִבְנֵנוּ, עַל פְּסָאוֹ לֹא יִשְׁבֵּן, וְלֹא יִנְחַלֵּן עוֹד:
אֶחָרים אֶת בְּבָדוֹן. כִּי בִּשְׁם קָרְשָׁךְ נִשְׁבַּעַת לוֹ, שֶׁלָּא יִכְּפֵה נָרוֹלְעָם וְעַד:

ברוך אֱלֹהֵינוּ, מֶنֶן דָוד:

על התורה, ועל העבודה ועל הנביאים ועל יום השבת הזאת, שנתה לנו יי אֱלֹהֵינוּ לְקָדְשָׁה וְלִמְנוֹחָה, לְכָבֹד וְלַחֲפֹאתָה. על הפל, יי אֱלֹהֵינוּ אֲנָחָנוּ מְזֻדִים לְךָ, וּמְבָרְכִים אֶתְךָ. וַיָּבֹרֶךְ שְׁמֶךְ בְּפִי כָל חֵי תָמִיד לְעוֹלָם וְעַד: ברוך

אֱלֹהֵינוּ, מִקְדָּשׁ הַשְׁבָּתָה:

המולד: יומ א', שעה 11 בפוקר ו-44 דקוט.
ראש ח'דש סיוון, ביום השליishi הבא עליינו לטובה.

агорות קודש

ב'ה, הי סיון, תש"יד
ברוקליין.

הרה"ח הווע"ח איינ"א נוינ"ע עוסק בצ"ץ מוה"ר חיים שי

שלום וברכה!

זה מזמן קבלתי מכתבו בו מאשר קיבלת הספרים שנשלחו מכאנ, ולפלא שאין מזכיר אם משתמשים בספרים הנ"ל להחזקת והפצת היהדות התורה והמצוות,

ומובן אשר אף שצדוק ממש"כ שאם הי' מנהיג רוחני מבני התושבים עצם הרבה נקל יותר להשפייע עליהם ולהנחיים, אבל אין לחכות עד אז כי הרי הזמן הוא אבדה שאינה חוזרת וגם הנעור החולך וגדל וכמרז"ל (קדושון ל"ד רע"א). ובמיילא עליו ועל חבריו לעשות זהה כפי יכולתם, ואין לך דבר העומד בפני הרצון.

ובודאי ידוע לו שכאשר באו פלייטי רוסיא ופולין לפאריז החלו להתעסק בשדה חינוך הכלש דבני היהודים לצרפת שלא הייתה להם בתחלת כל שפה משותפת וצריכים היו להעזר ברミזה בידים וכוי וכן במילוט האחדות דלשון הקודש שחומש וכוי' שידיועים היו להניל על ידי זה שם מעום בבית הכנסת וכיו"ב, ולאט לאט פרחה בעבודתם והצלחה בממדים רחבים יותר ויותר ועשיריות נערים ונערות לומדים כבר ומ畢ינים בטוב, ולא עוד אלא שגם השפייעו בבית הוריהם לקרים יהדות לתורה ומצוותי.

וכשילכו בדרך זו在家 במקומם עתה בודאי יצליחו, ולא רק ע"פ מרוז"ל שהמקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא אלה שבודאי יקיימו כמה וכמה נפשות.

ולקריאת חג השבעות זמן מותן תורתנו וקבלתה, הב"ל, הנני זהה להביע ברכתי בנוסח כ"ק מוויח אדמוני זצוקלה היה נג"מ זי"ע, לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

לוח זמנים לשבת פרשת במדבר באה"ק (בחקותי בחו"ל) בערים שונות בעולם

זמןן יום ראשון ויום שבת

(ח) = שעון חורף (ק) = שעון קיץ

שבט	יציאת שבט	כניסת שבט	צאת כוכבים			שקיעה			זמן תפילה	סוף זמן קריאת שמע			זירה			מדינה ועיר
			א	ש	א	ש	א	ש		מג"א	אדמו"ז	מג"א	א	ש	א	
			א	ש	א	ש	א	ש		א	ש	א	ש	א	ש	
20:23	19:21	20:11	20:08	19:42	19:39	10:18	10:18	09:06	09:06	08:25	08:26	05:37	05:38			באר שבע (ק)
20:27	19:18	20:15	20:12	19:48	19:45	10:16	10:16	09:03	09:04	08:22	08:22	05:32	05:34			חיפה (ק)
20:23	19:06	20:11	20:08	19:47	19:44	10:16	10:16	09:04	09:04	08:23	08:23	05:34	05:35			ירושלים (ק)
20:26	19:24	20:14	20:10	19:45	19:42	10:18	10:18	09:05	09:05	08:24	08:25	05:35	05:36			תל אביב (ק)
21:52	20:31	21:33	21:27	20:50	20:44	10:14	10:15	08:53	08:54	07:42	07:46	04:56	05:00			אוסטרליה, ויינה (ק)
17:51	16:52	17:39	17:41	17:10	17:12	10:42	10:40	09:51	09:49	09:12	09:10	07:28	07:24			אוסטרליה, מלבורן (ח)
21:44	20:26	21:26	21:20	20:45	20:40	10:19	10:20	08:59	09:00	07:55	07:58	05:06	05:10			אוקראינה, אודסה (ק)
21:25	20:04	21:06	21:00	20:23	20:18	09:49	09:49	08:27	08:29	07:17	07:22	04:32	04:35			אוקראינה, דונייצק (ק)
21:39	20:17	21:20	21:14	20:36	20:31	09:59	10:00	08:38	08:39	07:25	07:30	04:41	04:45			אוקראינה, דniepropetrovsk (ק)
22:18	20:51	21:57	21:50	21:10	21:04	10:22	10:23	08:59	09:01	07:35	07:42	04:58	05:02			אוקראינה, צ'יטומיר (ק)
22:12	20:45	21:51	21:44	21:04	20:58	10:14	10:15	08:51	08:53	07:25	07:33	04:49	04:54			אוקראינה, קייב (ק)
22:04	20:51	21:47	21:41	21:10	21:05	10:47	10:47	09:27	09:28	08:26	08:29	05:36	05:40			איטליה, מילאנו (ק)
18:49	17:58	18:40	18:39	18:16	18:15	10:11	10:10	09:09	09:08	08:38	08:37	06:09	06:08			אקוואדו, קוטו (ח)
18:31	17:33	18:20	18:21	17:51	17:53	11:13	11:11	10:21	10:19	09:43	09:41	07:54	07:50			ארגנטינה, בואנוס איירס (ח)
19:09	18:06	18:57	18:59	18:24	18:26	12:10	12:08	11:21	11:19	10:40	10:37	09:03	08:59			ארגנטינה, בריולוציה (ח)
21:18	20:11	21:04	20:59	20:29	20:25	10:37	10:37	09:21	09:21	08:32	08:34	05:41	05:43			ארה"ב, בולטימורו (ק)
21:13	20:04	20:58	20:53	20:23	20:19	10:25	10:25	09:08	09:09	08:17	08:19	05:26	05:28			ארה"ב, ברוקלין (ק)
21:13	20:05	20:59	20:54	20:24	20:19	10:25	10:25	09:08	09:09	08:17	08:19	05:26	05:29			ארה"ב, ג'ס' סייטי (ק)
21:57	20:46	21:42	21:37	21:05	21:00	10:59	11:00	09:42	09:43	08:48	08:50	05:57	05:59			ארה"ב, דטרויט (ק)
21:00	20:02	20:48	20:45	20:20	20:17	11:00	11:00	09:48	09:48	09:09	09:09	06:20	06:22			ארה"ב, האוסטון (ק)
20:43	19:41	20:31	20:27	20:00	19:56	10:27	10:27	09:14	09:14	08:31	08:32	05:41	05:43			ארה"ב, לוס אנג'לס (ק)
20:48	19:52	20:37	20:34	20:10	20:07	11:03	11:02	09:52	09:52	09:15	09:15	06:29	06:30			ארה"ב, מיאמי (ק)
21:12	20:02	20:57	20:52	20:21	20:17	10:20	10:20	09:03	09:04	08:11	08:13	05:19	05:22			ארה"ב, ניו הייבן (ק)
21:36	20:28	21:22	21:17	20:47	20:42	10:49	10:49	09:33	09:33	08:42	08:44	05:51	05:53			ארה"ב, פיטסבורג (ק)
21:13	20:03	20:58	20:53	20:22	20:17	10:18	10:19	09:01	09:02	08:08	08:10	05:16	05:19			ארה"ב, שיקגו (ק)
18:41	17:49	18:31	18:31	18:07	18:07	10:39	10:38	09:41	09:40	09:09	09:08	06:55	06:53			בוליביה, לה-פס (ח)
23:03	21:33	22:41	22:33	21:52	21:46	10:57	10:58	09:33	09:35	07:56	08:09	05:30	05:34			בלגיה, אנטוורפן (ק)
23:00	21:31	22:39	22:31	21:50	21:44	10:58	10:59	09:35	09:36	08:03	08:13	05:32	05:36			בלגיה, בריסל (ק)
18:04	17:14	17:53	17:54	17:32	17:33	10:18	10:16	09:22	09:20	08:48	08:47	06:43	06:40			ברזיל, סאו פאולו (ח)
17:53	16:59	17:43	17:43	17:17	17:17	10:05	10:04	09:09	09:07	08:36	08:34	06:29	06:27			ברזיל, ריו דה ז'ניירו (ח)
22:24	20:58	22:01	21:54	21:14	21:07	10:15	10:16	08:51	08:53	06:59	07:23	04:46	04:51			בריטניה, לונדון (ק)
22:52	21:15	22:26	22:17	21:31	21:24	10:20	10:21	08:54	08:56	07:07	07:06	04:44	04:49			בריטניה, מנצ'סטר (ק)
22:39	21:06	22:15	22:07	21:25	21:18	10:19	10:20	08:54	08:56	07:05	07:04	04:47	04:52			גרמניה, ברלין (ק)
22:37	21:11	22:16	22:09	21:30	21:24	10:42	10:43	09:19	09:21	07:56	08:03	05:19	05:23			גרמניה, פרנקפורט (ק)
18:00	17:12	17:49	17:50	17:30	17:30	10:20	10:18	09:25	09:23	08:51	08:49	06:49	06:46			דרום אפריקה, יוהנסבורג (ח)
19:50	18:55	19:40	19:37	19:14	19:12	10:25	10:24	09:17	09:16	08:42	08:42	06:00	06:01			הוז, מומבאי (ח)
19:45	18:50	19:34	19:32	19:09	19:07	10:21	10:21	09:13	09:13	08:39	08:39	05:57	05:58			הוז, פונה (ח)
21:37	20:17	21:18	21:12	20:36	20:30	10:04	10:05	08:43	08:45	07:35	07:40	04:49	04:52			הונגראיה, בודפשט (ק)
21:19	20:10	21:04	20:59	20:29	20:24	10:29	10:29	09:12	09:13	08:21	08:23	05:29	05:32			טוקיו, איסטנבול (ק)
21:31	20:25	21:17	21:13	20:44	20:40	10:57	10:57	09:41	09:42	08:54	08:56	06:03	06:05			יוזון, אוטנה (ק)
21:55	20:36	21:37	21:30	20:55	20:49	10:26	10:27	09:05	09:07	07:59	08:03	05:12	05:15			מולדובה, קישינב (ק)

לוח זמנים לשבת פרשת במדבר באה"ק (בחוותי בחו"ל) בערים שונות בעולם רלט

זמןן יום ראשון ויום שבת

(ח) = שעון חורף (ק) = שעון קיץ

שבת	יציאת שבת	כניסת שבת	צאת כוכבים			שקיעה			זמן תפילה	סוף זמן קריאת שמע			זורייה			מדינה ועיר
			א	ש	א	ש	א	ש		מג"א	אדמו"ז	א	ש	א	ש	
			א	ש	א	ש	א	ש		א	ש	א	ש	א	ש	
19:48	18:54	19:38	19:35	19:12	19:10	10:22	10:21	09:13	09:13	08:39	08:39	05:57	05:57	05:57	05:57	מקסיקו, מקסיקו סיטי (ח)
17:43	16:36	17:30	17:32	16:54	16:57	10:59	10:57	10:13	10:10	09:27	09:25	08:02	07:57	07:57	07:57	ניו-זילנד, קרייסטצ'רץ' (ח)
19:36	18:38	19:25	19:22	18:57	18:54	09:44	09:44	08:33	08:33	07:55	07:55	05:08	05:09	05:09	05:09	נפאל, קטמנדו (ח)
19:42	18:51	19:33	19:31	19:09	19:08	11:01	11:00	09:58	09:57	09:27	09:26	06:57	06:56	06:56	06:56	סינגפור, סינגפור (ח)
22:06	20:32	21:42	21:34	20:51	20:45	09:49	09:50	08:24	08:26	06:34	06:42	04:18	04:23	04:23	04:23	פולין, ורשה (ק)
18:24	17:32	18:14	18:14	17:50	17:50	10:12	10:11	09:13	09:12	08:42	08:40	06:23	06:22	06:22	06:22	פרא, לימה (ח)
22:23	21:07	22:06	22:00	21:26	21:21	11:04	11:04	09:44	09:45	08:42	08:45	05:53	05:56	05:56	05:56	צרפט, פריז (ק)
22:53	21:32	22:34	22:27	21:51	21:45	11:09	11:10	09:47	09:49	08:33	08:38	05:50	05:54	05:54	05:54	אזרפת, פריז (ק)
18:40	17:48	18:30	18:29	18:06	18:05	09:51	09:50	08:47	08:46	08:16	08:15	05:43	05:43	05:43	05:43	קלולוביה, בוגוטה (ח)
21:49	20:39	21:33	21:27	20:58	20:53	10:43	10:44	09:25	09:26	08:28	08:31	05:37	05:40	05:40	05:40	קנדיה, טורונטו (ק)
21:35	20:21	21:18	21:13	20:40	20:35	10:18	10:18	08:58	08:59	07:57	08:00	05:07	05:10	05:10	05:10	קנדיה, מונטריאול (ק)
20:40	19:37	20:27	20:23	19:56	19:52	10:20	10:20	09:06	09:06	08:22	08:23	05:32	05:34	05:34	05:34	קייפריסון, לונקה (ק)
22:55	21:08	22:26	22:16	21:27	21:19	10:04	10:06	08:37	08:39	06:55	06:54	04:23	04:29	04:29	04:29	וושינגטן, לוואווייטש (ח)
22:42	20:52	22:09	21:59	21:11	21:03	09:36	09:37	08:07	08:10	06:28	06:27	03:50	03:56	03:56	03:56	וושינגטן, מוסקבה (ח)
21:12	19:53	20:54	20:48	20:12	20:07	09:42	09:43	08:22	08:23	07:15	07:19	04:27	04:31	04:31	04:31	וושינגטן, רוסטוב על-הדון (ח)
22:18	21:04	22:00	21:54	21:23	21:17	10:47	10:47	09:26	09:27	08:18	08:22	05:31	05:35	05:35	05:35	שוודיה, ציריך (ק)
19:18	18:25	19:08	19:06	18:44	18:42	10:08	10:07	09:01	09:01	08:28	08:28	05:50	05:50	05:50	05:50	תאיילנד, בנגקוק (ח)

סדר מצות הדלקת נרות לשבת קודש

מצווה זו שיכת גם לבנות ישראל, ועד לילדת קטנה ... אפילו אם היא בת שנה וכבר מתחילה לדבר ויכולת להדלק ולבורך ... ביחיד עם אחיוותי, ועל אחת כמה וכמה אמה שمدליקה לאחריהן, כדי שתוככל לעזור להן בהדלקת הנר.

ויש להסביר גם על בנות קטנות שהגיבו לחינוך, שגם הן תדלקנה נרות שבת וחג, כמו שזכר מהזוהר יג' ג תשרי תש"ד ס"כ"ה מזולה שבוע קודם או כמה ימים קודם !

וזמן הדלקת הנרות הוא כפי המתפרקם בכל מקום ומקום על ידי האגרומים המוסמכים - אסור בשום אופן להדלק לאחר זמן זה.

מנגן הטוב של בנות ישראל ... להפריש לצדקה לפניה הדלקת הנרות – כמובן כאשר הדלקת הנרות היא ביום חול. אסור לטלטל ח"ו את קופת הצדקה לאחרי הדלקה ולכן צריכים להניחה לכתwilah [=לפני כניסה השבת ולפני הדלקה] במקום שתישאר שם עד לאחרי הבדלה.

mdlkym at hnrot vachri cn mbrclim:

**ברוך אתה ייְ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קָרָבָנוּ בְּמִצְוֹתָיו וַצְדָּקָתוֹ לְהַדְלִיק
נֵר שֶׁל שָׁבָת קָדְשָׁן:**

תפלת הדרך

צריך לאומרה כשהוחזק בדרך חוץ לעיר ביום ראשון כנסוע מביתו, וטוב לומר מעומד אם אפשר בקל. ובשאר הימים שמתעכבר בדרך עד שבוקר יאמר אותה בכל בוקר אפילו במילון וחתחום ברוך אתה שמוע תפלה בלי הוכרת שם: יְהִי רָצֵן מֶלֶפְנֵיכָךְ יְהִי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שְׁתַׁוְלִיכָנוּ לְשָׁלוֹם וְתַׁצְעִידָנוּ לְשָׁלוֹם וְתַׁסְמִיכָנוּ לְשָׁלוֹם וְתַׁגְעִינָנוּ לְמִיחּוֹזָה חֲפַצָנוּ לְחַיִם וְלִשְׁמָחָה וְלְשָׁלוֹם (ואם דעתו לחזור מיד אומר ותַׁחֲזִירָנוּ לְשָׁלוֹם), וְתַׁצְלִיןָנוּ מִפְּנֵי כָּל־אֹזֶב וְאוֹרֵב וְלִסְטִים וְמִזְוִיתָרָתָךְ פְּרֻעָנִיות הַפְּתַרְגָּשׁוֹת וּבְאֹזֶן לְעוֹלָם. וְתַׁשְׁלִחָ בָּרָכָה בְּכָל־מַעֲשָׂה דִּרְגָּנוּ וְתַׁהֲנִינָנוּ לְחַן וְלִחְסָד וְלִרְחָםִים בְּעִינֵיכָךְ וּבְעִינֵינוּ בְּלִרְזָאָנוּ וְתַׁגְמִלָנוּ חָסְדִים טוֹבִים וְתַׁשְׁמַע קֹל תְּפִלָתֵנוּ כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלָת בְּלִפְנֵה: בָּרוּךְ אַתָּה יְהָה, שׁוֹמֵעַ תְּפִלָה:

לזכות

לוי שי הלוי בן חנה

וזוגתו אולגה שרה בת תמר

וויוצאי חלציהם

צבי' ובעלה דוד הלוי אליעזרוב

שלום יצחק הלוי וזוגתו אורלי

רות ובעלה אפרים הלוי ילייזרוב

זבולון הלוי וזוגתו רות

חגי' ובעלה גבריאל סופייב

שמע' הלוי וזוגתו מוריאל

אילת ובעלה גدعון יעקבsson

יהושע הלוי ואור אבנר הלוי שיחוי

לביב

ניתן להשיג שיחות קודש ומאמני דא"ח אלן

פקם: 9606108 (972) 3

ת.ד. 373 כפר חב"ד 60840 ישראל - P.O.B 373 Kfar Chabad 60840 Israel

E-mail: Israel@DvarMalchus.Org USA@DvarMalchus.Org

להרשמה ומינויים: 9601001 (972) 3

להורדת הקבציים:

Internet: www.DvarMalchus.Org

www.otzar770.com * www.lahak.org * www.Chasidut.TV

P.P.

שולם

1949

תל אביב

Dvar Malchus
Issue # 00528
29/05/2016

הערות ותיקונים ניתן לשולח ל:

E-mail: chazak@zahav.net.il - www.chazak.co.il

2 3 0 4 - 3 3 7 7

הוירידו את יישומון
דבר מלכות
מחנות היישומים

